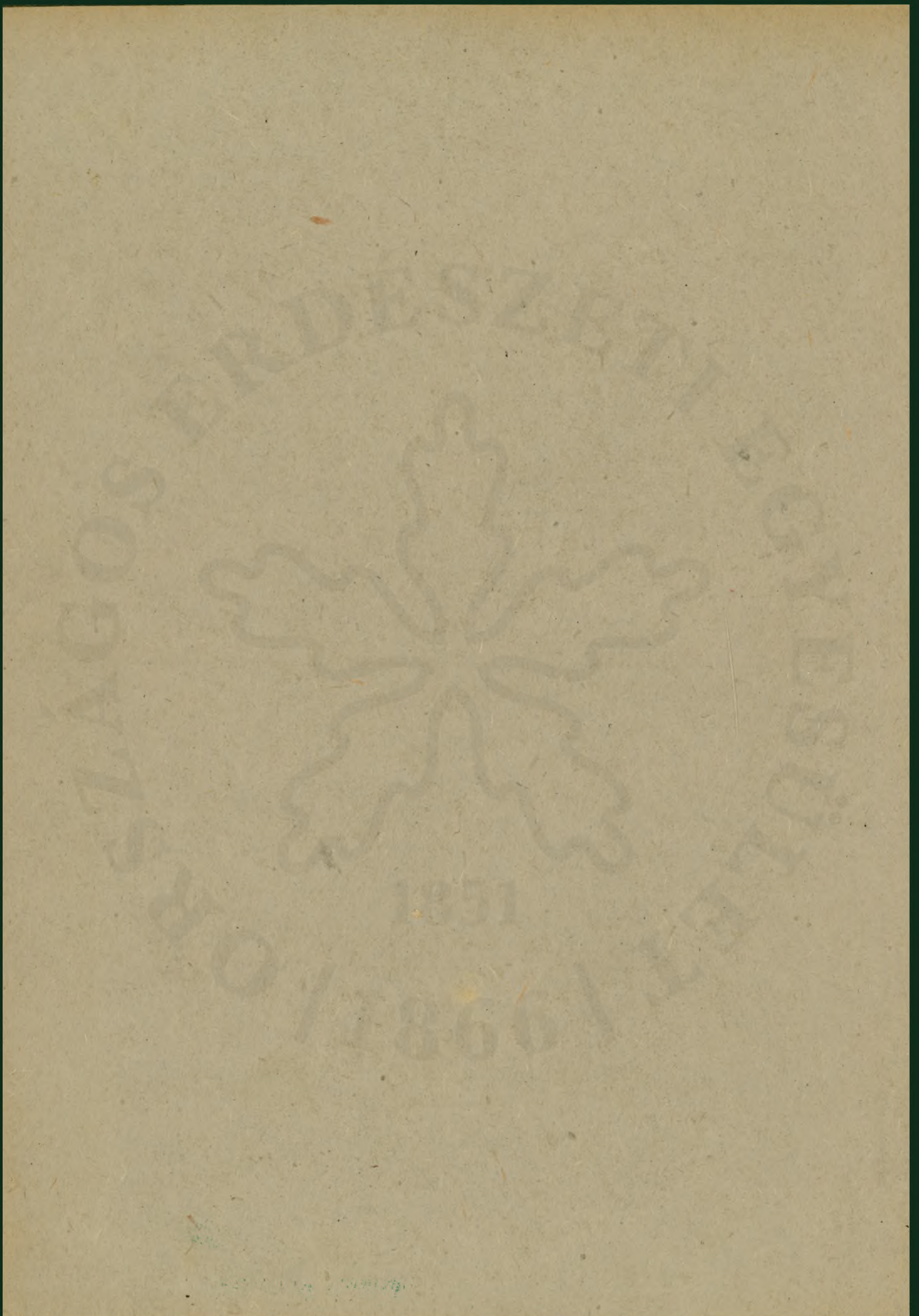

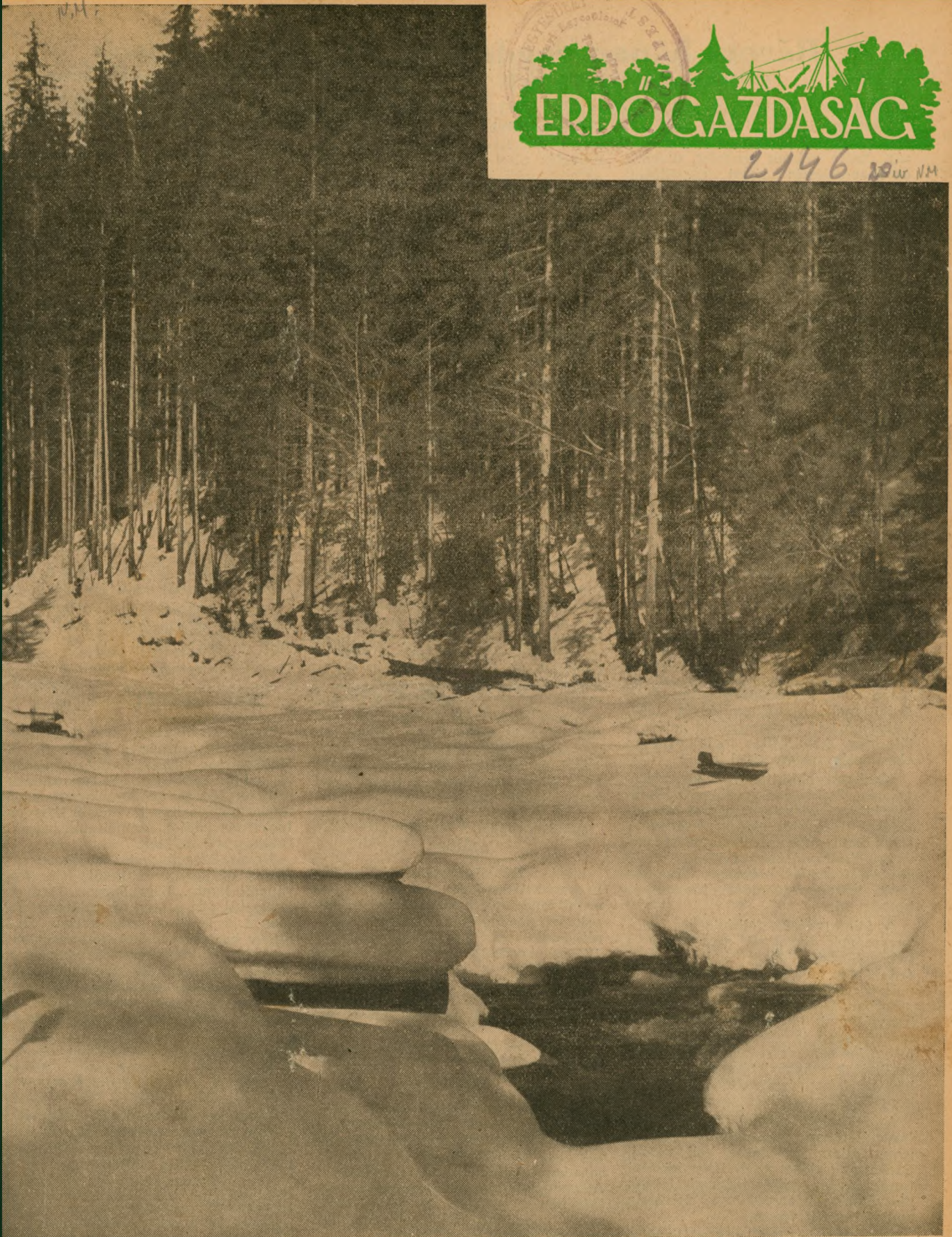
X. B. 2.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET KÖNYVTÁRA	
K. napló tsz. 6480	Különt. jelzés
V Csoport- szám	Szakmai ágazat
Belső csop. szám	Elhelyezés X.B.2. 18/1.

6480.

Országos Erdészeti Egyesület
KÖNYVTÁRA

Behavazott rönkök a Horotnavölgyben (Bükkhegység)

(Erdey Gyula felvétele)

Három hónap rendeletei és utasításai

Idestova három hónapja nem került az olvasó kezébe az Erdőgazdaság. Azóta számos rendelet, utasítás és rendelkezés látott napvilágot, amely az erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari vállalatok dolgozóit érinti. Az *Erdészeti Értesítő* is csak kis példányszámban, házi sokszorosítással jelent meg. Éppen ezért szükségesnek tartjuk az Erdészeti Értesítőben november 26. óta megjelent fontosabb rendeletek, utasítások és rendelkezések ismertetését.

Az Erdészeti Értesítő 43—45. számának tartalmából:

Az OEF vezetője szabályozta a *nyersgyanta termelését*. Megállapítást nyert ugyanis, hogy az egy évre gyantázott törzsek száma jelentősen kevesebb lett a több éve gyantázott törzsekénél, a véghasználati területeken lévő törzsek egy részét pedig nem gyantázzák, mert ezt költségesnek tartják. Az utasítás megszabja hol lehet meghosszabbítani egy esztendővel a gyantázás idejét és hol nem szabad a gyantázást engedélyezni. Gyantázni kell a véghasználati területeken kis elegyarányú előforduló fenyőtörzseket is.

Megállapították az *erdei melléktermékek törését*. Az erdei gyümölcsök és magvak, erdei gombák, növényi cserzőanyagok, nyírröze, vessző és botanyagok, díszítőanyagok és egyéb erdei melléktermékek törését 1956. július hó 1-ig visszamenőleg határozták meg. Az utasítás foglalkozik az elszámolás módszereivel is.

Meghosszabbították az erdőgazdaságok és fűrész- és lemezipari vállalatok közötti *gömbfa minőségi kifogások* szakértői eldöntéséről szóló korábbi utasítást azzal, hogy az utasítás alkalmazásában értékesítési és ellátási főosztály helyett a főigazgatóság anyaggazdálkodási főosztályát kell érteni.

A főigazgatóság felhívja az erdőgazdaságok figyelmét arra, hogy a bekövetkezett károk helyreállítása érdekében mindent kövessenek el a *mészégetés* fokozására. Égetéshez elősorbán feküfát, gally- és tuskófát használnak. Szükség esetén az égetés részében is végezhető. A kiégetett mész egy részét a helybeli helyreállítások szükségletére saját hatáskörben lehet értékesíteni, másáskörben 76 forintos kifizetésű áron.

A feloszlott termelészövetkezetek használatában volt állami erdőket ismét állami kezelésbe kell venni. Ezeket az erdőket az illetékes községi tanács és az erdészet képviselőinek részvételével jegyzőkönyv felvétele mellett veszik vissza.

Megszűnt az önálló gazdálkodást folytató mezőgazdasági dolgozók után az 1 százalék jövedelmi adó befizetése.

Számos dolgozó paraszt azzal a kérdéssel fordult az Országos Erdészeti

Főigazgatósághoz, hogy az erdőgazdaságok kezelésében lévő szántóföldi művelés alatt hasznosított, illetőleg az erdőgazdaságok által már beerdósított területeket adja vissza a volt tulajdonosok használatába. A vitás földhasználatok kérdését a földművelésügyi miniszter rendelettel fogja szabályozni. Ezért az erdőgazdaságok a hozzájuk beérkezett panaszokat a pontos tényállás közlésével továbbítják a főigazgatóságokhoz, a főigazgatóság a vonatkozó rendelet megjelenése után a kérelmeket haladéktalanul felül fogja bírálni.

Az Erdészeti Értesítő 46. száma:

közli a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának törvényerejű rendeletét a *munkástanácsokról*.

Az Erdészeti Értesítő 47. száma:

foglalkozik az *erdőgazdasági dolgozók részére adható természetbeni juttatásokkal és a dolgozók kedvezményes beszerzési lehetőségeivel*. Az utasítás kiterjed a szolgálati lakás és csoportos elhelyezés biztosítására, az illetményföld, illetményfa és állattartás szabályozására, a földhasználat és tűzifavásárlás kérdésére. Az utasítás többi között kimondja, hogy az erdészetekhez tartozó családfenntartó alkalmazottak és állandó munkások részére évenként két katasztális hold térítés nélküli illetményföldet vagy négy katasztális köztes földet lehet biztosítani. Az erdészetek műszaki alkalmazottai, állandó munkásai és kisegítői részére évenként négy köbméter rakásolt tűzifát kell kiadni térítés nélkül.

Az Erdészeti Értesítő 48—49. száma:

közli a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1956. évi 29. számú törvényerejű rendeletét a *gyári munkásörsegek teqverviselésének szabályozásáról*. Foglalkozik továbbá az 1956. évi 16. sz. kormányhatározattal, amely többi között az 1956. III. negyedévi éltizem jutalmakat is érinti. Közli továbbá a pénzügyminiszter rendeletét a hitel- és pénzforgalom egyes kérdéseiről.

Faipari dolgozók kedvezményes beszerzése

Az Erdészeti Értesítő 1957-es, IV. évfolyamának első száma közli a kormány rendeletét a *gépjárművezetők és kísérők munkabérének és munkafeltételeinek megállapításáról*. A rendelet alapján ugyanebben a számban megtaláljuk az OEF 1/1957. számú utasítását a kormányrendelet végrehajtásáról.

Ki kell még emelni ennek a számnak tartalmából a 2/1957. OEF számú utasítást, amely a *faipari dolgozók részére kedvezményes beszerzési lehetőség biztosításáról intézkedik*.

Változás az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetésében

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány Tömpe Istvánt — a belügyminiszter első helyettesévé történő kinevezése folytán — az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetői tisztsége alól felmentette. Továbbá *Keresztesi Béla* és *Mosonyi István* főigazgatóhelyetteseket is e tisztségük alól felmentette.

Ugyanakkor *Balassa Gyulát* miniszterhelyettesi rangban az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjévé és *Bobok Lászlót* főigazgatói rangban, az Országos Erdészeti Főigazgatóság helyettes vezetőjévé nevezte ki.

Itt jelentjük be ezuttal, hogy lapunk felelős szerkesztői munkakörétől *Tömpe István* elvtárs ugyancsak megvált és ezt a feladatot ezentúl szintén *Balassa Gyula*, miniszterhelyettes, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője látja el.

„KISS FERENC” vontatóhajó

Tavaly októberben vette át a dunai erdőgazdaság a Balatonfüredi Hajógyártól *második* vontatóhajóját. Ez a hajó párja az 1955-ben üzembe állított „Vadás Jenő”-nek mindazon módosításokkal és javításokkal, amelyeket az eddigi üzemeltetés tapasztalatai megkívántak.

Nevét Szeged város erdőgazdaságának egykori vezetőjétől, *Kiss Ferenc* 39. évén keresztül állt a szegedi erdőgazdaság élén s ez alatt a rossz karban lévő silány homoki erdőket korszerű akácokká és fenyvesekké alakította. Életében mintegy 80 könyvben, értekezésben adta át tudását kortársainak, s a magyar erdőművelés jó hírét az ország határain túl is öregbítette.

Értesítés

Kedves Olvasóinknak tudomására hozzuk, hogy lapunkban ismét elfogadunk hirdetéseket. A hirdetések díja változatlan:

hasáb-milliméterenként 5.— Ft
apróhirdetés szavanként 2.— Ft
(állást kínáló vagy kereső apróhirdetéseknél 50% engedmény).

Cím: **Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat**
Budapest, V., Beloiannisz utca 8.

Az erdészeti és faipari igazgatók, főmérnökök és munkástanács elnökök értekezlete

Az októberi események óta az Országos Erdészeti Főigazgatóság most hívta először össze a felügyelete alá tartozó valamennyi szerv igazgatóját, főmérnökét és munkástanácsainak képviselőit, hogy közös problémáikat megvitassák. Egyúttal ez volt az első alkalom arra, hogy a főigazgatóság új vezetői közvetlenül irányít mutassanak a további munkához az erdészet és a faipar egész szervezete számára.

Az értekezletet Balassa Gyula miniszterhelyettes, az OEF vezetője nyitotta meg. Bevezetőleg beszámolt arról, hogy az 1956. december 24-i minisztertanácsi határozat megerősítette az OEF önálló főhatósági szervezettel s a határozat értelmében a mindenkor földművelésügyi miniszter közvetlen felügyelete alatt folytatja munkáját. Kiemelte, hogy milyen komoly feladatok várnak a vezetésre, ki kell dolgozni olyan ár, bér, premizálási, nyilvántartási, könyvelési és tervezési rendszert, amely a termelést a leggazdaságosabbá és legáttekinthetőbbé teszi s amely nem utolsó sorban, minden dolgozó érdekét összehangolja a termelés érdekével. Majd a munkástanácsok feladataival foglalkozott és többek között a következőket mondotta:

— Feladataink megoldásánál a munkástanácsok közreműködésére kívántunk támaszkodni.

— Azokat a javaslatokat, amelyeket a munkástanácsok vetettek fel, meggondolás és figyelmes vizsgálat alá kell vennünk és ha beilleszthetők abba a keretbe, amelyet népgazdaságunk ránk kiszab, idejében meg is fogjuk valósítani. Ugyancsak foglalkozunk mindazokkal a szervezeti kívánásokkal is, amelyeket egyes fűrészipari vállalatok vagy erdőgazdaságok munkástanácsai indítványoztak.

— A kormányzat a termelés terén — az OEF által megállapított kereten belül — messzemenően önállóságot biztosít a munkástanácsok számára. Kijelentem, hogy ezt az önállóságot semmivel sem kívánjuk korlátozni, sőt arra törekszünk, hogy a munkástanácsokat e feladatok helyes és népgazdaságunk érdekében való ellátásában minden rendelkezésünkre álló erővel támogassuk és a jelenlegi nehézségeken átsegítsük. Már most kijelentem azonban, hogy nem fogadhatók el azok a helytelen és teljesen hibás törekvések, amelyek néhány munkástanács részéről abban nyilvánultak meg, hogy a feladatok megállapításának a fokát is maguknak kívánják fenntartani. Ez a kívánás amellyel, hogy ellenkezők a fennálló rendeletekkel, népgazdaságilag is veszélyes és ezért megengedhetetlen.

Foglalkozott a vezetés feladatával az egyes erdőgazdaságoknál és fa-

ipari vállalatoknál, valamint a szakemberek megbecsülésének kérdésével. Majd így folytatta:

— Elismeréssel emlékezem meg legtöbb gazdaságunk és vállalatunk munkástanácsának és vezetőségének arról az erőfeszítéséről, hogy az elmúlt súlyos időben a munkát — a lehetőséghez képest — azonnal megkezdtek és folyamatosbázták biztosították. Így a termelésben aránylagosan csak minimális kiesést szenvedtünk. Külön köszönöm nyilvánítom azon vállalatok és gazdaságok dolgozóinak, ahol igazi szocialista segítőkészségüknek adták tanújelét, amikor élelmiszerral, tüzelő- és építőanyagokkal támogatták egymást, hogy a termelés munkát biztosíthassák. A termelésnek ilyen szellemben történő

megindítása, folyamatossága, fejlesztésének biztosítása azt is jelenti, hogy dolgozóink hitet tettek népi demokráciánk, a szocializmus ügye mellett.

— Végül kérem dolgozóitársaimat — fejezte be Balassa elvtárs —, hogy legyünk bizalommal egymás iránt, hiszen feladatunk, célunk közös és a kölcsönös bizalom a siker egyik fontos tényezője. Ha nehéz és helyileg megoldhatatlan problémák vannak, forduljanak hozzánk, mert minden méltányos kívánság teljesítésében vagy támogatásában készséggel állunk rendelkezésükre. Központi irányító és felügyeletet gyakorló munkánkban kívül ugyanis ezt is elsőrendű feladatunknak tekintjük.

Termelési és tervezési problémák 1957-ben

Ezután Bobok László főigazgató a következőkben foglalta össze a legfontosabb kérdésekben az OEF álláspontját:

— Népgazdaságunknak 1957. évre jóváhagyott terve, valamint költségvetése nincs. Erről az erdőgazdaságok, még 1956. decemberében értesítette a főigazgatóság azzal, hogy a termelési munkát az 1956. októberében jóváhagyott termelési számok figyelembevételével kell elvégezni és a termelési feladatok csökkentésénél csak a közbirtokossági erdőkből kitermelésre tervezett faanyagot vegyék figyelembe. Ebben az időszakban nem lehetett figyelembe venni még azokat az egyes helyeken jelentkező nagymértékű fa-eltulajdonításokat, amelyek esetleg a termelés mennyiségét egyes erdőgazdaságoknál 1957-ben befolyásolnák. A főigazgatóság rendeletében kitért arra, hogy az eltulajdonításokból előálló termelés kiesésre, illetve vágáscserékre esetenként ad választ az egyes erdőgazdaságoknak. A főigazgatóság álláspontja az, hogy a népgazdasági érdekek szem előtt tartásával messzemenően lehetővé teszi, hogy a nagy veszteséget ért erdőgazdaságoknál a termelés megfelelő mértékben csökkenjen.

— Az erdőgazdaságok termelésüknek mintegy 20%-át a fűrész- és lemezipari vállalatok részére adják át. Fontos érdek, hogy az átadandó anyag az üzemek kívánásának megfelelő időpontban érkezzen be. A fűrész- és lemezipari vállalatoknál január 1-én mintegy 89 000 m³ fa-

anyag tárolt, ez majdnem kivétel nélkül 1956. tavaszán került kitermelésre. Ismereteink szerint még kb. 45–50 000 m³ régi kitermelésű faanyag van az erdőgazdaságoknál. Ez azt jelenti, hogy a fűrész- és lemezipari vállalatok minőség tekintetében igen nehéz helyzetbe kerültek. Ennek elsődleges oka a IV. negyedévi termelés kiesés. E helyzetből következők, hogy az erdőgazdaságok véghasználati termelésüket, amelyben elsősorban a fűrész- és lemezipari vállalatok részére szállítandó anyagot termelik, oly ütemben készítsék csak elő a termelésre, ahogy a faanyagot a fűrész- és lemezipari vállalatok fogadni tudják.

— A helyzet súlyosságára jellemző, hogy a rönkbefogadási képesség a vállalatoknál mintegy 90 000 m³ abban az esetben, ha a rönkanyagot megfelelő magasságú máglyákban elhelyezték. Erre az elmúlt évben lehetőség márcsak azért sem nyílt, mert az erdőgazdaságok nagymértékű többletrönkszállítást végeztek.

— Az ipar most gyakorlatilag egy teljes negyedévi készlettel rendelkezik és ha erre a faanyagra még rendszeretlenül leszállításra kerül az erdőgazdaságoknál kintlévő régi termelésű, majd erre a friss termelésű rönkanyag, népgazdaságunkat igen nagymértékű anyagi romlás éri. Nem vettem itt számításba azokat a megnövekedett költségtöbbleteket, amelyek a vállalatoknál jelentkeznek abból, hogy a rönkanyagot messze a rönkterektől kénytelenek a vagonokból kirakni és tárolni.

Soha nem volt a kooperációnak nagyobb jelentősége, mint most

— Ha valamikor, akkor most alapvetően szükséges az erdőgazdaságok és faipari vállalatok kooperációja. Ezt felső irányítással megszervezni nem lehet és ezért szükséges, hogy 1957-ben alapvetően a vállalatok igényeinek megfelelően történjen az

erdőgazdaságok rönktermelése és szállítása. A főigazgatóság a legsúlyosabb felelősségrevonással fog élni azon gazdaságokkal és vállalatokkal szemben, amelyek az anyag megóvása érdekében nem tesszik meg a szükséges intézkedéseket.

— A főigazgatóság az erdőgazdaságok munkája tekintetében úgy intézkedett, hogy 1957. január 1-től csak az 1957. évi értékesítési számok terhére és az 1957. évi vállalati szétosztásnak megfelelően eszközölhetnek szállításokat. A gazdaságok rendelkeznek a fogadó vállalatok névsorával. A legsürgősebben meg kell állapodni a szállítás ütemében, valamint arra, hogy milyen mennyiségű régi rönkanyag szállítását ki-

A beruházások csökkentése

— Nem ismeretesek még a népgazdaság által 1957-ben a főigazgatóság rendelkezésére bocsátandó *beruházási hitelkeretek*. Annyi azonban már ismeretes, hogy messze alatta maradnak az elmúlt évek beruházási hitelkereteinek. Erdőgazdaságaink egy részét igen érzékenyen fogja érinteni jövedelmezőségi szempontból az új erdőtelepítésekre és fásításokra szánt hitelkeretek csökkentése. Nem valószínű, hogy a második ötéves terv folyamán az új erdőtelepítések üteme az elmúlt időszakhoz viszonyított mértékben fenntartható. Ezért elsődlegesen biztosítani kívánja a főigazgatóság a már eddigi erdőtelepítések állagának fenntartását, ami a még szükséges pótlási és ápolási munkák elvégzését jelenti.

— Az új erdőtelepítések kérdésében a főigazgatóság olyan álláspontot foglalt el, hogy népgazdasági érdekből előnyben kell részesíteni a rendelkezésre bocsátandó hitelösszeg mértékéig a közérdekű telepítéseket, amelyekkel a talajleemosást, a további talajeróziót megakadályozhatjuk. Biztosított a hitelkeret a rendszeres üzemű erdősítések elvégzéséhez, tehát ezzel az erdőgazdaságaink már most számolhatnak és teljes mértékben felkészülhetnek. Az erdőgazdaságok feladata lesz minden körülmények között a kezelésbe vett erdők 1956. december 31-ig az erdőgazdaságok által letermelt és befásítatlan erdőterületeinek a fásítási kérdése. Erre a szükséges hitel szintén rendelkezésre áll és ezt 1957. évben erdőgazdaságainknak végre is kell hajtani. Mindazon munkákat, melyek beruházási hitelszükséglet igényelnek, a főigazgatóság előreláthatólag csak február végén rögzíti és adja ki az erdőgazdaságoknak.

A következőkben Bobok László főigazgató ismertette a *közbirto-kossági erdők* jelenlegi helyzetének rendezése kérdésében folyó tárgyalásokat. A Minisztertanács előreláthatólag 2–3 héten belül dönt a közbirto-kossági erdők kezelésének további rendjéről. Majd a következőket mondta:

— A főigazgatóságnak továbbra is törekvése, hogy a gazdaságok és vállalatok műszaki színvonalát emelje. Az elmúlt években az *iskolákról kikerülő mérnökök és technikusok elhelyezéséről és szétosztásáról* az erdőgazdaságok és vállalatok kívánóságának meghallgatása után a főigazgatóság gondoskodott. Az idén még fent kívánjuk tartani az eddigi gyakorlatot, hogy az erdőgaz-

vánják még lebonyolítani. Tudomásom szerint a szerződések csak részben történtek meg, s ebben mind az erdőgazdaságok, mind a fűrész- és lemezipari vállalatok hibásak. A helyzet súlyosságára való tekintettel a főigazgatóság mindazon erdőgazdaságok és vállalatokkal szemben, melyek február 15-éig a szerződéseket nem kötik meg, eljárást fog indítani.

Majd a beruházásokkal foglalkozott:

daságok és vállalatok, valamint az egyetem és a fiatalok meghallgatása után a főigazgatóság központilag gondoskodik a fiatal szakemberek elhelyezéséről. Ugyanakkor azonban olyan javaslatok kidolgozására készülünk, amely szerint 1958-tól a gazdaságok és a vállalatok mérnök-és technikus-szükségletüket pályázat meghirdetése útján töltsék be. Vé-

A fűrész- és lemeziparnak 1957-ben mintegy 450 000 m³ faanyagot kell feldolgoznia

Majd a következőképpen folytatta: — A faiparnál mintegy 75 000 m³ anyag feldolgozásának kiesése jelentkezett az októberi események következtében. A legfontosabb cikkek-ből, lemezből, dongából, talpfából, lombos- és fenyőfűrészáruból is jelentős kiesés volt. Az iparnak 1957-ben mintegy 450 000 m³ faanyagot kell feldolgoznia. Eddig az egyes vállalatok által ismert tervek faanyag-szükségletének az összege mintegy 400 000 m³. A leállásból adódó nagymértékű készlet-felduzzadás, valamint az erdőgazdaságoknál még kintlévő régi készletek feldolgozása szükségessé teszi a január 1-i készleteknek mintegy 50 000 m³-rel való csökkentését. A készlet, mely rendelkezésre áll, minőségileg nem kielégítő. Igen nagymennyiségű a cser és egyéb fafajú, minőségileg csökkent értékű anyag. Ezen anyagokból elsődlegesen a szélészska termelést kell fokozni. A bányák a csökkent termelés miatt jelenleg nem kívánnak többlet szélészska anyag átvételéről gondoskodni. A főigazgatóság a helyzetre való tekintettel import-csökkentésre fog javaslatot tenni, hogy ezen anyagok feldolgozását a népgazdaság részére biztosítani lehessen.

— Megoldható kérdés az is, hogy az erdőgazdaságok a nem romlandó faanyagokat a vállalatok részére raktárakban tárolják. Ennek pénzügyi akadályai a mai helyzetben sincs, mert a készletekre a bank megfelelő hitelt bocsát rendelkezésre. A termelés megszervezése és beindítása a fennálló bérügyi kérdések rendezésén felül alapvetően műszaki intézkedéseket tesz szükségessé. Általános jelenség a termelékenység jelentős visszaesése; itt változás rövid időn belül nem várható. Ahhoz, hogy csökkent termelékenység mellett, a termelés fenti mennyiségben biztosítható legyen, szükséges a rendelkezésre álló gépek teljes felhasználása, a még be nem állított új keretfűrészek üzembehelyezése és az üzemben lévő gépi egységek üzem-

leményünk szerint ezzel lehetővé válik igen sok jogos sérelem és panasz orvoslása.

A továbbiakban felhívta a figyelmet arra, hogy az erdőgazdaságok munkástanácsai a szervezettel kapcsolatban a legkülönbözőbb javaslatokkal éltek, de a főigazgatóság nem javasolja, hogy mindaddig, amíg a népgazdaságban a gazdálkodás irányítására vonatkozó általános irányelvek nem rögzítődnek, alapvető változtatásokat hajtsanak végre. Természetesen az ésszerű, a termelés érdekében való átcsoportosításokat már ma is végre lehet hajtani.

Gondoskodni kell arról, hogy az 1957-ben rendelkezésre álló jelentős összegű vállalatfejlesztési alapot az erdőgazdaságok jól használják fel, a gazdaságosság szem előtt tartásával különösen az utak karbantartására, felújítására fordítsanak nagy gondot.

képességének állandó fenntartása. Csak ezen az úton biztosíthatjuk az 1957. évi termelést.

— A beruházási keretek az iparnál jelenleg ismeretlenek. Átmenetileg le kellett állítani a hárosi, szombathelyi és mohácsi nagyberuházások építkezési munkáit azzal, hogy ezeken a helyeken egyelőre csak az állagfenntartás lehet a feladat. A főigazgatóság ebbe nem nyugszik bele és mindent elkövet, hogy legalább Szombathelyen és Mohácson az építkezések tovább folytatódjanak és a nagy importcsökkentést jelentő beruházások mindkét helyen mielőbb befejeződjenek. A kisebb beruházásokra jelenleg tájékoztatást adni nem tudunk. Üzemeink azonban rendelkezni fognak megfelelő vállalatfejlesztési alappal és a termelés érdekében — szükség esetén — éljenek az önköltségszökkentést szolgáló beruházásokkal is.

— Általános jelenség, hogy mind az erdőgazdaságok, mind a faipari vállalatok különböző anyagigénylésekkel küldik a főigazgatósághoz az ügyfeleket. Ennek — mivel az anyag-gazdálkodás területén a régebbi intézkedések, illetve rendeletek érvényben vannak — semmi értelme sincs, mert a főigazgatóságnak sem áll módjában az anyagkiutalásokat egyesek részére foganatosítani. Feltehető, hogy az elkövetkezendő időben különböző iparendéellyel rendelkező kisiparosok, kiskereskedők és magánosok fogják a vállalatainkat faanyagbeszerzés céljából felkeresni. Nem adható ki faanyag részükre; kivétel csupán az erdőgazdaságoknál rendelkezésre álló helyi értékesítésű faanyag, mellyel az igazgató rendelkezik. A kisiparosok el-látásáról hivatalos anyagkiutalások útján a KIOSZ köteles gondoskodni.

— A tervezéssel szemben elhangzott sokrétű jogos panasszal és kifogással kapcsolatban előre lehet jelezni, hogy az 1957. évi tervben néhány alapvető cikk értékesítési feladatának megkötésén kívül, előre-

láthatólag csupán a vállalat teljes béralapját és vállalati eredményét fogjuk kötelező erejű tervszámmal megkötni. Ez az eddigivel szemben

sokkal szabadabbá teszi a vállalatok gazdálkodását és így módot ad a helyi problémák közvetlen megoldására.

A munkástanácsok feladatai a bér- és munkaügyi kérdések rendezésében

Behatóan foglalkozott a bér és munkaügyi problémákkal. Abból indult ki, hogy melyek azok a régebbi törvényes rendelkezések, amelyek alapjukban nem változtak és melyek azok az új törvényes rendelkezések, melyeknek betartása kötelező, végül pedig melyek azok a bérügyi feladatok, amelyeket a munkástanácsok saját hatáskörükben szabályozhatnak. Hangsúlyozta, hogy a munkatörvénykönyv és annak rendelkezéseire vonatkozó végrehajtási utasítások — az esetenként megjelent módosítások figyelembevételével — kötelező érvényűek. Hasonlóképpen érvényben kell tartani az alkalmazotti dolgozókra vonatkozó bérézési utasításokat, a munkavédelemmel kapcsolatos összes rendelkezéseket, amelyeknek hatálytalanságát érvényes rendeletek, utasítások nem mondták ki, vagy akár hatálytalanság nélkül is azok érvénytelennek nem váltak.

Felsorolta a legfontosabb új törvényes rendelkezéseket: a munkástanácsok működéséről és hatásköréről szóló törvényerejű rendeletet, a bérfizetés rendszeréről, a népgazdaság átszervezéséről, a béremelésről, a munkaközvetítő irodákról és a munkaverseny megszüntetéséről szóló kormányrendeletet. A főigazgatósági rendelkezések közül kiemelte a természetbeni juttatások szabályozását, a vasipari dolgozók és a faipari munkások, valamint a gépjármű vezetők bérézésének szabályozását.

A következőkben felhívta a munkástanácsok figyelmét arra, hogy a bérézési kérdésekben az érvényes törvényes rendelkezések keretei között járhatnak csak el. Ez a hatáskör az erdőgazdaságnál és az egyes vállalatoknál a mai napig még különböző. Így az erdőgazdaságoknál, az erdőgazdasági és a mezőgazdasági bértarifával bérézett munkásokra nem vonatkozik az általános munkabér emelésre vonatkozó kormányhatározat. Ugyancsak rendezetlen még a szállítási bértarifa hatálya alá eső munkások bére. Az erdőgazdaságoknál — mondotta — a bérrendszer szabadon választására vonatkozó munkástanács-i jogkört úgy kell értelmezni, hogy áttérhetnek a teljesítménybérézésről az időbérezésre, a prémiumos időbérezésre vagy a korábbi teljesítménybérézéstől némileg eltérő különböző egyezményes szakmány stb. bérézésre.

— Nem kell külön hangsúlyoznom azt — folytatta —, hogy a fakitermelést, fagyártmánytermelést, továbbá minden olyan munkát, ahol a teljesítményt könnyen fel lehet mérni, ne végeztessük időbéren. A bértarifa alapórábéréit már csak azért sem lehet egyelőre figyelmen kívül hagyni, mert általános beralapemelésre nincs engedélyünk az erdőgazdaságok vonatkozásában, tehát gyakorlatilag a

béreket sem emelhetjük, hacsak az egyes erdőgazdaságok az egyes ágazatoknál elvégzendő munka helyesebb megszervezése vagy átcsoportosítása révén beralap megakartást nem érnek el, amit más ágazaton használnak fel. Ezért tehát általános bérrendezést erdőgazdaságokon belül, vagy általános munka besorolásokat és alapórábér változtatásokat az erdőgazdaságok ne hajtsanak végre, mert az eredmény csökkentesre vezető beralap túllépéseket a bankok nem fogják finanszírozni. Az erdőgazdasági bérek rendezése ügyében előterjesztést tettünk a kormány elé és intézkedéseit természetesen be kell várni.

— Az ipari vállalatoknál, tehát főleg a faipari vállalatoknál a munkások bérrendezése körül vannak még kiforratlan kérdések. Itt a nehézséget az okozza, hogy a kormány által engedélyezett 10%-os beralap emelés keretében általában csak kisebb mértékű béremelést lehet végrehajtani, mint amilyen igény a dolgozók részéről felmerült. A főigazgatói utasításban szabályozott béremelésnél nagyobb bérrendezést az ipari vállalatoknál végrehajtani nem lehet. Nehezebb a vállalatok bérrendezési kérdéseit a termelékenység terén mutató nagymértékű visszaesés, amit

ha figyelembe veszünk, a 10 százalékkal ellentétben, sok helyen 30—40 százalékos bértöbblet válna szükségessé. A vállalatok túlnyomó többsége a kérdést úgy igyekezett megoldani, hogy a munkák zömét időbéren végezteti el, mert így a megemelt órabér keresettel a dolgozók mindennél felvették a munkát.

Ez azonban nem mehet a termelékenység rovására.

— Nehéz kérdések közé tartozik, de beszélnünk kell a prémizálásokról is. A kormány olyan határozatot hozott, hogy a prémiumok eddigi mértékét csökkenteni kell. Ez a rendelkezés valószínűleg azzal az elgondolással született, hogy az alkalmazottak bérézését a későbbiek során átfogóan kell rendezni, ezen kívül elvi döntés van a nyereség-részesedésről, ami a későbbi jövőben bizonyos mértékben a prémiumot fogja helyettesíteni. A prémiumokkal kapcsolatban a már megjelent kormányrendelet alapján a főigazgatóság rövidesen utasítást fog kiadni. Sokszor felmerült a munkaruha kérdése is. A munkaruha juttatások kérdése nincs jelenleg szabályozva, illetve újabb rendelkezések az eddigieket nem változtatták meg. A felmerült javaslatokat és igényeket összegyűjtve megfelelő időben illetékes helyen érvesnyesíteni kívánjuk. Az erdőgazdaságok és vállalatok az eddigi rakatári és pénzkeretekkel gazdálkodjanak és tartsák be e kérdésekre vonatkozó szabályokat és csak igen kivételes esetben és a legnagyobb körültekintéssel tegyenek kivételeket.

A gazdálkodás új rendszere

— A kormány megbízása alapján szakértőkből álló gazdasági bizottságok most dolgoznak azon az új gazdasági rendszeren, amely szabályozni fogja az állami vállalatok jogait, kötelességeit és az állam és a vállalatok közötti kapcsolatokat. A végleges rendezésig már eddig is történtek szükség szerű, ideiglenes szabályozások, amelyek részben az 1956. október 23-át követő események következtében beállott károk és veszteségek elszámolására, az 1956. év lezárására, mérlegének jóváhagyására és az 1957. évi I. évnegyed gazdálkodására vonatkoznak. Ezek közül a fontosabbak a következők:

a) Az 1956. október 23-i események veszteségei nem rontják a vállalatok gazdálkodását, mert ezek a kormányrendelet értelmében a gazdálkodás eredményétől elkülönítve számolhatók el.

b) A december 31-i mérleget a rendelet értelmében a munkástanács hagyja jóvá. A jóváhagyás előtti felülvizsgálatra a munkástanács külső

szakértőt (hites könyvvizsgálót, illetve más vállalat főkönyvelőjét) is igénybeveheti. A munkástanács által jóváhagyott mérleget a főigazgatóság mint hatóság, külön felülvizsgálja, a pénzügyminisztériummal történő leszámolások tehát a főigazgatóság hajtja végre.

c) A kormány a vállalatok zavartalan működéséhez szükséges eszközöket bankhálózatán keresztül biztosítja. E célból ideiglenesen a vállalatok havi pénzügyi előirányzatokat kötelesek készíteni, s e pénzügyi előirányzatokban az üzemeltetéshez szükséges eszközöket és forrásokat (energiahiány következtében kapacitás kihasználásának hiánya miatt és egyéb jogos veszteségtérítési igény, állami támogatások, készlethitelek stb.) kell feltüntetni.

Külön hangsúlyozom, hogy e címen jelentkező és rejtett veszteségeket jelentő hiányokat a bank nem folyósítja még abban az esetben sem, ha azt munkabérek kifizetésére kellene fordítani.

Kérdések és javaslatok

A következőkben széleskörű vita alakult ki a felvetett kérdésekről. Kabai József (budapesti erdőgazdaság) hangsúlyozta, hogy bérrendezésre van szükség, ezt kérik a dolgozók nem béremelést. Azt, hogy érjék el az erdőgazdasági dolgozók is azt a színvonalat, ami más szakmában van.

Sürgette, hogy a gyalufogasfűrészekhez megfelelő élesítő műszerekről is gondoskodjunk a főigazgatóság. Fekete József (Vác), Balogh János (Szegedi Falemezgyár), hozzászólása után Kósa Pál (Északmagyarországi Fűrészek), felvetette a kérdést, hogy az anyag-takarékossági prémium és a mennyi-

LEGYEN VÉGE

az erdőpusztításnak

ségi teljesítményi követelmények között egyensúlyt kell teremteni. Hozzászólt a vitához ugyancsak az Észak-magyarországi Fűrészek részéről Fa István, majd Moskovszki Vince (Eger), a tűzifaértékesítés problémáival foglalkozott.

Tóth Károly (Szolnok), az alföldi erdőgazdaságok problémáinak adott hangot. Rámutatott arra, hogy a kitermelt fa helyi értékesítése az erdei lopások veszedelmének csökkentésével jár. Kocsárdi Károly (Gödöllő), sürgette, hogy az erdész hatósági közegként láthassa el védelmi munkáját. Barabás János (Szegedi Falemezgyár), a műszakiak megbecsüléséről, Béky Albert (Sopron) az erdőgazdaságok „művezetőinek”, az erdészeknek megfelelő bérszínvonalának biztosításáról beszélt.

Kállai József (Békés megyei erdőgazdaság) a keresztszállítások még mindig előforduló helytelen gyakorlatát tette szóvá. Nagyobb vita alakult ki Halász József (MEDOSZ Központ), felszólalása nyomán a szakszervezeti kérdésekről. Ennek során hozzászólt Balassa Gyula miniszterhelyettes, Végvári Jenő (Esztergom), Tóth Antal (Szállító Vállalat), Speer Norbert (OEF) és mások.

Szarkási László (Vác), a rönkzúdulás megakadályozásának lehetőségeiről beszélt, majd Káldy József (Sárospatak), vetett fel több javaslatot a gazdaságos, jövődelmezőbb gazdálkodás érdekében.

A vitában elhangzottakra Bobók László főigazgató válaszolt. Bejelentette, hogy a főigazgatóság egyetért azzal, hogy az erdész hatósági közegnek tekintessenek, fegyverviselési engedélyük legyen. Eljártnak ebben az ügyben, és mihelyt a közállapotok megengedik, remélhetőleg eredményt is érnek el ezen a téren. A nyugdíjakkal kapcsolatosan felvetett kérdésekre közölte, hogy a természetbenieknek a fizetés szempontjából való értékelését a bérrendezés során fogják megoldani. Imreh János OEF főkönyvelő néhány tájékoztató megjegyzése után Balassa Gyula miniszterhelyettes az értekezletet azzal zárta be, hogy az itt megbeszélt problémákat az értekezlet résztvevői bizonyára leviszik a gazdaságokhoz és a vállalatokhoz s ez nagymértékben elő fogja segíteni a munka nyugodt menetének további alakulását.

Az elmúlt hónapok során jelentős károk keletkeztek az ország erdővagyonában is. Részben a téli tüzelőellátásban beállott fennakadás, részben az országszerte meglazult fegyvellem nyilvánult meg az erdei lopások mértékének nagyrányú felduzzadásában.

A károk felmérése folyamatban van. Az eddig beérkezett adatok szerint megállapítható, hogy az erdőpusztítások aránya nem volt általánosan egyforma az országban. A legnagyobb károk az eddigi jelentések szerint a Nyírségben voltak. Itt eddig a nyírségi erdők évi fahozamának több mint másfélszeresét vágták ki illetéktelenül.

A falopások részben az élő-

Jelentős segítséget kaptak az erdőgazdaságok a legfőbb ügyész 1956. évi 29. számú utasításában, ez az engedély nélküli fakivágások fokozott üldözéséről intézkedik. Megállapítja a legfőbb ügyészi utasítás, hogy az erdőgazdaságok büntetőjogi védelmének biztosítása különösen sürgős intézkedést követel tüzelőanyag-ellátásunk nehéz helyzete és lakásépítési szükségleteink fontossága következtében.

A törvénytelen fakivágások, a falopások megelőzése és üldözése érdekében a 29. számú utasítás a következőképpen intézkedik:

1. A megyei ügyészek az erdők büntetőjogi védelmével kapcsolatos intézkedések megtárgyalásáról a megyei és járási bűnüldözési értekezleteken soron kívül gondoskodjanak. Az értekezletekre meg kellett hívni a megyei rendőrkapitányt, a karhatalom parancsnokát, az állami erdőgazdaságok vezetőit, a megyei tanács végrehajtóbizottságának és a sajtónak a képviselőit.

2. A rendőri és karhatalmi szervek parancsnokainak javaslatot kel-

fák szakszerűtlen pusztításával, részben a már kitermelt faanyag elhurcolása útján történtek. A garázda „kitermelések” legnagyobb részt még vágásra nem érett állományokat tettek tönkre s olyan fákat semmisítettek meg, amelyek a kivágottnál sokszorosan nagyobb faanyagot termelhettek volna meg, ha lábon maradnak.

A károsítások még mindig nem szüntek meg. A nemzeti vagyon ilyen pusztításának megakadályozásában az egyre erősebben fellépő rendőrség munkájában bízunk és reméljük, hogy a helyi tanácsok és egyéb szervek közreműködésével sikerülni fog a további súlyos károsodásnak gátat vetni.

*

let tenni arra, hogy a rendelkezésre álló erőkhöz képest szervezzék meg az erdők hatékony őrzését és gondoskodjanak megfelelő járőrszolgálat bevezetéséről is.

3. Azokkal szemben, akik fosztogatják az állami erdőket, soron kívül gondoskodni kell a büntető eljárás megindításáról. Utasítani kell a rendőri nyomozó szerveket a nyomozás törvényes és soronkívüli befejezésére, az illetékes ügyészt pedig arra, hogy a vádiratot a nyomozás befejezése után 24 órával a bírósághoz nyújtsa be.

4. Gondoskodni kell arról is, hogy az erdőgazdaságokban védelmi szolgálatot ellátó erdészek maximális büntetőjogi védelemben részesüljenek. A sérelmükre elkövetett hatósági közeg elleni erőszak büntette esetén az előző pontban foglaltak szerint kell eljárni.

5. Az erdőgazdaságok faállományának megóvása miatt minden olyan esetben el kell rendelni a terhelt letartóztatását, amikor azt a bűncselekmények megelőzése szükségessé teszi. Különösen azokat kell fogva tartani, akik szükségletüket meghaladó mennyiségben, üzérkedési szándékból fosztogatják állami erdőinket. Ugyanígy kell eljárni azokkal szemben is, akik a falopás elkövetésén felül az erdővédelmi szolgálatot teljesítő erdésznek életét és testi épségét erőszakkal vagy fenyegetéssel veszélyeztetik.

6. Utasítani kell a rendőri nyomozó szerveket arra is, hogy a büntet elkövetésével szerzett fát minden esetben foglalják le.

7. A folyamatba tett büntető eljárásokról és a bíróság által hozott ítéletekről a megyei sajtót azzal a javaslattal kell tájékoztatni, hogy azt a megjelenő sajtótermékekben a lakossággal ismertessék.

Olvasóinkhoz

Az Erdőgazdaság a jövőben havonta egyszer jelenik meg. Előfizetési díja egy évre	24.— Ft
..... félévre	12.— Ft
..... egyes szám ára	2.— Ft

Az előfizetési díjat a 91.915—181—44. sz. csekkszámlára, a következő címre lehet beküldeni:

POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRÓDA

Budapest, V., József nádor tér 1. ● Telefon 180-850

Azoknak a megrendelőknek, akiknek régi előfizetése 1956. december 31-ig volt érvényes, a befizetett összeget javukra írjuk, tehát lapunkat március 31-ig az előfizetés megújítása nélkül megküldjük.

Napirendre kell tűzni az erdőgazdasági szakmunkásképzés problémáját

Az Erdőgazdaság szerkesztősége az Országos Erdészeti Egyesület miskolci csoportjával közösen Miskolcon a Nevelők Háza kultúrtermében október 13-án ankétot tartott. *Csermely László*, az Egyesület miskolci csoportjának elnöke nyitotta meg a vitát; bevezető előadását *Káldy József*, a zemplénihegységi erdőgazdaság főmérnöke tartotta meg a fakitermelés önköltségsökkentésének útjairól.

Az előadó a fejlesztési határozatból indult ki. Rámutatott arra, hogy már vannak eredményeink a határozat végrehajtása során, még pedig igen komoly eredmények. Elsősorban az erdősitések mennyiségének és minőségének javulása jelentős lépés. Az iparifakihozatal növelése terén ugyan csak nagy előrehaladást értünk el: 17 százalékról 38,8 százalékra növekedett 1955-ben iparifakihozatali arányunk, de éppen a keletbükki és a zemplénihegységi erdőgazdaság 50 százalék feletti iparifakihozatalt ért el.

Az önköltségsökkentés gátjai

A harmadik alapvető célkitűzés a fejlesztési határozatnak, hogy olcsóbban, alacsonyabb önköltséggel termeljük a fát a népgazdaság számára. Felsorolta azokat a tényezőket, amelyek a termelés önköltségének csökkentése tekintetében károsan befolyásolták az eredmények alakulását. Elsősorban a szerszámok gyenge minősége okozta, hogy nagyobb előrehaladást ezen a téren nem tettünk. Másodsorban a helytelen bér- és árpolitika, amire jellemző, hogy bérezésünk olyan komplikált számításokkal jár, hogy közel egymillió bérkiszámítási variáció lehetséges. Ide tartozik továbbá gépesítésünk viszonylag alacsony foka, az erdőterületeink elégtelen feltártsága, a fakitermelés munkájának szervezetlensége. Nincsenek jól kidolgozott termelési technológiáink és hiányzik a technológiai fegyver. Hangsúlyozottan kiemelte, hogy milyen károsan befolyásolja az önköltség alakulását az állandó erdei szakmunkások hiánya. Nem használtuk ki, mondotta, az 1948-49-ben megindult jó szakmunkásképzést, beértük annak leállításával, holott a kezdeti hibák kigyomlálásával tovább kellett volna fejlesztenünk. Azt is el kellene érniünk, hogy az erdei munka szakmunkának minősüljön és ennek az alapelvek az érvényesítésével történjen a szakmunkások kiképzése, ehhez igazodjék béreik színvonala is. Végül rámutatott arra, hogy a tervezési bizonytalanság, a felülről készült tervek merevsége mennyire fékezte az önköltség csökkentésére irányuló törekvéseket.

Erdei szakmunkásokra van szükség

A következőkben a tennivalókat foglalta össze. Elsősorban munká-

saink szakképzettségét kell megjavítanunk. Ki kell nevelnünk az állandó szakmunkás-gárdát. Ez annál is sürgősebb, mert sajnálattal állapíthatjuk meg, hogy szakmunkásaink nagyrészt kiöregedtek, fiatalokra van szükség. Tájégségenkénti decentralizált szakmunkás kiképzést tart megfelelőnek. Ezzel a kérdéssel — alapította meg — lapunk, az Erdőgazdaság is keveset foglalkozott. Napirendre kell tűzni a szakmunkásképzés problémáját, hogy biztosítsuk a teljesítmények növekedését s a munka minőségének a megjavulását is. Ide tartozik a szerszámok helyes karbantartásának biztosítása, hiszen az erre vonatkozó elvek, módszerek ki vannak dolgozva, csak arról kell gondoskodni, hogy a gyakorlatban is megvalósulhassanak.

Nem a legkorszerűbb gépekkel dolgozunk

Az önköltségsökkentés másik alapvető feltétele, hogy valóban az erdőgazdaság szükségletei szerint tervezett gépek végezzék a termelést, hogy a kéziszerszámok tekintetében is folytatódjék az az örvendetes fejlődés, amit az új típusú fejszék forgalombahozatala jelent. Meg kell tanítani dolgozóinkat a gyalufogas fűrészek helyes használatára, mert csak ezekkel a kézi fűrészekkel lehet magas teljesítményeket elérni.

A gépekkel kapcsolatban megállapította, hogy azok már valóban meghonosodtak, a dolgozók megszerették a géppel végzett munkát. De azt is meg kell állapítani, hogy egyelőre sajnos nem a legkorszerűbb gépekkel dolgozunk. Adatokkal bizonyította, hogy a közvetett költségeket is figyelembevéve a gépi termelés minden esetre olcsóbb már most, mint a kézi termelés. Részletesen foglalkozott a közelítés-szállítás problémáival. Itt jelentkezik a legnagyobb költség, a fakitermelési költségeknek 50-60 százaléka. Tehát egy százalékos megtakarítás is sokat jelent. Ebből a szempontból igen fontosnak tartja, hogy az anyag zömét a téli kedvezőbb feltételek közt szállítsuk, tehát nem sárban és az utak tönkretételével, hanem leginkább a havas terep lehetőségeinek kihasználásával. Hiba, hogy a közelítésnél jól bevált eszközöket, amilyen a vontató lapát, a rönkközeltető kerék, a rönksapka és más hasonló, bár ismerjük, nem használjuk eléggé. A vontatók kérdésében leszögezte, hogy nem helyes, ha „akármilyen” traktortípust alkalmazunk; az eddigi tapasztalatok szerint a láncalapú traktor vált be a legjobban. A célkitűzésünk az legyen, hogy egy géppel oldjuk meg az anyagmozgatás mindkét szakaszát, tehát a közelítést és a szállítást is. Ilyen traktortípust kialakítására van szükség.

Hozzuk be külföldről az Unimog vagy a Motormuli erdőgazdasági

munkára konstruált és kiválóan bevált közelítő gépeket.

Munkamenetünket gépeink üteméhez kell igazítanunk

Foglalkozott végül azzal a kérdéssel, hogy mennyire fontos a gyűjtőutak kialakítása, mert csak azokkal válik teljessé a főközeltítő utak rendszere.

A drága kövesutak helyett építsünk sokkal több és olcsóbb vontatóutat.

De a közelítésben nem mondhatunk le a lóval közelítésről. Ezzel kapcsolatban megállapította, hogy a könnyű ló kevésbé alkalmas az erdőszeti munkára, mint a nehéz ló s az utóbbi nem drágább és nem is mozog nehezebben a terepen.

Döntő kérdés a munka jó megszervezése — fejezte be előadását *Káldy József*. Egész munkamenetünket a gépeink üteméhez kell igazítanunk. Lehetőség szerint az állományban hosszolás helyett a rakodói darabolást alkalmazzuk, mert csak így tudunk jó iparifakihozatalt biztosítani, csak így tudjuk a tűzifa termelését jobban gépesíteni, elsősorban hasogatógépek alkalmazásával. A fakitermelési technológia kialakítása érdekében a zemplénihegységi erdőgazdaságnál sikeresen vezették be a felhasználási alapokmányt s ezekben írták elő a termelés megszervezésére vonatkozó tennivalókat. Ezt az utat követve a fakitermelés önköltségsökkentésének tekintetében érhetünk el maradandó eredményeket.

Új szempontok a vitában

A széleskörű vitában *Király Lajos* a szakoktatás fontosságára mutatott rá. Javasolta, hogy a gépek, szerszámok minőségének javításához a más gazdasági ágak tudományos egyesületeinek a segítségét vegyék igénybe. Az ERTI munkája pedig ezen a téren legyen szélesebb körű és mélyebben járjon. *Mikevári* Tivadar hangsúlyozta, hogy az önköltségsökkentést nem tekinthetjük szűk számviteli kérdésnek. Hangsúlyozta, hogy nem az abszolút önköltségsökkentés, hanem a relatív önköltségsökkentés lehet csak döntő, amikor esetleges nagyobb költségfelhasználással, de sokszorosan nagyobb jövedelmezőséggel gazdálkodunk. Szakmunkásképzésünk csak akkor lehet sikeres, hogy ha a kiképzés után olyan kereseti lehetőséget és szociális ellátottságot tudunk biztosítani a kiképzett dolgozóknak, hogy azok nálunk is maradjanak.

Könnyebb motorfűrészeket

Szöllősi József rámutatott arra, hogy mennyire növeli az önköltséget

á távoli munkások alkalmazása, azoknak ide-oda szállítása, elszállósítása. Ezt a költséget is az állandó munkások nevelése és a fokozott gépesítés útján oldhatjuk meg. Felvetette a gondolatot, hogy megfelelő *önköltségszökkentési prémium* kitűzésével lehetne az egyéni érdekeltséget fokozni az ez feltétlenül hozzájárulna a gazdaságosabb termelési módok elterjedéséhez. *Zathureczky* Lajos a keltbükki erdőgazdaság gépi termelési tapasztalatait ismertette. Megállapította, hogy a jelenleg használatos MP—50-es benzinmotoros fűrés embertelenül súlyos. Amíg könnyebb benzinmotoros fűrésünk nem lesz, ahol lehet, a villanyfűrészt alkalmazzák. Szintén a szállásban termelés előnyeit bizonyította, sürgette a hosszolók, bemérők helyes bérezését, mert ebben a kérdésben semmi sem történt. *Szeremley* Zoltán örömmel csatlakozott az előadónak ahhoz a megállapításához, hogy *sáros időben ne legyen anyagmozgatás*. Ez országos kérdés, amit az Erdőgazdaságnak is támogatnia kell. Ne nyúzzuk, ne tegyük tönkre útjainkat. A fel- és leterhelés gépesítése rendkívül sürgős. Ez idő szerint ezt a munkát az emberi izomerő súlyos megfeszítésével végezzük. Pedig már vannak jó gépi megoldások s erre a beruházásra kell pénz biztosítanunk.

Gyorsítsuk meg a rakodók gépesítését

Kerékgyártó Béla a gyűjtőutak fontosságát emelte ki és beszámolt azokról a konkrét költségszámításokról, amelyeket ezen a téren végeztek. Hangsúlyozta, hogy faanyagkészleteket kell megfelelő mennyiségben az erdészeti rakodókon összegyűjteni, mert így lehet a folyamatos értékesítést biztosítani anélkül, hogy a mindenáron közelítés és szállítás tönkretegy sokszor az újulatot, az utakat és növelje a költségeket. *Fodor* Pál ugyancsak a relatív önköltségszökkentés elveit hangoztatta, példákön mutatta be, hogy a fagyártmánytermelés nem csak a jövedelmezőséget növeli, hanem faanyagtakarékosságot is jelent. Szintén sürgette a rakodói gépesítések megjavítását. A mai életveszélyes, drága módszereket így lehetne kiküszöbölni.

Beély Miklós az erdészek keresetének, természetbeni ellátásának megállapítását vizsgálta. Gondoskodnunk kell, hogy elégedett, szakképzett erdészeink legyenek, így érhetünk csak el eredményeket. Szakmunkásaink nevelésének alapja, hogy az erdei munkát valóban szakképesítéshez kössük, de ugyanakkor oldjuk meg a szakképzett erdei munkás egész évi foglalkoztatását.

A vitában elhangzottakra *Káldy* József röviden válaszolt. Ennek során elmondotta, hogy a zemplénhegységi erdőgazdaság 1955-ben mintegy 80 ezer forintot bértöbbletkiadással 14 ezer köbméterrel több iparifát termelt s így 6 millió forinttal nagyobb bevételt ért el. Az állandó munkások biztosítása érdekében hűségjutalmat kívánnak adni a közel

jövőben az erdőgazdaság régi munkásainak. Valóban szükséges az erdészek minőségi munkájának anyagi elismerése. Az erdészek, a művezetők, megérdemlik tehát, hogy fizetésüket arányossítsuk a népgazdaság más területén dolgozó művezetők kereseti színvonalával.

Vita az Erdészeti Kézikönyvről

Az értekezlet résztvevői ezután foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy milyen segítséget jelent a munkában a most megjelent Erdészeti Kézikönyv és milyen kiegészítésekre volna szükség egy újabb kiadásnál. *Csermely* László több gépesítési adatot kívánna. Több fölszólaló emelte ki, hogy a zsebkönyv forma kedvezőbb lenne és emelné a kézikönyv használhatóságát. *Kolodzey* Tibor felvetette azt a gondolatot, hogy a következő kiadás két kötetes legyen az egyikben legyenek a táblázatok, a másikban a szöveges rész. Több, újabb biológiai elméleti tájékoztatást sürget, az erdővédelmi résznél néhány jellemző rajz, káros rovarok, szuk ábrái nö-

velhetnék a könyv értékét. *Király* Lajos ugyancsak ábrákat sürget és elmondja, hogy ő már alkalmazta ezt a megoldást, hogy az egyes fákat és hozzájuk kapcsolva a károsítókat áttekinthető táblázatban foglalta össze.

Többen felvetették, hogy a kézikönyvnek tartalmaznia kellene az érvényes erdészeti jogszabályokat, tehát az 1935-ös erdőtvény érvényben levő szakaszait s a jelenleg hatályos rendeletek és utasítások zövegét. *Káldy* József megállapította, hogy ami a kézikönyvben van az jó, de sok minden hiányzik. Általában túlnyomóan csak művelési jellegű és éppen ezért az erdőhasználati, gépesítési részt kellene fejleszteni. Javasolja, hogy erdőgazdaságpolitikai, közgazdasági tájékoztatást is adjon a kézikönyv és statisztikai adatokkal tegye teljessé azt az összefoglaló képet, amit a magyar erdőgazdálkodásról a kézikönyv alapján alkothatunk. Végül *Fodor* Pál vetette fel a gondolatot, hogy a szállítási alapfeltételek és a döntőbírósi eljárás szabályai is kerüljenek a kézikönyvbe.

A VÁCRAÓTI BOTANIKUSKERT

A századforduló körül Vácráróton *Vigyázó* Miklós hatalmas költséggel (csupán követ 25 000 kocsirakománnyal használtak fel!) pompás botanikuskertert létesített. 1929-ben,

Bár a vidék homokos, száraz, a botanikuskeremben az átfolyó Szód-Rákos patak adta lehetőségek felhasználásával, a telepítésük óta hatalmasra fejlődött faóriások lombátora alatt hűvös, párás mikroklímát sikerült kialakítani. A legkülönbözőbb hazai és külföldi — elsősorban erdei — növényfajok is megtalálják itt létfeltételeiket, a strucccharasztól a mocsárciprusig. A fák jelentős része átvészelte a háborús pusztításokat, s így felbecsülhetetlen értékű fajagyűjteménnyel rendelkezik a botanikusker. Festői részei nem egyszer szolgáltak már játékfilmek színteréül. Itt készültek például a *Zenélő* malom és a *Dandin* György külső felvételei.

Erdészeti szempontból is több jelentős faj szerepel a botanikusker anyagában; az erdei növény-társulások rendszertani kialakítása tanulságos képet ad a magyar erdők fejlesztésének lehetőségeiről. Természetesen egészítik ki a fajagyűjteményt a madárvédelmi berendezések, mint a korszerű erdő fontos tényezői.

Fa- és cserjeanyagot, továbbá szüklakerti növényeket is szaporítanak a vácrátóti botanikuskerben. Pompás, bizarr virágos lágyszárúak — mint pl. sárga pipacs, különféle szellőrózsa-fajok stb. — találhatók itt. A botanikusker talán legértékesebb, mindenesetre szakkörökben európai hírű része a fejlődéstörténeti növényrendszertan, ahol az egymáshoz csatlakozó parcellákon a legkorszerűbb rendszerben sorakoznak szemünk előtt az egyes növényfajok. (Eddig több mint négyezer faj szerepel itt!) A jeles kutató kollektiva lelkes munkája biztosítja, hogy a vácrátóti botanikusker továbbra is öregbítse a magyar növénytan tudomány hírnevét.

Horváth Péter

Számos madárvédelmi berendezés van a botanikuskerben

halálakor a Magyar Tudományos Akadémiára hagyta. A botanikusker a háború körüli években gondozás nélkül állt, pusztulásnak indult. 1946-tól a MALLERD-hez tartozott, mint vadkísérleti telep. 1949 óta természetvédelmi parkként a Természettudományi Múzeum kezeltte. Végre 1952-től kezdve a MTA Botanikai Kutató Intézetéé. Olyan kiváló botanikusok végzik itt munkájukat, mint dr. Újvári Miklós, dr. Mándy György és még többen mások.

Az egri munkástanács elnöke

Alig két hete az egri erdőgazdaság dolgozói is megválasztották a végleges munkástanácsot. Moskovszki Vince, a munkástanács elnöke a következőkben számol be

lapunk olvasóinak az egri munkástanács tapasztalatairól, problémáiról.

— Az ideiglenes munkástanácsban — kezdte el beszámolóját Moskovszki Vince — eredetileg csak a központi dolgozók vettek részt, s az erdészetek külön választott munkástanács tagokat. Ez a megoldás helytelennek bizonyult, mert egy erdőgazdaság munkája központi, egységes irányítást követel. Így a végleges munkástanács választásakor

már csak egy munkástanácsot választottunk,

amelybe minden erdészeti, vasútüzemi és önálló csemetekert három-három munkástanácsot delegált, ezeket a munkástanácsokat természetesen titkosan választották.

— Külön gondot okozott az elnökség megválasztása. A munkástanácsok tagjai ugyanis társadalmi munkában végzik feladatukat. Ezek szerint a külső tagok is saját zsebükből kell utazgassanak s méghozzá bármelyik napon Egerbe. Ez sem anyagi szempontból nem megy, sem pedig a munkástanács mozgékonyágát, vezető képességét nem segíti. Mivel a központi dolgozóknak ugyanaz az érdeke, mint a távoli erdészetekben dolgozóké, azt javasoltuk, hogy az elnökség kizárólag egriekből álljon. A munkások, kerületvezetők és a többi külső dolgozók ezzel a javaslattal nem egészen értettek egyet, tehát áthidaló megoldást kerestünk. Az elnökség központi dolgozókból áll ugyan és hetenként feltétlenül ülészik, létrehozunk azonban egy közbevetett szervet, az úgynevezett

intézőbizottságot,

amely havonta egyszer ül össze és az elnökség tagjaiból, valamint 13 külső küldöttből (munkástanács tag) áll. Negyedévenként pedig összeül az egész munkástanács.

— Nagyon jól tudjuk, hogy első sorban termelési, ésszerűsítési kérdésekkel kellene foglalkozni. Esztendő-kön át még sóhajítani is csak parancsra volt szabad, örülnünk kellene, hogy végre önállóan használhatjuk a fejünket. Bénítja azonban munkánkat az örökös felvetődő

bérekérdés;

úgy érzik a dolgozók, hogy ezen a téren elhanyagoltabb terület az erdészetnél nincsen az országban. A talvalyi három forint huszonnégy filléres átlagórabért állandóan összevetik a közeli bányákban kifizetett átlag-

a munkástanácsok összetételéről, a bérekérdésekről, a folyamatban levő átszervezésről és a termelési feladatokról

órabérrel. Technikusaink, erdőmérnökeink a bányák és ipari üzemek szakembereinek fizetésével hasonlítják össze keresetüket. Az egyik húsz éves gyakorlattal rendelkező erdőmérnök, ki ezeröttszáz forintot keres, felvetette, hogy a bányában a most végzett gyakorló mérnökök is többet keresnek nála.

— A munkástanács a racionalizáló bizottságban is képviselve van. Ez igen nehéz kérdés. Dolgozóink ma is túlóráznak, éjjeliekig adminisztrálnak, az adminisztrációs jelentésbeli kötelezettségeket a felsőbb szervek semmit sem csökkentették:

kiket küldjünk el akkor?

Vannak ugyan nyugdíjra érett embe-reink, ezeket viszont nem tudjuk megfelelő szakemberekkel helyettesíteni. Azonkívül a jövőbeni kívánal-

makat sem ismerjük, csökkenhet, de ugyanúgy növekedhet is termelési feladatunk. A racionalizálás azért első sorban valóban ésszerűsítést jelent nálunk: keressük hol lehet területeket összevonni, a belső adminisztrációt egyszerűsíteni, igyekszünk a meg nem felelő szakemberektől megszabadulni s azon törjük a fejünket, hogy a külső területeket központi szakemberekkel erősítsük meg.

— Gazdái lettünk az erdőgazdaságnak, s mint a jó gazdák arra törek-szünk, hogy

jövedelmező legyen a gazdaság,

legyen miből részesedjünk, s ez örökös tételődést okoz. Futunk a forin-tokért, igyekszünk ahol lehet megta-karítani. A múltban türelmesen ki-vártuk a negyedévi mérleg eredmé-nyeit, ma viszont már a termelés heti, sőt napi alakulására is kíváncsiak va-gyunk. Most kutatjuk a módját ho-gyan lehetne különösebb adminisz-trációs nehézségek nélkül a naponta kialakult helyzetet ismerni, figye-lemmel kísérni — fejezte be nyilat-kozatát az egri munkástanács elnöke.

Kérjük az erdőgazdaságok dolgo-zóit, a munkástanácsok tagjait, hogy az egri beszámolóhoz kapcsolódva ír-ják meg lapunknak a munkástaná-csok munkájával, problémáival kap-csolatos észrevételeiket. Tapasztala-taink kicséréléseivel is segítsük a ter-melési feladatok jobb megoldását.

Kipusztulnak az üreginyulak?

Kevesen tudják, hogy a myxoma-tózis, vagy népiesen üreginyúl-pestis, 1954. év őszén terjedésében el-érte hazánk legnyugatibb részét, Sopron környékét. Úgy hiszem nem lesz téhat érdektelen, ha a járványt néhány szóban ismertetem.

1952. év tavaszán egy francia or-vos sokat bosszankodott, hogy fallal körülkerített parkjában az üregi-nyulak nagy kárt okoznak. Ezek ki-irtására határozta el magát és Svájc-ból myxomatózis vírus hoz-a-tot és ezzel két befogott üreginyu-lat beoltott. A vírus a gyár Ausz-trália részére gyártotta mert ott az üreginyúl károkozása már valósá-gos nemzeti katasztrófa. A hatal-mas száraz sivatagok azonban meg-akadályozzák, hogy a vírus hatása Ausztráliában oly tökéletes legyen, mint látni fogjuk Franciaországban, sőt egész Nyugat-Európában. Az eredmény ugyanis a francia orvos parkjában teljes volt, de az üregi-nyúl pusztító járvány nem állt meg a falazott kerítésnél, hanem roha-mosan terjedt tovább először egész Franciaországban, majd Belgium-ban és Németországban, míg alig 2 és fél év alatt elérte hazánkat és ma ott tartunk hogy Sopron kör-nyékén, ahol eddig gond volt az üreginyúl okozta károk elhárítása, ezek kipusztulásra vannak ítélve.

A betegség lefolyása a következő: A fertőzés után néhány napon be-lül a betegség észlelhető. A nyúl szemhéjai, ajkai, végbőlnyílása, sőt az emlői is gyulladásszerűen meg-

duzzadnak. A szemhéjak sokszor egy-egy cseresznye nagyságra da-gadnak, a fej oroslánszerű lesz. Támolyogva futkos, elveszti látását és hallását, fáknak, köveknek neki-megy, nem ismeri fel a közeledő embert, de egész elpusztulásig tápl-lálékot vesz magához; kimúlása 2 héten belül bekövetkezik. Érdekes, hogy a nyulak nem kotorékukban pusztulnak el, hanem a szabadban, ami természetének teljesen ellent-mond. Ennek valószínű oka, hogy mivel az utolsó percig táplálékot akar magához venni, azt keresve az előbb említett tünetek miatt nem talál vissza üregébe.

A vész a legjobban Franciaorszá-got érinti. Itt az üreginyúl egyéb vad ritkasága miatt a vadászat fő-tárgya és nem közömbös az ipar és nemzetgazdaság szempontjából sem. Íme néhány érdekes és meglepő adat: a Franciaországban kilőtt ösz-szes vadásztöltények 92 százaléka üreginyúlra esik. A legnagyobb töl-ténygyár 700 munkását bocsátotta el a járvány következtében. Ezelőtt 8000 tonna nyers üreginyulbőr volt Franciaország kivitele, 15 millió da-rabot dolgoztak ki belföldön, míg további 5000 tonna a kalap és ne-mezziparnak szolgált nyersanyagul.

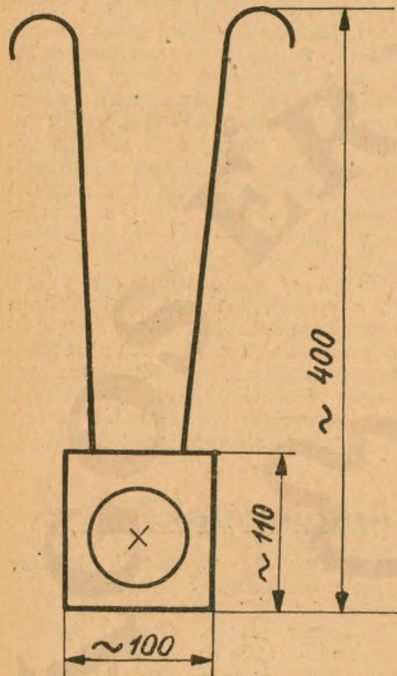
Ennyit, mint legfontosabbat, e járványról ahogy külföldi szakcik-kekéből és tanulmányokból állítottam össze.

Müller Jenő
Sopron

Keretfűrész fémbetét alkalmazása

Müller Jenő (tanulmányi erdőgazdaság Sopron) újítása

Műszaki tökéletesítésként fogadták el Müller Jenőnek azt az újítást, hogy a keretfűrésznél az eddig alkalmazott fémbetétek helyett fémbetéteket alkalmaz. A fémbetét tömör alumíniumból készül, négyzet alakú kivitelben. Nagysága a fűrészkenyvel alsó részének méretéhez alkalmazkodik. A spannolásnál előforduló elcsúszás megakadályozása érdekében a magasságot a kenyvel-

hez viszonyítva 10 mm-rel kell növelni. A betéttesthez végükön félkör alakban meghajlított száraz csatlakoznak, ezek segítségével a betét könnyebben kezelhető. A száraz kerekített része ugyanis a felső heveder ugyancsak felső szélén fekszik fel. Az első betétek szárai nem lekerekítettek, hanem egyenesek.

Az újítás bevezetése megrövidíti a fűrészcsere idejét, fokozza a gépi idő kihasználási lehetőségét. Azonkívül a vele való fűrészelés mérethelyesebb vágást biztosít. A soproni fűrésztelepen kívül az újítást sikeresen alkalmazzák az Északmagyarországi Fűrészeknél is.

Az újítás szekrényes kenyelekre vonatkozik, s használata megegyezik a regiszteres spannolásnál (szegcselt kenyelek) alkalmazott betétakasztási módszerrel.

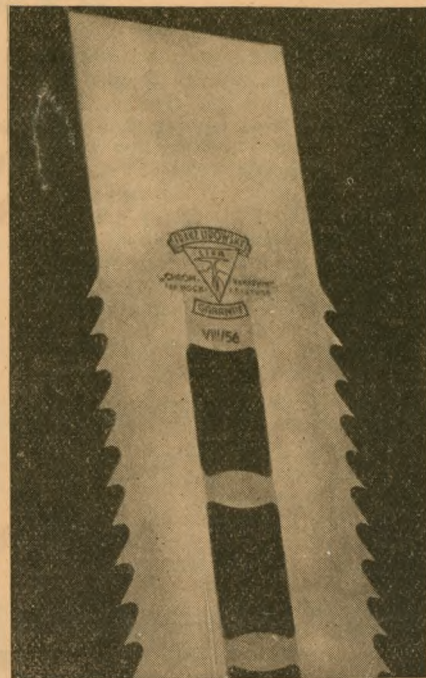
Vékonypengék

a fűrésziparban

A fűrészipar közel 400 000 m³ rönköt fűrészelt fel évente különféle méretű szelvényárúkká. A fűrészelés technológiájából következik, hogy a rönkök szétválasztása fűrészáruszelvényekké anyagvesztéssel jár, mert a fűrészpengék fűrészelés közben fűrészport is termelnek. Faanyagtakarékoság szempontjából rendkívül fontos, hogy a fűrészipari termelésben minél kevesebb fűrészpor képződjék. Ezt a célt azzal lehetne leginkább elérni, ha a jelenlegi 2–2,5 mm vastag fűrészpengék helyett 1,4–1,8 mm vékony fűrészpengéket használnának. Külföldi tapasztalatok szerint ez lehetséges.

A vékony fűrészpengék használata azonban egész más technológiát igényel, mert a vékony fűrészpengék a fűrészelés közben fellépő hőtágulás következtében jobban megnyúlnak a jelenleg használatos pengéknél, ami pontatlan vágást eredményezhet. A vékony pengékkel kapcsolatos technológiába tehát be kell építeni azokat a műveleteket, amelyek ezeket a hátrányokat kiküszöbölik. Érdemes ezeket a műszaki feladatokat megoldani, mert a vékonypengékkel kb. 3 százalékkal több fűrészáru termelhető 1 m³ rönkből. Ha ugyanis a fűrészáru átlagvastagságát 33 mm-ben tételezzük fel, akkor minden 33 mm vastag fűrészáru után 1 mm pengérest takarítunk meg, ami 100 mm vastag fűrészáru után 3 mm megtakarítást jelent. Évi viszonylatban ezzel mintegy 6–8000 m³ fűrészáruval lehetne a rendelkezésre álló rönkmennyiségből többet termelni és ugyanannyival a fűrészáru behozatalunkat csökkenteni. A vékonypengék bevezetése tehát elsőrendű népgazdasági érdek és ezért az Országos Erdészeti Főigazgatóság a Faipari Kutató Intézet javaslatára 60 darab vékony fűrészpengét hozatott be kísérleti célokra.

A mellékelt kép ezeket a perforált vékony fűrészpengéket ábrázolja. A perforáció következtében a pengék feszítése a penge két szélén érvényesül, ami lényegesen elősegíti a fűrészelés pontosságát, megátalja a

„félrevágásokat“. A kísérletek most indultak és bár a vékony pengék technológiája igen magas műszaki színvonalat követel meg, mégis meg vagyunk győződve arról, hogy a fűrészipar a népgazdaság érdekében ezeket a nehézségeket át fogja hidalni és az elkövetkezendő években a vékony pengék használata széles körben el fog terjedni.

A termelészövetkezetek faigényének kielégítése

A kormányzat továbbra is gondoskodik a termelészövetkezetek faigényeinek közvetlen kielégítéséről. Érvényben van az a rendelkezés, amelynek alapján a termelészövetkezetek használatában álló ingatlanok közé beékelte vagy azzal hatá-

ros 50 kat. holdnál nem nagyobb erdőtesteket a szövetkezetek használatra megkaphatnak. A rendelkezés alapján 146 termelészövetkezet jutott összesen mintegy 3800 kat. hold erdőterülethez. A fel nem osztott szövetkezetek részére továbbra is fennáll ez a kedvezmény és 1956 decemberében már 2 újabb szövetkezet igényét elégítették ki. Természetesen az ilyen átadásnál nagyobb erdőtestek megosztásáról az egész nép erdőtulajdonának megóvása érdekében nem lehet szó.

Közljük kedves olvasóinkkal, hogy a Mezőgazdasági Kiadónál az alábbi mezőgazdasági lapokra fizethetnek még elő:

Agrártudomány, Állami Gazdaság, Kertészet és Szőlészet, Magyar Mezőgazdaság, Méhészet és a Jövendőnk (a Mezőgazdasági Kiadó új képes folyóirata)

A TÁJI ERDŐMŰVELÉS KÉRDÉSÉRŐL

BABOS IMRE, a mezőgazdasági tudományok doktora

Az erdőgazdálkodás távlatokban gondolkozik. További munkánkhoz szükséges lehet mihamarább egy 15 évet átívelő tervezet összeállításának a kérdése. Erdemes ezzel kapcsolatban a táji erdőművelés lehetőségeivel foglalkoznunk.

A termőhelyek feltárásának a korát éljük. Attól függően, hogy mely erdőgazdasági tájakon milyen erdőművelési, erdőtelepítési tervező feladatokat kell megoldania, alakítja ki a feltárást végző a már tudományosan megalapozott elvekre építve a tájra vagy a tájcsoporthra alkalmazható módszereit. Ilyen módszer a homoki termőhelyláncok alkalmazása.

Termőhelylánc az azonos, másodlagos alapkövetzen létrejött, kialakult termőhelytípusok törvényszerű, egymásra domborzati eltéréseik következtében környezethatást kifejtő ismétlődése. A termőhelytípusok — olykor termőhelytípuscsoportok — ismétlődése láncszerű kapcsolódást eredményez s felismerésük kezébe adja a helyes telepítés azonos körülmények között már bevált, eredményes megoldásait.

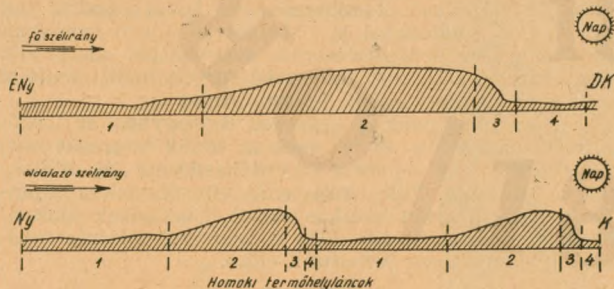
Háttérbe szorul a termőhelyláncok jelentősége ott, ahol nagyobb nehézségek nélkül létesíthetünk, alakíthatunk ki elsődlegesen fatermelési feladatok megoldására hivatott gazdasági erőket. Nélkülözhetetlenek, ahol természetési nehézségek leküzdésével kell termőhelyet tartó pionír állományokat megterveznünk.

A termőhelyláncok jelentősége valójában a homokon domborodik ki; ott is csak akkor, ha pionír állományok létesítéséről van szó.

A termőhelylánc komplex termőhelyi fogalom. Lényegében egyes résztenyezőik: a talaj, a talajvízháztartás, az éghajlat, a mikroklíma, a környezethatás stb. szintézise. Kedvező az összehatás, ha a fatenyészetre előnyös feltételek kombinálódnak és kedvezőtlen, ahol az egymást pótolni, de helyettesíteni mégsem tudó résztenyezőik egyike vagy több is minimumba kerül.

Bármely termőhelyláncban négy láncszem ismerhető fel:

A lepelhomokos (1) területen valamely már korábban kialakult vagy kialakuló réti, erdőségi vagy mezőszégi talajtípust lepett el, borított maga alá a futóhomok. A részben szélfelőli (2), részben széltől elforduló (3) oldalú kockák a futóhomok magasította fel. Rajta az esetleg többszörösen is letemetett mezőszégi jellegű homokon legfeljebb kovárványrétegeket, ritkán és legjobb esetben az ezekből kialakuló erdőségi talajtípusokat ismerhetjük fel. A lábazati hajlaton (4) az esetek többségében réti talajt vagy gyengén humuszos, alul iszapszintes homokot, olykor vízállásos mélyedéseket találunk.

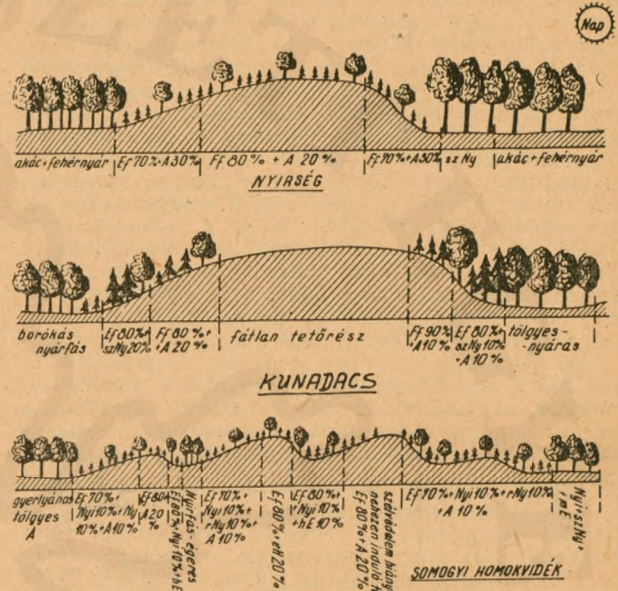
1. ábra

Háttérbe szorul a termőhelyláncok jelentősége ott, ahol előnyösek a termőhelyi adottságok, jóllehet ezeken a helyeken is felismerhető minden törvényszerűségük.

A termőhelyek feltárása során ismertük fel az egyes láncszemek ökológiai összefüggéseit. Kimutatható volt például, hogy akár a szélfelőli, akár a szélvédett, eltérő telepítési értékű buckaoldal akkor lesz

eredményesen fásítható, ha a lepelhomokos területről vagy a lábazati hajlatról faállomány vagy fapászta árnyalja be a telepítésre kijelölt buckák oldalait. Eltérő azonban a fásítás lehetősége az egyes homoki, erdőgazdasági tájakon attól függően, mennyire enyhíthetett a termőhely mostohaságán, a szél és a napsütés káros jelentőségén a lehulló csapadék, a levegő párateltsége.

Három legnagyobb homoki, erdőgazdasági tájra vonatkoztatva ez az alábbi, szemléltető telepítési sémát eredményezheti:

TÁJI ERDŐMŰVELÉSI MEGOLDÁSOK KÜLÖNBÖZŐ ERDŐGAZDASÁGI TÁJAKON

2. ábra

Egyformán helytálló mindhárom tájon az egyes láncszemek, a rajtuk elhelyezkedő faállományok kölcsönhatása, összefüggése. Az összhatás élesedő vagy tompló formájától függően válhat lehetetlenné a telepítés megoldása, vagy kényszerülünk mindössze évek során át tartó pótlásokra, ha nem tartottuk be az állományárnyalás biztosítását. Enélkül is lehet erdőt telepíteni a somogyi homokon, míg kudarcra van ítélve vállalkozásunk a közel azonos vízháztartású kunadacsi buckák között. Letompul a termőhelyláncok jelentősége például Nagybjom határában, míg jelentőségteljes a zsanaeresztői Varga-dombokon.

Feladataink azonosságát, hasonlóságát a nagyjából azonos tenyésztési feltételeket összefogó erdőgazdasági tájak határozzák meg. Határaikon belül azonos alapkövetzen, hasonló éghajlati, növénytermesztési lehetőségek között helyenként egyezően alakult a talaj fejlődése, s ez a kultúrhatások eredményeként tovább módosulhatott. Az így kialakuló, tájon belüli eltérések a feladatok és lehetőségek további differenciálódását adják. Fokozhatja azt a különleges talajtípusok kialakulása, például a somogyi homokvidéken a mezőszégi futóhomokot felváltó kovárványos homok jelentkezése.

Nem helyes tehát a feladatok egységesítése, akár országos szemléletben történjen az, akár alulról, részjelenségek alapján állapítjuk meg a terveinket. Helytelen volna a tájak tagadása, mert a csemetetermelés, az ápolási irányelvek nagyvonalú összevonásokat engedélyeznek. De helytelen lenne egyes tájrészletek lokális termőhelyi adottságaiból, például a szentgyörgy-

völgyi paraszterdők lehetőségeiből kiindulva országos érvényű, nyilvánvalóan szubjektív meglátásokon nyugvó s már csak ezért is téves következtetéseket levonnunk.

A jövő a táji erdőművelése. Ha ma még csupán a tájak nagyvonalú, elveket tisztázó elhatározásait tudjuk megrajzolni, a tájak ismerőinek a feladata e határokon belül a részletlehetőségek és részletmegoldások megállapítása. Kutatási eredményeink bizonyítják az azonos termelési értékű talajtípusok csoportosításának: az ökológiai talajcsoportok összeállításának a helyességét. De kutatási eredmények igazolják azt is, hogy helytelen az ökológiai talajcsoportok általánosítása még azonos alapkövetetű, például homoki erdőgazdasági tájainkra vonatkoztatva is. Még az ilyen csoportosítás is táji differenciálást kíván ahhoz, hogy megbízható segítőnk legyen a tervezések során.

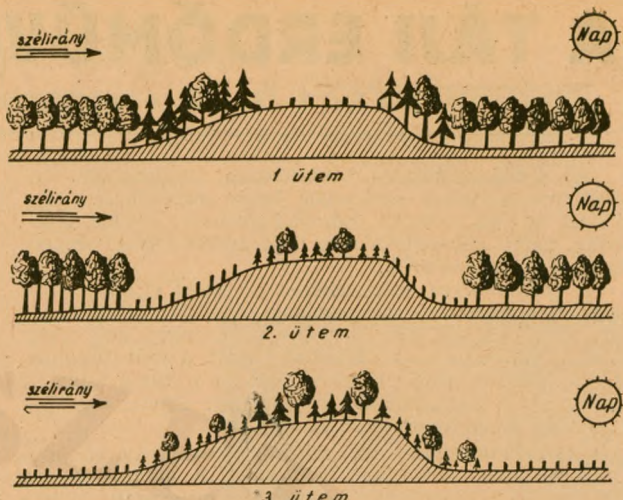
Homokon az első, a táj különleges adottságaihoz alkalmazkodó táji erdőművelési feladatunk a fatermesztést szolgáló gazdasági és a termőhelyhódítást elvégző pionír erdők helykijelölése. Mindenütt táji erdőművelési feladat az őshonos fajok erdőtípusainak a meghatározása, termőhelyi igényeik megállapítása s erre támaszkodva annak kimondása: mely termőhelyeken kell a jövőben is többségüket biztosítanunk. Meggyőző példa erre a sárvári gyertyános-tölgyesek visszaállítása, ezzel a termőhelyi adottságok maximális hasznosítása, a további talajleromlás megakadályozása. Táji erdőművelési feladat — főleg a homokon — a vendég (adventív) fajok túltengő monokultúráinak a felszámolása, az ökológiai talajcsoportok útmutatása alapján helyük kijelölése, hogy ott tenyészzenek tovább, ahol többet, jobbat és hamarabb nyújthatnak, mint a termőhelyhonos, őshonos fajok.

Igy kívánatos a somogyi homokon a ma már kilométeres távolságokkal mérhető egyoldalú fenyvesítés feloldása, az akáccal megillető helyek kijelölése, a nyárfák és nyírek felkarolása. Mindenkor és mindenütt csak ott, ahol a megfelelő termőhelyükre állíthatók.

Táji erdőművelési feladat az értékesnek és termőhelyállónak bizonyult vendég fajok — első helyen az akác — további helykijelölése mindenütt, ahol az elegya szerepében értékesebbé tehetik a természetes erdőtípusok fajösszetételét. Ilyen például a homoki gyertyános-tölgyesek termőhelye, melyen az őshonos gyertyán, tölgy, nyír, reznyár és vadcsereznye mellett és között tág hálózatban (10 x 10 vagy 15 x 15 m) ideális méretű és minőségű akácokat nevelhetünk. És táji erdőművelési feladat olyan erdőművelési eljárások kimunkálása, melyek alkalmasak az ilyen akáccal elegyes gyertyános-tölgyesekben az akác kellemetlenkedő túlbujánzásának a megakadályozására, az eredeti erdőtípus fajfajainak természetes felújítására.

Egymástól eltérő táji erdőművelési feladat a homok termőhelyláncain az állománytípusok helyes kialakítása, a fahasználatok, a felújítás menetének okos, ökológiai összefüggésekre és felismerésekre támaszkodó, ilyeneket hasznosító egybehangelése. Táji erdőművelési feladat az országot előzőlő nyárbetegség baljóslatú árnyékában a nélkülözhetetlen nyártermesztés kérdésének a megoldása. A kór leküzdésének első feladata a nyárfák számára alkalmas ökológiai talajcsoportok, a megállapítható és kizáró vagy vállalható talajhibák tájankénti meghatározása, a nyárfák termőhelyigényének tájanként történő megközelítése. Táji erdőművelési feladat a kirajzolódó klíma- vagy ökotípusok felismerése, meghatározása, a származás kérdésének felvetésével a táj telepítési feladatainak a felelősséggel és sikerrel vállalható természetközeli szempontok szolgálatába állítása. És táji erdőművelési feladat a fajok magtermésének felhasználásának tájankénti szervezése.

Tanuljunk a magunk kárán: ma még csak a nyárfabetegség figyelmeztet a termőhelyigényeket ki nem elégítő tömeges elegyetlen telepítések veszedelmére. Egyre nagyobb területre terjedő, a származás dolgával nem törődő, összefüggő, elegyetlen fenyvesítéseink máról holnapra azonos helyzet elé állíthatnak s az egyetlen védelem a monokultúrák továbbterjedé-

AZ EGYBEHANGOLT FAHASZNÁLATOK-FELJÚJÍTÁSOK A NYÍRSEGEN.

3. ábra

A DYORSAN NÖVŐ LÁGYFÁK TERMŐHELYIGÉNYE

ARANY-FÉLE KÖTÖTTSEGI SZÁMOK:

homok	32
vályogos homok	32-37
homokos vályog	37-42
vályog	42-50
agygagos vályog	50-55
agyag	55-

4. ábra

sének azonnali megakadályozása, a fenyvesítések elejételenítésének a táj lehetőségeit figyelembe vevő első kivitelű vagy a pótlások során, esetleg alátelítésekkel történő szigorú megvalósítása. És táji erdőművelési feladat az állományok faminőségének a megjavítása, a tömegszelekcio, a nemesítés eredményeinek elitfákat beépítő hasznosítása.

Nem volt szándékomban összefogó, egész képet adni az erdőgazdasági tájak erdőművelési feladatairól, lehetőségeiről. Túlságosan keveset foglalkozunk még ezzel, legtöbbször még barátkozunk kell magával a gondolatokkal is. Mindössze utalni akartam arra, hogy az erdőgazdaságok végrehajtás alatt álló vagy ezután elkészülő fejlesztési tervén belül gondolni kell a táji vonatkozások felismeréseire is.

Nem lehet például egységes Somogyban az erdőművelés irányelve — ha csak az erdők akarását nem nevezzük annak —, mert őt erdőgazdasági táj találkozik a területen. Felül kell tehát vizsgálnunk a tájankénti vagy a tájon belül is eltérő lehetőségek kiaknázását s ebben nyilvánvalóan a termőhelyfeltárás módszereit alkalmazva juthatunk előre.

Adréma és expediciós bérmentés

jutányos áron vállal

a MEZŐGAZDASÁGI KÖNYV- és FOLYÓIRATKIADÓ VÁLLALAT

Budapest, V., Beloiannis utca 8. Telefon: 111-257

A VAÁLI ERDŐBEN

1897. január 1-én, hatvan évvel ezelőtt hűnyt el Vajda János, a múlt század második fele egyik leg'rdesebb költő egyénisége. Ez alkalommal közzöljük munkatársunknak, Hunyadi Mátyásnak riportját a költő vaáli emlékműzében tett látogatásáról.

Vajda János, a múlt század nyugtalan lelke költője, erdészakban töltötte gyermekéveit.

„Vaálban — írja önéletrajzában — atyám uradalmi főerdész volt... ahol egy magányosban álló, — még most is létező. — de már düledező nádfedeles lakban nevelkedtem.“

Hűvös, októberi szellő futkosott a tájon, meg-meg zörrenve a fák és a bokrok vetkőző ágait. Lábai-mat gyorsan szedtem hegynek föl, völgybe le. S nyugovóra tért már a nap, leereszkedett az erdő mögé, mire megpillantottam a szőbenforgó kislakot. Az esti szürkületben szerényen húzódott meg az erdőszélen.

★

— Látott-e már erdészházban múzeumot? Van-e még egy ilyen az országban? — Kérdezte az erdész nagy büszkén.

— Nem láttam. Nincs is tán hozzá hasonló. — Vallottam be őszintén. Dudás bácsi azért olyan büszke, mert egy kicsit a magáénak is vallja ezt a múzeumot. Dudás bácsi 57 esztendő, mokányu, természetes ember. 30 éve erdészkedik. Életében látott és hallott egyet s mást. Ő mesélte nekem, hogy 1924-ben szinte újjá varázsolták a kisházat. Tíz év múlva leleplezték az emléktáblát. Akkor Móríc Zsigmond is itt járt. Tavaly pedig megmúlt a múzeum, hirdette a költő örök hallhatatlanságát.

Dudás bácsi foqadja többnyire a látogatókat. Nekem is ő nyitott ajtót. Együtt bönáesztünk az emlékek között. Szorgalmasan jemyezgettem, nézelődtem és beszélgettünk.

— Nagyanám, meg az apám is ismerte a családot, de nem emlékszem, hogy meséltek volna Vaidák-ról valamit. Hanem él itt a faluban egy 90 éves ember! Ha akarja, beszélhetünk vele. Azért is érdemesnek tartom, hogy megismerje, mert szerintem Nagy Józsi bácsi az ország legidősebb erdei munkása. Már rendre döntenek azokat a fákat, amelyeket valamikor ő ültetett el. Ma is dolgozik nálam friss erdőben, egészségben. Kár, hogy nem hozott manával fényképezőgépet, lekaphatta volna az öregot.

★

Idős Nagy Józsi bácsi nem is olyan öreg ember. Este volt már amikor bekopogtunk hozzá. Vacsorázott éppen.

— Hogy van Józsi bácsi? — kérdezte az erdész.

— Legényesen János — válaszolta az öreg.

— Talán meg is nőszülne?

— Meg biz én, ha volna olyan asszony, akit elvehetnék.

— Látja Józsi bácsi, én már nem nőszülnek meg.

— Hm, pedig te még gyermek vagy.

— Hogy szolgál az egészsége? — érdeklődtem.

— Nincs nekem fiam semmi bajom. Jó erőben vagyok. A kaszálás a legkedvesebb munkám. El élek én talán 100 esztendeig is.

— Ismerte-e Vajdákat?

— Az öreg Vajda nagy, erős ember volt. Mint szegény gyermekek kijártunk az erdőbe fát szedegetni, és amikor meglátott bennünket, így kiabált ránk: megálljatok, az apátok istenit! Mi meg eliszkoztunk, de a távolból visszakiabáltunk: kis Hölpök, nagy Vajda, vesszetek el, hogy a fene meg nem evett Fridrikkel! Fridrik és Hölpök erdőörök voltak. Az uraság erdeit védték a szegények ellenében. Nem szerettük őket. Vajda János apját sem. Meg is járta alaposan! Egyszer amint a szőlő-hegyről hozta le a családot kocsi-val, a lovak megvadultak és a templom kökerítésének rohantak. A Vajda-házaspár szörnyet halt.

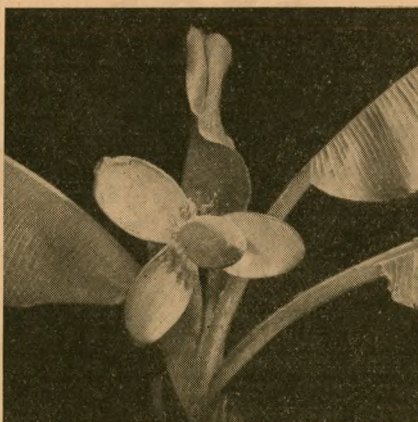
— A fiára, Jánosra emlékszik-e?

— Korán elment ő hazulról és az a hír járta róla, hogy bejutott az országházba, mert költő lett.

Így emlékezik vissza Józsi bácsi.

★

„Otthon Vaálban, atyám házában bőségben éltem... utóbb a jólét meg is untam és megszöktem színesnek, hogy... próbáljak nyomorúságot is, éhséget is. Látni, tapasztalni, és koplalni vágytam.“ Írja a költő, majd így folytatja: „Petőfi volt az ideálom; az is színészetten kezdte, én is azon akartam kezdeni a költőséget. A nép nyelvét, szellemét, szokásait akartam megismerni.“

Azt a rendkívüli pillanatot örökít'e meg Fehérvári Ferenc fotóriporter októberben a szarvasi arborétumban, amikor a banánfa virágba bomlott. Nálunk a banánfa tíz évben egyszer hoz virágot

Úgy is tett. Volt színész, gazdasági gyakornok, majd végig harcolta a szabadságharcot, aztán kataszteri hivatalnok lett, végül az újságírásnál kötött ki. Csalódott a szerelmében, csalódott sokakban. Kesergett a szabadságharc elvesztése miatt, mert igazán szerette a népet, a hazát, és mindig visszavágyott gyermekkorra tájékára.

Odabenn a mély vadonban, A csalános iharosban, Félreeső völgy öleiben, Sűrű árnyak enyhejében;

Ó milyen jó volna ottan, Abban a kis házikóban, Elni, éldegélni szépen, Békességben, csendességben!...

Nem törődni a világgal, A világ ezer bajával. Meggondolni háborítlan, Ami immár közelebb van...

Illatos hegy oldalában, A tavaszi napsugárban, Nézni illanó felhőkbe, Múlt időkbe, jövőidőkbe...

(Vajda János: A vaáli erdőben.)

★

1897-ben halt meg a költő. Halála után több mint ötven esztendővel visszatért oda, ahonnan elindult megismerni a nép nyomorúságát, szokásait, nyelvét és szellemét. Visszatért oda, ahová mindig visszavágyott: az erdei lakba.

Most egyre gyakrabban keresik fel őt, hogy megismerjék. Ha a Vaálkhoz rokonok érkeznek látogatóba, okvetlenül felkeresik az erdei múzeumot. S jönnek busszal és gépkocsival katonák és diákok. Takács Ernő erdész, 1956. június 21-én az alábbi sorokat jegyezte be a múzeum emlékkönyvébe:

„Pár napot töltöttünk a vaáli erdőben a Vajda-háznál. Tanulmányoztuk a múzeum anyagát. Szeretettel és tisztelettel gondolunk Vajda Jánosra, az íróra és költőre, aki tollal is, karddal is harcolt a szabadságért.“

★

Leszállt az éj a „vaáli“ erdőre. Búcsúzóan én is. De olyan nehéz megválni tőle! A költő szavai visszhangoznak bennem, az ő emlékei viaskodnak velem. Tóth Árpád írta „Száz év után, Vajda János emlékének“ című versében:

...Szólj, zord zsarát, Százéves sötét fényű tűz! Nem felelsz. Gögöd sugarát Ránk veted, s újra messze tűnsz...

„Szólj, zord zsarát“, hiszen idős Nagy Józsi bácsi szavaival élve, már régen bejutottál az ország házaiba.

Miért nincs gyufa, amikor van? Látogatás egy olyan üzemben, ahol nincs „racizás”

Amikor a sorokat írom gyufa-hiány van a fővárosban és vidéken egyaránt. Miért nincs elég gyufa — ezzel a kérdéssel fordultam először is Gertner Oszkárhoz, a Gyufaipari Vállalat főmérnökéhez. Hiszen ez a kérdés több százezer embert foglalkoztat ma az országban. De éppen ezt kérdezi a főmérnök is: *Miért nincs, amikor van?* A Gyufaipari Vállalat három üzeme a budafoki, szegedi és a kecskeméti teljes kapacitással dolgozik s naponta csaknem másfél millió skatulya gyufát szállít közfogyasztásra. Mások ennek a mennyiségnek a fele bőségesen biztosította az ország gyufaelátását s a budafoki üzem exportra dolgozhatott. Talán a fogyasztók mohóságában vagy az elosztás rendszertelenségében van a hiba. Valaki azt a tréfás kijelentést is tette: *„meg kell javítani a cigaretták minőségét s mindjárt lesz elég gyufa.”*

Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a Gyufaipari Vállalatnak nincsenek gondjai és nehézségei. Három fontos anyag is kifogyóban van, s az utánpótlás rendszertelen és bizonytalan. A faanyagellátást például az erdőgazdaságok lassú szállítása miatt a *Bútorlapgyártó Vállalat és a Ládagyár kölcsönrel biztosította*. Igaz ugyan, hogy a debreceni és a bajai erdőgazdaság a szegedi gyufagyárnak küldött valamennyi rönköt de különösen Bajától nagyobb szállítási tempót várnak. A székesfehérvári, pécsi, győri

és sárvári erdőgazdaságból pedig jóformán ígéretnél még alig kaptak többet. Hasonlóan nehéz a helyzet a szénellátással. Előfordult, hogy a kiutalás megjött időben csak éppen a szénrel telt vagonok nem érkeztek meg. Ezekben a súlyos napokban a bolgár importszén mentette meg a vállalat üzemeltetését. Ma már Nógrád Tata és Borsod egyaránt szállítást ígér. A harmadik fontos nyersanyaga a gyufagyártásnak: a papír. Hosszabb ideje nem kaptak már a papírellátótól kiutalást, most olyan papíryanaggal dolgoznak amihez éppen hozzá tudnak jutni. Ez pedig alaposan megdrágítja a munkát.

A gyufát csodálatos automata gépek gyártják, a Gyufaipari Vállalat 95 százalékból gépesítve van. Az üzem munkásai nagyobbára gépkezelők és karbantartók. Az ilyen modern üzemben nem lehet létszámot csökkenteni. A gyufagyárakban tehát nem lesz racizás.

A Gyufaipari Vállalatnál nem ismerik és nem szeretik a bürokráciát. Még akkor sem hogyha nem náluk üti fel a fejét, hanem másutt nehezíti az egyszerűbb és közvetlenebb együttműködést. Jelenleg a MÁV bürokráciáját támadják. Az erdőgazdaságok ugyanis nagyrészt a rendszertelen vagonkiutalások miatt nem szállítanak folyamatosan. Azután azt is csak néhány esztendeje találták ki, hogy minden szállítandó gyufacsomagra rá kell írni a

rendeltetési helyet. Szállítás közben ezek a teljesen egyforma csomagcskák összekeverednek s a vasutasok munkáját is csak nehezítik. Azelőtt címzés nélkül adták át a gyufacsomagokat s a fuvarlevélben jelzett arányban a vasút osztotta szét őket. A gyufa az gyufa marad akár Szombathelyre megy, akár Győrbe. A MÁV bürokráciáját dícséri a kötbérrendszer is. Azt mindenki megérti a gyufagyárban, hogy az érkezett vagonszállítmányokat minél előbb ki kell rakni, hogy a vagonok visszakerülhessenek a forgalomba. De azt már nem értik, hogy miért kell kirakni a szállítmányt akkor is, hogyha az nem megfelelő és éppen ezért vissza akarják küldeni a feladónak. Ez esetben a kirakodás és berakodás csak fölöslegesen növeli a költségeket.

Visszatérve a gyufahiányra: *azt is érdemes lenne megnézni, hogy a bürokrácia melyik útvesztőjében tűnik el naponta másfélmillió skatulya gyufa?*

Az ártér „fenyője“

Felkelt a nap, de izzasztó sugarai még nem hatoltak be az erdő sűrűjébe, csak itt-ott csillámlik meg a nyárfa sárgulni kezdő levelein. Ilyenkor a legcsendesebb az erdő, csak egy-egy harkálydoktor kopogtatása hallatszik a távoli vakágakról. Megkezdődött a munka. A karcsú, magasbaívelő, sima törzsű kanadai nyárak egymásután zuhannak a földre. A csendháborító gépek moraja messziről eláradja a 61/b gyéritését. A DT nyöszörögve vonszolja a munkapadra a kidöntött fákat. Emberi kéz még alig nyúlt a fákhöz, amikor a fogatok által kiközelített és átvett rönköket vontatóra terhelik és a dunai rakodóra szállítják.

Itt olyan ez a nyárfa, mint hegyvidéken a fenyő. Úgy is emlegetjük, hogy az „ártér fenyője“.

Rókus József
Nagybaracska

A BANYAMŰVELÉSSEL ÉRINTETT TERÜLETEK

újra hasznosításának kérdését vizsgálja Szőnyi László, az Erdészeti Tudományos Intézet Közleményeinek, az Erdészeti Kutatásoknak legutóbbi, 1956. 3. számában. A továbbiakban beszámol a lap az erdészeti magvizsgálat ötven esztendő múltjáról. Több erdőművelési tanulmány szerepel a szám anyagában: *Somkúti* Elemér az erdeifenyő növekedésének és fejlődésének sajátosságaival foglalkozik az ápolóvágásokkal kapcsolatban, *Lády Géza* egy dombvidéki szintirányú erdősáv talajvédő hatásának vizsgálatáról számol be, *Witt Lajos* javaslatot tesz az erdeifenyő-erdőtípusok kialakítására,

Harc a falopások ellen, készülődés a tavaszi munkákra, eredményes tobozgyűjtés a szegedi erdőgazdaságban

A Csongrád megyei erdőgazdaság bizakodva tekint az új esztendő munkálatai elé. Igaz, hogy tavaly még látszat-versenyeket is indított, amelyhez csatlakozott Szolnok és Gyula is, de ma már realisabban intézik a munka vitelének ügyét. Elsősorban is mindent megtesznek, hogy a mintegy 1 millió forint értékű falopás-kár végre befejezést nyerjen, ezért az ügyességgel és a rendőrséggel rajtaütésszerű razziákat tartanak a környékbeli erdészetekben. A származási igazolást a hatóságok az erdőgazdaság kezdeményezésére mindenkor kérik a fát szállítóktól és az orgazdák fölkkutatására is jelentős lépéseket tettek. Az egyik földművesszövetkezeti ügyvezető mint orgazda így került horogra.

A szegediek a héten terjesztették be a hatóságnak azoknak a névsorát, akik számára fegyverviselési engedélyt kérnek, hogy végrevalahára ne csak furkósbottal őrizhessék az erdészek, erdőgazdasági dolgozók a közkincset, az erdőt. Annál is inkább szükség van a fegyverviselési engedélyre, mert Csorván géppisztollyal lőttek rá az egyik erdészre.

Természetesen az őszi események itt is kiesést eredményeztek, főként azért, mert nem volt elegendő üzemanyaguk a szállításhoz, a szegedieknél ez azért jelentős, mert a szállítást úgyszólván géppel szokták elvégezni. A tervezett 1300 hektár suhángkiemelésből csak 180 hektárnyit tudtak elvégezni, az elmaradást tavasszal pótolják. Hogy pedig tavasszal ne legyen baj a munkával, a fahasználati munkálatokat idejében végzik el.

Az a tapasztalatunk, hogy a részes termelés bőséges munkaerőhöz jutatta az erdőgazdaságot. A részes termelés a számítások szerint 6 százalékos terhelést jelent az eddigi munkabérekkel szemben, de azzal az előnnyel jár, hogy nem kell faluról falura járni munkásokat toborozni.

A Csongrád megyei erdőgazdaságban különben javában folyik a tobozgyűjtés és ez elsősorban az ásoththalmiak érdeme, ahol Szeri János kerületvezető erdész irányításával 30 tagú tobozgyűjtő brigád alakult. Az átvételi áron emelniük kellett, mert kevés, kicsi a termés, de a jó szervezéssel elérték, hogy a várható toboztermés 70 százalékát máris raktárba szállíthatták.

Minek nevezzük?

A vihar utáni napokban számos, gyors, világos jelentés született az Erdészeti Főigazgatóságon, nyilván abból a célból, hogy felmérje az erdészeti ország helyzetét. Valószínű, hogy egyes jelentések más, nem erdészeti szervek tájékoztatására is készültek. Talán ennek tudható be, hogy a lázas napokban elűntek az annyira könnyen félreérthető táj-elnevezések. Az északmátrai erdőgazdaság recski erdőgazdaság lett, a nyugatbükki erdőgazdaság egri erdőgazdaság és így tovább. Egyszerűen, világosan a székhelyük alapján határozták meg, nevezték el az erdőgazdaságokat, amint azt valamikor eredetileg is nevezték. Ésszerű dolog volt ez, hiszen jól tudjuk, hogy a táji elnevezések sokhelyütt erőszakoltak, mert hiszen a mezőföldi erdőgazdaság területén szépen megérett a Bakony egy csücske, a nyugatbükki erdőgazdasághoz pedig hozzátartozott Füzesabony és Tiszafüred is, ez a jellegzetesen alföldi vidék és így tovább. Erdemes lenne elgondolkozni rajta: ne térjünk-e véglegesen vissza az érthető, világos elnevezésekhez?

Helyálltak... A drégelypalánki erdészethél (váci erdőgazdaság) van egy olyan motorfűrészes munkacsoport, amelyiknek az eseményekkel teli harmadik negyedévében csak két nap munkakiése volt. A munkacsoport Riesz Pál kerületvezető erdész irányításával bevetette magát az erdőbe. Lakókocsiban töltötték éjszakáikat s a honvédség segítségével teljes összkomfortot létesítettek: még a telefont is bekötötték a világtól elzárt, erdő mélyén veszteglő lakókocsiba.

MI LESZ A ZÖLDÖVEZETTEL? Sokakat érdekel, hogy mi történik a főváros körül létesítendő zöldövezeti fásításokkal és hogy vajon folytatják-e a Balaton vidékének erdősítését. Értesülésünk szerint mind a két helyen tovább folytatják az erdők és parkok létesítését, a budapesti erdőgazdaság máris készíti a további terveket. Bár lehetséges, hogy az idén csak ápolási és pótlási munkákat végeznek.

Bükki Fakopács... Január első napjaiban ismét kezükbe vehették kedves üzemű lapjukat az egri erdőgazdaság dolgozói. A Bükki Fakopács decemberi dátumozással jelent meg s mint a lap szerkesztői írják, nagy részt még az októberi kéziratanyagot használták fel. A lap hírvonatában számos általános érvenyű, vidám észrevétel is szerepel. Így például az egyik erdőgazdasági előadó mondását idézi: „Mindén olyan mag, amely nincs elvetve, nem kel ki és mindén olyan akta, amely elfekszik, nincs elintézve.”

AZ ERDŐMÉRŐNKI FŐISKOLÁN zavartalanul folyik a tanítás. A főiskola létszáma alaposan megcsökkent: csaknem 180 diák és az oktatói kar egy része elhagyta az országot. Azóta a hallgatók egy része már hazatért s a napokban adott nyilatkozatot a *Volkstimme* című osztrák lapnak *Nemky Ernő* egyetemi tanár, hogy ő is haza kíván térni.

Egységes szállítási engedélyekkel fékeztek meg a falopásokat, az illegális faszállításokat a *sárospataki erdőgazdaság* területén. A tanácsokkal, a rendőrséggel megegyezve eltörölték a sok egyéb papiroost, amelyeknek a zürzavarában a feketén fát fuvarozók nyugodtan bújthatták el a jogtalanul szerzett faanyagokat. Négy járás területén Borsodban, kitűnően bevált az új rendszer. Nem lehetne ezt az egész országban megvalósítani?

PANASZKODNAK AZ ESZKIMÓ VADÁSZOK, hogy kénytelenek régi foglalkozásukat abbahagyni, mert az amerikai léglökéses vadászgépek mennydörgése elkergeti a fókákat; azonkívül az amerikai katonai táborok mellett a hulladékhalmokban annyi ehető maradék van, hogy rengeteg sarki róka szokott oda s így az eszkimók rókacsapdái üresek maradnak.

Ejnye, ejnye... A *Szabad Földben* jelent meg egyik fiatal költőnk „Akácfa” című verse. Van két sora a versnek, amely a következőképpen szól: „Magyarok ős fája, de szép vagy nekem.” Ez a befejező két sor még ezen is túl tesz, mondván: „Világfutó

népnek ősfája, akác.” Hát itt valami sántít. Az akácot ugyanis alig két évszázada hozták be hazánkba. De még a vén Európa is csak néhány évszázada ismerkedett meg ezzel az amerikai jövevényvel.

Igen érdekes fa található az afrikai Mbaj faluban. Gyökerei erőteljesen rögzítik a földhöz, mégis, ha vihar van önmagától úgy fordul el, hogy a szél ellen legjobban védve legyen.

MEGKEZDŐDÖTT A FENYŐTÖBZ SZÜRET a kecskeméti erdőgazdaságban. A tobozgyűjtéssel egy időben a mag pergetése is folyik.

Lottójátékot indít az Országos Takarékpénztár. Egy-egy lottójátékjegy ára 3,30 forint lesz s hetenkint tartanak majd sorsolást.

JÓL CÉLOZNAK A MAGYAR VADÁSZOK — ezt mondják Pesten, mert az üzletek kirakataiban mind gyakrabban látni vadnyulat és fácánt.

Sokakat érdekel az erdőgazdaságokban, hogy mi történik a forradalmi napokban kifizetett százszázalékos bérpótlékokkal és bérekkel. Egy utóbbi értekezleten a főigazgatóság főkönyvelője ezt úgy fogalmazta meg, hogy minden jogos bérkövetelést ki kell elégíteni, ide tartoznak a védelmi szolgálatok, a veszélyes körülmények között is elvégzett munka, de az irodában utolsó részére reszketési pótdíj nem fizethető, vagyis az ilyen esetekben jogtalanul kifizetett béreket április elsejéig a rendelet értelmében le kell vonni.

Hozzászólás a szárnyas ragadozók védelméhez

Érdeklődéssel olvastam *Kittenberger* Kálmán legutóbbi írását a szárnyas ragadozók védelméről. A szárnyas ragadozók valóban megérdemlik a kíméletet. A törvény-szabta rendeleteken túlmenően szükség lenne a ragadozó madár fogalmát meghatározó utasításra. Hogy minden rezervátumvezető, hivatásos vadász, valamint minden más vadász is ismerhesse az egyes szárnyasragadozók hasznosságát, illetve azokat, amelyeket érdemes védeni s amelyeket viszont bizonyos körülmények között kímélni lehet.

A szárnyas kártevők közül a *szarka* és a *szürkevarjú* számának szabályozása az apróvadra nézve a legfontosabb. Ne felejtjük el, hogy a beteg és elsatnyult apróvadnak ez a két madárfaj is selejtezője s emellett sok erget is elpusztítanak. Megfigyeltem például, hogy a Felső-Tisza vidékén az ártéri erdőségekben, ahol a mezőgazdasági földek az időközönként hasznót is hajtó ragadozó madarak tanyája közelében terültek el, hogy az 1954. évi őszi vetésekben nem volt egérkár,

mert a szántást végző traktorok nyomában a szarkák, a szürkevarjak stb., nap mint nap ezrével fogdosták az egereket és minden vegyszernél hatásosabb munkát végeztek.

Bedő Sándor
sárospataki erdőgazdaság

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:

BALASSA GYULA

Megjelenik havonta egyszer
Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft.

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.

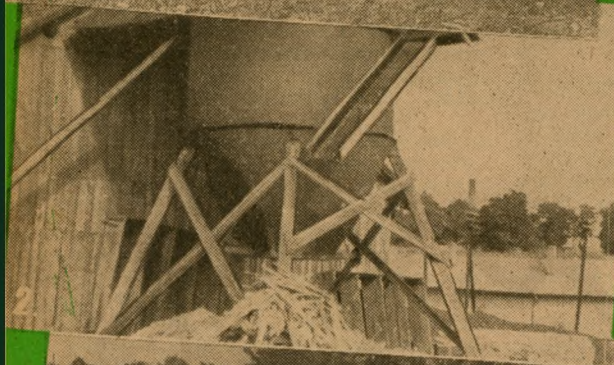
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó
Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda. Bpest V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekkszámom: 61055
37944/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 3300

Látogatás az „Északfűrészeknél”

Az Északmagyarországi Fűrészek hosszú ideig hátul járt tervteljesítésben, a gazdasági és technológiai fegyelm betartása terén a faipari vállalatok sorrendjében. Tavaly szeptember végéig már örvendetes fejlődést értek el — erről számolnak be felvételeink — és remélhetőleg az elmúlt hónapok termelési és szervezési kiesése után ismét sikerül az Északfűrészeknél a gazdasági és technológiai rend egyszer már elért magasabb színvonalát fenntartani.

*

1. Rendkívül fontos cikk a borosdonga, sok kell belőle mindig a világhírű magyar bor tárolásához. A dongagyártáshoz viszont jó minőségű dongarönk szükséges. Az Északmagyarországi Fűrészek telepein nagy gondal válogatják ki és hosszoltják a szálegyenes dongarönköket.

*

2. A ládi telepen sem kell már a friz és dongatermelő fűrészgépek mellől kézi erővel ládákból kihordani a fűrészport és a leesett hulladékot. Ma már szállítószalag-sor és számos gép juttatja el a fűrészport a képen látható tartályba és a tűzifa hulladékot csúszdán át a tartály mellé.

*

3. A pallóméretű fűrészáru büttyjét jó ideig homloklecezéssel védték. A vállalat most a lényegesen olcsóbb és gyorsabb megoldással, az oltottmész bekenéssel kísérletezik.

*

4. A faanyagtakarékoság kezd valósággá válni a vállalatnál. Eddig évente csaknem száz köbméter ipari célra még alkalmas alátétfa ment tönkre földrefektetve, de ma már a vállalatfejlesztési alaphól vásárolt vasbeton alátéteket alkalmazzák.

*

5. A felnémeti üzem dolgozóit illeti a dicséret a helyes és szakszerű parkettaléc gyártásáért, az előregyártott takaróelemekért, de az egész készárutéren uralkodó példás rendért is.

*

Lent: 1956-ban létesült a felnémeti üzemből a képen látható új friz-csarnok. A csarnokban korszerű szalagrendszerben kezdik el nemsokára a kiváló minőségű parkettaléc termelését.

A bükkgömbfa a gőzölőbe kerül. a Furnír- és Lemezművek központi üzemében
(Lásd képriortunkat a 8—9. oldalon)

Ezt az őzet nem régen még cuclis-
üvegbeletették, nehéz meggyőzni
arról, hogy most már maga kell
megkeresse táplálékát

Idősebb erdészek szokásaiból sokat lehet tanulni. Ismerek erdészt, ki zsebében állandóan különleges fák magvait hordta s alkalmasint elültette egyet-egyet az erdő valamelyik tisztásán. Mindezt azonban csak úgy jártában, percek alatt végezte el, de ha ismét arra járt, mindig akadt néhány perce, hogy figyelemmel kísérje az elvetett mag sorsát. S míg az erdőben meghonosította a ritka fák, addig maga is sokat tanult. Kedves szokása tehát kettős haszonnal járt.

Másik erdész ismerősöm keze alatt sok fiatal erdész nevelkedett. Ezek mondták el, hogy az öreg erdész megtiltotta a bottal járást, ellenben minden ifjú erdésznel kis fejsze kellett legyen, hogy a fiatalosokban járva eltávolíthassák a szemüket sértő fejletlen, odanemvaló, korcs fácskákat. Hasonló szokásokkal többel is találkozhatunk: van erdész, akinek a kézi kelléktárából nem hiányozhat a nyeseólló. Scherg Lőrinc, a Farkas-erdő tudós erdésze például azt kívánta, hogy minden erdész kacorral járjon s fáradhatatlanul jelölgesse, melyik fának nincs helye az erdőben. Irányítása alatt

szinte állandó tisztítás, gyérités, rendcsinálás folyt az erdőben. Az egyik volt bükki erdészvezetőt többször megfigyeltem, amint a lóhátról leszállt és kézi gyomlálással bontotta ki a parányi csemetéket a fojtogató gaz karmaiból. Aztán ismét lóra ült és ügetés közben is a gazda szemével vette számba birodalmát, az erdőt.

Sok szép, hasznos szokást sorolhatnánk még fel s mindegyik mögött ott találnánk a szakmáját szerető, az erdőt féltve őrző, szenvedélyesen nyugtalan erdészt. S mintha ez a lelkesedés, ez a szakmai szenvedély kevésbé hatná át az ifjú erdész-utánpótlást! Mintha kevésbé kutatnák az erdők titkát! Mintha kevésbé bátran végeznék munkájukat! Pedig sok függ attól, hogy az erdő arcát az erdész képzelete szerint alakítsa!

Az Erdőgazdaság szerkesztősége arra kéri olvasóit: írják meg, milyen hasznos erdészszokásokkal ismerkedtek meg idősebb kartarsaiktól. A szakmai szenvedélynek apró, értékes kísérleti tapasztalatait kár volna veszendőbe hagyni.

(—s. —gy.)

Az ország minden részéből fogták be az őzikéket. Az állatódobában mecseki, bükki, bakonyi, borszönyi, alföldi őzek találkoznak

Adómentesség az erdőtelepítésre

Falónyi Szűcs Lajos miniszterhelyettes a napokban tájékoztatta a sajtó munkatársait a pénzügyminisztériumban előkészítés alatt álló rendeletekről, amelyek a parasztság adózásával kapcsolatban készülnek. Bejelentette többek között, hogy a forradalmi munkás-paraszt kormány úgy határozott, hogy az erdőtelepítéseket ezentúl adómentesség illeti meg. Eddig a dolgozó parasztok csak a szőlő- és gyümölcstelepítés után kaptak 4—6 esztendei adómentességet. A jövőben a mentességet kiterjesztik az erdőtelepítésre is, s a mentesség ideje előreláthatólag tíz év körül lesz.

Magánszemélyek által megszerezhető erdőgazdasági földterületek felső határának megállapítása

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1957. évi 9. számú törvényerejű rendeletével szabályozta a magánszemélyek által megszerezhető mező- és erdőgazdasági földterületek felső határát. Ennek értelmében magánszemély tulajdonában a vele közös háztartásban élő családtagok tulajdonával együtt a föld minőségétől függően legfeljebb 20—25 kat. hold mező- és erdőgazdasági földterület lehet. Ebből a szempontból az 1 kat. hold erdő vagy termőszőlő, illetőleg gyümölcsös öt kat. hold mezőgazdasági ingatlanok felel

meg. A végrehajtási utasítás megállapítja, hogy milyen ingatlant kell ebből a szempontból mező-, illetőleg erdőgazdasági ingatlanok tekinteni és leszögezi, hogy nem tekinthető mező-, illetőleg erdőgazdasági ingatlanok a házhely, a lakóházhoz tartozó udvar és a lakóházhoz tartozó 800 négyszögölnél kisebb kert.

Ha a mező- és erdőgazdasági ingatlan területe öröklés folytán a meghatározott mértéket meghaladja, az ezt meghaladó területet az állam megvásárolhatja.

Vadtenyésztés, vadászat, vadvédelem nem képzelhető el az úru közreműködése nélkül

Nézzünk előre **Határozott válaszok néhány égető kérdésre**

A fakitermelések munkája az erdőgazdaságokban már nagyban egészben teljes erejével megindult. Közvetlen küszöbén állunk a tavaszi erdősítéseknek, fásításoknak. Kérdést intéztünk tehát Fila Józsefhez, az OEF erdőgazdasági főosztályának vezetőjéhez, miképpen látja az időszzerű feladatokat.

— **Hogyan indult meg idén az erdőgazdaságok munkája?**

— Az események után áttekintettük az erdőgazdaságok helyzetét. Bár érthető, mégis sajnálatosan meg kell állapítani, hogy a közelmúlt eseményei az erdőgazdálkodás minden területének munkájában átmeneti megtorpanást, a munkafegyverem s a termelési módszerek vonatkozásában a már elért eredményhez viszonyítva visszaesést okoztak. Ezek azonban csak másodlagos jelenségek, mert az alapvető ok súlyosabb: tudniillik, hogy az erdőgazdaságok és erdészeti vezetéseiben bizonytalanság, akaratgyengeség, a vezetők és munkatársaik akcióegységének hiánya jelentkezett és sok helyen ez még ma is fennáll. Sok helyen a munkástanács és az igazgató nem találta meg a helyes, alkotó együttműködés módját. Késlelteti a termelő munka fegyelmzett, célratörő megindulását, s az akcióegység kialakulását a politikai ingadozás, a most lezajlott személyi racionalizálás, a vállalat önállóságának, „nagykorúsításának” szokatlansága és nem utolsósorban egy sor nyitott kérdés amire erdőgazdaságaink nem kaptak — mert részben nem kaphattak — kielégítő, helyes iránymutatást a főigazgatóságtól.

— **Mindenekelőtt azt kell tisztázni —** mondotta Fila József — **lehet-e ott és úgy folytatni az erdőgazdálkodás munkáját, ahol az események előtt abbahagytuk.** A célokat és törekvéseket illetően erre a kérdésre **határozott igennel** kell válaszolni. Változatlanul a fejlesztési határozat célkitűzéseinek a megvalósítása az alapvető feladat. Változatlanul olcsóbb és több fára van szüksége a népgazdaságnak. Változatlanul nevelnünk kell a jövő számára az élőfakészletet. Törekednünk kell a munka termelékenységének biztosítására, a nehéz erdőgazdasági munkák megkönnyítésére, a dolgozók élet- és munkakörülményeinek megjavítására, egy szóval az elérhető legbelterjesebb erdőgazdálkodás megvalósítására.

— **Milyen szerepet tölthetnek be ennek során a munkástanácsok?**

— Tapasztalataink szerint sok helyen túlságosan nagy létszámú és gyakran ülésező munkástanácsot választottak. A mi viszonyaink között eredményesebben működik az a munkástanács, ahol nem maximális létszámra törekedtek, hanem erdészetenként s ezzel egyenrangú üzemenként maximálisan három tagot s egy póttagot választottak az állandó dolgozók kategóriáiból arányosan. Az elnökségek magukban foglalják a tagokat választó egységek egy-egy tagját. Egyébként a munkástanácsok hatáskörét és jogait törvények és rendeletek világosan meghatározták. Ezért nem szükséges gyakori és végnélküli üléseken személyi kérdésekkel foglalkozni, hanem az erdőgazdasági munkák természetének megfelelően elég, ha a munkástanács negyedévenként, az elnökség havonként vitatja meg a hatáskörébe tartozó kérdéseket és hoz érdemleges határozatot. Nélkülözhetetlen, hogy mind a vezetők, mind a munkástanács és valamennyi dolgozó helyesen igazodjék el az események politikai értékelésében és a legközelebbi teendőket is a helyesen politikált szempontból határozza meg.

— **Miképpen kell ilyen körülmények között az erdőgazdasági tervek kidolgozni és végrehajtani?**

— Valóban sok a bizonytalanság a tervgazdálkodás értelmezése terén is. A mi viszonyaink között az erdőgazdaságok nem alakulhatnak át fatermelő és fakereskedő vállalatokká. Fő feladatunk változatlanul az élőfakészlet rohamos bővítése. Ebből következik, hogy nem termelhetünk máshol és többet, mint amit az ennek a célnak a szolgálatában álló üzentervek előírnak. Választéktervre, vágástervre, ezeknek gondos betartására és betartásának ellenőrzésére, — ha ezt a tervgazdálkodási szabályok nem is írják elő — törekednünk kell, de ragaszkodunk hozzá, hogy a tervek ezt elő is írják.

— Változatlanul meg kell követelnünk, hogy a letarolt területeket, a felújítatlan vágásokat, a régivel értékesebb fajokkal újítsuk fel, biztosítsuk az élőfatermelés állandóságát, tehát az erdősítési feladatokat is a tervekben elő kell írni. Ezek végrehajtását számon kell kérni. Nem mondhatunk le az élőfaterme-

lés fokozását szolgáló korszerű erdő-ápolások megköveteléséről, tervekben való előírásáról és számonkéréséről sem. Az erdőgazdálkodás belterjességének fokozásához **segédüzemágainkat rentábilissá kell tenni.** Lehetőleg nem úgy, hogy felszámoljuk őket, hanem úgy, hogy megjavítjuk a szervezést, az eszközök kihasználását s a munkástanács hatáskörébe utalt lehetőségek célszerű alkalmazását.

— **Van-e már a főigazgatóságnak áttekinthető képe az erdei lopásokról, fapusztításokról?**

— Van. Az események során, sok helyen az erdészet dolgozói helytállásának hiánya miatt, közel fél millió köbméter fát loptak el az állami erdőkből. Legalább ugyanennyire tehető az állami erdőkön kívüli területről idő előtt kivágott fák tömege is. Ha ezt a mennyiséget megtoldjuk azzal a fatömegeggyel, amit rendszeres termeléseinkből és importból a lakosság tüzelőellátására, építkezési és egyéb háziipari céljaira adunk, megállapítható, hogy **ilyen tömegű fa talán soha nem állt a helyi igények rendelkezésére.** Ezért jól felfogott népgazdasági és erdészeti érdekből is megértéssel és támogatással kell fogadni a főigazgatóságnak azt a törekvését, hogy a már eddig is ténylegesen megvont évenkénti túlhasználatnak és nagymértékű falopásnak az élőfakészletben való megtakarítása céljából csökkenteni akarja a fatermelést a népgazdaság minimális szükségletének, illetve ipari üzemeink feldolgozó kapacitásának mértékére.

— **Sok a nyugtalanság a bérkérdésekben. Mi az álláspontja ezen a téren a főigazgatóságnak?**

— Ott kell kezdeni, hogy a vágásterületek ellenőrzése során szinte általánosan tapasztaljuk a **termelési munka fegyelmetlenségeit.** A bérkérdések rendezetlensége miatt átmenetileg megengedett részes termelés terén nagy visszaélések vannak. Elhanyagoljuk az iparifa termelés fokozására törekvést, ezen belül a bányafatermelést és nagyon sok tűzifának való anyagot adnak ki részes ágfaként. Itt sem a méreteket, sem a minőséget nem nézik. Egyszerű számítással bizonyítható is, hogy ilyen módon legalizálnak az illegálisnál is nagyobb mértékű falopást. Az erdőgazdaságok dolgozóinak jól felfogott egyéni anyagi érdekei miatt is ajánljuk, szüntes-

Erdősítések előtt

sék meg ezt az állapotot, állítsák vissza a termelési fegyelemnek már elért színvonalát, és ne sajnálják, az önállósággal élve, erdőgazdaságunként a hosszolás legkiválóbb mestereiből a fahasználati előadó mellé termelési és minősítési ellenőr beállítását. Sok százezer forintot tudnak így megkeresni s a bérkérdések megoldása is helyesebb irányba terelődik.

— Várható-e nehézségek a tavaszi erdőültetések, fásítások tekintetében? Sikerül-e pótolni az ősszel elmaradt munkákat?

— Az utóbbi napokban tisztázódott az erdőművelés költségfedezetének ügye is. Biztosítva van, hogy minden még befejezetlen erdőültetésünket szükség szerint pótolhatjuk, ápolhatjuk, biztosítva van az anyagi fedezet a vágásterületek felújítására, de az erdőn kívül eddig végzett fásítások befejezésére, sőt új erdőültetések létrehozására is. Letértek a helyes célkitűzések útjáról, azok az erdőgazdaságok, amelyek az erdőn kívüli fásítás ügyintézőjét racionalizálták és hátatfordítanak ennek a feladatnak. Nem lehet eléggé hangsúlyozni az erdészeteknek azt az erkölcsi köteleességét, amivel a magánerdőkben folyó törvénytelen és szabálytalan gazdálkodást megakadályozni tartoznak. Ezen a téren jogilag ténylegesen vannak tisztázatlan kérdések, de ez nem csökkenti a felelősségünket ezeknek az erdőknek a sorsáért.

— Szeretnénk még néhány szót hallani az egyes erdőgazdasági munkaként a kástanácsok memorandumaiban foglaltokról. Hogyan áll ez a probléma?

— Sok olyan jogos sérelme van az erdőgazdasági dolgozóknak — fejezte be nyilatkozatát Fila József — ami az életszínvonal emelését illeti. Gondolom nem szükséges részletezni az okokat, amelyek egyelőre az e tekintetben mindenhol élő segítő szándék megvalósítását késleltetik. Tudni kell azonban azt, hogy az ilyen sérelmek rendezésében, más népgazdasági ághoz viszonyítva nem maradtunk le. Ennek azonban változatlanul az a feltétele, hogy az erdőgazdaságok jobb gazdasági eredménnyel gazdálkodjanak. Az erdészek jogállásának rendezése ugyanígy napirenden van és az erdészek nagy többségének az elmúlt eseményekben való helytállása meggyorsítja ennek a régen húzódó ügynek a megnyugtató rendezését.

Fapusztító legeltetési társulat

A Somogy megyei szőlőkislaki legeltetési társulat a községi tanácstól 28 köbméter fa kitermelésére kapott engedélyt. Az engedély birtokában több mint 250 köbméter faanyagot irtottak ki. A legeltetési társulat ellen társadalmi tulajdonban okozott károkozás miatt indult eljárás.

A szokatlanul enyhe februári időjárás különösen meggyorsította az erdőművelők és fásítók tavaszi előkészületeit. Rendbeszedik, átnézik ismét az erdőművelési gépeket, az erdészek már lányokat, asszonyokat szerződtenek, a csemetekertekben a kiemeléshez készülnek elő: megy tehát minden a maga megszokott rendjén.

Eloszlott az az aggodalom, hogy az idén földben maradnak a csemeték és suhángok. Az üzemi felújításokra ugyanis biztosítva van a fedezet és fásításra — a fásítást továbbra is az erdőgazdaságok végzik — 140 millió forintot biztosítottak. A csemetekertekben sem áll le a munka, hiszen az ország gazdasági életének javulásával várható a szükséges pénzügyi fedezet biztosítása. Viszont annál több lehetőség nyílik ahhoz, hogy a csemetenevelési utasítás iránymutatásához igazodjunk, így például az ugar-területet valóban hagyjuk ugarnak.

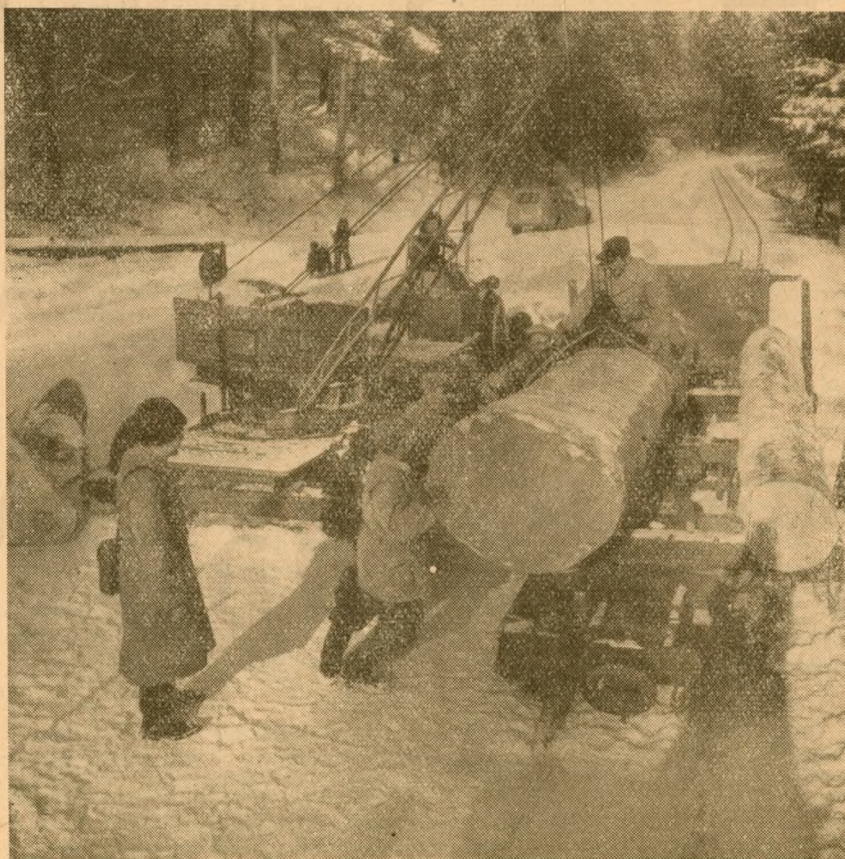
A felett csemetéken, amelyek már nem bírnak el egy esztendő és üzemi felhasználásukra sincs mód — adjunk túl. Csemetét, suhángot és sorfát ingyen lehet fásítási célokra kiadni, magánosoknak és közületeknek egyaránt.

Az el nem helyezhető, felesleges csemete és suháng mennyiségét február 27-ig jelenteni kell a főigazgatóságnak. Csemetékre százezren, suhángokra ezren felül vonatkozik a jelentési kötelezettség.

Természetesen a maggazdálkodásra is gondot kell fordítani: lörekedjünk az eddiginél jobban önállóságra. Helytelen magvetés előtt a csírázási próbát elmulasztani. Fenyőmagot csak magtárolóban szabad tartani, május 31-ig küldjük tehát magtárolóba a kipergetett magot. A magpergetőkben pedig vezessük be az áttekinthető nyilvántartást.

Segítségére lesz erdőművelőinknek, fásítóinknak munkájukban a most megjelent, új Erdőnevelési utasítás. A szakmai fejlődést szolgálják a tisztítási és gyérítési gyakorlati bemutatók. Az Erdőnevelési utasítás figyelembe veszi szakembereink kívánságát és a jobb minőség érdekében a pénzes tisztítást biztosítja.

Sokat érdekel az is, hogy a minősítési, megeredési és megmaradási prémiumok eltörlésével nem kell-e a minőségi munka romlásától tartani. Mint értesültünk, a főigazgatóságon eredményességi jutalék-rendszer kidolgozását kezdték el. A szakszerű, hibátlan erdőültetési munka tehát nemcsak becsületbeli köteleesség, hanem jutalmazási lehetőség is. Mint eddig, a jó munkának ezután se marad el a jutalma.

Felterhelés géppel a miskolci erdőgazdaság kisvasúti rakodóján

Bérügyi előadók

ÚJ SZEREPE

Néhány gondolatot szeretnék felvetni az erdőgazdasági munkástanácsok bérügyi feladataival és az erdőgazdaságok bér- és munkaügyi előadói munkájával kapcsolatban. Előljáróban megemlítem, hogy sem teljességre nem törekszem, sem pedig valami „hivatalos” álláspontot nem képviselek, egyedül saját egyéni elképzelésemet kívánom papírra vetni és ezzel segíteni a munkástanácsokat.

Sokan kérdezik, hogy most, amikor a munkástanács a bérezés terén igen széles jogkört kapott,

szükség van-e az erdőgazdaságoknál bérügyi előadóra s ha igen, milyen legyen a kapcsolata a munkástanáccsal.

Véleményem szerint feltétlenül szükség van és lesz a bér- és munkaügyi előadóra. Az erdőgazdaságok munkaügyi tennivalói a korábbiakhoz képest megsokszorozódtak. Fellelősségük jelentősen megnőtt. A főigazgatóság a továbbiakban általában csak a legfontosabb irányelveket fogja megszabni, a részletek kidolgozása, a bérügyi rendelkezések alkalmazása, éspedig a jóváhagyott beralapon, költségmutatókon belüli alkalmazása az erdőgazdaság és a munkástanács elnökségének együttes feladatává vált. Ezeknek a feladatoknak sikeres elvégzéséhez — egy, és ezen a téren képzett és gyakorlott — bér- és munkaügyi előadó munkájára tehát szükség van.

Egyes helyeken azzal a megokolással szüntették meg ezt a munkakört, hogy számos dolgozó előtt nem szimpatikus a „normás”, a „munkaügyi” személye. Az erdőgazdaságok bér- és munkaügyi előadóinak

nagy többsége hat-hét éve dolgozik az erdőszelénél.

Szinte kivétel nélkül a munkásosztály fiai, akik, hogy megfelelő elméleti tudást szerezhessenek, nehéz és éjszakai nyúló tanulás révén erdőgazdai oklevelet szereztek a soproni Erdőmérnöki Főiskolán. Ezeket a dolgozókat tenni felelőssé az elmúlt évek számos helytelen bérpolitikai intézkedéséért — enyhén szólva — túlzás. Lehet, hogy egyikük-másikuk szakmailag vagy egyéb okok miatt nem megfelelő, de túlnyomó többségük — véleményem szerint — jó munkát végeztek és továbbiakban az egészségesebb központi intézkedések nyomán, még jobb munkát fognak tudni kifejtetni.

Azok közül is számosan, akik szintén vallják, hogy továbbra is szükség van a bér- és munkaügyi előadóra, kérdezik hogyan alakuljon viszonyuk a munkástanácsokhoz. Szerintem

a leghelyesebb, ha a munkástanács kialakít egy bér- és munkaügyi bizottságot.

Ennek tagjai lehetnének: az erdőgazdaság valamelyik vezető beosztásban lévő erdőmérnöke, a főkönyvelő, a terv- és statisztikai vezető, a bér- és munkaügyi előadó, valamint a bérezéshez értő vagy érzékkel bíró egy-egy erdőszeti műszaki és munkás dolgozó.

Ez a bizottság dolgozna ki a szükséges intézkedéseket s tenne javaslatot a munkástanács elnökségének, amely hivatott aztán véglegesen jóváhagyni a szükséges intézkedéseket.

A munkástanács elnöksége intézkedéseinek végrehajtásáról — ha ez nem ütközik törvényes előírásokba — az erdőgazdaság igazgatója gondoskodik. A végrehajtás megszervezésébe bevonja a bér- és munkaügyi előadót is, úgy mint ahogy korábban is általában rajta keresztül adta ki a bérügyi intézkedéseket.

Véleményem szerint ilyen módon biztosítva lenne, hogy a kiadott bérügyi intézkedések az adott körülmények között a leghelyesebbek

A munkástanács ülések nem jelenthetnek 10 000 forint kiszállási költséget egy hónapban

Vas igazgató elvtárs, a debreceni erdőgazdaság igazgatója a tavaszi készülődésről, az erdőgazdaság időszériú tennivalóiról a következőket mondotta:

— A debreceni erdőgazdaság

a fahasználat

tekintetében kedvezően zárta az első évnegyedet, 23 ezer köbméter helyett 28 ezer köbméter termeltünk. A második negyedévet is befejezzük február végére, azért siettünk és azért sietünk, hogy a kialakult bérezéssel, gyorsabb ütemű munkával elejét vegyük a tolvajlásoknak. Ebben

segít bennünket a munkástanács,

különösen a fegyelem helyreállításában. Kedvező a helyzet a tavaszi ültetések tekintetében is, hiszen

a hidraulikus csemetekiemelővel

nem vagyunk kötve az időjáráshoz, nem gátol bennünket az esőzés, a hidraulikus gépi csemetekiemelés leveszi rólunk a munkaerő nyomaszto gondját. Most mutatkozjak meg, hogy milyen nagy dolog a gépésítés az erdőgazdaságban. Mi is elmaradtunk az őszi fásítással, de a gépek használata előrevisz majd a tavasszal bennünket.

— Az erdőfésítéshez

lennének, mert szavát hallathatná valamenyí szakágazat képviselője s így a munkástanács elnöksége könnyen tudna jó intézkedéseket tenni.

Helyes, ha a bizottság és a munkástanács különösen figyelembe veszi a bérezési, munkaügyi dolgokban leginkább jártas bér- és munkaügyi előadó állásfoglalását, de természetesen — a véleményük szerint — esetleges helytelen álláspontja nem köti le őket.

A bér- és munkaügyi előadó jogos, de figyelembe nem vett észrevételeit az igazgatónál érvényesítheti, de csak abban az esetben, ha a munkástanács elnöksége törvényes rendelkezésbe ütközően határozott. Egyébként, ha bár esetleg véleménye szerint nem a legjobb intézkedéseket hozták, köteles azok végrehajtását személyében is a legmesszebbmenően biztosítani, támogatni.

Az előbbieken vázoltak szerint képzelem el a leghelyesebb és leggyümölcsözőbb együttműködését a munkástanácsnak és a bér- és munkaügyi előadónak. Így biztosítható, **hogy a bérezés a helyes gazdálkodás, a szocialista elosztás eszközevé váljék.**

A munkástanácsok bér- és munkaügyi jogkörével kapcsolatban, ami szintén igen komoly és sok helyen vitára adó kérdés, egy más alkalommal szeretném szerény véleményemet kifejtetni.

Dersi Gyula

csemetét várunk a társerdőgazdaságoktól

és azt kérjük, hogy mielőbb küldjenek jó csemetéket mert a talaj-előkészülettel már rendbe volnánk.

— Ami pedig a munkástanács segítségét illeti: helyes volna az erdőgazdaságok tapasztalatait és az erdőgazdaságokba működő

munkástanácsok tapasztalatait az Erdőgazdaság lapban közzétenni.

Mi például nyíltan megmondjuk, hogy a munkástanácsoknak az iparban kialakult formája nem lehet alapja a mi munkástanácsunk zavartalan működésének. Most a munkástanács működése kiterjed az egész megyére s ez azt jelenti, hogy egy-egy értekezletre 41 munkástanácsot be kell hívni, őket a munkából ki kell állítani, jöllehet a minisztertanácsi rendelkezés szigorúan előírja, hogy a munkástanácsok csak munkaidőn túl ülésezhetnek. De vajon miként lehetne másként egy erdőgazdaságban, amelynek központjába való utazás egy egész munkanapot vesz igénybe. Nem szólva arról, hogy

ezek az utazások havonta tízezer forintba kerülnek az erdőgazdaságnak.

Mi azt is tapasztaltuk, hogy az elnökségi értekezleteket helyesebb

kéthetenként megtartani és a mi felfogásunk szerint a munkástanács-i üléseket jobb volna kéthónaponként tartani. Ez nem jelenti azt,

Egy munkástanács keresi a jövedelmezőség útját

A budapesti erdőgazdaság munkástanácsának három tagjával ülünk együtt. Harmath Ernő, a munkástanács elnöke, Oldal Béla az adminisztratív dolgozó, Kabai József az erdei munkások bizalmából került a munkástanács tagjai közé. A kezdeti nehézségeken már túlestek. Az októberi események után itt is, ott is megbillent az összhang, személyi ügyek, surlódások a MEDOSZ-szal foglalkoztatták az embereket és ezekkel a problémákkal telt el a munkástanácsok ideje is. Most már ezeket a bajokat legyűrték és a válalati vezetésével jó együttműködésben keresik az utakat és módokat, miképpen lehetne az erdőgazdaság jövedelmezőségét növelni.

Megoldották a munkástanácsok szervezeti problémáit is, amivel eleinte ugyancsak voltak nehézségek. Hiszen Cegléd-től a pilisi hegység területét, nyolc erdészetet. Az erdészetek és a budapesti központi munkástanácsának együttműködését úgy rendezték, hogy a külső munkástanácsok két-két fővel képviselik magukat a vállalati munkástanácsban és ehhez járul még a központi három megbízottja. De a nagyobb mozgékonyág érdekében még ebből is tizenegy tagú elnökséget alakítottak s ez intézi az ügyeket, tíznaponként ülést tart.

Igen tevékenyek. A hibák kiküszöbölése érdekében minden munkakört átvizsgálják. Harmath Ernő elnök elmondja, hogy legutóbb az építési és gépesítési reszortot nézték át tüzetesen s több javaslatot dolgoztak ki, hogyan lehetne fürgébbé, mozgékonyabbá és főleg jövedelmezőbbé tenni a munkát. Egyik ilyen fontos határozat még az előző tanácskozáson született meg: a jobb üzemvitel érdekében a munkástanács kezdeményezte az erdőgazdasági ingatlanok feltérképezését. Legközelebb a munkaügyi és a mezőgazdasági munkakört vizsgálják át.

Oldal Béla a budapesti erdőgazdaság munkástanácsának memorandumáról beszél. Bizonyos csalódást okozott — mondja —, hogy ebből még alig valósult meg valami, még rendezetlen a prémiumok és a haszonrészesedés kérdése. Tudjuk — teszi hozzá —, hogy ez az új gazdasági elvek kidolgozása során nyilvánvalóan kerül, de a mi embereink mégis türelmetlenkednek, szeretnének ezekre a kérdésekre választ kapni. Kabai József azzal egészíti ki, hogy a különböző erdőgazdasági memorandumok összehangolásába véleménye szerint helyes volna a munkástanácsok megbízottjait is bevonni. Ugyanígy az OEF fontosabb rendeleteinek előkészítésénél is jó lenne, ha a munkástanácsok szerepet kaphatnának. Sok félreértést lehetne így előzetesen tisztázni, sok mellé-

legy sürgős esetekben a munkástanács elnöksége a munkástanácsot soronkívül, azonnal nem hívhatná össze.

fogást lehetne elkerülni, nem lenne nyugtalanság és nem fordulna elő, hogy egy-egy hibás rendelkezés után, ha az már egyszer papírra van vetve, évekig tartson a változtatás.

Ilyen volt legutóbb — mondják egyhangúan mind a hárman — az illetményfára és az illetményföldre vonatkozó rendelet. Itt segíteni kell, mert aránytalanságok keletkeznek, a bérfeszültség érezeti sok helyen kedvezőtlen hatását. Budapesten például szem előtt kellene tartani a budai hegyek erdőinek parkerdő jellegét. Itt olyan munkás törzsgárdát kell nevelni és állandóan az erdőgazdaság kötelékében tartani, amelyik nemcsak fatermeléshez ért, hanem útjavító, erdőt nevelő munkát is szívesen végez. De ehhez az kell, hogy ne zuhanjon egyik munkakörből a másikba, átlépve esetleg lényegesen rosszabb kereseti viszonyok közé.

Általában meg kellene oldani — ide érkezünk a beszélgetés során — az erdőgazdasági szakmunkások kérdését. Valamikor volt több mint félévszázad előtt erdőmunkás törvény. Az persze az akkori nagybirtokos rendszer kívánalmának felelt meg és azóta sokszorosan elavult. De szükség volna új törvényes rendezésre, amelyben az erdei munkát az iparihoz hasonló szakmukává nyilvánítsák s lenne meg-

Művezetők fizetésének rendezését sürgeti a szolnoki gőzfűrészüzem munkástanácsa

A Budapesti Fűrészek szolnoki gőzfűrészüzemének munkástanács elnöke, Péter József a munkástanács tagjaival éppen azt tárgyalta, amikor odaérkezünk, hogy a műszaki vezetők bérezésének központi rendezését szorgalmazzák Budapesten, mert nem tartják igazságosnak, hogy a gatteros fizetése 1700 forint, a művezető fizetése pedig 1100 forint legyen. Nem a gatterestől sajnálják a bért, ellenben a felelős művezető bérezése még mindig tisztázatlan. A művezetők prémiuma sincs helyesen megoldva. Ugyanígy központi intézkedés szükséges az eddig bujtatott, de most már létszámba került dolgozók bérezésére is. Eddig, ebben az üzemben hét olyan dolgozó volt, aki nem szerepelt a bérkeretben. Ezek most a tényleges munkájuknak megfelelően kapnak díjazást, így azonban az üzem részére engedélyezett tíz százalékos

felelő tanuló idő is, ami biztosítaná a szakmai tudás kellő elsajátítását.

Töprengenek a prémiumrendszer, illetve az esetleg életbelépő haszonrészesedés kérdésének megoldásán is. Az a véleményük, hogy a fizetések arányában kellene ezeket megállapítani. Viszont — hangsúlyozza Oldal Béla —, hogy ehhez a könyvelési rendszernek is át kellene alakulnia, mert másként nehéz lenne az egyes dolgozók prémiumjogosultságát igazságosan kimutatni.

Végül újra csak a gazdaság jövedelmezősége körüli gondjaikról beszélnek. Fölvetették és meg akarják valósítani a legkülönbözőbb erdei melléktermékek hasznosítását, amelyeket közvetlenül tudnának forgalomba hozni, hogy a haszon a gazdaságé legyen és mindenki, aki ezekben a munkakörökben tevékenykedik, érezze, hogy a jövedelmezőség fokozásával saját keresetét is növeli. A legfontosabb ezek közül a vállalati vándorméhészet terve; a kisebb ötletek közül említsünk meg kettőt: sajmmeggyet akarnak szipkagyártás céljára termelni, gondolnak piktortéglára, amelyet a közeli hegyek márgás talajából tudnak előállítani.

Úgy érezzük, ahogy a beszélgetést befejezzük, hogy a budapesti munkástanács rátalált a helyes útra, ha még sok is a bizonytalanság és a megoldatlan feladat. A bérkérdésekkel is azért foglalkoznak, hogy biztosítsák a nyugodt zavartalan termelést, hogy megoldják a maguk és az egész népgazdaság érdekében vállalatuk felvirágoztatását.

béremelés nem hajtható keresztül, mert ezeknek a fizetése jelentős összeget emészt föl a bérkeretből.

A vidéki fűrészüzemek azt is kifogásolják, hogy a vállalati központi munkástanácstól száz és kétszáz kilométerre fekvő üzemek dolgában is a központi intézkedik, történetesen az előbb említett esetekben is, pedig csakis a helybeliek ismerhetik igazán egy-egy üzem adottságát, termelési lehetőségét.

A szolnokiak különben azt kérik az erdőgazdaságoktól, hogy a számukra szánt famennyiséget a vágási sorrendben küldjék és ne a friss vágást zúdítsák előbb a fűrészüzembe. Ezeket vigyék inkább az erdei rakodóra, mert a régi vágásoknak le nem szállítása a népgazdaság szempontjából is káros, abból bizony több fahulladék lesz, ha nagyon későn kerül a fűrészüzembe.

FAROSTLEMEZ FORGÁCSLEMEZ gyártásunk jövője

A magyar farostlemez és forgácslemezgyártás megteremtésére már évek előtt megtörténtek az első lépések. A Könyvüipari Miinsztérium tervezte meg 1951 tavaszán, hogy egy nagyobb teljesítőképességű farostlemezgyárat létesít Kaloocsán. Az építkezés azonban késlekedett, de 1954-ben 13,5 millió forint értékben megérkeztek hazánkba az NDK-ban vásárolt gépi berendezések. Közben az építkezéseket és az előkészületeket irányító vállalat az Országos Erdészeti Főigazgatóság kötelékébe került. Ekkor az erdőgazdaságokkal való jobb együttműködés érdekében új beruházási tervek készültek olyképpen, hogy az üzem Mohácson létesüljön.

Mohácson az építkezések megindultak 1955-ben és 1956. végéig mintegy 10,5 millió értékű beruházás valósult meg. Így az építkezésnek jelenleg körülbelül egynegyede van kész.

Ugyancsak megindult 1955 végén Szombathelyen egy forgácslemezüzem létesítésének beruházása és ezzel egyidejűleg az ott működő Nyugatmagyarországi Fűrészek üzemének teljes modernizálása.

Pénzügyi helyzetünk és építkezési lehetőségeinknek szűkre szabott volta az ideai beruházási hitelek hovaforrásának kérdésében a legfontosabb körülményt és vizsgálódást teszi szükségessé. Egyelőre az a helyzet, hogy a Mohácsi Farostlemezgyár építkezései szünetelnek, de tárgyalások folynak, hogy befejezzék azt az épületrészt, ahol a német szakértők a szerelést megkezdhetik. Szombathelyen az Országos Erdészeti Főigazgatóságnak az a célkitűzése, hogy az év végéig az ottani beruházásokat olyan mértékben folytatja, hogy 1958 január elején a próbatermelések megindulhassanak.

Jelenleg farostlemez és forgácslemez behozatalunk mintegy évi másfél millió dollárt igényel. Külkereskedelmünknek ez a megterhelése azonban jóformán teljesen megszünhet-

ne, amint a két üzem teljes termelőképességét eléri.

Szombathelyen a tervek szerint 6250 köbméter forgácslemez és mintegy 600 köbméteres teljesítőképességű őrleményidomokat gyártó műfaüzem üzembeállításáról lett volna szó 1957. harmadik negyedében. Ugyanakkor a Nyugatmagyarországi Fűrészek korszerűsített üzeme 31 ezer köbméter rönkfeldolgozási kapacitással folytathatná munkáját és ez lenne tulajdonképpen az első korszerű fűrészüzemünk, ahol a keretfűrészeken vékony pengék alkalmazásával a legjobb szelvényárukihozatalt lehet majd biztosítani. Mohácson — ha csökkentett ütemben folynak is az építkezések — az eredeti tervekben kitűzött 1958. június 30-a helyett 1958. december végén üzembe helyezhető volna az első lépcső, amely 10 ezer tonna farostlemez gyártását biztosítaná és 1959. végén a második lépcső is, amely további 20 ezer tonnás kapacitást jelent.

Mindkét beruházásnak a gépei már itt vannak az országban. Tárolási, értékmegővási költségük mintegy évi 70 ezer forintot jelent. Közben szükségessé vált az NDK-ban vásárolt WKZ rendszerű szárazrostosító helyett két svéd defibrátor megrendelése. A svédek a szállítást idén tavasszal foganatosítják is.

Tulnyomórészt építkezési és összeszerelési munkáról van szó, tehát a két nagyfontosságú

beruházás befejezése elsősorban munkabérijégyes. Mohácson idén mintegy 13—14 millió forintos beruházási hitelkeret engedélyezésére volna szükség és összesen 57 millió forintos beruházás kell a teljes üzemképesség eléréséig. Szombathelyen viszont az összesen 35 millió forintos beruházásból már 15—16 millió forint valósult meg, a gépek itt is megvannak. Az üzemképesség biztosítása itt ez évben 13 millió forintos beruházást jelent, amihez majd a következőkben 6—7 millió forintos járulékos befektetés szükséges.

Nyilvánvaló, hogy érdemes mindezeket mérlegre tenni és a további lehetőségek figyelembevételével kell döntenie arról, hogy milyen ütemben folytassuk ezeknek a már megkezdett nagy beruházásainknak, a magyar farostlemez és forgácslemez gyártásnak a megvalósítását.

A fegyveres erők minisztere utasítást adott a korábban megszüntetett déli határővezet visszaállítására. A rendelkezés értelmében — hasonlóan a nyugati határővezetkezethez — a déli határővezetben csak rendőrhatalósági engedéllyel lehet tartózkodni és az odatorténő beutazáshoz is a rendőrhatalóság előzetes engedélye szükséges.

Termőhelyfeltárási tanfolyamon vesznek részt a közeljövőben az erdőművelési előadók. A tanfolyamot három tájcsoporthoz tartják: külön gyakorolják a termőhelyfeltárást az északi, dunántúli és alföldi erdőművelési előadók.

Az akácmagtermő állományokat az idén kijelöli az Erdészeti Tudományos Intézet.

Hirdessen a Erdőgazdaságban!

Állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, földművelőszövetkezetek, vállalatok, egyéni termelők, kisiparosok, kereskedők, termények, anyagok, gépek, állatok stb. eladására és vételére vonatkozó; mezőgazdasági szakemberek, munkavállalók, valamint szakembereket és munkásokat keresők hirdetését felvesszük.

A hirdetések díja változatlan:

hasáb-milliméterenként 5,— Ft
apróhirdetés szavanként 2,— Ft

A mezőgazdasági szakemberek és munkavállalók hirdetésénél 50 százalékos kedvezményt biztosítunk

**Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat
Budapest, V., Beloiannisz utca 8.**

ERDÉSZ-SZEMMEL A FURLEMBEN

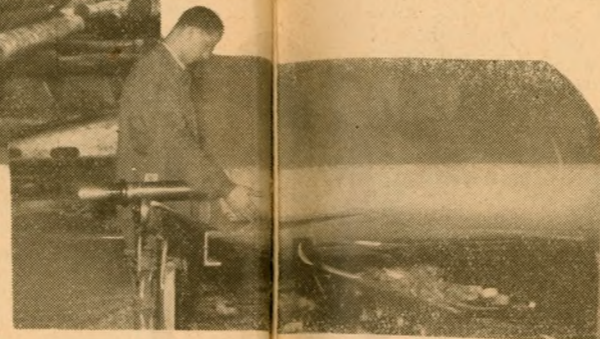
Tanulhat az erdész a Furnír- és Lemezművekben. Már a rönktéren is. A gépeket jól kihasználják, a Janvarec segítségével rendezett, magas máglyákat raknak. A rönköket fajaj és méret szerint osztályozzák. Ez a rend sok erdész munkáját is megkönnyítene

Még csak gyéren érkezik bükk-gömbfa, de már előkészítettek a betonmedencéket a fülledékeny anyag megóvására

A Furlem a teljesítménybérézés mellett döntött. Kósa József köszörűs, ki harminc esztendeje dolgozik az üzemben arra figyelmeztet; sose tévesszük szem elől a minőséget

Ha az erdőgazdák jól hosszolnak és minősítenek, egjavul a minősége a hámozó lemeznek is

Törödni kell a munkát: átépítik, korszerűsítik az üzemi kasszállóját

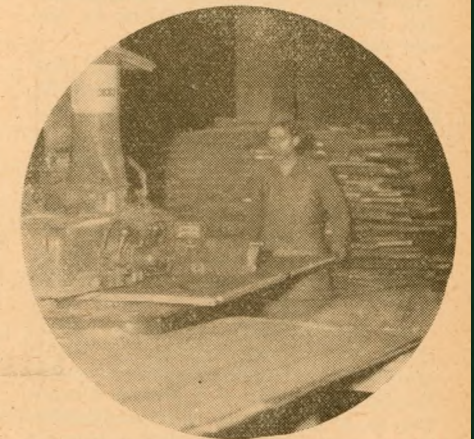
A „Bútorlap”-ban

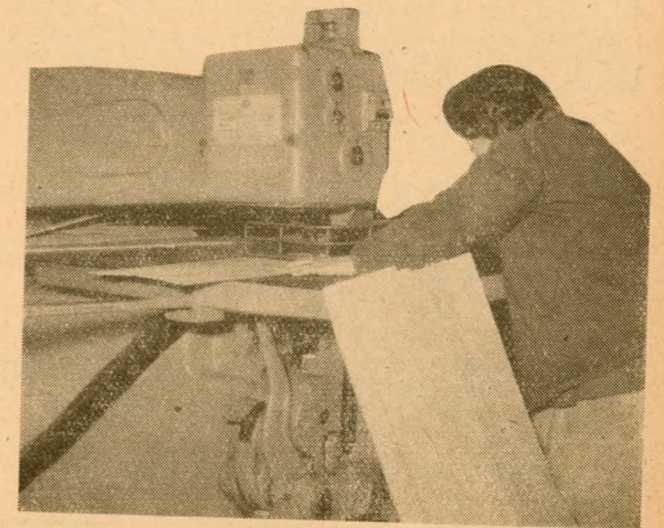
Ilyen lécekből ragasztják a bútorlap közepét. Szorgalmasan dolgoznak a berakó asszonyok

Présgépen megy keresztül a lemez. Szilágyi Ferencné és Kusnyár Istvánné gyakorlottak a kiszedésben.

Nagy Zsigmond a sorozatvágógép mellett már több ízben is kiváló munkás

Modern foltozóautomata javítja a lemezek minőségét. Két ilyen gépe van a vállalatnak: a bútorlapgyártóban kihasználják, de az újpesti telepen indokolatlanul sokat áll a gép

az Erdőnevelési Utasítás

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság az egyes termelési ágazatok szakszerű gyakorlatát átfogó szakmai utasításokban kívánja meghatározni. Egyben ezúton talál megoldást az egyes ágazatok munkamódszereinek fejlesztése is. Az utasítások formája alkalmas arra, hogy egyszerre mind a szakmai továbbképzés anyagát is jelentse.

Ilyen alakban jelent meg ez idáig már a *Csemetetermelési Utasítás* és az *Erdőrendezési Utasítás*. Ez a módszer az eddigi tapasztalatok tanúsága szerint helyesnek bizonyult, ezért a többi erdőgazdasági ágazatban is elkeszülnek az átfogó szakmai utasítások. A könyvterjedelmű utasítások a kötelező előírások mellett egyszerre mind a kézikönyvül is szolgálnak, s bennük megtalálható az érintett erdőgazdasági tevékenység eredményes és bevált módszere.

A soronkövetkező ilyen jellegű utasítás most az *Erdőművelési Utasítás* feloleli az eddigi erdőápolás fogalom alatt értett gazdasági tevékenységet és a természetes felújítás tennivalóit.

Tartalmát illetően az utasítás három részre tagozódik: általános részre, síkvidéki eljárásokra és a hegy- és dombvidéki erdőnevelés tennivalóira.

Az általános rész behatóan foglalkozik az erdőnevelés újszerű fogalmaival. A fák leegyszerűsített osztályozási módjával, a fejlődési állapotok és a kornak az egybehangelésével, a nevelővágások kivitelezési elveinek meghatározásával, továbbá a *mintaterületek és ellenőrző területek* üzemi alkalmazásával, valamint ezek elemzésének kérdésével. Ugyancsak az általános rész tárgyalja a *nevelővágások és a felújítógátások* alapvető elvi célkitűzéseit és végrehajtási módját. Külön fejezet emlékeztet meg az eddigi gyakorlatban olyannyira elhanyagolt *erdőszegélyek kialakítási és nevelési módjáról*, valamint az erdőszegélyek szakszerű alkalmazásának indokairól. Az általános részben foglalkozik az utasítás a magasabb szerfakihozatalt célzó *törzsnyesés* alkalmazásának módjaival.

A fejlettebb erdőgazdálkodás módszereinek alkalmazása érdekében nagy súlyt helyez az utasítás minden rendelkezésében a *talajvédelem és a törzsvédelem* maradéktalan szem előtt tartására, valamint a záródás lehető fenntartása mellett a koronaalakítás kérdésére.

Ezek az eddig alkalmazott módszerekkel szemben újszerű előírások bizonyára ki fogják emelni az állománynevelés ügyét a mostani kátyúból. A szorult koronájú és egyszintű erdők állományai így átváltoznak majd függőlegesen tagolt szerkezetű erőteljes koronájú válogatott törzsek-ből álló állományokká. Szabályozza az utasítás az eddig elhanyagolt,

rendszeres erdőnevelési munka kérdését, amennyiben visszatérési időket állapít meg az egyes munkálatokra, amelyeknek a megadott határidőn belül kötelezően igazodni kell.

Az utasítás másik két része ezeket az általános elveket juttatta érvényre a fajafajok sajátosságainak kívánalmái szerint. Megkülönböztetést tesz a síkvidéki, valamint a hegy- és dombvidéki döntő termőhelyi sajátosság figyelembevételével alkalmazandó eljárások között. Az ilyen módon megadott részletes előírások magukban foglalják azokat a rendszeresen végzendő állománynevelési tennivalókat, amelyek biztosítják, hogy a jövőben állományaink minősége számottevően javulhasson és végrehajtásuk során a termelhető fa-tömeg mennyisége is bizonyos mértékig emelkedjék.

Bakkay László
főmérnök.

Hol a határ a legelő és a fásítandó kopár között?

Az erdőgazdaság és mezőgazdaság együttes munkájának legfontosabb kérdéseinek egyikét veti fel Májér Antal

Az Erdő

legutóbbi, 1956. november—decemberi számában. Sok vita folyt akörül, hogy milyen területek azok, ahol szabad fásítani és melyek azok, amelyeknek legelőként fenntartása a mezőgazdaság, illetve az állattenyésztés döntő érdeke. A szerző most nem erdőszeti, hanem a mezőgazdasági szakemberek által kidolgozott legújabb növénytarulástani

gyep-elemző módszerek

alapján vizsgálja a kérdést. S ezzel a módszerrel megállapítja részletes, táblázatos elemzés alapján, hogy az állandó legelőknél ott van jelentőségük, ahol a gyepek termőképessége szénára átszámítva legalább 15—20 q kat. holdanként. Itt van tehát a határ a legelő és a kopár között. „Helyes tehát az — állapítja meg összefoglalóan —, ha nem kerül befásításra az olyan legelő, amely talajának legalább 30 cm-es termőrétegén összefüggő, zárt gyepek találunk. Ezzel szemben kopárnak és így befásítandó területnek kell

ítelni dolomiton minden olyan főleg vázталajon és törmeléken rendzinán talált legelőt, amelynek kövvel erősen szaggatott, nyílt gyepe van.” Májér Antal levezetéseit dolomit kopárok legelőtípusaira dolgozta ki, de példamutatása nyomán nyilvánvalóan más talajtípusokon található legelőknél is hasonló módszerrel kell eldönteni a kérdést.

Az érdekes szám tartalmából ki kell még emelni Zágonyi István tanulmányát

az erdőgazdasági útfenntartás

jelenlegi helyzetének és jövő feladatainak elemzéséről. Költségelemzésekkel mutatja ki, hogy a rendszeres útfenntartás alapvető fontosságú, mert az évenként visszatérő költségek „megtakarításai” igen hamar súlyos költségöbbltet jelentenek, mert sokkal nagyobb kiadást jelent az út teljes felújítása.

Bakkay László az 1956. őszén Budapesten megtartott

nyárfa-konferenciáról

ad összefoglalót; az elhangzott előadások minél szélesebb körű megismertetésére a tanácskozások anyaga valószínűleg könyv alakban is kiadásra kerül. Zilahy—Sebess és Fuisz József a Nyíregyházai sóstói

hernyójárásról

és annak tanulságairól ad számot és levonja a tanulságokat a hazai erdőkben első ízben alkalmazott nagyszabású mérgező porózás eredményeiről. Baranyai József

a mátrai lucosok

nevelési problémáit fejtegeti. Ebben a számban találjuk meg annak az érdekes vitának az anyagát, amely a felújító vágások hazai helyzete és fejlesztésének útjai kérdésében az Országos Erdészeti Egyesületben tavaly nyáron lefolyt. Palotai István pedig

az új erdőrendezési utasítás

egyik intézkedését, az úgynevezett Weise-szabály alkalmazását magyarázza.

OST JELENIK MEG!

Magyar Mezőgazdaság Zsebnaptára 1957	kötve	18,— Ft
Prohászka: Elhanyagolt szőlők rendbehozása	fűzve	7,50 Ft
Mohácsy—Porpáczy: Ribiszke és köszméte termesztése	fűzve	14,50 Ft
Mohácsy—Maliga: Cseresznye és meggytermesztés	fűzve	18,— Ft
Teremi: A galamb	kötve	48,— Ft
Manninger—Mócsy: Állatorvosi belgyógyászat I. és II. kötet		240,— Ft

Fenti könyvek megrendelhetők a Mezőgazdasági Könyvesboltban, Budapest, V., Vécsey u. 5.

Fordítsunk több figyelmet az ezüsthársra

A tenyésztendő fajok megválasztásakor biztosítani kell a *termőhelynek megfelelő gyorsannövő fajok* nagymértékű elterjesztését, mert csak így tudunk termelni nagyobb mennyiségű, jobbminőségű és olcsóbb fát. A gyorsannövő fajok: elsősorban a fűz, a nyár, az éger, az akác, a nyír, a vörösfenyő és másodsorban az ezüsthárs (fiatal korban a többi hárs is), s az erdeifenyő.

Faipari jelentősége

A fenti fajok legtöbbjét eléggé felkaroltuk. Az utolsó évek szakirodalmában nagyon sokat foglalkozott a nyárral, az akáccal, az erdeifenyővel, a vörösfenyővel, legtöbb pedig megindultak a fűzrel kapcsolatos kutatások is. Csak az ezüsthárral nem foglalkoztak olyan mértékben, ahogyan fontossága ezt megkíváná. Dr. Haracsi Lajosnak, az *Erdészeti Lapok* 1926-os évfolyamában megjelent kimerítő ismertetése óta a hárs legfeljebb felsorolásokban szerepel és erdőgazdasági jelentőségét csupán talajgazdagító töltelékfa mivoltában látják. *Megfelekedeztek nagyfokú ipari felhasználhatóságáról, pedig feltétlenül nagyobb szerepre hivatott, mint rönk, szálfa, fűrészáru, furnír.*

Fája puhasága tekintetében mindjárt a fűz, illetve a nyár után következik, de hazánkban sokkal nagyobb területen telepíthető, mint az előbbieket. A drága bútorkok belső furnírjának a legjobban megfelel, valamint vakfának is alkalmas. Mivel jól pácolható és tűrhetően fényezhető, különböző fautánzatok készülnek belőle. *Minden forgácsoló és forgácsmentes eljárással könnyen megmunkálható, minden irányban jól faragható.* A faszobrászok, esztétikusok, kocsigyártók kiválóan hasznosítják. Kisfaárúk, háztartási cikkek, játékaru, facipó, kalapforma, teknő, fakanál, vályú stb. készül belőle. Repülőgépfának is jó.

A cellulózgyártásnál is használják (43% cellulózt tartalmaz) bár anyaga állás közben sötétedik. Az összes fajok közül a legjobban csiszolható.

Könnyen szegelhető, így ládáknak kiválóan alkalmas, finom dobozok, mérnöki műszerek, elsőrendű rajzasztalok, rajzeszközök készülnek belőle. *A ceruzagyártás sem nélkülözheti.* Hőszigetelő, hangszigetelő, rezgéstompító. Öntőminták készülnek belőle, továbbá hangszergyártásnál (zongora, orgona részek), fagyapót előállítására, valamint kosárfonásra is használják. Hancsa fonási célra és kötözőanyagként alkalmas.

A hárs fája nagyon rugalmas; hajlítva alakítható, bár gőzölés által gyengén foltos lesz.

Fémbevonásra alkalmas. Például önfürdőben tartós kemény lesz (eredeti keménységének 2—3-szorosát éri el); fokokodik a tűzbiztonsága, javul a megmunkálhatósága (gyalulás, fűrészelés, ragasztás).

A hárs fája rovarrágással szemben ellenálló. Szabadban, nedves környezetben mintegy 20 év a tartóssága, de állandóan szárazon 500 évig is eltart.

Gyógynövény, takarmány, mézelőfa

Főleg a nagy- és kislevelű hárs virága *gyógynövény* is (drog.). A megszáradt virágok izzasztó hatású anyagokat és illó olajokat tartalmaznak. Hurutos bántalmaknál, köhögéskor, nátha ellen, görcsoldószert használják. Több ország *jelentős kivitelét* bonolyt le hársvirágból. Kétségtelen, hogy viszonylag a legtöbb hársvirágot Magyarország exportálhatná, hiszen Európa leggazdagabb hárserdei a magyar erdők.

A hársfából *égetett szenet* a gyógyszerészetben bélfertőtlenítő szernek alkalmazzák, de *rajszenet* is készítenek belőle.

Svédországban, Svájcban stb. a hárslevelet *állati takarmányozásra* gyűjtik.

Ki kell még említeni a hárs — és főleg az ezüsthárs — késői virágzásából következő *méhészeti jelentőségét* is.

Összegezve tehát bátran mondhatjuk, hogy a hárs a jövő fája! Különösen az ezüsthárs tűnik ki gyors növekedésével, nagy vastagsági (50—60 cm) és magassági méreteket (30 m) elérő, erőteljesen terjeszkedő tulajdonságával. Főleg Délkelet-Európában és Kis-Ázsiában honos. Északi határa hazánkban Nagykanizsa, Balaton, Cegléd, Debrecen vonalán fut. Tudott dolog, hogy a Zselicségben, Baranya megyében, a balatonmelléki dombvidéken nagy tömegben fordul elő. A bükkösökben, tölgyesekben 0,2—0,4 elegyarányban nő, de sokhelyt (pl. a Villányi hegységben) egyetlen állományokat alkot. Dr. Haracsi szerint nemcsak bükkösökben, üde lősz, homokos agyag és kötöttebb homoktalajokon, hanem szárazabb lősz és homoktalajon, kocsánytalan tölgy és cser között is jól érzi magát. Bőségesen és gyakran terem. Szélhozta könnyű magja, valamint bő sarja következtében túlzottan is tért hódíthat, ha nem tartják kézben az állományokat. Emiatt a Baranya megyei karsárok nem szívesen látják terjeszkedését; ez azonban nem indokolt, mert a származék erdőtípusok átmeneti állományaként hasznos sze-

Ezüsthárs levele, virága és termése

repet tölt be. A neki megfelelő termőhelyen, helyes elegyarányban tölgy, cser, erdeifenyő, feketefenyő és bükk között nevelni kell. Nagyon gondot kell fordítani rá a Magyar Középhegység nagy részén, a Bakony-, a Vértes- és a Pilis-hegységben és az Alföld erdeinek teljesítőképességét is feljavíthatjuk megfelelő telepítésével.

Szerepe az Alföldön, kopáron

Az Alföld peremén, a Deliblaton, a Duna—Tisza közéhez hasonló *meszes talajon is őshonos*. Ha ehhez a termőhelyéhez nem is férünk hozzá, edemes elindítani a hazai előfordulási helyekről az Alföldre telepítését. Tudvalevően a legjobb faj viszonylag tág határok közt is nagyobb veszély nélkül eltolható, csak a döntően fontos éghajlati tényezőknek kell a növények évi növekedési ritmusával összhangban lennie. Az ezüsthárs minden tulajdonsága mellett szól, hogy a *beletelepítését mielőbb kezdjük meg üzemi méreteken is*. Levelei alsó lapján lévő csillagszőreivel elzárja a légzőnyílásokat és ezáltal a szél és forró levegő káros hatását ellensúlyozza, a por, füst behatolását megakadályozza. Leveleinek színe élénkebb zöld és fényesebb, mint a többi hársé, s ez a káros napsugarakat visszaverő képességére, s így intenzívebb asszimilációra vall.

Bernátsky még 1913-ban azt írja az ezüsthársról, hogy *kiválóan alkalmas kopárok befásítására* ott, ahol a nyári aszály, szárító szél, köves, vagy homokos talaj következtében más faj nehezen él meg. A homokos talajok erdősítésén kívül főleg a városokba kellene az ezüsthársat minél nagyobb számban ültetni. „*Hogyha erdészeink nem ezzel a fajjal erdősítenek, hanem lépésről lépésre idegenből hozott fenyőket alkalmazzanak, az egyszerűen annak a jele, hogy általában nem ismerik eléggé jól hazai fajainkat.*” A külföld felkarolja és

propagálja az „Ungarische Silberlinde“-t, a magyar ezüsthársat, mint legszebb hársat, így nekünk sem szabad mellőznünk.

600 hársváltozat

Már csak azért is többet kellene foglalkoznunk a hárssal, mert hazánk a hársak két fontos előfordulási központjának, a középeurópainak és a tauro-kaukázusinak találkozási helye, így hárserdeink csodálatos formagazdagságukkal kitűnnek. A rendkívül változékony hársak változatait, alakjait Wagner János írja le. A nagylevelű hárssnak 342 formáját ismerteti, a kislevelű hársnál 114, az ezüstlevelű hársnál 110 és a honosított hársaknál 33 változatot ír le; tehát szerinte Magyarország összes hársváltozatai annakidején 599-et tettek ki.

Egyébként a hárdfa kiemelkedő helyet foglal el a történelemben és a népmondában is. Az ősi szláv és germán telepeken a nép az üde lombosított hárs alatt tartotta az ünnepeit, törvényüléseit. A hárs szív-alakú levele jelvényt vált. Címereken, festményeken, kártyákon, ruhákon szerepel. Rengeteg monda kapcsolódik a hárshárhoz, mely a tölgy után a legnagyobb életkort (800–1000 év) és vastagsági méreteket (4–5,50 méter átmérő) éri el. A pyrmonti hárs 46 m törzskerületű volt és üregén egy lovas is átmehetett. Magyar vonatkozásban leghíresebb Rákóczi száz hársa, melyek árnyékában a fejedelem leveleit keltezte: „Datum Zboroviae, sub centum Tiliis.“ (Kelt Zborón, a száz hárs alatt.)

A kutatómunka első állomásai

A hársak fontossága miatt kezdtek el a közel-múltban az Erdőmérnöki Főiskolán ezzel a fajtával tüzetesebben foglalkozni. Többek között az volt a célkitűzés, hogy állományokban és fasorokban pluszfákat jelölnek ki részben vegetatív úton való szaporításra, részben állandó magyerezés céljából, illetve a természetes kereszteződés vizsgálatára; megkezdtek a fenológiai megfigyeléseket; hazai változatokból gyűjtemény összeállítását; növekedési, fejlődési vizsgálatokat végeztek; megindult magvetés útján a csemeték nevelése, a magcsíráztatási, rétegelési, stimulálási kísérletezés stb., hogy az eredmények alapján az erdőgazdaságoknak a hárs csemetenevelés, telepítés munkájában segítséget adhassanak. A hárs magtermes beéréséről viszonylag jól vagyunk tájékozódva, de a

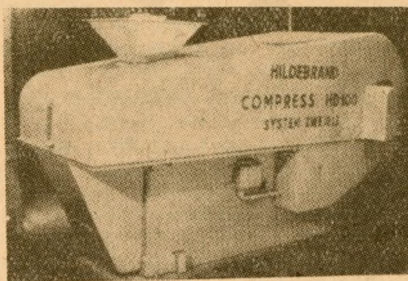
virágzást érintő ökológiai hatásokról csak felszínes tapasztalatok vannak. Itt lép előtérbe a fenológiai megfigyelések fontossága. A hárssal kapcsolatos kutatások ezért kezdődtek mindjárt a fenológiai megfigyelésekkel és a hárs tenyésztése szempontjából legfontosabb 28 erdőgazdasági tájra azért küldték ki már 1955-ben lelkes szakembereknek a fenológiai megfigyelési lapokat.

Ezeknek a munkálatoknak eddigi eredményei és a további kísérletek, megfigyelések bizonyára széles utat törnek az ezüsthárs eddiginél sokkal rendszeresebb tenyésztése számára.

Tompa Károly

Fahulladék brikettező gép

Nagyterjedelmű és laza fahulladékok gazdaságos szállítására és felhasználására a Német Szövetségi Köztársaságban új brikettező gépet hoztak forgalomba. A Robert Hildebrand Gépgyár Zweigle mintájú Hildebrand-Compress HD 100. brikettezője forrás, fűrész-

por és faköszőrület, valamint egyéb ipari és mezőgazdasági hulladékok feldolgozására alkalmas. A gép az eddigiekhez viszonyítva meglehetősen alacsony nyomással (cca 150 kg), hideg úton és kötőanyag hozzáadása nélkül dolgozik. Az előállított pretestek tüzelési célra igen alkalmasak, mert teljesen füst nélkül égnek. A meghajtáshoz mindössze 8 lóerőnyi energia szükséges. A gép, 2,50 m hosszú, 1,20 m széles és 1,50 m magas, így bármely faipari üzemből könnyen elhelyezhető.

Erdei emberek

Úgy ismerik az erdőt, mint tudós a könyveit, tanár a diákjait, asszony gyerekeit. És hogy szeretik! A szavuk, a beszédjük más, ha az erdőről szólnak, a tekintetük simogatás, amint a növekvő fákon végigsiklik. A madárfütty, a vadnyom, ami másnak rejtély, nekik ABC, és úgy olvasnak belőle, mint más ember az újságból. Az életük tele van csodálatos eseményekkel, kíváncsi szem nem láthatta különös jelenetekkel, amelyeknek színhelye az erdő, szereplői a patak vagy a madarak, tanúi ők, az erdei emberek.

Talán búcsúzóban van már a hideg, remélgetjük a hófoltos, rozsdaljú Bükk erdőt járva. Hiszen barokát hozott a kecskefűz, füttyöt ereszt a szélbe a feketerigó s a duzzadó rügyű bükkök hajló ágai közt bujkál már a vadgalamb. A lábas erdők egyik-másikban zizeg a fűrész, zuhog a fejsze, recsen a fa. Az ember ahogy dőlni látja, megsajog benne valami s olyankor nem számít a szükség, nincs terv, nincs szám, irtják a fát, és ez sok embernek

olyan rosszul esik. Ahogy Nadányi Zoltán is megírta egyik régi versében: Az akác halálára:

Jaj régi, régi bánat,
hogy dőlni kell a fának,
hogy ég felé mutatni,
lombot, virágot adni,
dalolni nem elég.
Konyhára hasznot úgy hoz,
ha odaáll a kúthoz,
vagy üst alatt elég.
Végzet sikolt belőle,
mikor recseggve dől le.

Idézem az erdészeknek is, Kovács Ferinek, Kautzky Emilnek, és Kovács Lajosnak, akikkel együtt járjuk az erdők hazáját. Nekik talán még nehezebb elnézni, hogy vágják az erdőt, kopaszítják az oldalakat.

— Lám ilyen az az ember, aki csak úgy szétnéz nálunk, kiszalad hozzánk, elcsodálkodik valamin, közben sajnálja a fát, azt hiszi szépet, tetszetőset mondott azzal, nekünk akinek ez az életünk — mondja Kovács Lajos. Ő olyan ember, hogy nem marad benne a másik emberről való vélemény.

— Persze mit is lát meg mondjuk az újságíró, különösen most így télen, mikor a rozsdásbarna színt csak

a hófoltok tarkítják, mondja vagy talán hangosan gondolkozza az erdészet vezetője Kautzky Emil. Itt előttünk a Huta-bérc. Ha közelebb érünk jobban észre lehet majd venni a növekvő csemetéket. A fenyő ideződel így is, de a többi nem látszik. Néhány évvel ezelőtt itt bokor sem volt. 46–47-ben kiirtották, lekopaszították és a tetején már csak a szikla maradt, azt is repeszgette a fagy, mosta víz, fújta az itt talán mindig mozgó bükk szél. Az erdőt napok alatt tönkre lehet tenni, de évtizedek kellenek hozzá míg újra fel nő a fa, lombja, törzse lesz, mire erdő lesz.

— Dehát az erdőgazdaság is vágatja — kockázatom meg bizonytalanul.

— Csakhogy nem úgy. Akié 46–47-ben volt itt ez a rész, annak pénz kellett. Nekimentek az emberek, vágták, a gazdája meg rakta el az arát. Így maradt ránk. Ahol mi vágatunk, ott már nő az új és persze egyszer a fa is előregszik, s mikor a korát elérte, attól kezdve csak romlik, az értéke vész, nincs értelme nézni, míg teljesen tönkremegy.

Hát valahogy így jó ez. De azért

KITAIBEL PÁL

1757-1817

Kétszáz évvel ezelőtt született Nagymartonban Kitaibel Pál, a növénytan tudományának máig is egyik legjelesebb magyar művelője. Földműves családból származott. Filozófiai, majd jogi tanulmányok után végül is az orvosi pályára lépett, s ettől kezdve a természettudományok számos ágával foglalkozott. Negyedéves medikus korában adjunktus lett, ettől kezdve az első pesti botanikusoktantervben dolgozott. 1810-től haláláig pedig a botanika egyetemi tanára volt.

Kitaibel igen sokat utazott az akkori Magyarország területén. Számos kutató útja során alaposan megismerte hazánk növényvilágát, de sok egyéb irányú természettudományos vizsgálatot is végzett. Jelentős eredményeket ért el pl. a kémia területén is, hazánk ásványvízeinek vizsgálatával. A móri földtengésről is írt fizikai természetű értekezést. Hatalmas ásvány- és kőzetgyűjteményt hagyott hátra. Állattani kutatásai is jelentősek; több hazai állatot ő fedezett fel, figyelt meg. Nem hiába írták róla, hogy „Kitaibel az összes magyar természettudósok közt a legtöbbet tette hazájáért” — minden érdekelt, ami Magyarország természeti viszonyainak megismerésére vezetett, s mindent megtehetett, hogy hazánkat valóban megismerje és ismertesse. Műveivel, sok helyen valóban szépirodalmi jellegű leírásaival számos hívet szerzett Magyarországra termé-

zeti szépségeinek és több külföldit is ösztönzött azok megismerésére.

Munkásságának oroszlánrésze azonban a *növénytanra* esik. Már a maga korában világhírnévre tett szert műveivel, amelyek közül legkiválóbb a „*Plantae rariores*” (Ritkább növények). Még ma is gyakran hivatkoznak rá — nemcsak azért, mert műveit latin és nemet nyelven írta meg, s ezáltal azok az egész világ szakközönségének olvasmányává válhattak, — hanem azért is, hogy számos új növényfaj utal a nevére. Nemcsak arra a több tucat növényre gondolunk itt, amelyet később élt botanikusok az ő tiszteletére a „Kitaibeli”, „Kitaibeliána” stb. névvel ruházták fel, hanem elsősorban arra a 146 biztosan megállapított, általa meghatározott (s ezért szerzőként az ő nevét viselő) fajra, *alfajra, változatra és formára*, amelyek által az akkori Magyarország mintegy háromezernyi növényfajának felfedezői között kimagaslóan első helyen áll. (Természetesen e fajok nagyobb felének — a 18. század közepe előtt ismerteknek — neve után Linné nevének rövidítése, L. áll szerzőként; ő teremtette meg a növény- és állatnevek ma is használatos alakját. Kisebb felüket azonban ez idő után fedezték fel; Kitaibel egymaga közel másfél százat, tehát gyakorlatilag minden huszadik magasabbrendű növényünket!)

Kitaibel munkásságát már annak idején elismerték és nagyra becsülték. Noha egyetemi tanári címet viselt és fizetést kapott, *soha nem kellett oktató munkát végeznie*, hanem szabadon utazhatott az országban felfedező körutakra. Számos külföldi tudományos társaság választotta tagjának. Nálunk még ilyen nem volt akkor; Kitaibel maga is lelkes propagálója volt egy megalakítandó magyar tudós társaságnak.

Most, születésének kétszázadik évfordulóján megérdemli, hogy *erdcészirtársadalmunk is megemlékezzék róla*. Hiszen nemcsak számos lágyszárú erdei növény felfedezése és meghatározása az ő érdeme, hanem néhány fafajé, illetve változaté és formáé is (*Populus pannonica*, *Salix fagifolia*, *Carpinus edentulus*, *Betula carpatica*, *Quercus conferta*, *pendulina*, *spectabilis*, *sublobata*, *Acer obtusatum*).

Horváth Péter

Az erdőgazdaságok gépesítésének fejlesztése

Szepesi László erdőmérnök tartott előadást az erdőgazdaságok gépesítésének kérdéseiről az Országos Erdészeti Egyesületnek az OEF szakszervezeti bizottságával közösen szervezett szakmai továbbképző előadás sorozatában. Az erdőgazdasági gépesítés hazai fejlődésének rövid áttekintése után azt vizsgálta, hogy melyek voltak azok a hibák és hiányosságok, amelyek eddig fékeztek gépesítésünk fejlődését. A tanulságokat abban foglalta össze, hogy a „gépkihasználás haiszolása helyett gazdaságos eredmények elérése kell törekedni”. Nem kevésbé fontos, hogy a hazai viszonyoknak megfelelő erdőgazdasági gépeink legyenek.

Ezután vizsgálta a gépesítés további fejlesztésével kapcsolatos tennivalókat a megfelelő gépípusok kialakításának, a karbantartásnak, a munkaszervezés és irányítás, a szakképzés és a bérezés feladatainak megoldási lehetőségeit. Rámutatott arra, hogy állandó szakmunkások nélküli a gépesítés fejlődése bizonytalan, viszont ugyanakkor szükség van univerzális gépekre, hogy a gépkezelő szakmunkásokat fahasználatban és erdőművelésben egyaránt foglalkoztatni lehessen.

A vita során Huszár Endre (Tatabánya), a szakemberek továbbképzésének problémáival foglalkozott és azt a véleményét fejtette ki, hogy felső fokon van a legnagyobb hiányosság, tehát a leg-sürgősebben ilyen tanfolyamokra van szükség, ahol a gépesítés és a gépi munka irányítót, oktatóit neveljük és erre az alakra építhetjük aztán fel a középfokú és alsófokú gépesítési oktatókat. Palócz József osztályvezető, a gépek kihasználásának problémáit fejtegette és rámutatott arra, hogy új műszaki gárda kinevelésre van szükség, mert például a nyolc gépesített erdőgazdaság előadójából csak három maradt a helyén. Az előadó véleményével szemben nem helyesli a tájegységi központi műhelyek felállítását, gépesítésünk jelenlegi helyzetében, „erre majd akkor lesz szükség — mondotta — ha sajátos erdőgazdasági gépeink lesznek már”.

A somogyi erdők oldalában már néhány héttel ezelőtt megjelent az idej első hírírás. A nagy havazás azonban eltemette a kis virágokat és csak most a meleg és az eső hatására bújtak elő ismét. Sántos és Kaposgyarmat környékén megkezdődött a hóvirágszedés.

Az új Erdőnevelési utasítás példányait a hivatalos szerveknek már szétküldték. Aki egyénileg is igényli, tiz forintot árban megrendelheti az Országos Erdészeti Főigazgatóság könyvtáráról (Budapest, Kossuth L. tér 11.).

Hirdetéseket

a mezőgazdasági szaklapokba ismét felvesz a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat, Budapest, V., Beloiannisz u. 8. Telefon 312-397.

az emberben, legalább is sok emberben bent emészt a félelem, hogy lassan-lassan erdő nélkül marad Magyarország. Nézzük csak a szomszédságot. A vén Mátra előhegyei, dombjai már-már csak sejtetik az emberekkel, hogy itt nagy erdők is voltak, hatalmas szép fákkal.

— Hát ott komoly hiba történt — itéli Kovács Lajos. Mert ha legalább a fák helyén szőlővenyige futna karókra, akkor még-még csak elnézné az ember, de bizony nincs az erdő helyén semmi. Ez a baj.

Az elején tréfának indult szavak vége csak elborul. Bizony a Mátra egy része már hasonlatos az öregemberhez, akinek fejről lehullanak lassan a gyér ősz szálak is.

A Bükök újul. Ezrével és tízezzel ültetik minden tavasszal és ősszel a csemetéket. És valamennyien a jövődönék, nem a jövő vagy utánatelő esztendőnek dolgoznak, hanem felnőttek az unokáknak, fiataloknak, az ő gyerekeik jövődjéért fáradnak.

Talán ez a hivatás teszi mindenkori vidámmá jövődönébe bizakodóvá valamennyiüket, mert egészen más végű emberek...

Fábián Gyula

Adréma és expedíciós bér munkát jutányos áron vállal a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat, Budapest, V., Beloiannisz u. 8. Telefon: 111-257

Áprilisra külföldi vadászokat várunk

Az elmúlt év őszén számos külföldi vadász kereste fel hazánkat, hogy egy vagy két szarvasbikát elcsejve gazdagítsa trófeagyűjteményét. A szeptemberi vadászatok óta a közbejött események folytán lényegesen megcsappant nagyvad- és apróvadállományunk. Külföldről ennek ellenére igen nagy a vadászási igény, aminek örülnünk kell, hiszen valutát hoz népgazdaságunknak. A magyar vadgazdálkodás előtt tehát kettős feladat áll: a vadpusztulás pótlása és a vadászati igények kielégítése. Ez szükségessé tette, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság egységes irányítása alá vegye az ország vadgazdálkodását.

Hazai vadászaink csak selejtvadot lőhetnek a megfelelő főigazgatósági engedéllyel s aki selejtvadon kívül trófeát, vadat akar lőni, meg kell fizesse annak teljes értékesítési árát.

Értesülésünk szerint már áprilisban több külföldi vadászvendéget látunk vendégül.

Természetvédelmi Hetet rendeznek a Német Demokratikus Köztársaságban április 14-e és 20-a között. Előadásokkal, kirándulásokkal és fiimelőadásokkal hívják fel a lakosság, elsősorban az ifjúság figyelmét a természetvédelem fontosságára.

A VIHARSAROKBAN csaknem 1600 holdnyi területen ültetnek erdő-sávokat, fasorokat, kiserdőket növénytermesztésre alkalmatlan területen.

A vadászati munkakörben dolgozók anyagi érdekelttségének biztosításáról jelent meg utasítás az Erdészeti Értesítő ez évi 2—3. számában. Az utasítás többek között részletesen szabályozza, hogy az állami erdő- illetve vadgazdaságok dolgozói milyen lődíjat kapnak az általuk elejtett vad után, rendezzi a befogási díjakat és jutalmakat tűz ki az orvvadászt elfogó, illetve az orvvadászok leleplezésében közreműködő erdő-, illetve vadgazdasági dolgozó vagy más személy részére.

GÖDÖRFŰRŐ GÉPEKET GYÁRTANAK a györi Mezőgazdasági Gépjavitó Vállalatnál. A gépet erdősítéskor, suháng ültetésnél lehet igen gazdaságosan használni. Zetorhoz vagy az M—32-jelű traktorhoz kapcsolható. A spirálfűró rendszerű gép néhány perc alatt 40 cm átmérőjű gödröt ás, ami kézi erővel fél óráig is eltart. Júliusig 300 ilyen gépet gyártanak.

Az újítások több mint 300 000 forint utókalkulált megtakarítást eredményeztek az erdőgazdaságokban és a fűrész-lemeziparban az elmúlt esztendőben.

EGY MILLIÓ FORINT HITELT KAPTAK az erdőgazdaságok méhészkedésre. Egyes ipari üzemeink azt kéri, hogy az erdőgazdaságokhoz hasonlóan szintén folytathassanak méhészkedést.

Gyümölcskosár készül az Erdei Termékeket Értékesítő és Feldolgozó Vállalat újpesti üzemében. Kosárfonásra a Furnér- és Lemezművek lemez hulladékát használják fel. Az üzemben pontosan százan dolgoznak és egy műszakban 1500 export gyümölcskosár kerül ki a kezük alól.

A BUDAI KERTEKBEn a tavasz első hírnökeként kivirágzott a bókóló aranya, a forsythia.

Itt írjuk meg, hogy Armand DeLille professzor aki 1952-ben kísérleteivel elindította az üreginyulak kipusztításának megoldását, az elmúlt hetekben a francia erdészeti Arany-érmét kapta kitüntetésül erdészeti szempontból nagyjelentőségű munkájáért.

ÖTLETESEN GYÜMÖLCSÖZTETI ÖNÁLLÓSÁGÁT a békésmegyei erdőgazdaság. Darabonként 140 forintért tuskés vesszőboronát hoz forgalomba. Talán más erdőgazdaságok is használhatnák az értéktelennek vélt galagonya-, kökény- és vörösgyűrű-bokrokat...

Megjelent a Kincses Kalendárium, 8 forintért újságárusoknál, könyv és papírzületekben vásárolható.

Ismét megjelennek a mezőgazdasági szaklapok

Agrártudomány.

Megjelenik havonta egyszer. Előfizetési díja egy évre 96.—, félévre 48.— Ft. Egy példány ára 8.— Ft.

Állami Gazdaság.

Megjelenik havonta egyszer. Előfizetési díja egy évre 36.—, félévre 18.— Ft. Egy példány ára 3.— Ft.

Erdőgazdaság.

Megjelenik havonta egyszer. Előfizetési díja egy évre 24.—, félévre 12.— Ft. Egy példány ára 2.— Ft.

Kertészet és Szőlészet.

Megjelenik havonta egyszer. Előfizetési díja egy évre 36.—, félévre 18.— Ft. Egy példány ára 3.— Ft.

Jövendőnk.

Megjelenik havonta kétszer. Előfizetési díja egy évre 48.—, félévre 24.—. Egy példány ára 2.— Ft.

Méhészet.

Megjelenik havonta egyszer. Előfizetési díja egy évre 24.—, félévre 12.— Ft. Egy példány ára 2.— Ft.

Magyar Mezőgazdaság.

Megjelenik havonta kétszer. Előfizetési díja egy évre 48.—, félévre 24.— Ft. Egy példány ára 2.— Ft.

Előfizethető: Budapesten a Posta Központi Hírlapudánál (V. József nádor tér 1. Telefon: 180—850). Vidéken: a Postahivataloknál.

A völgyben már tavasz van, de 800 méterre a tenger szintje fölött még a tél uralkodik. A bánkúti turistaház üdülői még sítalppal indulnak túrára.

A tervezési főosztály új vezetője. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Halász Aladárt az OEF tervezési főosztályának vezetőjévé nevezték ki.

Kinevezés. Parádi Ferenc főigazgatósági fővezetőt a sárospataki erdőgazdaság főkönyvelőjévé nevezték ki.

Felmentések. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Arató Istvánt a Szegedi Falemezgyár igazgatóját saját kérelmére az igazgatói teendők ellátása alól felmentette és egyben munkaviszonyát is megszüntette. Ugyancsak felmentette Komáromi Gyulát, a sárospataki erdőgazdaság főkönyvelőjét, mivel munkaviszonyát önkényesen megszüntette.

Fegyelmi határozat. Hegedűs Mátyást a Békés-megyei erdőgazdaság igazgatóját az OEF vezetője írásbeli megrovásban részesítette, mert az elmúlt gazdasági évben az érvényes rendelkezésekkel ellentétben két kat. hold köztes területet vett haszonbérbe, ezenkívül igazgatói állásával össze nem egyeztethetően bérelt földje megművelését a kerületvezető erdészek útján intézte és állatai gondozásánál az erdőgazdaság dolgozóit vette igénybe.

Mikor lesznek a Békekölcsön-sorsolások?

A Békekölcsön-sorsolások az év második felében folytatódnak. Két alkalommal: szeptember 21—22-én és december 28—29-én, Budapesten rendezik meg az 1957. évre esedékes sorsolásokat. Mindkét alkalommal három-három kölcsön sorsolását tartják. Szeptemberben az Első, Ötödik és Hatodik Békekölcsön, decemberben pedig a Második, Harmadik és Negyedik Békekölcsön kötvényeinek húzására kerül sor.

A Méhészet ez évi első számában beszámolót találunk a 16. nemzetközi méhészeti kongresszus tanácskozásairól, az állami méhészetek jövőjéről, a méhészkedés amerikai módszereiről. Igen érdekesek azok a kis-méhészeket érdeklő rovatok, amelyek gyakorlati tanácsokat adnak, méhegészségügyi tájékoztatást és különböző megfigyeléseket közölnek.

KÁRTÉKONY VADKACSAK. Rügen szigetén a vadkacsák rendkívüli károkat okoztak az őszi vetésekben. Kétezres és még nagyobb csapatokban lepték el a hivatalos vendégek a földeket és 180 vadász vett részt a vadkacsa invázió megszüntetésében.

A MAGYAR ÉLŐVADAKAT szívesen és igen jó áron vásárolják külföldön, mert kitűnően alkalmazkodnak az idegen környezetet eltérő viszonyaihoz. Jól szaporodnak és tulajdonságaikat messzemenően átöröklik. Egy pár élő fogolyért például annyi valutát adnak, mint tizenhárom 70—80 dekás exportminőségű jércéért.

...ONNAN

Áldatlan helyzet

Jogos panasz az erdőgazdaság központi előadói részéről, hogy a temérdek papírmunka, aktázás miatt vajmi kevés időt tudnak a gyakorlati munka területén, az erdőben tölteni. Különösen az erdőművelési előadók panaszokhoz sokat a túlzott adminisztrációra az erdősítési idején. A gyakorlati szakembereknek ez az írásmunkával túlterhelése valóban áldatlan helyzetet teremt. Sok erdőgazdaságban azonban az ellenőrzés arra az érdekes megfigyelésre vezetett, hogy az erdőművelési előadók túlteljesítik a bürokráciát, vagyis több írás-talmunkát végeznek, mint amennyit kell. Például az alapokmányokkal csakis az erdészeti szűkebb körökben szükséges foglalkozni, mégis sok erdőművelő tölt napokat az alapokmányok kitöltésével. Minden elszámolást a könyvelőségnek kellene végeznie, de mintha szakembereink is átvennének időnként könyvelési beosztást! És számos hasonló példát hozhatnánk fel. Szakelőadók szívesen hivatkoznak arra, hogy az illetékes beosztottak nem ismerik az adminisztrációs munkát. Hát ezen valóban segíteni kell, mégpedig úgy, hogy megfelelő embert kell tenni a megfelelő helyre. Erdőművelési előadók, szakembereink azonban semmi esetre sem válhatnak adminisztrátorokká — rájuk más feladatok várnak a gyakorlati munka területén...

Bútorfa-papírbevonattal. Érdekes kísérletek folynak az USA-ban kevésbé értékes faanyagok bútorgyártási felhasználása irányában. Műselyantával impregnált különleges papírral vonják be a faanyag felületét és ez megakadályozza a veteledést, eltünteti a repedéseket, görbülést és egyéb sérüléseket. Így az olcsó faanyagot falburkolásra, szegélyezésre, szekrényrekeszek és válaszfalak készítésére is lehet használni. A papírbevonat tetszés szerint színezhető és festhető.

SOK A DUVAD FEJÉR MEGYÉBEN. A székesfehérvári városi tanács felhívta a vadásztársaságokat, hogy a duvadak mérgezését szervezzék meg.

Fatolvajok. Kiss Ferenc és Simon Lajos beregdaróczi lakosok az október 23-át követő időben a helyi állami erdőből 55 köbméter tölgyfárönkört loptak. Hasonló bűncselekmény terhelte Török Károly, Szolnok Gyula, Bendza Lajos és Simon Gusztáv opályi lakosokat, akik az állami erdőből összesen 67 mázsa akácserfát vittek el. Barnucz János balkányi lakos 80 mázsa fát lopott. A fatolvajok ellen megindult a büntető eljárás.

A MÁTRA MAGAS CSÚCSAIN is érezeti hatását a rendkívüli enyhe időjárás. A 40—50 centis hóréteg olvadásra indult, összeesett. A tavasz első hírnökeként kipattant már a barka.

Mezőgazdasági szaküzlet és bemutató terem nyílik Miskolcon, az üzletben a patkószegőtől a traktorig mindent megkaphatnak majd a vásárlók.

A vonatközlekedésben általában visszaállt a téli menetrend. A kijárási tilalom miatt azonban egyes vonatok még a menetrendtől eltérő időpontokban közlekednek. A MÁV kéri az utazóközönséget, hogy utazás előtt az állomásokon érdeklődjék meg a vonat indulását. A hivatalos menetrendhez rövidesen pótlás jelenik meg.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:

BALASSA GYULA

Megjelenik havonta egyszer
Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft.

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó
Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekkszám: 61055
38150/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső),
Példányszám: 3400

Viskiző vaddisznó a tisztiklubban

Az egyik Frankfurt melletti amerikai katonai tábor tisztiklubjának váratlan látogatója volt február elején. Egy vaddisznó tért be este a bárba és minden félelem nélkül, röfögve üdvözölte az ottlevőket. Nagyon „tisztességesen” viselkedett, szendvicset evett és még az eléje öntött viskít is felitta. A közeli vadászfelügyelő, akit sürgősen odahívtak, felismerte a szelíd vaddisznóban az egyik szomszédos üdülőhely parkjának vaddisznóját és az állat engedelmesen indult vissza kötélre vezetve az otthonába.

A ZÖLDÖVEZET ERDÉSZE A ZÖLDÖVEZETI ERDÉSZE

A jánoshegyi kerületvezető egy napja

Várszegi Gyula kerületvezető erdész már napfelkeltekor búcsút vesz otthonától

Táskából eszik, ebédjét a munkásokkal együtt költi el

A zöldövezetben fő feladat az erdősítés, de az erdőkben minden időben akad tennivaló elég. Várszegi szerint: „az erdész szeme neveli a fát“

Azért időt kell szakítani a papírmunkára is, van még mit egyszerűsíteni az adminisztráción

Törődni kell a minőséggel: maga ellenőrzi, hogy csak egészséges rönköket küldjenek a faipari üzemeknek

Apuka hatósági közeg... Az erdész kisfia és kislánya nagy tisztelettel nézi, hogy Várszegi engedélye nélkül egy darab fát sem szabad kivinni az erdőből

Kéznel a kacor mindig, amellyel a kidöntésre kerülő egyedeket jelöli meg

Alkonyodik mire hazaindul az erdőből. Eltelt egy csendes nap, a java munkát a tavasz hozza majd magával...

Meleggel köszöntött március, de már a február is enyhe időt hozott: idejében gondolni kell tehát a fülledékeny bükkanyag elszállítására. Jól dolgoznak azok az erdőgazdaságok, ahol késedelem nélkül végrehajtják ütemtervüket.

Fák Hete

Április második hetében szervezik meg az erdőgazdaságok a Fák Hetét, az ifjúsági és más társadalmi szervek bevonásával. Ugyanekkor kerül sor

az elmúlt év legjobb fásítóinak megjutalmazására. Az erdőgazdaságok, erdészetek fásító szakemberei minél hamarabb vegyék fel — ha még eddig nem tették — a kapcsolatot az iskolákkal, az ifjúsági szervezetekkel, községekkel, legeltetési társulatokkal, hogy az idei Fák Hete eredményes legyen, a fásítások és erdősítések kivitelezésében és az erdőszeretetre nevelés tekintetében is.

Az OEE erdőfeltárási szakcsoportja az idei első félévben a következő szakmai kérdéseket vitatja meg: talajvizsgálatok módszerei az erdei útépitéseknél és a talajstabilizációs útépités; erdőgazdasági rakodók kialakítása és üzemeltetése; erdőgazdasági épületek tipizálásának kérdései; anyagmozgatási technológia és egyszeri gyűjtőutak létesítése, valamint az utak fenntartásának helyszíni vizsgálata. A szakcsoport azt is tervezi, hogy júniusi ülését a sárospataki csoport területén tartja meg.

A Méhészet most megjelent második számában többek között érdekes tájékoztatót találunk, hogy mire ügyeljen a kezdő méhés. Figyelemre méltó a *levendulának*, mint méhlegelőnek az értékelése.

Megkezdték munkájukat az erdővédelmi állomások

Tavaly állította fel az Országos Erdészeti Főigazgatóság az egészséges erdők nevelésének biztosítása érdekében, sajátos feladatok végrehajtása céljából az erdővédelmi állomásokat. A három állomás: Budapest, Sopron és Eger székhellyel tulajdonképpen csak idén kezdi meg behatóbban munkáját. Az alábbiakban a budapesti állomás vezetője számol be az új munkaterületnek a problémáiról.

Az erdővédelmi állomások feladata, hogy az erdőgazdaságoknak segítségére legyen a csemetetermelés és az erdősítések eredményességének biztosításában, az egészséges, maximális növedéket biztosító állományok nevelésében azzal, hogy rendszeresen irányítja a védekezést az erdőt károsító növényi és állati kártevők ellen. Csak néhányat emeljünk ki: *cserebogár, tömegesen elszaporodott hernyók, nyárkéregfekély kérdése, vadvédelem, akác-pajzstetű, különböző gombakárók stb.* A gyakorlati szakemberek lépésről lépésre szembekerülnek ezekkel, s az itt fel nem sorolt hasonló problémákkal, de részben az egyéb üzemi feladatok elegendő sürgőssége, részben az erdőgazdaságok védelmi felkészültségének hiánya miatt a megoldásig rendszerint nem jutottak el. A speciális védelmi feladatokkal megbízott állomások viszont kizárólag ezzel a feladatkörrel foglalkoznak és így a fellépő kártevők ellen érvényesíteni tudják a már kidolgozott, eredményes védelmi eljárásokat, a még megoldatlan kérdésekben pedig széleskörű megfigyeléseikkel vihetik előbbre a tudományos kutatók munkáját.

A korszerű erdővédelem — ma már ez tisztázott kérdés — a helyes erdőnevelési, a jól alkalmazott agrotechnikai eljárásoknál kezdődik. Így előzhetők meg az erdei kártételek, illetve a mértékük mérsékelhető. A sokszor hangoztatott *biológiai védelemnek ez a lényege.* Az erdőnevelés csak akkor lehet eredményes, ha a továbbiakban az erdővédelem is bekapcsolódik a munkába, vagyis az erdőgazdaságok erdőnevelői-erdőművelői és az erdővédelmi állomások között a legszorosabb együttműködés alakul ki. Mivel lehetnek az állomások az erdőgazdaságok segítségére? A károsítók felismerésével, meghatározásával, a védekezési eljárások kidolgozásával, szaktanácsadással és

ahol szükséges, a nagyobb arányú védekezés irányításával.

És mit várnak az állomások? Az erdőtelepítéseknél, állománynevelésnél a helyes agrotechnikai elvek alkalmazását, károsítás esetében a kár idejében történő bejelentését és a javasolt védekezési eljárás gondos alkalmazását. Fontos azonban, hogy az erdőgazdaságok valóban szoros kapcsolatot tartsanak a területük erdővédelmi állomásaival, forduljanak hozzájuk kérdéseikkel, a károsítások jelentkezésekor idejében hívják ki az erdővédelmi állomás dolgozóit a helyszínre, általában vegyék igénybe segítségüket.

Tudjuk, hogy munkánk közvetlenül nehezen értékelhető, eredményessége csak évek fáradságtalan tevékenysége után mutatja majd a gyümölcsét, de akkor sokszorosan. Bízunk benne, hogy a kölcsönös segítségen nyugvó munkánk egészséges kialakításában az erdőgazdasági üzemi feladatokat végrehajtó szakembereinkkel jó egyetértésben tudunk együtt dolgozni.

Palotás Ferenc
erdőmérnök

Kik készítették az Erdőnevelési Utasítást?

Beszámoltunk arról, hogy megjelent az OEF utasítása az erdőnevelésről. Azóta többen fordultak azzal a kérdéssel a szerkesztőséghez, hogy kik készítették az Erdőnevelési Utasítást?

A készülő Erdőnevelési Utasítást ismételtén tárgyalta az Erdőgazdasági Tanács és így az utasítás tematikájának összeállításában, valamint az elvi és gyakorlati kérdések eldöntésében résztvettek az Erdőgazdasági Tanács tagjai. Az egyes fejezeteket a következők írták: az általános részt *Keresztési Béla*, a síkvidéki erdők nevelését *Bakkay László, Tóth Béla és Fodor Gyula*, a domb- és hegyvidéki erdők nevelését *Jablánczy Sándor*, a tarvágások véghasználatok erdőművelési vonatkozásainak kidolgozása *Sali Emil, Makkay Zoltán, Lászlóffy Ernő és Bakkay László* munkája. Az egyes fejezetekhez készített részanyagok összedolgozását *Riedl László, Pásztor László, Holdampf Gyula, Bakkay László és Sali Emil* végezte el.

A MEZŐGAZDASÁGI KIADÓ VÁLLALAT LEGÚJABB KÖNYVEI

Kovatsits: Silózás	kötve	25,— Ft
Jeszenszky: Déligyümölcsfélék termesztése hazánkban	fűzve	15,— Ft
Kovács: Állatorvosi gyógyszerstan	kötve	95,— Ft
Tompa: Erdőgazdasági alapismeretek	kötve	35,— Ft
Mohácsy—Porpáczy: A szamóca, a málna és a szeder termesztése	fűzve	27,— Ft

RENDKÍVÜLI FELADATOK 1957-ben

A faipar helyzete és legfontosabb problémái

A konszolidálódás gazdasági téren is elért eredményei már lehetővé teszik, hogy teljes képet alkothassunk magunknak az október óta eltelt időszak iparunkat érintő fontosabb kérdéseiről. Már felmérhetők a károk, az eddigi eredmények és hiányosságok, meghatározhatók a legfontosabb tennivalók. Ezekről kérünk olvasóink számára tájékoztatást Mosonyi Istvántól, az OEF faipari főosztályának vezetőjétől.

— Milyen kihatása volt az ipar munkájára az október 23-át követő eseményeknek?

— Az ipar számára a legsúlyosabb helyzetet a múlt év végi üzemállások teremtették — mondotta Mosonyi István. — Ezek nemcsak azért okoztak nagy kárt, mert mintegy 70 ezer köbméter rönk feldolgozása elmaradt, hanem azért is, mert a készletek nagy része ma már minőségileg nem megfelelő. Elég, ha annyit mondok, hogy a jelenlegi készlet 90 százaléka 1955—56. évi termelésből ered. Rontja a helyzetet, hogy a rönkmennyiség jelentős részét kitevő cser, főleg gyűrűs elválás következtében, már csak bányászéldeska felhasználásra alkalmazható. A helyzetet csak súlyosbítja, hogy az erdőgazdaságok még jelenleg is szállítanak régi kitermelésű rönköket.

— Az ipar helyzete tehát az anyagellátást tekintve a legkevésbé sem nevezhető rózsásnak. Minden túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a faipar tervét még nem kezdett olyan kedvezőtlen körülmények között, mint most. A nyitókészlet minőségéről már beszéltem. Mennyisége csaknem háromszorosa az elmúlt évek nyitókészletének és jelentős része a rönktereken kívül tárol. Külön problémát jelentenek az első negyedévi szállítások, mert a kirakodás után a friss vágású fa rákerül a régi készletre, vagy — rönktérhiány miatt — csak a rönktéren kívül helyezhető el. Az előbbi esetben a vállalat kénytelen a régi rönkök helyett előbb a friss vágást feldolgozni, ami a régi készlet további romlását eredményezi, az utóbbi esetben a rönktérre való későbbi beszállítás jelentős többletköltséget okoz. Sajnos azonban nemcsak a nagy készletek okozta problémákról, hanem ugyanakkor készletlátny okozta gondokról is beszélhetnénk; ez a bükk-rönkökre vonatkozik. Az év elején vállalataink bükk-készlettel alig rendelkeztek és az erdőgazdaságok szállításai sem tették eddig lehetővé, hogy a vállalatok a tervezett bükk-feldolgozásnak arányosan eleget tegyenek.

— A hiányosságok megszüntetése érdekében szükséges, hogy a vállalatok és az erdőgazdaságok kössenek megegyezést a szállítások ütemezé-

sére, módosítanunk kell a rönkterek kapacitásának megfelelően az erdőgazdaságok első félévi rönkértékesítési tervét, az erdőgazdaságok első sorban bükkszállítási kötelezettségüknek tegyenek eleget, biztosítani kell, hogy a vállalatok legkésőbb május végéig dolgozzák fel a régi kitermelésű rönkkészletet.

— Megvannak-e a reális lehetőségei annak, hogy az ipar eleget tegyen a rendkívüli feladatoknak?

— A feladat tényleg nem kicsi, de dolgozóink ügyességével és szorgalmával megoldható. Vannak már biztató eredményeink is, bár, sajnos, még sok az akadály. A mélypontról elinduló ipar ma már komoly sikereket tud felmutatni. Igaz ugyan, hogy a januári tervtől az ipar általában 2 százalékkal lemaradt, de néhány vállalatunk — különösen a Furnír- és Lemezművek, az Erdőkémia, a Szentendrei Kocsigyár — magasan túlteljesítette. Februárban már az ipar egésze is teljesíti tervét, sőt előreláthatólag a negyedévet az elsőhavi lemaradás ellenére némileg túlteljesíti. Ez azonban, sajnos, még mindig mintegy 10 százalékkal kevesebb rönk feldolgozást jelent a múlt év első negyedével szemben.

— Mindezek olyan biztató eredmények, amelyek alapján számítani lehet az előírt feladatok teljesítésére. Ehhez természetesen szükséges minden vállalat kollektívájának az összefogása. Szükséges, hogy az igazgatóval és a főmérnökkel együtt a munkástanácsok is teljes figyelmükkel a termelési problémák megoldása felé forduljanak. Vizsgálják meg például annak a módját, hogyan volna lehet-

séges több vagy nyújtott műszak bevezetése, a termelékenység emelése.

— Mi az oka az első negye év lemaradásának a múlt év hasonló időszakával szemben?

— Nem jelentéktelen az éveleji energiahiány okozta lemaradás. Ezt a kérdést azonban a vállalatok és a főigazgatóság együttes erőfeszítésének eredményeként február elejére sikerült rendezni és az első két iparunk kapta meg a munkájához szükséges energiát.

— Sokkal fontosabb azonban a termelékenység általános csökkenésének jelentősége. Ez annak a következménye, hogy vállalataink legtöbb területen a teljesítményberezésről áttértek a sima órabérezésre. Ez természetesen sem a vállalat, sem a dolgozók szempontjából nem jó megoldás. A vállalat szempontjából azért, mert a termelékenység csökken és a rentabilitás romlik, a dolgozók szempontjából azért, mert a dolgozó nem tud többet keresni, mint az órabér és a ledolgozott órák szorzata, még akkor sem, ha akar. Így ma már nemcsak a vállalatok, de a dolgozók részéről is egyre többet halljuk, hogy a bérezés területén jobb megoldást kell keresni és ehhez sürgősen hozzá is kell fogni. Természetesen nem térhetünk vissza a régi, rossz túlfeszített normákhoz, mert abból dolgozóinknak és vállalatainknak egyaránt kára származott. Így például helyesnek tartjuk, ha a Furnír- és Lemezművekben egy műszak normája 60 préselés és nem 72, mint régen volt. Ugyanígy meg lehet ezeket a kérdéseket egyebütt is vizsgálni. Ebben is szükségünk van és számítunk a munkástanácsok segítségére — fejezte be nyilatkozatát Mosonyi István.

A jó fásítási propaganda eredményei Baranyában

A pécsi erdőgazdaság területén az idén tavasszal mintegy 120 hektár pótlást és 140 hektár új fásítást kívánnak elvégezni az országfásítási terv végrehajtása során. Említésre méltó ezek közül a Pécs város területén végzendő mintegy 20 hektáros kopárfásítás, itt ugróárkos talajelőkészítéssel történik a fásítás. Nagyobb fásítás lesz még a Csányoszló községi tanács területén. Ez mintegy 30 hektár rossz, mezőgazdasági művelésre alkalmatlan homoktalaj beerdősítését jelenti.

A pótlások közül legnagyobb a dunaszekcsői pótlás. Ez a község ugyanis eddig mintegy 160 hektáron végzett fásítást és ennek a pótlása az idei tavasz egyik legfontosabb feladata.

A kedvező időjárás megengedte, hogy ahol a csemete már biztosítva volt, így például Csányoszló, Nagycsány s több más község már feb-

ruár végén megkezdhetette az ültetéseket. A csemetekertek máshol is felkészültek a csemeték időbeni leszállítására. Ez nagyrészt gépkocsin történik.

A közületi fásításokon kívül meg kell még említeni az egyéni gazdálkodók növekvő csemeteigényét is. A jó fásítási propaganda alapján mintegy 60 ezer suhángot és fél millió csemetét igényeltek az egyéni gazdálkodók.

Az üzemi erdősítések is nagy lendülettel folynak már. Egyébként erősen készülünk a Fák Hetére. Igyekszünk bevonni a fiatalságot is az iskolákban és egyéb ifjúsági szervezetekben keresztül. Pécs város ifjúsága már lelkesen csatlakozott az erdőgazdaság felhívásához s a Fák Hetében több ezer suhángot és csemetét készülnék elültetni.

Beck Antal
fásítási előadó, Pécs.

A múlt számunkban csokorba szedtünk néhány, a szakmájukat szenvedélyesen szerető erdészekre jellemző, hasznos szokást. Alig jelent meg a lap, a szerkesztőség máris levelet kapott. Egyik olvasónk írja, hogy ismert egy idős erdészt, ki élete során szorgalmasan oltogatta szelíd fává az erdő vadgyümölcsseit: a meggyet, cseresznyét, almát és különösen a körtét. Ennek hasznát a mádárvilág gazdagodásában és a bőséges vadtlaplálékban látja, azonkívül, hogy szenvedélye által az erdész is alaposabban megismerte erdőterülete minden zeg-zugát.

Örömmel adunk helyet ennek az új, színes adaléknak, csupán azt sajnáljuk, hogy a gondos, hivatásszerető öreg erdész nevét nem ismerjük. A további hozzászólásokban azt is írják meg olvasóink, hogy ki az akitől, akinek érdekes, hasznos tevékenységéről beszámolnak.

A Magyar Tudományos Akadémia erdészeti bizottságának ülése

A MTA Agrártudományok Osztályának elnöksége az erdészeti bizottság tagjait felkérte Fekete Zoltán professzort, akadémiai levelező tagot (elnök), dr. Magyar János professzort (alelnök), Lámfalussy Sándort és Sédor János egyetemi tanárt, Bobók László főigazgatót, Sali Emil főosztályvezetőt, Bakkay László főmérnököt, Madas András főosztályvezetőhelyettes, Páris János szaktitkárt, Lány Gézát, az ERTI igazgatóját, Keresztesi Béla ERTI igazgatóhelyettesét, dr. Babos Imre és Dérföldi Antal ERTI osztályvezetőket, Majer Antal kísérleti erdészeti vezetőjét és Somkúti Elemért. A bizottság ezévi első ülését február végén tartotta és megvizsgálta az erdészeti kutatás jelenlegi helyzetét és a későbbi Erdővédelmi utasítás tematikáját.

Meghatározták a bizottság első félévi munkatervét. Ezek szerint márciusban a nyárfatermesztés feladatait vitatják meg a tavalyi nyárfa-konferencia tanulságai alapján, valamint Lány Géza ERTI igazgató referátuma alapján foglalkoznak az erdészeti kutatás 1957-es tématervével. Áprilisban a fakitermelés jelenlegi mértékét és jövőbeni lehetőségeit mérik fel, majd a faipari mérnök-képzés problémáival foglalkoznak. Májusban kerül napirendre egy újabb, korszerű, a most megjelent Erdőnevelési utasítás alkalmazásának tanulságai alapján készített utasítás kidolgozásához szükséges kutató munkának a megszervezése. Végül júniusban az erdészeti felsőfokú és középfokú oktatás helyzetét vizsgálják meg.

A múlt őszi korai fagyok és nem különben az októberi események miatt az 1956 őszére tervezett erdősitéseknek csak 40 százalékát sikerült a kecskeméti erdőgazdaság területén elvégezni. Így az erdősitések zöme, mintegy 1,200 hektár ez év tavaszára húzódott át. Ennek a nagy feladatnak a tudatában erdészeink — kihasználva a kedvező időjárást — már február első napjaiban nagy lendülettel fogták a csemetekiemelési és erdősitési munkákhoz. A kecskeméti erdőgazdaságban február végén már közel 500 erdősitő munkás dolgozott, naponta mintegy 40 hektárt erdősitettek. A munka a régi teljesítménybérek alapján folyik, mert így becsületos munkával jobban keresnek, mint időbérben.

A kerületvezetők mindenhol személyesen irányítják az erdősitési munkákat. Különösen a minőségre vigyáznak: csakis szabványmeretű csemetét engednek elültetni és szigorúan ragaszkodnak az erdőművelési alapokmányok előírásaihoz.

A január végén végrehajtott területi átszervezésünk is nagymértékben előmozdította, hogy az erdészetek vezetői és szakelőadói többet tartózkodhatnak az erdősitések színhelyén, mint a múltban. Az eddigi öt erdészetből ugyanis kilenc erdészetet alakítottunk ki. Ezzel a kisebb kezelési egységek létrehozásával komoly lépést tettünk a belterjesebb erdőgazdálkodás megteremtése felé. A szakirányítás megjavítása nyilvánvalóan a megmaradási százalék növekedésében, illetve a pótlások mértékének csökkenésében nyilvánul meg.

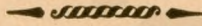
A vágásterületek talajelőkészítése okczza számunkra is egyelőre a legnagyobb problémát. Az elmúlt években ugyanis megfelelő erőgépek és eke híján nem tudtuk a talaj-előkészítéssel úgy előre jutni, hogy az erdősitési időszak kezdetére már teljesen előkészített területek álljanak rendelkezésünkre. Jelenleg is az a helyzet, hogy van jó néhány

hektár olyan tavaszi erdősitésre be-tervezett vágásterületünk amelyen a talajelőkészítés még nincs végre-hajva. Reméljük azonban, hogy a nemrégiben kapott Sztalinyecsel sikerül majd a jövőben vágásterületeink talajelőkészítését is idejében elvégezni.

Az erdőnkívüli fásítások terén is nagy lendülettel folyik a munka. A szanki, jakabszállási, ladánybenci, kúnbaracsi legeltetési bizottságok február közepén már elkezdték a fásításokat és így minden remény megvan arra, hogy a tavaszi 410 hektáros fásítási tervünket március végéig befejezzük.

Különösen nagy érdeklődés mutatkozik az egyéni fásítók körében: fél millió csemetét és 11 ezer suhángot igényeltek idén tavaszra. Ebből a mennyiségből február 20-ig már 150 ezer csemetét és 10 ezer suhángot el is ültettek.

Marton Tibor
főmérnök, Kecskemét

Nemzetközi farost- és forgácslemez konferencia Genfben

A műszaki Élet ez évi 3. számában érdekes beszámolót találunk az Egyesült Nemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) erdészeti részlegének nemzetközi farost- és forgácslemez konferenciájáról; mintegy 90 előadást tartottak, s azok felölelték a gyártás valamennyi problémáját valamint a nyersanyaggyártás és felhasználástechnológiai kérdéseket is.

Az előadások során igen sok — ma még kutatási stádiumban levő kérdés vetődött fel: így a farostlemeznek különböző bevonatokkal — email, fém, különböző furnirok — tűzállóvá tétele, a szabványosítás lehetőségének problémája. Az értékes anyagot a FAO nyomtatásban is kiadta.

Nyugdíjasok búcsúztatása. Belső-séges ünnepség keretében vettek búcsút a kecskeméti erdőgazdaság dolgozóit a több mint negyven éves szolgálat után nyugdíjba vonuló Kállay Árpád erdőmérnöktől és Ballus Ti-vadar agronómustól. A dolgozók nevében agronómusból, a munkástanács elnöke, az erdőgazdaság részéről pedig Csávicz János igazgató búcsú-tatta a nyugdíjba vonulókat és átadta a gazdaság értékes ajándékait is.

TERVSZERŰEN TOVÁBB FÁSÍTUNK

Az elmúlt év őszén az októberi események miatt alig fásítottunk. Sokan úgy látták, hogy a rendkívüli események következtében előállott gazdasági helyzetben a fásítás, ha átmenetileg is, megreked. Egyes erdőgazdaságok már le is építették a fásítási szervezetüket, nem gondolva arra, hogy ha a további új telepítésre nem is volna lehetőség, az eddigi fásítások pótlását és ápolását feltétlenül el kell végezni s a fásításokat mindenképpen kézben kell tartani, hogy az eddigi eredményeket megtarthassuk.

Szerencsére azoknak volt igazuk, akik bíztak abban, hogy a sok költséggel megtermelt fásítási anyag felhasználása a népgazdaságnak továbbra is feladata. Az elmúlt évhez viszonyított 84 százalékos hitelkeretben biztosítva van az eddigi fásítások pótlása, ápolása, továbbá a legelőkön és a községi területeken — az úgynevezett közületi fásításokban — mintegy 7 ezer hektár új fásítás lehetősége is. Folytatódnak tehát a kiemelt fásítási munkák a Balaton környékén, a budapesti zöldövezet területén, a tokajhegyaljai borvidéken, a Rakacza patak völgyében és a Keleti Főcsatorna mentén. Minden remény megvan arra, hogy 1960-ig ezeken a területeken eleget tudunk tenni vállalt kötelezettségeinknek.

▲ Az őszi fásítások elmaradása miatt most tavasszal az összehortolódott tervek maradéktalan teljesítése komoly feladat elé állítja az erdőgazdaságokat. Legfontosabb, hogy amint az idő engedi, a csemetéket, su-

hángokat gyorsan kiemeljék és mielőbb eljuttassák a fásítókhöz, hogy még a lombfakadás előtt a fásítási anyag földbe kerülhessen. A fásítási előadók, kerületvezető erdészek a fásítási idény alatt minél gyakrabban keressék fel a fásítókat. Ellenőrizték a munka mennyiségi és minőségi végrehajtását, ahol hiányosságokat tapasztalnak adjanak szaktanácsot és útmutatást. Beszéljék meg a fásítókkal, hogy elsősorban az eddigi fásítások pótlását végezzék el és csak akkor kezdjenek új fásításokhoz, ha a korábbi telepítéseik már rendben vannak.

Ne feledkezzünk meg arról, hogy a néhány éves fásításokat már nyesegetni, tisztogatni kell. Ezt a fásítók általában elmulasztják, pedig ez a munka nélkülözhetetlenül szükséges. Most koratavasszal még nem késő elvégezni csak fel kell hívni erre is a fásítók figyelmét. A tapasztalat azt mutatja,

hogy a nyesést, tisztítást sok helyen szakszerűtlenül végzik, ezért az erdészek tanítsák meg erre a munkára is a fásítókat.

▲ Az ápolási munka nagy jelentőségére is már most fel kell hívni a fásítók figyelmét. A szűkebb beruházási hitelkeret különösen szükségessé teszi, hogy ahol csak lehet, a kapálást mezőgazdasági köztes műveléssel végezzék. Az erdészek magyarázzák meg ennek a munkának az előnyét és hívják fel a figyelmet arra, hogy a cél itt nem a mezőgazdasági növények termelése, hanem a csemeték gondos, szakszerű ápolása, s ezért ne engedjék, hogy a csemetesorok közé egy sornál több köztest vessenek.

A mostani gazdasági helyzetben fokozott takarékosággal kell felhasználnunk a kapott hitelkeretet és minden erdészeti dolgozónak különösen ügyelni kell arra, hogy a fásításokra fordított költség eredményes, szép fásítások felnevelését tegye lehetővé népgazdaságunk hasznára.

Fekete Gyula

A balatonkörnyéki fásítások idén tavasszal teljes erővel megindulnak

A tanulságok máshol is érvényesek

A balatonkörnyéki fásítások megtervezésére szervezett fásító erdészeti munkájával most már kibontakozóban van az egész táj fásítási terve. A műszaki előmunkálatok befejezése után összesen 61 községben végezték el az azonosító és területfelvételi munkát és ennek során a teljesen önkéntes területfelajánlások eredményeként összesen 1367 kat. holdon tervezték meg az erdőnkívüli fásításokat. Ebből a kerületből 521 kat. hold dolomit és mészkőkopár, 593 kat. hold erodált, eddig túlnyomórészt legelőként használt terület, 136 kat. hold legelővédő erdő-sáv, 111 kat. hold fasor és végül 6 kat. hold facsoport.

Természetesen ezzel még nincsen befejezve az érdekelt községek fásításának kérdése, mert valószínű, hogy a tervezett fásítások végrehajtása után további fásítási lehetőségek nyílnak. Különösen, ha az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek vetésforgói, táblái már végleges formát öltenek. Ezt a reményiséget igazolja például a kövágóórsi „Béke” tsz. most munkában lévő, mintegy 100 kat. holdas fásítási terve és két állami gazdaságnak már elkészült és az idei tavaszon kivitelezésre kerülő fásítása.

Nagy lehetőségek vannak az egyéni fásítások terén is, különösen ha a hatóság is támogatja ezeket a

törekvéseket, mint a *tapolcai járásban*, ahol az egyéni fásítások előmozdítására a járási Népfront Bizottság külön fásítási bizottságot alakított és *egyéni fásítóknak* 11 község részére 11 400 darab különféle suhángot és 12 ezer csemetét igényelt. Hasonlóképpen a *zalavári egyéni fásítók* 10 ezer suhángot, 40 ezer fűzdugványt és 10 ezer nyárdugványt akarnak felhasználni

Az egész akciónak természetesen előfeltétele, hogy *kellő mennyiségű és fajaj fásítási anyag* álljon rendelkezésre és hogy ezt a fásítók teljesen díjmentesen kaphassák a fásításhoz legközelebb eső községi tanács útján. Az *erdőgazdaságok* erdősítési anyagukat tömeges méretekben termelik ugyan, de rendszerint nem az erdőkívüli fásításhoz szükséges fajajokat, s az itt szükséges, különleges, díszítő cserjefajokat egyáltalán nem termelik. Ugyanígy állunk a suhángokkal is. Ezen a vonalon a fásításnak egészen eltérőek az igényei, mint az üzemi erdősítéseknek. Főleg a díszítő fásítások azok, amelyekre itt szükség van. Erre a célra viszont külön kertekben kell megtermelni a szükséges anyagot. A kezdő lépések már megtörténtek, de idő kell, amíg megfelelő mennyiségű fásítási anyag így kifejlődik. Ha a Balaton ültetési övezetében súlyt helyezünk arra, hogy az erdőkívüli fásítások tényleg díszítő fásítások is legyenek, akkor az ingyenes fásítási anyag juttatásától nem tekinthetünk el.

További lehetőségeink a közlekedési vonalak fásításánál vannak. Ezek helyszínelését is túlnyomórészt befejeztük és a szükséges tervezési munkák is megindultak már. Ez a lehetőség is többszáz kat. holdat biztosít a fásítás számára, különösen, ha az utak területi kérdése rendeződik.

A területi kérdéseken múlik a *vízügyi hatóságok fásításainak kérdése* is. Míg ez nincs rendezve, addig csak az egyéni fásítások szorgalmazásával érhetünk el eredménye-

ket a patakmeder partok fásításának tekintetében. A vízrendezési kérdés általában az egész Balatonkörnyék egyik sarkponti kérdése, nemcsak a fásítás, hanem elsősorban a biztonságos mezőgazdasági termelés szempontjából is.

Rott Ferenc
erdészetvezető-erdőmérnök,
Balatonfüred.

A szántódi erdészet üzemi erdősítési és Balatonkörnyék fásítási tervét az őszi rendkívüli körülmények miatt csak kis százalékban tudta teljesíteni. Ezért most fokozott mértékű feladatok előtt állunk, hogy az őszi lemaradásunkat lehetőleg 100 százalékig pótoljuk. Erdészetünk már az ősszel számolt a megnövekedő feladatokkal és amennyire a munkáviszonyok megengedték, igyekeztünk a talajelőkészítéseket elvégezni. Hasonlóképpen megkönnyítettük a tavaszi munkákat, hogy a rendelkezésre álló csemetéket az erdősítések helyszínére szállítottuk és ott télire elvermeltük. Így lehetőséget teremtettünk arra is, hogy a tél folyamán, amint megfelelő időjárás adódott, azonnal erdősíteni tudunk. Ezt ki is használtuk és már februárban több mint tíz hektár erdősítést végeztünk el. Reméljük, hogy a szántódi erdészet egész évi tervfeladatának 90 százalékát sikerül majd így végrehajtanunk: ez 70 hektár új erdőfelújítást és 30 hektár régi erdősítés pótlását jelenti.

Erdészetünk körzetében a Balatonkörnyék fásítása is komoly munkát jelent. Az előző gazdasági évben 10 hektár erdősítést végeztünk a Balatonfüreden székelő fásító erdészet terve alapján. Idén tavasszal 9 hektár új erdőtelepítés és a régiekben a pótlás a feladat. A vizenyős területeken kanadainyárral, a száraz dombokon ezüsthárssal, erdeifenyővel és ezüsthárral erdősítünk.

Komoly gondot okoz az erdősítések megvédése az állati és emberi károsításoktól. Nem tudunk a jelenlegi pénzügyi helyzetünkben megfe-

lő védelmi berendezéseket — árkot, kerítést — létesíteni. Igyekeztünk felvilágosító munkával és fokozott ellenőrzéssel védeni fásításainkat.

Czebei Sándor
erdőmérnök, Szántód.

A Balatonkörnyék fásító erdészet a veszprémi erdőgazdaság területén az ültetési övezetnek mintegy 60 kilométeres szakaszán a fásítások kivitelezését is átvette. Idén tavasszal 115 hektárt fásítanak már, több mint 1 millió csemetével, 2500 suhánggal.

*

Ebből állami gazdaságok területén 16 200 folyóméter erdősávval teszük változatossá a nagy tagolatlan térségeket s erre a célra 400 ezer csemetét ültetnek ki.

*

Utak mentén 13 840 méter hosszúságban ültetik el a 2500 darab suhángot. Ez hamarosan érezheti majd tájszépítő hatását, mert főleg gyors növekedésű óriásnyár, a rendkívüli tetszetős ezüstjuhar suhángok kerülnek kiültetésre és már néhány év alatt árnyékotadó fasorokká fognak növekedni.

*

A kopár foltok befásítása 33 hektárt jelent idén tavasszal. Ezek ma még Akalitól Balatonfüred—Litéren keresztül egészen Balatonligáig megromtják a balatoni táj harmonikus szépségét. Itt most mintegy 190 ezer feketefenyő, 30 ezer molyhos-tölgy, 32 ezer vadkörte a fásítás alapanyaga, ezenkívül ezüsthárs, korai juhar, mezei juhar, csereszömörce és vadrózsa adja a töltelékét.

*

A talajelőkészítés is komoly gondokat okozott ezeken a területeken, mert a mértéktelen legeltetés és a szél eróziós munkája sok helyen egészen az alapkövetig lepusztította a talajt. A csákánnyal vágott ültető-árkokba itt a termőtalajt fel kellett hordani. Ez az előkészítő munka már az elmúlt ősszel elkészült.

*

A csemeteanyag elosztása megtörtént. A szükséges mennyiségű csemetét, megfelelő fajtaelosztásban a veszprémi, győri, kaposvári, keszthelyi és zamárdi erdőgazdaság szállítja. A csemetekiemelési munkák már a legtöbb helyen megkezdődtek.

*

Nagy gondot okoz a munkástoborzás, különösen a balatonmenti szőlős vidékek bérszínvonalával nehéz felvennünk a versenyt. Pedig az erdősítési feladat nagy és szétszórta, lehetséges, hogy igen rövid idő áll majd rendelkezésünkre, azonkívül biztosítani kell közel 500 hektáron az ápolási munkákat is.

*

Az egyéni fásítások megszervezése is előrehaladt. Idén tavasszal 60 ezer suhángot és 80 ezer fűz- és nyárdugványt ad ki a balatonkörnyéket fásító erdészet egyéni fásítóknak.

Mészöly Győző
erdőmérnök,
Balatonfüred.

Sok gondot fog még okozni a Balaton környékét fásító erdészeknek ez a füredi kopár.

Egy megbukott elképzelés tanulsága

Lesz e szakmunkásutánpótlás a fűrészfűrész- és lemeziparban?

Új szakmunkásgárda kinevelése minden iparág életfeltétele. Az elmúlt években a különböző szakmákban volt jó vagy rossz iparitanulóképzés, de a fűrészfűrész- és lemeziparban nem volt még rossz sem. Az illetéktelen illetékesek úgy gondolták az felesleges, mert ugyan miféle szak tudás kell a fűrészfűrész- és lemeziparban, milyen szakképzés kell például egy gatteresnek. A szakmunkásképzés, meg a szakmunkás is pénzbe kerül. Hogy ez a másik oldalon köbmétereket, jobb minőségű lemezeket stb. jelent, nem akarták észrevenni. Az ipar vezetői pedig kétségbeesve látták, hogy

a szakma jövőjének, előrehaladásának és műszaki fejlesztésének elemi akadályai vannak: hiányoznak elméletileg és gyakorlatilag is képzett szakmunkások.

Akik szívükön viselik az ipar jövőjét, többször fölvetették a szakmunkásképzés kérdését. A sok sürgetésre végül megjelent a minisztertanácsi rendelet, hogy 1956-ban meg kell indítani az ipari tanulóképzést a faipar alapanyagtermelő ágaiban is.

És most hol az eredmény? Seholy. Pedig nem az iparon bukkott meg. Az üzemek még a múlt év tavaszán megkezdték az ipari tanulók toborzását, hirdetés tettek közé a Szabad Ifjúságban, a Rádióban stb. A két évesre tervezett oktatás minden részletét kidolgozták. Megvolt az óraterv, az oktatási tematika, egyszerűen minden, csak éppen a tanulók hiányoztak.

Nézünk röviden hogyan is volt? Az igény nem volt nagy. A Budapesti Fűrészeknél 6, a Furnér- és Lemez-műveknél 7, a Hárosi Műveknél 7, összesen 20 tanulóról volt szó. Elsősorban olyanokra gondolták, akiknek a szülei a vállalatnál dolgoznak, mert az MTH nem fogadta be otthonaiba a tanulókat. Ilyen leszűkített jelentkezési lehetőség után jelentkezett összesen 8 tanulójelölt. Amikor azonban megtudták miről van szó, nem vállalkoztak a két éves tanulásra.

Melyek voltak

a sikertelenség és a jelentkezők lemondásának fő okai?

1. A dolgozó szakmunkások (gatteres stb.) mincenek közel sem úgy megbecsülve, mint más szakmák dolgozóit. Szakmájukat nem is tekintik szak tudást igénylő szakmának.

2. Az előbbiekből következik, hogy ezek a szakmunkások anyagilag sincsenek eléggé megbecsülve és keresetük más szakmák szakembereivel, sőt segéd munkásokkal szemben sem elég ösztönző a hosszú tanulásra.

3. Csak 16 éven felülieket vettek volna fel. A 16—18 éves tanuló 240—300 forintos keresetével szemben ugyanezen idő alatt legalább 7—800 forintot kereshet, mint segéd munkás.

4. A sikertelenséghez kétségtelenül hozzájárul az is, hogy csak a fővárosban lehetett toborozni, mert az MTH nem adott helyet 20 fiatalnak.

Az iparnak ebbe nem szabad betörődnie. Véleményünk szerint azonban az eddigi elgondolás nem csak tavalý, de a közeli években is, elvetélt megoldás a felsorolt, de különösen az első ok miatt. Az iparitanulóképzés helyett

javasoljuk a következőket: 1. propagandában és anyagiakban is szerezzük megbecsülést azoknak a szakmáknak, ahol szükséges a nagyobb képzettség; 2. az iparban dolgozó begyakorolt fiatal segéd munkásokból tanfolya-

mokon képezzük ki szakmunkásokat.

A tanfolyamokat persze nem a régi eredménytelen esti tanfolyamok formájában gondoljuk, mert az közismerten nem vezet eredményre. Más, jobb megoldást kell keresnünk. Meggondolandó például, hogy a tanfolyamra jelentkezett, de továbbra is rendszeren dolgozó segéd munkások számára

vagy munkaidőben legyenek az elméleti órák vagy munkaidőn túl, de valamilyen formában díjazva.

Ezek a megoldások természetesen anyagi terheket jelentenek, de egyrészt még mindig kevesebbe kerülnek, mint az iparitanulóképzés, másrészt olyan szakembereket adnak az iparnak, akik sokkal több hasznot hoznak a vállalatok részére, mint amennyit a képzésükre fordítottunk.

A felnémetiek gondja: a jobb anyagkihozatal

A felnémeti fűrésztelep az Észak-fűrésznek mindig a legjobb üzeme szokott lenni. Most is itt megy a legjobban a munka. A gondjukról és a bajukról, a tervükről beszél Pongrácz Sándor a munkástanács elnöke.

— Nemsokára áttérünk a teljes üzemi munkára. Nálunk tíz órás műszakban dolgoznak a munkások és természetesen a túlórákat kifizetik. A túlóra kérdésnél azonban gondosan felül kellene vizsgálni a beralap kérdését, mert az a tapasztalatunk, hogy mind a munkások, mind a népgazdaság jobban jár, ha a gömbfa nem fekszik el hosszú hónapokon, esetleg esztendőkön át.

— Más gondunk-bajunk is van. Sok munkásnak a munkaruha ki-hordási ideje lejárt, nem tudunk munkaruhához hozzájutni. Az a tapasztalatunk, hogy a természetbeni fajárandóság kedvezően alakította a munkakedvet, a munkafegyelmet.

— Most azon törjük a fejünket, hogy hogyan lehetne a hulladékokat előnyösebben feldolgozni helyben. Gép kellene ahhoz, hogy a nagyon keresett mozaik-parkettát el tudnánk készíteni.

Pusztai Nándor az üzemvezető helyettes a következőkben egészítette ki a munkástanács elnökének a mondanivalóját:

— A fűrésztelepeken, így nálunk is, a rablógazdálkodás következtében leromlott a tölgy minősége. Az a baj, hogy az országban most minden fűrésztelep mindent csinál és az egyes fűrésztelepek főbb profilja nem domborodik ki kellőképpen. Felnémetiben talpát, betétuskót, ipari dongát, frizt állítunk elő, pedig eredetileg a donga volt ennek a fűrészüzemnek a fő terméke.

— Abban igaza van a munkástanács elnökének, hogy a túlóra nem

jelent hátrányt a népgazdaságnak. Elég egy példát idézni: 1958. óta itt hever a kiváló szovjet fenyő, mert közben ránk zúdították buk-fafaj-féleségeket és azoknak a feldolgozása nagyon sürgős volt; az értéksökkenés nagyobb összeget tesz ki, mint a túlóra.

— A véleményünk szerint a központi anyagelosztás, még most sem elég szakszerű. A másik fűrésztelepi probléma az erdészetek vezetőinek, illetve beosztottaiknak szakismeret hiánya. Számtalan-szor előfordult, hogy a hosszolók nem ismerik a faipar követelményeit és úgy darabolnak, hogy tönkreteszik az értékes rönkdarabokat. Ilyen már nem fordul elő a felsőtárkányi erdészetben, ahonnan tölgyet szállában szállítják, mert a rakodó kezelője bejött az erdészekkel együtt és megmagyaráztuk, hogy milyen módon járjanak el a szállításnál. Nagyon érthető, hogy az erdészetben is előnyös a térgörbe fát csak egyszer elvágni, nekünk pedig hátrányos, ha azt kétszer vágják el. Az volna a javaslatunk, hogy az egyes fűrészüzemeknek szállító erdészetek szakemberei időnként tapasztalatszererére keressék föl a fűrészüzemeket, hogy közvetlen kapcsolatunk révén ezen a vonalon is rend legyen.

— Különböen a felnémeti üzemben Korcs István, Barzso József, Erdélyi Ignác keretfűrészese, Tapóti Lajos, Macsinka Vilmos hasító körfűrészese, Jakab József betétuskótermelő brigád vezetésével nem csökkent, hanem folyton emelkedik a minőségi termelés. Ahhoz azonban, hogy betöltsük a népgazdaságban a szerepünket további havi harmincezer forint beralapra volna szükségünk. Ha ezt megkapnánk, nem maradna feldolgozatlan rönkünk.

Ékásó használata csehszlovák tapasztalatok alapján

Hosszas kísérletezés után fejlődött ki a jelenleg használatos ékásó forma Csehszlovákiában. Az ékásókész 25 cm hosszúságú, 9—10 cm széles és 3—4 cm vastag. Az ékásót 26—30 mm átmérőjű és 65—70

A Csehszlovákiában használatos ékásó.

centi hosszú vas csőnyélre szerelik s a csőnyél 45 centis keresztfogantyúban végződik. A fogantyú vége kissé hajlítot. Az ékásó súlya 4 és fél kilogramm és taposóval van ellátva.

Fent: az egyszerű, lent: a javított ültetési forma.

Ékásós ültetésnél ültetőpárokat alkalmaznak. A férfi dolgozó készíti el az ültetőrést, a nő munkatárs pedig a csemétét helyezi el. A cseméték gyökereinek elrendezésére nem a nálunk használatos vilás ágat használják, hanem erre a célra egy furnírlapból készült falapátkát rendszeresítettek, amely nélkül ültetni tilos. A lapátka segítségével végzik egyúttal a védőszerek beszórását is a csemete gyökere mellé ékásóval vájt lyukba.

Az elültetett csemete mellé a földet az ékásónak egy csavart mozdulatával szorítják oda a gyökerekhez, így a gyökérzetet jobb borítást kap. Fontos továbbá, hogy a földet gyengéden szorítsák a gyökérzetéhez. A túlzott tömörítés különösen kötött talaj esetében káros lehet.

Ültetőlapátka.

Ékásó használata esetén a föld nem olyan porhanyós, mint gödrös ültetésnél, esetleg fölöslegesen tömörítve is van s ez nem a legelőnyösebb az ültetett csemete szempontjából. Ezen segít a javított ültetési forma. Ez a módszer nem ad sokkal több munkát, az eredmények viszont sokkal jobbakká, különösen mostohább körülmények között, mint az egyszerű ültetési módszerrel végzett munka.

Fejér István
Piliscsaba

Haldoklik egy újítás

Az erdőgazdaságok egyik nagy és égető problémája a kitermelt fának, különösen a nagyméretű rönköknek szállító eszközre való felterhelése. Hajek József gépkocsivezető (az Erdőgazdasági Szállító Vállalat alkalmazottja) megértette és maga is érezte azt, hogy ennek a feladatnak megoldása időszerű és nagy segítséget jelentene különösen a rönkszállítás esetében.

Miután nap-nap mellett hallotta és saját szemével látta a nehézségeket, látta az újításra buzdító plakátokat, elhatározta, hogy igyekszik megoldást találni.

1956 februárjában Visegrádon az esztergomi erdőgazdaság javító műhelyében a visegrádi erdészet vezetőjének (Madas László erdőmérnök) engedélyével — és a vele való előzetes letárgyalás után, a napi munka befejeztével — felszerelte márvag B-5-ös tehéngépkocsiját rönkök felterhelésére alkalmas — motorral meghajtható — csörlőberendezéssel, melyet a rakterület padozata alá erősített fel. Ez volt az első ilyen gépkocsi, melyet felszerelt. E berendezés létesítése mintegy 1000,— Ft-ot emésztett fel.

A csörlővel felszerelt gépkocsival, miután az néhány napon át kiállta a próbát Visegrádon, 1956. március 30-án rönkkel megrakva az Erdőgazdasági Szállító Vállalat Kiss János utcai telephelyre hajtott és munka közben bemutatta berendezésének működését az Erdészeti Főigazgatóság kiküldötteinek, úgy hogy többször le- és felterhelte a rönkszállít-

Gyorsítsuk meg az üzemtervek felhasználását

Nem vitás, hogy a jó üzemterv a helyes erdőgazdálkodás alapja. Az üzemtervek rögzítik az erdők jelenlegi állapotát és tíz évre megszabják mindazokat a tennivalókat, amelyek az erdőfelújítás, az erdők ápolása, nevelése, valamint a vágásérett állományok kitermelése terén kell elvégezni. Nyilvánvaló, hogy az üzemterv az alapja az egyes erdőgazdaságok részletterveinek is.

Ebből kiindulva, ha megvizsgáljuk az észak-somogyi erdőgazdaság üzemtervi ellátottságát, igen szomorú képet kapunk. Az erdőgazdaság 31,397 hektáros területéből jelenleg mindössze 3389 hektár területéről van az 1952. évben felvett öt évre szóló üzemterve, ami kerekén 10 százalékot tesz ki. Van 7,342 hektár területéről 1950—51-ben felvett, de már lejárt gazdasági üzemterv és van 18,654 hektárról 1947—1949. évi fel-

mányt. A kiküldöttek, valamint a Szállító Vállalat igazgatója egybehangzóan jónak, megfelelőnek találták a bemutatott csörlőberendezést, csupán Szepesi László mérnök tett megjegyzést arról, hogy jobb volna, ha a csörlő két kötelet két külön-külön, egymástól függetlenül is meghajtható kötéldob útján mozgathatják. Ezt a tanácsot Hajek József megfogadta és a következő teherautót már ilyen berendezéssel szerelték fel: az ötlet valóban kitűnően bevált, amit e cikk írója is — mint szemtanú — bizonyít.

Az új, javított csörlőberendezést elkészítette az Erdőgazdasági Szállító Vállalat mintegy 30 000,— Ft költséggel, fel is szerelték a SA-914 rendszámú, D-700 Csepel tehéngépkocsira. Be is vált, azonban kiértékelésére ezideig nem került még sor. Így az újító Hajek József sem kapott újításáért egy fillért sem.

Mindezeket tetézi még az a tény, hogy az Erdőgazdasági Szállító Vállalat a nagy költséggel felszerelt csörlőberendezést most leszereltette a gépkocsiról, nem tudni milyen megokolással. Pedig a tények és a szemtanúk azt bizonyítják, hogy a csörlő minden bemenyt kielégítően bevált. Elrettentő példa, miként lehet kátyuba juttatni egy életrevaló, hasznos újítást. Jó lenne, ha illetékesek megvizsgálják mi az oka mindennek?

Sas Barna

szakfelügyelő, erdőmérnök
Budapest

véfelső ideiglenes üzemterv, de ennek adatai nagyrészt megbízhatatlanok.

Az Erdőrendezési Intézet kaposvári kirendeltsége tavaly, 1955-ben mintegy 6000 hektárról készített ugyan üzemtervet, de ezek még vagy felülvizsgálat alatt vagy összeállítás alatt vannak. Elég az hozzá, hogy érvényességüktől számítva már 15 hónap eltelt, de még nincsenek az erdőgazdaság birtokában.

Idén is készül mintegy 2000 hektárról új üzemterv, de ha ezek jövőre hagyása az eddigi gyakorlatot követi, akkor csak két év múlva jutnak el hozzánk.

A jelenleg érvényben levő üzemtervek jövőre lejárnak. Így a jövő évben csak az 1955-ös felvételi 6000 hektárról szóló érvényes üzemtervvel fog rendelkezni a gazdaság, ami az összes területnek alig több mint 18 százalékát jelenti. Itt szeretném megemlíteni, hogy ha az 1950-től felvett, de már lejárt üzemtervek adatait is érvényben tartjuk, akkor is még mindig mintegy 45 százalék területéről nincsenek megbízható üzemterveink. Ugyanakkor a termelőszövetkezetek tulajdonában lévő, esetleg öt-öt holdas erdőkről is üzemtervet készít a kirendeltség, még akkor is, ha ez az öt hold esetleg 15 különálló parcellából tevődik össze. Elismerem a fontosságát, hogy minden erdőről legyen megbízható adat, tehát az állami kezelésre vagy tsz erdőkről is. De véleményem szerint a munkát mégis a nagyobb, 1—2000 hektáros erdőtestekkel kellene kezdeni és ha már az ideiglenes üzemtervek helyett is van rendszeres gazdasági üzemtervünk, akkor kerüljön sor a kisebb erdők üzemtervezésére.

Ugyancsak meg lehetne gyorsítani az üzemtervek kiadását is. Jelenleg az üzemterveket mind nagyobb gyakorlati rendelkező szakemberek készítik. Feleslegesnek tartom, hogy azt a kirendeltség vezetőjén kívül még külön-külön az Erdőrendezési Intézet és a Főigazgatóság erdőrendezési főosztályának egy-egy dolgozója is a helyszínen ellenőrizze. Legálább az egyiket ki lehetne kapcsolni. Ezzel nem csak költségeket, de időt is takarítanánk meg és elérnénk, hogy az üzemterv előbb kerüljön a kivitelező erdőgazdaság birtokába. Így hozzájárulnánk ahhoz, hogy az erdőgazdaság az üzemterv adatait korábban használhassa és pontosabban lenne az üzemtervnek egyik fontos része, az üzemtervi nyilvántartás is.

Zsirai Pál

erdőrendezési felügyelő, Zamárdi

Viták—vélemények

Bürokratikus-e az erdészeti méhészkedés feltétele?

Az erdőgazdasági alkalmazottak háromezer forintig terjedő hitelt kaphatnak méhészkedésre. A kölcsönt három esztendő alatt kell letörleszteni. Erdőgazdaságunk szívesen veszik igénybe az Országos Takarékpénztár segítségét, hiszen a méhészkedés jelentős mellékkeresetet biztosít a vele foglalkozó dolgozóknak. Azonkívül három esztendő alatt ingyenben van ilyen módon egy egész jólfelszerelt méhészet, hiszen megkeresik az árát a méhek. Minden rendben volna, mégis úgy értesültünk, hogy a debreceni erdőgazdaság visszautasította a hitelt, ami annál is furcsább, mert másutt inkább keveslik a meghatározott összeget. Mi több, a faipari dolgozók is bekapcsolódnának a méhészkedésbe. De mi az oka a debreceniek lépésének? Szerintük a kölcsön feltételei bürokratikusak. Mégegyszer gondosan áttanulmányoztuk az erdőgazdasági főosztály méhészkedésről szóló közleményét s úgy találtuk, hogy túlzott vagy jogtalan „bürokrácia” nem tapad a méhészkedés feltételeihez. Elvégre jogos, hogy a Takarékpénztár biztosítékot kíván az erdőgazdaságoknak adott egymillió forintos kölcsönre. Az se különösebb megterhelés, hogy a méztermés 75 százalékát az Országos Méhészeti Szövetkezethez kell szerződésileg lekötöni. S a két kötöttségen kívül egyéb „adminisztráció” nem is terheli a méhészetet. Kár volna, ha bárhol az országban az erdőgazdaságok központjában akadályozná meg, hogy az erdészek méhészkedjenek és tisztes mellékkeresetre tegyenek szert...

Néhány szó az erdőgazdaságok „racizálásához”

A bürokrácia felszámolása és ezzel kapcsolatban a szükséges létszámcsokkentés, illetve átcsoportosítás már régen felmerült. Az elmúlt időszak eseményei ezt a folyamatot meggyorsították, illetve sürgették.

Mi tagadás az erdőgazdaságok irodai dolgozói is aggódva várták a híreket, mert senkinek sem közömbös, hogy mi lesz a sorsa a jövőben. Hosszú várakozás után az OEF kiküldött instruktorai azt a rendelkezést hozták, hogy az erdőgazdaság saját belátása szerint járjon el.

Nagy gondot okozott ez igazgatóknak, munkástanácsnak egyaránt: hogyan hajtsák végre ezt az igazán vállalati önállóságot biztosító rendelkezést. Megindult a kísérletezés, tudakolták a szomszéd erdőgazdaságokat hogyan is csinálják? De ahány ház, annyi szokás, illetve ahány erdőgazdaság annyiféle „racizálás.” Pillanatnyilag a kedélyek megnyugodtak, de naponta felmerül a beszédtéma: jól van ez így? Nem tudjuk még mire lesz szükségünk és mire nem az új szervezetben milyen hatáskör kerül le a gazdaságokhoz milyen munkakörök-höz kell ragaszkodni az egységes vezetés érdekében.

Azt hiszem még nem késő, de fontos hogy egységes irányelveket kapjunk ebben a kérdésben, hogy most már ne a várakozás, hanem a komoly munka idejét éljük.

Holy Zoltán

Győr.

Mi lesz az illetményfölddel?

Sok helyütt vetik már a korai borót és zöldségféléket, rövidesen a többi vetemények is földre kerülhetnek: ideje tehát, hogy az erdőgazdaságok illetékes dolgozói megkapják illetményföldjüket. Hadd teremjen már az idén! A szakszervezet évek óta csatározott az illetményföldek területének felemeléséért s most hogy évek küzdelmét siker koronázta és rendelet biztosítja a nagyobb illetményföldet, mintha nem állanának eléggé sarkukra a gazdaságok szakszervezeti bizottságai és bizalmiai a rendelet betűinek valóra váltása érdekében. Pedig ahol a szakszervezet és a munkástanács összefogott, hogy a betűket valósággá formálja, ott máris mutatkoznak az eredmények. A vesprémi erdőgazdaságnak nem volt elegendő mezőgazdasági területe, de az illetményföldet mégis kiadták már februárban: 800 holdat igényeltek és kaptak a közeli állami gazdaságoktól. Az ügyeskedő keszthelyiek egy termelőszövetkezet segítségével ki 60 holddal. Más azonban a helyzet Zalában! Itt mintha a melegebb nyári napokat várnák, hogy majd akkor intézzék el az illetményföldek szétosztását. Miért mostohagyerekek a kanizsai és zalaegerszegi erdőgazdasági dolgozók? És miért hanyagolják ezt a fontos szociális kérdést sok más erdőgazdaságban is?...

Ismét megjelent a Műszaki Kiadó kiadásában Niklas Artúr: Faköböző című munkája, amely nélkülözhetetlen minden erdészeti és faipari szakember számára. (Ára: 20 Ft.)

Ló vagy traktor?

LÓ IS, TRAKTOR IS!

Sokan azt vallják manapság, hogy a lótenyésztésnek vajmi kevés jelentősége van a technika és a gépesítés korában. De az igazság nem éppen így hangzik. Tévedés ne essék, nem a gépek jelentőségét vitatjuk. Mezőgazdasági, erdőgazdasági vonatkozásban a túlzottan nagytestű, laza szervezetű, hidegvérű lovak szerepét teljesen átvette a traktor. De a sokhasznú, középnyag, melegvérű és hidegvérű lovakat sok vonatkozásban nem tudja helyettesíteni. Süppedékes, egyenetlen és dombos földeken, rossz utakon, szőlőben, gyümölcsösben, öntözéses gazdálkodásban, építkezések kiszolgálásában, üzemanyag, vetőmag és talajművelő gépek szállításában, s az erdőgazdaságban, a csemetekerti erdőművelési munkálatokban, közelítésnél, szállításkor a ló hasznosabb és megbízhatóbb munkát végez, mint a gép.

Azt is be kell látnunk ma még, hogy kevés korszerű géppel rendelkezünk. Állami gazdaságaink a munka 50 százalékát végzik géppel, a termelőszövetkezetek, az egyéni gazdák még a felét sem. Az erdőgazdasági közelítés és szállítás gépesítési foka is alig 20%-os.

Nyilvánvaló, hogy

korszerű gépekkel felszerelt gazdaságban sem nélkülözhető a ló.

A munkát úgy kell megszervezni, hogy a gép és az igavonó állat kölcsönösen kisegítse, adott esetben pótolja egymást. Mert mi történik akkor, amikor a gép elromlik és üzemanyag vagy alkatrész hiányában, rövid időre bár, használhatatlanná válik. Az idő halad, a dolog pedig sürgős. Ilyenkor bizony a lovat kell igába fogni.

A lovak túlterhelhetősége

felbecsülhetetlen a mezőgazdasági, erdőgazdasági járomunkák végzésében. A ló ugyanis átlagos teljesítményének a tízszeresével is túlterhelhető néhány másodpercig. Átlagos teljesítményének kétszeresét és há-

romszorosát pedig órákig is bírja. Ugyanezt nem nagyon lehet elmondani a gépről, amely mindig egyforma energiával dolgozik, még akkor is, ha teljesítőképességének csak a felét, vagy annál is jóval kevesebbet vesz igénybe valamely munka. Fogasborona, henger, lókap, gyűjtőgerelye stb. vontatására sokszor célszerű igásállatot befogni. Az erdei közelítésben

erdőművelési okokból sem lehet a lovat nélkülözni.

A gépesítésnél mindenestre figyelembe kell venni termelési rendszerünket, talajviszonyainkat, útjaink állapotát, a gépek megbízhatóságát, üzemanyag- és alkatrészpótlási lehetőségeit és számos más tényezőt.

Sokan azt mondják, hogy az igavonó állat fenntartása drága és költséges. Ez igaz. Az istálló építése például valóban többbe kerül mint a gépszíné. A lovat gondozni, munka közben pihentetni kell és akkor is eszik, amikor nem dolgozik, mert az év kisebb részét munka nélkül tölti. Meg is betegedhet. Viszont a gépet is gondozni kell. A könnyű traktorok sincsenek állandóan munkában és fenntartásuk akkor is költségbe kerül, amikor munka nélkül vagy javítás alatt állanak.

A ló tartás persze csak úgy válik gazdaságossá, ha a lovat az év nagy részében hasznosan foglalkoztatjuk.

Ez pedig csak a gépek és az igavonó állatok közötti helyes munkamegosztással érhető el, ami nyilvánvalóan jelentékeny hatással van a gazdaság fejlődésére, a mezőgazdasági és szállítási munkák határidejének a csökkentésére. Mindenesetre olyan lovat kell tenyésztenünk, amely tökéletesen megbízható, nagymunkabírájú, élénk mozgású, egészséges, takarmányozás és tartás szempontjából igénytelen. Ezeknek a követelményeknek teljesen megfelelnek a kisbéri, a mezőhegyesi félvér, noniusz, bábolnai arab és lipicai lófajtáink.

Ma már világos dolog, hogy

szénával és zabbal etetni a lovat, bár kényelmes, de nagyon drága mulatság.

Ez a takarmányozási módszer ma már nem is felel meg. A piaci értékesítésre kevésbé alkalmas takarmány és abrakféleség, a zöldtakarmányok, szilázs, gyök- és gumónövények, malom és más ipari termékek etetése a pontosan kiszámított takarmányozási előírások figyelembevételével lényegesen olcsóbbá teszi a ló tartást.

Amikor az erdőgazdasági fuvargazdaságok súlyos ráfizetéssel dolgoznak,

a jövedelmező ló tartás feltételeit s ezen belül a helyes takarmányozás módszerét alaposan meg kell vizsgálnunk.

Természetes hogy az erdőgazdaságok sem nélkülözhetik még hosszú, hosszú ideig a lovat. Közelítési és szállítási munkálatokban

sokszor olcsóbb és megbízhatóbb, mint a gép.

Vannak meredek utak, hegyes, vagy süppedékes területek, ahol a gép képtelen megbirkózni a feladattal. De csemetekerti és erdőművelési munkálatokban bőven akad feladat a lovak számára. Lehetőleg igénytelen lovakat tartanak az erdőgazdaságok. Kímélik az állatot, ahogy csak lehet, gondozzák szakszerűen, olcsón, de változatos takarmányféleséggel etessék és mindig oda irányítsák, ahol a legnagyobb szükség van rá, ahol a leghasznosabb és a legolcsóbb a munkája. Akkor nagyot lendítünk a fuvargazdaságok s ezen keresztül az erdőgazdaságok jövedelmezőségi helyzetén.

Fásítási bemutatókat szervez az Országos Erdészeti Egyesület fásítási szakcsoportja a Magyar Agrártudományi Egyesülettel karöltve. Májusban a budapesti csoport területén Tatárszentgyörgy községben és környékén, szeptemberben a szegedi csoport területén Csongrád megyében tartnak szakmai előadással egybekötött tapasztalatcserét.

Az új fűrészrönk szabvány fűrészipari szemmel

Az ország gazdasági életének mind több és több ipari rönkre van szüksége az ipar fokozott igényeinek kielégítése céljából. Erdőállományunk ezt a fokozott szükségletet csak úgy tudja kielégíteni, ha a rönk termelésére alkalmas fákat minél nagyobb mértékben ipari fájának dolgozzák fel, illetve az ilyen minőségű fát az erdőgazdaság mind a továbbfeldolgozó ipar rendelkezésére bocsátja. Ez a fokozott termelés természetesen minőségi eltolódást is okoz, amit a fűrésziparnak és a továbbfeldolgozó iparnak fokozottabb gondnal, munkai igényesebb gyártási technológiával kell áthidalnia. A fűrésziparnál ma még a gyakorlatban nélkülözük az előrajzolat, ami egyik alapfeltétele a minőségi fű észáru-termelésnek. Feltétlenül szükség van a feldolgozó iparnál is a gyártási technológiák felülvizsgálatára és átdolgozására, hogy azok a rendelkezésre álló rönkmennyiséghez, illetve azok minőségéhez idomuljanak.

A fokozottabb erdőkitermelés világszerte minőségeltolódást eredményezett s ezt különböző gyártási eljárásokkal igyekeztek kiküszöbölni. A fa ma már nemcsak a fűrésziparnak, hanem a különféle műfonal- és vegyiiparnak is fontos alapanyaga, ezért a fa nagymérvű kihasználása mindenütt *fatakarékossági rendszabályokat ír elő*. A fűrész- és lemeziparon kívül a fa, mint alapanyag, a farost, faforgácslemez, vegyiipar, műanyaggyártás stb.-nél fontos tényező.

Magyarország fában Európa egyik legszegényebb állama és ez *tette szükségessé a rönkszabványok módosítását, hogy ezzel a rendszabállyal is a fatakarékosságot érhesük el*.

A fokozott mérvű faanyagtakarékossgal teljes mértékben egyetértek, azonban a fűrészrönkszabvány módosításánál jobban figyelembe kellett volna venni a fűrészipar és a továbbfeldolgozó szektorok igényeit, s a szabványmódosítással egyidőben a fűrészáruszabványok módosítását is életbe kellett volna léptetni. Véleményem szerint *helyesebb lett volna, ha a fatakarékosság érdekében elkezdett szabványmódosításokat nem a rönkszabványokon, hanem fordítva a készáruszabványokon, a félégyártmány szabványokon kezdték volna, s a rönkszabványok ehhez idomultak volna*.

A jelenlegi helyzet az, hogy az erdőgazdaságok már az új szabvány szerint termelnek, hosszolnak, míg a fűrészipar kénytelen a régi szabványok szerint átadni a továbbfeldolgozó részére termelt áruit. A fűrészáruszabványok módosítása jelenleg még tárgyalás alatt áll s a továbbfeldolgozóik igényei magasabbak, mint az új rönkszabvány szerint rendelkezésünkre álló rönkök-

ből termelhető fűrészáru minőség. Így előfordulhat, hogy a fűrészipari szabványok igen hátrányos helyzetbe hozzák fűrészipari vállalatainkat.

A jelenlegi helyzetre, a visszásságok dokumentálására vonatkozóan néhány kirívó példát kívánok felhozni.

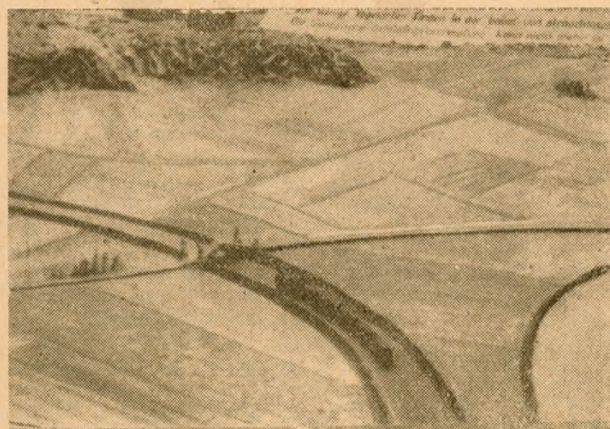
Az új rönkszabvány I. osztályú fűrészrönknél fm-ként 1—1,5 cm átmérőjű *egészséges csomót* engedélyez, a régi rönkszabványnál 2 m hosszú csomómentesnek kellett az I. osztályú rönknek lennie, ennek folytán a fűrészáru is 2 m hosszú csomómentes volt. Ezzel szemben jelenleg a fűrésziparnak változatlanul 2 m hosszú csomómentesen kell átadnia az I. osztályú fűrészárut.

A kőris fűrészrönknél fm-ként 5 cm-es *csomó* van engedélyezve az I. osztályban, míg a jelenleg érvényes szabvány szerint a 19—40 mm vastagságig a fűrészárúnál 1 db 15 mm-es, tölgyfűrészárúnál 1 db 20 mm-es csomó a megengedett. Így az eddig alkalmazott vágástechnológia szerint 19—40 mm-ig I. osztályú fűrészáru nem is termelhető.

A II. fűrészrönknél az új szabvány 2 db 8 cm-es átmérőjű *egészséges ággöcsöt* engedélyez fm-ként. Ezzel szemben 19—40 mm vastag kőris, gyertyán, juhar, hárs fűrészárúnál ugyanebben a minőségi osztályban 2 db 25 mm-es, a tölgy, akác, nyár, éger, cseresznye, dió fűrészárúnál ugyanebben a vastagságban 2 db 30 mm-es, a bükk, cser fűrészárúnál 2 db 35 mm-es *egészséges ággöcsöt* engedélyez a szabvány. Ugyanúgy, mint az előbb leírt I. osztály esetén az engedélyezett csomók átmérője miatti különbség azt eredményezi, hogy a II. osztályú rönkből termelt fűrészáru csak III. osztályúként kerülhet forgalomba.

Az új rönkszabvány az I. osztályú rönköknél *korhadt göcsöt* nem engedélyez, II. osztályú rönknél 1 db 2 cm átmérőjű, III. osztályú rönköknél 1 db 8 cm átmérőjű *korhadt göcsöt* engedélyez fm-ként. A gyakorlatban tapasztalat szerint a tény az, hogy a korhadt göcsöket a hosszoláskor csak akkor veszik figyelembe, ha azok a kérgegen kiülnek. De nem veszik tudomásul akkor, ha ágdudorok „*kínai bajuszok*“ lepik el a rönk palástját, holott lényegileg ez nem más, mint 1—2 cm-es *egészséges palásttal* fedett korhadt göcs.

Fűrészárúnál a ma érvényes szabvány, pl. kőris esetében, 19—40 mm vastagságig az I. osztályban 1 db 5 mm-es, a II. osztályban 2 db 15 mm-es, tölgy esetében az I. osztályban 1 db 10 mm-es, a II. osztályban 2 db 20 mm-es *korhadt göcs* engedélyezett. Ebből az összehasonlításból is látszik, hogy jelenleg a fűrészipari

ILYEN VOLT... A Német Demokratikus Köztársaságban több helyütt találunk fátlant, mezőgazdasági területeket, ahol annyi fa sincs, hogy a termést védő hasznos madarak fészket rakjanak.

ILYEN LESZ... A német erdészek gondossága azonban fasorokat, erdősávokat varázsol a kietlen vidékre. Hamarosan fanyát vernek a hasznos madarak is ezen a vidéken.

rönkök szabványa sokkal több hibát megenged, mint az azonos minőségű fűrészaruszabvány.

A *síkgörbeség* tekintetében is hasonló visszas helyzet állt elő. A 35 cm középméretű I. osztályú fűrészlőknél fm-ként 2 cm ívgörbeség, azaz 2% a megengedett, ezzel szemben a fűrészarunál a szabványok csak 1%-os ívgörbeséget engedélyeznek. A II. osztályú fűrészlőknél fm-ként 3 cm-es ívgörbeséget engedélyez a szabvány 30 cm középméretű, ugyanilyen minőségű fűrészarunál csupán 2% az ívgörbeség engedélyezett mértéke. A III. osztályú rönköknél 30 cm középméretű 4 cm, fűrészarunál 3% a szabvány által engedélyezett ívgörbeség. Tekintettel arra, hogy a síkgörbeség mértéke a helyes vágás esetén a fűrészarunál nem változik, így síkgörbe rönkök feldolgozása esetén az I. osztályú fűrészlőkből II. osztályú, a II. osztályúból III. osztályú, a III. osztályúból szabvány alatti, illetve M. jelzésű fűrészarú kerülhet csak ki.

Magyarországon ma még igen komoly tényező a *cserrönk* kitermelése, illetve feldolgozása. Cser fűrészarút nemcsak a koporsóipar, hanem pl. a MÁV is igen nagy mértékben használ fel. A MÁV szükségleteinek mintegy 50%-át cser fűrészarúból fedezi. Igen fontos ezért ennek a fanemnek minél jobb kidolgozása. A III. osztályú cser fűrészlőknél az új szabvány a fagyrepedést meg sem említi, tehát bármilyen mérvű, esetleg két fagyléccel is termelhető. A fűrészaruszabvány ezzel szemben I. osztálynál a hosszúság 10, II. osztálynál 20, III. osztálynál 30%-áig engedélyez fagyléccel, holott a rönköknél rendszerint a fagyléc a rönk teljes hosszában előfordul.

A *csavartszalúság* tekintetében sem más a helyzet. III. osztályú rönknél a csavaradottság bármely mértékben megengedett, míg a fűrészarunál legfeljebb csak 30%-ig. Az új rönkszabvány értelmében pl. a II. osztályú tölgyrönknél fm-ként 3 cm, tehát egy 3 m hosszú rönknél 9 cm-es csavartszalúság, 30%-os csavaradottság a megengedett. Ez azt jelenti, hogy a II. osztályú rönk emiatt pl. dongatermelésre nem alkalmas, mert a bélsugarak átfuthatnak egyik lapról a másikra.

Lényegileg az új rönkszabvány véleményem szerint *árkérdés*, mert a II. osztályú rönköket felminősítettük I. osztályú rönkökké, anélkül, hogy a megfelelő fűrészarú szabványmódosításokat egyidőben végrehajtottuk volna.

Népgazdasági szempontból nagyon fontos érdeink minél jobb ipari kihasználása, de ez csak addig ter-

jedhet, míg az egyetemes népgazdaság hasznára van. Nem lehet egy-egy szektornak a gazdaságosságát a népgazdaság egészének kárára emelni. A szabványmódosítások sorrendjét tehát fordítva, a továbbfeldolgozó iparnál kellett volna kezdeni. Csak így lehetett volna mind a bútóripar, mind az egyéb továbbfeldolgozó iparok érdekeit a fűrészlémeziparral, valamint az erdőgazdaságokkal összhangba hozni. Így például ez a szabványmódosítás csupán egy nagyobb fűrészvállalatunknál a tölgyrönkfa feldolgozása során mintegy 2 000 000,— forintnyi értékeltolódást eredményezhet.

Geider Károly

Izotópkutatási laboratórium épül Budakeszin

A különböző áthatoló sugarakat kibocsátó elemek, az úgynevezett izotópok csak a legújabb időkben tettek szert nagyobb jelentőségre, amikor az atommagreaktorok melléktermékeként nagy tömegben és aránylag olcsón tudják előállítani. Az eddig felfedezett rádióaktív izotópok száma meghaladja a 800-at és úgyszólván már valamennyi elemnek ismerjük a rádióaktív izotópját.

1954. óta rendszeresen kapunk a Szovjetunióból sugárzó izotópokat. Ezeket fizikai, kémiai, biológiai, ipari és mezőgazdasági kutatások céljaira már használják.

Az erdészeti tudományos kutatás és gyakorlat számára is új lehetőségeket nyitnak meg a sugárzó izotópok. Ugyanis olyan vizsgálatokat is lehet végezni izotópokkal, amelyekre eddig gondolni sem lehetett. Ezek a vizsgálatok a sugárzó elemeknek főleg azon a tulajdonságán alapulnak, hogy amíg kémiaiilag ugyanúgy viselkednek mint a nem sugárzó izotópjaik, a belőlük kiinduló sugárzás révén könnyven megkülönböztethetők és útjuk, eloszlásuk figyelemmel kísérhető.

Az izotóp kutatás céljaira az ERTI Budakeszin speciális műszerekkel felszerelt külön laboratóriumot rendez be. Az építkezésnél szem előtt kell tartani bizonyos óvórendszabályokat, mert a sugárzó anyagok az emberi szervezetre nagy veszélyt jelenthetnek. Mivel erdészeti kutatások céljaira kisebb aktivitások is teljesen elegendőek, ezért szerényebb beruházással is nekifoghatunk a külföldi tapasztalatok szerint egyébként nagyobb beruházást is hamarosan kifizető munkának.

Az izotóp laboratóriumot előreláthatólag még ez év nyarán üzembehelyezzük. A felhasználás többirányú lehetősége közül mint legfontosabbat megemlíthetjük a nyárfaárak problémáját, a csemetekertek foszfortrágyázását, nyárökotipusok morfológiai elkülönítését, a vegyszeres gyomirtást és a csirázásfiziológiai vizsgálatokat. Hangsúlyozzuk, hogy az izotópok nem csodaszerek, amelyekkel minden problémát könnyűszerrel megoldhatunk, de mindenképpen érdemes az izotóptechnikát bevezetni akkor is, ha egyelőre csupán az eddig végzett vizsgálatok, mérések, gyorsabb, megbízhatóbb végrehajtását teszik lehetővé.

Szendrey István

A nemzetközi fapiac 1956-os forgalma

A legújabb adatok szerint a nemzetközi fapiac két legkeresettebb árucikkében a fenyőfűrészaruban és a bányafában a forgalom a következőképpen alakult: Az elmúlt év folyamán fenyőfűrészaruban és bányafában egyaránt Anglia volt a legnagyobb felvevő 7 millió, illetve csaknem 1,5 millió köbméter vásárlásával. Fenyőfűrészarúból Nyugat-Németország 2,5, bányafából 1 millió köbmétert vásárolt és így a nemzetközi piacon mint a második legnagyobb vevő szerepelt. Fenyőfűrészarúból Hollandia importja is igen magas volt, 1,6 millió köbméter. Bányafából Magyarország a legkomolyabb vevők közé tartozik — ez mutatja erdőgazdaságunk bányafatermelőképességének a szükségletektől eltérő színvonalát —, mert Anglia és Nyugat-Németország mögött a magyar import a harmadik helyen volt 580 ezer köbméterrel. A fenyőfűrészarú exportban az egyes eladó országok részesedése a következő volt: Svédország 3,7 millió köbméter, Finnország 3 millió köbméter, Ausztria 2,75 millió köbméter, Szovjetunió 2,5 millió köbméter; bányafában Finnország a legnagyobb exportőr, tavaly 1 millió köbméter volt a külföldi szállítása, a Szovjetunió 700 ezer, Svédország 400 ezer köbméterrel szerepelt.

Csákány—Lugosi:

Tervszerű megelőző karbantartás a faiparban (Műszaki Kiadó)

Örömmel üdvözljük az új faipari szakkönyvet annál is inkább, mivel *kiadóink érthetetlen módon nagyon szűkeblűek e szakmával szemben.*

A mű az egész fa- és bútóripart érdeklő témát dolgozza fel *egyértelműen a külföldi irodalomra, másrészt a hazai gyakorlatra támaszkodva.* A szerzők a különböző TMK rendszerek értékeléséből kiindulva ismertetik a faipari gépparknak és technológiának legjobban megfelelő TMK rendszert. A mű legértékesebb fejezete részletesen tartalmazza az egyes faipari munkagépek műszeres vizsgálatának, közép- és nagyjavításá-

nak műveleteit, a megengedhető hibahatárokat, mérettűréseket, beállítási adatokat, a javítások munkaidőszükségletét stb. A könyv foglalkozik a TMK műhelyek felszerelésével, a javító munkák szervezésével, a TMK tervek készítésével, a munka ügyvitelével. Végül fontos fejezet tárgyalja a TMK rendszer gazdaságossági számításait.

Csákány—Lugosi könyve jól használható munka; komoly segítséget ad, hogy üzemeinkben megvalósítsuk az objektív műszeres vizsgálatokra alapozott TMK rendszert.

Sajnos, a könyvnek hiányosságai is vannak. Ezek közül számunkra legjelentősebb, hogy bár címében a teljesség igényével lép fel, *egyáltalán nem foglalkozik a furnér-, lemez- és gyufaipar speciális gépeivel.* Ha az utóbbit nem is, az első kettő igényét kielégíthette volna olyan részek terhére, amelyek kevésbé fontosak vagy nem a szoros témához tartoznak (szervezeti, ügyviteli kérdések, csiszoló anyag stb.). *E hiányosságok ellenére is valamennyi üzemi munkás hasznos útmutatásokat talál a könyvben.* (Ára: 18,50 Ft.)

A KOLOSTORHEGYI ÖREG VADKAN

Részlet TÓTH FERENC erdőmérnök (Pécs) készülő könyvéből

KORA DÉLUTÁN VAN MÉG, s a hóval terhelt sötét felhők úgy elfüggönyözték a napot, hogy estének is beillene. Tél idején szokott ez így lenni, hogy néha napokig sem lehet látni napsütést, hanem csak szürke gomolygó felhőket. És hogy itt éppen tél van, — mégpedig a javából — azt mutatja az a három araszos hó is, amely betemette az erdőt és reggel óta nagy pelyhekben hull megállás nélkül.

Csend van és mozdulatlan minden. Az öreg fák és a bokrok mélyen meghajtják fejüket a vastag hóréteg súlya alatt. A megdermedt ágak alvó rügyei madárdaltól hangos tavaszról álmodnak, amikor a gyöngyvirág illatát hordja szét a szellő.

En is valami szebbet képzeltem el, ahogy reggel felébredtem. De a szűnni nem akaró hóesés nem enged kimozdulni a vadászházból és nagyon elszomorít az ablakon keresztül élm táruló kép: néhány öreg fa havas törzse, hóval terhelt, lehajló ágak, odébb a tölgyfiatalos soronként összeölelkező hóbóbítás fejecskéi; szép, — de mégis egyhangú kép.

Enyhén duruzsol a tűz a kályhában, árad a kellemes meleg. En mégis szívesebben járnám az erdőt, hiszen a néma erdő mindig új ígéretekkel van tele, a vadászósvények elhagyott utain sok meglepetés léphet a vadász elé.

BRUNÓ KUTYÁM is unja a helyzetet. A fekvés minden formáját kipróbálta a kályha mellett, már az összes vadászlehetőségeket végigálmodta, — feláll — mind a négy lábát külön-külön kinyújtja és nyújtózkodik. Ezzel a mozdulattal meggyőződött arról, hogy az eddigi álmodozásai alatt rendellenesség nem történt a végtagjaival. Ez látszólag megnyugtatta és olyan hangosat ásít, hogy maga is csodálkozik. Megrázza magát, aztán kérdő tekintettel rám néz. Látja, hogy én is tanácstalanul tekintek a havas világba, — fellép első lábával a padra és kinéz az ablakon.

Jó ideig így maradt, aztán nagyot kapott a légy után, mely a jó melegben, hol ide-hol oda zümmögött, s egy bukörepüléssel elhúzott a kutya orra előtt. Brunó nem kis bosszúsággal nézett utána, de mivel a kályha mellett a falra nem követhette, újabb ásitás után ismét rám nézett.

— Nem tehetünk mást Brunó, mint várunk, mert a hóesés nem szűnik. Feküdj le szépen, — szóltam rá.

Ismerős hangot szűrt ki az értelme, s ez néha parancs is szokott lenni,

ezért engedelmesen visszalépett a kályha mellé. Átengedte magát a lustaság érzésének és lezuhant a padlóra. Fejét két első lába közé fektette, fűjt egy nagyot. Valószínűleg azért, hogy a port elseperje, — bár lehet, hogy ezt is csak unalomból tette.

Az idő ölte önmagát, de az is lehet, hogy bennünket akart próbára tenni és csigalassúsággal pergette a perceket: vajon meddig bírjuk a tétlenséget.

Közben Brunó átrepült az álmok szárnyán a mozgalmasabb világba és az idegszálaival vezérelve izgett-mozgott a padlón, a rohanó futást utánóztatva. Olyan eredeti formában csinálta ezt az átszellemült mozgást, hogy akaratom ellenére mosolyognom kellett. Néhány pillanatra tartott az egész, aztán egy mély lélegzetet vett, mozdulatlanul aludt tovább és az álmok könyvében új, ismeretlen lapot keresett. Szerettem volna előre tolni az időt, hogy történjék valami, de a Természet makacsul ragaszkodott a némasághoz és a vastag hóréteggel hangfogót rakott a mozdulatlan erdőre.

A TÉTLENSÉGTŐL ELFÁRADVA magam is hosszúkat pislogtam és az álmosággal küzdve elindult képzeletem a „kolostorhegyi vén remete“ után, a sokszor hallott mesék vonalán — mely a legendák csodájaként dicsőítette hatalmas alakját. Egyszer itt — másszor ott jelent meg váratlanul, mint fekete kísértet, de valami csoda folytán egyetlen vadásznak sem sikerült elejtenie. Képzeletem széles teret engedett a vadász-mező elrejtett zugainak legmélyén és fantáziám annyira felszabadult, — mint egy csodás valóság — hogy a vén remete trófeája vadászemlékeim közé került. Hiszen látta az öreg vadór a fiatalosban turkálni, s állítása szerint akkora volt, a megengedett kapitális méreteket meghaladta olyan mértékben, hogy a hihetlenség határát súrolta, s ezért mindig óvatosan vettem tudomásul a róla mondott történeteket.

De megerősítette az öreg vadór állítását a cseszmei erdősz is, aki a Vaskapunál találkozott egyszer vele. Aztán elvonult előttem a sok elmondott történet emlékeként és elképzeltem, amikor a Király bácsi előtt jelent meg egy holdvilágos éjszakán a Hármashalonnál; éppen a megyeárok mellett járt titokzatos útján. Mint a foszforfény, úgy világított hosszú fehér agyara és ezüstösen csillogott a sörteje a holdfényben, s olyan magasnak tűnt, hogy valóban megle-

pődtem és elfelejtettem azt is, hogy fegyverem a kezemben volt, — mondta egyszer az öreg vadász.

S a képzeletem, amikor kimerítette a történetek szereplőjének minden lehetőséget megengedő alakját hirtelen visszazökkent a valóságba, mert az ablak előtt megjelent egy madár képe, amint az egyik ágra repült. Lendült a hóréteg, az ágról és a könnyebb teher alatt felbillenve hirteltatta az erdő „spiclijét“ — a szajkót.

Megváltás volt számomra ez a mozgás és csak úgy érzésből nyúltam jobb kezemmel az ablak mellett lévő puskámért. Bal kezemmel az ablakot nyitom ki, vigyázva, hogy zajt ne okozzak és kidugom a puskacsövet. A szajkó nem figyelt, mert a képményt nézte, ahonnan füst szállt a fák közé...

... A puska hangját elnyelte a havas erdő; a sörétraj, mely leseperte a madarat, — az ágakról, havat szórt utána — s a hó betemette a kíváncsiskodót.

Brunó túl messze volt a mesés álomvilágban és nem vette észre mire készülök, de amikor a lövés hangja visszahozta a valóságba, — úgy felugrott, mintha villanyárammal rántották volna fel és olyan bambapofát vágott, hogy mosolyogni kellett rajta.

— Csak egy szajkó volt — mondtam — de hogy valami változatosság történjék, leemeltem az ágról és most ott van a hó között — s fejemmel arra mutattam, ahol a madár leesett.

A KUTYA, MINT ÉLŐ ÁRAMVONAL hosszan megnyúlva ugrott ki a nyitott ablakon és hasig sülylyedt a hóba. Néhányat ugrott, s kitőnő orrának szimatjával megtalálta a madarat, szájába vette és fejét felemelve újabb ugrásokkal odahozta az ablakhoz. Kinyúltam és az élettelen madarat elvettem a kutytól. Vissza már nem az ablakon jött, hanem megkerülve a vadászházat és a másik oldalon az ajtónál kaparta a küszöböt, — jelezve — hogy be szeretne jönni.

A bejárati ajtó a konyhán van, ebből nyílik a kis szoba, ahol mint fogóságba kényszerített rabok töltöttük az unalmas napot. A konyhán a zsallukat csukva tartottuk, így teljesen sötét volt bent, s amikor az ajtót kinyitottam, hogy a kutyt beengedjem, a beszűródő világosságtól — Miska, a vén uhu, hirtelen felébredt és szárnyait kitérta. Ijedt sárga szemét erősen kinyitotta, előrehajolt.

Szárnyait megmozgatta, mert valószínűleg ő is csendes szendérgésben volt a sötét magányban, s az álmok sok lehetőségén keresztül lét át szép, eseménydús vadásztörténeteket.

— Ejnye Miska, rólad meg majdnem elfeledkeztem, pedig éhes vagy már, úgye?

Bizalmatlanul nézett felém, de amikor az ételtartó tálat elébe tettem, egy hosszú pislantással nyugtázta fáradozásomat. Brunóra tekintett komoly ábrázattal; a kutya ügylátszik megértette és átment a szobába, aztán újra rám nézett azzal a kifejezéssel, hogy most ne zavarjam, mert egyedül akarja elfogyasztani uzsonnját.

— Jó-jó értem mit gondoltál — nyugtattam meg — elmegyek én is, csak a zsalut nyitom ki, hogy egy kis világot kapj, aztán nyugodtan falatozhatsz.

Brunó izgatottan fogadott, mert mindig féltékeny volt, ha az uhuval beszélgettem. Nyelvével hatalmasakat kanyarított szája körül és ide-oda topogott.

— Te is éhes vagy, úgye Brunó? — és az ő ételes edényét is megtöltöttem. Mohó étvágygal lebzselte ki a lábás tartalmát. Száját körülnyalta nyelvvel és meglegedetten engedte le testét a kályha mellé.

A falban a deszkák között egerek cincogtak; a kutya fáradt mozdulatlan oda emelte fejét, de tovább nem érdekelte az ügy, a jólakottság boldog érzésével dült neki újabb álmoszorozat élvezetének.

KÜLÖNÖS ÉRZÉS kerített hatalmába, arra kényszerít, hogy induljak el céltalanul a havas erdőbe. Testem engedelmeskedett a kísértésnek és gépiesen készítem elő sílécemet. Egymásután szedem magamra a szükséges holmikat. Kiraktam a sílécet a hóra és amint ráálltam, mélyen belesüllyedtem; de ellenállhatatlanul húzott egy ismeretlen cél, s ezzel a tudattal veszem vállamra a puskámat és elindulok.

Mélyen beleszánt a hóba a síléc és Brunó hol az egyik — hol a másik csapásban próbálja a könnyebb járást. A hó még mindig esik, bár nem olyan erősen, mint előbb; de még ez sem akadály, hogy a különös érzés hatalmának ne engedelmeskedjek.

Brunó trüsszög mögöttem, barna szőre fehér a hótól, de azért hűsége-sen követ.

A vágás szélén, ahol szabad a kilátás — egészen világos van és mint-ha a hóesés is ritkulna. A kosárlás mellett fenyők homályosan rajzolódnak a hófüggönyön keresztül, s azokon túl a döröcskei szőlők, csak a sejtelem képén tárulnak elém. Nem állít meg ez sem, hanem elfordulok az úton és a Kolostorhegy felé irányítom léceimet.

Az út mellett néhány feketefenyő görbe ívben meghajtotta sudár törzsét és havas fejét kidugta az erdő közül az útra, hogy tübbet láthasson a fehér világból. Balról mellettem apró fenyők bújtak a hó alá és

a gyertyagyújtó tavaszra gondoltak, amely náluk a növekedést jelenti.

NÉMÁN VISZNEK SÍLÉCEIM előre és a Patkókunyhó mellett az út éleset kanyarodik, enyhén lejt a Kolostorhegy oldalán lefelé. Itt a lábaserdő között ketté ágazik és én balra csúszok a nyiladékon tovább a szorosadi sarok irányába. Brunó ug-rálva követ és mikor a gerinchez érünk, — széles kép tárul elénk a Koppány-patak völgyéből — éppen olyan meghiúsítottan néz a fehér tájra, mint én.

Mindig szép az erdő — gondolom — és hogy azt meglássuk, benne kell járni. Újra-és újra végigénekel a havas tájon és a csendesedő hóesésen keresztül, mély nagy érzések ösztö-nének engedve megyek a fel nem tört úton, előre ismeretlen cél felé.

Csendesen pihen az erdő és a benne rejlő sok titokzatosság is mozdulatlanul vált, — megadva magát a tél nagy erejének és a fehér takaró alatt új kikeletről álmodik a most még szunnyadó élet.

Nem; ezt nem lehet utánozni, ezt érezni kell, hogy az összhangon keresztül egy általános és hatalmas erő irányít mindent: a Természet. És éppen az erdőben adja a legtöbbet, ahogy itt lefestve, tiszta fehér szín-nel elibém tette és csak nézem-nézem a tájat, — s aztán — szemem előtt egy fekete folt jelenik meg, — átszántja a nyiladék érintetlen szűzi fehérségét — egyre közeledve.

Egy pillanatra úgy érzem, mintha a mesék álmvilágába volnék és ott is a vadászösvények legelrejtettebb zugait járva, elibém áll a sokszor álmodott vén remete, — a kolostor-hegyi öreg vadkan, — melynek hosszú agyara képzeletem világában kapitálisra nőtt...

...s íme most itt van, mint élő hőke, lassan szántja a havat előttem keresztbe, — talán az egész erdőben egyedül mozogva, megjelent — mint valóra vált álom.

Az érzéseken felül, az ösztön és a vadászszenvédély parancsai, mint egy automatát irányítanak, ...aztán a fegyver csattanásának hangja behasít a néma erdő csendjébe, s a szorosadi völgyön végig szalad a Koppány patakig.

A csend eltemette a hangot és az erdő fehér könnyet hullat legöregebb lakójára, „aki“ titokzatos életével el-költözött az élők sorából.

MEGNÉZTEM A MOZDULATLAN ÁLLATOT kis idő múlva. Körül a fehér hó pirosra változott, s egy élet mozgó energiája átalakult a sem-mivé.

A két vonal csapásán elindultam vissza a vadászhoz felé. Brunó most már előttem megy, s a testtartása némi büszkeséget árul el, ez ösztö-nösen ismétlődik nála, nagyobb vadászkisereknél. Mögöttem szép las-san felért az alkony a Kolostorhegy-re, átadta a szürke szemfedőt az este-nek és az erdővel együtt, az öreg reme-tetére is ráterítette a fekete leplet a téli csendes éjszaka.

ININEN

Tíz év alatt 617 Goethe kiadás

Március 22-én 125 éve, hogy a nagy német költő, Goethe meghalt. Egy lipcei német könyvtár most adta ki az 1945. és 1955. között megjelent Goethe-művek és Goetheről szóló írások könyv-vészteli gyűjteményét. Összesen 1301 címet tartalmaz ez a különleges bibliográfia. A legkülönbözőbb nyelveken 617 gyűjteményes, illetve egyes kiadású Goethe mű jelent meg, ezek közt a nagy költő műveinek 14 teljes, illetve válogatott gyűjteményes kiadása szerepel. A Faust tíz év alatt 73-szor, vers-kötetek 50-szer, a Hermann és Dorothea 23 alkalommal, s a reformáció forrongó korszakát megelevenítő drámája a Goetz von Berlichingen 22-szer került kiadásra. A Goethevel foglalkozó művek közül csak a Fausttal foglalkozó könyvek tíz év alatt 68 művet jelentettek.

Közel százezer fácánt etettek a Békés megyei vadászok, amíg a hideg idő tartott. Hetenként mintegy két vagon szemes- és egy vagon szalastakarmányt fordítottak erre a célra, hogy az értékes fácán törzsállomány ki ne pusztuljon.

A talajerózió bemutatására s a talajvédő fásítások jelentőségének, illetve szükségességének propagálására a Magyar Agrártudományi Egyesület, a Magyar Hidrológiai Társaság bevonásával az OEE fásítási szakcsoportja augusztusra a Csobánkavölgyben helyszíni tapasztalatszerést rendez.

Kaán Károly emlékére felállítandó emléktábla elkészítésének ügyét a közeljövőben napirendre tűzik.

A bányahányók fásítási kérdésének megvitatására Salgótarjánban június-ra előadást és helyszíni bemutatót készítenek elő az Erdészeti Egyesület és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közös rendezésében.

Négyszázezer tölgyesemével pótolják Salgó és Karancs környékén a vadaskerti erdészet területén kikapusztított erdőket.

Nem kapnak több fehér sólymot az arabok. A dán kormány elrendelte a grönlandi fehér sólymok teljes védelmét. Az arab világból ugyanis olyan mértékű igény jelentkezett fehér sólymok iránt, hogy ezt a ritka madárfajt már kikapusztulás fenyegette. A bajt egy dán régiségkutató okozta, aki Arábiában ásatásokat vezetett és néhány ilyen szép, ritka madár ajándékozásával nyerte meg Salman bin Hamad, Bahreinszigeti kalifa jóindulatát. Azóta halmozták el Grönlandot sólyomrendelésekkel és most ennek vége.

A hajdúsági és a bihari mezőkön sikerrel folyik az élővadbefogás. Ed-dig a megyéből 2500 élőnyulat szállítottak a soproni gyűjtőtelepre.

Az erdőmérnöki, bányamérnöki és kohómérnöki kar megszervezésével a „Soproni Műegyetem“ keretében a régi főiskolai egységet kívánja helyreállítani a Bányászati és Kohászati Egyesület idevonatkozó javaslata. Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége csatlakozott az illetékes kormányzati szervekhez intézett előterjesztéshez.

Róka-veszettség tört ki a kelet-német területen és Schwerinben értekezletet hívtak össze a járvány megfékezésének megvitatására. Mint-hogy a rókák és a vadmacskák csaknem százszázalékosan veszettségben szenvednek, embert és állatot veszedelemmentetnek, elhatározták a rókák és vadmacskák kiirtását.

A szakmai továbbképző előadások tovább folynak az Országos Erdészeti Egyesületben. Márciusban Stefanik László a nyárkéregfekély pusztításáról, áprilisban Káldy József a gazdaságos faanyagmozgatás kérdéséről tart előadást. Májusban a budapesti környéki erdők ápolási és felújítási kérdéseiről rendeznek helyszíni vitát.

MAJDNEM AGYONLŐTTE A NYÚL az egyik kanadai vadászt. Míg vadászunk az ágyában aludt, angóra-nyulacska a vadászfegyveren járkált és véletlenül hozzáért a ravaszhoz. A fegyver elsült. A lövés szerencsére a felriadó vadász kezét sebezte meg.

Jó mellékjövédelmet biztosít a gyógynövénygyűjtés. Most begyűjthető növények: a fehér fagyöngy, a tölgyfazuzmó és a nyárfarügy. A fehér fagyöngyből magasvérnyomás elleni teát készítenek, a tölgyfazuzmót illatszert készítésére használják, a nyárfarügy pedig sebgyógyító kenőcsök alapanyagául szolgál. A gyógynövényeket az Országos Gyógynövény- és Selyemgubóforgalmi Szövetkezeti Központ megbízásából a földművelésszövetkezetek vásárolják fel.

Izgalmas téli ÖTTUSA BAJNOKSÁG

Jól szerepelt az Erdészeti SK

LOVAGLÁS. Tizenkét akadály állott a Tatterzál fedett pályáján a lovasok előtt. Öt csapat tizenkét versenyzője küzdött az elsőségért. A csapatok között ott volt az Erdészeti SK is. Jól kezdett a csapat. Csupán csekély pontaránytal szorult az Újpesti Dózsa mögé, a második helyre. S egyéniben is helyezést ért el Bánki, az Erdészeti SK versenyzője. Harmadik lett.

VÍVÁS. Az Erdészeti SK tornatermében bonyolították le az öttusa-bajnokság második számát, a párbajtőrviadást. Az egyéni versenyben nem született erdész-siker, de a csapat holtversenyben a második helyen végzett.

PISZTOLYLÖVÉS. A Testnevelési Főiskolán került sor a harmadik versenyszámra, a pisztolylövésre. Az Erdészeti SK itt is kiállta a próbát: ismét a második helyen végzett. Az egyéni küzdelemben viszont versenyzőink nem értek el kimagasló sikert. Talán majd a sorszámokban...

SÍLESIKLÁS. A Mátrában, a Kékes friss hóval fedett lejtőjén bonyolították le a sísziámokat. Ez az első szám csapatnak sem hozott különös dicsőséget: kevés alkalom volt az edzésre, sok volt tehát a csetlés-botlás, bukás. A mezőny szorossá vált. Csak az utolsó szám döntheti el: ki lesz az, egyéni bajnok, mi lesz a csapatok sorrendje?...

SÍFUTÁS. Hát ez a szám meghozta az egész bajnokság legjelentősebb egyéni teljesítményét. Nagy örömeinkre a tehetséges, fiatal Pázmány Szabolcs, az Erdészeti SK versenyzője nagyszerű idővel (36:52,2) győzedelmeskedett s ezzel megnyerte az egyéni összetett téli öttusa magyar bajnokságot is. S a csapat? Nem lett első, második sem, de ott volt a helyezettek között, a nem lebecsülhető harmadik helyen. Sportolónk helytálltak a nehéz küzdelemben.

Hamis ötförintosok vannak forgalomban. A hamispénzt könnyen fel lehet ismerni szűrőcs színeről, tompa csengéséről és durva kidolgozásáról.

Üstökös tart a Föld felé. Belga tudósok üstökös fedeztek fel, mely a Földtől száz millió kilométer távolságban, másodpercenként 500 kilométeres sebességgel a Föld felé tart és most a világ csillagászait foglalkoztatja: összeütközik-e az új üstökös a Földdel vagy sem? Szabad szemmel az üstökös márciusban lesz látható. Az üstökös Armellini olasz csillagász professzor szerint még abban az esetben sem veszélyeztetni földünk biztonságát, ha összeütköznék bolygónk légkörével.

Elefántvadászat nyíllal

Ritka fogadást kötött William Negley, Texas-állambeli olajipari szakember egyik barátjával: kijelentette, hogy íjászfelszereléssel képes megölni egy elefántot. A fogadás díjául 10 ezer dollárt tűztek ki. A fogadás után a vállalkozó vadász elutazott Afrikába, de biztonság kedvéért puskát is vitt magával. A fogadást azonban megnyerte, mert a puskát nem használta, hanem íjjal és nyíllal két elefántot ejtett el Belga-Kongó rengetegekben.

Erdőt kapnak a termelőszövetkezetek. Az erdészeti folyamatosan ki-elégíti az igényléseket: a gyulavári termelőszövetkezet például 56 holdas erdőt vett át saját kezelésébe.

A JÁVORKÜTI ERDÉSZÜDÜLŐ, mely néhány évig a Belkereskedelmi Minisztérium reprezentatív üdülője volt, visszakerült a miskolci erdőgazdaság kezelésébe.

Díszfák és cserjék metszéséről olvashatunk a Kertészet és Szőlészet most megjelent februári számában.

ONNAN

Védjük az erdőt!

Egy ember életében most fordul elő országos méretű pusztulás az erdők nagymérvű pusztulása. Az első világháború után, a második világháború után és most az októberi eseményeket követően. Az erdőpusztítás még most is tart. Csonkítják, rongálják a nagyobb terjedelmű állami erdőket éppen úgy, mint a kisparaszt földje végén álló fákat.

Itt komoly segítségre van szükség, kemény kézzel kell végetvetni az erdőpusztításnak. De már most hozzá kell fogunk a „megelőző erdővédelemhez”. Törődjünk fiataljainkkal, neveljük, oktassuk őket az erdő szeretetére és az erdő értékeinek megbecsülésére. Az erdő nem olyan, mint az épület, hogyha bedől, kijavítják. Nem olyan, mint a mezőgazdaság, hol össze elvetik a búzát és a következő évben már aratják a termést, vagy a szőlő, ahol tavasszal levágják a venyigét és már az évben szedik a szőlőt. Az elpusztult erdőknek évek vagy évtizedek kellene, míg az okozott károk részben vagy egészben helyrejönnek.

A fiatalosokban most messziről fehérédnek a derékon kettétörött villanyel vastagságú fák. Ezeknek kell tíz-tizenöt év, míg az utánpótlás megnő. Az idősebb állományokban különböző magasságokban vannak a fák lefűrészelve vagy fejszével elvágva. Olyan az erdő, mint egy elhagyott temető fejjai. Szomorú és megrendítő látvány ez, itt 15—25 év míg a hiányt pótolni lehet.

Már az iskolákban kellene tanítani, belenevelni a fiatalokba, hogy becsüljék meg az erdőt, ismerjék meg a fák hasznát. Tanulják meg, hogy a tüzelésen és az iparban, építkezésben olyan fontos faanyagon kívül, amit az erdő ad, milyen befolyása van az erdőnek az időjárásra, az egészségre. Ezért kell megbecsülni és védeni az erdőt minden magyar embernek!

Blaskó Sándor
nyug. erdőész, Bercel.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
BALASSA GYULA
Megjelenik havonta egyszer
Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó
Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi
Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekkszám: 61055
38508 (689-2) - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 3450

Miből lesz a gyümölcskosár?

Új üzem született a Váci út 60-ban, a Furler újpesti telepén. Kosárfonó-üzem. Az új „vállalatot” az Erdőgazdasági Értékesítő és Feldolgozó hozta létre és nyersanyagát a Furnér- és Lemezművek adja, mégpedig hulladékból. Az új üzemben százan dolgoznak, sokan olyanok, akiket a Furler „racizott”. De jelen esetben a racizás csak áthelyezés. Ez is hasznos dolog, de még nagyobb haszon, hogy az addig veszendőbe ment hulladékból most csinos gyümölcskosárok készülnek. A legnagyobb haszna pedig az az üzemnek, hogy az itt készülő kosárok gyümölcsexportunkat segítik elő. Mennyi exportáru került hazai fogyasztásra, vagy a konzervüzemekbe gyümölcskosárok és gyümölcsládák hiányában! Az üzem dolgozói azt tervezik, hogy fűrészhulladékból gyümölcsládikákat is készítenek.

1. Jól értik a kosárfonást a szadai lányok.

2. Mészáros Istvánné, ki a fület „ragasztja” a kosárra, a kosárüzem létrehozásának köszönheti, hogy egyszerű áthelyezéssel megúsza a racit.

3. Jakab Istvánné alapfőnö a kosárkészítés előmunkálatain dolgozik.

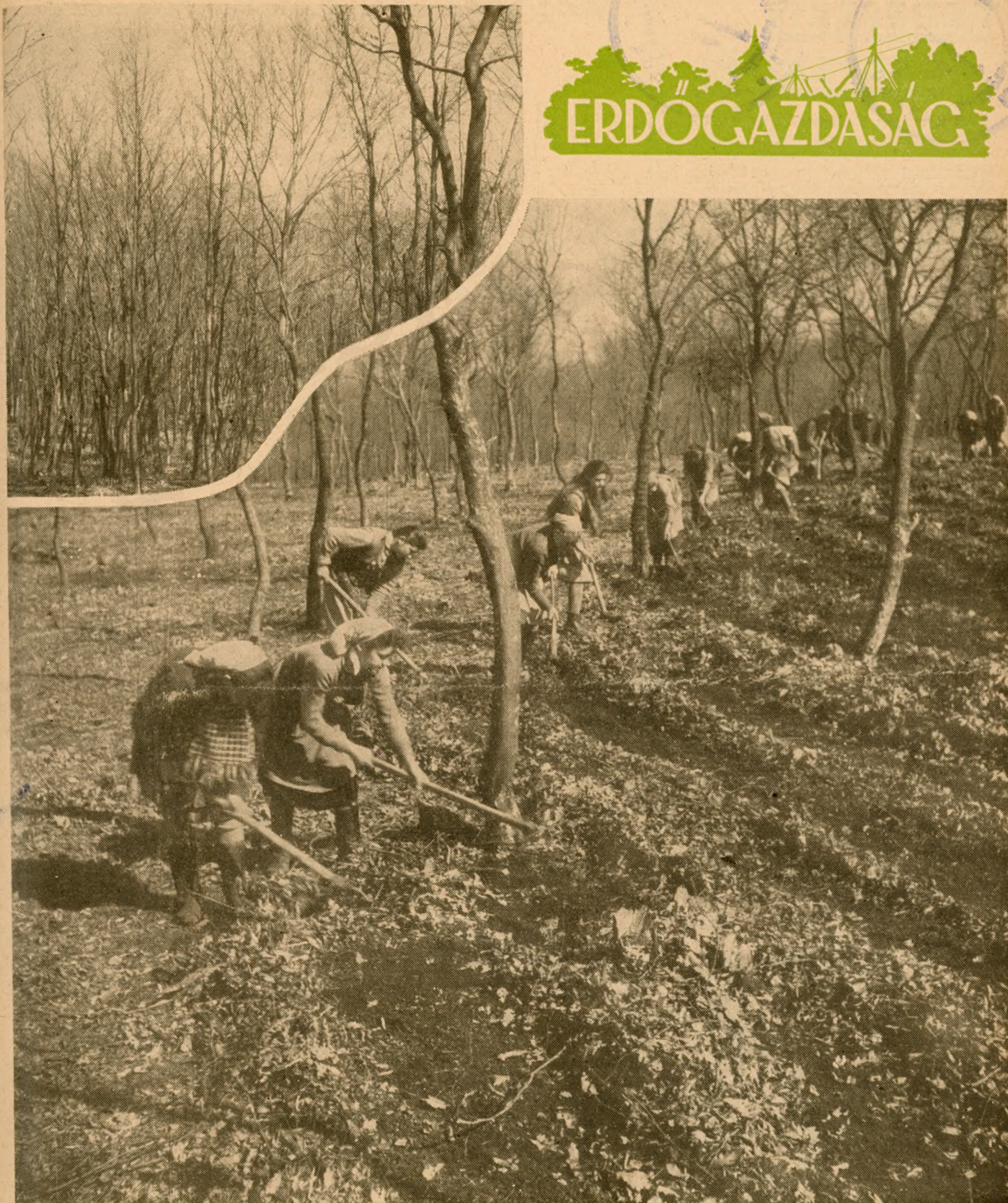

4. A szódi Pap Erzsébet viszont az utolsó simítást végzi el a könnyű gyümölcskosarakon: az ő kezéből már a raktározó helyre kerülnek a kész kosarak. Innen Szabolcsba, Kecskemétre és egyéb gyümölcsstermő vidékre kerülnek majd.

ERDOGAZDASAG

A Bakonyban az ugodi erdészet területén még jelentős területet foglalnak el a rontott, sarjerdők. De az erdész szakértő keze értékes ipari erdőt teremt a rontott erdő helyén. Felső képünkön egy ilyen elhanyagolt, gyertyános-tölgyes sarjdzsungelt láthatunk. Gondos gyérités után azonban megkezdtek e terület fokozatos beerdősítését: szorgalmasan ültetik a maguk termelte erdeifenyőt az ugodi lányok, akik mind a pásztás, mind a tányéros ültetésnek gyakorlott művelői

ERDÉSZETI PÁRTÉPÍTÉS

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság MSZMP szervezetének ideiglenes intéző bizottsága tudatja a főigazgatóság felügyelete alatt álló szervek dolgozóival, hogy 1956. évi november közepétől működik. Párt-szervezetünk számszerűleg kisebb a volt MDP szervezetnél, de elvi szilárdság, harcosság, következetesség és cselekvőképesség tekintetében erősebb, mivel soraiban a legosztályhűbb, legforradalmibb és egyben legáldozatkészebb elvtársakat tömöríti. Soraink között vannak a volt MDP szervezet legjobbjai, de vannak olyanok is, akik azelőtt pártönkívüliek voltak. Taglétszámunknak egyharmadát az értelmiség — főleg mérnökök — teszik ki.

Az OEF MSZMP szervezete célul tűzte ki az ellenforradalom és a Nagy Imre-féle reformpolitika ideológiai maradványa és ezek megszemélyesítői elleni következetes harcot az OEF területén, illetve szükség szerint az ehhez való segítségnyújtást a külső szerveknek.

Egyben üdvözljük az OEF felügyelete alá tartozó szerveknek eddig megalakult MSZMP szervezeteket, illetve azok tagságát. Üdvözljük azokat a kommunistákat, akik nehéz körülmények között is részt vállaltak a pártépítő munkában.

Amennyiben az OEF felügyelete alá tartozó bármely szerv MSZMP szervezetének életében közérdeklődésre számot tartható esemény történt, kérjük annak leírását és megküldését lapunk számára.

Takács József

OEF MSZMP szervezete
ideiglenes intéző bizottsága.

Román erdőgazdasági és faipari dolgozók levele

Három gépelt oldalas levelet juttattak el a MEDOSZ Központ címére a Román Erdőgazdasági és Faipari Szakszervezet útján román erdészeti és faipari munkások.

A magyar és a román szakszervezet között a felszabadulás óta mély barátság épült ki, ami abban is megnyilvánult, hogy a magyar és román erdészeti, faipari dolgozók állandó levelezésben állottak egymással. A román munkások és vezetők még október előtt is számos tapasztalatcsere jellegű levéllel örvendeztették meg magyarországi kartársaikat. Nagyon szeretnének ezekre a levelekre — ha megkésve is — választ kapni, szeretnék tudásukat a magyar

erdészeti, faipari tapasztalatokkal gazdagítani.

Negyven nevet külön is felsorolnak, akiknek levelére számot tartanak. A román elvtársak által megjelölt személyek névsora a következő: *Kollár Gyula Pápa, Németh Gyula Pápa, Várszegi Ferenc Balassagyarmat, Kovács Jenő Sátoraljaújhely, Varsányi József Lovasberény, Papp József Pápa, Németh József Szombathely, Küreszkó József Abaújszántó, Debreczeni Imre és Dankó András Nyíregyháza, Pópity Jenő Zamárdi, Erdélyi István Keszthely, Csiszár József Sopron, Szabó Flórián Eger, Bizinyi Ferenc Szekszárd, Horváth Lajos Sárvár, Ortutay Iván*

A csillagok csillaga

Sohse hull le a vörös csillag:

Nap, Hold, Vénusz lehullott régen

S ő dőltyöl a keleti égen.

Sohse vörös a hulló csillag:

Rózsás, lila, zöld, kék vagy sápadt,

Szeszélye az égi világnak.

Hulló csillag, hullj, hullj, rogyásig,

Ezer eséssel, ezer jajjal.

Egy csillagból is lehet hajnal.

Vörös csillag, ragyogj és trónolj,

Mióta ember néz az égre,

Vörös csillag volt a reménye.

ADY ENDRE

Diósjenő, Berec Béla Miskolc, Lócsei István Sátoraljaújhely, Lévai László Miskolc, Szemenyei Kálmán Budapest, Dévényi Antal Piliscsaba, Horváth Ferenc Pusztavacs, Erdélyi László Sárvár, Csóka György Bács-Kiskun megye, Armócsi Béla Miskolc, Boda László Mende, Németh József Tamási, Serghold György Tatabánya, Szekeres Gyula Zalaegerszeg, Németh László és Urbán Géza Lenti, Farkas István Nagykanizsa, Lengyel István Szeged, Örfi Péter Budapest, Tóth S. József Kecskemét, Berki József Debrecen, Megyasszai Imre Szeged, Kóhalmi József Esztergom.

Természetesen bárki levelezést kezdhet romániai erdőgazdasági és faipari kartársakkal. Leveleiket mind a felsoroltak, mind az új levelezők Budapestre küldjék a MEDOSZ Központ címére (Jókai u. 2—4.)

ERDÉSZETI, FAIPARI DOLGOZÓK —

készüljetekek május 1. méltó megünneplésére!

Nagyobb jogkör — nagyobb felelősség

Jól dolgoznak-e üzemi bizottságaink?

A merev, minden apró részletkérdést szabályozni akaró utasítások eddig kevés lehetőséget adtak arra, hogy azokat valóban alkotó módon, a helyi körülményeket és lehetőségeket figyelembevéve úgy hajtsák végre, hogy a dolgozónak is, s ezen keresztül a népgazdaságnak is előnyére váljanak. A gazdaságvezetés és az üzemi bizottságok egy része az ilyen utasítások káros hatását csak növelte azzal, hogy az utasítások adta kevés önállósággal sem élt. Így nem alkalmazták az egyes munkákra engedélyezett pótlékokat, vagy nem vettek fel helyi normát sokszor ott sem, ahol azt az utasítások lehetővé tették és a helyi körülmények is indokolták.

A legfőbb hiba mégis az volt, hogy a merev központi utasítások nem számoltak és nem is számolhattak a helyi sajátosságokkal. Így azután sokszor olyan helyzet alakult ki, hogy a gazdaság vezetősége és üzemi bizottsága együtt bírálta a megkapott utasítást, minden követ megmozgatott annak módosítása érdekében. A sok módosító javaslat egyeztetésénél azt láttuk, hogy minden javaslattevő a saját helyi körülményei és viszonyai képére akarja formálni az egész ország területére kiadott utasítást. A valóságban tehát *egy-egy utasítás megjelenése után nem a végrehajtás megszervezésére, hanem annak kritizálására összpontosították az erőt*, vagy olyan módon fogtak hozzá a végrehajtáshoz, hogy azzal már eleve nem értékelték egyet. A minden részletkérdést szabályozni akaró utasítások elnyomták a helyi kezdeményezést és ezáltal súlyos veszteség érte a népgazdaságot. A vállalati szervek önállóságának növelése ellen szólt viszont az a tény, hogy gyakran a meglévő szűk jogkörrel sem tudtak megfelelően élni.

Ennek ellenére mégis az üzemi szervek, az igazgató, a munkástanács és az üzemi bizottság jogkörének növelése a feladat, mert a helyi problémákat megoldani legeredményesebben nyilván az üzemben lehet.

Hibák az „egyetértés” körül

Az eddigi tapasztalatok szerint a nagyobb önállóság gyakorlásának pozitív vonásai mellett bőven fordultak elő hibák. Ilyen általánosnak mondható hiba az egyetértés fogalmának

helytelen értelmezése. Az egyetértés nem valami formai dolog. A Munka Törvénykönyve világosan kimondja, hogy a miniszterek a dolgozók életkörülményeivel kapcsolatos kérdéseket csak az érintett szakszervezetekkel egyetértésben szabályozhatják. Nyilvánvaló, hogy a Munka Törvénykönyve szellemében és a vonatkozó utasítások értelmében az igazgató ugyancsak hasonló intézkedéseket csak az üzemi bizottsággal egyetértésben adhat ki. Csak így érhető el, hogy az utasítás kiadása után ne vitatkozzanak, hanem a vállalatot egymás mellé téve az általuk kiadott utasítás minél eredményesebb végrehajtásán munkálkodjanak.

Egyre több helyi feladat

Sajnos, ez nincs így. Ezt mutatja például az erdészet területén a múlt év végén a természetbeni juttatások szabályozásával kapcsolatban kiadott utasítás végrehajtása során kialakult vita. Ez az utasítás lehetőséget ad arra, hogy a gazdaság igazgatója, munkástanácsa és üzemi bizottsága a rendelkezésre álló földből a rendelkezésre meghatározott mértéknél nem magasabb mennyiségben juttasson saját dolgozóinak. Nyilvánvaló, hogy a gazdaság csak annyi földet oszthat fel dolgozói között, amennyi ilyen célra rendelkezésre áll. Helyi feladat, hogy a rendelkezésre álló területet a lehető legigazságosabban osszák fel az igényjogosult dolgozók között. Viszint azóta már több üzemi bizottságtól olyan levelet kaptunk, hogy a föld felosztásánál meg sem hallgatták őket. Ezeknél a gazdaságoknál nyilván hiba van az egyetértés körül. Egyes üzemi bizottságok pedig az utasítás olyan módosítását követelik, hogy az az egész ország területére egységesen szabja meg a kiadandó földterület mértékét. Figyelmen kívül hagyják, hogy a különböző adottságok, különböző minőségű földek s. b. miatt ezt a kérdést országosan egyértelműen és igazságosan szabályozni nem lehet. Ezek az üzemi bizottságok nyilván félnék a felelősség vállalásától, ezért célszerűbbnek tartják a kérdés központilag történő szabályozását.

Pedig egyre több lesz az olyan feladat amit helyileg kell megoldani. A bérrendszerek kialakítása, a leg-

jobbán megfelelő munkaszervezet megvalósítása és egy egész sor helyileg elvégzendő feladat szoros kapcsolatban van a dolgozók élet- és munkakörülményeivel. Az utóbbi időben olyan nézet kezd kialakulni, hogy az üzemi bizottságok csak olyan közvetlen érdekvédelmi kérdésekkel foglalkozzanak, mint a bérezés, üdültetés, segélyezés stb. A dolgozók közvetett érdekeinek védelme érdekében végzett munka eléggé háttérbe szorult.

Nem nehéz pedig rájönni arra, hogy csak azt lehet elosztani, amit előzőleg megtermeltünk. Az is világos, hogy rossz munkakörülmények között a dolgozó keveset termel és így keveset is keres. Látnunk kell azt is, hogy az anyagi javak elherdálása, a gondatlanság miatt okozott kár, a selejtes munka semmiképpen sem lehet a dolgozók érdeke, ezért azok ellen is küzdeni kell. A dolgozók munka- és életkörülményeivel való foglalkozás tehát meglehetősen sokrétű feladat. Amennyiben az igazgató a dolgozók élet- és munkakörülményeivel kapcsolatos rendelkezést ad ki, azt csak üzemi bizottsággal egyetértésben adhatja ki. Az üzemi bizottság feladata, hogy az utasítás készítése során megfelelően képviselje a dolgozók érdekeit és szerezzen érvényt jogos követeléseiknek.

Üzemi bizottságok együttműködése

Probléma az is, hogy egy erdőgazdaság területén több azonos jogkörrel rendelkező üzemi bizottság működik. Szerintünk a gazdaság központjában működő üzemi bizottság elnöke, vagy az intéző bizottság elnöke az ilyen rendelkezéseket csak akkor írhatja alá, ha az adott utasítás kiadásával az erdőgazdaság valamennyi üzemi bizottsága már egyetértett. Így lehet biztosítani azt, hogy az erdészetek üzemi bizottságai megfelelően képviselni tudják választóik érdekeit, élni tudjanak a törvényben számukra biztosított jogkörrel. Ezzel tudjuk elérni azt is, hogy a velük egyetértésben kiadott utasítások kiadásáért és végrehajtásáért felelősséget érezzenek választóik előtt.

Nagy János
Medosz Központ munkatársa

Országszerte jól halad az erdősítés

Az alföldi erdőgazdaságokban rövidesen csaknem mindenütt befejezik az erdősítést, különösen a nyíregyházi erdőgazdaság területén haladt jól előre a munka. A Dunántúl erdőgazdaságaiban is meghaladja már az erdősítés eredménye a tervezett 60 százalékát. Egyedül a hegyvidéki erdőgazdaságokban mutatkozik némi elmaradás, ami érthető is, hiszen legtöbb hegyvidéken még március közepén is hó állt. A hegyvidéki erdőgazdaságok is végezni akarnak az erdősítéssel április folyamán.

Eredményesen folyik a fenyőtoboz pergetése is: az eddig raktárba került anyag kielégíti az ez évi igényeket s a további pergetésekkel már jövőre tartalékolnak készleteket.

A kiemelt fásításokról

Három helyről kaptunk friss hírt, a Balaton mellől, Hegyaljáról és a budapesti zöldövezeti erdészettől a kiemelt fásítások folyásáról. A ba-

Erdősítés

latonfásító erdészet maga kivitelezte a lapunkban már korábban ismertett terveket s ugyancsak ez az erdészet készítette el a zamárdi és keszthelyi erdőgazdaság Balatonmenti fásítási tervét. Jól halad a fásítás és erdősítés a Hegyalján is, valamint a budapesti zöldövezet területein.

Növelik Sárvár zöldövezetét

Három évvel ezelőtt indult meg a sárvári zöldövezet mozgalom. Elsősorban a község északi határát, a vasútvonal menti vízenyős területet kívánják fásítani. Az első kísérletek sikerültek és idén tavasszal ezt az egész részt több ezer csemetével tovább fásítják.

Fordítsunk több figyelmet az ezüsthársra

Örömmel olvastam az Erdőgazdaság februári számában az ezüsthárs szélesebbkörű alkalmazásáról. Én az ezüsthárral a Zselicségben találkoztam nagyobb mennyiségben, itt bükkel elegyesen fordul vagy fordult elő. Annak idején sokat beszélget-

tünk az ezüsthárs kérdéséről a Kaposváron dolgozó Haracsi Lajossal. Az iparban az ezüsthárs felhasználhatósága, különösen a bútortlap gyártásánál, borítólapnak megfigyeléseim szerint igen kitűnőnek bizonyult, beleértve a külföldi származású okumé és limba gömbfát is.

Annak idején úgy tapasztaltam, hogy jó záródású állományban az ezüsthárs feltisztulása korán kezdődik és hamar megtörténik, így az ipari feldolgozásnál, hámozásnál az ághelyeknek nyoma nem észlelhető, ellentétben például a kanadai-nyárral, amelynél a szív felé való hámozásnál sűrűn előforduló, benőtt, száraz ághelyek mutatkoznak. Véleményem szerint is feltétlenül nagyobb súlyt kell helyezni az erdőgazdaságainknak — ahol arra megfelelő talajviszonyok vannak — az ezüsthárs minél szélesebbkörű alkalmazására.

Patai Mátvás
Szegedi Falemezgyár

Parkerdőt létesítenek a nyíregyházi Sóstón

A nyíregyháza-sóstói erdő még a háború idején csunyán tönkrement s azóta nem sikerült ennek a szép múltú erdőterületnek a helyreállítása. A nyírségi erdőgazdaság most tervet dolgozott ki, hogy a meglévő, csaknem 80 esztendő állományt juharral, nyárral, hárszal, celtisszel és fenyővel alátelítve elegyített parkerdőt építenek ki, az erdei utakat is rendbehozzák, hogy a nyíregyházi Sóstó ismét erdővel körülvett, vonzó fürdőhely legyen.

A mendei erdészet vezet

Egészséges versengés folyik a budapesti erdőgazdaság erdészetei között most a tavaszi erdősítési időnyben. A meg nem hirdetett versenyt előreláthatólag a mendei erdészet nyeri meg; már csaknem végzett 400 hektáros erdősítési feladatával. Igen jól áll még a ceglédi és a pusztavacsi erdészet is. Főleg időjárási okokból a hegyvidéki erdészetek jutottak hátrányos helyzetbe. Ezekben az erdészetekben is nagy küzdelem folyik az elmaradás pótlásáért.

Az ebesi nagyüzemi csemetekertben traktoros csemetekiemelő gép ontja a csemetét és a suhángot a tavaszi erdősítésekhez és fásításokhoz.

Fásítás

Az ingyen csemeteakció sikere

Három esztendeje, 1954-ben hozta a Minisztertanács az erdészeti dolgozók előtt már annyira közzismert fontos rendeletét, amely lehetővé teszi, hogy egyénileg dolgozó parasztok ingyen kaphassanak elültetésre csemetét. Az ingyen csemeteakció sikere évről-évre nagyobb: az idén erdőgazdaságaink, csemetekertjeink már alig győzik kielégíteni a magánosok igényét. A tavaszi fásításokra csupán Szolnok megyében másfél millió forintot érő csemetét adott ki fásításra az erdőgazdaság. A Fák Hete folyamán a csemeték további tízezreit ültetik majd el. Az ingyen csemeteakció az ország faellátását, különösen a fában szegény alföldi vidékeken jelentősen megjavítja, azonfelül az erdősávok, fasorok létesítése a mezőgazdaság terméseredményeit is előnyösen befolyásolja. Ingyen adtuk a csemeteket, a népgazdaság hasznára!

Erdőnkivüli fásítás

Pestolics László (Szegeci Falemezgyár) régi levelezőnk írja:

„Itt a tavasz a faültetés ideje. Ismét időszerű az erdőnkivüli fásításra gondolnunk. Sok még a tennivalónk ezen a téren, nemcsak a falvakban, de a városok határában is. Mi, faipari dolgozók, nagyon is érezzük, hogy jövőendő faanyagellátásunk érdekében kell minden lehetőt megtennünk.

Falvaink, városaink, utcáink, az országutak mentén gyakran találunk foghíjas fasorokkal, mert az elmúlt években ültetett suhángok, sorfák némelyike kihalt, vagy gondatlan kezek kitérdelték. Pótlásukról most gondoskodjunk. De bőven látható még fátlán udvarú iskola, gyártelep, kórház, vasútállomás, kaszárnya és lakóház; a különböző közületi épületek udvarairól se feledkezzünk meg. Fásítsunk minden alkalmas területen.

A fásításoknál ne feledkezzünk meg a selyemhernyó tenyésztésénél nélkülözhetetlen eperfákról, valamint a gyógyteát szolgáltató hársfák kellő számú telepítéséről.”

Fásít a nagyotormási állami gazdaság

A nagyotormási állami gazdaságban az utak mentén szélvédő fasorokat ültetnek, a mezőgazdasági művelésre alkalmatlan domboldalakat pedig hasznosítás céljából fásítják. Az állami gazdaságok dolgozói már ássák a gödröket a csemeték és suhángok számára, az idén tavasszal százezer akác csemetét és ezer szilvacsemetét ültetnek el.

Dolgozatot írnak az erdőről az általános és a középiskolákban

A Fák Hete mozgalmas napjaiban minden évben sikerrel tevékenykednek az iskolák tanuló fiataljai is. Az idén ugyancsak résztvesznek a Fák Hete megmozdulásain, szorgalmasan ültetik a parányi csemetéket, ezen felül azonban az iskolák falai között is megemlékeznek a fáról, a Fák Heteről, az erdőről. A Fák Hete időtartama alatt mind az általános-iskolákban mind a középiskolákban dolgozatokat írnak „Miért szeretem az erdőt? Mit jelent nekem az erdő?” címmel. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság a 19 megyei és budapesti két-két legjobb általános iskolai, középiskolai és tanítóképzői dolgozatot 100–100 forint pénzjutalomban részesíti. Azonkívül 30 budapesti tanulót, akik a legjobb dolgozatokat írták, egynapos erdei tanulmányúton lát vendégül.

Ne túrjük a pontatlanságot!

Erdőgazdaságaink a csemeték százezeit adják át és adták át a tavaszi fásítások megindultával. A csemeteket a községi tanácsok, valamint a magánosok általában számszerűleg igénylik, nagy csalódást okoz tehát, ha a csemetecsomagokban nem található meg az előírt mennyiség. Ez pedig gyakran előfordul. Sajnálatos visszaesés tapasztalható a csemeték és a suhángok minőségében. A százas kötegekben gyakran csak 75–80 csemete található, más helyütt viszont a lazaság abban nyilvánul meg, hogy számolatlanul száznál is több csemetét raknak egy kötegebe. Kifogásolható több helyen az osztályozás is: a csemetekötegekben a silány, sokszor elültetésre alkalmatlan csemetét is bennhagyják. A főigazgatóság illetékes osztálya a minőségi mulasztásokat a jövőben is szigorúan megtorolja!

Lesz csemete 1958-ra is

A legtöbb erdőgazdaságban a csemetekerti vetésekre, alátelítésekre is előkészültek; a bükk kivételével a magszükséglet mindenütt rendelkezésre áll.

A Debreceni Városi Tanács 200 katasztrális holdon erdősít az idén tavasszal a mezőgazdaságilag hasznosíthatatlan területeken. A Fák Hete alatt még külön 10 hold eperfát is elültetnek a selyemhernyótenyésztők örömeire.

GÉPESÍTÉSI EREDMÉNYEK A VÁCI ERDŐGAZDASÁGBAN

A legtöbb gépesített erdőgazdaságban még mindig küzdenek az őszi visszaesés hatásaival. Kevés a szakmunkás, gyenge a gépkihhasználás, egyik-másik helyen az erdőgazdasági géppálya irányítása is jóformán megoldatlan.

A váci erdőgazdaságnál mindebből semmit sem lehet tapasztalni. Küzdenek ugyan az erdészeti gépesítés minden nehézségével, legfőképpen a szervezésből adódó hibákkal, küzdenek az erdészeti szakszemélyzet közbőségével is. De gépeikkel változatlanul jó munkát végeznek, zökkenő egy pillanatra sem állt be és

komoly segítséget tudnak adni más erdőgazdaságoknak is.

Termelési tervükkel nagyrészt végeztek. Egy munkacsoportjuk a tabányai, kettő az esztergomi erdőgazdaságnál dolgozik, már segítették az ERDÉRT, a TŰZÉP egy-egy telepét, tele vannak tervekkel, célkitűzésekkel. Az üzemképes állományuk is tekintélyes: 9 lánctalpas DT, 2 Bulldoser, 4 vontató, 3 körmöstraktor, 15 villanyfűrész a megfelelő aggregátorokkal, 29 benzinmotoros fűrész áll rendelkezésükre s a szállításhoz olyan mennyiségű pótkocsival rendelkeznek, hogy a folyamatos munkában nincsenek hiányok.

Munkaszervezésüket is a lehetőségek között a teljesítőképesség legjobb biztosítása érdekében oldották meg.

Hét gépesített egységet szerveztek:

mindegyikben benzinmotoros fűrészrel döntenek, a villanyfűrészrel darabolnak és tartalékgépet is beszeresnek. Ma már az a helyzet, hogy a borsosnyói munkások, akik valamilyen országszerte megbecsült kézi fűrészesek voltak, — csak motorfűrészrel akarnak dolgozni és tudnak is magas teljesítményeket elérni s ezzel maguknak is jó keresetet biztosítani.

Követelik a gépet,

amikor munkábaállnak és a géppálya vezetői gondoskodnak is arról, hogy a géppel időkiadás nélkül menjen a munka.

Körzeti szerelőket állítottak be,

akik hetenként megjelennek minden termelési helyen és gondoskodnak a gépek jó karbantartásáról.

Igy azután érthető, hogy a váci erdőgazdaság

összes termelési feladatának 28 százalékát már géppel végezték el és a gépi szállítások az összes szállításra kerülő fatömeghez viszonyítva 37 százalékot értek el.

Minthogy a termelésükkel már végeztek, most már a körzeti szerelők is bent dolgoznak a királyréti központi javítóban. Itt hívjuk fel a

váci erdőgazdasághoz közel fekvő erdőgazdaságok figyelmét arra, hogy

a királyréti műhely május végéig vállal javításokat a testvérgazdaságoktól is.

Kelecsényi László, a váci erdőgazdaság géppályájának vezetője elmondja, hogy most a tavaszi hónapokban arra törekednek, hogy a rendelkezésre álló gépi erővel a Borsosnyói feltartásjavítások. A két Bulldoser segítségével a földutakat hozzák rendbe, jelenleg pedig Nagy-Borsosnyói határában rakodót építenek és egy 800 méteres erdei vasút szakasszal bekapcsolják a rakodót az eddig is működő vasúthálózatba.

Képes Pál és Miksa Zoltán dozervezető

jól megtanulta már az előírt és itt

Vámos György kandidátus, Kossuth-díjas nyilatkozata

a hazai termelésű anyagok papírgyártási felhasználásáról

Az idei Kossuth-díjasok közül felterestük Vámos György kandidátust, a Papíripari Kutató Intézet igazgatóját, aki a szalmacellulóz kutatás és a papírgyártás terén végzett kimagasló munkája elismeréseképpen kapta meg a Kossuth-díj II. fokozatát. Nyilatkozatában Vámos György elmondta, hogy a Papíripari Kutató Intézet gyakorlatilag 1950 januárjában kezdte meg a munkáját és tevékenységének tengelyében a papírgyártás nyersanyagellátásának problémája áll; természetesen ez maradt a kutató munka fő kérdése továbbra is. A hazai termelésű anyagok papírgyártási felhasználásának minél szélesebbkörű megoldása igen nagy jelentőségű a fagazdálkodás szempontjából is. Nemcsak azért, mert közvetlenül itthon termelt faanyagokat hasznosítunk ezen a vonalon is, hanem azért is, mert a

faköszörület és cellulóz behozatalt tudjuk csökkenteni. Elmondotta, hogy a legnagyobb eredményeket a rizszalmának felhasználása tekintetében érték el, ez annál nagyobb jelentőségű, mert ma már hazánk komoly rizstermeléssel rendelkezik, viszont a rizszalma mezőgazdasági értékesítési köre rendkívül szűk. Ma már üzemi körülmények között állítunk elő szalmacellulóz tartalmú papírost, s a további kutatások arra irányulnak, hogy meghatározzák milyen cellulózkeverékekkel milyen papírműveletek lehet előállítani.

Majd a hazai nyersanyagok papírgyártási felhasználásáról beszélt:

— Foglalkoztunk a hazai nyárfafélék papírgyártási felhasználásának lehetőségeivel is. Kidolgoztuk a nyárrak ilyen irányú hasznosításának optimális módszerét. Ha lesz elegendő nyárfaféle és erdőgazdaságunk teljesítőképessége ebben a vonatkozásban növekszik, a magyar papírgyártás ezt a többletet is fel tudja majd dolgozni.

— Kutatásaink irányát — fejezte be nyilatkozatát Vámos György — továbbra is az a körülmény határozza meg, hogy hazánkban a papírfogyasztás fejenként évi 12 kg-ot tesz ki, holott a Nyugat-európai fogyasztás 50 kg s a Szovjetunió is ugyanerre a papírfogyasztási színvonalra kívánja papíriparát gyors ütemben fejleszteni. Az NDK-ban már most is 40 kg és Csehszlovákiában is 30 kg körül van a fejkvóta. Tehát nekünk is minden cellulóztermelési lehetőséget ki kell aknáznunk, hogy minél nagyobb hányadban biztosítsuk papírgyártásunk nyersanyagellátását hazai forrásokból.

Keresztesi Béla és Mosonyi István főigazgatóhelyettesek

A forradalmi munkás-paraszt kormány Bobok Lászlót az Országos Erdészeti Főigazgatóság helyettes vezetőjét megbízatása alól felmentette. Ugyanakkor főigazgatóhelyettesé nevezte ki Keresztesi Béla kandidátus erdőmérnököt és Mosonyi Istvánt.

Műszaki fejlesztésünk ügye

A közelmúlt évek központi problémája volt az egyes termelési ágak műszaki fejlesztésének ügye. Az erdőgazdaság sem maradt el a többi ágazat mögött és a felszabadulás utáni évek műszaki fejlesztésének eredményeit, — ha tekintetbe vesszük a kiindulási alapot, a maradi-ságból eredő ellenállást, a megfelelő előfeltételek hiányát —, kielégítőnek tekinthetjük.

Az elmúlt évek eredményeképpen több mint 250 km korszerű kőpályás erdei feltáró út, 60 km erdei vasút készült és kapcsolódott be az erdőgazdasági termelésbe.

Fadöntésünket	35,— ⁰ / ₁₀₀ -ig
A közelítést, kiszállítást	22,4 ⁰ / ₁₀₀ -ig
A szállítást pedig	75,— ⁰ / ₁₀₀ -ig

gépésítettük.

A gépi berendezések karbantartására és javítására mintegy 50 jól felszerelt műhely működik az erdőgazdaságoknál.

A KÉTSÉGTELEN EREDMÉNYEK ELLENÉRE olyan jelenségek is mutatkoznak a műszaki fejlesztés vonalán, melyek felett nem szabad és nem lehet napirendre térni, ha tovább is fejlesztésről és nem visszafejlődésről akarunk beszélni. Ezek a jelenségek mind a műszaki beruházások, mind az erdőgazdasági üzem vezetése során, térbelileg egymástól függetlenül bizonyos törvényszerűséggel jelentkeznek.

Ezek közül első helyen kell foglalkozni a *beruházások terén mutatkozó megfontolatlanossággal és a túlméretezett igényekkel*. Riasztó példaként említjük meg, hogy az 1945. óta megkezdett, illetve előkészített mintegy 60 feltáróút építési beruházás közül több mint a fele kisebb-nagyobb mértékben befejezetlen. Ez azt jelenti, hogy súlyos összegek és hatalmas munka fáradsága fekszik kihasználatlanul.

Ez annak a következménye, hogy a gazdaságok a beruházási igények mérlegelésénél vagy nem jártak el meggondoltan, a termelés-technikai igények figyelembe vételével, és nem törődtek a tervezésnél az objektum megvalósulási ütemével, vagy más okokból, legtöbbszörre ötletszerű kapkodásból abbahagyatták a beruházást és máshoz kezdtek hozzá.

Hasonló helyzet mutatkozik a gépberuházások vonalán is; az előző években beruházásból megtervezett gépeket a következő években mint felesleget leadják, vagy felkínálják leadásra.

Az üzemi emberek nem minden esetben törődnek azzal, hogy a meglévő gépekkel, eszközökkel és berendezésekkel folytatott munka rendszeres technológiai előírás alapján történjék,

Különösképpen a gépi vonalon mutatkozik a helytelen munkaszervezés, ami azután a *gépi munka erkölcsi sikerét is aláássza*. Egy gép kiesése a termelésből egész másképpen hat, mintha a kézi munkával megszervezett munkamenetből egyetlen munkáskéz kimarad. Egy gép kapacitása mögött sok egyéb munka láncolata húzódik meg, és a *gép kiesése vagy helytelen munkamódszere az egész láncolatot szétbonthatja*.

Az erdőgazdasági üzemek az épületet, utat, gépet sok tekintetben nem tekintik magukénak. Mintegy égből pottyant ajándék, amiért nem kellett fáradságot munkát végezni. Ezért *elhanyagolják a tervszerű megelőző karbantartást*. Így azt hiszik, hogy az üzemi kiadásait csökkentik. Pedig csalódnak, mert a jól működő gép termelési értéküket jelentősen növeli és a ráfordított karbantartási költséget sokszorosan megtéríti.

Sivár a helyzet a feltáró utak, erdei vasutak, nem régen épült állomási rakodó berendezések állapota körül is. Számadatokkal bizonyítható, hogy az *úthálózat felújítási költségei az elmúlt években mélyen alatta maradtak a kanott felújítási hányadnak*. Így a beruházott vagyon értéke különösen az erdei utak vonalán az utóbbi években annyira csökkent, hogy megfelelő állapotba való hozataluk a *normális felújítás keretein belül* már nem látszik lehetségesnek.

A műszaki létesítmények karbantartásával a beruházások és felújítások kivitelével és irányításával megbízott szakszemélyzetet a legtöbb helyen mostoha gyermekeként kezelik. Inkább kiszolgálónak, mint az erdőgazdasági munkák közvetlen részeseinek tekintik őket.

SÜRGŐSEN VÁLTOZTATNI KELL ezen a helyzeten. Az úgynevezett műszaki munkákat az erdőgazdaság szerves részeivé kell tenni, illetve az *erdőgazdálkodást a kor szellemének megfelelően műszaki színvonalra kell emelni*.

Az erdőgazdasági munkákat sokan még ma is szeretik elkülöníteni *biológiai és technikai* jellegük szerint. Ez a beállítás az erdőgazdálkodást felületesen szemlélőben azt a hiedelmet keltheti, hogy üzemünkön belül két egymástól bizonyos fokig idegen ágazat működik és végez olyan munkákat, melyek szerkezeti-egymástól különböznek. Ha ez a szemlélet az utóbbi években javult is, elég erős volt ahhoz, hogy termelésünk vonalán sok nehezen helyrehozható hibát okozzon. Két közismert példát kívánok felhozni.

Az első példa az *úgynevezett erdőgazdasági építőipari vállalat ügye*. Egy központi vállalat kereteibe igye-

keztünk belepréselni minden olyan munkát, amit az erdőgazdaságnál építő jellegűnek vettünk. Ennek eredményeképpen a mintegy 1 000 000 hektár erdőterületen szétszórt apró építési munkáknál nagy nehézségek között dolgoztak a vállalati emberek, míg ugyanazon a területen működő, műszaki ismeretekkel és felkészültséggel rendelkező erdészet közömbösen nézte a terepnehézségeket, anyagellátást stb. okozta nehézségeket. A vállalat leválasztása után még *építmény fenntartási kapacitás, sőt készség is alig-alig maradt az erdőgazdasági üzemekben*, mert a vállalat léte azt a hamis gondolatot táplálta az üzemi szakemberekben, hogy az építési feladatokat majd megoldja a vállalat, az ő gondjuk legfeljebb a szerződés aláírása. Az apró, mindennapi karbantartási munkákat végző szakmunkások átmertek az építő vállalatához, mert maguk a karbantartási munkák teljes idejüket nem tudták lekötöni. Az *üzemi szakemberek az építési kérdéseknek még csak a gondolatával sem foglalkoztak*.

A másik példa az Erdőmérnöki Főiskola szakosítási ügye. A szakosított erdőmérnök-képzés sok esetben azt eredményezte, hogy az úgynevezett erdőipari mérnökeink munkája nyomán nem az erdőgazdasági üzem testére szabott, nem erdészszemléletből fakadó létesítmények tervek és elgondolások születtek, az erdőgazdák pedig szentvértlenül nézték a technikai kérdéseket. Ezzel azután a műszaki fejlesztés ügye súlyos csapást szenvedett.

AZ ERDŐGAZDÁLKODÁS mint tudomány és mint tevékenység egy és oszthatatlan. Az egyes feladatoknak, illetve intézkedéseknek kölcsönhatása még évek múltával is kimutatható. Minden biológiai nézőpontból megkívánt erdőgazdasági beavatkozás végrehajtása az életben kint azonnal technikai jellegűvé válik. A végrehajtáshoz minden esetben szerszámok, gépek, munkások és mindebből következőleg *technikai jellegű munkaszervezés szükséges*.

A kérdés előrevitele érdekében néhány gondolatot adok elő az alábbiakban:

Az erdőgazdasági munkák sajátosága maga is meghatározza, hogy az itt folyó technikai tevékenységet az iparágaknál folyó technikai tevékenységgel igen fáradságos és nem mindig eredményes egy kalap alá vonni.

A TECHNIKAI FELADATAINKAT az alábbiak teszik sajátossá.

1. A munkahelyek szétszórtsága egymástól, lakott helytől, közforgalmú szállító eszköztől való nagy távolsága,

2. Az egy-egy munkahelyen jelentkező viszonylag kis méretek, melyek az iparágakban szokásos felvételre költségeket nem képesek elviselni.

3. Az időjárás viszonyoknak kitett munkafeltételek, a legnehezebb terepadottságok.

4. A technikaig kevéssé beiskolázott, műszaki tradíciókkal nem rendelkező emberanyag.

Ezeknek a sajátosságoknak az ismeretében valljuk be, nehéz a munkát úgy szervezni, sőt fejlesztést biztosítani, hogy az megfeleljen a gazdaságosság követelményeinek is. Csak egy út mutatkozik járhatónak: ha az erdők dolgozói, az egyszerű favágók és erdészek szívügyüknek, feladatuknak tekintik a műszaki fejlesztés ügyét. Ha az erdők dolgozói magukénak érzik a műszaki berendezéseket és gépeket, felelősek értük, érzik, hogy azok segítő társaik, akkor lehet műszaki fejlesztésről tágabb értelemben is beszélni. Gondolkodnunk kell éppen azért arról, hogy a műszaki munkák jelentős részét fokozatosan magukra az erdészetekre építsük rá. Ezzel elérjük, hogy a terepen szerte folyó munkákra nem mint idegenre, hanem sajátjára néz az erdészvezető és kikerüljük a párhuzamos szervek-ből, illetve intézkedésekből eredő többletköltséget, súrlódást és felelősségteljesítést.

AZ ERDÉSZETEK FELADATAIVÁ VÁLNA TEHÁT:

- A termelés, a közelítés, a kiszállítás, a szállítás és a rakodás gépi munkájának teljes megszervezése.
- Az előző pont alatti munkák gépegységeinek tervszerű megelőző karbantartása.
- Utak és épületek karbantartása.
- Kisebb méretű épület felújítások elvégzése.
- Gvűtőút és rakodó építési beruházások és felújítások.

AZ ERDŐGAZDASÁGOK KÖZPONTI FELADATAI maradna:

- A gépi beruházások megtervezése.
- A munkagépek felújítása.
- A gépkapacitás tervszerű elosztása a termelési igény kezdete előtt.
- Nagvobb épület és feltáróút felújítások.
- Épület és feltáróút beruházások tervezése, kivitelezése vagy vállalatba adása.

Ennek elérése érdekében ki kell fejleszteni erdészeteink műszaki felkészültségét és az erdőgazdaságok műszaki csoportjait. Ezen túlmenően az erdőgazdaságok szakelődőinek a főmérnök vezetése mellett állandóan foglalkozni kell a gazdaságok műszaki fejlesztésének távlati tervezésével, az erre vonatkozó gazdaságossági számítások és organizációs tervek elkészítésével és segíteniük kell az erdészeteket a helyi géptechnológia kimunkálásában,

LEGSÜRGŐSEBB FELADATOKNAK a következőket jelölhetjük meg:

- Az erdőgazdaságok pénzügyi és műszaki erejüknek minden latba vetésével segítsenek abban, hogy a már megkezdett beruházásokat mielőbb befejezhessük. Ezzel a kívánságunkkal a kormányzat intézkedéseinek teszünk eleget, mert mint tudjuk új beruházások megkezdését éppen az elmaradt és befejezetlen beruházások miatt el- lenzik.
- Segítsenek az erdőgazdaságok abban az erőfeszítésben, amelyet az Országos Erdészeti Főigazgatóság a műszaki erők felmérése terén jelenleg kifejt. Az itt kiadott rendelkezésekkel és kérésekkel szem-

ben legyenek megértőek. Lehetetlen a műszaki erők és eszközök ismerete nélkül rendszeres műszaki szervezést folytatni, és a rendelkezésre álló anyagi erőket a termelés érdekeinek megfelelően igazságosan szétosztani.

- Igyekezzenek az erdőgazdaságok minden gépet és eszközt beállítani a termelésbe, a technológiai fegyelmet biztosítani és megszervezni mind az épületek, mind a gépek terén a tervszerű megelőző karbantartást.
- Segítsenek az Országos Erdészeti Főigazgatóságnak azokban a ter- veiben, amelyek a saját rezsisben végzett építkezések kiterjedtebb bevezetésére irányulnak.

PANKOTAI GÁBOR

MUNKANAPTÁR

ÁPRILIS

1	TERMELES. Elérkezett a véghasználati termelések befejezésének ideje. Folytassuk tovább a gyériteéseket és tisztításo- kat. Erőteljesen fokozzuk a szőlőkarot gépi termelését. Már most készülnünk fel a cserzőkéreg termelésére. Ne feledkez- zünk meg a mészegetés fontosságáról: a népgazdaság ter- venfelüli meszet vár tőlünk. Elkezdhetjük a boksaszenesítést.
2	SZALLÍTÁS. Fejezzük be a kitermelt faanyagok közelítését a természetes felújítás alatt álló vágásterületeken. Szorgal- mazzuk a füledékény iparifa szállítását s lehetőleg még e hónapban végezzük ezzel a munkával. A búkkörök szállí- tási és értékesítési feladatai mellett ne feledkezzünk meg a bányafa és tűzifa szállításának és értékesítésének fontossá- gáról.
3	ERDŐMŰVELÉS. Fejezzük be a tavaszi erdősitéseket, a cse- metekertü vetéseket és iskolázásokat. A fenyőmagvetéssel még a hónap elején végezzünk. A vetések után megmaradt magfelesleget küldjük a tárolóba. Megkezdhetjük az erdősi- zések első kapdlását. Ne mulasszuk el a termelések során megszerült újulatok törevágását. Végezzünk a fenyőmagper- getéssel. Kezdjük meg a csemetekerti talajporhanyítást. Ren- dezzük a köztesterületek kiadását.
4	MŰSZAKI TEENDŐK. A fagyos idő elmúltával helyre kell állítani az erdei utak mentén beomlott részüket, ki kell tisztí- tani a vízelvezető árkokat és áttereseket. Készletezzük ki a fenntartási anyagokat. Állandó feladatot jelent az építési anyagok biztosítása — lehetőleg saját erőből. Az erdőgazda- sági építkezések legnagyobb része ugyanis csak központi anyagellátás nélkül végezhető.
5	MEZŐGAZDASÁG. Fejezzük be az őszi elmaradt szántáso- kat és a trágyaalászántást, valamint a tavaszi talajelőkészí- tést és talajművelést. Elérkezett a műtrágya kiszórásának és alátakarásának ideje is. Vessük el a tavaszi kalászosokat és takarmánynövényeket. Ne feledkezzünk meg az évelő takar- mányok és őszi vetésű kalászosok fogasolásáról, hengerezésé- ről. Alatrágvázás után vessük el a kukoricát.
6	ADMINISZTRATÍV FELADATOK. Vizsgáljuk felül az 1957—58. évi favágási tervek állomány- és választékbecs- lési munkáit. Gyűjtsük az adatokat a májusban elkészítendő jövő évi tervjavaslatához. Pótoljuk az erdészeti épületek térkép és okmánytárának hiányosságait. Április 20-ig elké- szítendő az erdőgazdasági utak katasztere. Gyűjtsük az ada- tokat az egységes áruformázási beszámolójelentéshez, amit a Központi Szállítási Tanács április 1-től egyszerűsített for- mában kér.
7	EGYÉB. Ne feledkezzünk meg a fogatok jó kihasználásáról mind a faanyagmozgatás, mind a mezőgazdasági munkák terén. Szedjük le a fenyőcsemetékre összel kirakott üveg- gyapotot. Tegyük meg a tűzkárook megelőzésére intézkedé- déseinket. A legsürgősebben beindítandó felújítási építkezé- sek költségvetéseit állítsuk össze, a bejeletésre tervezett fel- újítási hányad erejéig tegyük meg a bejelentést a Beruházási Bankhoz, szerezzük be a hatósági építési engedélyeket.

14—18. HÉT

1957. ÁPRILIS

30 NAP

HÁROSI HÍRADÓ

A hárosi bekötő út tavaszi porában ballagok ismét, hogy meglátogassam a Hárosi Falemezműveket. Milyen régen jártam itt. Tavaly október elején. Azóta egy történelmet éltünk át. Vajon az üzemben érezni-e még a keserves hónapok ízét? A bekötőúton nem. Most is olyan ez a harmadrendű műút, mint tavaly. Nem is harmadrendű, inkább osztályon aluli. Az üzem felől porfelhőtől kísérvé egy rönkökkel terhelt gépkocsi közeleg. Olyan lassan halad, hogy így egy tíz éves gyerek könnyen el tudná hagyni. De jogos is a vezető óvatossága, mert a kocsi tengelyeit lépten-nyomon tekintélyes gödrök veszélyeztetik. Bizony ráférne erre az útra is egy TUK (tervszerű utólagos karbantartás).

A vasúti töltés tetejéről körülpillantva úgy tűnik, hogy az üzem is olyan, mint az út — mindenben a régi. Az épületeken nyomtalanul múltak el a nehéz hónapok. Vajon a benne dolgozó emberek is ilyen változatlanok? Kik vannak meg, kik hiányzanak a régiek közül, hogyan folyik a munka?

Bent a vállalatnál lázas tempóban dolgoznak. Az üzemekben zúgnak a gépek, az irodákban csattog a számológép, percegnek a tollak. Mindenki helytáll a munka frontján s alig lehet valakit percekre elcsípni.

Mégis vannak, akik hiányzanak. Nem sokan vannak, akik másutt kerestek boldogulást, de így is megkeseredik az emberek szája, amikor róluik beszélnek. Főleg akkor, amikor Salamon Marian, a gyár volt főmérnöke kerül szóba. Nem értik, amit tett. Az ipar első emberei között volt, a szakma szinte a tenyerén hordozta és mégis elment jobb hazát keresni. Nem hiszik, hogy megtalálta.

Az ittmaradók előtt lassan tisztul már a látóhatár. A fejekben és ezzel együtt az üzemben is lassan rendbejön minden. Még sok a tennivaló, de az eredmények biztatóak. Egyre jobban megy a munka. A januári tervet még csak alig több mint 96 százalékra teljesítették, a februárit már több mint 113 százalékra és a márciusi tervteljesítés megközelíti a 120 százalékot. Az első negyedévet tehát becsülettel teljesítik annak ellenére, hogy januárban elmaradtak.

A termelés alakulásával szorosan összefüggő két probléma az intenzitás és a bér. Mindkettő nehéz napokat szerzett a vállalat vezetésének. Amíg az első rendkívül lesüllyedt, a másodikban túlteljesítették még a tavalyi tévyszámokat is. Az éveleji lemaradást be kellett hozni a negyed végére. Ezt a dolgozók megértették és láthatóan teljesítették. Nincs azonban még minden rendben a munkafegyelem területén. Sajnos, nem kell lámpással keresni a lógósokat. Vannak objektív nehézségek is. Így például a délutáni műszak dolgozóinak

egy része fél tízkor kénytelen abbahagyni a munkát, mert az utolsó 50-es busz 10 órákor megy. A dolgozók persze elégedetlenkedtek, amikor megtudták, hogy ezt a kiesést a vállalat nem fizeti ki. A vállalat azonban ugyanakkor kérte az Autóbusz Vállalatot, hogy az utolsó kocsi később induljon. A sürgős kérésre válasz még mindig nem érkezett.

A vállalatnál sehol nincs norma és a munkások lényegében még egyöntetűen ellene vannak a teljesítménybérezésnek. Ugyanakkor egyetértéssel abban, hogy az üzemező bűntesse a lógósokat. A vállalatvezetésnek azonban más a véleménye. Elismerik, hogy nem lehet és nincs értelme minden területen bevezetni a teljesítménybérezést, de egyes területeken fokozatosan, a munkások meggyőzésével és egyetértésével helyes a szakmánybérezés bevezetése. Ehhez azonban meggondoltan kell hozzáfogni.

Súlyos probléma az anyaghelyzet. Amikor október elején utójára ott jártunk, akkor is arra panaszkodtak, hogy az erdőgazdaságok még a harmadik negyedben is szállítottak fülledékeny bükköt és a készletük igen jelentős. Akkor mégis bizakodtak. — Ha jól megnyomjuk a gombot, 1957. január 1-ig körülbelül 1500 köbméterre lecsökkentjük a készletet — mondották. És a valóság? Január elején a rönkkészlet 14700 köbméter és ebből 5800 a bükk. Csaknem ötször annyi bükk, mint az előző év nyitókészlete! A vállalatot itt érte az egyik legnagyobb anyagi veszteség. A fenti mennyiségnek ugyanis mintegy 60 százaléka nem a tóban tárolt és tel-

jesen befűlledt. Ezt a mennyiséget csak osztályonaluli szelvényárunként (koporsóeszköz) lehet feldolgozni, vagy kisipari szövetkezeteknek eladni.

Nem kis probléma a sok rönk elhelyezése és feldolgozásának ütemezése sem. Az éveleji készlethez csupán a bükkből még 8 ezer köbméter érkezett az első negyed folyamán. Az anyagot most három részre osztották. A tóban tárolt régi bükköt kiszedték és a Dunába helyezték. A friss vágás nagy része a tóba került, míg a bükk fűrészrönköket az eddigiektől eltérően nem a Dunában, hanem egy új rönktéren tárolják, ahol locsolással védik a fülledéstől. Így elkerülték azt, hogy az új vágás befűlledjen vagy rá kerüljön a régre és ezzel végleg elhúzódjék annak feldolgozása.

A termelésben a friss bükk mellett párhuzamosan dolgozzák fel a régi készletből azt, ami használható. Ilyen módon a régi készletet körülbelül május végéig feldolgozzák.

Míg nyersanyaggal az üzem bőven el van látva, addig a különböző gép és egyéb alkatrészek beszerzésének nehézségeiről és körülményeiről az érdekeltek rémregényeket tudnak mesélni. Hadd mondjak el kettőt. Az üzemben lévő automatakapcsolóhoz havonta mintegy 130—150 álló és mozgó érintkező kell, mert a régiek elkopnak, az érintkezés megszakad és a kapcsoló nem működik. Az apró, körülbelül 2 dekás érintkezőket lehetetlen beszerezni. A gyártó üzem (Ganz Vill.) a vállalat részére hajlandónak mutatkozott 10—15 darabot (!) adni, de gyártani többet nem gyártanak. A másik, Néhány öntvény leöntésére sürgősen szükség lenne. Végigjárták a számításhoz való vállalatokat. Az EMAG vállalta,

Érdekes, új erdőgazdasági gépet gyárt a kazányi gépgyár. Az új gépet cserjetisztítónak nevezik s a tapasztalatok szerint 18 cm-nél vastagabb fákat is elmozdít útjából. A cserjés, fás területeket alkalmassá teszi újraerdősítésre, vagy mezőgazdasági művelésre.

hogy gyorsan megcsinálja, de a tárgyaló felek egyike 10 mázsa kérget, a másik 10 mázsa fát kért. Még az a szép, hogy nem ingyen, hanem pénzért!

*
Erdekes és tanulságos, hogy bár a sok tennivaló mellett az illetékesek alig foglalkoztak az újítómozgalmal, mégis szinte spontánul az első negyedben 15 újítást adtak be. Ez különösen figyelemreméltó akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a múlt év azonos időszakában, amikor egy külön ember csak ennek a szervezésével foglalkozott és amikor a munkások normában dolgoztak (amiről sokan azt hitték, hogy az újító mozgalom egyik ösztönzője) 42 újítást nyújtottak be.

*
A norma és a túlfeszített, kapkodó munka megszűnésének még egy tanulságos kísérő jelensége van: A balesetek száma a múlt év azonos időszakával szemben csaknem 60 százalékos csökkenést mutat. Ugyanakkor a mostani balesetek legnagyobb része csak egészen könnyű sérülés.

*
Éppen úgy, mint legutóbb, a dolgozók most is kértek, írjam meg, hogy a munkaruha kihordási idejének meghosszabbítása nem volt helyes és az illetékesek változtassák meg a normát. A rönktéri és más fizikai dolgozók munkaruhája a normaidő feléig sem tart.

*
És még valamit hadd említsek meg. A Hárosi Falemez művek április 6-án kedves ünnepség, hangulatos és jóízű vacsora közepette búcsúztatja a vállalat 36 nyugdíjban lévő dolgozóját. Ezek közül 21-en — akik a vállalat régi dolgozói — ajándékot is kapnak. Mi is szeretettel búcsúzzunk tőlük.

*
De hadd írjunk olyanról is, amire nem kértek. Már októberben arra gondoltam, hogy meg kell írni, milyen ebédet adnak a dolgozók részére a Hárosi Falemez műveknél. Ebédeltem én már sok helyen. Ettem különböző üzemi konyhán, ettem előfizetéses ebédet a Kéményseprőben, a Gundelnál, de olyan bőséges és főleg olyan jó ízű kosztot még sehol nem adtak, mint a Hárosi Falemez művek ebédlőjében. Ezért úgy gondolom, dicséretet érdemel a Vállalat vezetésének és különösen dicséretet érdemel az ételek nagy mestere, Molnár Margit néni, aki szeretettel készíti a dolgozók számára az ízletes ebédeket.

Az ebédlő azonban, úgy gondoljuk, elbírna néhány forint ráfordítást, hogy az ebédhez a körülmények is kellemesebbek legyenek. A jó benyomásokat rontotta az is, hogy az ebéd után egy pohár vizet sem tudtam inni, mert nincs pohár.

*
A hárosi bekötőút pora újabb szürke fátylat borít a cipőmre. Hazafelé tartok egy nap gazdag tapasztalataival. Igen, az út a régi, de az emberek nem. Megkomolyodtak, megacélosodtak, önállóbbakká lettek.

F. L.

A rönktermelés szabályozása

A bükk, gyertyán, cser és nyárrönk kitermelésének mennyiségét az OEF erdőgazdasági főosztálya úgy szabályozta, hogy a még hátralevő kitermeléseket aszerint kell irányítani, esetleg leállítani, hogy csakis a március 5—7-én megtartott kooperációs tárgyalásokon kialakított rönkértékesítési tervszámoknak megfelelő mennyiség kerüljön kitermelésre. A fűrész- és lemezipari vállalatok fogadóképességéhez igazított termelési ütemezésen túl — különösen a bükk, gyertyán, cser és nyárrönknél — termelési felfutást semmiféle

indokolással sem fogad el az erdőgazdasági főosztály és túllépések esetén a felelősségre vonást az érdekelt erdőgazdaságok nem kerülhetik el. Természetesen a felfutás megakadályozása nem járhat az iparifakihozatali százalék csökkentésével vagy éppen az iparifának alkalmas faanyag tűzifába történő feldolgozásával. Amennyiben a felsorolt fafajú rönkökből az értékesítési tervet meghaladó mennyiség volna máris készletben, ezt az OEF tervgazdasági főosztályának soronkívül be kell jelenteni.

Miért csökken a gyantászható törzsek száma?

Megkértük Szalontai Béla elvtársat, az Erdőkémia igazgatóját, hogy tájékoztasson bennünket a gyantászás ideji lehetőségeiről. Szalontai elvtárs a következőket mondta el:

A gyantakihozatal 1956-ig felfelé ívelt. 1956-ban azonban már csak 1 kiló 60 deka gyantát termeltünk törzsenként, az 1955-ös 1 kiló 80 dekával szemben. Tervteljesítésünk egyik évről a másikra 10 százalékkal csökkent, mert az erdőgazdaságtól kevesebb törzset kaptunk gyantászás céljára és az időjárás sem volt olyan kedvező, mint az előző esztendőben.

Az ország különböző területein körülbelül 250—260 öthat éves gyakorlatlall rendelkező szakmunkásunk van. Ezek az emberek már hozzáfogtak a munkához. Több gyantakihozattal ebben az évben sem számolhatunk, mert az idén még tovább, mintegy 50 ezerral csökkent a gyantászásra váró

fenyőtörzsek száma. Még hozzá a nyugati részen, különösen Zalában, ahol a legbővebb gyantatermő törzsek vannak. Zalában törzsenként átlag 1 kiló 80 deka gyantát termelünk, míg Kaposvárott és Veszprémben csak 1 kiló 40-et.

A gyantászásra szánt törzsek száma azért csökkent, mert az erdőgazdaságok nem tudják pontosan felmérni, mennyi fenyőtörzs kerül az elkövetkezendő esztendőben kitermelésre. Az üzemtervet nem jól alkalmazzák és 20 éves távlati terv nincs. Pedig az minden tekintetben hasznos volt annak idején, mert távolabbi lehetőségeket nyújtott, és meg lehetett állapítani, hogy mennyi fenyőtörzs fog kitermelésre kerülni.

A gyantakihozatal növelése népgazdasági érdek is. Előfordult már, hogy a kitermelt gyantáért csaknem ugyanannyit kaptak az erdőgazdaságok, mint a fenyőtörzsekért. Az országának évente 300—350 vagon gyantára van szüksége. A hazai termelésünk alig haladja meg az 50 vagon, a többit külföldről hozzuk be. Sok valutát takaríthatnánk meg, ha több fenyőtörzset kapnánk és növelhetnénk a gyantakihozatalt — fejezte be tájékoztatóját Szalontai elvtárs.

A MECSEK RITKA VIRÁGAI. Az idén elsőnek az illatos hunyor kezdett virágozni, amely az egész országban csak a Mecsek környékén található. A napokban jelent meg a mecseki erdőkben az ugyancsak ritkaságunkba menő „lónyelv-csodabogyó”. A Harsányi-hegy lankáin virágzik a magyar kikerics, amely az egész Kárpát-medencében csak itt található.

Simonyi óbester levele a magyar ifjakhoz:

VÉDJÉTEK AZ ÉLŐFÁT!

Minden tavasszal ránk köszönt hét kedves hangulatos nap: a Fák Hete, amikor szóval, tettel felhívjuk az ország figyelmét az élőfa védelmének fontosságára, ennek a védelemnek mérhetetlen gazdasági jelentőségére. Különösen nagy feladat ez a mi, fában szegény hazánkban, ahol csak a felszabadulás után ébredtünk talán először annak határozott tudatára, hogy a magyar fakincset, amelyet a kapitalista rablógazdálkodás kegyetlenül megdézsmált, a szocialista gazdálkodás egyre növelendő értékei közé kell sorolni. Parancsoló igazság ez, ha a szebb és jobb magyar életért harcolunk!

Az erdősítés, hazánk faállományának növelése a mezővédő és szélvédő erdősávok tervszerű telepítésével eddig nem kis sikerekre tekinthet vissza. De mit ér mindez akkor, ha a zsenge, új fiatalosok állományát vandál kezek oktalanul írtják, pusztítják, ha így teszik lehetetlenné, hogy a sarjadó erdőkből olyan erdők fejlődjenek, amelyek megkötik a homokot, megállítják a pusztító szeleket és megvédi mindnyájunk mindennapi kenyerét, a magyar életet: a gabonát.

A fa védelmét hirdeti az április 7-én ránk köszöntő Fák Hete. Új erdőket, új ligeteket, parkokat, árnyas utakat akarunk a sívó homok helyén! Ezt fogjuk újra és újra elmondani mindenütt, mindenkinek, aki még nem érti meg ennek a védelemnek szükségét, száz és száz okát, nemzetmentő célját.

Szeresd az erdőt! Ezt a jelszót nem ismételtük elégyszer. A múltban alig volt egy néhány lelkes magyar, aki már akkor tudta, érezte volna, mi a háttere, mi lehet az oka, célja ennek a szeretetnek, amely az élőfa

védelmét hirdeti. Am volt néhány ember ebben az országban, aki már akkor szerelmese volt a fának, amikor a gazdag magyar nagyrú csak szabad prédának, munkanélküli jövedelemnek tekintette ezer meg ezer holdjának erdőit. E pompás fáért rajongó emberek egyike volt a történelmi híró Simonyi óbester, akinek a debreceni kollégium rektorához és tanáraihoz intézett tanulságos levelét alább közöljük, hadd ismerje meg annak a megszívlelendő sorait a Fák Hetében a mi ifjúságunk is!

Íme, a levél:

„Tiszteletes Rektor Professor Úr! Tiszteletes és Tekintetes Professorátus!

Minden jó hazafi tartozik Hazájával jól tenni; minden ember felebarátjának hasznára lenni...

Én, mióta életemet használni módom van, ebben nyughatatlankodtam és Debrecenben is (ahol talán legnagyobb kötelességemnek tartom azon indulatokat teljesíteni) csak abban kezdhetem el szolgálatomat, hogy a város díszére és a publicum gyönyörűségére egy Alét a Nagyerdő felé készítették. Jól is

tudom azt, hogy nem fogom fáradtságaimat soha megbánni, mert sok érdemes megismerői lesznek ezen jó czélomnak.

De azonban tartok a sokféle gyűlevész és neveletlen gyermekemberektől, hogy ezen munka folytatásában szantszándékkal károkat fognak tenni. Kérem a Tiszteletes Professorátust, mint ezen Collégiumban a nagygyülekezeti ifjúságnak kormányzóját: az alattok levő Nemes Ifjúságot arra indítani méltóztassanak, hogy Ők a kik itten jövőre életre pallérozódnak vannak és leggyakorabb a Nagy Erdőben való sétálásokból részeseülnek, ezen Aléban levő fákra, melyeket én nagy bajjal sok messi helyekről összeve hordattam, felvigyázni, és minden kártevőket meghátráltatni ne sajnáljanak, és a Conservatórióért ezen örökre való gyönyörűsége tett Fundamentomra Ők is vigyázó szemmel lennének: úgy megnyugodva lehetünk, és az elkezdett dolognak szép végire jutni fogunk. Mellyek után egész tisztelettel maradtam kész köteles szolgája — Debreczen, december 11-kén, 1819.⁴

B. Simonyi óbester“

Mi megismételjük Simonyi óbester szavait:

Ifjúságunk tagjai „ne sajnáljanak a fákra felvigyázni és minden kártevőt meghátráltatni...“

A vadászat új szervezete

A vadgazdálkodás helyes irányban fejlesztése érdekében szükségessé vált az üzemi vadászterületeken folyó vadgazdálkodás szabályozása és az erdőgazdaságoknál olyan vadászati szervezet kialakítása, amely biztosítja a vadállomá-

nyban elszenvedett károk pótlását

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjének márciusban megjelent utasítása meghatározza a vadászat új szervezetét.

KÉT KÉP A VADÁSZOK MULATSÁGÁRA

Most húsz esztendeje 1937-ben tartották meg a berlini vadászati vilákiállítás, amelyen az itt látható két vidám kép nagy közönségsikert aratott.

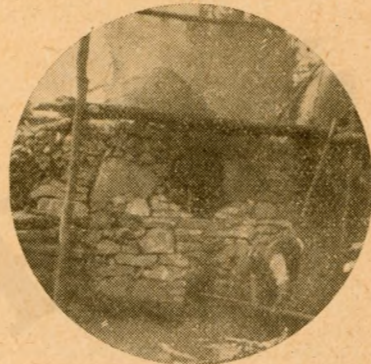

A vadász lakodalma.

A vadász temetése.

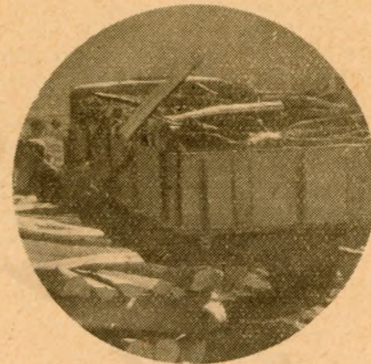
B·A·K·O·N·Y·I · K·É·P·E·S·L·A·P

A bakonyi falvakban nagy népszerűségnek örvend a mészégetés a magánosok körében

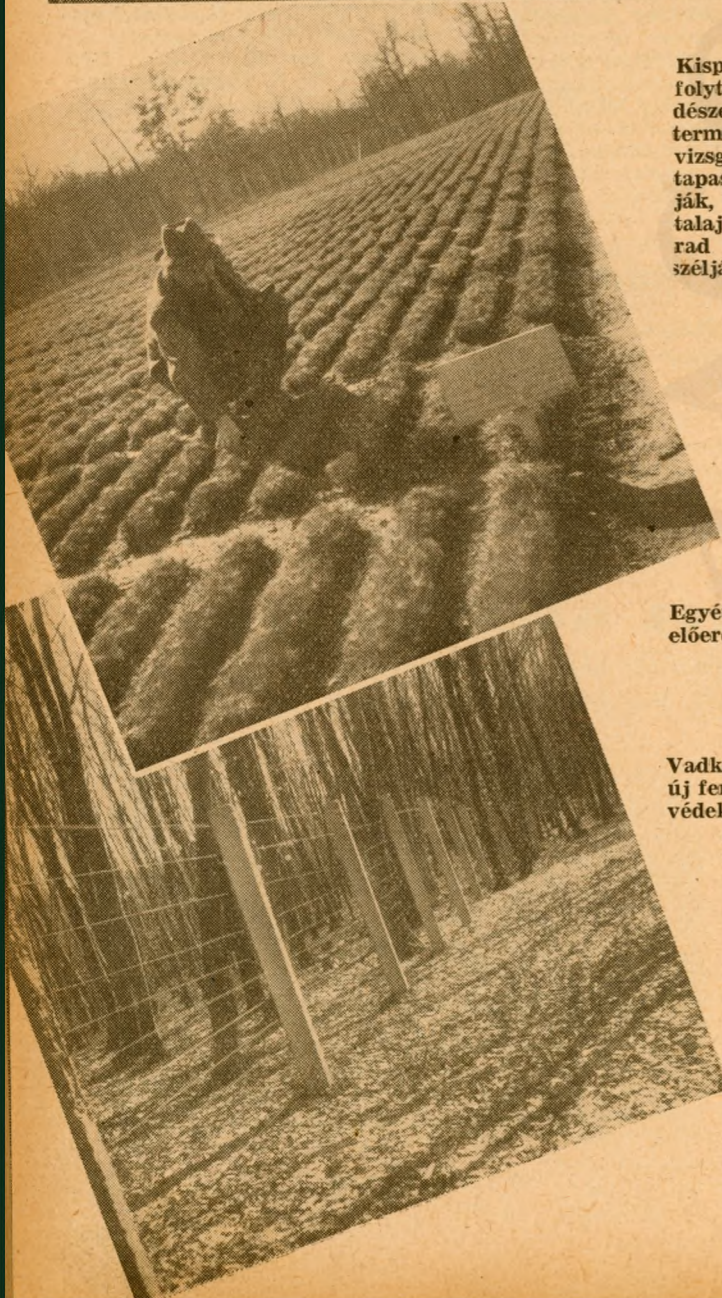
Új, kompakt szállítmányt kaptak a szárokélopusztai fogatgazdaság lovai.

A pápai erdőgazdaság területén a lovak mellett a gépeket gépkocsikat is kihasználják.

A Bakonyban is a bükkanyag szállítása ma az elsőrendű feladat. A bakonyi erdei vasúti dolgozói mindent elkövetnek, hogy a napi forduló számát növeljék.

Kisparcellás kísérleteket folytatnak az ugodi erdészet területén a fenyő természetes újulatainak vizsgálatára. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy köves-kavicsos talajon jobban megmarad az újulat, mint a széljárta, sima talajokon.

Egyéves erdei fenyő az előerdei csemetekertben.

Vadkerítések védik az új fenyőerdősítést. Drága védekezési módszer, de a legbiztosabb.

Jövet a Bakonyból írom e lelet. Három nap élményéből bőven telne a kötetnyi anyag is, mégis hadragadjak ki csupán három témát jegyzetfüzetemből. Talán azt, ami a legfontosabb feljegyzések nélkül is legjobban megmarad emlékezetemben, ami a legfontosabb foglalkoztat, nyugtalanít, örömmel tölt el, vagy éppen aggaszt...

Az ugodi erdészet egy bakonyi beszállásában feltétlenül külön fejezetet kíván. Itt valóban „művelik az erdőt“, itt az erdészek oly intenzíven munkálkodnak az ezer holdakon, mint parkban a kertész. Tudomást adok az erdészet tapasztalatait s az erdész megvalósítja, kipróbálja a tudományos elképzeléseket. Az előerdei csemetekert, a kert szomszédságában a rontott erdő átalakítása, a nagytevelői homokfásítási kísérletek mind nyomot hagynak a látogatóban.

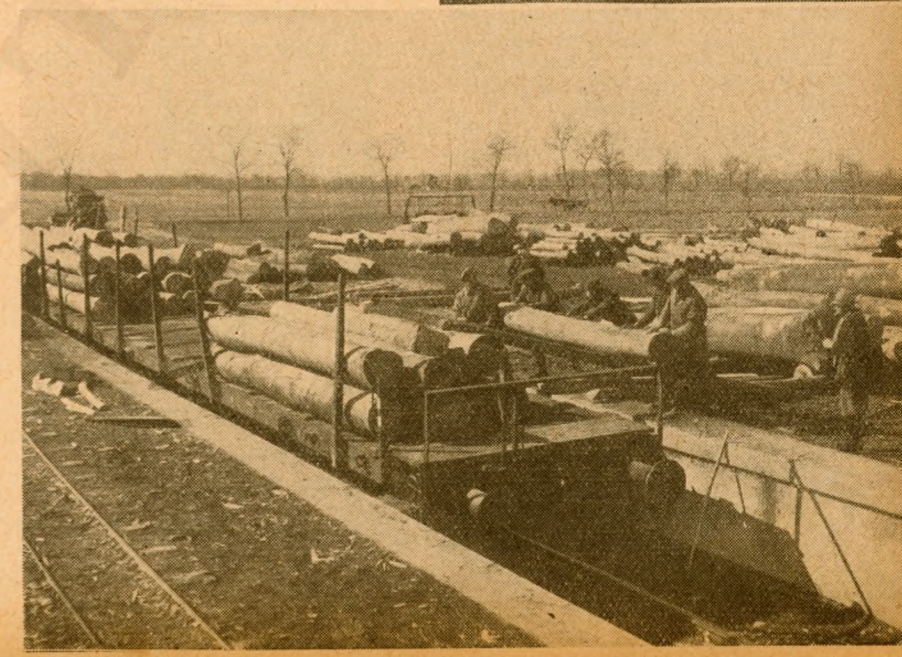
Az emberek, az erdészek „lombosodásuk“ azonban a természet képénél is megkapóbb. Fénykép nem tudná elénk hozni az erdészek Károly bácsi lelkesedését, szenvedélyes kutatókedvét, ami a hatéves erdei csemetekert felmetszésével folytatott kísérlet mutogatásakor akaratlanul is előtör belőle. Sőt minden kísérleti fácskát számontart, ismeri mennyit nőttek esztendő alatt, számontartja a vastagodást, a lombzat alakulását, a legcsekélyebb elváltozás sem elhagyja az erdésztől a figyelmét. Úgy tör a fény felé, mint a középkorú akácok árnyékából a fiatal fenyőcsemetek. Az igazi erdész örökké fiatal marad...

A gépe legyen a második fejezet. Motorosok, gépkocsi, traktorok, motorfűrészek úgy a Bakony arcához tartoznak immár, mint a büszke agancsú szarvasbikák. A híres bakonybéli favágók, akiknek ősei ország- és világhíressé váltak, akiknek a kezükben a motoros fűrész előtt híressé lettek művészi vagy hasznos fadarabokkal, ma benzínmotoros fűrészrel vágják a hajkot, döntik a bükköt és a tölgyet, darabolják az óriás törzseket. Először a szászországi Hein Lászlóval és Hein Pállal, kik ugyancsak kézfűrészesekből váltak motorfűrészkezelőkké. Mintha nem bíznának eléggé a gépben. Valamikor ugyanígy idegkedtek talán a kézi döntés új brigádszervezetétől, ugyanígy hitetlenkedtek más fatermelők teljesítmény-százalékában! Annakidején kemencei favágók jöttek, hogy megmutassák a jól megszervezett munka, a szakszerű szerszámkezelés eredményességét! S most? Ugyanazok a kemencei favágók motorfűrészrel a kézben bizonyítják, hogy nincs vasból vagy acélból a fa Bakonyban sem, akárcsak a Börzsönyben. Jó a géppel, de az ember is fontos. Akár a tudomány és a folytonos kísérletezés, ez is előre viszi az embert...

Azt mondják, hibát a legkönnyebb találni. A hibáké lehetne a harmadik fejezet. Hadd változtassak a hiedelmen: a hibák felismerése nagyobb elmélyülést kíván a felületes szemlélődésnél. Ennélfogva ebben a fejezetben egy olyan mellékéggel foglalkozom, amelyről azért nem készült fénykép, mert rossz időpontot fogtunk ki. A mészégetésről van szó. Látogatásunkkor éppen abba a korszakba érkeztünk, amikor a mészégetés kemence sem égett. Annál több mészt alaktak az erdőn keresett ágfá tüze mellett a kisebb, tizenöt méteres egyéni mészkemencék. Sok erdei munkás, egyéni gazda szép keresetet biztosít magának a mészből. Kár lenne, ha a pápai erdőgazdaság kevésbé látná, hogy e ma oly fontos nyersanyag mennyire fontos az erdőgazdaságnak, mind az erdőgazdaságnak hasznos...

Hatalmas, kivénhedt bükköket dolgoznak fel tűzifává a farkasgyepűi erdészet területén Pap István, Boldizsár Fülöp és Horvát Kálmán fakitermelők. A képen látható bükkörönk valóban nagy, mégis nagyított rajta valamit az ügyes fotóriporter beállítás.

Lent: a franciavágási erdészeti vasúti rakodót láthatjuk. Itt rakják MÁV vagonokba a bükkörönköket — a szomszédos fűrészüzem méltatlankodására. Elvégre ők is feldolgozhatnák a bükköt is...

A farostlemezgyártás történelmi fejlődése

Már kezd lassan köztudomásúvá válni, hogy Mohácson épül az első magyar farostlemezgyártó üzem. Olvasóinkat valószínűleg érdekelné fogja, hogy ez a kiváló tulajdonságú mesterséges fa hogyan alakult ki az évszázadok, sőt évezredek folyamán.

A föld felületének mind kisebb százalékát borítja erdő. A növekvő szükséglettel egyidejűleg az iparifa értéke állandóan növekszik, miközben óriási mennyiségű csökkent értékű vagy értéktelen fahulladék keletkezik. Az építőipar viszont növekvő mennyiségben igényel sima, világos, nagy felületű lapokat. Ezeket a nagy felületeket fából — a természetes fa nedvességgel szembeni érzékenysége miatt — előállítani gyakorlatilag megközelíthetetlen.

Borítólapok készítése szempontjából igen nagy szerep jut a farostlemezeknek: ugyanis fizikai tulajdonságait nagymértékben lehet változtatni és sokféle díszítő hatást lehet elérni vele. A nagyipari gyártás ugyan még csak néhány évtizedes, történeti múltja annál nagyobb.

Már az ókorban, a VI. században használtak bizonyos kemény papírfajtákat házfalak építésére. Az irodalomból ismert első európai felhasználás az angol Clay-től ered: 1772-ben beadott szabadalma szerint: „papier maché“-ját ajtók, bútorok, házak és kocsik építésére ajánlja. 1845-ben egy másik angol szabadalom ugyanezt az anyagot belső díszítésre javasolja és 1853-ban az „Illustrated London News“ tudósít egy kiállításról, ahol 10 villa szerepelt, melyek közül egyet még Ausztráliába is kivitték és ott állították össze.

Ebben az időben a megfelelő ellenállóképesség elérésére még több réteget nyerveztek össze és olajjal vagy kencével impregnálták. Nagy eredmény volt 1890-ben a sokhengeres kartongép megjelenése. Ebben már nyervezés nélkül is megfelelő szilárd-ságú lapokat állítottak elő.

A kezdeményezés az előző évszázad vége táján Angliáról átszállt az USA-ra. 1901-ben Minesotában felfedezik az akkor még hajlékony lapok magas hőszigetelőképességét. 1906-ban már megfelelő szilárd lapokat („Wallboard“) hoznak forgalomba. Ezeket még vakolat- és padlópótanyagként használják.

Ettől kezdve megindult a hatalmas arányú hajsza az előállítás terén. Az egyik üzem csődbe jut a farost miatt, a másik — mert két héttel több hitele volt — vagyont keres. Facsiszolatból, melaszából, fűrészhulladékból, éves növényekből (kukoricából) állítanak elő lemezeket. A Masonit cég még Európában is „gründöl“: 1929-ben Svédországban, az Insulit cég 1933-ban a finneké indít üzemet.

1932-ben már Németországban is elkezdik a gyártást. Az alapanyag még normális facsiszolat, csak 1934-ben állnak át Asplund-féle defibrátorra (rosttalanító). Azóta számos finomított eljárás született. Ezt bizonyít-

ja az a 600 szabadalom, amely ma ezen a téren ismert. 1955-ben 160 farostlemezgyár volt üzemben a világon, ebből Európában 77 és Közép-Európában 24 (nálunk eddig az ideig egyetlen működő üzem sem volt).

Technológiai szempontból két jelentős esemény volt: 1931-ben A. Asplund elkezdte kísérleteit, melyek defibrátorának kialakításához vezettek s a 30-as évek végén az USA-ban elkezdtek a keménylapok előállításá-

nak kutatását félnedves vagy száraz eljárással.

A világ farost termelése 1924-től 1959-ig (az 1959-es értékek természetesen becsültek) mintegy százszorosra emelkedik: évi 50 000 tonnáról 5 000 000 tonnára.

Láthatjuk, hogy ha nem akarunk elmaradni a világ technológiai fejlődése mögött — nem is beszélve a gyártással elérhető deviza megtakarításról — szükségünk van olyan üzemre és üzemekre, amelyek ezeket a kiváló tulajdonsággal rendelkező műfalapokat gyártják.

Északmagyarországi találós kérdések

A kérdőjel először akkor ágaskodott fel bennünk, amikor megláttuk a ládi üzem szenzációt (a rosszma-júak szerint közderűt) okozó magaslesét. Nem, félreértés ne essék nem valami erdőgazdaságról, hanem a ládi fűrészüzemről van szó. De lásuk először ezt a találós kérdést.

Az üzem anyagterét eddig léckerítés és egy lusta kutya „védté“ az illegális „anyagbeszerzőktől“, akik főleg a pálinkáért és egyéb nyomorba döntő (ha úgy tetszik gyomorbaöntő) folyadékokért elcsereíthető dongák iránt éreztek ellenállhatatlan vágyat. A vállalat ezt nem respektálta eléggé és az Erdőterv tervei alapján a Miskolci Lakáskarbantartónál megrendelte az anyagteret körülvevő drótkerítést. A kerítés már egy éve készül és most már úgy tűnik, hogy előbb-utóbb befejezik.

Ezelőtt mintegy két héttel azonban az anyagter közepére egy magaslest építettek reflektorral felszerelve. Már most az a kérdés: amíg léckerítés volt, nem volt szükség magaslesre, a drótkerítéshez miért kell, s ha a drótkerítéshez is kell (vagy jobban kell) miért építettek ilyet? Ha az éjjeliőr fentről észreveszi a tolvajt, milyen sebességgel kell lejönnie és a tett színhelyéig mennie, hogy a lopott anyaggal el is csíphesse a deklvenst, miután a ráirányuló fény-

ből az is észreveszi, hogy észrevették (ellenkezőleg őt sem veszik észre)? Hogyan csökken a dongalapás, amikor a magaslestől a dongateret épületek takarják el? Végül a magasles helyett és a vackába búvó lusta kutya helyett — amelyek annyit éheznek, hogy egy tál lencséért az egész anyagteret odaadná — nem volna-e jobb két fiatal, éber és rendszeres etetett kutyát tartani?

Az említett kerítést a dugószínnél szorosabban, a szín falánál álló szállító szalag mellé építették. Vajon, ha a transzportort valamilyen okból (nagy javítás stb.) el kell vinni, a dugószint vagy a kerítést fogják-e lebontani?

A vállalat mérnökeit alig lehet az üzemekben látni. Íróasztal mellől végzik a munkát. Ez a munka legtöbbször papíros munka. Nem lehetne-e ezen változtatni, a sok jelenlést csökkenteni, többet és közvetlenül a termelésben dolgozni?

A vállalat intenzíven foglalkozik azzal, hogy olyan technológiát dolgozzon ki, amellyel ugyanabból a nyersanyagból több és jobb dongát termelhet. Vajon más vállalatnál is szeretik ennyire a bort és lehet-e ehhez a munkához más mint jó szerencsét kívánni?

Most jelent meg!

Erdőgazdasági alapismeretek

Szerkesztette: Tompa Károly

A könyv elsősorban erdészeknek, erdei munkásoknak, valamint az erdő, a természet iránt érdeklődő nagyközönségnek szól. Foglalkozik a fontosabb erdei fákkal és cserjékkel, az erdő és az éghajlat közötti kapcsolattal, a különféle erdőtípusokkal. Ismerteti a csemetermelés, fásítás, erdőtelepítés, erdőnevelés kérdéseit, az ápoló és felújító vágások fontosságát. Részletesen tárgyalja az erdővédelem kérdéseit. Az erdőbecslésről szóló fejezet alapot ad a becslés alapján történő felméréshez. Terjedelmes rész foglalkozik az erdőhasználat (irtás, döntés stb.) különféle módoszataival. Külön fejezet foglalkozik az erdei melléktermékekkel, egy másik az üzemtervekkel. Az utolsó fejezet a természetvédelem gyakorlati és esztétikai kérdéseit tárgyalja.

420 oldal

Ara: 35,— Ft

MEZŐGAZDASÁGI KIADÓ

TAVASZI HANGOK

Cpsz — korr — cpsz — korr — korr... hangzik a párját kereső erdei szalonka szerelmes üzenete. Avatatlan számára csak tökéletlen „zörejt“, vadászfülnék azonban a legszebb melódiánál is kívánatosabb hangja ez az alkonybahajló kora tavaszi délutánnak. Azt jelenti, hogy megérkeztek, ismét erdeinkben időznek kedves vendégeink: az erdei szalonkák. Azt jelenti, hogy újra részünk lehet a szalonkahúzás nyújtotta, sokra tartott vadászörömlükben, amelyeknek kihasználásáért valóban nem érheti anyagiaság vádjá a vadászt. A sikeres szalonkavadászat alig galambnyi zsákmánya ugyanis anyagi érték, vagy „pecsenye“ tekintetében nem számottevő. „Tömeget“ nem lövünk belőle, hiszen, ha az esti vagy hajnali „húzás“-on a magunk egy-egy szalonkáját sikerül elejtenünk, ez már igen eredményes vadászatnak számít. Ha pedig nagy ritkán két vagy több szalonkát lövünk egy húzáson, úgy olyan vadászélményhez jutottunk, ami eszményi érték tekintetében jóval felette áll a legsikeresebb kóravadászatnak.

Miért van hát ekkora becsben ez a buksifejű

kis madár, melyen a felületes szemlélő semmi különösét nem lát, legfeljebb csak feltűnő hosszú csőrén, vagy a szürkésfehér-sárgásbarnás-, fekete és rozsdaszínek művészi kombinációját mutató bársonyos tapintatú tollaza-

tán akad meg a szeme? Talán élete egyes mozzanatainak még megfejtésre váró rejtélyei, — melyről a különböző népek ornitológusai is rengeteg cikkeznek — biztosítanak fokozott érdeklődést az erdei szalonka iránt? Talán vadászatának körülményei és köztük legfőképpen a tavaszi erdő varázsa alapozták meg az erdei szalonka „becsületét“? Talán maga a megújódást jelentő tavasz, amelynek biztos elérését hirdeti a szalonkavonulás megindulása, biztosít rendkívüli megbecsülést, a hir vivője, az erdei szalonka iránt?

Legvalószínűbb, hogy a sok „talán“, a különféle tényezők összejátszása okozza azt, hogy a természetkedvelők — és ez utóbbiak közt elsősorban a vadászok — március első napjaiban már egyre növekvő érdeklődéssel várják a „szalonkahíreket“, a tavaszi szalonkavonulás megindulását. És amikor északon, Skócia és Anglia felett megjelenik a „tavaszi ciklon“ — az alacsony tavaszi légnymás, — az erdei szalonkák felkerekednek déli telelőjükről és elindulnak északi költőhelyeik felé...

Ismét elérkezett a szalonkavonulás ideje. Önkéntelenül is felidéződnek emlékezetünkben a nappali „bokrázások“, a hajnali, esti „húzások“ őszinte vadászörömei. Agytekervényeink „filmszalagján“ különösen az utóbbiek képe éles. A film „hangos“! Kísérő zenéje: rigófütyty és a fácánkakas dörgő kakatolása. Látjuk magunkat jól ismert helyünkön. Ismét kivitt a tavaszi erdő ezernyi sejtelmes igézete. Lá-bunk előtt a szürke avar közt ibolya nyí-

lik, köröttünk selymes barka, fészlő rügyek hirdetik a megújódott élet diadalát. A lenyugvó nap utolsó sugarai végigsimogatják a lankás oldalakat. Megnyílnak az árnyak és az erdő fölé opálos köd ereszkedik. Elcsendesül a „kisérozene“; a fácánkakas és a rigó elpihentek.

Az alkonyuló égen kigyúlt egy fényes lámpás, feljött a „szalonkacsillag“. Cpsz — korr — cpsz — korr — korr... halljuk közeledni a szálerdő felől a várvavárt hangokat és már felénk is ér imbolygó repüléssel a párját kereső szalonka. Egy pillanat és már vállnál van a puská. Csőtorkolat tüze villan, lövés döreje szól a tavaszi alkonyatba és a szalonka röptének íve megtörik; a test halk koppanással hull az avarra. Repeső szívvel vesszük fel a zsákmányt, megsimogatjuk bársonyos puha tollazatát és őszinte vadászörömmel fűzzük aggatónkra a tavaszi erdő nagybecsű ajándékát.

Az emlékezés „filmje“ lepergett, de délután ismét neki indulunk az erdőnek és akkor — új „helyszíni felvételre“ kerül majd a sor.

Dr. Bertóti István

A magyarországi vadállomány térképe a MAVAD, most megjelent díszes albumaiból.

ÁLLÓ FÁK

fatömegének megközelítő pontosságú megállapítása

A gyakorlatban — különösen fahasználati vonalon — számos esetben szükséges az álló fák fatömegének megközelítő pontosságú ismerete, ami legegyszerűbben és leggyorsabban szembecsléssel állapítható meg.

A megközelítő pontosságú fabecslésnek számos, többé-kevésbé ismert módszere van, amelyek a különböző szakkönyvekben megtalálhatók. A továbbiakban az általam kidolgozott módszert kívánom ismertetni, amely alkalmas bármely fafajú, vágható méretű, álló fa összes és ezen belül a főbb választékcsoportok szerinti fatömegének megállapítására.

A módszer faterméstanai megfontoláson épül fel. Tudjuk, hogy az álló fa összes fatömege a mellmagassági körlap terület, a famagasság és alakszám szorzatából megkapható. A mellmagassági átmérő és a famagasság szembecsléssel határozandó meg. A hiányzó mellmagassági alakszám szembecsléssel már nem állapítható meg, az azonban tudott, hogy az összes fatömege vonatkozó mellmagassági alakszámok még nagy famagasságkülönbségeken is aránylag kis értékkel változnak. Az összes fatömege vonatkozó mellmagassági alakszám változásokat az alábbi táblázat tartalmazza:

	Famagasság m-ben		
	15—20	21—25	25—
	átlagos mellmagassági összes fa alakszám		
I. erdeifenyő, akác, éger, fűz	0,54	0,51	0,50
II. bükk, gyertyán, kóris, juhar, tölgy, szil, hárs, gesztenye	0,58	0,57	0,56

A közölt alakszámok az Állami Erdőrendezési Intézet által kiadott „Fatömegtáblák”-ból nyertek kiszámítást.

A táblázatból megállapítható, hogy a vágható méretű, legfontosabb fafajaink összes fatömege vonatkozó mellmagassági alakszáma erdeifenyő, akác, éger és fűz esetén 0,52, bükk, gyertyán, kóris, juhar, tölgy, szil, hárs, gesztenye esetén pedig 0,57 körül van.

Erdeifenyő, akác, éger és fűz esetén a fatömeget megkapjuk a fentiek szerint, ha 0,40-el megszorozzuk a mellmagassági átmérő négyzetének és a famagasságának szorzatát. A II. alatt felsorolt fafajok estében 0,44-el kell megszoroznunk a 0,40 helyett.

Az eljárás használhatósága, illetve fontossága a fatömegtáblákkal való összehasonlítással bizonyítható.

Részletes összehasonlítást helyszűke miatt nem közlök. Tény az, hogy az esetek nagyobbik részében az eltérés ± 5 százalékos alatti marad, de egyetlen esetben sem haladja meg a ± 10 százalékos, ami közelítő eljárásnál kielégítő pontosságot jelent.

Természetesen rendkívüli növekedésű (alakú) faegyedek esetén, ahol az alapszám is lényegesen eltér az általánostól, a szorzótényező (0,40, 0,44) módosítandó.

Az álló fa összes fatömegének meghatározása után a kikerülő választékok becslése következik. E munka legfontosabb része a szerfabecslés. A szerfabecslést legegyszerűbb két részre bontani:

1. A nagyobb vastagsági méretű, fűrészelési célokra szolgáló választékok (fűrészrönk, lemezipari rönk, talpfarönk, bányadeszka stb.). 2. Az egyéb vékonyabb méretű szerfavasztékok becslése.

A nagyobb méretű, főleg fűrészelési célokat szolgáló anyag becslésénél először a szerfára alkalmas törzs vagy ágrész hosszát, majd annak középtátmérőjét kell szembecsléssel meghatározni. E két adat ismeretében meg lehet határozni a köbtartalmat.

A rönk, illetve szerfa köbtartalmát megkapjuk, ha a rönk középtátmérőjének négyzetét a rönk hosszával és 0,8-al megszorozzuk. Az így kiszámított érték a ténylegesnél nagyobb fatömeget ad. A megközelítő köbtartalom számításának van egy másik módszere is, amely feleslegessé teszi a 0,8-al való szorzást. Eszerint a középtátmérő négyzetének és a hosszúságnak a szorzatából annak 22 százalékát kell levonni, hogy a köbtartalmat megkapjuk.

A vékony szerfát folyóméterben legcélszerűbb becsülni, azaz szemmel kell megbecsülni, hogy összesen hány folyóméter szerfa (bányafa, kis talpfa stb.) kerül ki az álló fából. E folyóméterszámot 0,02, illetve 0,03-mal kell megszorozni, hogy a fatömeget köbméterben megkaphassuk. Ha a vékony szerfa átmérője 15—17 centiméter körül van, akkor 0,02, ha viszont 18—20 centi körül van, 0,03-mal kell megszorozni.

A szerfafélék köbtartalma általában kéreg nélkül szükséges, éppen ezért a vastagabb szerfavasztékoknál a kéregvastagságtól függően 10—15 százalékot, a vékony szerfáknál pedig 15—20 százalékot kell levonni a becsült fatömegeből. Vigyázni kell azonban, hogy az összes fatömeget megállapításánál a levonás is számításhoz vétele kerüljön.

A továbbiakban az ágfa (5 cm-nél vékonyabb faanyag) fatömegének meghatározása következik, amely az összes fatömeget 8—25 százaléka között változik, a törzs ágasságától függően. Az összes fatömege vonatkozó átlagos ágfaszázalékok az alábbiak: Az ágasság mértéke az egész törzshozamra viszonyítva

0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7
8	10	12	14	17	21	25

ágfaszázalék.

A sarangolt tűzifa fatömegének külön megbecslése nem szükséges, mert az már egyszerű számolással is meghatározható. Ha a becsült összes fatömegeből a szerfa és ágfa fatömegének összege levonásba kerül, a különbség a sarangolt tűzifa fatömegét adja ki.

A földfeletti fatömeget kívülről szükséges lehet a vágás alatti fatömeget ismeretére is. Általában az mondható, hogy a földfeletti fatömeget egy köbméterre 0,15 köbméter tuskó számítható.

A továbbiakban egy példán mutatom be a módszer használatát. Egy álló $\frac{1}{4}$ részben ágas tölgyfa mellmagassági átmérőjét 26 cm-re, a magasságát 22 m-re becsültük. A kikerülő rönk középtátmérője 25 cm, hossza pedig 2,2 m. A vékony szerfa hossza 14 fm, átlagosan 15 cm átmérőjű. Mennyire becsülhető az összes fa, szerfa, a sarangolt és rakásolt tűzifa és a tuskó fatömege?

A fatömeget egyenlő az átmérő négyzetének és a famagasságnak szorzata szorozva 0,44-el. Ez összesen 0,65 köbméter. A szerfa köbtartalma egyenlő az átmérő négyzetének (középtátmérő), a rönk hosszának szorzata szorozva 0,8-al. Ez: $0,25 \times 0,25 \times 2,2 \times 0,8 = 0,11$ köbméter kéregben, kéreg nélkül 0,10 köbméter. A vékony szerfa köbtartalma egyenlő a folyóméter-hosszának és 0,02-nek szorzatával, azaz $14 \times 0,02 = 0,28$ köbméter kéregben, kéreg nélkül 0,25 köbméter.

Az ágfa köbtartalma egyenlő az összköbtartalomnak 11 százalékával, tehát 0,07 köbméter. A sarangolt tűzifa mennyisége pedig egyenlő $0,65 - (0,11 + 0,28 + 0,07)$ egyenlő 0,19 köbméter.

A tuskó köbtartalma $0,65 \times 0,15 = 0,10$ köbméter. Ezen eljárás hosszabb gyakorlata lehetővé teszi, hogy már pusztán szembecsléssel is kielégítő eredményeket érjünk el.

A módszer használatát gyorsíthatjuk, ha leggyakrabban előforduló négyzeteket előre megtanuljuk vagy kis táblázatba foglalva magunkkal hordjuk.

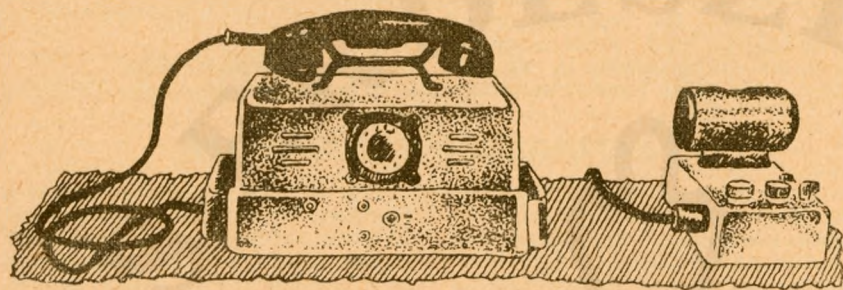
A gyakorlatban előfordul, hogy a vágás után visszamaradt tuskó alapján kell utólagosan a vágásfeletti fatömeget megállapítani. Ez esetben a szükséges támpontot a visszamaradt tuskó átmérője adják. Megállapítható, hogy a tuskóátmérő a mellmagassági átmérőnek átlagosan 0,7-e. A vonatkozó famagasságok a környező fák alapján kell megállapítani. Így a fatömeget megkapható, ha az átlagos tuskóátmérő négyzetét a becsült magasság 0,2 részével összeszorozzuk. Ha például a tuskóátmérő 32 cm, a famagasság pedig 22 m-re tehető, az összes földfeletti fatömeget $0,32 \times 0,32 \times 0,2 \times 22 = 45 \text{ m}^3$.

Márkus László
főmérnök, Kaposvár.

LESZ-E RÁDIÓTELEFON?

Bizonyára sok olvasónk emlékszik azokra a hírekre, amelyek napilapokban és az *Erdőgazdaságban* jelentek meg arról, hogy rádiótelefont kapnak az erdőgazdaságok és erdészetek. Örömmel figyeltünk fel a hírre valamennyien, hiszen a rádiótelefon vezetékös összeköttetés nélkül lehetővé teszi a távoli erdészkerületek állandó irányítását és ellenőrzését.

A Szovjetunióban ezt az úgynevezett „Urozsáj” adó-vevő készüléket elsősorban a gépállomások vezették be s ezáltal lehetővé vált, hogy a gépés traktorállomások központjai, műhelyei és a földeken dolgozó brigádok állandó összeköttetésben álljanak egymással. A tapasztalat azt bizonyította, hogy a kölcsönös zavarás elkerülésére az egyforma típusú rá-

Az adó-vevő készülék.

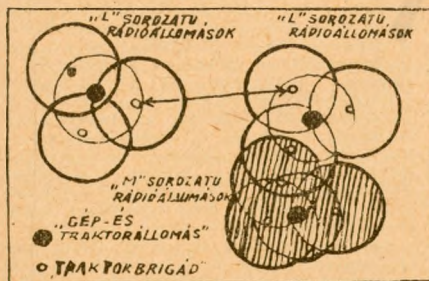
Annak idején több levél érkezett szerkesztőségünkbe, kérve, hogy magyarázzuk meg: mi is az a rádiótelefon. Több szovjet tervező közös munkájaként született meg az a rádióberendezés, amelynek segítségével 30 km-es sugarú körön belül kétirányú rádiótelefon összeköttetést lehet fenntartani. Az új adó-vevő készülék kisméretű, mindössze kétszer akkora, mint az általában használt telefonkészülék.

Az állomás két meghatározott rögzített hullámhosszal dolgozik, ami megkönnyíti a két állomás között az érintkezés felvételét.

A rádióberendezés nagy előnye, hogy a kétoldalú érintkezésen kívül egyirányú működésre is be lehet állítani s ezáltal lehetővé válik, hogy az erdőgazdaság, állami gazdaság vagy gépállomás vezetője közös utasítást adjon ki az erdészeteknek, üzemegységeknek, brigádoknak. Azonkívül a telefonvonalba is bekapcsolható, tehát a rádiótelefon segítségével onnan is lehet távolsági telefonbeszélgetést folytatni, ahol nincs telefon.

dióállomásoknak legalább 100 km távolságra kell lenniök egymástól. Ezért a rádióberendezést több sorozatban gyártják, hogy az L-sorozatú rádióállomás például ne zavarja a másik körzetet, amelynek M-sorozatú készüléke van.

Hasznos és ügyes találmány ez, amelyre igen nagy szükség van hegyvidéken, de az alföldi erdőgazdaságainkban is, ahol egy-egy erdészkerület gyakran 40–60 km távolságra van egymástól. Most már csak az a kérdés; mikor kapnak az erdőgazdaságok rádiótelefont? Ha az események miatt meg is késett bevezetésük, az erdők munkásai számot tartanak rá.

A traktoros brigádnál működő rádióállomás.

A termelési rend és fegyelem helyreállítása

Az 1956–57. évi fakitermelés végrehajtásáról szóló főigazgatósági rendelkezés 17. pontja szélesebb hatáskört biztosított az erdőgazdasági igazgatóknak a részes termelések engedélyezésére. Az ellenőrzések során azonban megállapítást nyert, hogy a részért termelt tűzifa általában nem felel meg az előírásoknak, hanem a megengedettnél jóval vastagabb anyagot is tartalmaz. Ezért az OEF erdőgazdasági főosztálya felhívta az erdőgazdaságokat, hogy a jelenlegi állapotok gyökeres felszámolása, a termelési rend és fegyelem helyreállítása érdekében soronkívül tegyék meg a legerélyesebb intézkedéseket.

Égessünk meszet

Az Erdészeti Értesítő külön is felhívta az erdőgazdaságok figyelmét a mészegetés fontosságára. Építkezéseink fontos nyersanyaga a mész s ma különösen nagy az igény a helyreállítási munkáknál. De az erdőgazdaságok fával égetett meszére a mezőgazdaság nagy igényt tart s máris több helyről vetődik fel a kérdés: lesz-e elegendő mész az annyira fontos permetezésekhez.

Meg kell mondjuk, hogy a főigazgatóság felhívása nem minden erdőgazdaságnál járt a várt eredményre, különösen azért, mert erdőgazdaságaink a 60 forintos mészárat nem találták gazdaságosnak. Most azonban a mész mázsánkénti árát 83 forintra emelték és megvan a lehetősége annak, hogy a tűzifa túlermelése nélkül mészegetés is növeljék erdőgazdaságaink jövedelmüket. Értelmezhető, hogy az értékesítés rovására végzett mészegetés nem kifizetődő. Egészségügyi termeléseknél, tisztításoknál, tuskós termelésnél azonban sok olyan faanyag gyűlik össze, amelynek kiszállítása az erdőből nem gazdaságos, viszont gazdaságosan felhasználható ez a veszendő faanyag mészegetésre. Hozzávetőleges számítással is megállapíthatjuk, hogy kellő körültekintéssel erdőgazdaságaink megkésztethetők mésztermelési területek. Ez viszont a népgazdaság szempontjából nem érdektelen, hiszen csaknem 200 vagon tervenfelüli mészről van szó.

Ne feledjük el tehát, hogy az építőipar, de különösen a mezőgazdaság számot tart arra, hogy a mészellátásban nem lesz fennakadás,

Vigyázzunk A LOVAK KIHASZNÁLÁSÁRA

Az Erdőgazdaság legutóbbi számában megjelent *Ló vagy traktor* című cikkhez szeretnék hozzászólni.

Az erdőgazdaság a lovat nem tudja nélkülözni, bármennyire is fejlődik a gépesítés. Más a feladata a gépnek és más a lónak. A faanyag kiközéltése a vágásterületről, — a tuskók vagy tuskók kiemelése utáni lazán betemetett gödrök között — kizárólag lovas feladat. Az ilyen nehés, sok akadállyal rendelkező terep túlságosan igénybeveszi a gépet, a fordulatok nehézségek. Az úgynevezett kis-traktorok vagy vontatók pedig súlyuknál fogva nem tudják a nagyobb méretű rönköket a laza és nagy lejtűségi talajon olyan helyre szállítani, ahol gépkocsira lehet terhelni. Általában 5 kilométeren belüli mozgásnál a lovasfogát, 5—15 kilométerig a traktoros vontató, ennél nagyobb távolságra pedig csak a gépkocsi gazdaságos.

A budapesti erdőgazdaság sem tudja nélkülözni a kellő mértékű lófogatot. A telki erdészet nagy lejtűségi, sziklás, egyenetlen talaján például csak lóval lehet közelíteni, mert elképzelhetetlen az a gép, amely tengelytörés nélkül bírná a sziklákön való bukácsolást, fékberendezése a magas lejtűsöget. Alföldi területeinken ugyancsak a lónak van fontos szerepe, ha figyelembe vesszük a süllyedő futóhomokot és kímélni akarjuk az újulatot. Tarvágás esetén a megmaradó faegyedek közé géppel bemenni nem kifizetődő, mert a sok előre-hátra járással időt veszítünk, több üzemanyagot fogyasztunk és a gép is rongálódik.

Figyelembe kell venni az erdőművelés feladatait is. Ezen a területen a gépek alkalmazása nagyobb mértékű lehet. De az erdősítés második, még inkább a harmadik évében már a csemeték olyan magasak, hogy a jelenlegi gépeinkkel a kapálás káros, mert a csemete a gép tengelyét elérve megsérül és a sérülés rengeteg fertőzésre ad alkalmat. Fogatgazdaságunkat persze úgy szervezzük meg, hogy a lóval végzendő munkákra lófogatot, a gépi munkákra gépet alkalmazzunk. Természetesen a technika fejlődésével a gépekkel végezhető munkaterület nagyobbodni fog, de a gép sohasem tudja teljesen átvenni a lovak szerepét.

A lovak túlterhelhetőségére vigyázni kell; a ló nem gép és nem áll meg, ha túlterheljük. Viszont, ha egyszer leromlott, nem tudjuk alkatrészcserevel rendbehozni, hanem csak hosszú, gondos munkával, ami nem mindig sikerül és nagy kiesést jelent a termelésben. A túlterhelést legnagyobb mértékben futófogatoknál tapasztalhatjuk. A kiszálló kartársak kint az erdészetekben sokat akarnak látni, nagy távolságot járnak be és sietnek is, hogy le ne készenek a vonatról. Így a fogat sokkal

többet teljesít, mint ami okszerű volna. Véleményem szerint egy futófogat maximális teljesítménye naponként 40 kilométernél több nem lehet.

Dombos és síkvidékre a nehezebb „sodrott” lovat, hegyes vidékre a kisebb testű, de mély és rövidlábú, úgynevezett sűrű lovat ajánlanám. Az arab és a lipicai lovakat az erdőgazdaságban alkalmazni nem lehet, mert egyenetlen, nehéz talajon huzamos munkára nem valók. A fogatgazdaság létszámát úgy kell megállapítani, hogy egész éven át foglalkoztatva legyen. Ha szükséges, rövid időre igénybe lehet venni magánfogatot, ami néha olcsóbb is, de csak addig, amíg saját fogattal rendelke-

zünk. Ha saját fogatunk nem lenne, ekkor a magánfogát ára azonnal felszökne, mert túlságosan rá volnánk utalva. Tehát nagyon vigyázni kell a fogatcsökkentéssel.

A lovak okszerű takarmányozásával, a takarmány helyes előkészítésével valóban sokat takaríthatunk meg. A kompakt abrak elgondolása nagyon helyes, ha összetételében tényleg tartalmazza a szükséges anyagokat. Ma még azonban nem így van. Ezért a kukorica és a zab etetését véleményem szerint nem nélkülözhetjük.

Mindent összevéve megállapíthatjuk, hogy a gépesítés mértékével jól összehangolt, kellő kondícióban tartott fogataink hasznosak és az évszadokon át hűségesen, csendesesen tűrő állatokat nem nélkülözhetjük továbbra sem.

Gosztonyi Géza
a budapesti erdőgazdaság dolgozója

Égermagvetési kísérletek

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1955-ben széleskörű égermagvetési kísérleteket kezdeményezett. Az ország különböző tájain 15 erdőgazdaság vetett 1—5 kg égermagot a hansági erdészet gyűjtéséből. Valamennyi kísérletnél 42 százalék csíráképességű és 30 százalék tisztaságú égermagot vetettek, a kiindulás tehát egységes alapról történt.

Az eddigi eredmények értékelése azoknak a válaszoknak alapján történt, amelyeket kérdéseinkre az érdeklő erdőgazdaságok adtak. Meg kell azonban állapítani, hogy a kérdésekre csak 7 erdőgazdaság válaszolt s azok közül is csak 4 választ tekinthetünk olyannak, amely hasznos és részletes adatokat tartalmaz. Ezeket a válaszokat vetjük össze a hansági erdészet adataival.

Az eredményekből kitűnik, hogy az eltérések rendkívül nagyok. A sárospataki erdőgazdaság garadnai csemetékertje 1 kiló magból 2000 darab csemetét tudott felnevelni, 1000 darabonként 40 forintos árban. A hansági csemetékertben 7120 darab csemetét neveltünk 1000 darabonként 30 forintért. Ugyancsak 30 forintos 1000 darab árban sikerült a kiskunhalasi erdőgazdaság buckási csemetékertjében 1 kg magból 7500 csemetét nyerni. A miskolci erdőgazdaság miskolci erdészete 1 kiló magból 8700 égercsemetét nevelt, de 1000 darabra 185 forintos költség esett. Viszont a Csongrád megyei erdőgazdaság 27 000 darab égercsemetét hozott ki 1 kg magból és a termelési költsége így 1000 darabonként 6,50 forint volt.

Mit állapíthatunk meg ezekből az adatokból?

1. Helytelen lenne megfelelő adottságok hiányában valamennyi erdőgazdaság vagy még inkább erdészet önellátását erőltetni ezen a vonalon.

2. Viszont tapasztalatlából tudjuk, hogy milyen nehéz a kiültetésre alkalmas iskolázott égercsemeték szállítása. A helyes középút az lenne, ha az érdeklő erdőgazdaságok besze-

reznek az iskolázásra való egyéves égercsemete szükségletüket, ami könnyen csomagolható és szállítható, azután saját talajukon átiskolázzák és a legalkalmasabb napon szedik, ültetik, a szállítás minden veszélyét kikerülve.

3. Értékes tapasztalat, hogy a Csongrád megyei erdőgazdaságnál kitűnő adottságok lehetnek az égercsemete nevelésére, tehát ott érdemes lenne erre berendezkedni. Ha a szükségletet előre ismerjük és magot tudunk biztosítani, égercsemetéből még exportra is gondolhatnánk.

4. Végül tapasztalat saját magunk részére, hogy kevesebb magot kell vetnünk a területegységre. A csemeték mérete szerint ugyan a hansági csemetékert eredményei a legjobbak, mert a csemeték átlagmagassága 30—60 cm volt, a többi kertekben elért átlagosan 30—40 cm-es magassággal szemben (legfeljebb a miskolci 150—55 cm-es magasság tér el ettől), viszont így nekünk túl sokat kellett a kiszedés közben a csemeték közül kisselejteznünk.

Azt hiszem, ezeket a tanulságokat már idén is lehetne hasznosítani.

Balsay László
erdészetvezető, Kapuvár.

A nyárrák pusztítása

Az Országos Erdészeti Egyesület és az OEF közös továbbképző előadásorozatában a márciusi előadást Stefanik László az ERTI tudományos munkatársa tartotta a nyárrák pusztításáról. Bevezetőleg foglalkozott a nyárrák okozásával, a betegség ismertető jeleivel és a károsítás formáival. Behatóan foglalkozott a betegség magyarországi elterjedésével, fellépésének mértékével s azokkal a tapasztalatokkal, amelyek az egyes nyárráfajok és fajtáknak a nyárrákkal szembeni ellenállóképességére vonatkoznak. Végül leszűrte az eddigi vizsgálatok eredményeit és tájékoztatta a hallgatókat a betegség elleni védekezés jelenlegi állásáról.

Az előadás után kialakult élénk vita azt mutatta, hogy a nyárrák problémája még korántsem tisztázott kérdés és ezen a területen még sok megoldani való feladata van a tudományos kutatásnak,

TUTAJERESZTŐK

1902-ben írta Tömörkény István ezt a novelláját. Nemcsak az író pontos emberformáló művészetét példázza, hanem hűséges képet ad arról az elszüllyedt világról, amelyben az osztályelnyomás és a nemzetiségi sors határozta meg a szegényemberek életét. A régi Magyarország összeomlásának minden tünetét le lehet vezetni ebből az egyetlen írásból.

Bent valahol Erdélyben csattog a hegyek oldalában a fejsze s rengeteg szál fenyő s zörnyű robajjal ugranak a völgybe a csúsztatón. Aki először látja, azt hinné, óriások verekszenek itt a kövek birodalmában s fenyővégeket vagdosnak egymás fejéhez, pedig voltaképpen csak az oláhok döngögtetik az erdőt, hogy úszni küldjék a fákat.

A vizen való járásnak a legelső tudománya ez, amit csak valaha ember kitalált. A fák a maga mivoltukban úsznak a vizen. Az se nem ladik, se nem csónak, se nem dereglye, se nem luntra, a hajótól pedig olyan messze áll, hogy egy napon vele említeni sem lehet. Csak éppen, hogy ja, mint a többi. Hosszú, nagy gerendák, amikről leszédtek az oldaljakat, a törzsek pedig együvé következtek a vizen és bizonyára ma sem különben, mint azon időben voltak, amikor legelsőbb próbálkozott ilyfajta talajon vizre bocsátkozni az ember. Nem tudni, mikor kezdték meg legelsőbb a hegyek erdejéi, hogy a fátalan lapályokra ily módon ereszkedjenek, de hihető, hogy utazási módjuk a kezdettől fogva máig sem változott. Tökéletesen annak mutatja ez ma is magát, mi a régebbi időkben lehetett. Emberek, akik még úszni sem tudtak, rábízzák az életüket, pedig csak fából készített szögekkel, hevederekkel van együvé tartva az egész. Lapát az elején, lapát a hátulján, de azon egyetlen fejszén és egyetlen bicskán kívül, amit az oláh magával visz, egyéb vas nincs se rajta, se benne. Csak úgy megvan ő magamagátul. Jár-kél a ha-

bokon és bármilyen egyszerű, soha semmiféle baja nem esik. A gőzök neki mennek egymásnak és be is ütik egymás bordáját, a nehéz, búzával terhelt hajók pedig zátonyra jutnak vagy a tönkre mennek. Mindezek fölött a maga lassúságában, de tökéletes biztossággal halad el a hegyi törzsek-ből összerakott víziteknő, amit régenten lápnak hívtak, ma tutajnak neveznek, ámbátor a szegedi hajós a maga gúnyolódó szokása szerint ennek is megtalálta a külön czimezést. Azt mondja róla: lepény, és ténybeli dolog, hogy olyan lapos is, mintha egy szép tepsiben egy szép darab túróslapény heverne. Bár hiszen a túróslapényen nem laknak oláhok (s úgy lehet, nem is kóstoltak még efajta ételt az istendítők).

Mikor a hegyteteji csúsztatón átal leugrál a völgybe a fák, azokat barkácsolni kezdi némely oláhok. Apródonkint össze is rakják a vizen. Az oláhok mellett ott vannak az anyácskák is és amíg azok a tutajt készítenék, ők seprőt kötöznek az ágakból. A legjobb seprők ezek mind a közt, amik csak a világon kaphatók. Mert másutt is tudnak ugyan seprőt kötni, de olyant senki, mint az anyácskák.

Az apácskák ráhanyják a seprőt a tutajra. Anyácskák ezt látva, sírnak, mert im közeleg az indulás. A gyermekek is sírnak a vastagszóvetű ingben. O, o — mondják — o domnye Zeu! Biz ez szomorú sor, akármely oldalát kereszük. Apácskák most ráállnak a vízre s mennek le messze a csokoládészin folyón az ungurok

közé. Az ungurok ugyanis bolond népek, olyan vidékeket laknak, ahol nem terem a fenyő, s ha apácskák nem vinnének nekik tutajt le a Maroson, fa híján házat sem tudnának építeni. Jó szerencse, hogy vannak kereskedők, akik levágatják a hegyekről a fákat s rábízzák az apácskákra, hogy vigyék el azokat az ungurok-nak.

Az anyácskák egyre jobban sírnak, a gyerekek, a Dána, az Iliá, a Juonka, a csöpp Petru szintén pityeregnek. — Apácskák most kötik el a parttól a lápot. Hogy köteleitől szabadult, a víz erőt vesz rajta s lassan útnak indul. Rudakkal is nyomják befelé. Így távolodik. Apácskák nem integetnek, mert a lapátokkal vannak elfoglalva, ugyanis a víz közepére, a rendes sodorba kell hozni a tutajt. Ez a hajtásának az egyetlen tudománya, hanem ezt aztán két kézzel kell gyakorolni. Emiatt csak így minden integetés nélkül vannak. Szomorú távozás az ilyen. Az anyácskák és a gyerekek néznek utánuk, ameddig lehet; a Maros folyása azonban igen játékos a hegyek közt s apácskák hamar elvesznek a szem elől. A familiák otthon maradnak és sohasem tudják, hogy az apák hazakerkeznek-e valaha. A vizet nem lehet kitanulni és idegen földetlen bajos a járás-kelés. Az apácskák pedig, a Petru Mikroan és Juon Drzbaró húzgálják nap-hosszat és éjszakákon át a lapátnyelet és Petru Mikroan néha, mikor már majd elszakad a dereka, átkiált a láp túlsó végébe:

— Hajhaj! Mikor érünk még oda?

— Hajhaj! — felel vissza Juon Drzbaró. — Mikor érünk még oda?

A tutaj pedig úszik lassan lefelé a vizen. Ha nagyon sötét éjszaka támad, ki is kötnek a parton. Ilyenkor a

Juon, akinek hegyesebb szeme van, falu után kutat, hogy abba bemenjen és italt vásároljon. Ezt úgy szokás csinálni, hogy félüveg spirituszra félüveg kútvizet öntenek. Ha nagyon finom italt akarnak, akkor még egy krajcár ára cukor is járul hozzá. Ilyenkor egy kis zsírral gombócot csinálnak a kukoricalisztből és puliszká-nak főzik. Nagyon okos enni való a puliszka, ha jól van elkészítve, s ha meg édespálinka is kerül hozzá: kész a boldogság a tutaj közepén. A boldogság ugyanis ilyen, aki nem keresi, rendszerint az szokta megtalálni.

Reggel aztán mennek odább. Végtelen lassú utazás ez, két héte belekerül, míg az alföldre érnek. Egyszer aztán a Marosoroknál belefordulnak a Tiszába. Most már lapától ám mind a két ember keményen, mert itt a két víz sodra veszekszik egymással. Egyik az in-nenső partra, másik a túlsóra akarja terelni a lápot, azonban Petru és Juon nem engedik. Nagy munkával jár az ilyes-mi, mert forgalmas is a folyó nagyon és két hid alatt kell elhaladni a láppal. A láp pedig nem úgy van, mint a hajó, mert ez, ha látja, hogy rossz felé halad, macskát vet és megáll. De az oláhok, bár szállítják ily módon vagy öt-száz év óta a fát, nem jutottak eddig arra az ötletre, hogy ők is vehetnének macskát, ha volna macskájuk. De nem teszik, mert lám, nélküle is megvannak és ami nélkül valaki meglehet, azt ne keresse.

Így kötnek ki a vasút hídján túl, ahol ezrével fürdik a Tiszában az efajta fenyő, amelyt ők is hoztak. A többi munka aztán gyorsan megy. Jön a kereskedő embere és átveszi a fákat. Meg van valamennyi.

A seprőket is megvenné.

— No, hogy adod, Juon? — kérdezi.

— Ju sepri, nágyum ju sepri — mondja Juon. — Tíz dárob van ecs csumó. Ecs csumó tizen nócz karczár.

— Tizenegyet adok érte — véli a kereskedő. — Kápata?

— Nu kápata — felel Juon.

— Hát ha nu kápata, akkor ott marad a lepenyön.

Juon leveszi a sapkát a fejéről.

— Domnu — mondja — úgy segítse engem domne Zeu, hogy nágyum ju sepri.

Végül csomónkint tizenegy krajczárra kiéguez az unguur.

Juon és Petru ennek örülnek és összeszedik czókmókjukat, hogy elhagyják a tutajt. Viszik a bögrét, a kukoricalisztet, a burgonyát és a masinatartót. Mennek az irodába és most pénz kezd hullani a vastag bőrbe, amit a derekukon viselnek. A kereskedő semmi kifogást nem csinál és így hamar megvannak ezzel is. Juon távoztában még elkér az asztalról egy heverő újságot. Ő ugyanis katonakorában megtanulta a cigarettázást és újságpapírba göngyölni jobb a dohányt, mint a másfajta papírba. A levélpapír vagy a könyvpapír erre nem oly alkalmas.

Ezt is megkapván, örömmel távoznak. Hová megy ilyenkor az utas ember? Az utas ember ilyenkor a Zum Soldaten-ba megy. Ez okos hely, mert amellett, hogy benne pálinka kapható, az erdélyi Juon ott találkozik a máramarosi Juonnal és a bihari Juonnal. Azok is így tutajt eresztve érkeztek ide, egyik a Tiszán, másik a Körösön. Már mire az erdélyiek odaérnek, amazok javában pálinkáznak. Nocsak sebesen ezeknek is italt. Továbbá ételt, mert ma nagy nap van. Vastag szalonnát sóskaláccsal, hogy legyen otthon majd miről beszélni. Az Ilia leány milyen bámulattal fogja majd hallgatni az idegen dolgot: Kalácsot sóval, istenem, ki hallott enni. Már pedig ez így van, — fogja neki büszke mosolylyal mondani az apja, — ha nekem

nem hiszel, kérdezd meg a Petrut, az is evett.

Estig aztán izogatnak. Akkor új csoda esik. Bejön ugyanis egy ember egy bádog kondérral, hogy azt mondja, ki akar enni főtt kolbászt tormával. Hát hol főzöd a kolbászt, te boldogtalan? — kérdezi Juon. — Semmi közöd hozzá, frátýe, — mondja az ember — csak add ide az öt krajczárt. Ezen kissé gondolkozik Juon, de utóbb azon véleményre jut, hogy ha ő keresi a pénzt, abból a maga élvezetére el is költhet valamennyit. Leteszi az öt pénzt, ami után az ember bádogjából mindenféle dolgokat szed elő. Tényleg megfőzi a kolbászt s mire megfőtt, tormát reszel hozzá és tányéron adja azt Juon elé, beborítva kendővel.

— Au, frátýe! — kiált föl Juon csodálkozva.

A többiek is esznek. A bádogos ember alig győzi reszelni a tormát. Erre megint pálinka következik és most már tökéletesen benne vannak az uraságban. Megered a beszéd. Egy Juon azt mondja, hogy sehol sem teremnek olyan szép fenyőfák, mint Máramarosban. No bolond volt, aki mondta, — véli egy Juon Biharból, — mert Biharban szebb fenyők vannak, mint bárhol a világon. Ostoba beszéd ez — szól az erdélyi Juon. — Aki még azt sem tudja, hogy Erdélyben van a legszebb fenyőfa, az ne beszéljen. Ostoba embereknek semmi helye sincs úri társaságban.

E kijelentés alapján Juonnak a fejéhez váganak egy pálinkás üveget. Juon visszavág kétőt. Általános vadgóság támad, kiütik az ablakokat, leverik a lámpát, megtapossák a bádogos embert, azután egymást, azután a depóst belevágják a söntésbe, hogy a depós a söntéssel együtt földül. Végezetül, mint minden dolog végezete, megjelen néhány markos rendőr, szétdobálja a verekedő társaságot és elviszi aludni a börtönbe. Másnap a kapitány előtt vannak. A Petruk és Juonok bírságot fizetnek s ami pénzük megmaradt, azt a depós követeli kártérítés gyanánt. Azt meg

kell fizetni, mert jó szerencse, ha le nem zárattja őket, amiért megverték. A három felől való Petruk és Juonok így tökéletesen vagyontalanul jönnek el a domnu kapetán elől és szomorúan indulnak a folyó partján haza felé. Az anyácskák sírnak

örömlükben, mikor meglátják őket, s két nap múlva, amikor ismét készen van egy tutaj, sírnak bánatukban, hogy az apácskák már ismét mennek. Mert két nap múlva Juonék újból elindulnak és négy hét múlva megint gyalog fognak hazatérni.

Az egyszerű emberek írója

Cegléden született, de élete végéig Szegedet tartotta szűkebb hazájának.

Patikusnak készült Steingassner vendéglős fia, de rátalált igazi útjára, az irodalomra, sőt arra is volt ideje, energiája, hogy értékes munkájával gazdagította a nyelvészetet, a néprajtot és a régészetet.

Idegen névvel, idegen eredettel indult — akárcsak Heltai Gáspár, Petőfi, Munkácsy és még jó néhányan — a mindnyájunk által ismert és becsült néven Tömörkény István. De a kevesek közé tartozik és erre bizonyíték egész életműve — akik nemcsak névleg, nemcsak külsőségekben váltak magyarrá.

A szegedi patikussegéd, a novibazári infanterista, az élete végéig szenvedélyesen tevékeny újságíró, majd Szeged város Somogyi-könyvtárának és a múzeumnak igazgatója, a nyelvész, a régész és néprajzos Tömörkény mindvégig és mindenekelőtt — író. Novelláiban megörökíti katonaidejét, melyből egy évet Boszniában, vagy ahogy tréfásan elnevezte: Spanyolviaszkországban töltött. Írásaiban megelevenedik az egyszerű emberek, kétkezi munkások, vízenjárók élete, ügyes-bajos dolgaik, házuk tája, a gerendás szobák világa, idegenben forgolódásuk, mint katonáké és az ország használatában, mint közérőké.

A szívbőljövő derűt és akasztófahumort, a nagy bánatokat és a paraszti furfangot csak olyan ember képes így papírra vetni, aki nem „leszáll” a néphez a témáért, hanem a két kezük után élők a „célszerű szegény emberek” világában él és ezt az életet tárja fel őszintén, hazug szépírtetés, de lenéző torzítás nélkül is.

A hivatalos „irodalom” életében alig fogadta be az író, aki elsőnek emeli irodalmi rangra egy vidék és népe mindennapos életének apró dolgain keresztül a humor és a megatódás tükrében megrázóan egyszerű valóságot. Abbahagyni egy-egy novellája olvasását annyi lenne, mintha félbeszakítanánk valakinek a beszédét, annyira fülnek szóló és ugyanakkor láttató az előadásmódja.

Az irodalmi kritika provincializmusnak, vidékieségnek bélyegzi művészetét. Tehetségét elismeri, de megrója, hogy külsőséges, érdektelen, etnográfiai kicsinyességekbe téved. Juhász Gyula — ugyan még 1906-ban — bírálja Tömörkényt vidékiesiségeért, de 1928-ban írt Tömörkény életrajzában — ő, aki maga is a város szülőtte — elismeri: „... itt az ideje, hogy a művelt világ is megismerje ezt a csöndes, mély, magyar kedélyt, mert az ő ismerete közelebb visz a mi népünk, a mi tájunk, a mi lelkünk szeretetéhez, a mi igazaink megértéséhez...”

Jászai Mari róla írt tanulmányában ember- és írástudó művészetének első értékelői közé tartozik. Tolsztoj pedig (nem véletlenül!) — Mindennapra szóló laikus breviáriumban — idézi egy írását.

Tömörkény negyven éve halott; pontosabban: április 24-e halálának évfordulója. Az idő és az olvasók szeretete őt igazolta, és az irodalom is törleszti adósságát művei kiadásával és irodalmi hagyatékának feldolgozásával. Kezdjük sejtteni, tudni, milyen érték számunkra Tömörkény s emlékezzünk Gárdonyival: „Szerető szemmel nézett a föld népére és ez a szeretet napsugárként játszik sorain.”

Máté Vera

KÖNYVESPOLC

Pankotai—Madas:

Közelítés és szállítás hegyvidéki erdeinkben

Az elmúlt 12 év, egyébként igen bőséges erdészeti szakirodalma meg lehetően szegény műszaki tárgyú szakkönyvekben. Néhány egyetemi és technikai tankönyvön kívül jóformán nem is jelent meg ez időszakban átfogó, erdészeti vonatkozású műszaki munka. Ezért is tarthat nagy érdeklődésre számot *Pankotai Gábor és Madas László* erdőmérnökök most megjelent, a hegyvidéki erdőgazdaságok egyik legdöntőbb kérdés-komplexumával, a közelítés és szállítás problémájával foglalkozó könyve.

Ismeretes, hogy erdőgazdaságainkban a fakitermelési költségek döntő részét a közelítési és szállítási költségek jelentik. Fokozottan áll ez hegyvidéki erdőgazdaságaink vonatkozásában, mert itt az erdőgazdasági munkák önköltsége elsősorban a kérdések eredményes megoldásától függ. A szerzők a könyv megírásánál elsősorban a hazai — jelentős mértékben személyes — tapasztalatokat dolgozták fel, de bőven merítettek a külföldi — elsősorban szovjet és német — szakirodalom adataiból is. Könyvük lényegesen nagyobb terület ölel fel, mint az a könyv címéből következne.

A könyv szerkezetileg hat fejezetre oszlik: az első fejezet a közelítéssel és eszközeivel foglalkozik. Részletesen ismerteti a csusztatásnál, vonszolásnál és eretetésnél alkalmazott és alkalmazható eszközöket és munkamódszereket.

A második fejezet az erdőgazdasági szállításoknál alkalmazott fogatos és gépi szállítóeszközökkel foglalkozik.

A harmadik fejezet az erdészeti szállítópályák építéséhez felhasználható építési anyagokat mutatja be. Noha az ebben a fejezetben tárgyaltak nem tartoznak közvetlenül a közelítés és szállítás kérdéséhez, mégis a szerzőket nyilván a teljességre való törekvés vezette ilyen tárgyú ismereteik közreadásában. Különös jelentőséget ad a fejezetnek az a tény, hogy teljes részletességgel tárgyalja a helyi építési anyagokkal kapcsolatos tudnivalókat, előállításuk és felhasználásuk módját.

A negyedik fejezet az erdőgazdasági utakkal foglalkozik. Ez a fejezet talán a könyv legalaposabb része, felöleli mindazokat a tudnivalókat, amelyekkel a gyakorlatban dolgozóknak rendelkezniük kell. Ismerteti az erdei utak tervezésének, kivitelezés-

sének módjait, az itt alkalmazott gépeket. Hiányossága a könyvnek, hogy a szállítópályák közt említést sem tesz az erdei vasutakról, holott hazánkban még ma is jelentős szállító pálya az erdei vasút.

Az ötödik fejezet az erdőgazdasági rakodók kialakításának módját méretezésüket ismerteti hazai tapasztalatok és külföldi irodalmi adatok alapján.

A hatodik fejezet az anyagmozgatás munkafolyamatainak összefoglalását adja. A szerzők itt a könyvben emondottak gyakorlati alkalmazásának módját ismertetik az olvasóval. Kétségtelen, hogy a könyvnek ez a része még további kiegészítésre szorul.

A könyv — kisebb hiányosságai ellenére is — jelentős munka. Nagy tárgyköre, gazdag képanyaga, gondosan összeállított táblázatai sok segítséget jelentenek a gyakorlati szakembernek. Az ajánlás szerint elsősorban erdészeti vezetőknél és tervezőmérnököknél, de érdekes mondanivalója, izléses kiállítása és olcsó ára minden erdészeti szakember számára nélkülözhetelenné teszi. (Mezőgazdasági Kiadó. Ára 19 forint.)

M. E.

Kiss László: Fenyők. A készülő magyar dendrológia első kötete ez a jól kezelhető, hasznos munka. Fák és cserjék címmel dolgozák fel az erdészetileg fontos fákra és cserjékre vonatkozó tudnivalókat. F kötet első felében a fenyő nemzetségek és fajok kis határozóját találjuk; ez igen ügyesen csoportosítja a jellegzetességeket, amelyek alapján a hazánkban előforduló fenyők — illetve általában a nyitvatermők — fajtáit meg tudjuk állapítani. A kötet nagyobb része az egyes fajok részletes ismertetését tartalmazza. A hasznos kézikönyv a fenyőkkel foglalkozó erdészek számára nélkülözhetetlen segédeszköz. (Mezőgazdasági Kiadó, ára: 15,— Ft.)

Arany Sándor: A szikes talaj és javítása. A szikkérdés hazánk mezőgazdaságának egyik jelentős problémája. Sok évtizedes kísérletezés, vizsgálódás folyt abban az irányban, hogy miképpen lehet szikesünket hasznosítani. Arany Sándor, a mezőgazdasági tudományok doktora, az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet debreceni talajlaboratóriumának vezetője foglalja össze munkatársaival a szikkérdés jelenlegi állását hazánkban. Ugyanakkor a külföldi szakirodalom teljes anyagát is feldolgozva számol be a szikesek talajtulajdonságaira vonatkozó tudnivalókról és a szikes talajok javításának és hasznosításának

lehetőségeiről. Ebben a vonatkozásban foglalkozik a szikesen folyó rizstermesztés lehetőségeivel, a szikesek felhasználásával víztárolásra, a sás, nád és gyékény termesztésének lehetőségeivel a szikeseken. Bemutatja a halastavak létesítésének feltételeit a szikes területeken, a sótűrő növények termesztésének lehetőségeit, valamint a szikes talajok hasznosítását sókitermeléssel. Sajnos, igen rövid fejezet foglalkozik a szikes talajok fásítási és erdősítési lehetőségeivel. Igen hasznos a szikesek agrotechnikájáról és a szikes, sós talajok javításáról szóló fejezet. A bőséges irodalmi tájékoztató több mint 400 könyvnek és tanulmánynak a címét tartalmazza és értékes tájékoztatást ad a szikkérdés iránt messzebbmenően érdeklődő olvasók számára. A több mint 400 oldalas összefoglaló munka a Mezőgazdasági Kiadónál jelent meg, ára 64,— forint.

Bálint Gyula: Beépített faanyagok korhadása és védelme. Nemcsak a magyar szakirodalomban, de a világ szakirodalmában is alig találunk hasonló összefoglaló munkát a beépített faanyagok károsodásának kérdéséről. A szerző, a Faipari Kutató Intézet munkatársa, több esztendő kutató munkájának eredményeit foglalja össze. Széleskörű irodalmi anyagra támaszkodva dolgozta ki könyvének általános mondanivalóit, de már az elgombásodott faanyagok vizsgálatáról és a faanyagok tartósságáról szóló részek részben beszámolók arról a kutató munkáról, amit a szerző, illetve a Faipari Kutató Intézet ebben az irányban végzett. Igen értékes az a kronológikus táblázat, amely időrendben csoportosítja a faanyag-védőszerkeket és tartóssági eljárások fejlődésének jelentősebb állomásait. Meg tudjuk ebből, hogy az első fatelítést 1705-ben végezték. Az összeállítás az utolsó ötven év bőségebb adataival mutatja be, hogy a faanyag-védőszerkeket és eljárásokat mint alakult és vált nagy jelentőségűvé. Ki kell emelni a faanyag-védőszerkeket munkagépszükségű hatásairól szóló fejezetet, amely tömören összefoglalja az ide vonatkozó anyagot, de azt hiszszük, hogy szükséges volna ezeknek a vonatkozásoknak további és bővebb feltárása. A könyv gazdasági életünk egyik lényeges kérdését veti fel: a beépített faanyagok védelmének jobb és korszerűbb megoldásait mutatja be. Nemcsak építőipari, de minden fával foglalkozó szakember érdeklődésére számot tarthat. (Mezőgazdasági Kiadó, ára fűzve 21,— Ft, kötve 26,— Ft.)

Módosították az ingyenes csecsemőkelengye juttatást. Április 1-től ingyenes csecsemőkelengye juttatásban részesülnek a társadalombiztosításra jogosultak és a termelőszövetkezeti tagok. Különös méltánylást érdemlő esetben ingyen csecsemőkelengyét kaphat az a szülő is, aki társadalombiztosításra nem jogosult.

Két vallomás (új magyar film). Inkább két életsor, ez, mint két vallomás. Két fiatal lélek vívódása, útja a társadalom útvesztőiben. Az egyik egy lány, Erzsi, akit életkörülményei kényszerítettek korai munkára és a szülői ház elhagyására. A lányára személt vető mostohaapa és a kegyetlenül féltékeny anya lelkiismeretlensége kergeti őt bűné és rossz társaságba. A másik életsor Marcié, az életre vágó fiatal fiúé: lelencyereként menhelyen nevelkedik s használatban vágyik a családi otthon melegségére. A hontalan nyomorúság sodorja össze Erzsivel és süllyeszti egy romlott társaság cinkosává. Es Marci a szeretet keresésében és a szívében megszólaló szeretet hatására csaknem gyilkossá lesz. A film is azzal indul, hogy a budai hegyekben eszméletlen férfitestet találnak. Kivonulnak a mentők, megjelenik a rendőrség, hogy nem-sokára Vince százados szobájában vallion Erzsi is, Marci is keserű ifjú életük alakulásáról. A két vallomás a filmirő. Hámos György bátor hangján vádirattá válik a társadalom felelőtlenségével szemben. A címszerepben Törőcsik Mari és a kis Csörgör Tibor szerek kellemesen eltöltött órát a nézőnek.

Pázmán lovag (színes magyar film). Arany János balladájából készült ez a különleges ízű balett film. A balladai hézagosság és homályosság nem nagyon használ a film egészségének, ennek ellenére mégis örömmel és érdeklődéssel figyeli a közönség Eck Imre, Pásztor Vera, Havas Ferenc, Vashegyi Ernő és az Allami Operaház balettkarának érzékletesen kifejező táncait. A rendező Gertler Viktor küzdött a témával és itt-ott a sablonosabb megoldásokat választotta. Viszont az egész kis filmet soderja és egységes képből foglalja össze Ránki György kifejezésteljes, a víz ballada különleges hangulatához, váratlan fordulataihoz simuló muzsikája. Filmgyártásunknak új és értékes színfoltja ez a rövid balett film és érdemes a megkezdett úton továbbhaladni.

Londonban jártunk (színes magyar riport film). A világ legnagyobb városának, Londonnak zajos forgatagát, színes kavargó életét mutatja be Timár István filmje, amelynek fényképei Badal János az író és rendező elképzeléseit jól kiegészítve készítette. Természetesen a látogató, aki hajnalról estig a városi forgalom áradásától az őrségváltás parádéjáig, Shakespeare szülővárosáig s egy karneváli felvonulási mutatóba be London egy napját, inkább csak a fényoldalakat, a naposítás részleteket látja, de semmit vagy jóformán semmit az angol élet szürkébb, hétköznapi arculatából. Nagyon is „vasárnapias” az így bemutatott London, de a filmet azért érdemes megnézni, mert izéltöt kanunk a sajátos angol élet színeiből.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
BALASSA GYULA
Megjelenik havonta egyszer
Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekkzámlaszám: 61055
38888/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 3050

NYUGDÍJAZÁSOK

Felmentés. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Sütő Sándort a nyugatbükki erdőgazdaság igazgatói teendőinek ellátása alól felmentette.

NYUGDÍJAZÁSOK. Lány Géza, az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatója április elsejével nyugdíjba vonult. Ugyancsak nyugdíjazását kérte Koltay György Kossuth-díjas, az ERTI osztályvezetője.

Pályázati hirdetmény. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság pályázatot hirdet az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatói és helyettes igazgatói helyének betöltésére. A részletes pályázati feltételeket az Erdészeti Értesítő 1957. március 29-én megjelent 13. száma közli.

Ismét megjelenik Az Erdő. Testvér-lapunk, a 92. évfolyamába lépő Az Erdő, az ország papírelállításának gondjai okozta késéssel ismét megjelenik. Januári és februári száma április folyamán kerül az előfizetők kezébe.

Az újítómozgalom összefoglaló adatai

Az 1956. év folyamán az erdőgazdaságokhoz, faipari és egyéb vállalatokhoz és intézetekhez 1702 újítási javaslatot nyújtottak be (az 1955. évi mennyiségnek 120,8 százaléka), ebből 739 javaslatot fogadtak el (az 1955. évinek 112,8 százaléka). Az elfogadott újításokból 681 került gyakorlati alkalmazásba (az előző évinek 124,9 százaléka), ami 92,2 százalékos megvalósításnak felel meg. Az elfogadott újítások megvalósítása által elérhető gazdasági eredmény 7,2 millió forint, míg az előző évben bevezetett újítások alkalmazása révén elért (utóalkulált) tényleges megtakarítás 1,5 millió forint volt. Az újítások díjazására 313 000 forintot fizettek ki.

Az 1956. év eredményei — kivéve az utóalkulált megtakarítás összegét — jelentősen meghaladják az 1955. évben elért eredményeket, így az előalkulált megtakarítás összege több mint háromszorosa az előző évinek, a kifizetett díj öb mint másfélszerese, a megvalósítási százalék pedig kerekén 9 százalékkal növekedett.

(A közölt adatokban az erdőgazdaságok IV. negyedévi eredménye nem szerepel.)

A régi nyugdíjasok. A kormányrendeletet hozott arról, hogy az úgynevezett régi nyugdíjasok, akik jelenleg is munkaviszonyban állnak, munkaviszonyuk későbbi megszűnése esetén az új nyugdíjtörvény szerint kaphassanak nyugdíjat.

Az Erdészeti Egyesület soproni csoportja összeállította ez évi munkatervét. Minden második héten vitaestet rendeznek. Az áprilisi Fák Hete ünnepségei során erdőmérnök-hallgatók tartanak előadásokat a soproni iskolákban. Felkészülnek a jövő évben esedékes jubileumra: az erdőmérnöki főiskola fennállásának 15 éves évfordulójára.

Kinevezés. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Bobok Lászlót a Faipari Kutató Intézet osztályvezetőjévé és Boér Ferencet a nyugatbükki erdőgazdaság igazgatójává kinevezte.

A SZAKSZERVEZET véleménye szerint jogos a dolgozóknak az a kifogása, hogy október óta nem adták ki a „kiváló dolgozó” és a „szakma kiváló dolgozója” kitüntetés. Viszont a kitüntetések és jutalmazások bürokratikus módját meg kell változtatni. A „kiváló dolgozó” kitüntetéshez a szakszervezet pénzjutalmat is javasolt s úgy véli, helyes, ha nem a felsőbb szervek, hanem maguk a dolgozók döntenek a kitüntetésről. Az élüzem kitüntetéseknel pedig a régebben támasztott lucatnyi feltétel helyett legfeljebb négy-öt igen fontos kívánalmat kell szabni.

Felmentések, kinevezések. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Berki Lászlót, a keszthelyi erdőgazdaság igazgatói teendőinek ellátása alól felmentette és egyidejűleg a tolnamegyei erdőgazdaság igazgatójává nevezte ki. Ugyanakkor Schneider Jenőt, a keszthelyi erdőgazdaság igazgatójává nevezte ki. Horváth Zoltánt, az északborsodi erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöki munkakörének ellátása alól felmentette és egyidejűleg a délsomogyi erdőgazdasághoz helyezte át szakfelügyelőnek. Ugyanakkor Szizgethy Bélát, az észak-borsodi erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnökévé kinevezte. Végül Hallósi Miklóst felmentette a csongrádmegyei erdőgazdaság megbízott igazgatói teendőinek ellátása alól és Boda Józsefet a csongrádmegyei erdőgazdaság igazgatójává kinevezte.

Üiből megtekinthető a Mezőgazdasági Múzeum erdőgazdasági, faipari és vadászati kiállítását. A múzeum szerdán, pénteken és vasárnap 10-től 16 óráig tart nyitva.

Érvényesítik a személyi igazolványokat. A belügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint valamennyi magyar állampolgár állandó vagy ideiglenes személyi igazolványát — tekintet nélkül kiállítás időpontjára — érvényesíteni kell. Az igazolvány tulajdonosa a rendőrkapitányság által megállapított időpontban köteles (városokban és járási székhelyeken a rendőrkapitányság, községekben a járási rendőrkapitányság által megjelölt helyen) megjelenni és személyi igazolványát érvényesítés végett bemutatni. Az igazolványok érvényesítését 1957. szeptember 30-ig befejezik.

MÉHÉSZET. A lap időről időre közli a méz- és viasztermelésben kiváló eredményeket elért méhészek munkamódszereit, valamint a legújabb hazai és külföldi kutatásoknak a gyakorlati méhészkedésben hasznosítható eredményeit. Megjelenik havonta. Előfizetési ára egy évre 24.— Ft, félévre 12.— Ft, negyedévre 6.— Ft. Egy példány ára 2.— Ft.

Id. Béky Albert végtségessége. Múlt év október 26-án hunyt el id. Béky Albert a mezőgazdasági tudományok doktora, gyémántokleveles erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület tiszteletbeli elnöke. A kiváló alföldfásító tevékeny életének 87. esztendejében távozott el körünk-ből. Végtségességét április elején tartották meg a budapesti farkasréti temetőben számos tisztelőjének, barátjának, tanítványának jelenlétében.

Egy élet a fűrésziparban. Márciusban temették el Barcon Tikos Istvánt, a Délmagyarországi Fűrészek főmechanikusát. Egész életét a fűrészipari munkában töltötte és több évtizeden át dolgozott a Barcsi Fűrészek telepén.

FÜZKOSARAT, hófogó sövényt, tisztítási anyagból szerszámnyelet, nyírveszteszöprüket gyárt és hoz forgalomba az Erdei Melléktermék Vállalat. Folyik az erdőgazdasági nádasok kitermelése is. A nádból nádpallók és épületelemek készülnek majd. Tervezik továbbá sajmaggyból „Erdei meggyelke” likőr készítését is.

Húszezer pálmát nevelnek a debreceni Nagyerdőben. A nagyerdei üvegházban tavaly vetett pálmagból már 20—25 centis csemeték nőttek, szépen mutatkoznak a kis trópusi csemeték.

ERDŐTÜZEK. Két hét alatt tíz esetben ütött ki erdőtűz a Mátra és a Bükk hegység erdeiben. A legnagyobb erdőtűz Járdánháza környékén pusztított, ahol csaknem száz hold erdő égett le. A tűz megfékezésére

ONINANI

kivonult az egri tűzoltóság is. A vizsgálatok szerint a sorozatos erdőtüzeket szándékos nyújtogatók okozták. Erdőtűzről érkezett hír Somogy megyéből is: tizenöt hold égett le a Kőkút-Felsőtapaszrd erdőrezsen. A kár negyvenezer forint.

Veszélyes erdőtűz a Maros partján. A Maros-menti ártér gátján telepített fűzfák gyulladtak ki március végén és a száraz faanyag mintegy 2000 négyszögölnyi területen teljesen elégett. A tűzoltóság csak nehezen tudta az elharapódzott tüzet megfékezni. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz a gát közelében meggyújtott gyomtól keletkezett.

A VADAK GONDOZÁSÁVAL is törődik a pásztói vadásztársaság. Még a nyáron gondoskodnak a téli vadetetésről, szemestakarmányt és fűmagvakat gyűjtenek s a vadak vizellátása érdekében társadalmi munkával kutakat fúrnak, mert a vadászterületen mindössze három helyen van forrás.

Üzembe helyezték az ország legnagyobb teljesítőképességű keretfűrészét. A Budapesti Fűrészek Soroksári úti telepén március végén üzembe helyezték a Wuster-Dietz gyártmányú keretfűrész, az ország legnagyobb teljesítőképességű gatterját.

Egy nap alatt két halálos baleset

híre érkezett szerkesztőségünkbe. Az egyik valamelyik dunántúli erdőgazdaságban, a másik szegedi faipari üzemünk egyikében esett meg. A tragikus kimenetelű balesetek felkiáltójelként figyelmeztetnek minden erdészeti és faipari vezetőt, dolgozót, hogy a balesetvédelem egy pillanatra sem hanyagolható el. S ha valaki csak az adminisztratív eszközök hatása alatt találja meg a megfelelő eljárás módját, az tudomásul kell vegye, hogy a baleset-elhárítási utasítások továbbra is érvényben vannak, a balesetvédelmi oktatások és a havi biztonsági szemlék megtartása épp úgy kötelező, mint ezideig. Sőt a balesetek kötelező bejelentésének elmaradását vagy késlekedését is büntetni kell a megfelelő rendelet, illetve utasítás értelmében. Nem fordulhatnak elő olyan esetek, mint például a balassagyarmati erdőgazdaságban, ahol a tavaly októberi és az idén januári baleseteket csak márciusban jelentették a főigazgatóságnak. De még az is vétkes késés, amit a debreceni erdőgazdaság követett el, amikor a február 5-i balesetet csak egy hónap múlva, március 5-én jelentette. Ha a dolgozó a balesetet követő három nap után sem tudja felvenni a munkát, a baleset körülményeit azonnal jelenteni kell. Bár a jelentés csak utólagos adminisztráció. Mind erdőgazdaságainkban, mind faipari üzeminkben arra kell törekedni, hogy az ilyen jelentések száma minimálisra csökkenjen, erre figyelmeztet most bennünket a két halálos végű üzemi baleset is.

Néhány hír a szegedi ládagyárból

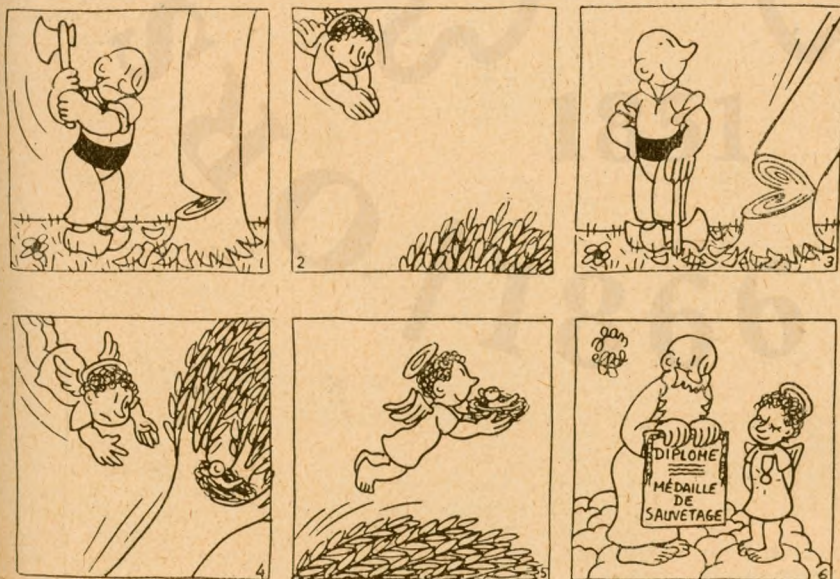
A szegedi ládagyárban számolnak azzal, hogy a bőséges gyümölcsstermés fokozottabb teljesítményre sarkalja majd az egyes ládagyárakat. A szegediek nyárfából elég jelentős mennyiségű ládát készítenek. Havonta 200 köbmétert. Bizonyos, hogy a nyárdeszka a gyümölcselexportnál, a zöldségexportnál megfelelő, hiszen csak egyszeri használatra szükséges. Áprilistól kezdve különben két műszakban gyártják a hollandi ládákat. Igen nagy örömmel fogadták a ládagyár dolgozói a természetbeni juttatásról szóló kormányrendeletüket. Morvai Antal, Sebők Miklós, Pálfi Gábor máris a ládagyárból kapott természetbeniek segítségével épít új házat.

Még egy kedvező hír a szegedi ládagyárból: külön ifjúsági kultúrtermet építenek 6×7 méteres méretben, s a gyár fiataljai majd kedvükre szórakozhatnak a munka befejezése után.

Patkánycspada 28, 14, egerfogó 3 forintért kapható. Juhász-kampók. — Kulcsár pásztorszakos-cspadakészítő, Budapest, Rákóczi út 6.

Jean Effel rajzaiból

A világhírű francia karikatúrarajzoló, Jean Effel rajzaiból bőséges gyűjteményt állított ki Budapesten. A Világ teremtsének, Éva születésének, a Kis angyal történetének és számos politikai karikatúra mesterének rajzait több vidéki városban is megnézhetik az érdeklődők, így áprilisban Szegeden mutatják be a teljes kiállítás. Lapunk olvasói számára egy „szakmai”, fadöntéssel kapcsolatos rajzsorozatot közlünk.

A rajz címe: Az életmentő. (A zárókép szövegének magyar értelme: Életmentési oklevél)

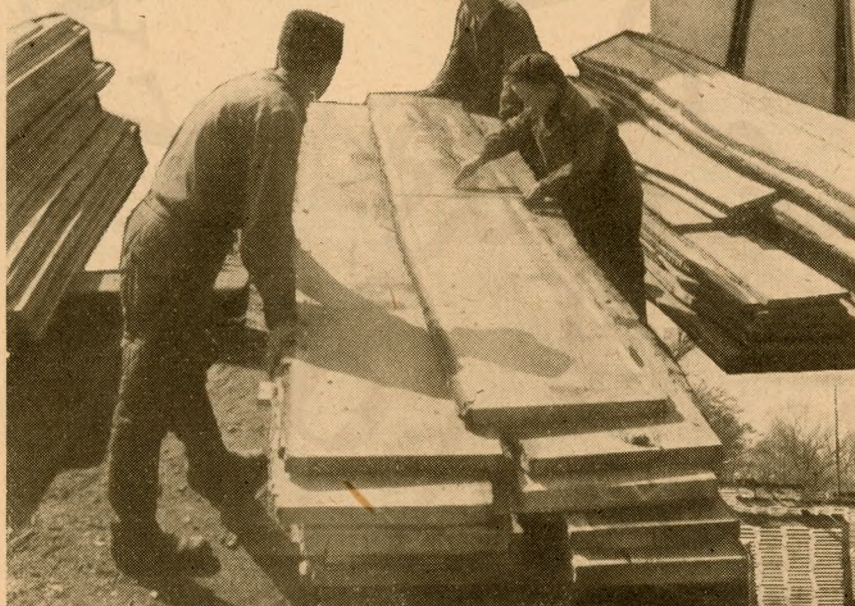
Franciavágás... Itt van a Nyugatmagyarországi Fűrészek bakonyi fűrészüzeme. Fotóriporterünk ez alkalommal Franciavágásról küldi tudósítását.

A franciavágási üzemnek egyik hiányossága volt az, hogy ászokfán máglyázták az értékes fűrészrönköket. Most az ászokfákat betontuskókkal cserélték fel.

Franciavágás

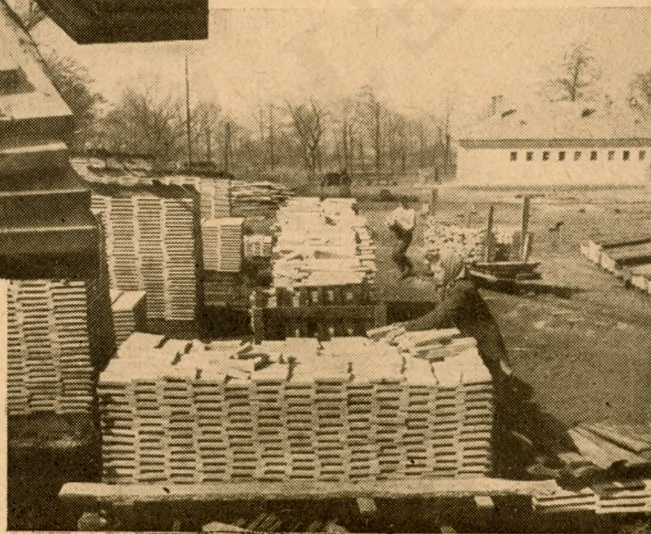

Horváth Ferenc gatterkezelő irányítása mellett a gép is szorgalmasabban dolgozik: keze alól nagy tömegben kerül ki a fűrészáru. Ő táplálja nyersanyaggal a körfűrészeket is.

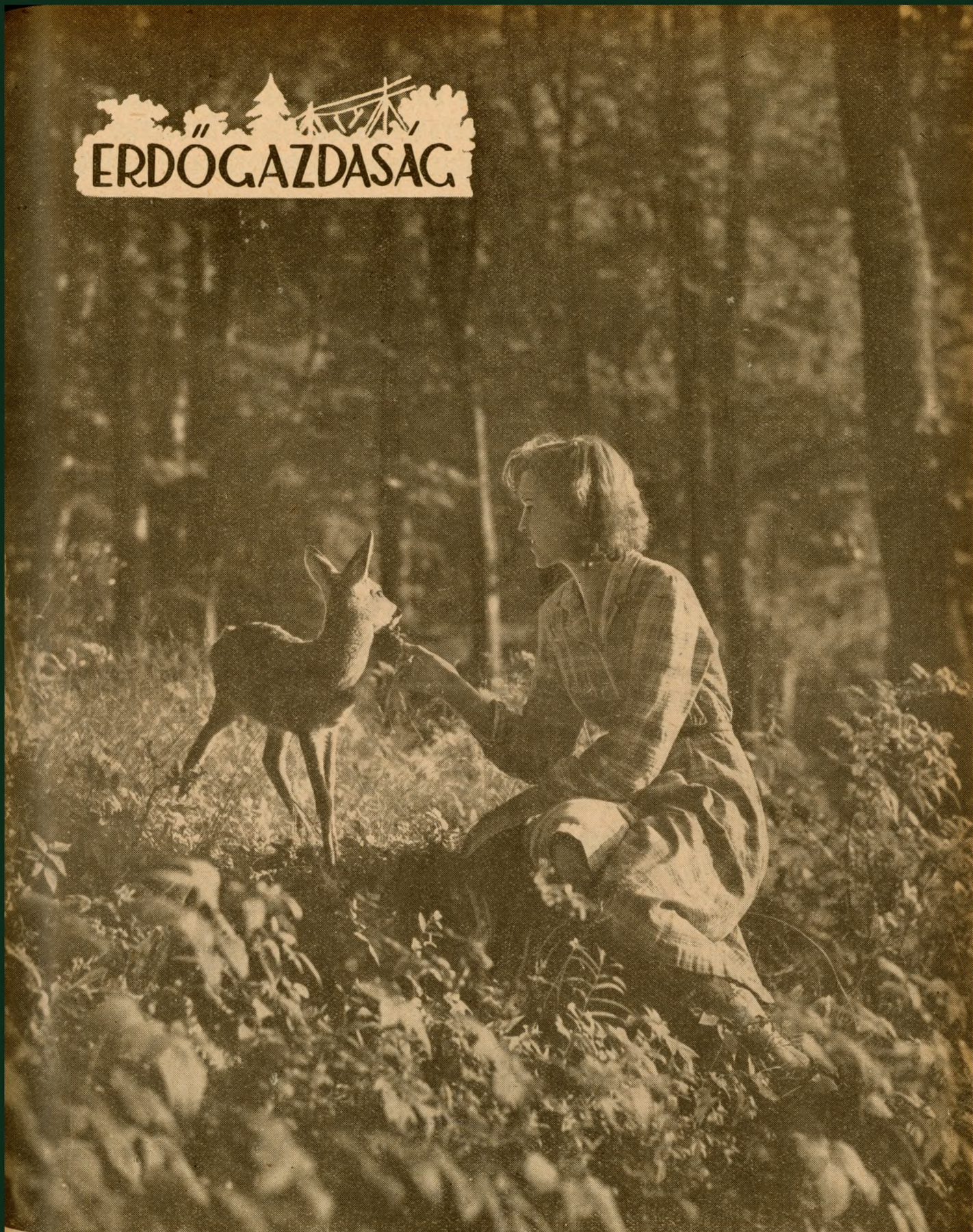
Gondos méretfelvételezés után kerül ki a felfűrészelt anyag a készárutérre. Knolmajer Imre felíró méri fel a készanyagot, Péci Sándor, Boldizsár Antal készárutéri dolgozók segítségével.

Nagy gyakorlatot igényel a gondos frízmaglyázás. Döbrönte Aranka fiatal lány még, de már mester ebben a szakmában. A kép előterében őt látjuk, a kép háttérében pedig az új munkásszállást.

ERDOGAZDASAG

Május az erdőben

XI. ÉVFOLYAM 5. SZÁM

ÁRA 2,- FORINT

1957. MÁJUS

MEDOSZ, vagy külön szakszervezet?

Ezt a kérdést vetették fel az októberi ellenforradalom képviselői az erdészeti vonalán és a maguk részéről határozottan az utóbbi mellett foglaltak állást. Céljukat természetesen nem vallották be nyíltan. Azaz érveltek, hogy a MEDOSZ nem képviselte megfelelően az erdészeti dolgozók érdekeit. Mivel ez az érvelés tartalmazott némi látszólagos igazságot, az egyébként becsületesen gondolkodó és az ellenforradalom céljain át nem látó dolgozókat megtévesztette abban a zűrzavaros időben.

Sajnálatos tény, hogy ezt a szervezett munkásság egységének megbontására törekvő nyílt ellenforradalmi törekvést — amely szerves része volt az ellenforradalom országos mérvű akciójának —, az Országos Erdészeti Főigazgatóság részéről is támogatták, sőt sugalmazták egyes elemek.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság ideiglenesen kiegészített Szakszervezeti Bizottsága az áprilisban megtartott első ülésén — többek között — megtárgyalta és a leghatározottabban elítélte ezt a munkásellenes akciót. Határozatilag kimondta, hogy a MEDOSZ Országos Központjának Erdészeti Tagozatát támogatja, mert tudatában van, hogy egy erős és egységes szakszervezetben belül az elmúlt idők hibás politikai vezetéséből adódó hiányosságokat ki lehet küszöbölni, mivel a munkásparaszt kormány és a becsületlen dolgozókat magába tömörítő szakszervezet között nincsenek és nem is lehetnek érdekellentétek.

A szakszervezet feladata — állapítja meg az O. E. F. Szakszervezeti Bizottságának határozata —, most az, hogy minden rendelkezésre álló helyes eszközzel — de főleg meggyőzéssel — segítse elő a meglévő munkaeszközök (gépek stb.) gazdaságos kihasználását és ezen keresztül a termelékenység növelését, az önköltség csökkentését, továbbá, hogy következetesen harcoljon minden néven nevezendő korrupciós jelenséggel szemben, valamint azért, hogy a törvényben biztosított jogait a dolgozók maradéktalanul élvezhessék.

Világosan kell látni, hogy csakis a termelő munka megjavításával kerülhet minél előbb sor az erdészeti dolgozók ismert és a szakszervezet által is méltányosnak elismert problémái orvoslására.

OEF Szakszervezeti Bizottsága

A Fák Hete alkalmával az országutak mentén is tovább fásítottak. Kisújszállás és Püspökladány között az út két oldalán összesen 70 kilométer hosszúságban ültettek sorfát.

A Mező- és Erdőgazdasági Dolgozók Szakszervezeteinek Világszövetsége Végrehajtóbizottsága értekezlete Prágában

Néhány héttel ezelőtt 3 napos értekezletet tartott a Mező- és Erdőgazdasági Dolgozók Szakszervezeteinek Világszövetsége Végrehajtóbizottsága. Az ülésen megvitatták a titkárság jelentését: „a mező- és erdőgazdasági dolgozók helyzetéről, harcairól, követeléseik kielégítéséért, a nemzetközi egységért és szolidaritásért a gyarmatosítók elleni harcban“. Foglalkoztak a szövetkezeti kérdéssel, általános szervezeti és szervezési problémákkal, valamint a sajtó és propaganda kérdéseivel. A magyar mezőgazdasági és erdészeti dolgozókat az értekezleten Borbás Lajos elvtárs, a Medosz elnöke képviselte.

A kapitalista, gyarmati és félgymati országokban a mező- és erdőgazdasági munkások anyagi és kulturális helyzetének megjavításáért, a szakszervezeti jogok biztosításáért folyó harcban a végrehajtóbizottság felhívta a nemzetközi szövetséghez tartozó szakszervezeti szerveket indítsanak egységakciókat a következő főbb köve-

telések alapján: A bérek emelése és garantált minimálbér, a bérek egyenlősége az ipari bérekkel. A munkaidő csökkentése a bérek csökkentése nélkül, kollektív szerződések kötése. Akció az elbocsátások és a munkanélküliség ellen. A megkülönböztetés valamennyi formájának megszüntetéséért, különösen a bérezés és a munkakörülmények terén, a fiatalok és a nők hátrányára. A társadalombiztosítási rendszerek bevezetéséért, illetve megjavításáért: olyan betegségi táppénzekért és munkanélküli segélyekért, amelyek arányban állanak a dolgozók és családjuk szükségleteivel. Lakásépítési programok megvalósításáért a mezőgazdasági és ültetvényi dolgozók számára. Akció a szakszervezeti és demokratikus szabadságjogok védelméért és tiszteltbentartásáért. Az eredményes szakmai oktatási rendszerek megvalósításáért a mezőgazdasági dolgozók számára. Végül a gyarmati elnyomás megszüntetéséért és a békéért.

A budapesti erdészeti dolgozók a májusi felvonuláson

Az új erdőgazdasági munkás-bérendszert

Kormányhatározat alapján a főigazgatóság az állami erdőgazdaságokban április 1-től új bérendszert vezetett be. Az új munkás-bérendszert merőben más felépítésű, mint az elmúlt évek bérendszerei és megvalósítja a múlt évi 25. számú törvényerejű rendeletnek azt az előírását, hogy a vállalat bérendszereit a munkástanács határozza meg.

A bérezés eddigi módszerei

Mielőtt részletesen tárgyalnánk az új bérendszert, annak előnyeit és helyes alkalmazási módszerét, célszerű — az összehasonlítás érdekében — röviden áttekinteni az eddigi bérezés módszereit:

A munkák 8 kategóriába voltak sorolva. Minden kategóriának megfelelt egy-egy teljesítménybéres és időbéres alapórabér. A normák az előbbivel voltak forintosítva, míg az időbéren végzett munkákat az utóbbiakkal számolták el. Az egyes munkák kategóriáját — egészen az elmúlt évig — a Minisztertanács alapította meg és változtatta azt meg. A munkák túlnyomó többségére országos normaalkapok voltak és az erdőgazdaság azokból volt köteles megállapítani a helyi normát. Különösen indokolt esetben — így, ha a munkára országos normaalkap nem volt, vagy attól a helyi körülmények jelentősen eltértek — az erdőgazdaság úgynevezett rendízüli helyi normát készíthetett. Az igen alacsony időbéres alapórabérek arra ösztönözték mind a munkást, mind a munkák irányítóit, hogy a munkákat — még azokat is, amelyek számbavétele bizonytalan volt és ahol a minőség romlása nem volt kiküszöbölhető — teljesítménybéren végezze, illetőleg végeztesse s ezáltal a munkások nagyobb keresethez juthassanak. Az egyes alapórabérek minimális és maximális értékek voltak, attól eltérni nem lehetett. Az általános bérezési utasításon kívül egyes munkákra, így pl. a traktormunkákra, szerszámkarbantartásra külön bérezési utasítások, rendszerek voltak. Általában a bérezés minden egyes mozzanatát sokszor igen merev utasítások szabályozták és az erdőgazdaság a helyi sajátosságokat csak igen kis mértékben érvényesíthette. A bérutasításokat kiegészítette a természetbeni juttatásokat szabályozó rendelkezés.

Tekintettel arra, hogy az alapórabérek megváltoztatni nem lehetett, az országos normarendszertől pedig csak a már említett kivételes esetekben lehetett eltérni, a helyi körülmények érvényesítését, a megfelelő (100%-os) teljesítmény esetén is alacsony keresetek kiküszöbölését az erdőgazdaságok a normatényező helytelen (laza vagy esetleg hamis) felvételével „oldották meg”. Ez a „módszer” azután teljesen felborította a központilag elképzelt és megállapított

rendszert. A megfelelő és a helyi körülményeknek kielégítő kereseti szintnek a normák lazításával történő kialakítása, tehát a reális időszükségletek szinte kizárólag szubjektív és minden elemzés nélküli megváltoztatása lehetetlen helyzetet teremtett. A csemetekerti és erdőművelési munkákban a napi keresetek 150—200 százalékkal meghaladták a fakitermelésben elért kereseteket. Ugyanis az egyes, a normák készítésénél figyelembe vett munkaműveletek elhagyása a munkák természeténél fogva a csemetekerti és erdőművelési munkáknál igen könnyű, míg a fakitermelésnél alig van rá mód. Ebből következik, hogy a lazítás törekvését leginkább a csemetekerti és erdőművelési munkákban jelentkezett, de legalább is itt volt a legnagyobb mérvű és így az alapórabérekben többé-kevésbé helyesen megállapított kereseti arányok nemcsak, hogy eltolódtak, hanem visszajukra is fordultak. A fakitermelő 16 éves kisleánya lényegesen

többet keresett apjánál és ez a szocialista bérezésre rossz fényt vetett, a helyes vezetési és elhatározóképeségről alkotott véleményt aláasta.

A tárgyilagosság kedvéért meg kell azonban említenünk, hogy az erdőgazdasági bérendszert említett hiányosságai az akkori népgazdasági bérezési mechanizmus hiányosságai-ból fakadtak. Ugyanakkor az elmúlt években fáradtságos munkával elkészült, majd javított és kiegészített erdőgazdasági országos normaalkaprendszer a maga aprólékoságával és a végzett munkák rendszerbefoglalásával, — amelyhez hasonló alapos és teljes rendszert a népgazdaság más területén sem találunk az Építéstudományi Intézet által összeállított országos építőipari normaalkaprendszer kivételével — felmérhetetlen segítséget adott és ad, mind a tervezéshez, mind a helyes munkamódszerek kialakításához, úgyszintén a tudományos munkaszervezési, munkaegészségügyi, munkaerő-mérleg kutatás alapjaihoz.

Az új bérezés jellemzői

Az eddigi bérendszert elemzése után nézzük meg az új módszereket, amelyek a változott népgazdasági bérmechanizmusnak, a vállalati önállóság komoly fejlesztésének, a munkástanácsok jogkörének gyakorlati realizálása tükrében készültek el.

Az új bérezés jellemzői a következők:

1. A korábbi nyolc kategória helyett a bérendszert nyolc állapot meg és a munkákat — a megadott szempontok figyelembevételével — ezekbe kell besorolni.

2. A teljesítményi és időbéres munkákra ugyanazok a bérkategóriák vonatkoznak.

3. Az egyes bérkategóriák csak tájékoztató jellegűek; az erdőgazdaságok attól mind lefelé, mind felfelé 20 százalékkal — kivételes esetben még ennél is többel — eltérhetnek.

4. Az országos normaalkapok kötelező alkalmazása megszűnik. — Azonban törekedni kell a teljesítménybérezés alkalmazására, s annak alapja csak munka- és időelemzéssel kidolgozott bérendszert lehet.

5. Egyes olyan teljesítménybéren végzett munkáknál, amelyeknél a minőségi előírások megtartása különösen fontos, a munkanormák teljesítésének, azaz a ki-fizethető teljesítménybéreknek felső határt lehet szabni.

6. Amennyiben a teljesítménybéren foglalkoztatott munkás a 210 órás munkaidő teljes ledolgozása esetén sem éri el a 600,— Ft havi keresetét, erre az összegre a tényleges keresetét ki kell egészíteni. 250 órás munkaidő esetén 700,— Ft-ra egészíthető ki a kereset.

7. Olyan esetben, amikor nem

biztosítható gazdaságosan és szakmailag előnyösen a munkások szerszámellátása, a munkás saját szerszáma használatáért meghatározott százalékban szerszámhasználati díjat kaphat. Természetesen, amíg az erdőgazdaság raktáraiban kellő mennyiségben és jó minőségben van szerszám, addig ezeket kell kiadni a dolgozóknak.

8. Az új bérutasítás lehetőséget ad az úgynevezett yagológási pótlék fizetésére.

9. Az új bérutasítás talán legdöntőbb rendelkezése az, hogy az erdőgazdaságban alkalmazandó bérendszert megállapítása, a munkástanács hatáskörébe tartozik.

Kötelező határok

Az említettekén kívül még számos fontos rendelkezést tartalmaz a bérutasítás s ezzel gyakorlatilag az összes korábbi megkötéseket feloldották és a helyes bérendszert kialakítását az erdőgazdaság munkástanácsa feladatává tették. Azonban néhány kötelező erejű rendelkezést is tartalmaz és ezeknek betartását a főigazgatóság a legmesszebbmenően meg fogja követelni. Ezek a következők:

1. Mindenekelőtt: a munkástanács csak olyan bérendszert dolgozhat ki, illetőleg az igazgató csak olyan bérendszert alkalmazását vezetheti be, amelynek bérkihatása nem haladja meg az erdőgazdaság tervei jövahagyott munkás beralapkeretet.

2. Nem állapítható meg 2.60 Ft-nál alacsonyabb órabér.

3. Továbbra is teljesítménybéren, vagy ennek valamely változatában kell végezteni mindazokat a munkákat, amelyeknek a mennyiségi számbavétele egyértelműen helyesen állapítható meg és a minőségi mun-

kavézés, valamint a szakirányítás biztosítható.

4. Amennyiben az erdőgazdaság az országos normaalapokat nem alkalmazza, a teljesítménybérézés alapja csak a reális és pontos idősükséglet lehet. Új teljesítménybérrendszert csak olyan időnormákból, illetve időértékekből szabad kidolgozni, amelyek vagy megegyeznek az országos normaalapok adataival, vagy azoknál reálisabbak vagy pontosabbak. A bérrendszer tételeit (értékeit) a munka- és időelemzés szabályainak megfelelően kidolgozott adatokkal (alapkormányokkal) mindenkor alá kell támasztani.

5. A nem erdőgazdasági munkákat — a mezőgazdasági jellegű munkák kivételével — olyan alapóráberekkel és bérézési előírások szerint kell bé-

rezni, mint más iparágban a megfelelő munkákat. (Pl. a karbantartási [műhelyi] munkákat a vasipar szertint stb.)

6. A munkafeltételeket és a munkabéreket a munkaviszony létesítése alkalmával, illetőleg a munka megkezdése előtt a munkásokkal ezután is ismertetni kell.

7. A természetbeni juttatásoknak az idevonatkozó rendelkezésekben megállapított mértékeiktől és a juttatási módozataitól eltérni nem szabad.

8. Úgynevezett kiemelt órabért az idevonatkozó rendelkezések figyelembevételével szabad alkalmazni, de 12 Ft-nál magasabb órabért megállapítani nem lehet.

9. A gyaloglási pótléokra vonatkozó rendelkezésektől eltérni nem szabad.

A munkástanácsok felelőssége

Az említett kötelező erejű rendelkezések megtartása mellett az erdőgazdaság olyan bérrendszert alkalmazhat, amely a helyi sajátosságoknak legjobban megfelel és így — mint már említettük — gyakorlatilag minden egyéb korábbi bérézési

utasítás — a Munka Törvénykönyve előírásainak kivételével, amelyeknek megtartása továbbra is kötelező — hatályát veszítette.

Végezetül még egy kérdésre szeretnénk felhívni az erdőgazdaságok figyelmét. Azzal, hogy az erdőgaz-

daságok — illetve munkástanácsok — a bérézés terén ilyen széleskörű felhatalmazást kaptak, egyúttal nagy felelősség is hárul rájuk. Biztosítaniuk kell a helyi sajátosságoknak megfelelő, a munka mind termelékenyebb végzésére ösztönző bérrendszer kialakítását, a szocialista bérézés alapelveinek megtartását, az önköltség csökkentését. Mindezek csak úgy érhetők el, ha az erdőgazdaság szakemberei a legmesszebbmenően összefognak és alapos, mélyreható elemzessel, számításokkal alakítják ki — de igen sürgősen — az erdőgazdaság helyi bérrendszerét. Ennek a bérrendszernek a kidolgozása komoly munkát jelent, mert az előbbi elvek érvényesítése és a tervekben jóváhagyott bérkerettel való összehangolása nem egyszerű, de igen szép feladat.

A mostani bérrendezés és a korábbi, az ipari és építőipari munkásokra vonatkozó bérrendezések, valamint a természetbeni juttatások új rendszere együttesen — a múlt év szeptemberéhez képest — átlagosan körülbelül 15 százalékkal emelik a dolgozók keresetét.

Az ipari műszaki dolgozók bérrendezése

A kormány határozata alapján rendezték az iparvállalatok műszaki dolgozói bérét, valamint a műszaki és adminisztratív dolgozók premizálását. Ennek érdekében az Országos Erdészeti Főigazgatóság ipari vállalatnál is megtörtént a bérrendezés. (Lásd *Erdészeti Értesítő* 14. sz., 14/1957. számú utasítás.)

A műszakiak a múlt év III. negyed alaphérének és átlagos prémiumösszegének 100%-át kapták béremelésre, s ezt az összeget növelte a 100%-os teljesítésért kapott prémium alaphéresítése. Átlagosan egy-egy műszaki dolgozónak a múlt évi III. negyedi alapkeresete kb. 390,— Ft-tal, azaz mintegy 27 százalékkal növekedett havonta.

A műszakiak tervtúltesítési prémiuma, a rendszeresen premizált adminisztratívok teljes prémiuma és az esetenkénti úgynevezett 150%-os prémiumkeret összegéből képeztek egy új prémiumkeretet, amelynek mintegy 750%-át a főigazgatóság a vállalatot igazgató szabad rendelkezésére bocsátotta. A megmaradt 25—30%-ból a főigazgatóság a vállalat vezető állású dolgozóit premizálja, valamint prémium-feladatot tűz ki a vállalat dolgozói részére.

Az új műszaki bértáblázat a korábbiakhoz képest lényegesen kevesebb munkaköri csoportot — és pedig hetet — tartalmaz, s ez a vállalati kategóriától, a dolgozó végzettségétől és szakmai gyakorlatától függően 31 bértételre tagozódik. Egy-egy vállalatnál azonban 17 bértételnél többnek az alkalmazására nem kerül sor.

Az új premizálási rendszer, már mint az igazgatói szabad keret, kiküszöböli a korábbi prémiumrendszereknek azt a merevségét és hibáját, hogy a kitűzött feladatoktól való alkárcsak 10%-os lemaradás is a teljes prémium elvesztését jelentette. Az igazgató a szabad rendelkezésére bocsátott — a műszaki és a korábban rendszeresen premizált adminisztratív dolgozók létszámára vetítve kb. havi 280,— Ft-os keret terhére szabadon tűz ki prémiumfeladatot. A premizált időszak lehetőleg negyedévnél, a művezetőknél esetleg egy hónapnál, rövidebb ne legyen. Azonban ennél hosszabb időszakra is tűzhető ki prémium. Ha a dolgozó a kapott feladatot csak részben teljesítette, akkor is kifizethető — csökkentett mértékben — a prémium. A kifizetésre nem került összeggel a

következő premizálási időszak (pl. negyedév) prémiumkerete növekszik; így ha a dolgozó a kapott feladatot nem teljesítette, de a következő premizálási időszakban a lemaradását behozza és teljesíti az újabb feladatokat is, mind a korábban el nem nyert, mind az új feladat után járó prémiumot megkaphatja.

A prémiumkeret másik része a főigazgatóság kezében van. Ennek a keretnek terhére tűzi ki a főigazgatóság a vezető állásúak prémium feladatát. Egyúttal meghatároz bizonyos feladatokat a vállalat részére, amelynek teljesítése esetén a vállalat dolgozói a főigazgatósági keretből prémiumot kapnak. Az így meghatározott feladatot és keretet az igazgató lebontja az általa kijelölt műszaki és esetleg adminisztratív dolgozók részére, természetesen még a premizálási időszak megkezdése előtt. Ha a feladatot a vállalat teljesíti, a dolgozók a főigazgatósági keretből megkapják prémiumukat, ha nem, a megmaradt összeg a következő évnegyed prémiumkeretét növeli.

A premizálási rendszernek ez a kettős megoldása, valamint az új felemelt alaphérek komoly javulást hoznak a műszaki dolgozók keresetében. D. Gy.

Időben kezdjük meg az erdősítések kapálását

Az üzemi erdősítések ápolásánál az idén tavasszal és nyár elején talán még nagyobb figyelmet kell fordítani, mint más években arra, hogy a rendelkezésre álló munkabérrel takarékoskodni kell. Ennek pedig egyetlen lehetősége, hogy időben kapáltassunk, mielőtt az erdősítéseink elgyomosodnak.

Június végére ne maradjon kapálatlan erdősítés!

Elsősorban a fenyőcsemetek igénylik a sürgős ápolást, de természetesen a lombcsemetekkel végzett erdősítések vagy egyéb erdőfelújítások ápolását is kellő időben végezzük el.

A most következő hónapokban az erdőgazdaságok számára nincs más önköltségsökkentő és pénzügyi takarékosági lehetőség, mint a művelés területén a megfelelő időben, kisebb bérköltséggel végzett munka és más vonalon a fagyártmánytermelések fokozása.

Minél több mezőgazdasági közteshasználatot

Itt van a fásítások ápolásának ideje. Az ültetések, telepítések szépen sikerültek, most már a művelésen múlik, hogy fásításaink meg is maradjanak. Azt a tanácsot adhatjuk csak, hogy *maximális mértékben használják fel a mezőgazdasági köztesművelés adta lehetőségeket.*

Kisebbségi hitelkeretek állnak rendelkezésre, mint a múltban. Ezt most csökkenteni az is, hogy általában a tervezettnél nagyobb területen folyt a telepítés és a hitelkeret egy részét a talajelőkészítési többletek felemészítették.

Viszont nagy segítséget jelent, hogy megtörtént az 1950–55. évi fásítások számbavétele. Rendelkezésre áll tehát az eddigi munkák eredményességére vonatkozó összesítésen kívül az is, hogy milyen munkák szükségesek az egyes fásított területeken, hol kell az ápolást, a kapálást leggyorsabban elvégezni. Arra kell tehát törekedni, hogy *csak ott végezzünk közvetlen ápolási munkákat, ahol a köztes használat megoldása elé nem hézások gördülnek, akár a talajviszonyok, akár a fásítás nagyobb távolsága vagy más okok miatt.*

„MIND MEGFAKADT”

Mesenyey István, a sarkadi általános iskola igazgatója írta ezeket a szavakat a gyulai erdőgazdaságnak a Fák Hetében kiültetett 1500 juhar-, 10 eper- és 6 platán csemeteről. Békés megyében igen sikeresen zárult a Fák Hete. Murony községben kevesnek bizonyult a csemete, azonkívül mind Muronyban, mind a többi községben szorgalmazták, hogy a lakosság előtt pergessek le A fásítások ápolása és védelme című filmet.

A fásítási hét idején fásítási emlékjelvényvel és pénzjutalommal tüntették ki Zsirái Mihály fásítási előadót, erdőmérnököt. Ugyancsak pénzjutalmat és fásítási jelvényt kaptak a legjobb eredményt elérő legeltetési társulatok, gazdaságok, termelősövetkezetek. Gyomán Gyarmati Albert érdemelte ki a jelvényt, mert 71 ezer csemetét ültetett a község legelőjére, azonkívül nagy gonddal végezték el a külterület fásítását is. A szarvasi állami gazdaságban Körösparti Pál igazgatót tüntették ki, mert a kietlen alföldi tájon 81 ezer csemetét helyezett el. A gádorosi általános iskolában Simon Mihály oktató az iskola körül 2200 suhángot, Magyarbányhegyesen Tegyei Imre oktató ugyancsak az iskola körzetében 990 suhángot ültetett el. Kitiüntetést kapott Gyulaváriban Lakatos István és Gyulán Medovarszki Pál is.

Egy évvel a nagy árvíz után

Egy esztendővel ezelőtt még víz alatt állt a Duna alsó szakaszán a legtöbb erdőgazdasági terület. Az erdészeket lakásaikból ki kellett lakoltatni, a termelés leállt és az árvíz után az ártéri erdőgazdaság 70 000 köbméter termelés kényszerű elmaradásával számolt. A főigazgatóság intézkedésére a soproniak, az északmátraiak, a keletbükkiek villanyfűrészeket küldtek az árvízzel sújtott erdőgazdaság megsegítésére.

Az elmúlt év második fele száraz volt. Ez segítette az árvíz-károk helyrehozatalában. Az is segítette, hogy az erdőgazdaság minden egyes dolgozója hétköznap, vasárnap egyaránt dolgozott, rendkívüli erőfeszítéssel küldték az irányvonatokat a rendeltetésük helyére. Az értékesítési tervüket így sikerült idejében befejezni. A költségeket nem növelték, hanem csökkentették és a várt 7,3 millió forint tervnyeresség 9 millióra emelkedett.

Természetesen az állományban is jelentős kárt okozott a téli árvíz, jelentős részük kipállott. Az erdőgazdaság vezetőinek első dolga közé tartozott az emberekről, az erdőgazdaság munkatársairól való gondoskodás is. Az elpusztult erdészlakokat helyrehozták és a kitűnő munkát végzett erdőgazdasági dolgozók immár újjáépült lakóházaikban tölthetik a szabad idejüket.

A buvau erdészház is összedőlt a bajai nagy árvíz következtében.

Még abban az évben felépítették az új erdészházat a romok helyén.

Megjelent AZ ERDŐ

ez évi 1. és 2. száma. A változatos tartalmú két szám anyagából kiemeljük Greguss Pál szegedi egyetemi tanár tanulmányát a hámozható bükrönök hosszanti repedezésének okairól, Fuisz József beszámolóját a fehéryármag tárolása kérdésében végzett vizsgálódásairól, Radó Gábor és dr. Csöre Pál közös tanulmányát a fakitermelési egyszemélyes munka alkalmazási lehetőségeiről hazánkban.

„A Fák Hetében megfogadjuk...”

A kecskeméti erdőgazdaság harmincegy községben, két városban, hat termelőszövetkezetben, négy üzemben és három gépállomáson rendezett ünnepséget az idei Fák Hete alkalmával. A szokatlanul korai enyhe időjárás következtében már nagyrészt túl voltunk a fásítások munkálatain, de azért nem volt ünnepség faültetés nélkül. Mintegy nyolcvanezer csemetét és tízezer sorfát, suhángot ültettünk el a Fák Hetében. Ebből a mennyiségből a *kiskunfélegyházi Vörös Október tsz* nem kevesebb mint negyvenötezer darabot, míg a többi az EPOSZ, a tanuló fiatalok, az úttörők ültették, de a felnőttek is derekasan kivették a munkából a részüket. *Nem volt iskola, amelyik ne vett volna részt teljes létszámmal az ünnepségeken; a fiatalok a legtöbb helyen együttes fogadalmat tettek:*

„A Fák Hetében megfogadjuk, hogy a jövőben teljes odaadással küzdünk minden egyes elültetett fa megmaradásáért, felneveléséért!”

Kujáni István
fásítási előadó, Kecskemét

Más fából vannak faragva?

Az Erdőgazdaság szerkesztő-sége csodálkozik. Az idén jókor télen szétküldött vagy 20—25 levelet fásítókhöz-erdősítőkhöz több erdőgazdaság és erdészet címére. Ugyancsak 20—25 levelet a fahasználati-műszaki munkakörökben dolgozókhöz. Kértünk tudósítást, tájékoztatást lapunk számára, kértünk hozzászólásokat a lapban felvetett sok vitás problémához.

S az eredmény? Az erdőművelőktől kaptunk leveleket, köztük egészen kiváló hozzászólásokat, de fahasználati vonalról egyetlen egyet sem.

Más fából vannak faragva?

A Kölcsönös Gazdasági Kapcsolatok Tanácsa fa- és cellulóz állandó bizottsága munkacsoportjának értekezlete

Áprilisban tartották meg Moszkvában a Kölcsönös Gazdasági Kapcsolatok Tanácsának fa- és cellulóz állandó bizottsága munkacsoportjának értekezletét. Megvitatták a Szovjetunió és a népi demokratikus országok népgazdaságában az iparifakihozatal növelésére irányuló törekvések és a fakitermelési hulladék felhasználásának kérdéseit. Az értekezleten résztvevő szakemberek *kicserélték tapasztalataikat a vágáshulladékok felhasználása terén eddig szerzett tanulságokkal kapcsolatban*, megbeszélték a további együttműködés módozatait és azt, hogy miképpen lesznek egymásnak kölcsönös segítségére a *műszaki dokumentáció rendszeres kicserélése* útján.

Széleskörű távlatok nyíltak a fakitermelési hulladék felhasználását lehetővé tevő *gépesítésre* vonatkozóan. Így például a Szovjetunióban a hulladékok felhasználására *aprítógépeket* készítettek, Bulgáriában és az NDK-ban a *hulladékok préselésére gépi berendezéseket* állítottak be. Több országban folynak kutatások és kísérletezések a *hulladéknak forgács- és farostlemez előállítására, takarmány- és tápanyagok biokémiai úton való gyártására, valamint a hulladékoknak hidrolizises — fakémiai — és vegyi-energia üzemekben való felhasználására.*

Az értekezlet munkájában hét ország delegációja vett részt: a Szovjetunió, a Bolgár Népköztársaság, a Csehszlovák Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Magyar Népköztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság és a Román Népköztársaság küldöttsége. Hazánkat az értekezleten *Halász Aladár*, az OEF tervfőosztályának vezetője és *Madas László* visegrádi erdészetvezető képviselte.

Fa és fából készült áruk Lipcsében

Az idei tavaszi lipcsei vásár sok érdekességet hozott faipari vonatkozásban is. A *bútorvásár* volt a fás szakma legnagyobb kiállítási helyisége. A német állami — nemzeti — vállalatok mellett, termelőszövetkezetekbe tömörülve, egyre több kisiparos is állított ki. A legfeltűnőbb jelenség az volt, hogy a *szoba-berendezésekkel szemben az egyes bútorok kerültek előtérbe.* Ezekből — megfelelő színben, árban és formában — kiki összeállíthatja szobabútorát.

A VEB Deutsche Werkstätten Hellerau érdekes kísérletet kezdeményezett. Vevőinek *csak szekrényhomlokzatot, oldalakat, fiókokat és különböző részeket ajánl, különböző fafajtákból és méretekben.* Az alkatrészekből azután a vevő asztalossal akkora és olyan bútor állíthat össze, amilyenre szüksége van és később újabb alkatrészek hozzáépítésével át is alakíthatja.

Csupa első osztályú termékkel szerepeltek a *francia és a belga furnírgyárak.* Negyvenféle nagyméretű exotikus fafajta mellett apróbb belföldi levágott darabokat is állítottak ki.

Még néhány apróság: Az *irodabútorok* modern, sima vonalakat mutatnak. Lehetővé vált *sítalpak* rétegelt fából való előállítás, miután az anyagot megfelelő módon megoldották. Bár a *fajátékokat* egyre jobban kiszorítja a fém- és műanyagjáték, az iparosok — főképpen *természethű ábrázolással* — igyekeznek versenyképesek maradni.

Végül azonban meg kell állapítani, hogy *igen elhanyagolt volt a fafeldolgozó gépek kiállítása.* Ósrégi gépek szerepeltek még ma is, *egyetlen új megoldással sem lehetett találkozni.* Nincs újabb megoldás a fa száritására, a favédelem sehol, még a kémiai iparoknál sem szerepelt.

(—én)

GEPESTÉS

A BUDAPESTI FŰRÉSZEKNÉL

Az ország legnagyobb fűrészipari vállalatát, a Budapesti Fűrészeket kerestük fel legutóbb. A vállalat hat telephellyel rendelkezik, kettő Budapesten: a Soroksári úton, s az Újpesti-rakparton, négy pedig vidéken van: Szolnokon, Vinyesándormajoron, Sikároson és Nógrádverőcén.

Evről évre nagy feladatokkal kell megbirkóznia a Budapesti Fűrészeknek. Közel 130 000 m³ rönk fogadása, tárolása, feldolgozása, s mintegy 90 000 m³ készáru kezelése, szállítóeszközre terhelése komoly műszaki felkészültséget igényel. Ugyiszólván nincs olyan hazai, fűrészipari célra alkalmas tű- vagy lomblevelű fafajunk, amelyet ne dolgoznának fel. Főbb gyártmányai: *szélezett és szélezetlen fűrészárú, aránylag nagymennyiségű hordódonga, kis és nagy vasúti talpfa, parkettfriz, bányadeszka, seprőléc, ládáléc, láda stb.*

A vállalat előtt álló feladatok eredményes megoldása érdekében az utóbbi egy-két esztendőben jelentős műszaki fejlesztés végrehajtására volt szükség a telepeken. A rönktereken új darukat, csörlőket állítottak fel. A csarnokokba új keretfűrészeket, inga- és körfűrészeket építettek be. A készárutereken deszkarakó elevátorokat, emelőtargoncát, csörlőket helyeztek üzembe. A fűrészport a csarnokok pincéiből porelszívó berendezések, illetve gumitranszportörök szállítják el. A csarnokon belüli anyagmozgatást egy-egy telepen már *mechanikus meghajtású hengertovábbítók* végzik.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a hat telephely közül háromnak — Sikáros, Vinye, Nógrádverőce — a teljes, kettőnek pedig — soroksári úti, újpesti-rakparti telep — a *részbeni elektrifikálása* szintén az utóbbi másfél esztendő munkájának ered-

ménye. A hatodik telep — a szolnoki — teljes elektrifikálása még ez idén megvalósul.

A BEÉRKEZŐ RÖNKÖK fogadása, tárolása az első fázis. Az erdőgazdaságtól érkező rönkök vasúton, közúton és vízi úton kerülnek a telepekre. Fogadásuk ennek megfelelően történik. A vasúton érkező rönkök leterhelésére híddaruk, forgódaruk, bakdaruk és autódaru áll rendelkezésre.

A rönktéri daruk a fűrészüzemek legnehezebb fizikai munkáját gépesítik. A rönkkirakás műveletét a darukkal gyorsítani lehet, miként az a „*Híddaru a soroksári úti telepen*” című fényképünkön is látható. Itt ugyanis egyszerre nemcsak egy rönköt emelnek ki a vagonból, hanem drótkötél alkalmazásával több rönk kiemelése is elvégezhető egy munkaművelettel.

Sajnos a daruknál a *drótkötél alkalmazása sem a vállalat telepein, sem pedig az iparág többi telephelyein nem terjedt el kellő mértékben.* Ahhoz, hogy a fűrész- és lemezipari vállalatok a drótköteleket megfelelő mértékben tudják alkalmazni, az erdőgazdaságoknak egy-egy köteg rönk drótkötéssel való átkötéséhez megfelelő hézagot kellene biztosítaniuk.

Az ún. platósocsik és tehergépkocsik leterhelése többnyire kézzel történik. A gépi munka alkalmazása itt nem célszerű. Kézzel gyorsabban ki lehet üríteni az ilyen koccsikat.

A víziúton érkező rönkök fogadására *csörlők* állnak rendelkezésre. Az uszályban érkező rönköket drótkötéssel átkötözik. Csörlő segítségével a partra, illetőleg a rönktér megfelelő helyére vontatják az átkötött rönköket.

Híddaru a Soroksári úti telepen.

A vállalat valamennyi telephelye *többé-kevésbé aránylag kisméretű rönktérrel rendelkezik.* Ezért szükséges, hogy a beérkezett rönköket ún. *gyűjtőmáglyákba* tárolják. Innen történik a rönkök széthordása az *osztályozó máglyákba*. Általában fafajonként és lomblevelű fák esetén 5 cm vastagságonként külön máglyába helyezik el a felfűrészelt rönköket. A túlelűeket 3 cm vastagságonként osztályozzák. A rönkök az osztályozott máglyaterről a keskeny nyomközű iparvágányon tólt *pályakocsikon* kerülnek be a csarnokba.

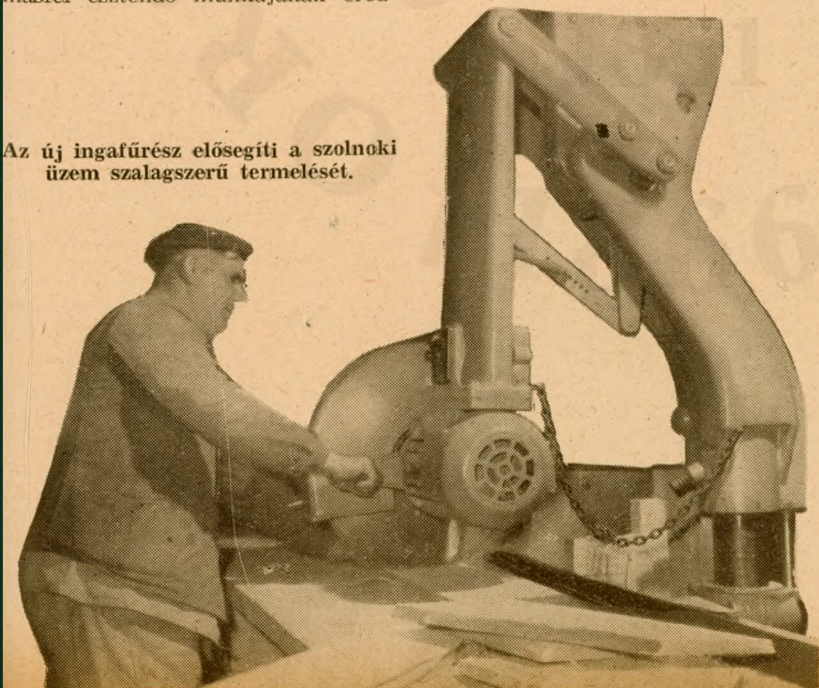
A FŰRÉSZCSARNOKOKBAN a legtöbb gondot a régi, műszaki célokra már szinte alkalmatlan állapotban lévő keretfűrészek, segédgépek, valamint az anyagmozgatás okozta.

Az elmúlt két esztendő során a telephelyeken *hat keretfűrész kicserélésére került sor.* Az újonnan beépített keretfűrészek közül négy Herkules gyártmányú, melyek az utóbbi időkben érkeztek Magyarországra. Nemrég helyezték üzembe az ország legnagyobb teljesítményű, — *Wurster-Dietz gyártmányú — keretfűrészét* is. A gattereken kívül számos új *ingafűrész és körfűrész* beállítására is szükség volt.

A CSARNOKON BELÜLI ANYAGMOZGATÁS gépesítése terén eléggé elmaradt a fűrészipar. A vállalat ezen a területen is lényeges előrehaladást kívánt elérni. A szakirodalom, a külföldi példák, valamint a Faipari Kutatóintézet által kidolgozott eljárás alapján alakították ki terveiket. A számba jöhető szalag-, henger- vagy lánctovábbítós megoldások közül a henger továbbítók feleltek meg a célnak leginkább. A tervek kidolgozása előtt azonban még számos előkészítő munkát kellett megvalósítani. El kellett készíteni *valamennyi telephely szinkrontervét.* Az újonnan beszerzett keretfűrészek és segédgépek elhelyezése már a terveknek megfelelően történt. A megmaradó régi gépek bizonyos mértékű áttelepítése is szükségessé vált.

Nagy nehézségeket okoztak a *meglévő fűrészcsarnokok* is. Ezek a korszerű technológia követelményeit nem elégítik ki. Kivétel csupán a sikárosi csarnok, amely az utóbbi időkben épült. A folyamatos techno-

Az új ingafűrész elősegíti a szolnoki üzem szalagszerű termelését.

lógia kialakítása a legtöbb csarnokban nem biztosítható. Emellett nagyrésztük túlzásfolt. A mai megnövekedett forgalomhoz mérten szűknek bizonyultak.

A legtöbb csarnok eredetileg sokkal kisebb feladatok elvégzésére épült. Bővítésük az elmúlt évtizedek során többnyire ötletszerűen történt. A „toldott-foldott“ épületekben nem is vetettek ügyet a folyamatos gyártás kialakítására. A csarnokokon átfutó sínhálózat nem egyenes. Itt-ott tartóoszlopok is gátolják a folyamatos munkamenet biztosítását. A régi gépek elhelyezése sem volt kedvező.

Az átrendezésnél figyelembe kellett venni az egyes telepek előtt álló feladatokat is. A korszerűsítés közben is kellő mértékben biztosítani kellett az egész vállalat zavartalan tervteljesítését.

Megfelelő nagyságú helyet is kellett biztosítani a beállítandó új hengertovábbítók részére, úgy hogy a meglévő túlzásfoltot ne tetézzék. A hengertovábbítók elhelyezésével nemcsak az anyagmozgatás gépesítését, hanem a kialakítandó új technológiai folyamatot és a rendet is biztosítaniok kellett a csarnokokon belül.

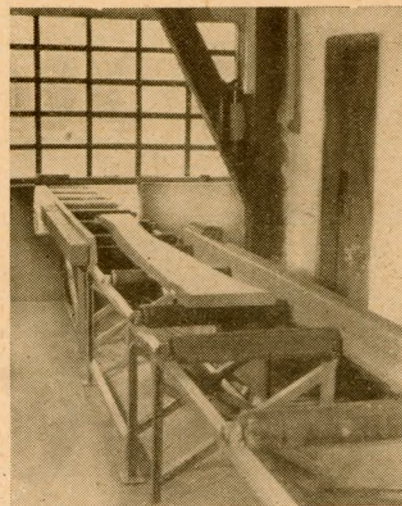
A tervek a lehetőség határain belül e nehéz problémákat is megoldották. Egy-egy munkaművelet számára új üzemrészt alakítottak ki. Néhol sinszakaszok áthelyezésével

segítették a kérdésen. Így tették lehetővé a folyamatosabb technológia megvalósítását, a túlzásfoltosság csökkentését. Minderre szükség volt, hogy a tulajdonképpeni feladatot, a gépesített anyagmozgatást meg tudják valósítani.

**ÖNKÖLTSÉGSZÜNTETÉSI BE-
RUHÁZÁSOK** terhére még az év elején mintegy 200 fm hengertovábbító készült el a vállalat tervei alapján. Az egész berendezés viszonylag olcsó, kb. 600,— Ft-ba került folyóméterenként.

A berendezés a fűrészcarnok létszámának mintegy 8—10 százalékos csökkentését teszi lehetővé, tehát lényeges önköltségszűntetést eredményez. Emellett csökkenti a nehéz fizikai munkát igénylő munkafolyamatok számát; elősegíti a folyamatos technológia megvalósítását is. Közvetve minőségjavulást és magasabb készáru kihozatalt is eredményez. A hengersor elején ugyanis megfelelő helyet biztosítottak az előrajzoló számára. Így a mechanikus anyagmozgatás bevezetésével az előrajzoló technológiáját is megvalósították és beillesztették a technológiai folyamatosságába.

A keretfűrészből kikerülő fűrészáru emelőbakokon csúsztatják a hengertovábbító berendezésre. A hengertovábbító első, — az ingafűrészel előtti — szakasza nem mechanikus meghajtású. Ezen a részen végzik ugyanis az előrajzolást. Az

Hengertovábbító Sikáronon.

előrajzolás munkafolyamatának bevezetésével az előrajzoló a hengersoron kézzel csúsztatja az ingafűrészhöz tovább az árut.

AZ INGAFŰRÉSZ UTÁN kerül sor az úgynevezett csapolásra. A tovább megmunkálásra kerülő anyag egy, — a csarnok hosszirányára merőleges elhelyezésű — hengertovábbítón jut el a segédgépekhez. További megmunkálást már nem igénylő fűrészáru viszont a „Hengertovábbító Sikáronon“ című felvételen látható hengersoron jut ki a fűrészcarnokból. Az ingafűrészel, valamint a két hengersor elhelyezése olyan, hogy az ingafűrészel kezelője könnyen tudja a továbbítandó anyagot a szükséges hengersorra ráhelyezni.

Az ingafűrészel után elhelyezett hengersor már gépi meghajtású; így a csarnokból kikerülő fűrészáru mechanikus úton jut ki a készáru térre. Ez a hengersor mintegy 9 méterre viszi ki az anyagot a csarnokból. Itt egyszerű szerkezet beiktatásával a fűrészáru önműködően kerül a tároló bakra. A tárolóbakról aztán pályakocsikra rakják a készárut s így jut el a megfelelő helyre.

A keresztirányú hengersor a különböző segédgépekhez — körfűrészekhez — szintén mechanikus úton szállítja el az anyagot, ahonnan — megfelelő tárolóhelyek közbeiktatása után — pályakocsikon kerül ki az anyag a készáru térre.

A fűrészcarnokon belüli gépesített anyagmozgatás a sikárosi telepen már teljes egészében megvalósult. Magyarországon ez az első mechanikus anyagmozgatású csarnok.

A CSARNOKOK TÚLZÁSFOLT-SÁGÁNAK csökkentése is folyamatban van. Az egyes telepeken a kérdést a következő módon oldották meg: Soroksáron a frizgyártást áttelepítik a csarnokból egy régi fészerből átalakított üzembe. Az új frizüzemben sorozatvágó körfűrészel beállítása révén emelhető a termelékenység és egy ötletes frizosztá-

A Wurster—Dietz gyártmányú keretfűrészel.

A hulladékot is feldolgozzák az Újpest-rakparti telepen.

lyozóval gépesíthető a frizosztályozás művelete is. A frízüzemet a fűrészcsarnok mögött helyezték el. A fűrészáru pályakocsin jut el ebbe az üzembe.

Tekintettel a nagymennyiségű dongagyártásra, ez a műveletet Újpesten külön csarnokban végzik. Az ipari donga gyártására újabban megfelelően átalakított, új üzemszál áll rendelkezésre. Ugyancsak külön csarnokban oldják meg Szolnokon a dongagyártást, valamint Újpesten a hulladékfeldolgozást is.

Az Újpest-rakparti telepen a közzölt fényképen az láthatóan hulladékokból ládáléceket, majd ezekből ládákat állítanak elő. Így csökken a hulladékananyag mennyisége és bővül a választék.

A FÜRÉSZPOR ELTÁVOLÍTÁSA is igen nagy probléma volt a vállalatnál. Ma már fűrészporelszívó berendezések állnak a legtöbb telepen rendelkezésre.

A keretfűrészektől a fűrészpor a pincébe kerül. A múltban az itt összegyűlt fűrészport és hulladékot kézi erővel kellett vagy a kazánházba, vagy a szabadban lévő tárolóhelyre szállítani. A csarnokok pincéi többnyire alacsonyok. Így a fűrészport szállítóknak nehéz munkájuk volt. Emellett a telepeket is csúfította a szabadon tárolt fűrészpor. A segédgépektől, a csarnokból szintén kézi úton kellett a fűrészport elszállítani.

A beállított *elszívó berendezések* most a fűrészport a tárolás célját szolgáló, megfelelő zárt épületbe továbbítják. Az épületek elhelyezése Sikároson például úgy történt, hogy onnan a fűrészpor vagonba rakása

gumiszalagok segítségével könnyen megoldható. Ezek a berendezések szintén csökkentik az önköltséget, növelik a termelékenységét az aránylag nehézkes fűrészpor-mozgatás mechanizálása révén.

A soroksári úti telepen nincs fűrészporelszívó berendezés. Ehelyett a csarnok pincéjében gumiszalagokat alkalmaznak. A keretfűrészektől kikerülő fűrészpor, apróbb hulladék rázó berendezések révén a gumitranszporttörökre kerül. Ezek aztán a fűrészport tárolóhelyükre továbbítják. Természetesen az előző megoldás korszerűbb ennél, de ez lényegesen olcsóbb. Itt is vallani kell, hogy csak addig lehet nyújtózkodni, ameddig a takaró ér.

A FÜRÉSZPENGÉK élesítése és terpesztése igen nagy gondot igényel. A helyes élesítés, a kellő mértékű terpesztés komolyan befolyásolja a készárukihozattal, valamint a keretfűrészek teljesítményét is. A fűrészpengék élesítése egy-két hónappal ezelőtt még többnyire nehézkes, pontatlan kézi munka útján történt. Ma már öt új korszerű élező-automataberendezés áll a telepek rendelkezésére.

A terpesztés munkaműveletét a telepek még ma is kézi úton végzik. Bizony nem ártana ezt a munkaműveletet is gépesíteni. Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy még május végén két fűrészfogterpesztő automata érkezik a vállalat részére külföldről, s így ezen a téren is komoly előrehaladás jelentkezik.

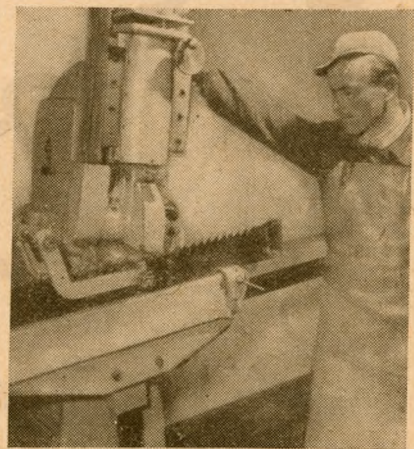
A KÉSZÁRUTEREKEN a csarnokokból pályakocsin, illetve az utóbbi időkben egyes helyeken hengertovábbító kikerült készáru máglyázására is eléggé szűk hely van biztosítva. Ezért a telepek arra törekcszenek, hogy a telepeket arra a lehetőség szerint ne tároljon egy-két napnál hosszabb ideig a készáru. Így megtakarítják a máglyázás költségeit s a rendelkezésre álló szűk terület sem okoz fennakadást.

A helyes természetesen az lenne, ha minden készáru máglyáznának a telepek, s onnan már csak a légszáraz faanyag kerülne szállítóeszközre. Erre azonban nincs hely. Rönktéren, csarnokban, készáru téren mindenütt a legfőbb probléma a kellő hely hiánya.

A készáru máglyázása — tekintettel a kis mennyiségre — kézi úton történik. Viszont a készárunak szállítóeszközre való felterhelésére deszkarakó elevátorok állnak rendelkezésre. A máglyákból kikerülő áru vasúton vagy közúton nyer elszállítást a telepekről. Főleg a vagonok felterhelésére használják az elevátorokat. A deszkarakó elevátor munkájáról felvételt is közlünk.

Az elkészített fríz minden esetben máglyába kerül. Ezeknek a szállítóeszközre való terhelése a múltban igen munkaigényesnek bizonyult. Kis terjedelmük miatt az egyenkénti adagolás gépesítése nem volt megoldható. Az újpest-rakparti telepen készült felvétel igen ötletes megoldást ábrázol. A fríz máglyákat emelőtargonca segítségével máglyaként terhelik tehergépkocsikra.

TMK-MÜHELLYEL is rendelkezik a vállalat. Ez a központi műhely a múlt év során alakult és az újpest-

Automata élezőgép Sikároson.

Autódaru a Soroksári úti telepen.

A vagonbarakás is gépesítve van Szolnokon.

rakparti telepen nyert elhelyezést. A műhely feladata az egyes telepeken meghibásodott munkagépek hibáinak felvétele, a közép- és főjavítások elvégzése.

Ma már a Budapesti Fűrészek külső vállalatoknál javításokat csak a legkritikább esetekben végeztet. Tudjuk azt, hogy egy-egy javításnak más vállalatnál végeztetése milyen nehézkes és főleg mennyi időt vesz igénybe. Ez a probléma megoldódott a múlt évben a központi TMK műhely felállításával.

A műhely egy marógéppel, egy 1500 mm-es esztergapaddal, s egy asztali fűrőgéppel rendelkezik. Még ez évben egy 1000 mm-es esztergapadot és egy gyalugépet kap a műhely. E hónapban egy új asztali fűrőgép felállítását is tervezik. A kisebb javításokat, alakításokat természetesen a telephelyeken lévő karbantartó részlegek végzik el.

Egy vállalat életében egy-két esztendő nem hosszú idő. A Budapesti Fűrészek vállalat azonban az utóbbi két esztendő során jelentős műszaki

fejlődésen ment keresztül. Feladataikat ma már jobban és olcsóbban oldhatják meg a múlthoz viszonyítva.

TERVEIKRŐL érdeklődünk: elmondják, hogy *be akarják vezetni az összes telep fűrészcsarnokában a mechanikus anyagmozgatást.* Az ehhez szükséges hengertovábbítók a kellő felszerelésekkel együtt többnyire rendelkezésre állnak. A nyár végén már a Budapesti Fűrészek minden csarnokának anyagmozgatása mechanikus lesz!

Meg akarják oldani a *kör- és szalagfűrészknél az automatikus anyag-előtolást.* A nagyteljesítményű Wurstler-Dietz keretfűrésznél a deszka-befogókocsi helyett korszerűbb kifogást akarnak kialakítani a keretfűrész teljesítőképességének jobb kihasználása érdekében.

Fokozni akarják a kihozatalt *rácsos fűrészpengék* alkalmazása révén. Ehhez azonban még el kell vé-

gezniök a szükséges kísérleteket. Mindenek előtt azonban a jelenlegi feladataikat akarják megoldani.

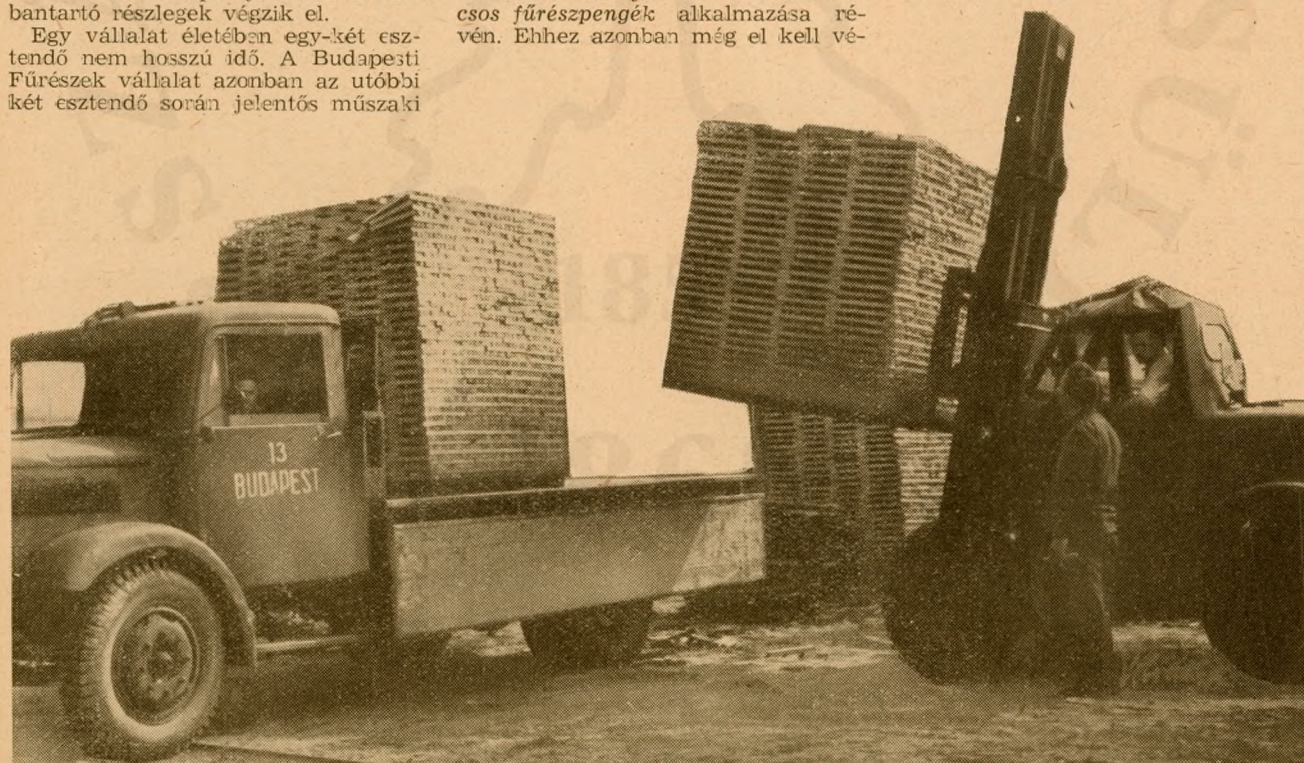
RÖNKZÚDULÁS VAN, a legtöbb telepük tele van rönkkel. Csak a sikárosiak rönkterén van még üres hely, pedig még nem fejeződött be a rönkszállítási kampány. Meg kell oldani még a hátralevő rönkök fogadását és szakszerű tárolását is.

A rönktereken még *többszer köbméter régidöntésű fa is tárol.* Feldolgozásuk sürgős feladat. *De sürgős feladatt a beérkezett friss döntésű fülledékeny anyag feldolgozása is.*

A vállalat telephelyei sem vizez rönktároló medencékkel, sem pedig rönklocsoló berendezésekkel nem rendelkeznek. Így a vállalat részére beérkezett bükk, gyertyán, juhar, éger stb. rönköket, amelyek még május 31-ig érkehetnek az erdőgazdaságoktól, június 30-ig kell feldolgozniok, különben jelentős károsodást szenved a faanyag. A sürgős feldolgozáson kívül a termelt bükk fűrészáru jelentős részét gőzölniük is kell.

A nehézipar, valamint a könnyűipar tervteljesítését fűrészáru vonalán jelentős mértékben befolyásolják a Budapesti Fűrészek. De a bányák tervteljesítését is nagyban elősegítheti a vállalat a bányadeszkák, aknafák, beléspallók időben történő szállításával. Ugyanígy az építőipar, valamint a bútoripar folyamatos munkáját nagyrészt a Budapesti Fűrészek biztosítják fűrészanyag ellátás terén.

A Budapesti Fűrészek előtt álló feladatok bizonyítják, hogy a jelentős műszaki fejlődés ellenére a további fejlesztésre is szükség van.

Munkában az emelőtargonca az Újpest-rakparti telepen.

Almaláda, szőlőkaró

Éz a két kérdés foglalkoztatja már évek óta a sajtót. Különösen az alma-láda problémája tér újra és újra vissza. Vajon, hogy lesz az idén? Ezt a kérdést tettük fel az Erdészeti Főigazgatóságon és a Ládagyárban. Próbáljuk meg összegezni a hallottakat.

Az almaszükségletet — mint minden évben — most is megtervezték. A terv többek között négyezer vagon alma-exportra szól. Ehhez a kapacitást és az anyagot biztosították. A mostani becslés szerint azonban hat-ezer vagon alma exportálása várható és pillanatnyilag a már most megá-lapított kétezer vagon-többlethez sincs anyag. A kétezer vagon almához *mintegy nyolcezer köbméter láda kel-lene*. A külkereskedelmi szervek úgy próbálnak segíteni, hogy külföldről próbálnak behozni négyezer köbmé-ter ládát.

A hazai legyártáshoz pedig 8400 köbméter fűrészáru szükséges. A mezőgazdasági termelés már most arra mutat, hogy általában jó termés lesz gyümölcsből és zöldségféléből. Bekövetkezhetik tehát az, ami tavaly is egyik akadályja volt az almaex-portnak. *Egy esetleges rekordtermés paradicsomból, szilvából, szőlőből, karfiolból stb. elviszi a legkésőbbben deérő alma exportja elől az éppen almaexporthoz tervezett faanyagokat és legyártott ládákat*. És ekkor megint jönnek a sajtóban — még pedig jogosan — a ládacikkek, vele együtt kevésbé jogosan a mentegetőzések, a kapkodások, drága túlóráztatások és vasárnapi műszakok.

Azt mondják „saját kárán tanul az okos”. Mi nem vagyunk elég okosak? Világos, hogy a gyümölcs vagy zöldségtermés nem lehet az ipar tervé-hez igazítani. Akkor pedig fordítva kell! Az ipar ládatermelését *nem átlagtermésre* kell alapozni, hanem a sok éves tapasztalatok alapján magasabb szintre. Ha ezt a ládamennyi-séget rendszeres és folyamatos ter-meléssel biztosítjuk, akkor nyáron az esetleges látható többletigényt könnyen kielégíthetjük. Ha viszont a termés rosszabb lesz, akkor a láda a jövőre megmarad nyitókészletnek.

Ehhez a megoldáshoz már az idén hozzá kellene fogni. Legfontosabb azonban az idej terméshöz biztosítani a ládákat. Hozzunk be még idejében faanyagot, vagy ha ez semmiképpen nem lehetséges, a lakosság számára biztosított anyagból vegyünk el két-három százalékot.

A szőlőkaró ellátás terén is lehet az eddigi módszereken javítani. Az idei termelés körülbelül 7 millió fű-részelt és hasított karó, továbbá mintegy 2,5 millió nőttkaró. Külföld-ről három-, három és félmillió karót hozunk be. Mindez persze nem elég, különösen ha azt is figyelembe vesz-szük, hogy ennek a karózási időszak nagy része csak a karózási időszak után kerül a kereskedelemhez. A ter-vezési módszereken itt is lehetne ja-vítani. A termelés úgy kellene meg-szervezni, hogy a III. és IV. negyed-

évi termelés is a karózást megelőző időszakban kerüljön értékesítésre. Örömmel hallottuk, hogy a telítés módszerén az idén már változtattak azzal, hogy a Földművelésügyi Mi-nisztérium elosztása alapján hatá-rozzák meg a szőlőkarók, a telítések ütemezését. Ezzel biztosítják, hogy elsősorban a legfontosabb szőlővidé-kek karószükséglete legyen az orszá-gos igényeknél kisebb mennyiségből is biztosítva.

A főigazgatóság és a mi vélemé-nyünk szerint is sajnálatos, hogy a gyümölcsláda és a szőlőkaró problé-mája minden évben felvetődik. Ke-vés olyan terület van, ahol a lehetőségek olyan nagyok volnának, mint

éppen a két termék termelésében. Miután mind a ládához, mind a szőlőkaróhoz rövid és vékony anyag kell, az erdőgazdaságok a tűzfater-melés terhére is egész éven keresztül nagy mennyiségben termelhetnének ládaanyagot és szőlőkarót. Lehetőség van arra is, hogy a lánzfűrészrel dol-gozók nyáron szalagfűrészlen karót, illetve ládaanyagot termeljenek. Ma-gyarország nem is olyan régen szőlő-karóexportáló ország volt. Ezzel szemben arról kell beszámolnunk, hogy ebben az évben is jelentős mennyiséget importálunk. Minden-esetre megállapíthatjuk, hogy az er-dőgazdaságok legnagyobb része ko-moly feladatának tekinti, hogy a gyümölcs- és szőlőgazdaságot ebben a fontos kérdésben az eredeti terve-ken túlmenően is megsegítse.

MUNKANAPTÁR MÁJUS

1	TERMELES. A gyéritések és egészségügyi termelések lehetőség szerinti befejezése. Kezdjük el a cserzőkéreg termelését, gyűjt-sük össze és kötegeljük a vágásterületeken a vékony tűzfát, műszakilag vizsgáljuk felül és bíráljuk el a kitermeléssel érintett és befejezett vágásterületeket. Ügyeljünk arra, hogy rönkanyag és egyéb iparifa a vágásban ne maradjon vissza. Fokozzuk a mészégetést, folytassuk a boksaszenítést.
2	SZALLITAS. A bükkrönk szállításának és értékesítésének be-fejeztével fokozzuk más gyorsanromló iparifák szállítását és értékesítését. Ne feledkezzünk meg közben a bányafa és tű-zifa szállításáról, illetve értékesítéséről sem. A szállítási fel-adatok végzésével egyidőben végezzük el az 1957—58. évi ja-vatgatási tervek állomány- és választékbecslési munkáinak helyszíni felülvizsgálatát, ezt a munkát még ebben a hónapban fejezzük be.
3	ERDŐMŰVELÉS. Esedékes a nyár, a szil és az ezüstjuhar mag gyűjtése és vetése. A fenyőmagpergetés befejeztével a fenyőmagfelesleget küldjük el a ráckeei magtárolóba. Idő-ben végezzük el a csemetekertek ápolását, s május folyamán legalább egyszer kapáljuk meg az erdősítésekkel is. Készül-jünk elő a csemetekertekben és erdősítésekben a károsítók elleni védekezésre. Folyamatosan végezzük a tisztításokat.
4	GEPESÍTÉS. Vizsgáljuk felül a motorfűrészeket és áramfej-lesztőket, a benzinmotoros fűrészeket főjavításra küldjük a központi műhelybe, a közép és kis javításokat saját műhely-ben végezzük el. A kijavított gépeket szakszerűen raktároz-unk. A főjavításra kerülő áramfejlesztőket a Kismotor és Gépjárába irányítsuk. Az univerzális traktorokat készítsük elő az ápolási munkákhoz. Már most legyen gondunk az öm-tözőberendezések készletbe helyezésére.
5	MEZŐGAZDASÁG. A lehető legsürgősebben fejezzük be a még elmaradt tavaszi vetéseket. Végezzük el a kapásnövé-nyek gyomtalantó ápolását. Tegyük meg az előkészületet az évelő takarmányok kaszálására és betakarítására. A talaj-előkészítő és vetőgépeket, amelyek csak az őszi időnyben kerülnek ismét alkalmazásra, javítás és karbantartás után szakszerűen tároljuk.
6	ADMINISZTRATÍV FELADATOK. Szervezzük meg a kétmű-szakos munkát a fagyártmánytermelés fokozása érdekében. Készítsük el az 1957—58-as gazdasági évre az erdőművelési tervjavaslatot. Ejtsük meg a tavaszi erdőművelési munkák leszámolását. Indítsuk meg a gyéritések folytatólagos jelölé-sét.
7	EGYEB. Kísérjük figyelemmel az idegen üzembe, nagy-ja-vításra adott gépek javítását, a javítás minőségének és határ-idejének betartását. Vizsgáljuk felül a raktárakba visszake-rülő fakitermelési szárszámokat, végezzük el a szükséges se-lejtezést, a megmaradó szárszámokat helyezzük jó karba, készítsük elő a gondos raktározást.

18—22. HÉT

1957. MÁJUS

31 NAP

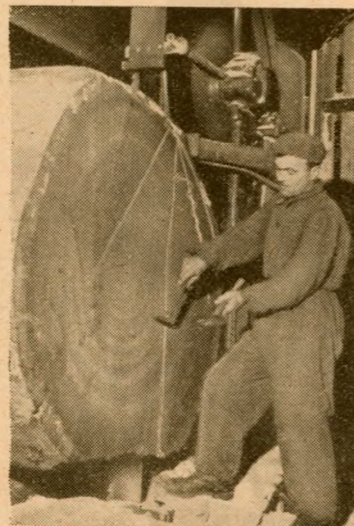
KÉPEK A HÁROSI FALEMEZMŰVEKBŐL

A Duna vize megóvjá a bükkanyagot a befülledéstől.

Gyorsan és könnyen megy a rakodás a hídará segítségével.

Embermagasságnál is nagyobb átmérőjű import-gömbfa.

Tudnak már banni a keretfűrészrel az ifjúmunkások.

Meddig pusztíthatja el
az egyik kéz,
amit a másik épít:

Tokaj-Hegyalján

Hatalmas felkiáltójelek a tetőn, a csúcsok fölött: tüzből, füstből rakott tornyok nyúlnak az áprilisi égre.

— Mint Abel áldozatának füstje, oly egyenesek. Pedig Kainé ez, mind! Mosolygó Pista bácsi meggya, híres szőlősgazda, s mint beszédjéből kitetszik, megette már a keze a javát, onnét a bibliai hasonlat. De mindegy, hogy hogyan mondja, igazat mondja. Am hogy mivégre ez a hegyégetés, azt már a tolcsvai állami gazdaság főkertésze, Jászberényi József panasolja el:

— Így megy ez itten évtizedek óta. A hegyek bőbitája, sorénye erdőből volt mindenütt a szőlős lankák fölött, míg le nem rabolták a fákat; hovatovább már mindenünnen. Azóta hegyi legelőként használják őket. Szép kis legelő! „Kecskerágó“, „marhacaplaltató“, legföljebb, hogy „járódjon“ a jószág, hogy „járja a szél, böggöl, pöcsik ne egye“. Hát ezért égetik az öreg füvet: könnyen legelhesse meg a jószág a sarjút.

Hármasban hágunk az okkal, Kopasz“-nak csúfolt (s immár így meg is ragadt nevü) Tokaji Nagyhegyre, s bár éppenséggel erdész nem vagyok, az jár a fejemben, hogy a nomád beduin törzsek hasonló vandalizmussal tették örökre kopárrá Észak-Afrika hegyeit. A kevés, lábán meghagyott fa magjáról, de a tuskók sarjára se újulhatott föl többé az erdő, mert a „legelőjavító“ gyepégetés elemészta az újulatot. Aztán meg? Mivel nem volt gyökér, ami fogta volna a földet, legelő sem lett a végén, maradt a pucér szikla.

De hát minék ide történelmi példák, amikor maga szemével győződhet meg bárki, hogy hová vezet az elhanyaglás? Hegyalján meg különösképpen.

Viszi a víz, viszi a szél

a világhíres tokaji szőlők fölül és alul a talajt. Akkora vízmosások éktelenkednek e történelmi borvidék hegyein, hogy már lentről is kilométerekről látni — ötven, hatvan éve.

Itt ezek a tokaji vasútállomások fölött húzódó teraszok is! A hozzájuk vezető, száz és száz szüret édes lehet kiállott köves szekérutat úgy elsőpörte a fátlanság folytán lerohanó víz, mint a semmit. Végig a mentében két-három méteres szakadékok, hátról se látszana ki belőle az ember. A szőlők meg! Itt is, ott is kimerült a zárt táblákban (!) lévő legszélső tökesor gyökere a szakadt partok meledélyén; alig valami fogja még, de egy-két jó eső múltán a karó sem tartja meg többé, még ezidén lehullanak földestől, mindenestől a horhosba.

Éppen egy éve

a múlt tavaszon ezért kezdték el Hegyalja újraerdősítését az erdészek. Kérdezném is: hogyan eredtek meg, amikor az egykori „királyi szőlő“ táján erdősített helyre érkezünk. De mit kérdejem?

Fekete a plátó, fekete füvekkel, fekete kövekkel. Néhány lépést téve korma, mocska befogja a cipőt, a nadrág alját, hogy a méltó gyász színével lépjen be mindent az elhagyott avar. A perjetűz megpörkölte, megaszt a nyár- és az akác-szálakat, csoda, hogy találni köztük rügyező csemetéket. A társaságukból guggoló, pöttöm fenyők üszkös ujjacskákkal rimánkodnak oltalomért. Nem bírnának ki még egy legelőtűzet. Különösen nem, ha hosszú találkoznak az idei ősz, és nagyot hajadzik majd a föld. Így is, ki tudja, hány tereget hagához.

— Hát ezért ültették őket? Értékelték el tavaly a nyitás, a metszés, a kapálás idején száz és száz munkást a szőlőktől az erdőgazdaságokba?

Hegyalja java szőlészei

milyen kedvvel vélekedtek tavaly a tájártamkor az erdőtelepítésről... Igen, ez is eszembe jut. Hogy mondta a tarcali szőlészeti kutatók gazdaságának vezetője, Holdvilág István: „Nem napi 55–60 forintot is megkeresik az erdészeknél, persze, hogy itt hagyják bennünket jógynehányan. Mégis azt mondom: nem baj, csak legyen erdő!“

Hogy mondta Lengyel Béla tudományos kutató is, a tarcali kutatók vezetője! Azt mondta: „Az erdőtelepítés, nem csak az utóbbi két évtizedben nem csak a dása, nem csak az akkor megcsappant terem kevés édes szamoródi és aszú. Hanem azért is, mert „a nemes vadashoz, az aszús töppedéshez szükséges Botritis cinerea gombák fejlődési viszonyai hiányoznak. Nincsen páratelt levegő, mert a szőlősenek erdők a tetőkön és az északi, a keleti fekvésekben.“

Hogy mondta Leskó István is, a Tokajhegyaljai Állami Gazdaság igazgatója is, hogy évtizedek óta a mádi „Királyok“ meg a „Messzelátó“ fekvéseiben van még mindig némi aszúsodás, mert ott maradt valamelyes erdő. Ezért örülnek hát a fásításnak nagyon...

És hogy megmondta, előre, a velem most újra itt járó Jászberényi is: „Szerintem kevés az, hogy erdősítenek. Már előtte drákói törvényt kellett volna hozni, és tízszeres bírsággal sújtani mind a legelőtűzöket, mind a hegyégetőket, mind azokat, akik eltűrik a rablógazdálkodást...“

Igy volt, — s így van mégis!

Az idén is erdősítenek

Hegyalján újra, igaz. De az is igaz, máig se fut munkabér, és nem adott még mindig kellő hatáskör a telepítések őriztetésére. Az is igaz, hogy az őszön meg a télen a zavarosban halászók még több fát loptak el innét is, mint másszor. És igaz, hogy az idén újra égre csaphattak a perjeégetők tüzeinek füstkögyői.

Mi lesz, ha a Bodrog-közi legelők meg a nyírségiek majd kiszűnnek a nyári rekkenőktől, s évtizedes szokásként majd újra hajtják a juhokat, hajtják a marhákat még messzi földekről is Hegyalja erdeibe? Mi lesz akkor az új telepítésekkel? Meddig pusztíthatja hát el az egyik kéz, amit a másik oly szeretettel és okosan épített?

(—a,—m.)

Gép az erózió ellen

A Kertészet és Szőlészet tavalyi pályázatán Horánszky Zsigmond nyerte az első díjat az erózió elleni védekezés gépi megoldására vonatkozó pályamunkájával. A cikkében leírt *bakhátképző szerkezet* tulajdonképpen hegyvidéki szőlők megmunkálására szolgál, de a gondolat erdőgazdasági szempontból sem érdektelen. Ugyancsak az áprilisi számban szép képes riportot találunk a *szarvasi arborétumról*.

Hatvanhét új erdőmérnök

Áprilisban zajlott le az idén végző erdőmérnökök diplomaterv-védő szóbeli vizsgája. A vizsgálatra hatvannyolcan jelentkezték, de egynek a diplomatervét vissza kellett utasítani, úgy hogy a három vizsgabizottság elé *hatvanheten* álltak. *Valamennyi-nak sikerült megszerezni a diplomát: 9 elégséges, 26 közepes, 25 jó, 7 jeles diplomát* szerzett, az utóbbiak közül *egy vörös diplomát*. A záróünnepségen dr. Magyar János igazgató-helyettes osztotta szét a diplomákat, majd az erdőgazdasági üzemek nevében dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, az OEF vezetője vette át a főiskolától a kezdő erdőmérnököket. Megígérte, hogy minden bajukban, gondjukban, szakmai továbbfejlődésük kérdéseiben a főigazgatóság a segítségükre lesz. Sopron város nevében Bognár Dezső VB elnök — egyúttal az MSZMP nevében is — búcsúzott a fiatal erdőmérnököktől és kérte, hogy *tartsák meg szeretetükben a főiskolát és azt a várost, ahol tanultak*. A főiskolai pártszervezet nevében Lovázi Gyula üdvözölte a fiatal erdőmérnököket, végül az egyik új mérnök köszönte meg a főiskolának s a főigazgatóságnak a támogatását.

A diplomatervek felülbírálatának és a vizsgák lefolyásának tanulságai alapján meg kell állapítani, hogy az erdőművelési vonalon sokkal erősebb felkészültségről, nagyobb elmélyültségről tanúságot a mérnökjelöltek, mint a műszaki ágazatokban. A diplomatervek témája is jobban volt megválasztva és több elmélyülést mutatott a művelési vonatkozásokban. Ez komoly figyelmeztetés a főiskola számára is, hogy a *műszaki tanszékek munkáját meg kell erősíteni*.

Egyébként *valamennyi új-diplomás erdőmérnök azonnal beosztást* kapott.

Mintavadászterületek az NDK-ban

A berlini mezőgazdasági akadémia vadászati és vadkutatási munkaközössége három mintavadászterületet létesített a drezdai kerületben. Itt tanulmányozzák a vadtartás helyes módszereit és foglalkozni kívánnak egyes kihalt vadfajták újabb meghonosításával.

Erdészeink munkája a sajtó tükrében

Újraeledő szocialista népgazdaságunk termelési ágazatai között egyre fontosabb szerepet tulajdonít közvéleményünk az erdőgazdálkodásnak. Örömmel adunk hírt erről a komoly fordulatról, amelynek bizonyítékát látjuk a napisajtó állandó érdeklődésében a magyar erdőgazdálkodás élete, munkája és feladatai iránt. Ízelítőül álljanak itt az alábbi — helyszűke miatt nagyon kivonatos — szemelvények.

A VAS NÉPE. Bauer Zoltán erdészeti és vadászati felügyelő Gondolatok a fák hete előtt címmel igen tanulságos cikkben méltatja az élőfák védelmének jelentőségét, a kitermelt fa felhasználásának ezer módját az iparban s kifejti azokat a komoly okokat, amelyek miatt fában szegény hazánkban takarékoskodni kell a fával, másrészt folytonos erdősítéssel, facsemeték ültetésével növelnünk kell élőfa-állományunkat.

A KELETMAGYARORSZÁG beszámol a nyíregyházi városi pártintézőbizottságnak a nyírségi erdőgazdaság és a városi tanács bevonásával tartott városrendezési értekezletéről, amelyen legfontosabb és leg sürögősebb feladatként a város belterületi utcáinak, tereinek, parkjainak, továbbá a Sóstó és Bujtos környékének erdősítését, parkosítását jelölték meg.

A SOMOGYORSZÁG megírja, hogy 60 kat. holdon a száraz, vihartörött vörösfenyő szálfák és a rontott akácok letarolásával 127 úrméter tűzifát és ágfát nyertek a fák betegsége elleni harc során. Hegyi János kerületvezető erdész véleményét közli, amely az elegyes állomány telepítésének gazdasági és egészségügyi előnyeit emeli ki az erdőültetéseknel.

Ugyanez a lap Erdei emberek címmel hangulatos, képes riportban számol be a piros házi feketefenyvesben és az újvárfalvai erdőkben dolgozó kitűnő favágók, köztük a Bükkí-testvérek, Domsa Lajos, Gelencsér János, Horváth József, Németh István és társaik szakszerűen végzett fadöntéseiről.

Cikktémává lépett elő már a faszorok szakszerűtlen visszametszése is! Sárvár egyik tanácstagja, Urbán László adott igen okos választ, amikor közreadta a községi faszorok ügyében helyszíni ellenőrzés alapján felvett jegyzőkönyvet. Ez megállapítja a szakszerűtlen visszavágások tényét, azt, hogy a fák koronájának szabályos kialakítására az elvégzett munka során kísérlet sem történt.

A KÖZÉPDUNÁNTÜLI NAPLO arról ír cikket, hogy a veszprémi erdőgazdaság dolgozói újabban több fagyártmány feldolgozását saját maguk végzik, ami előnyösebb számukra a nyersanyag eladásánál. A bányák rengeteg bányászédeszkaronköt igényeltek s ezeket az erdészet fel-

fűrészelve és feldolgozva, készen szállítja a bányákhoz.

A HAJDÚ—BIHARI NAPLO cikke a Püspökladányi Fatelítő Vállalat munkásgárdájának jó munkájáról számol be, amelyet a téli hónapokban végeztek. Februári tervüket 101,4 százalékra teljesítették. A fizikai és műszaki dolgozók bérét rendezték, éppen így a munkaruha-problémát is, de remény van az adminisztratív dolgozók helyzetének javítására is.

AZ ÚJ ÚTON című napilap a gyöngyös-környéki szőlőtermelés körül jelentkező bajokat tárja fel. Ez a többszázéves szőlővidék a gyöngyösi, visontai fehér és abasári leányka termőhelye, átmeneti (filoxéra okozta) pusztulás után most újra felendülőben van, a gazdák új telepítésekre vásárolnak földet, de: évente 20 millió oltvány helyett csak 4 millió jut nekik, az anyavesszőkhöz 60—80 holdas anyatelep kellene és a legnagyobb baj a karóhiány! Még a kevés karó elosztása is rossz és messze vidékről hozatják, ami a szállítást drágítja. Nincs elég permezőszer, nincs rézgálic, sem raffia a kötözéshez. Ha mindez meglesz, ismét nagy híre és keletje lesz az itteni szőlőfajtának.

A NÉPAKARAT hangulatos, színes cikket közölt Gemencben is tavaszodik címmel a gemenci Duna-erdő talpraállásáról. A tavalyi jeges árvízről kipisztult özekek, szarvasok állományát pótolják és ma már öt-száz szarvas és egyéb vad él az erdőn, ahol a külföldiek jó pénzt fizetnek a vadászatért!

A gazdaságos közelítés technológiája

címmel tartott előadást Káldy József, a sárospataki erdőgazdasági főmérnöke az Országos Erdészeti Egyesület és az OEF szakszervezeti bizottságának közös szakmai továbbképző előadásorozatában. Kifejtette többek között, hogy a szakaszos közelítés és szállítás helyett — minthogy a fakitermelés költségeinek sorában negyven százalékkal szerepel az energia költsége — *egyre inkább át kell térni a tömellől, feladóállomásra való közvetlen szállításra*. A feltárás növelésével kell biztosítani, hogy az anyagot a szállító gépekkel a legnagyobb mértékben meg lehessen közelíteni. A jelenleg alkalmazott eszközök helyett *erdőgazdasági munkára konstruált gépeket kell alkalmazni*. További feladat a *tömelléti munka áthelyezése a rakodóra*; ez olyan mértékben lesz megvalósítható, amilyen mértékben a közelítésben használt eszközök fejlődnek. A közelítés gazdaságosságát viszont csak olyan mértékben tudjuk majd növelni, amilyen mértékben *szakembereink jó technológusokká válnak*.

Az L. betű titka, avagy mégsem lett varga Linnaeus lelkész fiából

- Linné születésének 250. évfordulójára

— Ugyan mondd már meg nekem, barátom, mi ez az L. betű itt a növények latin neve után?

— Szívesen, ha van ráérő idő. Ezt az L. betűt nagyon sok állat és növény tudományos, latin nevében megtalálod. De ne vágjunk a dolgok elébe, mert messze — legalább 250 évre — kell visszamennünk. 1707. május 23-án Nils Linnaeus rasholti lelkész házában új kis jövevény láttott napvilágot. Örült az apa, hogy fia lett, aki ha felnő, az ő hivatását folytatja. Sajnos, csalódnia kellett. Az ifjú Linnaeus — és csak jóval később Linné — a teológiai intézetben igencsak elhanyagolta tanulmányait, úgy hogy az apa haragjában vargának akarta adni az „iskolakerülőt”, aki egész nap az erdőt, mezőt járta és növényeket gyűjtögetett. Szerencsére akadt pártfogója a fiúnak, aki meggyőzte a haragos lelkészt, hogy van olyan iskola, van olyan tanuló, amely gyermekének becsületére válik.

— Linné az upsalai egyetemen megismerkedik *Celsiussal*. Az unokaöccse, A. Celsius nevéhez fűződik a 0° fagypont—100° forrpontra beosztású hőmérő. A nagybácsi-Celsius sem volt kisebb ember, mint az upsalai

akadémia alapítója, ő azután egyesbe igazította a tehetséges ifjú, Linné életét. Gazdag könyvtára elméleti tudását gyarapította, s a fűvészkert vezetésére adott megbízása a gyakorlati tapasztalatot jelentette számára. Linné ugyanis egész fiatalon, 23 éves korában lett az upsalai fűvészkert felügyelője. Alig 28 éves, mikor első munkáját, a hétkötetes *Systema naturae*-t kiadja, de halláláig szinte minden évben jelenik meg műve, sőt van év, hogy két-három is; értekezéseiről, leveleiről nem is beszélve. Munkái nagy részét latinul írta, míg utleírásai anyanyelvén szólnak meg. Járt a Lappföldön, Norvégiában, Finnországban, majd később Angliát, Franciaországot is fölkereste. Hollandiában orvosi diplomát szerzett és mint orvos is nagy hírnevet ért el. Az amszterdami polgármester Linné gondjaira bízta kertjét és ő ebben az állásban is több jelentős növénytanügyi munkát írt.

— Elbeszélted ugyan ennek a sokoldalú, termékeny és bámulatosan aktív természettudósnak életét, de még nem válaszoltál a kérdésemre.

— Nahát, éppen most akartam ráterni. Ugyanis Linné előtt a növények elnevezése terén igen nagy zűrzavar uralkodott. Egy-egy növény jellemző tulajdonságai után kapta nevét, ez nem ritkán 8—10 szóból állott és még szerzőként is változott. Linné rendszere tekinthető az első tudományos rendszerezésnek; a porzók és termők számán, kialakulásán alapult, és mindössze két névből állott. Az első a nemzetség neve, ahová a faj tartozik, a második a tulajdonképpeni fajnév. A kettős név után következő L., Linné nevének rövidítése, akitől az elnevezés származik. Például *Pinus silvestris* L. az erdei fenyő neve. Linné mesterséges rendszerét csak eszköznek tekintette a maga korában is már tekintélyes anyag természetes rendszerbe foglalásához. Ezt a munkát megkísérelte ő maga is, de valójában az utána következő kutatók számára jelölte meg az utat. Így Linné büszke lehetett fiára is, aki művének méltó — ha nem is olyan nagy jelentőségű — folytatójává vált. Fia is már igen fiatalon tanít az upsalai egyetemen, majd apja halála után katedráján is utóda lesz.

— És magyar tudósokra is hatott Linné munkássága?

— Hogyne. Mindenekelőtt *Kitabel Pál*, *Diószegi Sámuel* és *Fazekas Mihály* — akit inkább a Ludas Matyi költőjeként tartanak számon —, Linné nyomán elsőként voltak Magyarországon a botanika rendszerezésben.

— Linné életének 71 éve nemcsak hosszú életet jelentett, hanem eredményekben gazdag úttörő munkát — és a csak keveseknek kijáró megbecsülést.

Máté Vera

Öröm tölti el szívünket, amikor még életerőben látjuk azt az izmos tölgyet, mely nevelő feladatát már kiterjesztette az utódokra. Ő védte meg árnyával a gyenge csemetéket a perzselő naptól, a kegyetlen vihartól, a száraz aszálytól és védelme alatt nőttek fel egészséges állományok.

Te is kedves Marci bácsi, ilyen lombos, erőteljes tölgyhöz hasonlítás s most, hogy nyugdíjba mégy, tisztá lelkümmel állapít-

Nyugdíjba ment Marci bácsi

juk meg, hogy Daróczy Márton a reá bízott feladatokat becsülettel végezte el.

Erdésznevezékeket neveltél fel. Amikor a görgényi szakiskola elvégzése után átmentél a vadászterdői továbbképző szakiskolába, hogy szakmádban nagyobb műveltséget szerezzél, már akkor tanúságot tettél arról, hogy a szakmának szerelmese vagy. Tiszta jeles bizonyít-

ványod csak megerősíti ezt. A szakiskolai vezetők is jól választottak, amikor tanulmányaid befejezése után a szakiskolánál tartottak, mint erdőkezelőt, majd pedig mint szolgálatvezetőt. Végigkísérted a szakiskolát tatatóvárosi és esztergomi letelepedéséig.

Ötven esztendő szolgálatod alatt pár ezer erdésznevelőket neveltél fel és

mi, a te nevelteid köszönettel tartozunk neked. Öröm volt látni az esztergomi erdőgazdaságnál a nyugdíjasok búcsúztatása alkalmával, amint nyugdíjbanmenő tanítványod búcsút vett tőled, a nyugdíjbanmenő nevelőtől. És nevelőmunkád sosem volt öncélú, úgy irányítottad azt, ahogyan az társadalmunknak a lehető legjobb volt. Ezután is számítunk tanácsaidra.

Gerencsér Géza
Esztergom

Az erdeifenyő tűhullásos betegsége

Írta: dr. GYÖRFI JÁNOS

Az ERTI erdővédelmi csoportjához minden év tavaszán nagyobb mennyiségben küldik a *Lophodermium pinastri* által megtámadott csemetéket. Ez a betegség az összes kétféle fenyőféléken előfordul, de járványszerűen csak az erdeifenyőn (*Pinus silvestris*) lép fel.

A fertőzés első jelei szeptemberben észlelhetők; ezek a tűk elsárgulásában és a rajtuk keletkező fekete pontok alakjában mutatkoznak. A szeptemberben megsárgult tűk a tél folyamán vörössé válnak. De ilyen lilásvörös elszíneződést a tél folyamán egyes erdeifenyő fajtáknál a tűkben lévő anthocyan nevű festőanyag is okozhat.

A *Lophodermium* támadása következtében megvörösödött tűk tavasszal megbarnulnak s a meleg idő beálltakor, április végén, május elején, hirtelen lehullanak. A tűhullás annál gyorsabban következik be, minél erősebb a napsütés és minél jobban érik a csemetét a szárító tavaszi szelek, vagyis minél erősebb a párolgás. A gomba károsítása következtében az idősebb csemetéknél a talajhoz közel eső tűk pusztulnak el, a fiatal csemeténél pedig az össze tűk elhalnak. Nagyon gyakori eset, hogy a tűt ledobott csemete újra kihaj, ha a rügyek épek maradtak. Erősebb támadás esetén a gomba micéliuma a tűkből a csemete tengelyképleteibe is átmeleg. Ilyen esetben a rügyek elpusztulnak, a csemete nem hajt ki, hanem az is elhal.

A tél folyamán a tűk megsárgult helyein megjelenő fekete pörsenések a gomba spóra-tokjai. Ezek meddő spórákat tartalmaznak, velük a gomba nem fertőz. A fertőzés mindig a talajra lehullott tűkön elszóródott spórák útján indul meg a következő év június-júliusban. A spórák mintegy 4–6 hét alatt érnek meg. Száraz időben a spórák szóródása szünetel, nedves időben viszont erősen szóródnak.

A gomba fő fertőzési ideje nem esik össze a spórák fő szóródási idejével. A fertőzéshez szükséges a csemeték tűinek bizonyosfokú fogékonysága, ami a nyári szárazság után, július vége és szeptember eleje között szokott bekövetkezni. Tehát a fertőzést az esős nyarak rendkívül elősegítik. A spórák elterjesztését a hőáramlások és a levegő mozgása végzi. Kocsonyás burkuk segítségével ugyanis könnyen és tartósan megtapadnak a tűk felületén. A csírázó spóra csíratömlői főleg a tűk légzőnyílásain hatolnak be a szövetekbe. A sejt-falakat elsődleges gombafonalak kezdetben nem tudják áttörni. Egészséges tűket csak a fiatal növénynél lepik el, egyébként a fertőzéshez a tűk előregedése, víztartalomvesztése, fagykárosítás stb. szükséges.

Ez a betegség nem behurcolt betegség és nem is csak csemetekertekben fordul elő. Megtaláljuk idősebb, sőt vágásra érett állományok elhaló tűin is. Itt azonban kárt nem okoz. Főkárosítása csemetekertekben, mesterséges telepítésekben mutatkozik.

Természetes újulatokban a tűhullásos betegség általában sokkal ritkább, mint tarvágásos üzemekben. Az egyedülálló fiatal erdeifenyőket, amelyek más növények között találhatóak, szinte sohasem lepi el a tűhullásos betegség.

Különös figyelmet érdemelnek azok a tényezők, amelyek elősegítik a betegség járványszerű fellépését. Elősegítik a betegséget a tarvágásos üzem, továbbá az esős, nedves nyarak, az enyhe, párás telek, mert ezek a viszonyok kedveznek a kórokozónak és a gomba részére a legkedvezőbb helyzetet teremtik. Veszélyeztetettek továbbá mindazok a helyek — hasonló okok miatt —, ahol nagyobb a talajnedvesség és a levegő páratartalma. Ugyancsak a fertőzés veszélyének vannak kitéve azok a kisebb felújítási foltok is, amelyeket idősebb állományok vesznek körül, erősen veszélyeztetettek továbbá a fűvel és gyomokkal borított telepítések, végül a sűrű és késői vetések.

Az erdeifenyőnek nem minden fajtája egyformán fogékony a tűhullásos betegséggel szemben. A legellenállóképesebb az erdeifenyő észak-európai változata. Fogékonyságuk a közép-európai változatok, erősen veszélyeztetettek a franciaországi, tiroli és magyarországi változatok. Meg kell azonban jegyezni, hogy a magyarországi fajok rossz hírnevét azok a magkereskedők idézték elő, akik franciaországi származású magot adtak el magyarországi mag helyett.

E gombabetegség ellen csak cse-

metekertekben és ültetésekben szoktunk védekezni, idősebb állományokban nem, mert ott csak az elhaló tűket támadja meg.

Védekezési módok a következők:

1. A csemetekert helyének helyes megválasztása. Olyan helyre ne telepítsünk csemetekertet, ahol azt a déli nap süti. Kerüljük lehetőleg az öreg erdeifenyő állományok közelségét is.

2. Törekedjünk erőteljes csemeték nevelésére, amit megfelelő talaj-előkészítéssel, trágyázással és iskolázással érhetünk el.

3. Távollítsuk el időben a beteg csemetéket és semmisítsük meg a lehullott tűket.

4. Beerdősítendő területen kerüljük a sűrű és késői vetést, ültetésnél erőteljes csemetéket használjunk.

5. Permetezés bordólével.

A permetezés ideje mindig a gombaspóra fő szóródási időszaka, július-augusztus; száraz időben kell végezni. Annyi százalékos oldattal permetezzünk, ahány éves a csemete. Az egyéves csemetét permetezni felesleges, mert a permetlé a viaszos tűkről leperog.

Kétszázalékos bordólé készítése a következő módon történik:

100 liter űrtartalmú hordóba 50 liter vizet öntünk és ebbe zsákvásonba 2 kg rézgálicot helyezünk. Azután 2 kg frissen égetett meszet víz folytonos hozzáadásával megoldunk és ezt a folyadékot szitán vagy kendőn átszűrve egy másik 50 liter űrtartalmú, vízzel teli edénybe eresztjük.

A második hordó tartalmát annak lehűtése után az első hordóba öntjük. A kész permetlé égszínké, nem átlátszó, felhős, nyálkás tapintatú, a benne elszórt csapadék csak lassan ülepszik le. Ha a permetlé nem égszínké, hanem bíborvörös, akkor sok benne a méz, ha zöldesszürke, sok benne a rézgálic. Ilyen tünetek esetén, de különben is ajánlatos az oldatot semleges lakmuspapírral megvizsgálni. Ha a lakmuspapír vörös lesz, sok benne a sav, ha pedig kék színű lesz, sok benne a méz. A főlős anyag közömbösítendő. A permetlevet használat előtt jól fel kell keverni.

Csemetekertben 100 négyzetméter területre mintegy 5 liter folyadékot számítnak.

A legtöbb esetben nem is a gomba okozta kár a legnagyobb, hanem a csemeték túlsűrű nevelése. Két, sok esetben három évig a vetés helyén hagyják a csemetéket, ahelyett, hogy átkiszárolják. Jól fejlett gyökérzetű csemete, ahol a gyökér és a törzs aránya 2:1, még akkor is felhasználható erdősítésre, ha az összes tűt ledobta, feltéve, ha a rügyei épek. Gyenge gyökérzetű csemetével erdősíteni nem szabad.

Új faanyag — a xilit

A barnaszénben, mint fiatal szénféleségben, ismételtlen található jelentős fás rétegek, ezek az úgynevezett xilitek. Most a drezdai fatechnológiai és szálanyag intézet egyik mérnöke eljárást dolgozott ki, miképpen lehet ezt az évezredes faanyagot ma is használható építőanyagká feldolgozni. Ezek a farészek ugyanis ellenálltak az elszénesezési folyamatnak és alkalmasak arra, hogy rostosítva, majd szerves és ásványi kötőanyagokkal keverve lapokká sajtolják. Az így előállított lemezek ellenállása felülmúlja a fa ellenálló képességét. A xilit lemezeket kísérletképpen már több építkezésen alkalmazták és kitűnően beváltak.

Az ügyvitel szüntelen racionalizálására szükség van

Az Erdőgazdaság 1957. márciusi számában a „Viták, vélemények” rovatban „Néhány szó az erdőgazdaságok racionalizálásához” címmel Holy Zoltán Győrből egy közérdekű kérdést vetett fel. Kérem ezzel kapcsolatban az alábbi állásfoglalást közölni:

Az erdőgazdaságoknál ténylegesen széleskörű hatáskörrel lezárult a racionalizálás. A racionalizálás időszakában, de még ma sem ismeretes, hogy az egész népgazdaság folyamatban lévő ügyviteli racionalizálása kapcsán milyen természetű és mértékű adminisztrálás; tervgazdálkodási centralizálás lesz, ezeknek az ismereteknek a hiányában nem adhatott a Főigazgatóság egységes irányelveket a racionalizálás mértékére. Az erdőgazdaságban a termelés szerkezete és mértéke nem változott és nem változik. Az ügyvitel szüntelen egyszerűsítésére állandóan törekedni kell. Ez az önköltségcsökkentési törekvésnek egy része. Közismert do-

log azonban, hogy a tervgazdálkodás és adminisztráció megváltoztatása nélkül is, a munka rossz megszervezése és a dolgozók kevésbé alkalmassága miatt volt és ma is van az erdőgazdaságoknál létszámfelesleg. A most lezajlott racionalizálás a megadott irányelveken túl azt célozta, hogy a munka jobb megszervezésével és a feladatok ellátására alkalmasabb emberek beállításával mutakozó létszámfelesleget leépíthessék az erdőgazdaságok. A jövőben nem lesz kampányszerű racionalizálás, e tekintetben tehát nyugodtak lehetnek az erdőgazdaságok dolgozói. Lenni kell azonban szüntelen ügyviteli racionalizálásnak, ami részben belső feladat, de következik a népgazdaság ügyviteli racionalizálásából. Kár tehát a komoly munka megkezdéséhez biztosítékokat kérni ahhoz, hogy nem lesz többé racionalizálás.

Fila József
főosztályvezető.

Miért nem mennek az erdészek az Alföldre?

Válaszoljak erre a kérdésre a saját esetemmel. Négy esztendei katonai szolgálat után leszereltem és mint szakképzett erdész az erdőgazdaságoknál igyekeztem elhelyezkedni. En is elsősorban a hegyvidéki erdőgazdaságokhoz adtam be kéresemet, de mind Miskolc, mind Balassagyarmat, Eger elutasított, végre rászántam magam, hogy lemegyek a békés megyei erdőgazdasághoz, mert ott szükség van szakemberre. Meg is egyeztünk az igazgatóhelyettes elvtárssal, hogy melyik területet veszem át, mihelyt az ottani kerületvezető nyugdíjba megy. Addig is megkaptam a beosztást és úgy vártam a véglegesítést, mint erdészkartársam a nyugdíjazását. Ehelyett azonban más következett be: engemet elbocsátottak, s helyemre egy sárospataki erdészt vettek fel, aki nem tudni mi okból turistának álcázva jött körülnézni a kerületbe és még feleségemnek is azt állította, hogy turistához felállítása szempontjából néz körül az erdészlakban is. De hát a munkaviszonyom megszűnt, s most újból kopogtathatok állás után. S mindez csak azért, mert négy évig katona voltam s határszolgálaton biztosítottam, hogy az erdőekben nyugodtan lehessen dolgozni bárhol az országban.

Tóth Zoltán
erdész, Bélmegyer

EGY HELYTELEN ELJÁRÁS

Az ügyes bakonybéli favágókkal is megesisik, hogy a kidöntött fa fennakad valamelyik álló fán. Mit tesz ilyenkor a fakitermelő munkás?

Kínéz egy közelben álló kidöntésre kijelölt fát, amelyet keresztben rádönt a fennakadt szálfára. Az ügyes fakitermelő jól irányítja a fa döntését.

Régi, bevált, de igen veszélyes módszer ez, mert a letört gally, a vissza vágódó szálfa már nem egyszer emberéletet követelt. A munkavédelemben jártas erdész nem engedélyezi az ilyen döntést: a fennakadt szálfát lóval vagy traktorral húzatja le.

Az üzemtervek felhasználásának meggyorsítása

Az Erdőgazdaság márciusi száma közölte Zsiray Pál erdőrendezési felügyelő cikkét az üzemtervek felhasználásának meggyorsításáról. Ehhez szeretnék hozzászólni. Az erdőgazdaságok kétségtelenül gyakran panaszkodnak, hogy az üzemterveket csak jóval a külső felvételek befejezése után, késve kapják meg. Zsiray elmondja, hogy az 1955-ös felvételi üzemterveket az északsomogyi erdőgazdaság még nem kapta kézhez. Levele — mint ahogy tisztáztuk — még múlt év szeptemberében íródott s csak később került közlésre — így az a helyzet, hogy a hiányolt üzemtervek többségét az erdőgazdaság már azóta megkapta.

Természetesen jó volna, ha az erdőgazdaságok az üzemterveket általában gyorsabban kaphatnák meg. Vizsgáljuk meg ezt a kérdést. A nyári idény kihasználásával az üzemtervi felvételi munkák tavasztól-őszig folynak. Az adatfelvételeket az azt követő téli idényben dolgozzák fel. Néhány hónap telik el a feltétlenül szükséges ellenőrzéssel, gépeléssel és a jóváhagyási eljárással is. Ezzel kapcsolatban Zsiray javasolta az ellenőrzési eljárás egyszerűsítését; ez a cikk megjelenése óta meg is történt. A racionalizálás során ugyanis az állami erdőrendezési intézet központja megszűnt és az elkészült üzemterveket már csak egy szerv, az OEF erdőrendezési főosztálya vizsgálja felül.

A cikkíró megállapítja azt a sajnálatos tényt is, hogy az erdőgazdaságoknak érvényes üzemtervekkel való ellátottságban visszaesés következett be. Ennek okát abban látom, hogy négy évvel ezelőtt — pénzügyi intézkedések miatt — az erdőrendezés létszámát igen jelentősen csökkentették. A visszaesés további oka az, hogy 1953-ig az üzemtervek csak öt évi időtartamra készültek, jelenleg pedig tíz évre érvényes üzemterveket készítenek. Mivel az utolsó öt évre érvényes üzemtervek is ez év nyarán járnak le, további visszaesés nem lesz és az érvényes üzemtervekkel való ellátottság most már évről-évre javulhat.

Az állami erdőgazdaságok területének több mint 90 százalékáról készült eddig üzemterv és annak ellenére, hogy ezek jelentős hányadának fahasználati és erdősítési előírásai már nincsenek érvényben, addig is amíg az új üzemtervek elkészülnek, ezeknek erdőleírásai, korosztályi és vágásérettségi adataiból megnyugtató pontossággal meg lehet állapítani az évente kitermelendő fa mennyiségét. Ennek a felelősségteljes, de nélkülözhetetlen feladatnak a megoldását az OEF az erdőrendezési felügyelőkre bízta s azok ezirányú feladatuknak eleget is tettek. Így az erdőgazdaságok vágásterveit 90 száza-

lékban üzemtervi adatok alapján lehet összeállítani.

Végül Zsiray Pál javasolta, hogy az erdőrendezési kirendeltségek 1957. évi munkájuk során elsősorban a nagyobb erdőtestekről készítsenek üzemtervet, mivel ezek jelentenek területük és hozamuk alapján a gazdálkodás szempontjából a legna-

Ezt a kérdést tette fel az Erdőgazdaság márciusi száma és bár a szerkesztőség megállapítja, hogy jogtalan bürokrácia nem tapad a feltételekhez, mégis úgy érzem, szükséges erről a kérdéstről bővebben beszélni.

Bürokratikus-e valóban a méhészkedési kölcsön folyósításának feltétele? Véleményem szerint ez a kérdés nem annyira a kölcsönt igénybevevő dolgozók, mint inkább azok részéről merül fel, akiknek ezzel hivataltól foglalkozniuk kell. Ezt a feltevést mi sem bizonyítja jobban, mint a cikkben is említett debreceni erdőgazdaság példája. Ez a gazdaság a részére kiutalt keretet február 16-án lemondta, de egy hónap múlva az érintett dolgozók kérésére visszakérte. Természetesen a főigazgatóság a keret időközben olyan erdőgazdaságoknak adta, ahonnan pótkeretet sürgettek.

Véleményem szerint egyes erdőgazdaságok lebecsülték a méhészkedési kölcsön jelentőségét. Fő szempontnak nem azt tekintették, hogy ezzel a dolgozók anyagi jólétének javítását segíthetik elő. Ahelyett, hogy ennek előnyeiről igyekeztek volna meggyőzni a dolgozókat, azt mérlegelték, hogy mennyi adminisztrációs többletmunkát kell végezniük.

Az erdőgazdaságok üzemi bizottságai sem támogatták kellően a kérdést és csak így történhetett meg, hogy a népgazdaság szűkös anyagi lehetőségei ellenére kapott egy millió forintot hitel kimerítése meg mindig bizonytalanul halad előre.

gyobb segítséget erdőgazdaságainknak. Ez a kívánság több erdőgazdaság részéről is felmerült, ezért erdőrendezőseink — annak az elvnek a fenntartásával, hogy az üzemterveket az összes erdőkről minél előbb el kell készíteni — a munkatervek összeállításánál az erdőgazdaságok ilyen irányú kívánságait messzemenően figyelembe vették.

Jakóts László
főmérnök, OEF

Bürokratikus-e az erdészeti méhészkedés feltétele?

Természetesen az egyéni érdekek mellett a népgazdaság érdekét is látni kell, hiszen végeredményben ez az akció a mézexport és a devizabevétel fokozását is szolgálja.

A cikk megemlíti, hogy a faipari vállalatok dolgozói is szeretnék kölcsönhöz jutni. Erre most megnyílt a lehetőség, mivel az OTP minden megyei fióknak újabb keretet bocsátott rendelkezésére. Ebből az újabb keretből igényelhet minden méhészkedni kívánó személy, beleértve az ipari vállalatok dolgozóit és a nyugdíjas erdészeket is. Az erdőgazdaságok dolgozói az újabb keretből csak akkor igényelhetnek, ha más igénylők a keret nem merítették ki.

Nemes József

HOL NEMESÍTETTÉK A HÁRSANYAGOT?

A Műszaki Élet április 18-iki számában Kovács Dezső, az Írószergyár főmérnöke nyilatkozik a ceruzák fájának minőségéről. Elmondja, hogy ma már főképpen hazai hársfa-anyagot használnak, mert ennek a faraghatósága is sokat javult. Ugyanis — mint mondja — „gyárunk műszaki dolgozói kidolgoztak egy nemesítési eljárást”. Mi úgy tudjuk, hogy a hazai hárs és éger fájának ceruzagyártás céljaira való nemesítését a Faipari Kutató Intézet dolgozói oldották meg több éves munkával.

Megértjük a vállalati sovínizmust, de szeretjük a tárgyilagosságot is!

1260 dollárt jövedelmezett népgazdaságunknak ez az egyetlen muffloncsiga, amely a visegrádi erdőben egy német vadászvendég zsákmánya lett. Szépséghibái csak annyi, hogy az egyik szár 88, a másik csak 87 cm hosszú.

Amikor én báttal vadásztam

Mifelénk, a Kárpátok alján, olyan nagy erdők vannak, hogy a délutáni árnyék egészen betakarja falunkat. Vannak százados tölgyesek egetverő koronával és fiatal cserések sűrűn összébújva, hogy oda még a napsugár is csak lombhullás után ha behatol. Ezek a rengeteg erdők már az én kislegénykoromban is tele voltak vaddal. A szálerdőben tanyáztak a címeresagancsú szarvasok, télen még medve és farkas is. A Fogásban annyi borzlyuk volt, mint élő kasszálón az egérlyuk. Apám azt mondta: azért, mert kukoricaföldek vannak a Fogás közelében. Láttam is gombaszedő gyerekkoromban, amikor egyik borz hanyattfeküdt, a másik meg húzta. Annak, amelyik fekédt, tele volt a hasa csöveskukoricával, szépen sorbarakva, mint mikor az ember aprított fát viszen az ölében. Nevettem is rajta, ahogy a négy lábával kukoricacsöveket ölelő borzot szuszogva húzta a párja...

A vaddisznó, őz, fácán s egyéb vadszárnyasok a Cserésben tanyáztak leginkább. Nékik ez valóságos paradicsom volt. Ebben a cserésben mellig ért a fű, imitt-amott pocsolás is volt, a zohonyásban, bokrokban egymást érte a madárfészek meg a nyúlvacok s nemigen háborgatta őket a kígyókon, siklókon, rókákon és vadmacskákon kívül senki, mert az erdészt és a vadórt kivéve nem akadt bátor ember, aki beme-rszkedett volna ide. Úgy beszéltek erről a Cseréről a faluban, mintha dzsungel lett volna, hiszen még az ezer titokkal teli indiai vagy afrikai vadászó bátor urak se merték ebbe a csirityásba betenni a lábukat.

Nagy újság volt a faluban, amikor egyszer, András nap után, körüljárt a kisbíró kutyabőrös dobjával s kihirdette, hogy a Cserésben körvadászat lesz s a városi urak tíz éves kortól negyvenéves korig mindenkit fölvesznek hajtónak, még lányokat, asszonyokat is... Tudták az urak, mit csinálnak, azért kerítettek ilyen nagy feneket a körvadászatnak. Az erdész meg a vadór jelentéseiből tisztán látták, mennyire szapora ott a vad, de azt is tudták, a falusi népet nem lesz könnyű megnyerni hajtónak ebbe a titokzatos Cserésbe. Igérték is áronfelüli napszámot, ahogy a kisbíró nagyfennszóval kiabálta. Az emberek mégis inkább a híd sarában tapikolva hallgatták, minthogy jelentkezni mentek volna a bíró udvarára, ahol a gyülekezőhely is volt. — Oda jó bőrcsizmák is kellenének meg bőrruhák — mondogatták egymásnak, amiben az igazság is benne volt, meg az ijedelem is — mert ott annyi a tövis, hogy szétmarcolja az ilyen rossz cájgruhákat is ni, mint a

miénk, még a bakancstalpon is keresztülmegy.

Engem fogott a buzgóság nagyon, Meg is környékeztem apámat, mit szólna hozzá, ha elmennék hajtani, hiszen betöltöttem már a tizedik esztendőmet. Apám csak nagyot nézett:

— Havá mennél te? — kérdezte s összevonta őszülő szemöldökét. — Tán az eszed is elment jódogodban? Hát a ruhával mi lesz A csizmáról nem is beszélve. És ha még tudnád, most azt is megmondom neked, ha már elmúltál tíz esztendő, hogy én

életemben soha ilyen hajtáson nem voltam, mert engem se engedett el az apám. Negyvennyolc óta így van ez már nálunk, jó lesz, ha eszedben tartod te is. Hogyne! Te hajsza nékik puskacsőre a vadat s majd kiszúrják a szemedet ötven fillérrel. Hajtassanak a saját kölykeikkel, ha passziózhathéjuk van! — ezzel megfordult s otthagytott engem az udvaron.

Apám nagy haragot tartott az urakkal, de mit bántam én azt. Engem a Cserés titka nem hagyott nyugodni. Milyen lehet bévül ez a vadon sűrű, amit nyáron, ősszel, ha gombászedni jártunk, messziről e'kerültünk, mert a vércsevisongásoktól, fácánkakas-rikoltásoktól, a verekedő vadmadarak szárnycsattogtatásainak zajától a hideg szaladgált a hátunkon. Hátha rókát is látunk benne s még tán eleven farkast is... És az urak se mindenhatók, mindenlátók: rajtuk is ki lehet fogni esetleg, ha valahogy ráakadnék egy vérezve lapuló nyúlra. Milyen jó vacsorát csinálhatna belőle anyám, mikor apám is mennyire szereti.

Apám egy rossz kereket görgetett végig az udvaron, a kezében vitte a ráfot. Láttam, a kovács hoz meggy. Amikor behúzta maga után az utca-

kaput, usgyi! Fölszaladtam a padlásra, kiválogattam a legrongyosabb krumplivájó ruhát, rossz bakancsot, a hónom alá csaptam, s vigyázva, hogy anyám is meg ne lásson, a csürbe osontam. Ott hamar átöltöztem, a jó ruhámat a szénába dugtam a csizmával együtt s keresztülkaszul a kerteken a bíró udvaráig meg se álltam.

Ha az egész falu nem is volt ott, de a fele igen. Alig lehetett megismerni az embereket: még a cigányoknál is rongyosabbak voltak, velem együtt. A kútágas körül álldógtak, pőfékelve, beszélgetve, arébb meg egy sörtés, zöldkalapos vadász ült egy kisszéken s egy fűzetbe írta be a jelentkezőket. Alig álltak már előtte, mikor én is odacsapódtam a sor végire. Észre se veti szinte senki a rongyosok közül, hiszen annyi voltam csak, mint egy göröngy.

Amikor rám került a sor, a nagy, hegyesorrú erdész azt mondja nekem:

— Hát te mit akarsz?

— Hajtani jöttem — mondom neki.

— Hajtani, te? Hiszen alig látszol ki a földből, kisember! Jobban megijedsz te a vadtól, mint az tetőled.

— Az meglehet — mondtam neki — de az urat meg tudnám úgy ijeszteni, ha véletlenül négyszemközt találkoznánk ketten az erdőben, hogy a városig meg se állna...

Az emberek is odafigyeltek erre a beszélgetésre s valaki, aki megismert oda is kiáltotta:

— Nicsak! Balázs! Vigyázzon vele a nagyságos főszolgabíró úr, mert ez a legény görönggyel is elüti a nyulat a mezőn!...

Kacagta mindenki, pedig ez igaz is volt, mert azon a nyáron csakugyan úgy találtam nyakon egy nyulat a bokáigérő kicsi kukoricában, ahol a párjával szerelmeskedett, hogy kettőt se fordult utána. Erre mit csinált a főszolgabíró úr? Orromig rántotta bongyorszörű feke-te sapkáját, beírt a sor végire s azt mondta:

— No, ha olyan ügyes vagy, hajtóm leszel.

Nemsokára aztán el is indultunk. Elöl mentek kutyákkal, tollas, zsinóros, sörtés kalapban a puskás urak, mi meg utánuk hátunkon a

poggyászaikkal. A szolgabírónak olyan nagy hátizsákja volt, hogy a horgasinamat verdeste. Nehéz is volt, zörgött benne a sok konzerves doboz meg a skatulya, de én azért vittem, nem maradtam le a többiek-től. Mikor a Cserés szélébe értünk, a kis vadászház előtt megálltunk pihenni. A vadászatot az én főszolgabíróm irányíthatta, mert ő dirigálta a puskásokat is. a hajtókat is: hogy álljunk fel, merre kerülünk mi hajtók, mikor kiabáljunk, mikor hallgassunk el, meg ilyeneket. Amíg beszélt, én egy jó görcsös, tövises galagonya-husángot vágtam magamnak a halnyelű kiskésemmel.

Aztán megkezdődött a hajtás. Kicsit vacogott a fogam, amikor beléptem a Cserésbe. A világon semmitől se félttem, csak a kígyótól s hiába tudtam, hogy András- nap után már mind a föld alá bújik, mégis azt hittem, minden falevél alatt ott leselkedik egy keresztshatú s csak azt várja, hogy ráemleljem a lábam. A zohonyában, száraz bokorban meg minduntalan farkast keresgéltem eleintén s amikor egy-egy írombaszárnnyú bagoly elshogott a fejem felett, olyan kicsire összeszűgödtem, mint egy sündiszó. Még jó, hogy alig láttunk a sűrűben, így legálább nem kacaghattuk ki egymás félős ábrázatát.

Hanem aztán, amikor megkezdtek a puskák a ropogtatást, elmúlt az én félelmem is. A puskák néha egyszerre dörrentek, egy-egy vészla nem állhatta a hallgatást s elnyűszítette magát. A megadott jelre mi is hujjózni kezdtünk s csapkodtunk fűhöz, fához botjainkkal. Olyan bátor lettem, a nagy riasztásban. hogy még a sapkám is oda-odavágtam egy-egy mohos fa tövébe.

Már az első körnél bebizonyosodott, hogy a Cserésben sok a vad, különösen a nyúl, amire tulajdonképpen vadásztunk akkor. Három ember nem csinált egyebet, mint csak a zsákmányt hordta a kis vadász-kunyhóhoz. Ez a három ember nem is a mi falunkból való volt, az urak úgy hozták magukkal valahonét. Két róka is volt már a nyulak közt, tele volt a bundájuk, de különösképp lompos farkuk farkasfoggal. A vadászó uraknak olyan tüzes volt a szemük, mint a völegényeké hajnal tájban, a nász előtt. Egyik hét nyúllal hengegett már, a másik ötlet meg egy rókával is, csak az én szolgabíróm nézte a bakancsa örrát, amiből arra lehetett következtetni, hogy neki még nem sikerült puszkavégre kapni egy fianyulat se.

No, mikor állunk föl másodjára, csapkodom én is a görcsös botomat erre-arra a nagy gazban. A szolgabíró ott jön a hátam megtett s rajtam akarja bosszúját tölteni:

— Jól bevásároltam én veled, halod — azt mondja nekem — így zavarod te puskám elibe a nyulat.

— En? mondom neki. — Hisz a sapkámmal is hajtottam, így ni! — s meg is mutattam, hogy vertem a földhöz.

— Mégse jött eddig egy se!

— Nem?

— Nem! — azt mondja.

— Pedig itt annyi a nyúl, hogy bottal is lehetne ütni — mondom neki.

— Azt szeretném én látni — kacagta el magát a szolgabíró — hogy valaki bottal üsse, amikor én még puskával se löttem.

Lehajoltam a sapkám után s már majdnem elértem, amikor megfagyott bennem a lélek is hirtelen. A bozótban két óriás szem bámult rám, olyan volt, mint két nagy tölgyfa-gubics, tompán ragyogott is. A két szem között hátralapult a két hosszú fül, belenyomva egészen a reszketőszerű szürke bundába. Ez nyúlt, fordult meg bennem abban a minútumban s míg hirtelen hátrahökölve emeltem is galagonyahusángomat, elkiáltottam magam, de már süjtöttem is:

— Idenézzen a bíró úr, ha szeme van!

A botom nagyot puffant s a nyúl nyikkanva ugrott föl mellmagasságig, hogy aztán véres orral visszaessen a földre. Mire a szolgabíró oda lépett már a hátánál fogva lóbáltam a kezemben. Nagy, kövér, kannyúl volt.

— Az apád teremtésit! — mondja a főbíró nekem. — Mi lesz belőled, ha felnősz, te betyár?

Mire megválaszolhattam volna neki, hogy az még bizonytalan, de annyit mindenesetre tudok már, hogy nyulat bottal is lehet ütni, ha jó szeme van az embernek, sokan odagyülekeztek körém a csudára s a kövér nyulat adogatták kézről kézre. Mindenki azt találgatta, mennyit nyomna, ha megmérhetnék s én se válaszoltam a szolgabírónak, hanem másra fordítottam az eszem kerekét.

Ebből nem lesz jó, gondoltam magamban. Mindjárt itt lesz a szedegető is, elveszi tőlem s akkor már én mit csinálhatok? Nem biztos, hogy még egyszer ilyen szerencse ér. Mert abban a percben meg volt már a tervem a kövér nyúllal, amikor leütöttem. Magamhoz vettem hát a nyulammat s hirtelen elrikkantottam magamat:

— Róka!

Erre szétrebbent a csodület s a szolgabíró is lehúzta a fejét, mintha az én rókám, amit nem is láttam, valahol a fák ágai közül akarna a nyaka közé ereszkedni, nem a gazban lopakodna. Matatott szemével a szolgabíró erre is, arra is, én meg egy óvatlan pillanatban megleptem a kövér nyulammal.

A Cserés szélén, messze a vadász-háztól, ahol már hajtottunk, kinéztem egy sűrű vadrózsátövet s oda-rejtettem a nyulat. Aztán visszamentem a többiekhez hajtani. Kettőt kerültünk még jó délig s szerencsére az én bírónak is sikerült, mert most már ő is kacagva magyarázta egy kis hegyéshasú, tokás vadásznak, akit tanár úrnak szólított, hogy milyen nehezen kezdődött a szerencséje, de az utolsó hajtásnál rókát is lőtt. Aztán, ahogy mentünk a kunyhó felé, hogy megebédeljünk, rátért az én „lövésremre“ is, odakiáltva engem magához:

— Gyere csak ide, te! Mutasd azt a nyulat a tanár úrnak.

Megmozdítottam sapkámat a homlokommal, hadd csússzon lejjebb, ne lásson a szemembe:

— Mutatnám, ha már tudnám, melyik volt az — mondom nekik.

— Hát hová tetted?

— A többi közé...

— Oda-e?

— Én oda — mondom nagyártatlanul, mint akinek esze ágában sincs, hogy lehetne azt más helyre is tenni.

— No, mivel te hoztad meg nekem mégiscsak a szerencsét, hűsz fillérel megemelem a napszámodat este — mondta s nagy barackot nyomott a fejem tetejére. — Gyere csak, keressük, hátha megismerjük mégis azt a nyulat. Szeretném megmutatni a tanár úrnak.

Oda is mentünk a tisztásra, ahol a nyulak huszas sorokba ki voltak terítgetve, mint a vályogvető cigányok vályogjai a gyepen. Volt ott már talán ezer nyúl is, ha nem több. Fel-emeltünk egyet, kettőt s tán tizet is. Én mindre azt mondtam:

— Tán ez az.

De a bíró csak rázta a fejét:

— Ezen lövés van... Ezen is lövés van...

— A jó ég tudja akkor? Csak nem fogom ezt a rengeteg nyulat megforgatni — mondtam kicsit bosszúnak is mutatva magamat — mikor olyan éhes vagyok már, hogy alig látok. Mikor sül még meg az én szalonnám?

— No, eriggy, süssed a szalonnádat — mondta bíró s ők is abbahagyták a keresgélést meg a gyönyörködést külön a nyulakban, külön a rókákban. Odamentek a kisházhoz, ahol a szedegető emberek már tüzet tettek s ráakasztották a szolgafára a bográcsokat az uraknak.

Ebéd közben mind engem beszéltek a vadászok is, a hajtók is. Én hol itt, hol ott forgolódtam a nyársammal, egyik tüzttől a másikhoz. Majd amikor széjjelzélédek az emberek, leheveredtek pihenni; ahogy az urak is, a hajtók is s a maguk történeteibe kezdtek, besurrantam a Cserésbe s meg se álltam az én vadrózsátómgig. Kigöngyölgettem kövér nyulammat a bozótból, keresztülvettem a derekamon, a négy lábát elől összefogtam, a rossz ujjast ráeresztettem s nekivágtam az erdőnek. A Cserésből át a Fogásba, azon végig, oda, ahonnan a mi kertünk már csak egy hajításnyira volt. A kanálistöltés oldalába lapítottam magamat s úgy mentem fel a kertről, hogy még a szomszédból se látott meg senki. A csürben a szekérszékbe tettem a nyulat, oda, ahonnan apám lucernát szokott délután etetni a tehénnel. Kinyújtóztattam a tapsifülest másodszor is, mintha aludna, aztán megfordultam s nyúllal váltam maga is.

Már éppen nyújtózkodtak a vadászok, mire visszaértem a kunyhóhoz. De bántam is én akkor már a délutánt! Jó napszámot csináltam magamnak s apámnak is megmutattam, hogy nem elég az urakat csak orrolni, ki is kell velük figurázni, ha úgy hozza az alkalom.

KÖNYVESPOLC

Erdőgazdasági alapismeretek (szerkesztette Tompa Károly). Az elmúlt tíz esztendő komoly fejlődést jelentett erdészeti irodalmunkban. Jóformán az erdőgazdálkodás minden szakterületén új és korszerű könyvek, tankönyvek jelentek meg.

A tiszteztendő fejlődésnek tanulságait foglalja össze ez a szép kiállítású — 222 ábra! — és jól tagolt könyv, amely az erdőgazdasággal kapcsolatos alapismereteket a legújabb tudományos és gyakorlati eredmények alapján 11 fejezetben csoportosítja.

A szerkesztő, Tompa Károly írta meg az erdő növényvilágát ismertető és az erdők telepítésére vonatkozó alaptudnivalókat egybefoglaló fejezetet. Baranyai Józseffel közösen az erdő és környezete című szakaszban foglalkoznak a termőhelyismereti kérdésekkel. Baranyai Józsefnek önállóan írt fejezete az erdőtenyésztési tájakról és erdőtípusokról írt, sajnos, túlságosan rövidre szabott fejezet, valamint az erdők nevelésének alapelveit ismertető igen alapos szakasz.

Az erdővédelmi fejezet szerzője Stubnya Valér, az erdőbecslés problémáival Kiss Rezső foglalkozott és sok hasznos tanácsot ad mind az állófák, mind a fekvőfák köbtartalmának meghatározására, valamint a faállományok fatömegének, az állomány korának és a növedéknek a meghatározása tekintetében. A felhasználási fejezet Fírbás Oszkár és Tuskó László közös munkája. A több mint 100 oldalas fejezet a könyv gerince. Az erdei melléktermékek gyűjtésének, tárolásának, részben feldolgozásának kérdéseivel ugyancsak Tuskó László foglalkozik. Az erdőgazdasági üzemtervekről, a természetvédelem és az erdészeti esztétika kérdéseiről ismét Kiss Rezső, illetve Baranyai József írt.

A kitűnő könyv a kerületvezető erdészek, erdei szakmunkások, de jóformán minden erdészeti dolgozó számára értékes és hasznos segítség. Meg kell állapítani azonban, hogy éppen azért, mert alapismereteket ad, szükséges lett volna fejezetenként a jó szakirodalmi összeállítás, hogy aki tovább kíván haladni a tanulmányjaiban, megbízható irányítást kapjon.

Szóvá kell tennünk a kötet — egyébként szép — borítólapjának a behajtásra nyomott könyvismertetőjét, amelynek szövege azzal kezdődik, hogy „ez a könyv elsősorban erdőkerülőknek... szól”. Sérti a szemünket ez a megjelölés, erdőkerülők már évtizedek óta nincsenek és igen helyes volna, ha a szakkiadó könyvei ismertetésénél szakszerű szöveget használna. (Mezőgazdasági Kiadó, ára: 35,— forint.) (Ákos)

Mohácsy—Porpáczy: Ribiszke- és köszméte-termesztés. Talán a legigénytelenebb, de ugyanakkor legvitaminúsabb, szállítást jól álló, gyümölcsként, mind édesfőzelékként szívesen fogyasztott gyümölcsünk a ribiszke és a köszméte. Azért is kedvelik annyira, hogy minden valamire való kertben megtalálható. Ízes-

ségükért, sokoldalú hasznosságukért megérdemelnék, hogy minden háztáji, családi kertben természetek és szaporítsák. Alkalmazásukkal ugyanis olyan területeket is hasznosíthatunk, amelyek más növények termesztésére teljesen alkalmatlanok. Még félárnyékos helyeken is bőven fizetnek, állják a kései fagyokat is, s minden esztendőben kihagyás nélkül teremnek. A két Kossuth-díjas, Európa-szerte ismert tudósunk legújabb munkáját éppen ezért — bizonyosan — egy-kettőre szétkapkodják az olvasók és szakirodalmi munkásságuk újabb eredményeül a könyv a ribiszke, meg a köszméte további tömeges elterjedését szolgálhatja. (Mezőgazdasági Kiadó, ára: 16,50 Ft.)

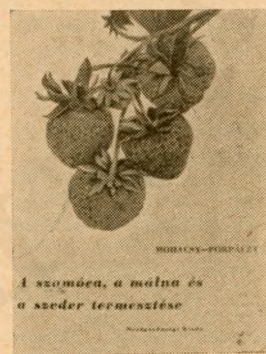
Madas László: Ígéretes fákra alapított fatermesztési terv. Madas László erdőmérnök, a visegrádi erdészet vezetője érdekes és újszerű gondolatmenetben foglalta össze a bükkállományokban folytatott gazdálkodás új módszereire irányuló kutatásait. A Pilis-hegység Dunára hajló egyik lejtőjén, Visegrád határában fekszik az a 77/a erdőrész, amelynek állományában jutott el új fatermesztési elgondolásaihoz.

Az erdőrészlet termőhelyi viszonyainak ismertetése után felveti a kérdést, hogy helyes-e a felújító vágás célkitűzése ebben az erdőrészletben az adott viszonyok között. A jelenlegi gyakorlat szerint minthogy az újulat már megjelent, az állomány fokozatos felújításának itt az ideje. Viszont megfigyelései és kísérletei azt mutatják, hogy az egészséges bükknek olyan tulajdonságai vannak, amelyek lehetővé teszik az új

utakra térést. Még száz éven felül is meghálálja a kedvező állásba kerülést és az aránytalan, de egészséges korona kifejlődik s éppen az asszimiláló felület megnövekedésével lehetővé válik az évgyűrűk szélesedése, vagyis érdemes a bükköt tovább meghagyni. Ezt az elméletét részletes állományszerkezeti vizsgálódással támasztja alá és arra a végző következtetésre jut, hogy a vizsgált erdőrészletben az összeállított új szemléletű terv szerint 30 esztendő alatt — 1986-ig! — 15 hektáron közel 1 millió forint értékű eddig elvesztett faanyag termeszthető meg. Kétségtelen, hogy Madas László elgondolásait több vonatkozásban vitatni lehet és ellenőrizni kell, de javasolataival feltétlenül érdemes foglalkozni erdőgazdálkodásunk belterjesebb fejlesztés érdekében.

Bethlendy — Heiczman — Kertai: Szállítás a mezőgazdaságban. A szállítás, az anyagmozgatás a mezőgazdaságnak és az erdőgazdálkodásnak is egyik legköltségesebb munkafázisa. A gépesítésnek ezen a vonalon rendkívüli, mondhatnánk döntő jelentősége van. Bár a könyvnek közvetlen erdőgazdasági vonatkozásai nincsenek, a problémák párhuzamosága hasznos segédkönyvvé teszi a kötetet az erdőgazdasági gépesítés szakemberei számára is. Természetesen a kiterjedtebb mezőgazdálkodást is folytató erdőgazdaságok közvetlenül is hasznosíthatják a csaknem 300 oldalas, bőséges képanyaggal és gyakorlati számításokkal kiegészített kötetet. (Mezőgazdasági Kiadó, ára: 45—50 forint.)

Mohácsy—Porpáczy: A szamóca, a málna és a szeder termesztése. Ez a jól használható gyümölcsstermelési kézikönyv a szamócának és a málnának kerti termesztésével, illetve a kerti szeder eddigénél bőségesebb hasznosításával foglalkozik. A kötet tanulságai azonban a málna és a sze-

der vonatkozásában hasznosíthatók az erdei termesztés vonalán is. Különösen a szederfajták termesztésével lenne érdemes foglalkozni, mert legújabb világszerte megindult ennek az igen értékes gyümölcsnek a nemesítése és főleg konzervipari szempontból az eddiginél lényegesen nagyobb figyelmet érdemel. A könyv tanulmányozását ajánljuk erdészeink és erdészasszonyaink figyelmébe. (Mezőgazdasági Kiadó, ára: 20,— forint.)

Harmincéves találkozó

Az erdőgazdasági szakiskolát végzetek találkozóját szervezik. Jelenleg az 1927-ben végzett hallgatók találkozója esedékes, viszont együtt ezzel a legidősebb generációval az elmaradt iskolai találkozókat is meg lehetne tartani. Előreláthatólag június 9-én, vasárnap reggel lesz a találkozás a Mezőgazdasági Múzeum előtt Budapesten. A múzeum megtekintése után közös ebédet tartanak. Akik a találkozón részt akarnak venni, jelentsék be ebélszándékukat Bihari Dezsónél (Esztergom, Deák Ferenc u. 50.) s ugyanitt tegyék meg javaslatukat arra vonatkozólag is, hogy kiknek a meghívását tartanák helyesnek a találkozóra. A találkozó pontos időpontját azután mindenki házhoz küldött meghívóról és programról tudhatja meg.

Az Állami Erdőrendezési Intézet megszüntetése. Az OEF vezetője április 1-ével megszüntette az Állami Erdőrendezési Intézetet és kirendeltségeit közvetlenül a főigazgatóság erdőrendezési főosztályának felügyelete és irányítása alá rendelte.

Az engedély nélküli fakivágásból származott faanyag sorsa. A legfőbb ügyesség az 1956. december 25. napján kiadott 29. számú legfőbb ügyészi utasítás 6. pontjában foglaltak helyett az alábbiakat rendelte el: „*Utasítani kell a nyomozó szerveket, hogy e büncselekmények nyomozása során lefoglalt fát a területileg illetékes erdőgazdaságnak, illetőleg erdőszigetnek átvételi elismervény ellenében adják át. Az elismervényt a bűnügyi iratokhoz kell csatolni. A büntetőeljárás során gondoskodni kell arról, hogy a bűnjelek tárgyában határozatot hozzanak.*”

Felmentések. Bakó Gyulát — saját kérelmére az Erdőgazdasági Tervező Iroda igazgatói, Kemény Lajost a szolnok megyei erdőgazdaság megbízott igazgatói, Várkonyi Lászlót az Erdei Termékeket Feldolgozó és Értékesítő Vállalat főkönyvelőit, Kordovány Gyulát az Erdőgazdasági Szállító és Gépjavító Vállalat főkönyvelőit teendőinek ellátása alól felmentették.

NÉGYSZÁZEZER KÖBMÉTER faanyagot kap az ország az építkezésekhez a Szovjetunióból. Ez a mennyiség lehetővé teszi, hogy a nagykereskedelem által a TŰZÉP rendelkezésére bocsátott készleteken felül külön százezer köbméter juttassanak a családiházépítőknek. Így módon a kislakásépítők a korábbinál lényegesen több faanyagot vásárolhatnak.

Kinevezések. Az OEF vezetője Riedl Gyulát az Erdőgazdasági Ter-

vező Iroda igazgatóhelyettes főmérnökévé, Bakay Lászlót az OEF erdőgazdasági főosztálya főosztályvezető helyettesévé, Kántor Jánost az OEF tervegazdasági főosztálya főosztályvezető helyettesévé, Vilcsék Jánost a szolnok megyei erdőgazdaság igazgatójává és Kemény Lajost a szolnok megyei erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnökévé nevezte ki. Ugyancsak kinevezte Májfer Antalt az ERTI osztályvezetőjévé.

Megbízások. Az OEF vezetője megbízta Partos Gyulát az ERTI igazgatói és Kutassy Viktort az Erdőgazdasági Tervező Iroda igazgatói teendőinek ideiglenes ellátásával.

Nemzeti Park a Mecsek oldalán. A pécsi Misinatető déli lejtőjét páratlanul szép és ritka növényzet borítja. Ezen a 400 holdas területen számos olyan Földközi-tenger melléki virág, cserje és fa virul, amelyek az ország más vidékein alig vagy egyáltalán nem találhatók. A múlt évben védett területté nyilvánították a Misina lejtőjét és a Városi Tanács megbízta a pécsi Kertészeti Vállalatot, hogy állítsa helyre a hegyoldal őshonos növényzetét. A Kertészeti Vállalat szakemberei öt éves rekonstrukciós tervet készítettek, amelynek megvalósításával az ország egyik legszebb Nemzeti Parkját teremtik meg a Mecsek déli lejtőjén.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek eddig huszonhárom vidéki csoportja készítette el munkatervét. A tervek közül kiemelkedik a budapesti csoport elgondolása, hogy három 5—5 napos talajtani tanfolyamot rendez az ERTI segítségével. A tanfolyamokon elméleti és főként gyakorlati oktatást adnak és a talajvizsgálatokat az ERTI laboratóriumában fogják lefolytatni. A szombathelyi csoport tagjai fiatal erdőmérnökök patronálását vállalták és részükre több napos tapasztalateserét terveznek. A mátrafüredi csoport a pásztói erdősziget kerületében vándorgyűlést szervez, továbbá az egri és a recski csoporttal közösen tapasztalateserét tart Visegrádon s ott megvitatták Madas Lászlónak az ígéretes fákra alapozott fatermelési tervét.

Üzemi lapjaink szüneteltetése. A Miniszterelnökség sajtótájékoztató osztályának intézkedése alapján erdőgazdaságaink és vállalataink üzemi lapjai a szoros papírhelyzetre való tekintettel egyelőre nem jelennek meg.

A nyári időszámítás ebben az évben június 2-től szeptember 29-ig tart. Az órákat június 2-án 2 órakor 3 órára kell előre igazítani, szeptember 29-én pedig 3 órakor 2 órára kell visszaigazítani. A nyári időszámítás bevezetésével egyidőben lép életbe a MÁV új menetrendje.

Az állami erdőgazdaságok az Országos Erdészeti Egyesület tagjai lehetnek, mint jogi személyek. dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes,

az OEF vezetője hozzájárult ahhoz, hogy az állami erdőgazdaságok, mint jogi személyek az Országos Erdészeti Egyesületnek tagjai lehessenek. Levelében rámutatott arra, hogy ilyen módon a gazdaságvezetés és az egyesület között olyan szorosabb kapcsolat alakulhat ki, ami az erdőgazdálkodás fejlesztésének újabb lendületet adhat. Az egri, a balassagyarmati és a székesfehérvári erdőgazdaság máris bejelentette, hogy jogi tagként belép az egyesületbe.

Negyven év az erdősziget szolgálatában. Negyven éves fáradhatatlan tevékenység után búcsúzott Magyar Rezső, az egri erdőgazdaság erdésze. A körzetéhez tartozó felsőtárkányi, lillafüredi erdőkben már jórészt te-rebélyes fává növekedtek azok a csemeték, amelyeket felnevelt. Több mint tíz alkalommal részesült jutalmazásban.

Az exota fenyők hazai telepítésének lehetőségeiről tartott előadást Kiss László erdőmérnök az OEE soproni csoportjának ez évi első klubestjén.

A PUSZTAVÁMI ERDŐTŰZ

A pusztavámi erdősziget 400 holdnyi erdőterületét egy mozdonyszikra felgyújtotta. A járási tűzoltóparancsnok felismerte, hogy a nagykiterjedésű tüzet a rendelkezésre álló tűzoltókkal a fenyveserdőben nem olthatja el. Más lehetőség hiányában leállította a bányából jövő autóbuszokat, járműveket és megkérte az utasokat, hogy segítsenek a tűzoltásban. A tűznek ilyen fajta oltására joga van a tűzrendészeti hatóságnak, bárkit tűzoltásra kötelezhet. A bányászok és a járókelők, mintegy 170-en meg is akadályozták a tűz tovaterjedését. Így aztán a kár nem is haladta meg a 15 ezer forintot.

A köztes területek hasznosításáról adott ki utasítást az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője. Megjelent az Erdészeti Értesítő ez évi 13. számában.

A betyár tölgyfája háromszázad-szor zöldelt ki az idén a közepigőci erdőben. A hírdet Patkó Bandi sokszor pihent meg alatta.

A MEDOSZ elnöksége elhatározta, hogy a szakszervezeti termelési tömegmunkájával kapcsolatos feladatokról szóló tervezetet nyilvános vitára a gépállomások, állami gazdaságok és erdőgazdaságok dolgozói elé bocsátja. Az elnökség megvitatta még a társadalombiztosítási problémákat és az 1957. évi üdületési feladatokat.

Ötszáz fácányúkkal újítja fel kaposmenti vadásztársaság a vadállományát. Répáspusztán rendeznek be fácantelepet és remélik, hogy tervszerű vadállományfejlesztő munkával rövidesen elérik a húsz év előtti színvonalat.

DARWIN

Hetvenöt éve halt meg. Nevéhez a természettudományos gondolkodás új korszakának kezdete fűződik. Jóformán komoly biológiai előképzettség nélkül indult el őt esztendő világhírűlő útiára és az így gyűjtött megfigyelések, élmények alapján fogalmazott meg benne a gondolat, amit aztán húsz évig tartó lelkiismeretes anyaggyűjtéssel támasztott alá: a biológiai fejlődésről alkotott elmélete. 1859-ben jelent meg első nagy munkája A fajok eredete természetes kiválasztódás útján, majd 1871-ben másik jelentős könyve. Az ember származása.

Adataival, élettani tételeivel, forradalmasította a biológiát, de más tudományágakra is nagy hatással volt. Elméletének téves elemeit, különösen túlzó következőit és sekélyes népszerűsítői növelték nagyra, főleg amikor a létét való küzdelem tételei alapján a kapitalizmus igazolását igyekeztek megkonstruálni. Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy Darwin munkássága az élettani tudományok és a 19. század egész tudományosságának egyik igen nagy jelentőségű fejezete volt.

Mesterséges oroszlánszagozt állítottak elő az angol gyógyszeriparban. A szer nagyon hatásosnak bizonyult a délafrikai kártevők elriasztására.

Gyérítési és tisztítási tapasztalat-cserét szervez az Országos Erdészeti Egyesület kiskúnhalasi csoportja a jánosalmi, illetve balotaszállási erdészet területén.

Nagy sikerrel mutatták be az áprilisban megrendezett fásítási ünnepélyen Varga Domokos „Erdők és emberek” című színes kisfilmjét.

VADDISZNÓVADÁSZAT A BERLINI UTCÁN. Berlin utcáinak járkelői a minap szokatlan látványra figyeltek fel: Rendőr járórok két vaddisznót vettek üldözőbe. A vaddisznók a német főváros egyik állatkertjéből szabadultak ki és sétára indultak a forgalmas utcákon. A rendőrájárórok fáradtságos munkával tették ártalmatlanná a felbőszült állatokat: a felhasználott eszközök között még lasszó is szerepelt.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felölős szerkesztő:

BALASSA GYULA

Megjelenik havonta egyszer
Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó
Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi
Hírlapiroda, Bpest, V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekkzámlaszám: 61055
39353-689/2 - Révai (Fel.: Nyárv. Dezső)
Példányszám: 2800

A Technika Házába — a volt tőzsdepalotába — költöznek a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségéhez tartozó műszaki egyesületek. Itt nyílik meg az Országos Műszaki Könyvtár új nagy fiókkönyvtára. Gondoskodnak megfelelő előadó és kiállítási termekről, megvalósítják a Műszaki Múzeumot s megnyitják az épületben az állandó kísérleti bemutatót. A Technika Házába költözik majd az Országos Erdészeti Egyesület is.

AZ ÁLLAMI TULAJDONBA VETT CSALÁDI HÁZAK visszajuttatását augusztus 30-ig kell kérni. Az erre vonatkozó rendeletet a Magyar Közöny aprilis 21-i száma közli.

Hatvan akácsemetét ültettek el és gondoznak az iskola körül a kórószentgyörgyi iskolások. Az ültetést követő napokban a tanulók két kis táblát faragtak és erre ráírták nevüket mert mindenki két fát kapott gondozásra: ezeket a táblákat azután felkötötték a fákra, hogy mindenki láthassa, ki melyik fának a gondozója.

HATALMAS TÜZVÉSZ dühöngött a bolgár—görög határon. Dráma bolgár község területén erdőtüz tört ki, több száz méter szélességű lángfal zárta el a Szófiába vezető utat. A tűz oltásában a község egész lakossága résztvett. A tűz egyébként átterjedt a görög területen fekvő erdőkre is s méretére jellemző, hogy egy görög falut ki kellett üríteni.

KITÜNTETETT EGY VADÁSZ-VIZSLÁT a Brit Állatvédők Társasága. A vadászvizsla azzal szolgált rá a kitüntetésre, hogy egy malájföldi ültetvényen elkergetett egy tigrist. Az emléklapokeltet a hős kutyától ólóján helyezték el.

Jelentéktelen emberek (francia film). A szürke emberi sorsok örvényeibe világít ennek az új francia filmnek a meséje. Egy tehergépkocsi-vezető a férfikor végén, mikor már felnőtt lánya is önállóan indul az életbe, találkozik az élet egy kicsit viharvert leányával, egy országúti fogadó felszolgálójával. A két ember szerelme éppen csak kibontakozik, aztán az élet zúrzavara és a lány halála lezárja az álmot, a gépkocsi-vezető egy fokkal keserűbben, egy fokkal megtörtébben visszatér a családjához. Ennyi az egész, de Jean Gabin és Françoise Arnoul lélekkel és erővel töltik meg a két főszereplő alakját. Sajnos, a rendező — s ez francia filmeknél szokatlan — ezúttal sok pontatlansággal, pongyolással oldotta meg feladatát, túlságosan fakóra s egysíkúvá — állandó motordübörgés! — hangolta a két ember drámájának reális keretét.

Citromfát nevelt Kiskőrösön Gáspár Endre fogorvos. A fa az idén volt 28 éves, ez alkalommal rekord-termést hozott: 155 citromot számolt meg rajta tulajdonosa. A gyümölcsök minősége is kitűnő.

MEZŐGAZDASÁGI LEÁNYKÖZÉPISKOLA nyílik Kőszegen az 1957—58-as tanévben. A szakmai ismereteken kívül és az általános tananyagot kívül főzni és varrni is megtanítják a lányokat.

A Hortobágy fásítása idén is tovább folyt és folyik. A tavaszi és őszi idényben együttesen több mint másfél millió csemetét ültettek el a Hortobágyon.

A gyulai erdőben a nemes dámvad száma három esztendő alatt harmincről százra szaporodott.

Érdekes újításon dolgoznak a szolnoki erdőgazdaság abádszalóki műhelyében. A gazdaság dolgozói ősziig meg akarják konstruálni az ország első suhángkiemelő gépét.

Új túristatérképet ad ki a Kartográfiai Vállalat. Május—júniusban jelenik meg a budai hegyvidék, a Mecsek és a Balaton környékének térképe. A harmadik negyedévben pedig elkészül a Bakony, a Mátra és a Zemplén-hegység túristakalauza.

Róka- és vargányagombát vásárol a magyar erdők terméséből Anglia, Svájc és az Egyesült Államok. Csupán Svájcban 16 vagon rókagombát küldünk.

A sokgyermekes anyák jutalmazásáról hozott törvényerejű rendeletet az Elnöki Tanács. Hatgyermekes anya 1000, hétgyermekes 1200, nyolcgyermekes 1400, kilencgyermekes 1600, tízgyermekes 1800, tizenegy vagy több gyermekes 2000 forint jutalmat kap.

KÉTKERÉKŰ, ÖTLÓERŐS, HATVAN CENTI nyomtávú kis kerti traktor tervén dolgoznak a Mezőgéptervező Irodában. Hyen kis traktor a csemetekertek gépesítését is előrébb vinné.

Ütletár készül. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság 9/1957. számú utasítása — megjelent az Erdészeti Értesítő ez évi 11. számában — intézkedett az erdőgazdasági ütletárak elkészítéséről. Az ütletárt április 20-áig kellett az erdőgazdaságoknak a Főigazgatósághoz felterjeszteni.

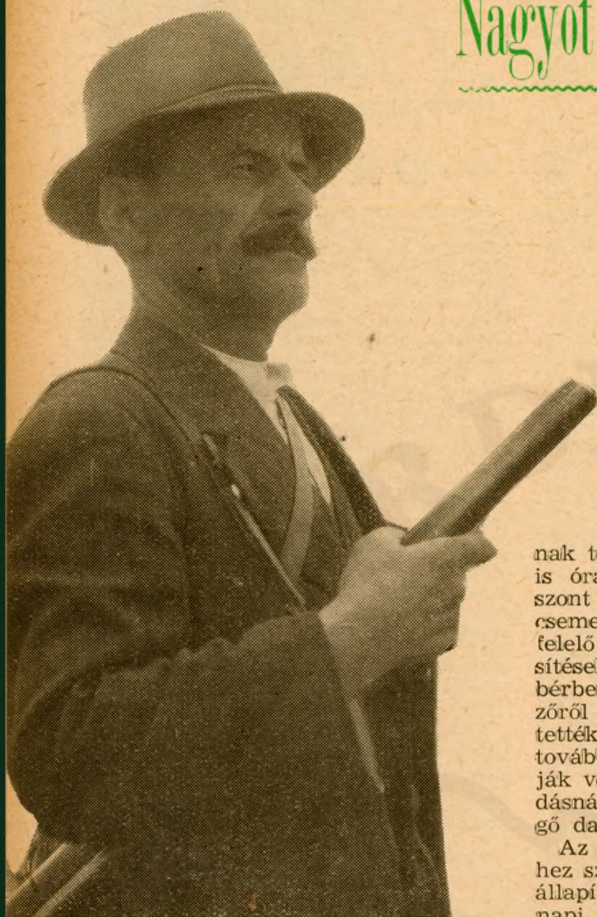
Hogyan szolgálja az erdészet az egyéb termelési ágakat címmel az OEE miskolci csoportjában **Mikevály Tivadar** erdőmérnök vitaindító előadást tart.

Hirdetés

A Szolnok megyei állami erdőgazdaság keres erdészetvezetőket és csemetekertvezetőket azonnali belépésre. Nötlen jellegre. Részletes tájékoztatást levélben vagy személyesen az Erdőgazdaság igazgatójánál, Szolnok, Ady Endre u. 99.

Nagyot lendít a munkán az új bérezés

a szolnoki erdőgazdaságban

Bordás István erdész 26 esztendőn át teljesített az Alföldön szolgálatot, ez év márciusában megérdemelt nyugalmába vonult.

I zgalmas értekezletre gyűlt össze az elmúlt hetekben a szolnoki erdőgazdaság munkástanácsa. Az értekezletre meghívták a gazdaság valamennyi erdészét, erdőszervezőjét, de ott szorongtak a központi előadók is. Sajátos viszonyaiknak megfelelően hogyan alkalmazhatják az új bérezés adta lehetőségeket? — Ez volt az értekezlet tárgya s a népgazdaság és a munkás szempontjából leghasznosabb bérezési módszert igyekeztek megállapítani a közös megbeszélésen. Az izgalmas értekezlet után az erdőgazdaság illetékes előadói elkészítették a szolnoki erdőgazdaság sajátos bérrendszerét.

Szolnokon az erdőművelési feladatok jelentik az erdészeti munkák többségét, éppen ezért az erdőművelés területén 10 százalékos, a csemetekerti munkákban pedig 20 százalékos béremelést alkalmaznak.

Az új bérezés jellemzője a teljesítmény és időbér megfelelő szabályozása, ésszerű átcsoportosítása. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a csemetetermelési munkák minősége befolyásolja az erdősítések eredményességét. Éppen ezért a csemetekerti munkáknál általában órabért alkalmaznak. Csupán a kapálásnál és a gépi csemetekiemelésnél alkalmaz-

nak teljesítménybért. Az erdősítést is órabérben végzik a jövőben, viszont meg van szabva, hogy hány csemetét kell talajnemenként a megfelelő órabéért elültetni. Az erdősítések kapálását már teljesítménybérben végzik. A normát 90 tényezőről négyféle tényezőre egyszerűsítették. A fakitermelést, mint eddig, továbbra is teljesítménybérben fogják végezni, a szállításhoz és rakodáshoz azonban teljesítménytől függő darabért alkalmaznak.

Az erdőművelési munkák végzéséhez szerszámhasználati díjat is megállapítottak, a kapák és ásók után napi 30 fillér a használati díj. Göller-ollót és egyéb speciális szerszámokat továbbra is a gazdaság ad. A

fakitermelési szerszámokat az erdőgazdaság biztosítja.

Az új a gazdaság bérezésében, hogy gyaloglási pótlékot is fizetnek. A gyaloglási pótlék három kilométeren felüli távolság esetében 30 fillér kilométerenként, beleértve az első három kilométert is.

Érdekes, hogy amíg a csemetekertben és az erdősítési munkáknál áttértek az órabéres rendszerre, addig a havi fizetéses fogatosok jobb érdekelttségét a munkában a részleges teljesítménybérezéssel igyekeznek biztosítani. Jelenleg a fogatosoknak tíz napot teljesítményben fizetnek, huszat pedig fix összegben. De kidolgozás alatt áll a talajművelés, fogatosápolás és a szállítás teljesítménybérezése is. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a teljesítménybérezés bevezetésével az erdősítések annyira fontos ápolása lényegesen gyorsabban halad.

Az új bérezést mind a munkások, mind az erdészek nagy örömmel és megelégedéssel fogadták s közösen keresik a módját annak, *hogyan lehet az adott beralapból még eredményesebben, még takarékosabban gazdálkodni.*

Kis Gyula kerületvezető erdész jól tudja, hogy az erdősítések korai kapálásával beralapot lehet megtakarítani.

ERDŐGAZDASÁG

KÉPESLAP *Bakonybélről*

A szorgalom szédületének voltál
tanúja: láttad a bakonybéli népet, mint
lepi el korán reggel az erdőt, s mint ritka
kincset, úgy szedi a kövér hasú vargányák
tömegét. Az égigérő szálfák áldásával tértek
haza mind; teli zsákokkal, puttonyokkal
s este már az egész falu illatozott a gombák
hegyitől: minden udvarból szárított vargánya
izes szaga áradt s máris zamatos leveséről,
ortt és nyelvet csiklandó pörköltjéről
képzelt a jóétvágyú gyomor. — Mint máshol
a hizott dísznő; neked félkenyered a gomba már
Bakonybél békés népe, — majdnem második aratásod!
Aldjon is meg mindig a bőseg gombában, gyümölcsben
s gabonában egyaránt, hogy egyre vidámabb
legyen életed, mely megszolgált a boldogság minden
örömét, mit emberfiának adhat a föld!

Berda József

KERESZTESI BÉLA, az OEF vezetőjének helyettese:

Franciaországi nyártelepítések és amit számunkra mondanak

Az Egyesült Nemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete Nemzetközi Nyárfabizottságának április 22. és 28-a között Párizsban tartott ülésével kapcsolatban alkalmunk volt tanulmányozni a nyárok termesztését Franciaországban.

A nyárasok zömét itt az erdönkívüli fásítások teszik ki. Szerinte Franciaországban

a táj állandó eleme

a nyárfa. A kis nyárfacsoportok a rétek nehezen hasznosítható sarkaiban, az itatókat árnyékoló, a legelőjáratokat szegélyező, vagy a mezőgazdasági növényeket többé-kevésbé szabályos soraikkal védő nyárfásítások elszakíthatatlanul hozzátartoznak a tájhoz.

A párizsi medence vízfolyásainak völgyeiben — még a legkisebb vízfolyás mentén is — valóságos „galériaerdőket” alkotnak a nyártelepítések. Itt található a francia nyárasok fele. Ezek az erdők magántulajdonban, ritkábban községi, vagy közületi tulajdonban levő sok apró parcellából állanak. A nyárfatermesztés itt csak ritkán belterjes. A telepítés után sok költséget nem fordítanak rájuk. Az állományok „élő takarékperselyei” a tulajdonosoknak, akik akkor termelik azt ki ha pénzre van szükségük vagy kedvező az árfolyam. A nyártelepítés rendkívül előnyös tőkebefektetés; ugyanannyit jövedelmez, mint a 10%-os kamatra kihelyezett pénz. Ezért a földtulajdonosok szívesen telepítik be nyárfával rétjeiket.

A Garonne, Loire és Rhône völgyében, mélyfekvésű síkságon a nyárfa-

telepítést gyakran mezőgazdasági műveléssel kötik össze: a fák néhány éven át mezőgazdasági növényekkel együtt talajápolásban és trágyázásban részesülnek. Ezen a vidéken van a francia nyárasok negyede.

Franciaország észak felén sorfásításokban, különösen utak mentén találjuk a legtöbb nyárfát; a francia közúti hálózatot közel félmillió nyárfa szegélyezi. Egyes helyeken nagy kiterjedésű mocsaras területeket igyekeznek nyárfatelepítésekre felhasználni.

Mindenfelé az a tapasztalat, hogy a mezőgazdasággal egybekötött nyárfatermesztés nem veszi el a mezőgazdasági növények elől a talajt, ellenkezőleg, a földek jobb hasznosítását biztosítja és jelentős jövedelmet ad. Az alsó-Normandiai mező és erdőgazdasági termelészövetkezet például elhanyagolt ártéri rétjeit ritka hálózatban nyárrakkal telepíti be. Így nemcsak nagymennyiségű faanyagot tud termelni, de fokozatosan feljavítja a réteket is.

A nyárfatelepítés fokozása érdekében a Francia Nemzeti Nyárfabizottság állandó propagandát fejt ki. Vidéki kongresszusokat rendez, kiadványokat ad ki. A Francia Erdészeti Alap pedig jelentős anyagi segítséget nyújt a fásítóknak. Az Alap az utóbbi tíz év folyamán 35 000 hektár területen tette lehetővé a nyár telepítését. A nyárasok területének gyarapításával egyidőben jelentős erőfeszítéseket tesznek a termesztés eljárásainak megjavítására is.

A nyártelepítés propagandájának, s ezen túlmenően a legeredményesebb tenyésztési módszerek kialakításának

A küldöttek a titkárság jelentését hallgatják. Szemben: Kopeczky István és Keresztesi Béla civtársak

legfontosabb eszközei a tájanként, könnyen hozzáférhető helyeken létesített nyárfajtagyűjtemények, az úgynevezett

populétumok.

Franciaországban 15 ilyen gyűjteményt tartanak számon. Ezek közül legjelentősebb a Vineuil-i nemzeti populétum. Ezt 1949-ben létesítették, s minden olyan honos, vagy külföldi nyárfajtából 5—5 darabot ültettek el benne, amelyeknek Franciaországban jelentősége van, vagy lehet. Ezek itt állandó megfigyelés alatt állanak és a kísérleti telepítésekben legjobb-

A nemzetközi nyárfabizottság párizsi ülészakának résztvevői a chambordi királyi kastély parkjában.

nak bizonyuló fajtákat terjesztik azután a gyakorlati telepítéseknel.

Ápolási munkát a franciaországi nyárasokban nyésesen kívül nem látunk. A nyésést azonban rendkívül szakszerűen, még a fasorokban is elvégzik. Ezáltal a fasorokban nevelt fák törzse is olyan, mintha állományban nőtt volna. A Troyes környékén megtekintett nyárasban az erdészeti kísérleti állomás bemutatta a törzsek nyésését és az ehhez használt eszközöket. A nyésést végző munkást védőszemüveggel, bórsisakkal, biztosító övvel, gumicsizmával és munkaruhával látják el; magasabb törzsek nyésését alumíniumlétráról végzik. Alumíniumból készülnek az összes nyészerszámok is, hogy súlyuk minél kisebb legyen. Az ágcsomkok helyét védőfolyadékkal kenik be a gombásodás megakadályozása céljából.

A Nemzeti Mezőgazdasági Kutató Intézet kiterjedt kutatásokat folytat a nyárfabetegségek terén. A különböző nyárfajtákat mesterségesen fertőzik rákra és így válogatják ki az ellenálló fajtákat, állapítják meg a művelési eljárások hatását a betegség terjedésére. A nyárfarák támadását általában nem fogadják borulátón, mert fellépésének bizonyos mértékű csökkenését állapították meg.

A nyárasok a francia erdőgazdasági termelésben egészen különleges helyet foglalnak el. A franciaországi erdők 11 millió hektár kiterjedésűek és évente 9 500 000 m³ gömbfát adnak. A lombfák ebből 7 millió hektárt foglalnak el és 3,5 millió m³ gömbfát szolgáltatnak. A nyárasok összes területe mintegy 150 000 hektár, az évenkénti nyárrönktermelés viszont 2 millió m³. A nyárasok tehát az összes erdőterületnek 1,3%-án

az összes gömbfatermelés 21%-át

adják, a lombos erdőkhöz viszonyítva pedig 2,1%-nyi területen a lombos gömbfa 57%-át.

A termelt fa ipari felhasználása nagyon sokféle:

Fűrészáru	Köbméter
bútor- és épületfa	930 000
asztalos lemezek	80 000
ládadeszka	350 000
Hámozott és késelt áru	
könnyű csomagolóanyag	400 000
sajtos dobozok	110 000
rétegelt lemez	140 000
gyufa	55 000
Összesen:	2 045 000

A felhasználás sokfélesége a telep-re bevitt rönkök gazdaságosabb felhasználása érdekében kiegészítő gyártás bevezetésére készlet. A fűrészüzemeket és rétegeltlemezüzemeket gyakran asztalosüzemmel egészítik ki, ezáltal fel tudják használni a kevésbé értékes termékeket is. Néhány könnyebb furnércsomagolóanyagot gyártó üzem jobb „lapjait” egy társult rétegeltlemezüzemnek szállítja, a hulladékot cellulózgyártásra vagy forgácslemezhez használja fel. Így több gyár jelentősen növelte végső termékeinek mennyiségét anélkül, hogy több rönköt használt volna fel.

Az 1956. évi magyarországi nyárfakonferencia után sokan azt gondoltuk, hogy a nyárfatermesztés terén az első vonalban vagyunk. Franciaországi utazásunk azonban arról győzt meg bennünket, hogy legalább tíz évvel lemaradtunk. A Franciaországban szerzett tapasztalatok újból nyomatékosan felhívják figyelmünket,

nyárfatermelésünk

gyors fejlesztésének szükségességére. Az egész népgazdaságunkra súlyos teherként nehezod faimport gyors csökkentésének legkézenfekvőbb eszköze a nyárfák telepítésének nagyarányú felkarolása, a nyárfatermelés eljárásainak gyors fejlesztése.

Erdőgazdálkodásunk jelenleg hektáronként és évente 2,8 m³ faanyagot termel. A nyárfá-állományok közepes körülmények között évente átlagosan 9 m³ fatömeg előállítására képesek, s már 30 éves korban elérik azokat a méreteket, amelyekhez egyéb erdei fáinknak 80–100 évre van szükségük; nyárfások azonban az összes erdőterületünknek csupán 3,9 százalékát foglalják el. Erdőgazdaságunk jelenleg 37,500 hektáron termelnek nyárt és ez az állami erdőgazdaságok kezelése alatt álló területekből — szem előtt tartva a nyártenyésztés termőhelyi kívánalmait — még csupán 24 000 hektárral növelhető. Ezen a területen is egvőb, lassan növő fajokot kell nyárral lecserélni és így ez kereken 6 m³-el emeli hektáronként az évi fatermést.

Jelentősen nagyobb területek állnak felismeréseink szerint más tárcák kezelésében nyártelepítés céljára rendelkezésre. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság kezelésében álló belvízlevezető-, hajózó- és öntözősatornák, egyéb vízfolyások és víztárolók mindkét partján összesen 43 500 km hosszban mintegy 33 000 hektárnak megfelelő nyárfást telepíthetünk; az árterületeknek jelenleg botlófűzesekkel elfoglalt és vízrendészeti szempontból

is lecserelelhető, vagy egyébként is hasznosítatlan részein mintegy 1500 hektár telepíthető be nyárfával. A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium főhatósága alatt álló utak és vasutak mentén létesítendő fasorok, hófogó erdősávok és anyaggyödrök nyártelepítésre alkalmas területe 4500 hektárt jelent. Az Állami Gazdaságok Főigazgatósága kezelésében álló mezőgazdaságilag nem hasznosítható vizes rét, legelő és egyéb területeken mintegy 1400 hektár alkalmas nyártelepítésre. A tanácsok kezelésében álló legelő és egyéb fási-

Oriásnyárral ritka hálózatban befásított rét

tandó területből végül 10 600 hektár esik nyártelepítésre. Ez összesen 51 000 hektár olyan terület, amely jelenleg nem áll hasznosítható művelés alatt. Ebből az erdészeti kezelésben álló területtel együtt 75 000 hektárnyi területből a három éves terv keretében évente 7000, összesen 21 000 hektár, a rákövetkező ötéves terv keretében évente 8000, összesen 40 000 hektárnyi terület fásítható be nyárfával. A telepítés költsége évente 35, illetve 40 millió forint, s ez a szokásos erdőtelepítési és fásítási hitelkeretbe befér.

Nem kevésbé jelentős a faanyagellátottság szempontjából az egyéni fásítók által magánterületen létesíthető telepítés: idén 9,1 millió nyárfát ültettek el. Ez kereken 3200 hektárnyi állományt jelent évi 29 000 m³ faanyaggal.

Az új telepítések már az első 15 év alatt is szolgáltatnak előhasználati, vékonyabb faanyagot, 15 éves korban túl pedig fokozatosan kitermelve már lényegesen hozzájárulhatnak a faanyagszükséglet nagyobb mértékű hazai kielégítéséhez. Ha a telepítéshez azonnal hozzáfogunk, akkor ezek az állományok ötéves ciklusokban, a ciklusok közepén a következő faanyagot szolgáltatják évente:

Év	Mennyiség köbméter	Érték kb. millió devizaforint
1963	42 000	3
1968	167 000	16
1973	352 000	42
1978	656 000	90
1983	922 000	145
1988	2 103 000	320

A nyárfatelepítés tehát — a szükségletek állandóságát feltételezve — lehetővé tenné faanyagszükségletünknek hazai forrásból való lényegesen kedvezőbb kielégítését és így, ennek

Piccarolo professzor egy 1954-ben kiültetett Populus euramericana I 214-es nyárfával

az égető népgazdasági problémának a megoldásához ez a kulcskérdés.

A nyárfatelepitésben erdőgazdaságaink már eddig is értek el eredményeket. Különösen a fásítási anyag megtermelése fejlődött örvedetesen. Ennek alapján szorgalmazta az Országos Erdészeti Főigazgatóság már eddig is a fásítható területeket kézbentartó szerveknél a nyárfatelepitést. Ez azonban a közvetlen érdekeltség hiányában mindaddig megfelelő eredménnyel nem járt. Most a francia példa ismeretében és szem előtt tartva a telepítésre rendelkezésre álló területek nagyságát és elosztását a különböző tárcák között, kitűnik, hogy a faanyagkérdés megoldása nem kizárólag erdőgazdasági feladat, hanem nálunk is — különösen az új nyárfatelepitések érdekében — hatásos tárcaközi összefogást kell intézményesen biztosítani!

A nyárfatermelés eljárásainak gyors fejlesztése érdekében tovább kell szélesíteni

a tudományos kutató munkát

A sárvári kísérleti állomást nyárfakutatási központtá kell kifejleszteni. Lehetővé kell tenni, hogy az állomás a Tanulmányi, a Kisalföldi és a Sárvári erdőgazdaság területén kísérleti telepítéseket, tisztítási, gyéritési és nyesési kísérleteket végezzen. A franciaországihoz hasonlóan országos nyárfajtagyűjteményt, a nyárfatermelés szempontjából fontosabb tájakon pedig táji nyárfajtagyűjteményeket kell létesíteni. A három erdővédelmi állomás területén rendszeres kísérleteket kell beállítani a betegségeknek leginkább ellenálló nyárfajta kiválasztása céljából. A tudományos kutatás egyik főfeladatává kell tenni, hogy kísérletezen ki olyan eljárásokat (talajművelés, trágyázás, öntözés stb.), amelyek lehetővé teszik a nyárok vágásfordulójának legalább 5 évvel való csökkentését.

Ezt mondják számunkra a Franciaországban látottak!

Az 1957. évi műszaki feladatokról

Innen-onnan az év derekán járunk már, s az erdőgazdaságok és vállalatok javában dolgoznak az ezévi tervfeladatok megvalósításán. A napilapokból már ismeretes, hogy az előző évekhez képest idén a népgazdaság egész területén jelentősen csökken a beruházások volumene. Nem kivétel a mi területünk sem: ezévi beruházási keretünk csak mintegy fele a tavalyinak. Új beruházások megvalósítására így ez évben nem gondolhatunk, minden anyagi erőt az elmúlt években megkezdett, de eddig még be nem fejezett beruházások befejezésére kell összpontosítanunk. Az októberi események következtében ismét jelentősen megnőtt a befejezetlen beruházások száma és állománya, ezévi beruházási tervünk legfőbb célkitűzése tehát a befejezetlen beruházások mielőbbi befejezése legyen!

Milyen jelentősebb feladatok szerepelnek ezévi beruházási tervünkben? A legjelentősebb kétségkívül Nyugatmagyarországi Fűrészek szombathelyi forgácslemezüzemének befejezése. A kitűzött terv szerint ezt az új üzemet 1957. év végén át kell adni próbáüzemeltetésre. Csökkent ütemben folytatódik a Mohácsi Farostlemezgyár építése. Idén elsősorban a hosszú szerelési időt igénylő üzemszerek építése fejeződik be, hogy ősszel már a szerelési munkák is megkezdődhessenek.

A szociális beruházások közül a sikárosi fűrészüzem új jóléti épülete, a szegedi gyufagyár bölcsődéje és a parádi erdőgazdasági munkásszállás a legjelentősebb, ezeken kívül tizennégy tavalyról áthúzódó lakásépítés befejezése szerepel az ideai beruházási tervben.

Idén fejeződik be a pilismarót-dobogókői erdei út, a csömödéri erdei vasút két szárnyvonala; valamint a karádi és zirci MÁV iparvágány építése.

A fűrészipari vállalatok öt új keretfűrész és egy autódarut, a lemezipari vállalatok két furnírfoltozó és egy végillesztő automatát, egy-egy furnírhámogépet és furnirélgyalut kapnak gépparkjuk korszerűsítésére.

Az erdőgazdaságok idén két tanya-hajót, 23 traktort, 5 autódarut, 12 rönkszállító pótkocsit, valamint 25 villany-, illetve benzinmotoros láncfűrész kapnak. Sor kerül néhány, nálunk még csak az irodalomból ismert erdőgazdasági gép behozatalára is: egy-egy Unimog-vontató, Motor-műli és Motorrobot, illetve Kúpféle csőrő beszerzése szerepel az ezévi tervben.

Jelentősen javul az irodagép-ellátottság: az erdőgazdaságok 275, a vállalatok 89 irodagépet kapnak az idén.

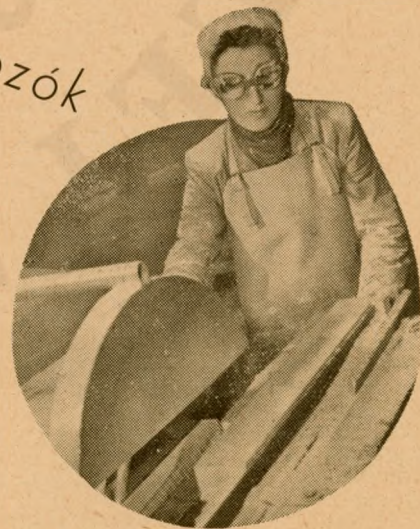
A beruházási hitelek csökkenése következtében a műszaki munkák súlypontja idén a felújításokra tolik el. Összintén meg kell mondani, hogy a felújítások ügye az elmúlt években a nagy beruházási feladatok mellett másodrendű fontosságú volt. Elsősorban e munkák elhanyagolása okozta azt, hogy állóeszközeink állapota az elmúlt években fokozatosan romlott. Közrejátszott ebben az a körülmény is, hogy az erdőgazdaságok és vállalatok az elmúlt években csak részben kapták vissza felújítási keretként az állóeszközeik után befizetett felújítási hányadot. A felújítási munkák elhanyagolása hovatavább a tartamos üzemeltetés legfőbb akadálya. Nem egy épületünk összedőléssel fenyeget, sok erdei utunk használhatatlan, faipari gépeink állapota elszomorító. Ezévi legfőbb műszaki feladatunk, hogy e téren rendet teremtsünk! Ennek meg is vannak az objektív lehetőségei; a beruházási feladatok csökkenése lehetővé teszi, hogy műszaki dolgozóink lényegesen

Kaiser Márton körfűrészese keze alól állandóan csak jó minőségű készáru kerül ki

Horváth György szalagfűrészese élenjár a dongatermelésben

Antal Júlia körfűrészese a sikárosi üzemből méltó versenytársa a férfiaknak

több időt szenteljenek a felújítások ügyének, mint az előző években. Megvan az elvégzendő munkák anyagi alapja is: ezévtől kezdődően az erdőgazdaságok és vállalatok teljes egészében visszakapják az általuk befizetett felújítási hányadot felújítási keretként. Ez az intézkedés a Főigazgatóság területén az elmúlt évhez képest 4 millió forintos felújítási keretemelkedést jelent, s ennek döntő része az erdőgazdaságoknál jelentkezik.

Különösen sürgős feladat az erdei utak felújítása, mert e téren igen nagyok a mulasztások. Az elmúlt évek egyik legszomorúbb tanulsága az, hogy az erdőgazdaságok minden erejükkel új utak építését szorgalmazzák, de nem gondoskodtak a meglévő utak fenntartásáról. Egy ezévi felmérés adatai azt mutatják, hogy még a megnövekedett felújítási keret sem lesz elegendő az erdei utak állapotának kívánt mérvű megjavításához!

A beruházási hitelek csökkenése következtében egyre nagyobb érdeklődéssel fordulnak az erdőgazdaságok és vállalatok a terven kívüli hitelforrások (vállalatfejlesztési alap, önköltségcsökkentő beruházási hitel) felé. Kétségtelen, hogy e források jelentősége idén igen megnőtt.

Nem egy erdőgazdaság és vállalat ideai beruházási kereténél nagyobb összegű vállalatfejlesztési alappal rendelkezik. Fokozott felelősség terheli az erdőgazdaságok és vállalatok vezetőit e hitelek felhasználásáért. Az az erdőgazdaság, vállalat jár el helyesen, amelyik vállalatfejlesztési alapja döntő részét is a befejezetlen beruházások befejezésére összpontosítja. Beruházási hitelkeret hiányában több erdei út építését kell idén szüneteltetni, igen nagy segítséget jelent tehát, ha az erdőgazdaságok vállalatfejlesztési alapjukból biztosítják az utak építésének továbbfolytatását.

Hasonló a helyzet az önköltségcsökkentő beruházási hitelekkel is. E forrásból sok olyan, a gazdálkodás eredményét javító beruházás megvalósítására nyílik idén lehetőség, amely egyébként beruházási hitelből nem lenne megvalósítható. Több vállalat (Bp. Fűrész, Ládaipari Vállalat stb.) példája igazolja, hogy e hitel felhasználásával jelentős mértékben növelhető a beruházások köre.

Az 1957. évi műszaki feladatok közt szólni kell a megoldásra váró elvi és tervezési kérdésekről is. Itt van mindenekelőtt a beruházások gazdaságosságának kérdése. Köztudomású, hogy e kérdés vizsgálata a népgazdaság egész területén vált égetően sürgőssé. Nekünk is ki kell dolgoznunk megbízható eljárásokat beruházásaink gazdaságosságának mérésére, ez nagymértékben elő fogja segíteni a tervezési munka megjavítását. Ide tartozik az is, hogy minden erővel szorgalmazzunk kell az egyes faipari üzemek technológiai terveinek elkészítését és az egyes

beruházásokat a jövőben ennek alapján kell előíranyozni.

Sok kérdés vár tisztázásra az erdőfeltárás területén is: első helyen kell talán említenem jelenlegi utépitési gyakorlatunk szigorú szakmai bírálatát. Kidolgozásra vár a gyűjtőutak építésének technológiája is: hogyan, milyen gépekkel, milyen műszaki jellemzőkkel, milyen sűrűségben kell e gyűjtőutakat megépíteni.

Sok a megoldatlan kérdés az erdőgazdasági magasépítések terén is: tervpályázatok kiírása lenne szükséges megfelelő erdőgazdasági típus-tervek kialakítására (pl. erdészlakás), tisztázásra vár jónéhány épületípus építési technológiája (pl. erdőgazdasági gépállomás), évek óta megoldat-

lan a „hordozható” épületszerkezet kérdése stb.

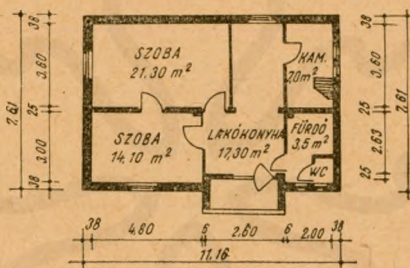
Van tisztázandó probléma a gépberuházások terén is: melyek az egyes erdőgazdaságok területén legjobban használható géptípusok, milyen legyen a velük való munka technológiája, hogyan, milyen szervezetben biztosítsuk a szükséges gépjavítások elvégzését, milyen gazdasági eredménnyel jár az egyes gépek alkalmazása az erdőgazdaságokban?

Az erdőgazdaságok és vállalatok minden műszaki dolgozójának munkájára, összefogására van szükség, hogy az 1957. évi műszaki feladatokkal is sikeresen megbirkózzunk!

Mersich Endre
OEF főmérnök.

Alakítsuk ki a legmegfelelőbb erdőgazdasági típusépületeket

Az Országos Erdészeti Egyesület erdőfeltárási szakcsoportja ideai munkatervébe felvette az erdőgazdasági típusépületek kialakításának feladatát. Ezért körlevéllel fordult valamennyi helyi csoporthoz, hogy véleményükkel, javaslataikkal járuljanak hozzá a feladat megoldásához.

5. 53. III. 22. típus kétszobás erdészház. Összes területe 88 m², hasznos tér 64.96 m², lakótér 52.7 m²

Megküldték az erdőgazdaságoknál az 1952-től kezdve megépített lakások alaprajzi elrendezését. Ezek a típus-tervek az itt közölt erdészlakás típus-tervénél kivételével nem erdészeti igények kielégítésére készültek s részben már nincsenek is érvényben. A régebbi típus-tervek helytelen, túlzott takarékoskodás jegyében készültek s erdészeti vonatkozásban általában szűkebb bizonyultak. A szakcsoport ez úton is arra kéri a helyi csoportokat, hogy adja meg véleményét hogyan váltak be a gyakorlatban az egyes típusok, milyen észrevételeik vannak a továbbiakra vonatkozólag, tehát milyen legyen a kialakítandó erdészlakás s egyéb erdészeti épületek típusa. A problémát lehetőség szerint széles körben beszéljék meg s a kialakult véleményt, észrevételeket és javaslatokat az egyesülethez a legsürgősebben küldjék meg.

Erdőgazdasági és Faipari Lapszemle

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kiadásában bőséges tartalommal ismét megjelent az

Erdőgazdasági és Faipari Lapszemle.

Az első szám — 170 oldalon — az erdőgazdálkodás és a faipar legidősebb kérdéseire vonatkozó értékes tanulmányok, hasznos, rövid hírek egész sorát hozza. Felhívjuk a figyelmet a Revue Forestière Française nyomán ismertett forradalmi jelentőségű készülékre, Bitterlich osztrák erdőmérnök szellemes eszközére, amellyel a faállományok hektáronkénti

körlapösszegének kiszámítása

rendkívül egyszerűen megoldható. Találunk ezen kívül tanulmányt a fatömegtáblák készítésének új módszereiről, a gépesített erdőgazdasági termelés tervezéséről és sok más fontos problémáról. Az ipari részben többek között a duzzasztott keretfűrészlapfagok kialakításáról, a ragasztandó fa kétoldali melegítésének megoldásáról, a tömörített

Bukolis-fa,

a kassai Pilompregna állami vállalat gyártmánya tulajdonságainak elemzéséről, a famegmunkáló üzemek hulladékának szárításáról, a fűrészpor leülepedéséből származó tűzveszélyről találunk értékes írásokat.

Erdészek, erdőmérnökök, faipari művezetők és fejlődni vágyó szakmunkások számára nélkülözhetetlen segítség ez a lapszemle, mert megismerteti a külföldi szakirodalom legfrissebb anyagát, bővíti látókörüket, elmélyíti tudásukat. Szükséges, hogy legalább egy példányban

minden erdészetinél meglegyen és valóban közkezen forogjon. Ugyanígy a faipari üzemeknél is több példányra van szükség, mert másképp az érdeklődők nem férhetnek hozzá. Helytelen lenne, ha csupán egy-egy példány az erdőgazdaságok és vállalatok igazgatóinak vagy főmérnökeinek fiókjában heverne. Az Erdőgazdasági és Faipari Lapszemle megrendelhető az Országos Erdészeti Főigazgatóság titkárságánál.

a kooperációról, a fagyártmány-termelésről, a tervszerűségről és a boule-vitáról

Először a miskolci erdőgazdaságnál érdeklődünk. A napról napra felsorakozó adatok meggyőzően mutatják, hogy fizikai dolgozók és szakmai irányítók itt jól összefogtak s az őszi-téli kieséseket nagybanegészen behozták. A második negyedév végére már a választéktervet is teljesítik — amint azt az előjelek mutatják: 5300 köbméter lemezipari rönk időre jól megérkezett rendeltetési helyére. A szénbányászat is megkapja a miskolciaktól azt a bányafamennyiséget, amit vártak tőlük. A bányászéldeszka termelési mennyiségét megemelték, pillérfát a tervben előírt mennyiségben és minőségben május végéig leszállították.

Mindez azt mutatja, hogy **lényegében jó a kooperáció a fűrész- és lemezipari vállalatokkal, elsősorban a legközelebbi partnerrel, az Északfűrészekkel. Napról napra egyeztetik a szállításokat, pontosan ütemezik, adagolják az erdei rakodókról a ládi üzembe — kisebb mennyiségben Felmétre — irányuló tételket, s így el is kerültek a rönkzúdítást.**

Az erdőgazdasági fagyártmánytermelés módszerei

Bővíteni akarják a fagyártmány-termelés teljesítőképeségét s ez természetes is, hiszen **kitünően jövedelmez. Bánhorvátiban, Ládiban (ez közvetlenül az Északfűrészek központi telepe mellett van) növelik a kapacitást, faragó munkásokból nevelnek gépmunkásokat a szalagfűrész és a körfűrész mellé, újabb egyedi munkagépeket beállítására törekednek. Az egyre jobb kihozattalal és gépkihasználással működő ládi fagyártmány-üzem eredményeinek egyik bázisa a jól megszervezett javító és karbantartó munka, amely kitűnő kezekben van a lillafüredi vasút javítóműhelyéből átvett, ezermester Fehér András kezében.**

De ebben a munkájukban is azt keresik, hogy a kooperáció vonalán maradjanak: **a fagyártmánytermelésben — főleg anyagfelhasználás szempontjából —, egy pillanattig se lehetnek a fűrészipar versenytársai. Vagyis magyarul — nem fűrészrönkből készülnek az erdőgazdasági fagyártmányok, még ha II. vagy III. osztályú rönkről is lenne szó, hanem kizárólag tűzijából és más alsóbbrendű választékból.**

Ahol az erdészetvezető szívügye a gépesítés

A miskolci erdőgazdaság igazgatója, **Bedő Tibor** még a következőkkel egészíti ki tapasztalainkat:

— Munkaütemünk elérte már a tavalyit. **Tavaszi erdősítéink** megfeleltek a tervelőírásoknak. Az első-negyedévi kétezer köbméteres termelési lemaradásunkat a második negyed végére behozzuk. Pénzügyi mérlegünk egyensúlyát is helyre-

állítottuk. Mindebben nagy segítséget jelent az erdészetek helytállása. Az **önelszámolás** legtöbb erdészetiünknel jól megy, a pénzügyi képet állandóan frissen tudják produkálni, tehát az erdészetvezetők idejekorán megkapják a figyelmeztetést, hogy hol mutatkoznak nehézségek.

— **A gépállomás munkáját** nézve reméljük, hogy az egy gépre eső termelésünk nem lesz kisebb, mint tavaly. Viszont közelítőgépeink kihasználása még mindig gyenge. Perze ebben a tekintetben sem lehet általánosítani. Vannak kitűnő példáink. Így **Emri János** mocsolyás-telepi erdészetvezető példamutatóan szervezte meg a közelítéseket. Pedig ez a fiatal erdőmérnök inkább mű-

Az Északfűrész a tervszerűségért

Az Északmagyarországi Fűrészek üzemeiben tapasztaltak ugyanazt mutatják, amit a miskolci erdőgazdaságnál láttunk: **a kooperáció kisebb-nagyobb zökkenőktől eltekintve bevált. A régi anyag feldolgozása** tekintetében is komoly eredményeket értek el az Északfűrész üzemeiben, éppen azért, mert nem volt rönkzúdulás és fokozatosan egyre nagyobb és nagyobb területek szabadultak fel. **Gyöngyös** befejezte első félévi tervét. **Felnémetiben, ahol a legtöbb régi fa volt, június 30-ig végznek a feladatokkal. Pálháza június közepéig feldolgozza a fülledékeny bükkanyagot, a régi fa feldolgozása június 15—30. közt befejeződik.**

Legnagyobb a nyomás **Ládiban**, itt a kapacitásnak több mint 50 százalékát veszik igénybe a fülledékeny bükkanyag feldolgozására. A szállítások, beérkezések jó megszervezésével sikerült biztosítani az eredményes munkát. Kellott is nagyon a tervszerűség ezen a téren, hiszen a lillafüredi erdei vasúton, MÁV vonalon és teherautón egyaránt érkezik rönkanyag és viszonylag kicsi a rönktér. A rakodáshoz biztosítottak megfelelő létszámú munkást. Meghosszabbított műszakkal, illetve második műszakkal is dolgoznak, a kitermelt készáru gőzölése éjjelnappal folyik. Ugyancsak döntő az értékesítés jó ütemezése: **az elszállítások megfelelnek a termelés ütemének és így a szűk készárutéren sincs torlódás, általában csak 2—3 napi anyagot tárolnak.**

A tervszerűséget szolgálja az is, hogy külön TEFU-kocsikat állítottak be és a tölgydonga termeléshez a dongarönköket külön hozzák be. **A tölgyrönk tehát úgy jut az üzembe, hogy a fülledékeny anyag egyenletes beszállításának nem megy a rovására.**

Kósa Pál, az Északfűrészek igazgatója a következőket mondja:

— Még néhány év előtt állandóan lemaradó üzem voltunk, ma pedig

velő-típusú, mégis megmutatta, hogy lehet géppel dolgozni az újulat károsítása nélkül is. **Nem úgy védte az újulatot, hogy mellőzte a gépeket, hanem megfelelő közelítőutak kijelölésével, a fogatok és gépek jó együttes munkájának megszervezésével biztosította a gépek jó és olcsó kihasználását. Vagyis ahol az erdészetvezető szívügyének tekinti a gépesítést, ott helyes irányban fejlődik a termelési technológia. Nincs ez meg például a bányabükkü erdészetiünknel, pedig ott nagyon is szükség volna a gépesítési fok emelésére, hiszen igen nehéz helyzetben vannak munkasellátás szempontjából, mert ott vannak ipari üzemek és bányák közé beékelve.**

már elértük, hogy **nincs hiba a tervszerűség körül. A termelékenység is megfelelő; teljesítményberben dolgozunk már január elseje óta és így az előírt beralapot sem léptük túl. A vállalat fejlődését természetesen megakasztotta az ellenforradalom; beruházásaink, kitűzött műszaki fejlesztési terveink megvalósítása tekintetében elmaradtunk. De már a nyáron be tudunk állítani egy új kábeldarut s ez a száz méter feszítávolságú daru elsősorban a MÁV-on érkező rönkök nehéz fizikai munkát igénylő kirakását oldja meg. Az új darut a miskolci műegyetem szakemberei tervezik számunkra.**

— **Bevezetjük a korszerű Feldmann—Chapiro vágást** a keretfűrészeken s ez lényegesen jobb kihozattal fog biztosítani. Már készen vannak a szükséges pengebeosztási táblák, amelyek segítségével a gateresek jól tudnak átállni az új módszerre. Érdemes megemlíteni azt is, hogy **ipari dongatermelésünk kombináltuk a szélészka-termeléssel s ez is jobb anyagkihozattal és jövedelmezőséget biztosított.**

— **Az erdőgazdaságokkal — Miskolc, Eger, Sárospatak — az együttműködésünk jó és ennek egyik titka, hogy a gömbfaátvételt komoly feladatnak tartjuk, a beérkező anyagot mennyiségileg és minőségileg rendszeresen ellenőrizzük. Ennek alapján könnyen el tudjuk végezni üzemünkben a negyedévenkénti anyagellenőrzést és nem keletkezhetnek indokolatlan készlethiányok. A készárutér és a dongatér teljes bekerítése és a tűzoltó-örtorony felállítása ugyancsak nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az anyaghiányunk gyakorlatilag nullára csökkent.**

A boule-vita lezárása

Régi vita már a Hegyközben: **érdemes-e a pálházi fűrésztelepen boule-t termelni vagy sem. A sárospataki erdőgazdaság változatlanul azt vallja, hogy a pálházi fűrésztele-**

pen nem dolgozzák fel megfelelően Európa legjobb tölgyanyagát. Ebben a vitában most meghallgattuk Gönczi József pálházai fűrész mestert:

— Itt dolgozom a pálházai fűrésztelepen már 1921. óta, amikor még a magán erdőuralalomhoz tartoztunk. Abban a „régi világban” reggel hatkor kezdünk és este hatig egyfolytában dolgoztunk. Nem volt fizetett ebédidő. Reggel fél órát, délben egy órát engedélyeztek étkezésre, aztán a reggelizés idejét eltörölték.

— Ha tárgyilagosan hozzá akarunk szólni a fűrésztelepek munkájához, akkor meg kell állapítanom, hogy most a rönkkihasználást tökéletesebben végezzük. Kétségtelen, hogy annak idején a beérkezett anyag 35—40 százalékát boule-nak dolgoztuk fel. Most ezt a tölgyanyagot — amennyiben az erdőgazdaság már eleve nem szállítja más fűrészüzembe — elsőrendű minőségi dongának dolgozzuk fel, vagy pedig az értékes exporthajókhoz szállítunk belőle különleges méretű darabokat. Nyugodtan mondhatom, hogy minden darab fát különleges mérlegeléssel osztunk be, mi legyen belőle. Az a véleményem, hogy a boule-vitát lezárhatjuk, hiszen nem érdeke a népgazdaságnak a lombos fűrészáru exportja, hanem inkább készáruba bedolgozva munkaigényes árut kell külföldre szállítanunk.

Állapítsuk meg meg, hogy a jól dolgozó pálházai fűrésztelep nagyobb kapacitással működhetne, ha a környező közvilágítást az Északmagyarországi Áramszolgáltató Vállalat végre átvinné a fűrészteleptől. Értésülésünk szerint erre minden remény megvan, mert a vállalat már megállapodott ebben a tekintetben az EMASZ-szal.

TÁJÉKOZTATÓ

a soproni Erdőmérnöki Főiskola levelező tagozatára való felvételtől

Az erdőmérnöki Főiskola levelező tagozatára felvételt kérheti az az érettségivel, vagy annak megfelelő középiskolai végzettséggel rendelkező dolgozó, aki

a) 22. életévét betöltötte, de a 40 éves kort még nem lépte túl;

b) legalább 2 éves erdészeti szakmai gyakorlata van;

c) erdőmérnöki képzéshez kötött munkakört tölt be, vagy az erdőgazdaság (vállalat, intézmény) ilyen munkakörben kívánja foglalkoztatni;

d) egészségileg főiskolai tanulmányok folytatására alkalmas.

A jelentkezéshez „Jelentkezési lap egyetemi, főiskolai továbbtanuláshoz levelező (esti) tagozaton” elnevezésű nyomtatványt kell felhasználni. (Kapható a megyei nyomtatványboltokban, Budapesten, XIII., Hegedűs Gyula u. 27. sz. alatt.) Csatolni kell hozzá az eredeti érettségi bizonyítványt, önéletrajzot, valamint a b) és c) alatti követelmények teljesítéséről szóló igazolásokat.

A kitöltött és kellően felszerelt jelentkezési lapot az erdőgazdaság (vállalat, intézmény) vezetőjéhez kell benyújtani, aki legkésőbb június 15-ig továbbítani köteles.

A jelentkezést a főiskola igazgatója csak akkor fogadhatja el, ha

a) a kérelem kellően felszerelve határidőre érkezik a Főiskolára és ha b) a jelentkező felvételét az erdőgazdaság (vállalat, intézmény) vezetője, az MSZMP. I. B.-a, valamint az Sz. B. elnöke is támogatja.

A felvételi vizsga tárgyai: az álta-

lános gimnázium matematika, fizika és biológia tantárgyai és anyaga; időpontja: július 10—20, helye: Sopron, vagy Budapest. A felvételi vizsgára való beosztásról a jelentkező a főiskolától írásbeli értesítést kap. A felvételtől a főiskola felvételi bizottsága a felvételi vizsgán mutatott tudás alapján határoz és erről a jelentkezőt írásban értesíti.

A levelező oktatás időtartama 6 év, alapja az egyéni tanulás. A hallgató a tananyagot — útmutatók segítségével — főiskolai tankönyvekből, jegyzetektől sajátítja el. Egyéni tanulásához a főiskolától segítséget kap azáltal, hogy időnként fakultatív foglalkozások (írásbeli, szóbeli konzultációk, előadások), továbbá félévenként 3 alkalommal 3—4 napos kötelező konferenciák vannak. A hallgatónak félévenként 4—5 tárgyból kell vizsgáznia, tanulmányait a 12. félévben elkészített diplomatervének megvédésével fejezi be és erdőmérnöki oklevelet kap.

Félévenként tandíjat kell fizetni. A tandíj összege a hallgató tanulmányi eredményétől, szociális helyzetétől, gyermekeinek számától függően 50—200,— Ft.

A zalai erdőben megkezdődött a gyanta csapolása, a zalaegerszegi gyantagyár teljes ütemben dolgozik. Lukács Ernő és brigádja végzi a legjobb munkát. A brigád darabokban dolgozik, a tagok fizetése az utóbbi hónapban 1900 forint volt.

Virágbaborult a szelestei híres arborétumban a *Picea orientalis*. Az itt látható két felvétel a virágzó fákat mutatja be. Baloldali képünkön nem felhőt és ködöt lát az olvasó, hanem dúsan hulló virágport. Szakemberek és természetbarátok egyaránt nagy érdeklődéssel látogatják az arborétumot, hogy tanú legyenek a kedves természeti jelenségnek

Az Erdei Termék Vállalat az Ipari Vásáron

Mint egy nádfedeles pajta valahol Papréten, mondjuk a Ritzl Tóni portáján, olyan itt ez a kis „ház”. Még egy eguágú létra is mellé van támasztva. A különbség csak az, hogy ennek minden oldala deszka, amannak meg terméskövön nyugszik a fala. És itt a magas tetőszerkezet nem évszázados cserfalombba nyúlik bele, hanem a Városliget fiatal platánjainak sűrűjébe. Széna, kocsi és bolhászkodó szárnyasok helyett nagy üvegekben erdei gyümölcsökből préselt szörpök, szárított gombatermékek, virág, díszítő és cserzőanyagok, nyírvevessző, sajmeggyvevessző, mesterkezezen formálódott faanyag, vadfűzi nád, síkárgyökér és még mi minden más néz itt szembe az Ipari Vásár sokaságával, a Városligeti Tóval és a Vajda-hunyad várával. Így együtt, ezen a kiállításon mutatkozik meg igazán, hogy milyen gazdag a magyar erdő!

Susztér Viktor, a kiállítási ház vezetője nem győzi magyarázni, hogy egyéni vásárlókat nem szolgálhat ki a vállalat. Csak nagyobb megrendeléseket fogad el üzemek, vállalatok részéről.

Miért, miért?

Ezer és ezer miért hangzik el. Kár, hogy itt nincs magnetonfon, mint a vásár legtöbb pavilonjában, olyan helyeken, ahol bemutatókat tartanak. Csak be kellene kapcsolni a kis gépet s amikor végéhez ér a szalag, lehetne kezdeni előlről az egészet. Mert egyre gyűlekezik a nép s tudni szeretne mindent. Így, hangrögzítő híján, Susztér Viktor magyarázza az egybegyűlteknak, hogy az Erdei Termék Vállalat sok apróbb-nagyobb üzemből tevődik össze az országnak. Zömével csak félkész árut termel, vagyis alapanyagokat ad az iparnak. A más és más termékekben gazdag tájegységek látják el a kül- és belkereskedelmet tisztított nyersanyagokkal, kész ipari áruval.

Az ételmezési iparnak a málna, szeder, som, bodza, vadalma gyümölcsseit adja az Erdei Termék Vállalat. Ezekből a már országosan is ismert és kedvelt szörpöket, gyümölcsborokat készítik. A vadon termő gombát a gyűjtők széles hálózata szedi össze. Vizsgázott szakértők gondos egészségvédelmi ellenőrzése után nyersen, feltartósítva vagy szárítva exportálják a világ minden tájára. Nincs az a mennyiség, amely vevőt ne találna! (Tavalyelőtt például olyan méretű volt a gombaexportunk, hogy kávébehozatalunkat jelentős mértékben fedezni lehetett az árából. Ez pedig nagy szó! Gondoljunk csak Budapest kávéfogyasztására!)

De van itt még egyéb is.

Árnyékos erdeinkben szaporásszörpökezek gyűjtik a hóvirág, gyöngyvirág és ciklámen-csokrokat, hogy megörvendeztessék velük a városi népet. A moha és ruskus-levelek a virágkertészek nélkülözhetelen zöldje. A baberoszorúnak is erdei moha illata van! A cserzőmörce és a gubacs bő cserzőanyagot tartalmaz s erre a bőriparnak van égetően szüksége. Fafaragók, seprőkötők, ládakészítők.

Falvainkban többezer-számra kötnék nyírvevesszőből különböző-formájú vevesszőseprőt. Hogy mást ne is említsünk: a városi Köztisztasági Hivatalok ezeket a seprőket használják utcaseprésre. Sajmeggyvevesszőből minden mennyiség elkel a faragóiparban. Szípláknak, sétabotoknak faragják meg. Szerencsésen kísérleteznek vele a ládaiparban is. Zöldség- és gyümölcszállításhoz jobb az olyan láda, amelynek sajmeggyvevessző az oldala. Szellősebb, nem füllik meg benne a gyümölcs. És milyen gazdaságos! Rengeteg drága deszkát lehet megtakarítani vele.

Erdőtisztítások alkalmával sok olyan faanyag kerül ki, amit kár eltűzteni. A különböző szerszámnyeleket ez a fa adja. Lapát, kapa, kassa, ásó, csákány, balta, fejsze és gereblyenyél készül az egészséges gallyfa-anyagból. A vásárt szemlélő háziasszonyokat meg is tévesztették ezek a hosszabb, vékony szer-

számnyelek. Azt hitték, rollórúddal van megtámogatva a hátsó fal. (A szerszámnyél két vége, hogy ne repedjen, be van festve s ez épp olyan, mintha vasalás volna rajta!) Persze, kapnának rajta nagyon, hisz köztudomású dolog, hogy rollórúdban igen nagy a hiány. De vennék a gyümölcskosarakat is, amit furnírlemez-szijaikból állítanak össze ügyesen a hozzáértő mesterek. Ugyanígy volna vevője a vadfűvevesszőből font kosaraknak is. A termelőszövetkezetek és állami gazdaságok vásárlóit a nádból készült épületelemek s a hófogósövények érdeklik leginkább. Ők ezekre kötnék megrendelést. Az ipar pedig üvegek mellett a síkárgyökérre, amelyből különböző keféket gyártanak. Egy jókedvű pesti látogató egy öl avart szeretett volna venni. Mint mondotta, lakásába akarta belopni vele az erdő illatát...

A vásár bő látványosságai — köztük az Erdei Termék Vállalatéba is! — belefárad az ember. Pihenő nélkül, egyszuszra nem is igen megy, hogy mindent megnézzen. Bizonyára erre gondoltak a mi vásári pavilon tervezőink is, amikor nyírfaágakból stílusos padot ácsoltattak a kis ház elé. A kis pad egy öles platán törzsét öleli körül s olyan jól esik rajta az ülés meg a falatozás, hogy sohasem üres. Mint erdeink tisztásain főnt, valahol Papréten, vasárnap déltájt. Amikor elemőzsiájukat költik jóízűen a tarkaruhás kirándulók... —j—t

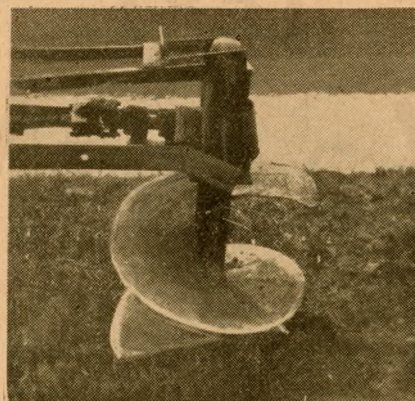
Gödörfúrógéppel dolgoztak Kisújszálláson

A szolnoki erdőgazdaságban, Kisújszálláson eredményesen használták és használják a gödörfúró gépet. Eredetileg Csehszlovákiából került a fú-

gépállomás végezte el, mégpedig sikerrel.

A fúrógép egy perc alatt készít el egy 70×70 cm-es gödröt. Ebben az időben benne van a beállítás ideje is. Hogy ez mit jelent az erdőgazdaságnak, arra elég egy példa. A kisújszállási erdőzetben egy gödörnek kézi kiásása két forintba kerül. Egy ember naponta átlagban 15 gödröt képes kiásni. A fúrógéppel ezt a munkát meggyorsítják, azonkívül a munkabér, a ráfordított költség egy gödörre számítva leesik egy forintra. Még olcsóbb ez a munka, ha nem a gépállomás végzi a gödörfúrást, hanem az erdőgazdaság csatolja a fúrógépet a saját Zetor gépe után. Van aztán egy másik előnye is a fúrógépnek, még pedig az, hogy bármikor elvégezhető a gödörásás, tehát a meggyorsított munka a szorgos mezei munkák idején is nagyon is hatékonyan segíti az erdőgazdaságot a terv teljesítésében.

Hasonló elgondolásokon alapuló gödörfúrógéppel kedvező eredménnyel dolgoznak a gödöllői erdőgazdaságban is.

rógép rajza Törkevére, ott annak alapján elkészítették a fúrógépet. De az első példányt tökéletesíteni kellett, s ezt a munkát a kisújszállási

SIVATAGI ERDŐJÁRÁS

Kellemes látvány a homok-sivatagban a zöldelő oázis. Még megkapóbb látvány azonban amikor az ember hatalma meghódítja a homokot a növényzet számára. Egy ilyen hódító hadjárat győzelmi állomásait vette sorra a közelmúlt napokban a budapesti erdőgazdaság területén egy ötven tagú tapasztalatcsere-csoport.

Dunaharaszti határában volt egy csaknem százötven holdas homoktenger, amelyet a község lakói talán a múlt emlékeként legelőnek emlegettek, de amelyen fű sem nőtt már. A községben, mint később sok más községben is a hála és elismerés hangján nyilatkoznak Nagy László erdőmérnök, a budapesti erdőgazdaság erdőművelési csoportvezetője lelkes támogatásáról. Az erdőt szerető szakember szenvedélyességével kereste Pest megyében a mezőgazdasági termelésre alkalmatlan területeket. Dunaharasztiiban is örömmel fogadták javaslatát, bár egy kicsit kételkedtek is abban, hogy erdő lehessen a homok-sivatag helyén. A tapasztalatcsere résztvevői 120 holdnyi területen most már szépen fejlett fiatalost találtak.

Erdők zöldelnek a kietlen homok helyén, már Gyón terméketlen tartalékterületein is, és felemelő látvány Tatárszentgyörgy határában a több mint 300 holdas új homoki erdő. Az erdő közelében máris jelentősen növekedett a mezőgazdaság

termésátlaga, hiszen csak pár évvel ezelőtt is még ellepte a futóhomok a gazdák vetéseit. Az erdőgazdaság szakszerű támogatásával létesítették a soroksári tangazdaság erdőhálózatát is. A homokot itt is megkö-

Nagy László

tötte a nyár, az akác, a fenyő s a hozzájuk járuló sok szépen zöldelő tölteléka. Akár itt Pest megyében, ugyanígy küzdenek országsszerte a száguldó homokkal a hivatásukat szerető erdészek. A tapasztalatcsere résztvevői számos gyakorlati tanulsággal lettek gazdagabbak.

Külön említést érdemelnek a tapasztalatcserén részt vett községi fásítási megbízottak, akik a gazda gondosságával beszéltek eredményeikről, tapasztalataikról s megrótták a bíróságokat, mert nem járnak el kellő erélylyel az erdők rongálóival szemben.

Sikeres bemutató a sikárosi fűrészen

A Budapesti Fűrészek műszaki dolgozó májusban bemutatót tartottak a sikárosi fűrészüzemben. Résztvettek az üzemvezetők, a fóművezetők, az üzemmérnökök és a legjobb szakmunkások; képviseltette magát a Főigazgatóság is. A látogatás során bemutattott anyagmozgató berendezések élénk érdeklődést váltottak ki és a megjelentek azzal távoztak, hogy a sikárosi üzem példája nyomán célszerű a többi üzemben is a szakaszos termelésről a folyamatos termelésre való mielőbbi áttérés.

A bemutattott munkamódszer nagymértékben javítja a minőséget és az anyagkihozatalát. Az anyagmozgató gépesítése emeli a termelékenységét is.

Az üzem vállalta, hogy az új módszer bevezetésével elért tényleges eredményeket a valóságnak megfelelően, pontosan rögzíti, ami biztosítja, hogy a végső értékelés konkrét adatok alapján történjék.

A homoki termőhelyláncok

vizsgálatának eredményeit, sok éves munka gazdag tanulságait foglalja össze Babos Imre az

Erdészeti Kutatások

(az ERTI közleményeit) most megjelent 1956/4. számában. Ugyanitt találjuk Major Antal írását erdő-típus-csoportjaink rendszeréről és a csoportosítás erdőgazdasági hasznosításáról, Szőnyi László írását a kiskunhalasi homokfásítások területén végzett termőhelyfeltárás eredményeiről, Papp László-Bánky Gyula együttes munkáját a Tokaj-hegy mikróklímájának megfigyeléséről, különös tekintettel a fásításra. Partos Gyula a fehér- és szürkenyár vegetatív szaporításának kérdéseivel, Szederjei Ákos a fácán- és foglyállomány elszaporításával kapcsolatos kutatásokkal.

Jelentkezés

mezőgazdasági és erdészeti technikai levelező oktatásra

A négyéves mezőgazdasági és erdészeti technikai levelezőoktatásra a jövő tanévre *augusztus 15-ig* lehet jelentkezni. Feltétel többek között a kétéves szakmai gyakorlat, a 20-ik, illetve nőknél a 19-ik életév betöltése, de 40 év alatti életkor. A kérvényt tintával, sajátkezűleg megírva kell eljuttatni a *technikum igazgatójához*, mellékelve a születési-anyakönyvi kivonatát, az utolsó iskolai bizonyítványt, és a munkahely vezetőjének javaslatát. Az erdészeti technikumok címe: *Erdészeti Technikum Sopron*, illetve *Erdészeti Technikum Szeged*. Egyebekben felvilágosítást ad a földművelésügyi minisztérium szakoktatási főigazgató-sága.

Sikeres homokfásítás Tatárszentgyörgy határában.

MUNKAVÉDELEM az erdőgazdaságokban

Az ország erdőgazdaságai közül talán egyetlen sem akad, ahol a gépműhely falain, vagy más helyeken egy-egy komor plakát, vagy felhívás ne kiáltaná ezt a parancsolatot: „Baleset ellen védekezz!” Ebben azután, sajnos, nem egy helyen ki is merül mindenfajta alaposabb óvintézkedés, munkavédelmi tennivaló, s az erdőgazdaság vezetőinek többsége

a balesetelhárítással egyáltalán nem foglalkozik,

de üzemi bizottságaink is csak harmadrendű kérdésnek tekintik az ezzel való foglalkozást. Az októberi ellenforradalmi események következtében nagymértékben meglazult a statisztikai fegyelem, de tudjuk, hogy a balesetek száma nagymértékben emelkedett.

Van persze olyan erdőgazdaság is, amelyikben „legfőbb érték az ember” nem csupán üres pufogató mondat, itt ez a egyszerű elv abban is megmutatkozik, hogy a vigyázatlanságból, oktalanságból, tájékozatlanságból bekövetkező balesetek elhárítására mindent elkövetnek. Dicséret a példás kötelezett-segítudásért, most azonban inkább

a mulasztásokat, hibákat

vizsgáljuk meg a balesetek nyilván-tartása és kivizsgálása terén.

Erdőgazdasági vezetőink nagy része és szakszervezeti funkcionáriusaink közül is sokan arra hivatkoznak, amikor balesetek történnek, hogy a dolgozók fegyelmezetlenek, nem tartják be az óvrendszabályok előírásait, nem vigyáznak saját és dolgozótársaik épségére, egészségére. Ha megnézzük a balesetet jelentő lapokat, a legtöbbjén azt olvassuk: „a balesetért a sérült felelős”, vagy véletlenül történt, így tehát senki sem felelős, de a bejelentőlap e rovatát sok esetben ki sem töltik. Sok helyütt „kényesek” ezek a kérdések, mert a feleletből bizony általában kiderülne, hogy elmulasztották a baleset elleni védekezés módszereit. A jelentőlapnak azt a rovatát pedig, amely arra kér választ, „hogy mit tettek a hasonló balesetek megelőzése érdekében” azt olvassuk: ki- oktatták a dolgozót, vagy felszerelték a védőberendezést, vagy egyéb intézkedést tettek. Ezek szerint fel kell tennünk a kérdést:

felelős-e a dolgozó

a megtörtént balesetért, akinek a gépén nem volt védőberendezés, vagy részére nem biztosítottak biztonságos munkafeltételeket, vagy nem oktatták ki kellően a balesetmentes munka végzésére? Világos, hogy ez esetben nem a dolgozók felelősek.

Egy másik kérdés, amivel találkozunk a balesetet jelentő lapokon: „a helytelen munkamódszer, vigyázatlanság” beírásának gyakorisága. Még nagytólval is alig találtunk olyan baleseti jelentő lapot, amelyen

azt olvashatjuk, hogy az erdőgazdaság valamelyik vezetője a felelős és felelősségre vonták a mulasztásért. A legtöbb helyen igen nagy szervezetlenség mutatkozik a balesetek kivizsgálása és bejelentése terén. Például a sárospataki erdőgazdaságnál az 1955. évhez viszonyítva az 1956-ban

60%-kal emelkedett

a balesetek száma és 1957. első négy hónapjában 27 balesetet tartanak nyilván, ezek közül több súlyos baleset is volt. A nyilvántartáson kívül még a súlyos balesetek kivizsgálásáról sem tudnak dokumentumot felmutatni és a MEDOSZ megbízottságnak egyet sem jelentettek be. De hasonló a helyzet a budapesti erdőgazdaságnál is a balesetek bejelentése terén, mert a bizton-sági megbízott, Sárdi elvtárs eddig csak egyetlenként — amikor kedve volt— jelenti be a baleseteket a Főigazgatóságnak. A balesetek nyilvántartását, kivizsgálását és egyéb intézkedéseket nem ellenőrzik az erdőgazdaság igazgatói, de az üzemi bizottságok sem.

A baleset jelentőlap félrevezető és felületes kitöltésének az az oka, hogy gazdaságainkban a megtörtént baleset után

nem tartanak házi vizsgálatot,

hanem az illetékes vezető, vagy sok esetben a dolgozók bementése alapján írják le a baleset lefolyását, pedig ez igen helytelen, törvényellenes, mert az idevonatkozó rendeletek kötelezik a gazdaság igazgatóit, hogy minden baleset után fegyelmi vizsgálattal állapítsák meg a baleset igazi okát, és a balesetért felelős személyeket vonják felelőségre.

A házi vizsgálatot nyomban a baleset után kell megtartani és abban

Csometekerti minden épületet állították fel a jászkíséri csometekert-

ben. Használják csomagoló helynek, dugványvágó épületnek és munka után művelődési teremnek.

részt kell venni az üzemi bizottság társadalmi munkavédelmi felügyelő-jének, vagy elnökének. A baleseti jelentőlap kitöltését sok gazdaságban holmi bürokratikus ügynek tekintik. Ez teljesen helytelen. A baleset bejelentőlap kitöltése sokkal több, mint egyszerű adminisztrációs feladat, a kitöltött balesetet jelentő lap tükre annak, hogyan foglalkoznak az illető gazdaságban a munkavédelemmel, milyen lelkiismeretesen törődnek a bekövetkezett balesetek tanulmányozásával, mennyire hajtják végre a munkavédelmi rendszabályokat.

Alapvetően hibás az olyan szemlélet, amely minden esetben a dolgozót, vagy a véletlent okolja a balesetekért. Vannak munkavédelmi törvények óvrendszabályok, szabványok és egyéb előírások, melyek alkalmazásával

meg lehet és meg kell előzni

a balesetet. Ennek előfeltétele az, hogy a gazdasági vezetők, szakszervezeti funkcionáriusok tanulják meg a munkavédelmi előírásokat és azokat megfelelően alkalmazni a munkaterületükön.

Az óvrendszabályok előírásai alapján, az eddigi tapasztalatok, valamint a balesetek értékelésének felhasználásával kell meghatározni

a munkavédelmi oktatás

tématervét, hogy melyik területen, milyen oktatási anyag alapján fogják a dolgozókat oktatni. (Műhelyeknél, csemetekerti, fel- és leterhelés stb. munkáknál.) Az oktatás gyakorlati részénél be kell mutatni a legbiztonságosabb munkafogásokat a dolgozóknak. Helyes, ha az oktatás mellett fényképeket, rajzokat stb. szemléltető eszközöket alkalmazunk. Az oktatás tartalmának elsajátítását a dolgozók aláírásukkal tartoznak igazolni, s ha a dolgozók látják, hogy a vezetők a testi épségük, egészségük megvédésével lelkiismeretesen foglalkoznak, szeretni fogják a vezetőjüket, szívesen fogadják tanácsaikat és közösen tudnak harcolni a balesetek megelőzéséért, és kialakulnak az egybeforrt munkacsoportok.

A szakszervezet megyei bizottsága, az üzemi bizottságok adjanak meg minden segítséget, de követel-jék meg azt is, hogy

a gazdasági vezetők megismerjék és alkalmazzák a munkavédelmi előírásokat.

A választott szakszervezeti funkcionáriusok a dolgozók bizalmából felelősek azért, hogy a gazdasági vezetők eleget tegyenek ezeknek a követelményeknek. Gondoljanak mindig arra, hogy megtették-e mindent annak érdekében, hogy munkaterületükön biztonságos feltételek legyenek. Megszüntették-e minden baleseti lehetőséget, mert csak így tudják biztosítani, hogy az erdőgazdasági munkát balesetmentes, emberveszteség nélkül végezhessék el.

Meszarik János

MEDOSZ munkavédelmi felügyelő,

Muzsikáló erdészek

Fényben úszik a hatalmas kutúrterem, a ruhatárban nagy a forgolódás, a büfé kiszolgálói máris készülnek a nagy szünetre s a közönség egyre árad ünneplőben és ünnepélyesen, a megszokott hangverseny előtti hangulatban. Megtelnek a pad-sorok, már pótshékek sem férnek a terembe s a függöny mögött lámpalázzal

Galambos Károly trombitás.

szívükben hangolják hangszereiket a szimfonikus zenekar zenészei. Micsoda közönségsiker!

Igy képzelték el órákkal a hangverseny előtt minisztériumi bemutatkozásukat a budapesti erdőgazdaság huszonöt tagú szimfonikus zenekarának lelkes művészei. Joggal számíthattak telt házra, hiszen maga a tény, hogy egy erdőgazdaságnak ilyen nagy létszámú és igényes zenekara van, csak vonzó lehet az illetékes szakminisztérium dolgozói számára. De a zenekar tagjai nem csupán ezért re-

ménykedtek nagy közönségsikerben, hanem azért is, mert a jegyek csaknem egy szálalig elkelték.

Nem az a célunk most, hogy a részvétlenség okát kutassuk, bár ez az országosan is egyedülálló zenei együttes kétségtelenül nagyobb megbecsülést érdemel, csupán a zenekar fejlődésével, a budapesti erdőgazdaság sikeres kulturális kezdeményezésével, a lelkes erdész-zenészekkel óhajtunk foglalkozni. Mert, ha most az egyszer gyér számú közönség előtt is, ők már többszörösen bebizonyították, hogy eredményes, szép utat tettek meg s még biztatóbb jövő előtt állanak.

A szimfonikus zenekar 1954. őszén alakult hét taggal. A hétből is csak négyen játszottak hangszereken, ketten énekesek voltak és Calligaris Ferenc karnagy volt a hetedik. Az alapító tagok lelkes munkája azonban vonzotta a többi zenekedvelőt is, szinte hétről hétre, hónapról hónapra növekedett létszámuk. Pártfogókban sem volt hiány. A szakszervezet megfelelő indulási kulturálapot biztosított az erdőgazdaság szimfonikusai számára. S az első nyilvános bemutatkozás idején megnyilvánult a budai járási pártbizottság tevékeny támogatása is. A pártbizottság próbatertmet adott, a járási tanács pedig járműveket biztosított a vidéki hangversenykörutakhoz.

Bizonyára kevés üzemi zenekar, kivált ilyen komoly zenei igényrel rendelkező zenekar futott be olyan felfelé ívelő pályát, mint ez, a budapesti erdőgazdaságé. Ha csupán a számszerű és anyagi növekedést méltatjuk, akkor is. Ma már huszonöt tagja van az üzemi szimfonikus zenekarnak és több mint negyvenötezer forint értékű zenei felszerelése. Különböző hangszerek,

Lubik János kíségit a nagybőgőnél.

cselló, nagybőgő, kürt, trombita, nagydob, kisdob, réztányér, kottaállvány, karmesteri állvány és értékes kottaállomány. A zenekar fejlődése azonban nemcsak mennyiségi, hanem művészi sikerekben is lemérhető.

A gazdaság első üzenet-ünnepségén, a Normafánál már kiemelkedő műsorszám volt a szimfonikus zenekar szereplése. Erdőmérnökök, erdészek, előadók, kik hétköznapiakon vasszorgalommal dolgoztak az üzenetjelvény elnyeréséért, az ünnepségen mély zenei élményben részesítették munkatársaikat.

Hamarosan más zenekarokkal is összemérhették tudásukat. A MEDOSZ kerületi versenyén elnyerték a legjobb zenekar címét, serleget és oklevelet kaptak. Kevéssel ezután a tinnyei

járású versenyen érdemelték ki az elsőseget. Ettől kezdve rendszeresen kapták a meghívásokat egy-egy hangverseny tartására. Nehéz volna elsorolni minden helyet, ahol sikereket arattak és híveket szereztek az ügynevezett nehéz zenének. Budakeszi, Tárnok, Pilis-szentiván, Üröm, Tök, Soly-már, Cegléd mind egy-egy állomás a zenekar sikeresorozatában.

A zenekar tagjai legszívesebben mégis két hangversenyre emlékeznek vissza, mind a kettőt a MEDOSZ központ kultúrtermében adták. Az egyiket az Országos Kultúrverseny során, a másikat nem sokkal a kultúrverseny után. Az első bizony sok izgalmat okozott a zenekar tagjainak, hiszen ilyen nagy próba előtt, amikor az ország legjobb mezőgazdasági, illetve erdészeti üzemi zenekaraival mérték össze erejüket, először állottak. A sok izgalom, de főként a türelmes és lelkes készülés, a próbákban való szorgalmas részvétel megteremtette gyümölcsét: a budapesti erdőgazdaság szimfonikus zenekara az országos versenyen is első lett. A versenyt követő önálló zenekari esten már olyan fényes sikerben volt részük, amilyen fényes sikerről álmodoztak a földművelésügyi minisztériumban tartott bemutatkozó versenyük előtt.

Az erdész szimfonikusok a sikeresorozat ellenére sem

pihennek babéraikon, jól tudják, hogy zenei tudásukat tanulással és gyakorlással kell továbbfejleszteniük, azt sem lehet mondani, hogy elzárkóznának további tagok felvételétől. A zenekart állandóan erősítik s újabban már több külső tagot is felvettek maguk közé, főként olyanokat, akik az erdőgazdaság területén fekvő községekben laknak és érdeklődést mutatnak a komoly zene iránt. Nagyon örülnek a muzsikáló Abonyi-család jelentkezésének is. „Lám csak, ilyen segítséget is kapunk a főigazgatóságtól!” — mondják tréfásan s különösen lelkesen nyilatkoznak a tízéves Abonyi Irén sok tehetséget eláruló hegedűjátékáról. A próbákon már Irénke is résztvesz, amint azt a hozott képeken is láthatjuk.

Pénzes Gyula erdőmérnök és Sándor Ede, az erdőgazdaság pénztárosa a zenekar intézói, valamint Calligaris Ferenc, a zenekar fáradhatatlan karnagya szinte egyöntetűen határozzák meg további céljaikat. A zenekedvelő erdészeket továbbra is be fogják vonni a közös muzsikálásba, ami tudvalevően az emberekben amúgy is meglévő kollektív érzést növeli. Igyekeznek technikailag továbbfejleszteni a tagok művészi tudását. Céljaik között szerepel továbbá a repertoár kiszélesítése, a preklasszikus és klasszikus szerzők

Sándor Ede, az erdőgazdaság pénztárosa Pénzes elvtársal együtt a zenekar vezetője, szervezője és irányítója: ő is hegedűs. Nappal a szőlőjegyeken fájja szemét.

Pénzes Gyula erdőmérnök, fagyártmánytermelési előadó a zenekar hegedűse. Nappal az erdőt járja s a termelést ellenőrzi, irányítja, esténként szorgalmasan gyakorol hegedűjén.

A zenekar színvonalas hangversenyt mutatkozott be a földművelésügyi minisztériumban.

mellett szeretnék megszólaltatni a szomszéd baráti államok ma élő zenészszerzőit is.

Amilyen szerények a budapesti erdőgazdaság szimfonikusai, annyira jogos volna, hogy büszkéik legyenek. Kevés ilyen kezdeményezés van az országban s még kevesebben jutottak el ekkora eredményekig. Nem jogtalan tehát, amikor a szimfonikus zenekar tagjai a főigazgatóság és a MEDOSZ további segítségére számítanak. Még mindig újabb hangszerek beszerzése szükséges, azonkívül a megyében szanaszét lakó zenekari tagok útiköltségét is biztosítani kellene a próbák idejére. Aztán a karmester fizetése sem megoldott kérdés. Időnként pedig szükségessé válik kiegészítő zenészek és vendégszereplő énekesek díjazása is. Azt szeretnék elérni, hogy a zenekar az erdőgazdaság kultúralapján felül havi 2500 forint támogatást kapjon. Ezt azért is szeretnék, hogy a szimfonikus zenekar ne eméssze fel az erdészeket fejlesztését szolgáló egész

kultúralapot. A MEDOSZ-ban tartott hangverseny idején már biztató ígéretek kaptak, bízunk benne, hogy az ígéretek valóra váltása sem várat magára már sokáig.

A májusban megtartott hangversenyen igényesen és sok jószándékú célkitűzéssel állították össze a műsort. Igyekeztek megmutatni, hogy a legkülönbözőbb zenei stílusokban is otthonosak, ezért Mozart és Bartók éppen úgy szóhoz ju-

tott, mint Lincke és Offenbach. Talán túlságosan is széles skála és azt hisszük, hogy helyes volna ha ez a szép jövőre hivatott zenekari együttes most már megkeresné a maga stílusát és színvonalát. Különösen figyelmükbe ajánljuk ennek a kis zenekarnak a kamaramuzsika méltatlanul porosodó és ritkán hallott műveit. Betanulásukkal és népszerűsítésükkel missziót tejesíthetne.

Solymosi János makkosmáriai kerületvezető erdész a szimfonikus zenekar egyik alapító tagja: ő a nagydobos. Szorgalmasan végzi az erdész sokoldalú munkáját és szorgalmasan résztvesz a próbákban is.

Tanulságos bemutatón ismer-
ték meg az erdőgazdaság szak-
emberei a Daimler—Benz
(Gaggenau) gyártmányú uni-
verzális traktor munkáját. A
bemutató a visegrádi erdészet
területén zajlott le. A rendki-
vüli sokoldalú felhasználású,
szilárd felépítésű Unimog a
visegrádi erdészet területén,
igen nehéz terepviszonyok közt
bizonyította be, hogy milyen
hasznos munkát tud végezni az
erdőgazdaságban. Meghajtása

négyszeres, 25—28 lóerős
dieselmotorral történik. Ez
ugyanaz a motor, amit sze-
mélykocsikban is használnak,
de itt kissé alacsonyabb fordulatszámmal dolgozik. A gép tel-
jesítőképességének titka: 1.
négy egyforma nagy kerekét a
motor egyformán hajtja meg,
2. két differenciál-zár. Súlyának
kétharmada elől, egyharmada
hátról van és így nagyobb meg-
terhelésnél sem fenyegeti a fel-
ágaskodás veszélye. Lengő ten-
gelyek, szilárd csörlőberende-
zés biztosítja, hogy a gép köze-
lítésben, szállításban éppen úgy
megállja a helyét, mint megfe-
lelő kiegészítő berendezésekkel
útegyengetésben, vegyszeres
permetezésben, hóeltakarítás-
ban, a legkülönbözőbb mező-
gazdasági munkákban talajmű-
veléstől a burgonyaszedésig. De
alkalmazható megfelelő kom-
presszorral talajfúró, villanyfű-
részhajtására is.

Az Unimog — amely a vise-
grádi erdészetben teljesít majd
szolgálatot — az egybegyűlt
szakemberek véleménye sze-
rint kielégíti az univerzális trak-
torral szemben támasztható igé-
nyeket.

Újítás a gumikábelek javítására.

Gyakran előfordul, hogy az elektro-
mos gépek gumikábelei megsérülnek.
Eddig ezeket a kábeleket mindig ki-
kell cserélni, mert a helyszínen
nem volt megoldható a javítás. Wes-
sely László, az Erdőgazdasági Szál-
lító és Gépjavító Vállalat dolgozója
most egy olyan elektromosan fűtött
vulkanizáló készüléket szerkesztett,
amelynek segítségével a sérült kábel
bárhol, azonnal megjavítható.

Az erdőmérnöki főiskola pályázati felhívásai

A soproni erdőmérnöki főiskola
pályázatot hirdet a kémiai tanszéken
tanszékvezető egyetemi tanári vagy
docensi állásra. Az erdőtelepítéstani
tanszéken, az erdőműveléstani tan-
széken és az erdőfeltárástani tanszé-
ken tanszékvezető egyetemi tanári
vagy docensi és egy adjunktusi vagy
tanársegédi állásra. A fizika-elektro-
technikai tanszéken tanszékvezető
egyetemi tanári vagy docensi állás-
ra. Az üzemtani tanszéken és az épí-
téstani tanszéken egy adjunktusi
vagy tanársegédi állásra. A fitech-
nológiai tanszéken két adjunktusi

vagy tanársegédi állásra. Az erdő-
használati tanszéken és az erdő-
rendezéstani tanszéken adjunktusi
vagy tanársegédi állásra. Az ábrá-
zológeometriai tanszéken pedig egy
tanársegédi állásra. Valamennyi ál-
lásra erdőmérnökök, a fizika-elektro-
technikai tanszékre elektromérnökök
is pályázhatnak.

Pályázati határidő 1957. június 20,
a pályázatokat mellékleteikkel együtt
az erdőmérnöki főiskolára (Sopron,
Bajcsy Zs. u. 4.) kell eljuttatni. Rész-
letes felvilágosítást ad a főiskola
igazgatói hivatala.

Fagyrepedés okozta károk a cserállományban

Az Erdőmérnöki Főiskola Közle-
ményeinek most megjelent 1956/2.
számú füzetében Igmándy Zoltán
számos — részben elegendő, részben
elegendetlen — cseres állományban
végzett pontos felvétel alapján fog-
lalkozik a fagyrepedés által okozott
károkkal. Minthogy a cser térfogla-
lásával egyike legfontosabb fa-
nemeinknek, a kérdés gyakorlati
szempontból is nagyfontosságú. Ösz-
szesen 51 különböző típusú és termő-
helyű állományban végzett megfi-
gyelés alapján a cikk írója megállá-
pítja, hogy a törzs vastagsága dön-
tően befolyásolja a fagyrepedésre
való hajlamot. A környezeti ténye-
zők vizsgálata alapján arra az ered-
ményre jut, hogy legsúlyosabb a
kár a völgyekben, lapokban és az
ezekre futó hegy- és domblábokon. A
gerincek és környékük a legkevésbé

károsított helyek. Az oldalakon levő
állományok fagyléccségi mértéke a
kitettségtől függ. A síksági cseresek-
ben a nedves, vízes helyek, lápok a
leginkább veszélyeztetettek. A sú-
lyos károk miatt a legjobban ve-
szélyeztetett helyeken a szerző faja-
cserét ajánl, illetve olyan állomány-
szerkezet kialakítását, amely leg-
jobbban biztosítja a fagy iránt érze-
keny törzsek védelmét. Erre legal-
kalmassabbak az árnytűrő fajok
mint elegendő. Nagy gondot kell for-
dítani ezenkívül a veszélyes szél-
irányra merőleges erdőszegélyek ki-
alakítására is.

Ugyanennek a számnak a tartal-
mából ki kell még emelni dr. Gyórfi
Jánosnak a biológiai védekezés prob-
lémáival és Pagony Hubertusznak a
nyárdugványok álgesztésével fog-
lalkozó írását.

Lelkes erdészek figyelmébe!

Néhány hónap óta gyakorlatilag is
foglalkozom a „V” fák jelölésével.
Megkezdtem a mátrafüredi erdészet
3. sz. kerületében a 40. tagban, hol
kocsánytalan tölgy, bükk, gyertyán,
hárs és kisebb mértékben juhar, kő-
ris és nyárfa alkotja az állományt
(Vályuskút környéke.) Ezt az erdő-
részt még a Mátrába üdülő kartársak
is könnyen megtalálhatják, ha ta-
paszlatalsere céljából meg szándé-
koznak tekinteni, mert a Kékestető-
ről a Mátrafüredre vivő zöldjelzésű
turistaút a már kijelölt fák között
halad át.

A kemény és vastagkergű fákat
(tölgy, nyár) a Söth Ervin-féle javafa
jelölő kacorral kapartam meg, míg
a vékonykergűeken (bükk, gyertyán,
hárs stb.) kencevel hígított piros fes-
tékekkel készítettem el a jelző gyűrűt,
amint a sárvári kartársaktól tanul-
tam.

Mondhatom e szép erdész munka
őszinte örömmel szolgált! Éreztem,
hogy igazi alkotó munkával foglal-
kozom: nevelem az erdőt a későbbi
generációk számára. Ugyanis a java-

fajelölés jó erdészeti szemléletre
is neveli az embert; s ezt nagyon
fontosnak tartom, mert tapasztalat-
ból tudom, hogy a sok jó szakember
vágásjelölései is rosszak, mert nem
az előbb már gondosan kikeresett ja-
vafákból indul ki és nem azt a fát
szedi ki, amely a javafának fejlődését
elsősorban gátolja, hanem sokszor
épp ellenkezőleg a javafa alján talaj-
javító és törzsnevelő szerepre hiva-
tott életképes bükk, gyertyán stb. el-
nyomott anyagot itéli kivágásra.

A mátrafüredi erdőgazdaság veze-
tősége elhatározta, hogy minden er-
dészeti gondos válogatás után egy
alkalmas és lehetőleg több fajából
álló állományban az erdőművelési
felügyelete alatt kijelöli a „V” fákat,
hogy e mintaterületek alapján bizo-
nyos egyöntetű módszerrel képzetesebb
és lelkesebb kerületvezetőt saját ke-
rületükben is foglalkozhassanak e
szép munkával.

Igy fokozatosan minden kerületben
lesz egy gondozott mintaterületünk!

Bernáth Kálmán

erdőnevelési előadó, Mátrafüred.

Vegyszeres gyomirtás az erdőgazdaságban

Az erdőtelepítő erdésznek legnagyobb gondja a gyomok leküzdése. A gyom rohamosan szaporodik és gyorsabban fejlődik, mint az elvetett mag vagy a kiültetett csemete és így elszívja a hasznos növény fejlődését biztosító nedvességet.

A védekezés a különféle kapákkal, különösen a kézi kapával nagyon költséges, mert területeinket csak nagyon rövid időre szabadítja meg a gyomoktól. Ezt a munkát tehát évenként többször meg kell ismételnünk. Megnehezíti a gyomirtás munkáját az is, hogy az legtöbbször egybeesik a legszorgosabb mezőgazdasági munkákkal, amikor a szükséges munkaerő megszerzése okoz elháríthatatlan akadályokat.

Ezeknek az akadályoknak részbeni felszámolása céljából mind a mezőgazdaság, mind az erdőgazdaság kísérleteket folytat a vegyszeres gyomirtással, sőt a mezőgazdálkodásban már nagyüzemi méretekben alkalmazzák is.

A mezőgazdaság feladata azonban eltér az erdőgazdaság feladatától. Amíg az előbbi elsősorban az egyszikű gabonafélék közül pusztítja a kétszikű gyomokat, addig az erdőgazdaság elsődleges feladata a totális, vagyis a teljes gyomirtás, tehát a kétszikűek mellett a még nehezebben pusztítható egyszikűek kiirtása is, mert elsősorban a fel nem újult, de elgyomosodott vágásterületeken és a mezőgazdaságilag nem hasznosítható elgyomosodott területeken kell mind az egy-, mind a kétszikű gyomokat kiirtanunk, amelyek az erdőoltás sikerét veszélyeztetik.

A kétszikű gyomok pusztítása általában könnyebb feladat, mert azokat a hazai gyártmányú ún. szelektív gyomirtószerek is elpusztítják, míg az egyszikűekkel — ezidőszerint — csak a totális gyomirtószerek alkalmazásával lehet megküzdeni.

Kísérleteink kiterjednek, illetőleg kiterjesztjük a már beerdősített területek és a csemetékertek gyomtalanítására is.

Kezdetben kilenc- majd újabb hatféle különböző vegyszerrel végeztük kísérleteinket. Figyelembe véve azok hatását, beszerzési lehetőségét, árát és kezelhetőségét, utolsó kísérleteinket — a hazai készítmények mellett — csak háromféle külföldi vegszerrel végeztük.

Az alábbiakban számos kísérleteink közül csak azokat kívánom ismertetni, amelyek a múlt évben teljes sikerre vezettek és amelyeket ebben az évben nagyüzemi méretekben is bevezettünk.

Tavaly áprilisban beállítottunk egy kísérletsorozatot: talajművelés nélkül poroztuk le az előzőleg műveletlen területet, amelyet sűrűn fedett az előző évi tarackbúza-avar. A kísérlet nem adott kielégítő eredményt. Ezért megkísérve, május közepén újabb kísérleteket állítottunk be, amelyekkel kapcsolatban különböző talajmunkákat is alkalmaztunk.

Teljes sikerű kísérletünket az alábbiakban ismertetjük:

Az előzőleg műveletlen kísérleti területet itt is sűrűn fedte a tavalyi tarackbúza avarja, közte már kizöldült az új hajtás is. Ezért a területet lesaraboltuk, majd négyzetméterenként 20 g nátriumkloráttal poroztuk le. Ezt követően 6 óra múlva sekélyen felástuk és négyzetméterenként újabb 15 g nátriumkloráttal leporoztuk. A kísérlet most már sikerült. Ezen a területen 1957. tavaszán nem találtunk egyetlen szál tarackbúzát sem; ugyancsak elhalt a talajban visszamaradt tarack is, melynek egy részét kiástuk és megvizsgáltuk.

Az eredményes kísérlet alapján azt javasoljuk az erdőgazdaságoknak, hogy ott, ahol a tarackbúza erősen fertőzte a csemetékertet, illetve annak talaját, vagy a talaj egy részét, továbbá a beerdősítendő területeknek gyomokkal erősen fertőzött részét, iktassák ki egy évre a termelésből. Kezeljék azt egy éven át feketegazaként, végezzék el a vegyszeres gyomirtással kapcsolatos, alább részletesen ismertetett teendőket.

A csemetékertből ősszel vagy tavasszal kiszedett csemeték után egyengessék el boronával a talajt. Ta-

vasszal, amikor a tarackbúza már zöldül (április második felében), borús időben poroztassák le a területet négyzetméterenként 20 g nátriumkloráttal, majd 5–6 óra elmúltával legélesebb szögre beállított tárcsával (ez a talajt meg is keveri) tárcsáztassák meg, majd utána poroztassák le újabb 15 g-mal négyzetméterenként.

Kötöttebb talajon, ahol a tárcsa nem végez jó munkát, tárcsázás helyett szántassák meg a talajt 10–12 cm mélyen.

A nátriumklorát a növényeknek mind föld feletti, mind föld alatti részére mérgező hatású. Ezért kísérleteket állítottunk be annak megállapítására, hogy a vegyszer mennyi idő múltán veszti el hatóerejét a talajban, vagyis a leporozást követő mennyi idő után lehet a csemetékert megmaradásuk veszélyeztetése nélkül kiültetni. A kísérletek folyamatban vannak, de azt máris megállapítottuk, hogy a tavasszal leporozott terület a következő év tavaszán teljes biztonsággal beültethető.

A porozáshoz — a többféle porozó szerkezet kipróbálása után — az „ORKÁN” nevű hátiporozót találtuk a legalkalmasabbnak. Ennek aljában, a kivezetőcső felett, a fújtatókar mozgásával egy csillag alakú szerkezetet is mozgásba hozunk. Ez megakadályozza a cső eldugulását, egyben biztosítja az egyenletes pormennyiség kifúvását is. Beszerezhető a Vetőmag Bolt Központi Irodája útján (Budapest, Rottenbiller u. 33.), ára 770,— Ft.

A porozást végző dolgozót védőruhával (overállal és gumicsizmával) kell ellátni.

A porozás megkezdése előtt mindig jelöljünk ki a leporozni tervezett területről 100 m²-t. Erre az első leporozás alkalmával 100 × 20 g = 2000 g = 2 kg nátriumklorátot akarunk juttatni. Porozókészülékünkbe tehát tegyünk 2 kg vegszert és kezdjük meg a kijelölt terület leporozását. Eddig mindig azt tapasztaltuk, hogy a munkát befejezve, még maradt vegyszer porozógépünkben. Ezt a maradékot a 100 m²-es területen még poroztassuk el egyenletesen. Így a dolgozó is érzékelni fogja, hogy nagyobb terület leporozása esetében milyen mértékben adagolja, illetőleg porozza a vegszert. Egyébként is célszerű a leporozandó területet több kisebb területre felosztani, azokat lemérni és a porozógépet az egyes területeknek megfelelő mennyiségű vegszerrel megtölteni. Ezáltal elkerüljük azt, hogy a terület egyes részeire túlzottan sok, a másikkra túlságosan kevés vegyszer jusson.

A beerdősítendő területen — ha megvan a lehetősége annak, hogy a csemetékertetben leírt módon végezzék el a talajművelést — alkalmazzák ugyanazt az eljárást, ahol pedig nincs meg a lehetősége, ott ősszel vagy koratavasszal, nehéz boronával vagy láncboronával hosszában és keresztben járattva, saggassák fel a gomavart. A felszaggatott avart a borona fogai közül gyakran ki kell szedni, összegyűjteni és el kell égetni, hogy a porozás alkalmával a vegyszer ne az avarra, hanem a talajra hulljon. A porozást itt is az előbb leírt időben és módon kell elvégezni... A két porozás között a talajt tárcsával, vagy amennyiben erre nincs lehetőség, nehéz boronával járassuk meg.

A munkát borús időben, lehetőleg eső előtt kell elvégezni annyival is inkább, mert a nátriumklorát gyúlékony. A száraz avarra hulló nátriumklorátot erős napsütésben öngyulladás is fenyegeti.

A nátriumklorát higroszkópikus vegyszer. A vasbordó felbontása után a levegővel érintkező felület nedvességet vesz fel a levegőből s ennek hatására összecsomósodik. A csomókat azonban könnyen szét lehet morzsolni. Legajánlatosabb az összecsomósodott nátriumklorátot sík felületre helyezni és azt sodrófeszítő hengeralakú fa- vagy vasdarabbal, tésztaanyújtáshoz hasonló mozdulatokkal porrá törni.

A nátriumklorátot száraz, tűzmentes helyen tároljuk. Ezt a vegszert a Vegyipari Készletező Váll-

lalattól (Budapest, V. ker., Kozma Ferenc u. 3.) lehet megrendelni. A megrendeléshez csatolni kell az illetékes tisztiorvosi hivatal méregvásárlási engedélyét. A vállalat a vegyszert városligeti raktárából 170 kg-os (nettó), légmentesen lezárt vashordóban adja ki. A 170 kg ára 984,— Ft.

Egy hektár leporzásához 350 kg nátriumklorát szükséges, aminek az ára 2026,50 forint, 1 hektár kétszeri leporzásához négy munkanap szükséges (a 30,— forint): 120 forint. Tehát az összes költség: 2146,50 forint.

A vegyszeres gyomirtás ezidőszert jelentős összegbe kerül; ez azonban rövid időn belül megtérül a

következő évi kisebb számú és könnyebb, tehát kevesebb költséget igénylő csemeteápolás és a lényegesen jobb csemetetermelési eredmény által.

Ugyanezzel az eljárással hasonló jó eredményt értünk el az Asclepias syriaca pusztításában is. Utóbbi gyomnövény azonban kétszikű, ezért kísérleteket állítottunk be hazai vegyszerek alkalmazásával, amelyek ára és így sikeres alkalmazásuk esetében a gyomirtás költsége is lényegesen kisebb. A folyamatban lévő kísérleteket 1957. év végén tudjuk majd értékelni.

Vlaszaty Ödön

az ERTI tudományos munkatársa.

Tegyük jövedelmezővé vadgazdaságainkat

A magyar vadgazdálkodás jelentősége igen sokirányú. Javítja a közéletmezést, emeli a külkereskedelmünk és belkereskedelmünk színvonalát. Külföldi vadászvendégek bérlelvései is jelentős összegű valuta-bevételeket jelentenek népgazdaságunk számára, mivel a vadgazdálkodás okoskerü és gazdaságos lehetőségei hazánk különböző tájegységeiben országsszerte adva vannak, mind élő bizonyítékai annak, hogy a vadgazdálkodás fejlesztésével és fokozásával mint jelentős mellékhaszonvétel is érdemes foglalkozni. De persze nem úgy van, hogy puskát veszünk, vadászfegyvet váltunk és vadászunk, mert a vad bizonyos természeti adottságok közt akár erdőben, vagy mezőben önmagára hagyatva is, mint a bőség kosarából élő lény megél és szaporodik is.

Ez nem így van! Mégis sokan vannak, akik gazdátlan tulajdonként kezelik a vadat, s így a feljavuló vadállomány örökös vámszedői és ellenségei. Ennek elhárítását kell állandóan biztosítani.

Hatásosan lehetne a vadlétszámot fejleszteni és biztosítani országsszerte a tájegységeknek megfelelően kisméretű, 80—100 hektáros vadaskertek létesítésével. Ezek sokoldalú jövedelmet biztosítanak, vérfelfrisítés, vadállományfejlesztés vonalán stb.

Nem vitás az sem, hogy a vadeltartóképességet nagymértékben lehet fokozni, ha az erdei tisztásokat,

réteket megfelelő ápolással fenntartjuk. Ha vadföldet létesítünk, s azokban csicsókat, zabot, zabosbükönnyt, vörösheret, sparciumot, marhakáposztát, tengerit és takarmányrépát termesztünk, a sokszor jelentős vadkárokat részben el lehet hárítani, de még a téli vadtakarmányozást is helyben tárolva biztosítjuk.

Nincs olcsóbb a helyben termelt takarmánynál. Nem okoz fuvarköltséget. S a vad megszokja színtiszágát, nem idegenkedik tőle. A hivatásos vadász is menetközben, anélkül, hogy a vadat megzavarná, a vadetetés az idő helyes és gazdaságos kihasználásával biztosíthatja. A vadóvásnak ebben is megvan a maga hasznos és gazdaságos előnye. A vadállomány fejlesztésének is szerintem ez a legjobb iránytűje, a számbavétel, nyilvántartás, agancsképzés, selejtezés, s a tervelvéseket illetően is.

Területünkön legalább két kisméretű vadaskertet kellene még létesíteni 80—200 hektáros területtel. Egyet gímszarvasnak, s egyet dämvdának. Gímszarvasból 20 darabot, dämvdából 50 darabot kellene megfelelő ivararányban elhelyezni, hogy kiegészülhessen a Sátor-hegység rövvdállománya. Az így elérhető vadgazdasági és általános népgazdasági előnyöket érdemes fontolóra venni.

Bedő Sándor

vadászati felügyelő.

Elfér-e az egész Mátra, suhogó erdőivel, suhanó patakjaival, gyorslábú vadjaival, kincseterő ásványaival — hat helyiségben? Erre keressük a választ Gyöngyösön, a napokban megnyíló Mátra múzeum friss festékszagú, újonnan parkettázott termeiben.

A kérdésre Bakó Ferenc, az egri múzeum igazgatója, a gyöngyösi múzeum tudományos anyagának összeállítója és Nagy Gyula, a gyöngyösi solymosi iskola igazgatója, a Mátra lelkes kutatója, az új múzeum szervezője ad választ.

— A Mátra természeti gazdagsága és történelmi múltja valósággal megköveteli, hogy tudományos megalapozottsággal, de egyszersmind népszerű formában tárjuk az érdeklődők elé. Hasonló kísérletek már régebben, a huszas években is történtek, de ezek meglehetősen kezdetlegesek voltak, a kiállított gyűjtemények nem érték el a múzeum színvonalát. Most a gyöngyösi városi tanács, továbbá a Múzeumok Országos Központja, valamint az Országos Erdészeti Főigazgatóság, a mátrafüredi és a recski erdőgazdaság együttes és hathatós támogatásával reméljük, sikerül méltó keretben, minél gazdagabb gyűjteménnyel bemutatni a Mátra jellegzetes világát. Az egykori Orczy kastély

A készülő Mátra-múzeumban

hat kiállítási terméből három — mégpedig a legtágasabbak — a Mátra erdeinek életét tárja elénk.

Az első teremben hatalmas, dombormű ténkép fogadja a látogatót és művészi fényképek mutatják be a Mátra legszebb részeit. A következő terem tulajdonképpen a Mátra flóráját és faunáját tárja elénk. Közélről és nagyrészt eredetiben tanulmányozhatjuk a különböző erdőtípusokat, faféleségeket. Tölgy, bükk, cser, gertyán csoportozatok magasodnak elénk, tövükben az eredeti aljnövényzettel, kankalinnal, gyöngyvirággal, hériccsel, kikerikkcel. S a fákon, növényeken a mátrai madár- és rovarvilág jellegzetes képviselői, a feliratokon utalásokkal arra, hogy mennyiben károsak vagy hasznosak erdőgazdasági szempontból.

A harmadik terem még mindig a Mátra erdőségeit tárja elénk, de itt már az ember munkáján van a hangsúly. Így foglalhatnánk össze a terem anyagát: a Mátra természeti kincseinek hasznosítása. A fő mondanivaló természetesen a fa kiterme-

lése. Látjuk a fakitermelés kezdetleges eszközeit, a döntő-, gallyazó- és hasítófejszét, fűrészeket, rönkgurítókat, majd a fakitermelés gépesítésének útját.

Fényképek vezetnek el bennünket a fűrésztelepekre, valamint a kezdetleges háziipari feldolgozástól a gépi megmunkáláshoz, de a fából készült árucikkek különböző változatát már eredetiben láthatjuk. Szerepel a fa egyik legősibb felhasználási módja, a szenesítés is. Igen érdekes, aprólékos gonddal kidolgozott modellek mutatják be a szénégetést. Úgy gondoltuk, hivatásos művész munkái ezek a modellek, annál nagyobb meglepetéssel és elismeréssel olvastuk a magyarázó táblán: „A modelleket Simon Károly, a szilvásváradai erdészeti dolgozója készítette.”

A többi teremben a gyönyörű mátravidéki népviseletet csodáljuk meg, a világhírű gyöngyvidéki szőlőművelés és bortermelésbe pillanthatunk be és végül felvonulnak előtűnk a Mátra mélyének ásványi kincsei, gyógyvizei.

A közeljövőben megnyíló Mátra múzeumban tehát méltó, gazdag anyag tárja a látogatók elé a Mátravidék életét.

B. K.

Az Újítók Lapja ismerteti Ja. E. Kiszeljov cikkét a Nauka i Zsizin tavalyi decemberi számából. A cikk a forgácsmentes famegmunkálás problémájával foglalkozik.

A Moszkvai Faipari Kutató Intézet évek óta folytat kísérleteket, hogy miképpen lehetne a rönkök felfűrészelésekor keletkező mintegy 12 százalékos fűrészport és további 20 százalékos forgács keletkezését megátolni, illetve megtakarítani. Egyik ilyen módszer volt már régebben, hogy a lággyártáshoz szükséges vékony deszkákat lemezvágo ollóval állítsák elő, de ennek hátránya, hogy vastagabb és szélesebb deszkát ezzel az eljárással előállítani nem lehet, amellett a megmunkálás előtt a faanyagot feltétlenül gözölni kell, ami lényegesen drágítja a termelést.

Az újabb kísérleteknél a 3–4 mm széles nyomot hagyo és a deszkát durván megmunkáló vastag fűrészek helyett, éles, ék alakú késeket alkalmaztak, amelyek percenként mintegy 3000 rezést tesznek. Az elektromágneses vibrátor keretében több ilyen elektromágneses kést erősítenek és a feldolgozásra szánt rönk a kések irányába automatikusan halad.

Az új gyártási módszer alapja a következő: a rezgő kés hatására a fa szállár-sága nagy mértékben csökken, vagyis a fa anyaga fellazul. A súrlódási tényező is csökken, a szerszám pedig munka közben önmagát élesíti. Ezért a fát nagy sebességgel lehet vágni, a kések élezése miatt a vibrátort nem kell leállítani, tehát a késpenge cserék munkaidőkiegése is megszűnik. Végeredményben a rezgőfűrészelés bevezetésével megszabadulunk a hulladéktól, lényegesen növekszik az anyagkihozatal, meg lehet takarítani a fűrészport és a forgács szállítására használt szállító eszközöket, s végső fokon a készgyártmányok minősége is lényegesen javul.

„Az érem másik oldala”

Az Erdőgazdaság legutóbbi számában levél jelent meg Tóth Zoltán erdész, Bélmegeyer aláírással: *Miért nem mennek az erdészek az Alföldre?* címmel. Mivel a levél teljesen alaptalan tényállításokat tartalmaz, kötelességemnek tartom a lap nyilvánosságát elől a következőket közölni:

Tóth Zoltán tényleg négy évig mint határór teljesített szolgálatot s leszerelés után mint erdész kívánt elhelyezkedni. Utólagosan kiderült, hogy erdész szakképzettsége soha nem volt és ma sincs. Magyarul: *álszakember*. A békésmegyei erdőgazdasághoz az úgynevezett „forradalmi munkástanács” vette fel. Visszakerülésemkor módomban volt megismerni ennek az embernek a munkáját. Erdőn tárolt faanyagot adott el jogtalanul borbarátoknak, hiteleket vett fel a környékbeli lakosoktól. Beosztott erdési munkájával nem törődött. Munkakönyvében az előző munkahelyi bejegyzésekben — sajátkezű utólagos bejegyzésekkel — beosztásait meghamisította. Nevezett tehát *fejjelmi úton kellett elbocsátanunk* az erdőgazdaságtól és *ellene feljelentést tettünk az ügyvédségen*.

Véleményem szerint ilyen jellemű álszakemberekre sem a hegyvidéken, sem az Alföldön szükség nincsen. Tehát röviden: „ez az érem másik oldala”.

Hegedüs Máttyás
igazgató, Gyula.

Anyagtakarékosság — önköltségsökkentés a javítóműhely segítségével

A Szegedi Falemezgyár Gőzfűrésztelképének szakemberei — műszaki vezetősége — már régen keresik a megoldást túlvastag fűrészrönkök üzemen belüli feldolgozására, hiszen függőleges gattereink befogadó képessége korlátozott. A 70 cm középtámról felüli rönkökkel mégiscsak tenni kell valamit. Beruházási keretünk nem adott lehetőséget megfelelő új gép beszerzésére. Nem nagy mennyiségről volt szó, mindazonáltal évente pár száz köbméterre csak felment a túlvastag nyár, fenyő és tölgyfa mennyisége.

Több évvel ezelőtt még bárdolással segítettek ezen problémán rönkterünkön, de ez a megoldás korántsem volt gazdaságos. Néhány éve egyik helyi termelőszövetkezet faipari telepén horizontális gatteren dolgoztattuk fel a túlvastag rönkjeinket. Az anyag fel-lerakása, a készáru fel-lerakása, oda-vissza fuvarok tetemes költségtöbbletet jelentenek. Ez a megoldás sem bizonyult a végtelenségig járható útnak.

Mígnem ez év elején segítségünkre

jött javító műhelyünk vezetője, Galambos József főgépész, és műszaki vezetőségünkkel egyöntetűen, saját telepünkön „házilag” megvalósított egy visszahúzó rendszerű horizontális gatter.

Nagy ugyan az elfoglaltsága javító műhelyünk kiváló dolgozóinak, de amikor lehet előveszik ezt a munkát is és nagyrészt használt vasból, acélból, kisebb mennyiségű új anyagból rövidesen megvalósul régi vágyunk: a horizontális gatter, mellyel előkészítésképpen leprizmázzuk a nagyon vastag rönköket; a prizmat a gatteros, az oldalanyagot pedig a körvagy szalagfűrész „kezére” adjuk. A beton alapot már el is készítettük a rönktéren, meghajtó energia, egyenáramú motor is akad.

Nem dicsekvésként ismertetem a „családi szaporulatot” faiparunk szakembereivel, hanem követendő példaképpen mutatom be: mire képes a házon belüli egyetértő műszaki összedolgozás.

Pestalic László
Szegedi Falemezgyár

A méhészkedés viszontagságai

Az akáccal teli alföldi erdőgazdaságokban igen sokan igényelték államhitelt méhek és méhészeti felszerelések vásárlására. A debreceni erdőgazdaságban Lestyán József főmérnök irányításával megbékült volna már a méhészek az állami kölcsön igénybevételének módozataival. Ebben az erdőgazdaságban 130 kaptárt rendeltek és osztottak ki a méhészkedésre jelentkezők között. A méhek vásárlásával azonban már egy kis hiba volt, mert az államkölcsön hírére hirtelen emelkedni kezdtek a méhcsaládok eladási árai. Aztán a huzavonának az sem segített, hogy a bank lezárta a kölcsön folyósítását. Még így is elégedettek voltak az erdőgazdaság dolgozói, különösképpen a magycseréi erdészeten jelentkezők és vásároltak sokan méhcsaládot és méhészeti felszerelést. Egri Sándorné, Szabó József, Balogh György. Nemes József abban bizakodott, hogy az idén az akác jól fizet, sajnos, a május végi esőzés tönkretette a kezdő, induló méhészek számvetését. Május utolsó napjaiban egész Tiszántúlon háromnapos eső tönkretette a mézgyűjtés lehetőségét. Az akácvirág elsárgult és amíg napos időben egy nap alatt Nemes Józsefnek 10,5 kilót hordtak a méhek, addig a következő napokban már ugyanaz az állomány a dermesztő hidegben naponta egy kilót hordtak. Most aztán a kezdő méhészek különös helyzetbe kerültek. Nemes József például 3000 forintért vett négy kaptárt, két családot meg két kiló mulépet. A közepes állapotban lévő méhcsaládjai akácból már nem tudtak begyűjteni, ami azt jelenti, hogy mind ő, mind a többiek *segítségre várnak*, mert az erdőkben akácon kívül más mézgyűjtésre nem számíthatnak. Ilyen helyzetben *gondot jelent az október esedékes nyolc százalékos kamat fizetése*, hiszen további méznyerésre csak úgy számíthatnának, ha a méhállományukat vándoroltatni tudnák. Úgy mondják a kezdő méhészek, hogy jó volt az elképzelés, helyes volt a főigazgatóság akciója, mert a méhészet révén mind maguk, mind a nemzetgazdaság jelentősebb jövedelemre tettek szert. Az is természetes, hogy a méhészet kockázattal jár és ahogyan a nyereséget, úgy a ráfizetést is vállalnia kell a kezdő méhészet. Előfordulhat, hogy egy zártabb területen az akác kiesése révén komolyabb a károsodás, de az erdőgazdaság vezetősége még ilyen helyeken is megtalálhatja a módját, hogy *segít felkutatni a tarlóvirágban gazdagabb helyeket*, ami által elkerülhető, hogy a méhcsaládok egész esztendőben cukoretetésre szoruljanak.

Az akácnevelés néhány kérdése

A méztermelés fokozása érdekében tudósok, gyakorlati méhészek komoly erőfeszítéseket tesznek a *méh nevelés* terén, azonban a kívánt cél elérésének ez csak egyik nehezebben elérhető oldala, a másik a *mézelnövények nevelésének problémája*. Ezzel azonban sokkal szervezetlenebbül, korántsem olyan tudományos szinten és jóval kevesebben foglalkoznak.

Véleményem szerint a méztermelés fokozása a mézelnövények nevelése útján rendkívül időszerű és aránylag gyorsabban gyümölcsözteszhető. Gondoljunk arra, hogy például a gyomnövényből aránylag gyorsan kitenyésztett cukorrépa cukortartalmát poliploid neveléssel aránylag rövid tenyésztői munka útján 15–20 százalékkal sikerült emelni, — *miért ne lehetne hasonló eredményeket elérni a mézelnövényeknél is, jelesül az akácnál.*

A nevelés kérdése egyre időszerűbb. Nem új dolog, hogy lelkes méhészek megjelölnek oly akácfákat, amelyek azonos körülmények között (talajösszetétel, fekvés stb.) a többiekkel jóval megelőzve korábban, vagy jóval később virágznak, s ezekről magot gyűjtve igyekeznek az átlagosnál korábbi, illetve későbbi virágzású egyedeket kitenyészteni — már eddig is biztató eredménnyel.

E tenyésztői munkával az *akácvirágzás idejét átlagosan egy héttel is meg lehet nyújtani*. Ha most az így kitenyésztett korai akácegyedeket klimatikus okok folytán amúgyis az átlagosnál korábban virágzó ország-részekben telepítjük, míg a kései virágzásúakat a jelenleg ismert második (harmadik) akácvirágzás földrajzi térségében — az *akácvirágzás időtartamát időben jobban sikerült szétválasztani*, s megvalósíthatjuk az eddig ismert három akácra való vándorlás helyett a negyedik-ötödik virágzásra való vándorlást is. (Az ily irányú tenyésztői munka eredménye, ha a *nektártermelésen kitűnt egyedek kiválasztásával is* egybekapcsoljuk, még fokozottabbnak ígérkezik.)

Ezt a tenyésztői munkát lelkiismer-

retesen, csak az érdekelt méhészek közreműködésével lehet megvalósítani. Túlzott anyagi fedezetet sem igényelnek ezek a feladatok, hiszen az erdőgazdaságoknak az akác tenyésztésére (általában a mézelnövények tenyésztésére) vannak kérései.

Szervezeti kérdés az is, hogy az *erdőgazdaságokkal* (községi tanácsokkal, magánosokkal) *közreműködve pontosan elkészült térképek szerint*

a kitenyésztett korai, illetve kései akácok telepítésére hol kerüljön sor, hiszen az akácvirágzás idejének feltérképezését szorgos méhészek már nagyvonalakban el is végezték.

Tekintettel az akácfa gyors fejlődésére, minden remény megvan arra, hogy e munkák elvégzésével a magyar méhészet már egy évtized alatt kamatostul visszafizesse az erre fordított befektetést. *Várjuk az erdészeti szakemberek támogatását, illetve az itt felvetett javaslatokhoz hozzászólását.*

dr. Domján Mihály
méhész, Pécs

Az ifjú erdők védelmében

A mi vidékünkön folyó, balatonkörnyéki fásítás az úgynevezett kiemelt fásítások közé tartozik. A fásító erdészet elkészíti a terveket, az erdőgazdaság leszállítja a csemétét és suhángot, szakmai segítséget ad a fásítás elvégzéséhez és nem egy esetben a gyakorlati megvalósításban is segít. 1950. óta nagy összeget fordítottunk fásításokra és ha megnézzük az eredményességet,

megdöbbentő képet

kapunk.

Balatonvilágostól Balatonszentgyörgyig a déli partot szemlélve megállapíthatjuk, hogy a fásításra fordított összeg ablakon kidobott összeg volt. Balatonszabadiban a fásítások eredményessége nem éri el a húsz százalékot sem. A Balatonszabadi állomástól Siófokig a műút mellett egy erdősáv halvány nyoma látható, 1951-ben kezdték ezt telepíteni, de ma nincs ötven százaléknál nagyobb eredménye.

Az eredménytelenség oka

mindkét helyen a szakszerűtlen csemetediszponálás, a talajjelökészítés hiánya, azonkívül legeltetési és tűzkár.

Siófok és Zamárdi között a balatonújhelyi állami gazdaság és a Zamárdi Legeltetési Bizottság fásítását találjuk. Az állami gazdaság már harmadszor fásítja ugyanazt a területet, mert a legelő állatai eddig

minden évben tönkretették

a drága pénzen elültetett kanadainyár- és akácsuhángok ezreit.

A Zamárdi Legeltetési Bizottság a műút mellett egy sor platánsuhángot ültetett csaknem két kilométer hosszban. Ebből is csak hírmondók maradtak, Zamárdiban külön ki kell emelni az úgynevezett számárdombi fásítást, ami nem a falajnak megfelelő csemetével történt. Ennek és

a mértéktelen legeltetésnek „eredményeképpen“

a területen most apró, előregedett, és visszavágot akácbokrok vannak.

Balatonszárszó határában, közvetlenül a vasút mellett, nagyobb területen 4 × 4 méteres hálózatban hosszabb-rövidebb facsonkok meredeznek az ég felé, jelezve, hogy oda néhány esztendeje nyársuhángokat ültettek, de azokat a legelő jószágok és a játszadózó gyerekek letördelték.

Balatonszemes határában egy erdősávban ugyanez a helyzet.

Balatonlellén, Balatonfenyvesen és Balatonkeresztúron viszont látni egy-két szebb fásítást, ami azt mutatja, hogy

ezekben a községekben volt, aki törődött az elültetett csemetével.

Felmerül a kérdés, hogy miért nem lehet ilyen a többi fásított terület is, hiszen más községekben ugyanezek az adottságok vannak?

Ezek a szívfájdító jelenségek minden erdészeti szakembert nagyobb felelősségre kell buzdítsanak; fáradhatatlanul kell dolgozunk azon, hogy az emberek megismerjék az erdő jelentőségét s már az iskolában az erdő szeretetére kell nevelni az ifjúságot.

Zsiray Pál

erdőrendezési felügyelő, Zamárdi.

BAROMFITENYÉSZTÉS

Baromfi-, nyúl-, galamb és egyéb kisállatok tenyésztésével foglalkozó folyóirat. Nagyüzemi, valamint városi.

si, falusi és tanyai háztáji, vagy házkörül baromfitenyésztéssel foglalkozók számára egyaránt hasznos segítő-társ.

Megjelenik havonként egyszer. Előfizetési ára 1 évre 24,— Ft, félévre 12,— Ft.

Megrendelhető a Mezőgazdasági Könyvkiadónál (Bp., V. Beloiannisz utca 8.).

Albán utijegyzetek

Kis aggódással, vegyes kíváncsisággal, s a védőoltásoktól lázasan hevertünk a bukaresti express hálókocsijában: az ismeretlen, exotikus Albánia felé repített. Amit a lexikon és a középiskolai földrajzkönyv adatain kívül erről a kis országról hallottunk, az nem volt valami biztató. Halálos csipésű skorpiók, még a szálloda függönyén is, minden kö alatt életveszélyes viperák, miazmát lehelő mocsarak, maláriát terjesztő szunyogok, vérhas és tifusz minden csepp vízben. Orvos talán egy van, gyógyszer pedig ismeretlen fogalom.

Ma már tudjuk, hogy ennek jórésze mese, vagy legalább is túlzás.

A „Hotel Dajti“ a főváros egyik modern épülete

Szinte álomszerűen tűnik elő a messzeségből a hófehér szovjet luxus-hajó, a hétezer tonnás Krim. Holtfáradtan, a láztól kimerülve esünk be este 8-kor a kabinok kényelmes ágyaiba és mire reggel felébredünk, a dieselmotor egyenletes dohogása jelzi, hogy a hajó elindult a Konstancai-öbölből. Várna, Boszporusz, Istanbul, a görög szigetek moziképként futnak el szemünk előtt. Mindig újabb látványosság. Egy-egy hajó, egy delfin, egy ismeretlen sziget, Trója partjai, Pyreus, Athén fényei teszik változatossá a soknapos utat. Majd északnak fordul a hajó és a kapitány által beígért időpontra percnyi pontossággal kikötünk Albánia legnagyobb kikötőjében — Durrësi-ba (olaszosan Durazzo).

Negyven fokos melegben érkezik autóbuszunk Tirana luxusszállója

A Guri-i-Nusses 1868 méteres csúcsa. A sziklafal több mint 600 méter

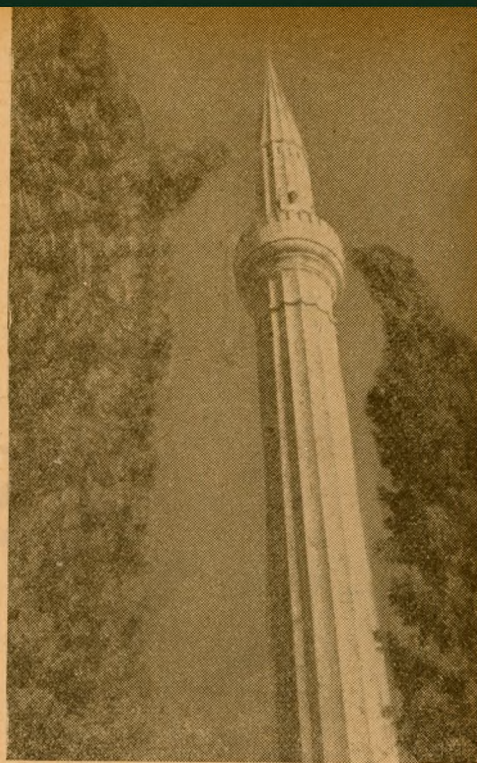
elé. A szálló egyszerű vonalai ellenére igen szép. Különös szépségét talán a *Cedrus deodara*-csoport emeli ki, vagy talán a mediterrán nap délutáni fénye. A forróságban üdülést hoz a kitűnő albán fekete, amit a *Hotel Dajti* bárjában fogyasztunk.

Albániában számunkra minden különös, minden meglepetés. A függönyökön nincs skorpió, az ivóvíz remekebb, mint Budapesten és Ilja *Mitrusi* kollégánktól kifogástalan német nyelven megtudjuk, hogy tavaly az egész Albán NK (*Republika Popullore e Shqiperise*) területén egy malária eset fordult elő. A szemetet a legkorszerűbb „Skoda“ szemetesautók gyűjtik reggelenkint gyomrukba.

Tirana bűbajos város, a sugárútjai a Skander bég-térre futnak össze, s számunkra ismeretlen fenyők és tuják szegélyezik, a parkok szélén oleander fák ontják virágaik mézédés illatát. Szállodánk a legszebb sugárúton áll, melyet lezár a Tudománycs Intézet palotája.

Nem szabad elfeledkeznünk az albán utatról és az albán soffőrökről. A lehetetlenül nehéz terepen az útépités igen költséges, ezért az albánok takarékoskodnak az út szélességi méreteivel, mert a sziklába vágott út minden centimétere súlyos költség. A keskeny utakat csak a főútvonalon szegélyezi korlát vagy kerékvető. A szédítő mélységek felett kanyargó vonalon a vakmerő albán gépkocsivezető biztos kézzel vezeti a remek terepjáró GAZ-gépkocsit. Nem túlzok, ha az utakat úgy jellemzem, hogy a szilvásváradai hegyi utunk hozzájuk képest balatoni műút. Szorítottuk bizony a GAZ-karosszériáját, amikor 600 m mély szakadék felett vezetünk úgy 40–50 km/óra sebességgel megelőzött egy-egy fát szállító 10 tonnás Skodát. Nem hiszem, hogy a külső kerék és a szakadék széle között két centiméter köz maradt.

És legfőképpen beszélünk kell az erdőkről! A Fani Vogelt szegélyező 2000 m magas hegyek között eltöltött négy hét korántsem elegendő, hogy beteljük az albán flóra különös szépségével. A bükk-régióban vagyunk. Ez a 40. és 42. szélességi fok között jóval magasabban kezdődik, mint odahaza. A gyönyörű, gyantadús feketefenyőállományokban 1350 m magasán az erdeifenyő elegáns törzsei jelennek meg, majd elegyetlen foltot alkotnak. Alattuk a kefesűrű természetes újulat. Öserdő ez a javából. A mi bükköseinkhez hasonló Mali-i-Shentit 1400 m magas platóját jegenyefenyővel elegyes bükkös borítja. A jegenyefenyők számunkra elképzelhető méretei mindenütt túlszárnyalják a bükkösöket. Meg kell állapítani azonban, hogy a bükkösökkel a hazaiak felveszik a versenyt. Fent 2000 m-en a bükköt, fekete és jegenyefenyőt felváltja a páncél fe-

A tiranai minaret

nyő (*Pinus leukoderms*). Vaskos, erősen kúpos törzsei dacolnak a szélllel, csak a villám szálalja őket. Szerite hevernek a leégett törzsek üszkös roncsai.

A tölgy-régióban az albán erdők nagy ellensége a kecske, csaknem teljesen tönkretette. Különösen azokon a helyeken kétségbeejtő a helyzet, ahol az anyakőzet szerpentin. A nehezen málló szikla újraerdősítésére egyelőre gondolni sem lehet. A kecske-kérdés végleges megoldását Albánia iparosítása fogja meghozni, midőn a hegyi pásztorok jó elhelyezést kapnak a gyárakban és a tengerpartok földművelészetkezeiben.

Az Albán NK. egymás után építi a különböző korszerű ipari üzemek egész sorát. Konzervgyárakat éppen mi magyarok szereltük fel, elbassani lemezgyárak modern gépeit pedig a Szovjetunió szállította. A mindig szaporodó gyárkémények füstje, a régi feudalista Albánia végét is jelenti. Albániának nagy utat kell megtennie, mert hiszen 1911-ben még az Ozmán birodalom gyarmata volt, ma pedig rohamosan fejlődő népköztársaság.

*

Délalbániai útunkkal veszünk búcsút ettől a rokonszenves kis országtól. A flórát itt a pálmák, olajfaligetek, a valónai tölgy, (*Q. qegilops*), a ciprusok, hatalmas kaktuszok, citrom és fügefák alkotják. A tenger mellett szédítő magasságban visz az útunk. 1500 m-en találkozzunk a görög jegenyefenyő (*Abies cephalonica*) szép példányaival.

Még egy fürdés az Ioni tengerben és búcsút mondunk a sasok birodalmának.

Pankotaj Gábor

A tokajhegyaljai és hegyközi erdősítések gondjai

A sárospataki erdőgazdaságban a tokajhegyaljai erdősítés során 1956-ban és 1957-ben 1000 hold területet erdősítettek. Az erdősítés során akadályt jelentett, hogy az érdekelt széleszeti hatóságok idejében nem jöttek ki az erdősítésre kerülő területeket. Még így is a tokajhegyaljai rekonstrukción belül az erdőgazdaság előbbre van betervezett tervteljesí-

A sátorlajújhelyi Várhegy

tésénél. Különösen Erdőbényén a kopár, meredek hegyoldalban jelentett gondot az erdősítés. Irtókapa, csákány előzte meg a pónilóval, számmárral, puttonnyal földet hordó csemete-telepítőket és bizony ez a munka nagy kitartást igényelt. A puttonyosok naponta harminc fordulónál többet nem tudtak megtenni.

Előnyt jelentett *Bánky Gyula* vezetésével kialakított, meghatározott erdőtípusoknak az erdőgazdaság részére való kimunkálása. Az egyes erdészetek közül az erdőhorváti erdészet komoly megtakarítást ért el. Az ékásós módszer helyes alkalmazása *Pákozdi Ernő* érdeme. A tavaszi jó munka elismeréseképpen méltán kapott célprémiumot a sárospataki, a kemencepataki és a sátorlajújhelyi erdészet is *Takács József, Bodnár Bertalan, Imricskó József, Járasi János* munkája minden elismerést megérdemel. A tavaszi munkák során a műszaki vonal is kitett magáért. *Corrádi Keresztély, Lócsei István, Koroknai István, Nagy Béla, Antal Antal* erdőmérnökök személyében hathatós segítséget kapott az erdőgazdaság vezetősége a munkák vitelében.

Zsákban hordják a földet a fásításhoz

Egy vasútfelbontási rendelet margójára

Hazánkban üzemben lévő erdei vasutak közül a legrégebbi a *rédei erdei vasút*, mely Bakonybánk állomásról indul ki s Réde községen áthaladva az annak határában fekvő erdőt tárja fel. Építése 1910-ben kezdődött, mai hossza 17 km, nyomtávja 760 mm. 1911-ben kezdődött meg a *franciavágási erdei vasút* kiépítése Huszárok-első pusztán keresztül a Gerence patak völgyében. Mai hossza 28,4 km, nyombősége 600 mm. A *városlódi erdei vasút* 1917-ben épült ki, majd a háborús termelés befejezése után kiépítője, a Veszprémi Faipar felbontotta. 1927-ben az erdőbirtokos részben új nyomvonalon újjáépítette. Mai teljes hossza 15,4 km, nyombősége 760 mm. 1952-ben a két vonalat csatlakozásba hoztuk a Laposok nevű erdőóri lakásnál. Ez az erdei vasút átszeli a Magas-Bakonyt és transzverzális összeköttetést létesít a Pápa—Bánhidai és a Veszprém—Devecseri MÁV vonalszakaszok között. Teljes hossza 43,8 km.

Erdei vasútaink további kiépítésére az első világháború,

ember és szállítóeszköz hiánya készítette az erdőbirtokosokat. Így 1917. évben épült a *hodoséri erdei vasút* s ugyanezen évben kezdték meg a *csömödéri erdei vasút* építését is. A *Lillafüredi Állami Erdei Vasút* kiépítése 1919-ben kezdődött s a forgalomnak 1920-ban adták át. Ezt követte a Dunántúl és a Felvidék többi erdei vasútja.

Mindezeket azért hozzuk emlékeztetőbe, mert a Közlekedés és Postaügyi Miniszter hozzájárulásával az Országos Erdészeti Főigazgatóság 36—1—40/1957. számú rendeletével engedélyezte a ma üzemben lévő legrégebbi erdei vasutunknak, a *rédei erdei vasútnak* felbontását. A megváltozott állományviszonyok, a közúti hálózat és a gépkocsizás kifejlődése, a mezőgazdasági termelés megváltozott módja gazdaságtalanná tették további fenntartását. Érdeemes azonban visszapillantani vasutaink fejlődésére, mikor a legrégebbit megszüntetjük, mert erdeink feltárásánál a vasútnak jutott a kezdeményező szerep.

Fritzsch Antal

Több támogatást az erdésztechnikusoknak

Kedves Szerkesztőség!

Erdésztechnikus vagyok. Sopronban 1955-ben végeztem. Azóta — amint tapasztaltam — sok baj volt mivélünk. Kevés megértést, kevés támogatást kaptunk. Társaink közül sokan csalódtak ebben a szép szakmában és elpályáztak más területre. Sokat elbocsátottak. Pedig mi szeretnénk hasznos tagjai lenni az erdész-társadalomnak. Ezért örömmel olvastam azokat a cikkeket, amelyek problémáink megoldását sürgetik. Ezzel kapcsolatban szeretném közölni én is gondolataimat.

Kezdem mindjárt azzal, hogy helyesnek tartom az iskola előtti gyakorlati idő bevezetését. Bár ez még nem minden. A 14—15 éves erdészgyakornok többnyire a szülői házhoz közel tölti el a gyakorlati idejét. Ha szorgalmasan dolgozik, havonta megkeres 6—700 forintot. Gondja, baja nincs. Lesz azonban mihelyt elvégezte az iskolát. Ekkor már nem a szüleinél lakik és a lakás, az ellátás sokba kerül. Az igényeink is megnagyobbodnak, hiszen már nem 15 évesek vagyunk, de a 25 életévünket még nem töltöttük be. Ha a munkánkat becsületesen akarjuk elvégezni,

akkor jó időben és rossz időben egyaránt a ránk bízott erdőt járjuk, vezetjük a munkát, adminisztrálunk és örökölni a nép vagyona felett. Az erdei munka jó ruhát és kiadós táplálkozást kíván. A lakott területektől sokszor távol esünk, többnyire nőtlenek vagyunk és az erdőgazdaságoktól kapott lehetőségeket a legtöbb-ször nem tudjuk kihasználni. Gondolok az illetményföldre és az állattartásra. A gyakorló technikus fizetése pedig ismét nem több 6—700 forintnál. Ebből viszont megélni nem lehet.

Mindenképpen szerencsésebb helyzetben vannak azok, akik jó fizikai munkájuk után valamely tanfolyamon elnyerték az erdési beosztást, mert visszakerülnek oda, ahol fizikai munkásokként dolgoztak. Mi pedig bejárjuk az egész országot és sehol sem tudunk megragadni. Ezért van az, hogy sokan búcsút intenek a szakmának.

Érdeemes ezen komolyan elgondolkozni. Több támogatást és nagyobb megértést várunk mi fiatal és kezdő erdésztechnikusok. Hiszünk abban, hogy megfelelő megoldást találnak problémáinkra.

Pöcze István

MILLIÓKAT jelentő újítás

Erről az újításról beszélgetünk az Erdei Termék Vállalatnál Kacsóh Endrével. Ő az egyik újító, a másik dr. Horváth Emil.

Mi az újítás és hogyan jött létre? — tettük fel az első kérdést.

— Az újítás lényege: az erdőgazdaságok területén lévő és eddig kihasználatlan nádállomány hasznosítása.

— A múlt évben alaposabban kezdtünk azzal a gondolattal foglalkozni, hogy az erdőgazdaságok területén lévő minden valamire való növényt hasznosítsunk. Ezek közül talán legtekintélyesebb tétel a nád. Az erdőgazdaságok árterein körülbelül *nyolcszáz ezer-egymillió kéve nád* nő évente. Ezt eddig nem hasznosították, mert legnagyobb része árnyékban nőtt, rövid, gyengébb nád.

— Sok próbálkozás és nádgazdasági tapasztalatsere után ebből a nádból olyan *építőelemeket* hoztunk létre, amelyeket rendes üzemi termeléssel igen nagy mennyiségben tudnánk az építőipar számára termelni. A problémának azonban van egy nehéz oldala is: megfelelő mennyiségű faanyag biztosítása. A rövid és gyenge nádból préselés nélkül csak úgy lehet kellő szilárdságú építőelemeket készíteni, ha azokat fabetéteket helyezünk el, illetve fakeretbe foglaljuk. Ehhez természetesen megfelelnek az erdei tisztításokból kikerülő nőtt karók vagy felfűrészelt hulladéknagyok is.

Milyen építőelemeket alakítottak ki?

— Felhasználás szerint négy ilyen elemről van szó: 1. Fagerendás, tehát főleg *vidéki épületekhez mennyezet-elem*. Egy ilyen elem két négyzetméter nagyságú, három-négy merevítő rúddal. Az elem nagy előnye, hogy a gerendákhoz egyszerűen hozzászegelhető és máris vakolható. 2. Az előbbinél sokkal nagyobb szilárdságú az egy négyzetméter nagyságú *padlás-terborító elem*. Ez teherviselésre készül. A nád közé tíz centiméterenként 4–4,5 cm átmérőjű karót vagy fűrészelt lécet helyezünk el. 3. Azokhoz az építkezésekhez, ahol vasbetongerendát alkalmaznak, *külön mennyezet-elemeket* alakítottunk ki. Ez, a gerendák irányával párhuzamosan futó 90×200 cm-es, négy merevítővel ellátott elem és gerendaperemtől gerendaperemig kitölti a mennyezetet. Az egyes elemeken a gerendákra merőlegesen 5 cm átmérőjű karókat szegünk, amelyek végeikkel a gerendák vállaiba fekszenek. Igen nagy előnye, hogy egyetlen mozdulattal beemelhető és a mennyezet azonnal vakolható. 4. A negyedik típust a *baraképítésekhez* alakítottuk ki. Ez az elem léckeretbe foglalt 2 négyzetméter nagyságú nádpalló: 4–6 hosszanti és 2–3 keresztirányú merevítőléccel biztosítja a kellő szilárdságot. Sablonszerűen beépíthető és vakolva 9–10 cm vastag fal képezhető belőle, amely jó hő- és hangszigetelő. Különösen alkalmas ez a típus — szemben a je-

lenleg használatban lévő hasonló elemekkel — a barakmennyezet fedésére.

— Milyen előnyei vannak ezeknek az építőelemeknek?

— Gazdasági szempontból rendszeres felhasználásuk azért előnyös, mert eddig hasznosítatlan anyagot használunk fel a gyártáshoz. Kétségtelen, hogy nemcsak nádra, hanem fára is szükségünk van, de ezt a legrosszabb esetben a tűzifa terhére biztosítani tudjuk. Ugyanakkor fel tudunk szabadítani nagy mennyiségű, első osztályú exportnádát, amit jelenleg a nádgazdaságok hasonló elemek készítésére használnak fel. Nem utolsósorban meg kell azt is említeni, hogy a vidéki építkezéseknél a mennyezet vagy a padlástér deszkaborí-

tása helyett a mi elemeink felhasználása esetén a faanyagmegtakarítás 65–85 százalékos. A gazdasági szempontoknál nem hanyagolható el az sem, hogy mindez rendkívül kis beruházzal megoldható. Műszaki szempontból az általunk kialakított elemeknek, szemben a nádgazdaságok által eddig gyártott nádpallókkal az az előnye, hogy bármelyik típus percek alatt beépíthető.

Búcsúzáskor megkérdeztük még Kacsóh Endrétől, milyen stádiumban van az újítás megvalósítása?

— Az első mintákat elkészítettük és *valamennyit bemutatjuk az Ipari Vásáron*. Ekkor hívjuk össze az érdekelt szervek képviselőit, hogy mondják el véleményüket, és ha az elemek megfelelnek, várható igényeiket is. Reméljük, nem fogunk munkánkban csalódní, és *összel megkezdhetjük a rendszeres üzemi termelést*.

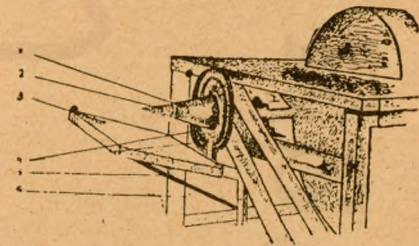
ÚJ TŰZIFA HASÍTÓ

Kepsta Domonkos lengyel erdőmérnök ismerteti ezt az újítást a „Les” című szaklap hasábjain.

A fa hosszirányban történő szétválasztásának módszerei közé tartozik a hasítás; mint előkészítő művelet, megelőzi a fa tüzelését, szénítését, lepárlását vagy gázosítását. A fa feldolgozásánál a *hasítás és a darabolás igényli a munkaidő legnagyobb százalékát*: döntés 8,4%, legallyazás 18,3%, darabolás 27,5%, kérgezés 27,5%, összerakás (rakodás) 18,3%. A hasítás azonkívül, hogy munkaidőben igen igényes, sok energiát is felemésztő munkafolyamat. Eppen ezért már régi újítási törekvés, hogy ezen a munkaterületen is gépesítést vezessenek be. A cél mindig a következő volt: a *fizikai erő kifejtés csökkentése*, a munkafolyamat gyorsítása, a termelékenység növelése, a fakitermelő munkások jövedelmének növelése, s nem utolsósorban az is, hogy olcsóbbá tegyék a munkát az anyagban bekövetkező minőségi romlás nélkül.

mozgással vitték át az energiát az ékre.

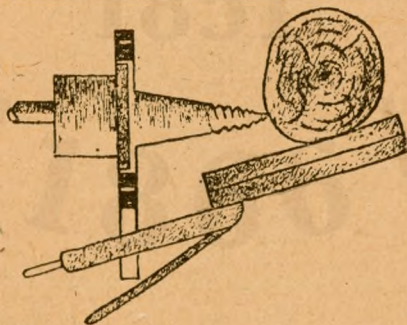
Az utóbbi hónapokban egy újításpánál felhasználták a gépi hasítás területén azt a tapasztalatot, hogy minden kúpos alakú tárgy vagy eszköz a fába hatolva igyekszik azt két részre elkülöníteni. Eppen ezért az Ausztriai K. G. Veiler, Allgen-i cég által

készített berendezés fő része egy kúpos fúró, amit bármilyen tengelyrészhez kapcsolni lehet (körfűrész, elektromotor, traktor (1. sz. ábra). A gép másik fő része *egy támasztó asztal*, amelyre a hasításra szánt fadarabokat elhelyezik és a kúpos fúróhoz annak segítségével szorítják a darabokat. A fúró lényegében csavart ék. A munkafolyamatnál fontos, hogy a fúró csak a hasítandó fa közepéig hatoljon be. (2. sz. ábra.)

A csavart éknek a meghajtó résszel való közvetlen érintkezését védőgyűrű akadályozza (az 1. ábrán 4-el jelölve). A gyűrű meggátolja, hogy a meghajtó heveder balesetet okozzon.

A dortmundi munkafiziológiai Max-Planckov Intézet összehasonlító kísérleteket végzett az ismertett gép és a kézi fejszével történő hasítás között. A kísérleti eredmények igazolják, hogy a *gépi munka sokkal termékenyebb és csak kis mértékben megerőltető*. Amíg a kézi berendezéssel 13–16 perc alatt 0,1–0,25 ürméter fát lehetett felhasítani, addig fejszével csupán 0,15–0,16 ürméter. A fejszével való hasítás alátétlen történt. A gép tehát csaknem 30%-kal termelékenyebb.

A múlban a fahasításra *éket* használtak (fa, fém, vagy ezek kombinációja) az éket kézi erővel súlyok segítségével verték a fába. Az utóbbi száz évben többféle hasító gép alakult ki, melyek forgóingá mozgással használták fel az energiát (forgóhasító, inga-hasító), vagy egyes inga

Tavasz a kisvárosban. Csupa derű és vidámság ez a szovjetfilm: egyszerű emberek, egyszerű életének apró eseményei, de számukra mégis nagy események. A film rendezői kitűnően érzékeltetik, hogy nincsenek emberek problémák nélkül. Az emberek közötti kapcsolatok, a szerelem és a hivatás gondolai, buktatói között is meg kell látnunk, ki az aki derekasan meg tudja helyét állni, mint élettárs és mint a közösség hasznos tagja. Persze mindez a film-ben, éppen azért mert művészi igényekkel készült, nincsen így kimondva, hanem a játékos, kedves jelenetek során, természetes egyszerűségben bontakozik ki előttünk. A szereplők őszinte elmélyültséggel valósítják meg a film írójának és a rendezőknek elképzeléseit.

A boszorkány. (Francia film.) Különleges alkotás, nem jár a megszokott utakon. Egy eldugott svéd hegyfaluban keveredik különös kalandba egy francia mérnök. A hegyvidék lakóiban még él valamilyen zavaros boszorkány elképzelés és az erdők magányában élő öreg asszonyt kíséri ez a babonás félelem. Egy vadászat során a mérnök megismerkedik a „boszorkány” unokájával és csakhamar gátakat nem ismerő szenvedély lobban lángra a találkozásból. De a falu népe nem tűri ezt a kapcsolatot: boszorkány és mérnök nagyon rossz párosítás ezeknek az embereknek a szemében. Egy vasárnapon a faluba merészkedő, lobogóhajú szőke leányt a babonás asszonyok tömege megtámadja, majd amikor onnan sikerül elmenekülnie, az erdei úton egy részeg férfi közel halántékán találja s a lány meghal, mielőtt a mérnök segítségére siethetne. A „boszorkány” leányát Marina/Vlady játsza, akit már az *Őzönvíz előtt* és az *Első szerelem* főszerepében is megszeretett a magyar közönség. A különleges és idegenszerű mesét lényének bája és játékának finomsága hozza közel a nézőhöz.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

BALASSA GYULA

Megjelenik havonta egyszer

Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám

Telefon: 110-025.

Kiadóhivatalt:

V., Beloiannisz utca 8.

Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámalszám: 61055 39822-689/2 - Révai (Fel.: Povárny Jenő) Példányszám: 3000

Hívogató

Hűs erdő tárja ágait —
lásd, mintha én tárnám karom.
A rét vadóc virága int
és hív e ház a lány hegyoldalon.
Eléje ülnék s mint a fű, a fa,
mi is néznénk a mélybe,
ahol a ringató Duna
hajókkal fut, mesélve.
Hajunkon hullt levél rezegne,
pihennénk, és az alkony
akár nagy, lenge függöny,
reánkterülne halkan...
Kereslek, hol kerülsz élelem.
A völgyben fűrészgép zönög, —
Téged idéz a munka
s rámgondolsz te is most,
amíg a vásznakat szövöd.

Megszűnik ott lenn majd a zöngés,
csak bennem nem lesz nyugalom.
Hűs erdő tárja ágait —
lásd, mintha én tárnám karom.

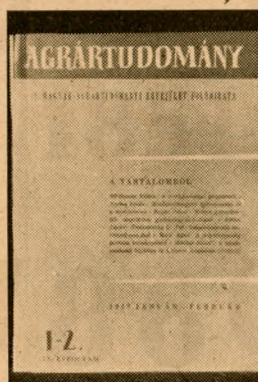
POLGÁR ISTVÁN

A költő közeljövőben megjelenő.
Leszállt a dér című kötetéből.

Kinevezések. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Stróbl Kálmánt a faipari főosztály vezetőjévé, Takács Józsefet főosztályvezetőhelyettesévé, Kocsmár Ferencet a főigazgatóság főkönyvelőségének vezetőjévé, Imreh Jánost a főkönyvelőségen csoportvezetővé és főrevizorrá, egyúttal a főkönyvelőség helyettes vezetőjévé nevezte ki. Ugyanakkor Dani Jánost a szegedi falemezgyár igazgatójává, dr. Amrik Lászlót igazgatóhelyettes főmérnökévé, Sajbán Pált a ládaipari vállalat igazgatóhelyettes főmérnökévé és Mátyus Ferencet a szentendrei kocsigyár igazgató helyettes főmérnökévé nevezte ki.

AGRÁRTUDOMÁNY

Ismerteti a mezőgazdasági tudományok és a gyakorlat kapcsolatának

kérdéseit és az élenjáró termelési módszereket. Értékeli a mezőgazdaság egyes területein elért eredményeket, bírálja a hibákat. Ezzel messze-menő segítséget nyújt nemcsak a mezőgazdasági gyakorlatban, hanem az igazgatásban, oktatásban és a kutató munkában dolgozó szakembereknek is. Behatóan foglalkozik mező-

gazdaságunk fejlesztésének elvi kérdéseivel. Tudományos cikkei átfogják a mezőgazdaság valamennyi ágát. Megjelenik havonként. Előfizetési ára egy évre 96,— Ft, fél évre 48,— Ft. Megrendelhető a Mezőgazdasági Kiadónál (Bp., V. Beloiannisz u. 8.).

Új főkönyvelők. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Gartner Sándort a Budapesti Fűrészek, Illés Lászlót a szombathelyi erdőgazdaság, Vizmatyi Józsefet a sárvári erdőgazdaság főkönyvelőjévé nevezte ki.

Az ideai statisztikai beszámolósi rendszer. A gazdasági bizottság határozata alapján az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője 10/1957. számú utasításával (Erdészeti Értesítő 19. szám) szabályozta az ideai statisztikai beszámolósi rendszert. Ennek értelmében az OEF-hez tartozó ipari vállalatok 28, az állami erdőgazdaságok 22, az erdei termékeket feldol-

gozó és értékesítő vállalat 8, a fűz-kitermelő és kitermelő vállalat 9, a közlekedéssel foglalkozó erdőszeti vállalatok 11, az Erdért vállalat 8, az egyéb vállalatok 9 különböző statisztikai beszámoló jelentésre vannak kötelezve.

Felmentések. Az OEF vezetője Imreh Jánost a főigazgatóság főkönyvelőségének vezetői, Csabán Istvánt az Állami Erdőrendezési Intézet igazgatói, dr. Amrik Lászlót a Szegedi Falemezgyár megbízott igazgatói, Kühár Ferencet a Ládaipari Vállalat főmérnöki, Barabás Istvánt a Szegedi Falemezgyár főmérnöki és Palotás Józsefet a Szentendrei Kocsigyár műszaki vezetői teendőinek ellátása alól felmentette. Ugyancsak felmentette a főkönyvelői tisztségük alól Forgács Sándort a Budapesti Fűrészeknél, Balta Ferencet a szombathelyi erdőgazdaságnál és Óhidi Ferencet a sárvári erdőgazdaságnál.

A múlt évi árvíz nagy kárt okozott a tolnamegyei erdőségek vadállományában, különösen a fácánállományban. Most tizenöttagú vadásztársaság utazik Csongrádba fácántörést gyűjteni, amit azután az első tengelici kísérleti tangazdaságban mesterségesen keltetnek ki számukra.

Királyi palota facölöpökön

Az amszterdami királyi palota alapozlopait 1648-ban a westfalai béke évében rakták le. A két világháború között ki kellett szedni néhány darabot ezekből az oszlopokból a központifutás bevezetése miatt. A kiemelt gerendák a szakértők véleménye szerint teljesen egészségesek. A hollandokat ez a tény valóban megvívhatja a vízbe épített fának ellenállóképességéről, hiszen királyi palotájuk is háromszáz éves faoszlopokon áll. A holland plakátversenyen is megörökítették ezt, a plakáton hatalmas oszlopok tetején áll a királyi palota, alatta a felírás: „Fa tartja”.

Traktorosnap. Június 9-én immár negyedszer ünneplik meg a traktorosnapot. Az erdőgazdaságok is résztvesznek az ünnepségeken.

Dombosítják a gemenci erdő egyes részeit. A mesterséges dombok célja, hogy menedéket biztosítsanak az értékes vadállomány számára egy esetleges nagyobb árvíz esetére is.

Két műszakban dolgozik a báta-széki erdészet fagyártmánytermelő fűrésztelepe. Ilyen módon megkészezik a kihozatalt és különösen jelentős, hogy kétszeresére emelkedik bányászéledektermelésük is. A szél-deszkát a komlói bányának szállítják.

Cellulóz dunai nádból. Az NDK cellulóz, papír és grafikai harmadik tudományos műszaki tanácskozásán beszámoltak azokról a kísérletekről, amelyek 1953. óta folynak a dunai nád hasznosítása tekintetében. A

A bálványfáról

Ez a Kelet-Ázsiában őshonos faj a déltiroli és dalmáciai karsztok fásításakor igen hasznos segítségnek bizonyult, de egyébként eddig csak parkokban kapott helyet. Száraz talajokon is megél, ha azok nem nagyon tömöttek, mert húsos gyökerei elég érzékenyek; legjobban díszlik a laza homokokon. A füst nem tesz kárt benne, ezért például bányahányók betelepítésére igen alkalmas. De fagyállósága még nincs kellőképpen tisztázva. Mivel még a nyáráknál is gyorsabban nő, behatóbb tanulmányozása igen kívánatos. (F. Bauer tanulmányának ismertetése az Allgemeine Forstzeitung nyomán a Külföldi és Hazai Agrárirodalmi Szemle erdészeti sorozatának 1957/2. számában.)

A szentgotthárdi rendőrség őrizetbe vette a Farkasfa község határában fekvő erdő dézsmálóit: Soós Józsefet és Ferencet, Rávecz Jánost és Istvánt, Sipos Györgyöt és Kovács Annát, mert engedély nélkül csaknem ötvenezer forint értékű fát loptak el az erdőből.

A Gyula-környéki erdőkben csaknem huszonöt esztendője nem láttak már vaddisznót, most igen nagy számban mutatkoznak ismét. Minden valószínűség szerint Romániából vándoroltak át a tél folyamán az Alföldre.

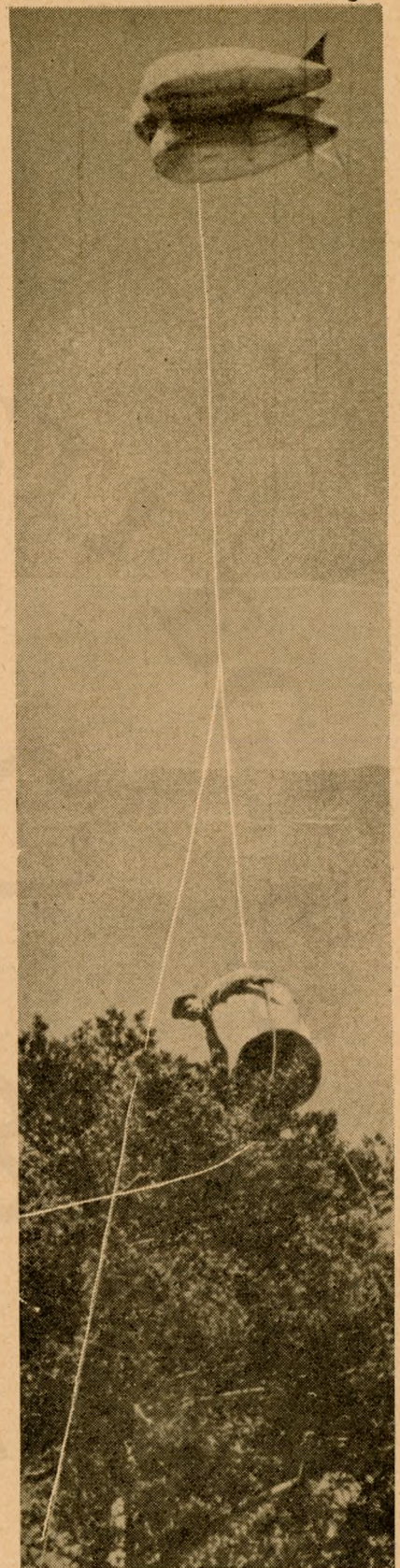
Kevesen tudják, hogy egy fácán négy kiló rovar, öt kiló gyommagvat, a fogoly pedig két kiló rovar és három kiló gyommagvat fogyaszt évente.

A világ legmagasabb fája a szakemberek szerint Ausztráliában a brisbanei parkban áll. A 124 méter magas gumifa életkorát 300 évre becsülik. Ezideig minden tavasszal újra kizöldül.

Megjelent a Földművelő

a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének lapja. Szeretettel köszöntjük új laptársunkat, mely már első számával is bebizonyította, hogy a nagymúltú Földművelő harcos, szocialista útján kíván haladni, a mezőgazdaság és erdészet munkásai érdekében. Több cikk és hír foglalkozik az erdészet kérdéseivel, a lap szerkesztői egész oldalt adtak a szakszervezeti élet taglalására, azonkívül versek, novellák, színes riportok teszik változatossá az első lap tartalmát, amelyet Borbás Lajos, a szakszervezet elnökének cikke vezet be.

Fajesibék, fajkacsák, belgaóriások, prémnyulak, fajgalambok résznevelésre, feleszaporulatra, részletfízetésre kaphatók, előjegyezhetőek. Szilas kisállattenyésztő Szeged, Postafiók.

Ez a léghajó egy svéd mérnök elgondolása alapján erdészeti szolgálatot teljesít: a magas fenyőket megkerülve a jóformán elérhetetlen tobozokat gyűjti össze

Duna deltájában német és román szakemberek kísérleteinek tanulságai alapján most együttes tervet dolgoztak ki egy hatalmas kombinát építésére. A munkálatokban a csehszlovák és lengyel szakemberek is résztvesznek.

Kizöldelt a 250 éves ezüsthárs a fényi erdő csaknem félezer holdas védett területén. A fa magassága meghaladja a 20 métert, átmérője pedig 120 centiméter.

Az őz, a muflon és a tuzok vadászata hazánkban kezdetét vette s máris nagy számban jelentkeztek a nyugati országok vadászai, hogy nálunk áldozzanak sportszenvedélyüknek. Több francia és német vadász tért haza eddig gazdag vadászszákmánnyal, a közelmúltban pedig beutazási engedélyt kért egy huszonöt éves hamburgi leány is, a leány egy nagy áruház alkalmazottja, már több esztendeje rendszeresen vadászik.

Kivirágzott a Japánból származott tulipánfa a sarvasi arborétumban.

Megkezdődött a mulfonanyák ellése, a bükkü rezervátum területén, a muflonok tartózkodási helyén zárt körzetet létesítettek, hogy a kirándulók és a vadászok ne háborgassák őket. Az erdészek véleménye szerint ebben az évben csaknem száz muflonbárány lát napvilágot.

Harminchat elefántért 30 millió dongó

A „Norig nyhiep“ (Mezőgazdaság) című északvietnámi hetilap írja, hogy 1956. szeptemberétől ez év márciusáig Thuong Thu vidékén harminchat elefántot lőtek. A harminchat elefántért összesen harmincmillió dongót, azaz csaknem százhuszezer forintot kaptak. Kár, hogy a vadászat még egyáltalán nincs szabályozva. A lelőtt elefántok száma annál is figyelemreméltóbb, mert alighanem Laoszból átszivárgott vendékek voltak.

Simon bácsi

A Bükk déli lejtőjén, ahol a Vöröskópatak és a Hidegkútvölgy találkozik, áll egy csemetekert. Mellette egy kedves erdészház. Az erdészház lakója a csemetekertek tapasztalt kezelője a jó öreg Simon bácsi. Odaszokott, szakértő női brigádja van s mint nagy botanikus, őket is állandóan oktatja. Állandóan tanul s erdészársai szerint egyetlen hibája, hogy nem szereti a bort. Javára szóljon azonban, hogy olyan illatos dohányt szív, amelynek még az antinikotinista sem tud ellenállni. No, és hogy el ne feledjem: szereti a puskát, van neki sörétes is, golyós is. Hogy a vadászszerecsene nem mindig jár a kezére, az nem rajta múlik, mert mikor Simon bácsi az Egresvölgyben várja a disznót, akkor a vaddisznók az Egés alatt törnek a kukoricát, viszont ha az Egés alatt ül lesen, az Egresvölgyben csámcsog a jó kan. Simon bácsiról szól a következő két anekdóta.

hogy egy ízben már kétezre forint ára bort ígértek érte, de Simon bácsi nem adta. Viszont ennek az ajánlatnak a hírére egymásután négy erdész jelentette be igényét a Betyár egy-egy kölykére. Hát igen, nem akármi-lyen kutya a Betyár, ennek párja a közelben csak egy van, három faluval arrébb, Egerben. Ha elérkezik az idő, oda fogja küldeni a Betyárt Simon bácsi.

S az az idő elérkezett, csak hogy oly rosszkor, hogy Simon bácsi ott nem hagyhatta egy percre sem a csemetekertet. Gondolta, rábízta a kutya sorsát Lajosra, a fiatal erdészre, aki ugyancsak igényt tart kutya-kölyökre.

Hát elindult Lajos a Betyárral Egerbe. Még husángot is vágott magának, minden eshetőségre számítva. Nem is történt semmi különös. Felnémetig, ott viszont egy puli, meg egy foxi igen-igen szemügyre vette a Betyárt. Dolgoznia kellett a husángnak, nehogy hiba legyen a jó-

kémlelte az utcákat s mivel idegen kutya sehol sem mutatkozott, kikötötte a Betyárt a fához, ő pedig betért a söntésbe. Két hajtsára kiitta a fröccsöt s csupán cigarettavásárlásért időzött néhány pillanatot, aztán fogta a pulhoz támasztott husángot s kilépett a boltajtón.

badon dézsmálhat a róka.

— Jó, jó — hümmögött Simon bácsi s még abban a pillanatban elhatározta, hogy jóvátérszi vétkét.

Jól tudta, hogy tízóra tájt szokott jönni a vörös rabló. Eligazította tehát gyorsan munkásait és kilenc óra körül visz-

... tíz óra tájt szokott jönni a vörös rabló ...

Megdörzsölte a szemét, megrázta a fejét, mert hát jó borivó ember, egy fröccstől még nemigen lát duplán, de azon a pórázon bizony most két kutya volt: a csudálatosan szép és ügyes Betyár és egy nyeszlett kувasz.

Csak másnap vitte haza a Betyárt Lajos, nem is szólt Simon bácsinak semmit, de mire a kölykök meglettek, akkora híre futott a kalandnak, mert az összes igénylők egyszeriben visszaléptek. Simon bácsi pedig nagy biológiai tudományossággal igyekszik magyarázatot találni azóta is a furcsa átöröklésre.

Róka jár a kertben

Egerbe készült Erzsi néni, Simon bácsi hűséges élete párja. Bucszásznál megmosta Simon bácsi fejét:

— Szép kis vadász vagy te, be kell zárjam a tyukjaimat, amíg odavagyok, mert téled sza-

szatért az erdészházhoz. Bezárta a házba a kutyaikat, aztán kiemelte a nagy kakast az ólból, zsineget kötött a lábára és a kertben egy szilvafához csombékolta a zsineget. Ő maga pedig a puskával behúzódott a méhesbe, nyolcas sörétet töltött a csöbe és várt. Háromnegyed tíz fele már erőt vett rajta a vadászizgalom. Abban a pillanatban azonban kocsi ment el a ház előtt és bekiáltott a kocsis, hogy „Simon elvtárs hozza már a bárcát!“ És Simon bácsi kötelességtudóan a kocsihoz ment, hogy számbavegye a kocsis rakományát. Sebti- ben útnakindította a kocsikat és sietett volna vissza falhoz támasztott fegyveréhez. Útja a szilvafa mellett vezetett el, de a fickándozó kakas helyett már csak a zsineget találta ott s egy csomó toll azt igazolta, hogy a kakas nem gyaloglós távozott.

Fejér Kálmán

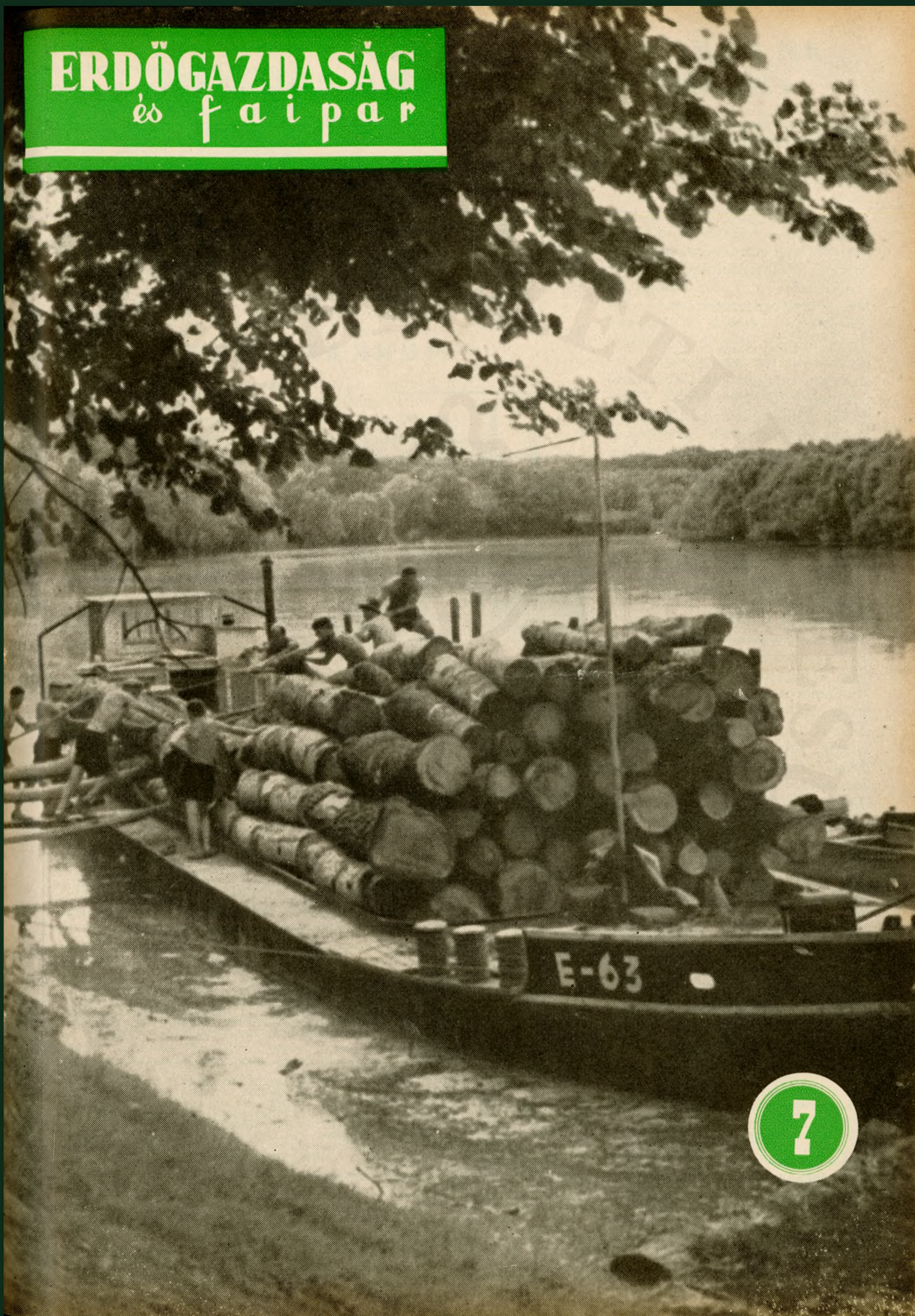
... igyekszik magyarázatot találni a furcsa átöröklésre ...

A Betyár kölykei

Nem is volna vadászember, ha a kutyát nem szeretné. A Betyárt például nem egy erdei hajtóvadászaton hozta már vadászvonalra a vaddisznót. Olyan kutya ez,

vendőbeli kölykökkel. Beleizzadt Lajos, mire Egerbe ért. S hogy végre biztonságba tudta a Betyárt, megállott az egyik italtöltő előtt, hogy az út porát leöblítse. Előbb gondosan körül-

ERDŐGAZDASÁG és faipar

AZ EGRI ERDŐGAZDASÁG VERSENYFELHÍVÁSA

Az egri erdőgazdaság fizikai és adminisztratív dolgozóinak kezdeményezésére az erdőgazdaság szakszervezeti bizottsága 1956—57-es gazdasági évre — lényegében a hátralevő időszakra — teljesen új alapokra fektetve munkaversenyt hirdetett. Felhívásuknak alapvető célikitűzése az élizemcím elérése az erdészetek és a két vasútüzem fokozott teljesítményei alapján. Ennek az érdekében vállalták az egységnyi területen megtermelt kiültethető csemete mennyiségének fokozását a csemetek minőségének és az önköltségnek javításával (ez már a gazdasági év eddigi időszakában lényegében befejeződött, illetve az őszi erdősítésekre való felkészülést jelenti). Maguk elé tűzték ezenkívül, hogy a tisztításokat 90 százalékban elsőosztályú minőségben végzik a megadott önköltségen belül és az ellenőrző területeket mindenhol pontosan meghagyják. A favágatási terv szerint előírt iparifa százalékot javítják, értékesebb választékok ki-termelését vették tervbe, ugyan-csak az önköltség csökkentésével. A fagyártmánytermelésben a gépi munka minél szélesebb-körű alkalmazásával kívánják biztosítani az önköltség csökkentését. Szállítás, értékesítés vonalán vállalták, hogy az összes kitermelt anyagot augusztus 15-ig megfelelő szervezéssel rendeltetési helyére juttatják. A fogatüzemben a lovak jó kondícióját biztosítják a teljesítmények egyidejű növelésével. Gépeik állandó üzemképességét a megelőző karbantartás bevezetésével biztosítják, az üresjáratokat megszüntetik. Munkavédelem terén a minél teljesebb balesetmentességet tűzték ki célul. Végső fokon minden egyes ágazatban az egységre

első önköltség csökkentésével kívánják megoldani feladataikat.

Ez a helyes kezdeményezés mutatja, hogy a munkaversenyekkel kapcsolatban nincsen szükség felülről szervezésre és irányításra. Viszont az egriek felhívása nyomán most már

sürgősen szükség van arra, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság foglalkozzék a megsegítés módjával és adja meg az ösztönzést az erdőgazdasági nemkülönbön a faipari munkaversenymozgalom felújulására az élizemfeltételek kidolgozásával és mihamarabbi nyilvánossághozatalával, az élenjáró dolgozók kitüntetésének, jutalmazásának szabályozásával.

MUNKANAPTÁR

JÚLIUS

1	FAHASZNÁLAT. A gyérítések, tisztítások, egészségügyi termelések folytatása és befejezése, az iparifa és tűzifa közléte, szállítása, valamint a vékony tűzifa összegyűjtése és kötegelése továbbra is fontos feladatunk. Esedékes a cserkéreg szárítása után a pajtákba szállítás, a törés és értékesítés. Fokozzuk a fagyártmánytermelést, állítsunk be két műszakot a friztermelés növelése érdekében. Ne hagyjuk figyelmen kívül a mérségetést és bokszenitést.
2	ERDŐMŰVELES. Állandóan végezzük a csemetekertek, erdősítések és fásítások ápolását. Gondoljunk a károsítók elleni védekezésre csemetekertjeinkben és az erdősített területeken. Jelöljük ki a gyérítéseket. Végezzük el a talajelőkészítést az őszi erdősítésekhez. Egyes fajaqvak gyűjtése már ebben a hónapban elvégezhető, erről se feledkezzünk meg.
3	GÉPESÍTÉS. Az univerzális traktorokkal folytassuk az ápolási munkákat az SZ-80-as traktorokkal és a rigol-ekékkel pedig a vágásterületek talajelőkészítését. A tolólemezes gépekkel a közelítő és gyűjtőutak kialakítását, illetve karbantartását végezzük. Kötőrök és kompresszorok az útkarbantartáshoz szükséges anyagot készítsék elő. A kedvező úti-szonyok lehetővé teszik, hogy a közelítő és szállító gépeket a lehető legnagyobb mértékben foglalkoztassuk.
4	MEZŐGAZDASÁG. Nagy feladatok következnek júliusban a mezőgazdasági területeken. Megkezdődik az aratás, cseplés, behordás, begyűjtés. Tegyük meg minden intézkedést a szervesanyag minimálisra csökkentése érdekében. Fontos feladat a szena behordása és kizalozása is. Ne feledkezzünk meg a kapás növények szükségszerű, rendszeres ápolásáról sem.
5	ERDEI TERMÉK. Az esőzések következtében igen sok az erdei gomba, nagy lendülettel végezzük tehát a gombagyűjtést. A szamóca után most már a málna is érik: a gombával egyidőben az erdei gyümölcsök gyűjtését is végeztessük. A csirázatokban ellenőrizzük a fehér fűzessző előállítását. Kísérjük figyelemmel a fűztelepek munkáit.
6	VADÁSZAT. Aratás idején bőven nyílik alkalom, különösen az apróvadak védelmére. A gabonából menekülő róka is puskacső elé kerülhet. Megkezdhetjük a szaporulat és vadállomány becslését. Vadföldünket kapáltassuk meg. Zaberés idején védjük a szántóföldet a vaddisznóktól. A hónap végén megkezdődik az őzek üzekedése.
7	ADMINISZTRATÍV FELADATOK. Indítsuk el az 1958—59. évi favágatási tervet összeállításához szükséges munkákat. Készítsük folyamatosan az 1957—58. év erdőművelési szakmai alapterveket. Munkáljuk ki az egyes géptípusok eddigi önköltségi eredményeit, hogy a következő gazdasági év tervezésénél felhasználhassuk. A jövő évi beruházási igényeket augusztus 1-ig állítsuk össze, a gépigényt az önköltségi adatokkal támasszuk alá.

CÍMOLDALUNK

Az első oldalas képünk a kisrezéti Dunaágban folyó rönk-berakodást mutatja a bajai erdőgazdaság területén.

27—31. HÉT

1957. JÚLIUS

31 NAP

Országos erdészeti értekezlet

Kétnapos tanácskozáson vitatták meg az erdőgazdaságok és a faipari vállalatok vezetői az időszakos problémákat

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság július 11—12-én országos értekezletre hívta össze Budapestre az erdőgazdaságok, faipari és egyéb erdészeti vállalatok és intézmények vezetőit. Az értekezleten részletesen megvitatták az erdőgazdaságok és a faipari vállalatok 1956—57. első félévi munkájának tanulságait, az erdészet előtt álló legközelebbi tennivalókat, valamint behatóan foglalkoztak az októberi ellenforradalom eseményei és az ellenséges cselekmények hatásainak az erdészet területén való gyors felszámolása módjaival.

Az értekezlet megnyitó ülésén dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes az OEF vezetője tartott beszámolót az erdészet egész területének problémáiról.

Balassa Gyula miniszterhelyettes az erdészet helyzetéről és legközelebbi feladatairól

— Az októberi-novemberi ellenforradalmi események óta másodízben jövünk össze országos értekezletre — kezdte beszámolóját dr. Balassa Gyula — hogy részletesen meg tárgyaljuk az erdőgazdaságok és a faipar problémáit. Az idei év január 25-én tartott országos megbeszélésén még más körülmények között folytattak le a tanácskozások. Pedig már ekkor — mondotta — a helyzet teljesen világos volt abban a tekintetben, hogy a hatalom birtokosa megingathatatlanul a munkásosztály marad. És világos volt az is, hogy a politikai hatalom megszilárdítása mellett az ellenforradalom okozta súlyos gazdasági sebek kigyógyítása a legfontosabb feladat.

Ezeknek a kiinduló szempontoknak alapján foglalkozott az erdőgazdaság és a faipar alapvető problémáival. Megállapította, hogy a termelés rendje ma már lényegében helyreállt. „A vezetés számára — folytatta — fő feladat volt az év első hónapjaiban az OEF vezető és irányító, valamint központi ellenőrző szerepének visszaállítására, hogy ezáltal megteremtse népgazdaságunk e szektorában a termelés rendjét és annak elengedhetetlen előfeltételét: a munkafegyelmet.”

Beszélt az ellenforradalom kihatásairól az erdészet területén:

— Az ellenforradalmi események a mi területünket sem kímélték meg. Mind az erdészet, mind a faipar vonalán eltávolították a kommunista vezetőket és még az ellenforradalom fegyveres leverése után is a munkástanácsokba küldött deklarált elemek útján igyekeztek olyan irányt adni a dolgoknak, mely ellenforradalmi elképzeléseiknek megfelel. Halálba kergették egy igazgatókat, számos igazgatót és vezetőt őrizetbe vettek és felférhetetlenek azok a véres és súlyos következmények, amelyek bekövetkeztek volna, ha a Szovjetunió testvéri segítségével kellő időben nem törjük

le az ellenforradalmi terror dühönghését.

— Az újjáalakult pártszervezetek és a szakszervezetek segítségével a

Balassa Gyula miniszterhelyettes, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője nyitotta meg az értekezletet

rendet nagyban-egészben helyreállítottuk, a munkásosztály vezetésének szilárdágát biztosítottuk, bár tagadhatalan, hogy e téren még vannak tennivalók. Komoly hiányosságok mutatkoznak még a gazdasági és hivatali fegyelem vonalán, de már elérkeztünk ahhoz az időhöz, amikor a legszigorúbban fogunk fellépni a gazdasági vagy hivatali fegyelméletlenséggel szemben és minden esetben példát statuáló megtorlással fogunk élni.

A politikai és gazdasági helyzet általános elemzése után összefoglalóan ismertette a főigazgatóság 1957. évi legfontosabb feladatait, majd az első negyedévi és a gazdasági év első félévi eredményeit, tapasztalatait, végül ezek alapján a következő időszak folyamán megvalósítandó feladatokat.

— Az ellenforradalom a főigazgatóság területén is — mondotta Balassa elvtárs — hatalmas károkat okozott. A jogtalan fakitermelések következtében az élőfakészlet 400 000 köbméterrel csökkent. A negyedik negyedévben az ipar a tervezettnél még a felénél is kevesebb rönkanyagot dolgozott fel, így a rönkkészlet az előző évek átlagához képest háromszorosra növekedett. Az első feladat tehát e károk megszüntetése és a további károk keletkezésének megelőzése volt. Ennek érdekében csökkenteni kellett a fakitermelést. Rendkívül nehéz volt meghatározni azt a rönkmennyiséget, amelyet az ipar az 1957-es évben maximálisan fel tud dolgozni. Voltak, akik az 1957. évi színvonalat az előző évi terv 60—80 százalékában javasolták megállapítani. A januári és februári eredmények azonban lehetővé tették az éves rönkfeldolgozási tervnek 469 000 köbméterben való rögzítését. Az ipar feldolgozó kapacitásának ilyen módon történt meghatározása után elrendeltük az 1956—1957. évi favágási tervekben előírt fakitermelésnek 231 000 köbméterrel való csökkentését. Ezt elsősorban a favágási tervekben magas rönkhányaddal szereplő erdőrészek elhagyásával terveztük, hogy ily módon biztosítani lehessen, hogy a csökkentés a népgazdaság bányafa- és tűzifa ellátását lehetőleg ne érintse.

Rámutatott a továbbiakra arra, hogy az ipar aránytalanul magas cserrönk-készletre való tekintettel s a további károk megelőzése érdekében legnagyobb mértékben kellett csökkentenünk a cserr- és bükk-rönköt adó termeléseket. Ugyanakkor az ipar feladatává kellett tenni, hogy a régi termelésű, már amúgy is csökkent értékű anyagok, elsősorban a cserr feldolgozását mindenképpel hajtsa végre.

Foglalkozott az erdőművelési munkák helyzetével. Az év elején úgy látszott — mondotta — hogy az erdőtelepítés terén még az előző évek telepítéseinek állagmegóvását sem sikerül biztosítani. Azóta ez a probléma is megoldódott. Sikerült biztosítani az egyébként is elmaradt erdőültetési munkák teljes hitelszükségletét, az erdőtelepítési munkák állagmegóvásának és elsősorban az alföldi erdőgazdaságok kisebbmértékű új telepítésének hitelszükségletét.

Végül foglalkozott a bérrendezési kérdésekkel. Az egyik legnagyobb eredménynek kell tekintetni hogy a kormány elfogadta az erdőgazdasági munkások és az ipar műszaki dolgozóinak bérrendezésére vonatkozó előterjesztést. Részletesen ismertette ezeknek a bérrendezéseknek kedvező

kihatásait. Foglalkozott az eddigi tervidőszak pénzügyi eredményeivel, majd a következőkben foglalta össze a legfontosabb tennivalókat:

— Alapvető célkitűzés, hogy a gazdálkodás jobb szervezésével, minden területen a takarékoság biztosításával érvényesítsük a gazdaságosság elvét és fokozzuk a gazdálkodás eredményességét. Nem szabad azonban megengedni, hogy a vállalatok nyereségüket — a vállalati önállóság és az egyéni érdekek helytelen értelmezése következtében — a népgazdaság érdekeivel ellentétes módon növeljék. A munkások bérrendezésére vonatkozó intézkedéseknek mind az erdőgazdaságoknál, mind az iparban az volt a célja, hogy a munkások keresetének javításával helyreálljon a munkafegyelem és fokozódjék a gazdálkodás eredményessége. A népgazdasági terv célkitűzései szerint a termelőkenek az év végéig 12 százalékkal kell növekedni, hogy a kifizetett többletből és a termelési ér-

Keresztesi Béla főigazgatóhelyettes az erdőgazdaságok első félévi munkájáról

A továbbiakba az erdőgazdaságok vezetői és a faipar vezetői külön-külön tanácskoztak. Az erdőgazdaságok igazgatóinak, főmérnökeinek, és az MSZMP vezetőinek megbeszélését Keresztesi Béla főigazgatóhelyettes összefoglaló előadása vezette be. Rámutatott arra, hogy az erdőgazdaságok munkáját, mai helyzetét és legközelebbi tennivalóit elsősorban az 1956. október-novemberi ellenforradalmi események és az általuk teremtett helyzet határozza meg. Részletesen ismertette azoknak az adatoknak legfontosabb részeit, amelyek a főigazgatóság rendelkezésére állanak az erdőgazdaságokban lefolyt ellenforradalmi eseményekről. Személy szerint foglalkozott azokkal, akik a legsúlyosabb ellenforradalmi tevékenységekben résztvettek. „A felsoroltak meggyőzően bizonyítják — mondotta — az erdőgazdaságokban lefolyt eseményeknek ellenforradalmi jellegét. Nem szabad azonban semmiképp sem figyelmen kívül hagyni, hogy az erdőgazdaságoknak közel 8000 alkalmazottja és 42 000 fizikai dolgozója közül ezekben az eseményekben csak elenyésző kisebbség vett részt. A munkásoknál az ellenforradalmi eseményekben kompromittáltak aránya nem éri el a 0,1 százalékot, az alkalmazottaknál pedig alatta van az 5 százaléknak. Az erdőgazdaságok központjában dolgozó idősebb mérnököknek, az erdészeteknél alkalmazásban lévő fiatal mérnököknek és a számítási dolgozóknak kis töredéke sodródott az ellenforradalmi eseményekbe.“

Megállapította, hogy az erdőgazdaságok dolgozóinak nagy része az október-novemberi események alatt és az azt követő időben megállta a helyét. Az erdei munkások ösztönösen, józanul ítélték meg a helyzetet és tisztán látták az események irányát. A helytállás szép példáit mutatták több erdőgazdaságnál az erdészek, amikor állandó életveszély közepette

ték között megkívánt egyensúly helyreálljon. Ezért a vállalatok vezetőinek alapvető feladata, hogy a teljesítményberezés új formáinak bevezetésével, a felesleges munkáslétszám leépítésével, a munkafegyelem helyreállításával biztosítsák, hogy a termelőkenység az év végéig elérje az előző év első háromnegyedévi színvonalát.

Majd a következőképpen fejezte be előadását:

— Az 1957. évi jóváhagyott terv teljesítése és a népgazdaság alapvető érdekeinek megfelelő túlteljesítése döntő feladat. A főszűl általában és nem elsősorban a mennyiségi túlteljesítésre, hanem a gazdaságosság növelésére, a technológiai és a munkafegyelem megszilárdítására irányuljon. A terv ilyen értelemben vett túlteljesítésével és főleg az iparban a gépek állapotának tökéletes rendbehozásával fel kell készülnünk az 1958. évi és a hároméves terv jó megalapozására.

védtek az erdőt, a nép vagyonát, segítették a karhatalmat a rend helyreállításában. Csaknem kivétel nélkül megállták a helyüket az igazgatók és a főmérnökök, főkönyvelők. Példamutató magatartást tanúsított sok kisebb beosztásban levő mérnök is. Keresztesi Béla elvtárs ezután néhány konkrét esetet mondott el részben az ellenforradalmi megnyilvánulások, részben pedig az ellenforradalommal szemben tanúsított ellenállás példáiból. Majd a következőképpen folytatta:

— Mivel igyekezték az ellenforradalmi eseményekben résztvevő erdőgazdasági alkalmazottak tetteiket megokolni? Az általánosan felhozott „érveken“ túl legtöbben azt vetették fel, hogy a kommunista rendszer, az erdészetek, az erdőgazdaságok és főleg az erdészeti főigazgatóság kommunista vezetői „tönkreteszik“ a magyar erdőgazdálkodást, nagymértékű túlhatalmatokat eszközölnek, rablógazdálkodást folytatnak az ország erdeiben. Mi ebből az igazság?

Válaszul erdészetünk szocialista fejlődésének legfontosabb tényeit sorolta fel:

1. A felszabadulás óta eltelt tizenkét év alatt több mint 150 000 hektár területen telepítettünk új erdőt és létesítettünk új fásítást.
2. Csemetetermelés terén a Szovjetunió után a világ második legtöbb csemetét termelő országává fejlődöttünk.
3. Az évi 50 000 hektáros tisztítással és 90 000 hektáros gyéritéssel a múltat messze magunk mögött hagytuk.
4. Erdőfeltárási terveink keretében 330 km alépitményt és 260 km felépitményt létesítettünk.
5. Az állami erdőgazdaságok területének 96 százalékára üzemtervünk vannak, míg 1945. előtt a törvény az erdőknél csak mintegy 60 százalékára írta elő a tervszerű

gazdálkodást, de ez sem került megvalósításra.

6. A felszabadulás előtti 16 százalékról 40 százalékra emeltük az iparifa arányt. Ugyanakkor az összes kitermelésen belül az előhasználati fatömeget 10 százalékról 35 százalékra növeltük.

7. Az évi vágásterületet a felszabadulás előtti 22 000 hektárról 15 000 hektárra csökkentettük.

8. Vágásterületeinknek mintegy 30 százalékát már természetes úton újítjuk fel.

9. Kutatásra, tudományos munkára többmillió forinttal dolgozó, viszonylagosan nagy létszámú kutató intézeteink vannak, míg 1931-ben az egyetlen kísérleti állomás évi költségvetése 8000 pengő volt.

10. A felszabadulás előtt átlag 6000 hektáronként foglalkoztattak egy erdőmérnököt, ma minden 1500 hektárra jut egy. A felszabadulás előtt évente 10—15 erdőmérnök végzett, ma kereken 100. Az erdészeti segédszolgálatot nagyobb részben alacsonyképzettségű vagy képzettség nélküli alkalmazottak látják el, ma ennek a feladatnak ellátását elsősorban technikumokon kiképzett erdésztechnikusok végzik, a régi alkalmazottakat pedig különböző tanfolyamokon képezzük tovább.

11. Sikerült az erdészetet önálló terv- és főhatósággá tenni s ezáltal jelentőségét a népgazdaságon belül elismertetni.

Mindez azt bizonyítja, hogy az erdőgazdálkodás színvonala jelentősen emelkedett — mondotta. Behatóan foglalkozott a túlhatalmat vádjával és adatszérien bizonyította, hogy erdeinkben a felszabadulás után nem folyt rablógazdálkodás.

Ezután rátért az erdőgazdaságok gazdasági helyzetének ismertetésére. A legnehezebb feladat az ellenforradalmi események okozta rendkívüli súlyos népgazdasági károk helyreállítása során az önköltség helyes szintjének helyreállítása volt. Különösen azért, mert számításba kellett venni a kormány által engedélyezett bértöbbleteket is. Előírtuk tehát — fejtette ki — a bértöbbletbe kötött termelési értéktöbbletet és így állapítottuk meg a gazdaságok önköltségi és jövedelmezőségi feladatait. Hangsúlyozta, hogy a terv teljesítése takarékos és fegyelmzett gazdálkodást, határozott vezetést, a terv- és pénzügyi fegyelem szigorú betartását követeli meg.

A következőkben külön-külön elemezte az erdőművelési, a fahasználati eredményeket. Foglalkozott a melléktermék-gyűjtés és értékesítés, vadgazdálkodás, a mezőgazdasági termelés fél éves eredményeivel. Beszélt az erdészeti gépállományok helyzetéről. Megállapította, hogy az ellenforradalmi események a gépesítésben nagy visszaesést okoztak. Megvilágította az erdei vasutak, az Erdőgazdasági Szállító Vállalat munkájának fél éves adatait. Külön

foglalkozott a munkaügyi kérdésekkel, majd ennek nyomán a termelési tevékenység pénzügyi kihatásaival.

Az erdőgazdálkodás mai helyzetének nagy vonalakban ismertetése

Mit kell elvégezni az év hátralevő részében ?

— Itt elsősorban azt kell szem előtt tartani — mondotta — hogy változatlanul az erdőgazdaságfejlesztési — 1040/1954 — minisztertanácsi határozatban lerögzített intézkedések végrehajtása a feladatunk. Ezen belül is az erdőgazdaságok legfontosabb jeladata a faanyag megtermelése; a kitermelés, a szállítás, az értékesítés, ennek csak résztevékenysége. Az erdőművelés területén fel kell mérni a csemete-önellátás biztosításához szükséges mennyiségeket. Megfelelő mennyiségű csemetét kell számításba venni az erdőnkívüli fásításokhoz és számolni kell azzal, hogy a jövő évtől kezdve nagymértékű nyártelepítések indulnak, ehhez nagymennyiségű nyárcemetére, de főleg suhángra lesz szükség. Általában körültekintő gondossággal kell a csemeteszükségletet megállapítani, mert megtorlást kell alkalmaznunk a jövőben azokkal szemben, akik elfogadható indok nélkül nem önellátóak csemetében. Nem tűrhető azonban az sem, hogy évenként többmillió csemetét kelljen megsemmisíteni. Összel kezdődően megköveteljük a csemeteválogatást és osztályozást. Erdőtelepítésnél, felújításnál az eddiginél hangsúlyosabban kell foglalkozni a talajelőkészítésekkel. Erdőfelújítási hátralékait 1957—58-ban minden erdőgazdaságnak fel kell számolni.

— Különös figyelemmel forduljanak erdőgazdaságaink az állománynevelési feladatok ellátása felé. A tisztítási és gyérítési munkákat az előirányzott területeken maradéktalanul végre kell hajtani. Szigorúan megköveteljük, hogy a tisztításokat és gyérítéseket csak erdőápolási érdekből jelöljék ki és fahasználat csak a már kijelölt gyérítési területeken folyhat. Már most meg kell kezdeni az 1958—59 évi gyérítések kijelölését.

— Az erdőhasználatnál a jóváhagyott vágástervekben szereplő összes netto fatömeg kitermelése kötelező. Ezt csak rendkívüli engedélyezett termelésekkel lehet túllépni. Változatlanul kötelező az iparifa kihozatal fokozása. Külön hangsúlyozni kell azonban a minőségi romlásnak kitett faanyagokkal kapcsolatban, hogy a termelés csak a megtervezett fűrészrönk választék mértékéig terjedhet.

— A vágásterületeket sürgősen ki kell takarítani, régi termelésű faanyagok szeptember 30-án az erdőben lennie nem szabad, rakodón is csak 1957. évi termelésű anyag lehet.

Bejelentette, hogy a főigazgatóság rendezni kívánja a vékony tűzifa termelésének ügyét. Foglalkozott a jelenleg folyó becslési munkákkal és felhívta a figyelmet arra, hogy meg kell szüntetni a gyakorlati alábecslést. Elfogadhatóbb, ha a kitermelés 5 szá-

után Keresztesi Béla főigazgatóhelyettes vázolta azokat a legfontosabb feladatokat, amelyek erdőgazdaságaink előtt állanak a következő hónapokban:

zálékos hiánnyal jár, mintha 10—20 százalékos többlet mutatkozik. Ennek a fontos munkának az ellenőrzésére a jövőben a főigazgatóság is nagyobb gondot kíván fordítani.

Rámutatott a fagyártmánytermelés fokozásának rendkívüli jelentőségére; helyes szervezéssel a fagyártmánytermelési értéket a mai 70 millió forintról 150 millióra lehet felemelni. Fokozni kell ennek érdekében a dolgozók szakmai tudását,

Keresztesi Béla főigazgatóhelyettes foglalta össze az erdőgazdaság feladatait

hogy ne csak bányadesztkát, de kényesebb választékokat — ipari dongát, parkettlécet — is termelhesse-nek. Szervezzék meg a szalagfűrészek több műszakban való működését. Ne sajnálják erre a feladatra megfelelő irányító szakember beállítását. Rendezzék gondosan a fagyártmánytermelés béreit, hogy a dolgozók érdekeltek legyenek a magasabb értékű, munkaigényesebb választékok gyártásában.

Foglalkozott az erdei melléktermékek gyűjtésének és értékesítésének széleskörű fejlődési lehetőségeivel. Felhívta a figyelmet az erdőgazdaságok ráfizetéses mezőgazdasági tevékenységének korlátozására, majd

Vita az erdőgazdaságok helyzetéről

A hozzászólások sorát Kasza Ferenc, a pécsi erdőgazdaság igazgatója nyitotta meg. Vázolta az ellenforradalom helyi megnyilvánulásait, kiemelte az értelmiség nagy felelősségét s azt kérte a haladó gondolkodású mérnököktől, hogy válasszák le maguktól azokat az elemeket, akik rájuk csak szegyennt hoztak. Bejelentette, hogy a pécsi erdőgazdaságok az októberi események folyamán 2,3 millió forintos kár érte, a tervet

rátért a gépesítés további fejlesztésének problémáira és a következőket mondotta:

— Kezddék el az erdőgazdaságok gépeik üzemképes állapotba helyezését. Mérjék fel a várható javításokat és úgy ütemezzék, hogy azokat október 1-ig elvégezzék. Erre az időpontra valamennyi gépnek üzemképes állapotban kell lennie. Valósítsák meg a megelőző karbantartást, mert október 1-től kezdve nem fogunk eltekinteni az előírászerű, tervszerű megelőző karbantartástól. Biztosítsák a gépesítés irányítására megfelelő felkészültségű szakember beállítását. Többet és szakszerűbben foglalkozzanak a szállítások szervezésével. A nagyobb feladatokkal szembenálló erdőgazdaságoknál műszaki képzettségű dolgozókat kell megbízni a szállítás tervezésével és szervezésével. Gondot kell fordítani az erdei vasutak önköltségének javítására.

Foglalkozott végül az erdőgazdasági építések problémáival. Az építések végrehajtására mielőbb létre kell hozni egy olyan műszaki szervezetet, amely képes a kisebb tervek elkészíteni és képes minél több építkezést saját rezsisben elvégezni.

Majd beszámolóját a következőképpen fejezte be:

— A terv mennyiségi teljesítése mellett sokkal nagyobb erőfeszítéssel kell törekedni a gazdálkodás pénzügyi eredményeinek javítására. Ez évben kormányzatunk előlegezett bizalmából jelentős összegeket kaptunk dolgozónk életkörülményeinek megjavítására. Erre a bizalomra csak úgy lehetünk méltók, ha az év végére túlszárnyaljuk az 1956. év gazdálkodási, műszaki és eredményi színvonalát. Az 1956—57. gazdasági év első felének eredményei jogos bizalommal tölthetnek el bennünket. Az erdei munkások, erdőgazdasági alkalmazottak jó munkájával gyorsan helyrehozzuk az ellenforradalom által okozott károkat és a gazdálkodás színvonalát ez év végéig elérheti, sőt meg is haladhatja az elmúlt októberi színvonalat. Feltétele azonban ennek, hogy tovább javítsuk a politikai munkát. Meg kell nyernünk minden becsületes erdei munkást, haladó gondolkodású értelmiségit a mi ügyünknek — a szocializmus további építésének. A mi szűkebb szakmai világunkban ez az erdőgazdálkodás fejlesztését jelenti. ez volt nekünk, kommunista, haladó erdészeknek eddig is minden gondunk, s ennek szenteljük minden tudásunkat, erőnket a jövőben is!

Kasza Ferenc a pécsi erdőgazdaság igazgatója mondja el felszólalását

ma újra a dolgozó nép tartja szilárdan a kezében, de ugyanígy kell megbirkóznia a gazdasági nehézségekkel is. *Részletesen foglalkozott a párt és a gazdaságvezetés helyes kapcsolatával, sürgette a múlt hibáitól mentes munkaverseny megindítását. Kósa Pál, az Északmagyarországi Fűrészek igazgatója megértő hangon*

Tömpe István elvtárs felszólalása

Felszólalt az értekezleten Tömpe István miniszterhelyettes, a főigazgatóság volt vezetője, az MSZMP Központi Vezetőségének tagja.

— Nagy örömmel jöttem — mondotta többek közt — erre az értekezletre, mert az elmúlt nehéz időkből nem volt módomban elbúcsúzni az elvtársaktól, munkatársaimtól, akikkel hat évig együtt dolgoztam, s akiknek nagyon sokat köszönhetek abban a munkámban is, amit most végzek. Az erdészet sohasem volt a népgazdaság középpontjában és ha értünk el eredményeket az annak volt köszönhető, hogy sikerült megteremteni az erdőgazdaság és a faipar egész területén azt a kollektívát, ami lehetővé tett két alapvető dolgot. Az egyik az, hogy az ellenforradalmi események alatt jellemzően jól állta meg a helyét az erdőgazdaság és a faipar. A másik az, hogy az ellenforradalom leverése után gyorsan állottak talpra az erdőgazdaságok és a faipari üzemek.

A továbbiakban hangsúlyozta, hogy az erdőgazdaság következetesen szocialista termelési ág, az erdészek igen jól tudják, hogy mit jelent a szakma szempontjából a szocializmus építése. Az erdőgazdasági termelés fejlesztéséről hozott határozat ma is szilárd támasza az erdőgazdálkodásunknak. Majd külön foglalkozott a Szovjetunióhoz való viszonyunkkal és megállapította, hogy a haladó gondolkodásnak ma próbaköve a Szovjetunióhoz való viszony megítélése. Felhívta az erdőgazdaságok dolgozóit, hogy a maguk területén mindent tegyenek meg annak érdekében, hogy elérjük a többi or-

szágok megbecsülését. Végül kérte, hogy azt a támogatást, amelyben neki hat éven át része volt, terjesszék ki hivatali utódjára is.

Tömpe István, a belügyminiszter első helyettese, felszólal az értekezleten

A nemesnyárak jelentősége

Erdélyi János, a bajai erdőgazdaság igazgatója a dunaártéri nemesnyárasok problémájának megoldását sürgette. A nemesnyár-telepítések eredményének fokozása érdekében sürgős a vadgazdaságnak megfelelő korlátok közé szorítása. A bajai erdőgazdaság árterülete és hullámterülete összesen 20,700 hektár, ebből jelenleg 7290 hektár a nyáras s ezen belül is csupán 2000 hektár a nemesnyár. Megfelelő intézkedésekkel a

nemesnyár területét 6000—6500 hektárra lehetne emelni, vagyis a terület 30—35 százalékára. Példákat sorolt fel a nyártermelés rendkívüli jelentőségére, rámutatott arra, hogy a hektáronként termelhető összes fatömeg előhasználatban 400, főhasználatban 500 köbmétert tesz ki. Amíg az erdőgazdaság egész kitermelésére vonatkoztatva egy köbméter iparifa átlagára 393 forint, addig a nemesnyárból termelt iparifa-féleségek köbméterenkénti átlagára 725 forint.

A következő felszólaló Schneider Jenő, a keszthelyi erdőgazdaság igazgatója volt. Foglalkozott a mezőgazdasági ágazat veszteséges mivoltával és ezt azzal magyarázta, hogy az erdőgazdaságok általában olyan kicsiny parcellákon gazdálkodnak, amelyek megfelelő gazdaságossággal nem művelhetők. Ezen a tagosítások során kell segíteni. A vadászattal kapcsolatban javasolta, hogy kislétszámú, de erőteljes nagyvadat neveljünk, viszont nagylétszámú apróvadállományt tartsunk. Megállapította, hogy a vaddisznókárokól semmiféle kerítés sem mentesít: az egyedüli megoldás a disznóállomány minimumra csökkentése.

Schneider Jenő

Krón Kelemen, a bajai erdőgazdaság főmérnöke aggályát fejezte ki, hogy egyes hírek szerint a gemenci vadrezervátum szarvasállományát 2000 darabra kívánják felszaporítani. Ilyen körülmények között nincs semmi értelme annak, hogy nemesnyárral erdősítsünk. De — állapította meg — ne várjunk jó bikákat sem, mert ha csordákban tenyésztjük a szarvast, ugyanúgy degenerálódnak, mint az a Hanságban történt.

Krón Kelemen

A kecskeméti erdőgazdaság javaslatai

Ezután Csávicus János, a kecskeméti erdőgazdaság igazgatója szólalt fel. Elmondotta, hogy az erdőgazdaságában az ellenforradalom koránt sem okozott olyan károkat, mint a különböző beszámolókból más helyekről hallja. Kecskeméten csupán egy napig szünetelt a munka, semmiféle „forradalmi bizottság” nem működött, mint igazgató végig egymaga irányította az erdőgazdaságot. Ezt az addig végzett jó kádermunkának tulajdonítja. Az elmondottaknak megfelelően jó gazdasági eredményekről számolt be, majd néhány ja-

Csávicus János

vaslatot tett. Kérte, hogy a csupán tisztításból és vaktuskó-termelésből kikerült többletanyagot ne kelljen megtakarítani, mert ez erősen zavarja az értékesítési tervet azzal, hogy azt a véghasználatban csak az iparfa és a tűzifa terhére takaríthatják meg. Helytelenítette az illetmények végzettséghez kötését és ezzel szemben javasolta a munkaköröknek képesítéshez kötését. Rámutatott arra, hogy a munkástanácsok az erdőgazdaságok különleges viszonyai, nagymértékű szétszórtsága folytán ke-
lően működni nem tudnak.

Majd Bíró Lajos, az egri erdőgazdaság főmérnöke számolt be az erdőgazdaság elmúlt félévi kedvező gazdasági eredményeiről. A fagyártmánytermelés fokozásának rendkívüli jelentőségére hozott fel példákat, de figyelmeztetett arra: az erdőgazdaságoknak csak olyan anyagból szabad fagyártmányokat előállítani, amelyeket a fűrészipar feldolgozni nem tud. Vilcsék János, a szolnoki erdőgazdaság igazgatója az ellenforradalom helyi megnyilvánulásairól

adott képet. Ezeknek hatását az erdőgazdaság még ma is érzi és a munkafegyelem még nem állt helyre. A munkástanácsok tekintetében csatlakozott Csávicsev elvtárs megállapításaihoz és véleménye szerint is az a helyzet, hogy a munkástanácsok működésére az erdőgazdaságokban nincs meg a lehetőség. Örömmel üdvözölte a nyártelepítések nagymérvű felkarolását és bejelentette, hogy csemetetermelésüket már ennek az érdekében állították be.

Bakondi Ernő

dult elő. Sürgette az erdei legeltetés kérdésének végleges megoldását.

Bakondi Ernő, a recski erdőgazdaság igazgatója elmondotta, hogy az erdészek között kialakult jó szellem következtében a recski erdőgazdaságnál különösebb zavar-
gás nem for-
dult elő.

Takács József az OEF párt-szervezetének titkára

kielégítése érdekében a szakszervezet központjában külön szakmai osztályokat hozott létre; így alakult meg a MEDOSZ erdőgazdasági osztálya is. A szakszervezet komoly eredményként tartja számon az erdőgazdasági dolgozók bérhelyzetének rendezését. Kijelentette, hogy a szakszervezet elnöksége továbbra is számít az erdőgazdaságokban dolgozó szakemberekre, mert a fizikai és értelmiségi dolgozók szoros együttműködése nélkül céljait elérni nem tudja.

Sallai Ferenc, a soproni tanulmányi erdőgazdaság igazgatója részletesen ismertette az ellenforradalom lefolyását Sopronban. Rámutatott arra, hogy a soproni főiskolán lezajlott események oka az ifjúság nevelésében tapasztalható hiányosság volt. Megállapítása szerint a beiskolázás helyesen történt, de helyesen kell megválasztani a tanárokat is, akiknek hivatása a főiskolai ifjúság nevelése. Németh László, a nagykanizsai erdőgazdaság igazgatója kedvező gazdasági eredményekről számolt be, Hangsúlyozta, hogy ezeket nagyrészt a melléadott fiatal főmérnök segítségének tudja be. Örömmel üdvözölte az alkalmazotti bérrendezést, de az anyagi megbecsülés mellett nagyobb fokú erkölcsi megbecsülésre is szükség van. Papp József, a Medosz Borsod megyei kiküldötte az ellenforradalomnak a szakszervezet elleni támadásával foglalkozott, majd rámutatott arra, hogy a gazdasági munka megerősítésére újra meg kell valósítani a munkaversenyt.

Az ERTI továbbra is készen áll az erdőgazdasági munka közvetlen megsegítésére

Partos Gyula, az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatója bejelentette, hogy az október-novemberi események okozta károk felszámolása az ERTI-nél is folyamatban van és az ERTI továbbra is készen áll az erdőgazdaságok termelőmunkájának közvetlen megsegítésére. A következő felszólaló Németh János, a pápai

Tiltakozás az atom- és hidrogénháborúra készülődések ellen

A következő felszólaló Márton Mihály, az Erdőgazdasági Szállító és Gépjávitó Vállalat MSZMP szervezetének titkára határozati javaslatot terjesztett az értekezlet elé a Colombóban üléselő béke világkon-

gresszusnál az atom- és hidrogénháborúra készülődések elleni tiltakozás megtételére. Az értekezlet résztvevői egyhangú helyesléssel elfogadták a javaslatot és megbízták az OEF párt-szervezetét a tiltakozás elküldésével.

A legszélesebbkörű összefogás szükséges a gazdasági feladatok megoldása érdekében

Majd Fekete József, a váci erdőgazdaság főmérnöke szólt a napirendi problémákhoz. Elismerését fejezte ki az utóbbi időben megjelent szakmai utasításokkal kapcsolatban. Ezek reálisan mutatnak előre és így nagyban segítik az erdőgazdaságok munkáját. Felhívta a figyelmet, hogy a természetes felújítások kérdésével többet kell foglalkozni. Rakonczay Zoltán, a mátrafüredi erdőgazdaság főmérnöke elmondotta, hogy valamennyi erdészkerületet üzemtervi kivonattal látják el és ennek nyilvántartási részén az erdőrézszletre vonatkozó minden adatot azonnal feljegyeznek. Sürgette a közbirtokossági erdők ügyének rendezését. A munkástanácsokra vonatkozóan szintén elutasítóan nyilatkozott.

Fekete József

A következőkben Horváth István főosztályvezető-helyettes, a főigazgatóság MSZMP-szervezete intézőbizottságának tagja részletesen foglalkozott a főigazgatóság politikai megerősítésével és rámutatott arra, hogy a főigazgatóságon is az történt, mint azoknál az erdőgazdaságoknál, ahol az ellenforradalmi erők működtek. Végeredményben azonban mindennek haszna is volt, mert lelepleződtek az ellenséges elemek. A főigazgatóságon november 8-án alakult meg

a párt-szervezet. Ennek legfontosabb politikai eredménye a munkáshatalom megszilárdítása volt a főigazgatóságon, majd az ellenforradalmi elemek eltávolítása. Tiltakozott a helytelen beállítás ellen, mintha a párt-szervezet értelmiség- és mérnökellenes lenne. Hangsúlyozta, hogy a gazdasági feladatok megoldása érdekében a legszélesebbkörű összefogás szükséges, ez azonban nem jelentheti az éberség félretételét.

Mint az értékesítési és anyaggyártkodási fősztályi helyettes vezetője felhívta a figyelmet a fagyártmánytermelés fejlesztésének fontosságára. Jelenleg a bányadeszka és ládadeszka termelése a legjövedelmezőbb.

Szekeres Gyula, a zalaegerszegi erdőgazdaság igazgatója is több ellenforradalmi megnyilvánulásról számolt be. Szigorú intézkedéseket kért a politikai okokból elbocsátottak újbóli alkalmazása tekintetében. Szükségesnek tartja, hogy a főiskolai felvételeknél nagyobb súlyt helyezzenek a politikai megbízhatóságra.

Ezután Sereg Albert, a MEDOSZ elnökségének tagja foglalkozott részletesen az ellenforradalomnak részben a funkcionáriusok, részben a szakszervezet elleni támadásával. Beszélt arról, hogy felmerült egy külön erdész-szakszervezet alakítására irányuló törekvés. Ez ugyan akarva-akaratlanul az ellenforradalmat támogatja, de a szakszervezet elnöksége megvizsgálta a különválási törekvések reális okait és a jogos igények

erdőgazdaság igazgatója rámutatott arra, hogy az ellenforradalom nem minden erdőgazdaságnál nyilvánult meg azonos mértékben, de éberségre van szükség ott is, ahol látszólag kisebb mértékűek voltak a kilengések. *A főiskolai nevelésben a politikai munka határozott megerősítését követelte.*

Mihályka Gyula, a szombathelyi erdőgazdaság igazgatója *ugyancsak a főiskolai nevelés ideológiai tartalmának elmélyítését sürgette*, mert az ellenforradalmi eseményekben nagy felelősség terheli a fiatal mérnökök egy részét.

Ezután Kálmán Dezső, az OEF faipari főosztálya részéről foglalkozott az erdőgazdaságok és a faipari üzemek közötti kapcsolattal. Hangsúlyozta, hogy a faipari üzemek soha nem voltak olyan nehéz helyzetben, mint amilyenbe az ellenforradalom folytán kerültek. Az erdőgazdaságok megértően támogatták az üzemeket nehézségeikben. Csillag Lajos a mátrafüredi erdőgazdaság igazgatója *a gazdaságosság kérdéseivel foglalkozott*. Megállapította, hogy a fátgazdaságok ráfizetése legnagyobb részét abból adódik, hogy *a fagatok elhelyezése nem logikus* s ennek folytán sok az üres járat. A mezőgazdaságtól nem lehet gazdaságosságot várni, mert 500 holdas gazdaságban istálló, pajta és minden egyéb felszerelés nélkül eredményesen gazdálkodni nem lehet.

Szeretettel kell foglalkozni a fiatal mérnökökkel

Madas András az Országos Erdészeti Egyesület elnöke felszólalása elején vitába szállt azzal a nyugati államokban gyakran elhangzó váddal, mely szerint a szocializmus építő államokban időnként felmerülő hibák a rendszer lényegében gyökereznek. Például igazolta, hogy a termelés rendszere nálunk nem dogma, a rendszer minden okos és észszerű megoldásra lehetőséget ad. Ez bennünket állandóan ilyen megoldások keresésére kötelez. *A fiatal mérnökökkel kapcsolatban rámutatott arra, hogy ezek nagy többsége munkás és paraszt származású, a népi demokrácia neveltje s így minden feltétel megvan ahhoz, hogy a magunk emberévé tegyük őket.* Szigorúaknak és keményeknek kell lenniük velük szemben, de szeretettel kell velük foglalkozni.

Utána Ákos László az Erdőgazdaság szerkesztője a szakmai folyóiratok jelentőségét méltatta és sajnálatlalt állapította meg, hogy az előfizetések az utóbbi időben erősen csökkentek. *A lapok támogatják az erdőgazdaságok vezetőit és dolgozóit feladataik ellátásában, de ezeknek is támogatniuk kell a lapokat.*

Abonyi István az OEF munkaügyi osztályának vezetője segítséget kért az igazgatóktól és főmérnököktől a bérmegállapító bizottságok részére. Helyeselte az erdőgazdaságok többségének a teljesítménybérezés terén elfoglalt álláspontját. Felhívta a figyelmet a munkásvédelem fontosságára, mert ezen a téren nagy vissza-

esés mutatkozik. Fel kell újítani a biztonsági megbízottak hálózatát. Bejelentette, hogy az óvórendszabályokat rövidesen nyomtatásban kiadják.

Végül Kocsmár Ferenc az OEF főkönyvelőségének vezetője foglalkozott az árkérdésekkel, majd felhívta a vezetők figyelmét a revízió jelentőségére. Az erdőgazdaságok igazgatói *nem élnek megfelelően a pénzügyi revízió eszközével* és nem reálizálják a revíziós jelentéseket. Ezen sürgősen változtatni kell.

Válasz a felszólalásokra

Keresztesi Béla az OEF vezetőjének helyettese válaszában elsőnek Erdélyi János elvtárs felszólalásához kapcsolódott és ismét rámutatott a nyárfatermesztés rendkívüli jelentőségére. A „vad — vagy nyárfa” kérdését az dönti el, hogy mit ad az egyik és mit ad a másik a népgazdaságnak. A nyárfarákkal kapcsolatban megjegyezte, hogy megvan a védekezés módja az ellenálló fajták elkülönítésével, helyes telepítési és ápolási módszerekkel.

A munkafegyelem tekintetében — mondotta — az erdőgazdaságokban még mindig komoly tennivalók vannak. Helyes megállapítás az, hogy az adminisztrációs munka csökkentése nélkül a racionalizálással elért eredmények megsemmisülnek. A főigazgatóság öszre készül el az ilyen irányú rendezéssel. Foglalkozott az erdőgazdaságok tapasztalataival, helyes volna ezek során a recskiek fagyártmánytermelését is behatóan tanulmányozni. A táji értekezletek hasznosak lehetnek, de szükséges, hogy ezeken a főigazgatóság minden esetben képviselve legyen.

Helyeselte Fekete József felszólal-

Mosonyi István főigazgatóhelyettes:

A faipari vállalatok termelési feladatai

Midőn az értekezlet szakterületenként két csoportba oszlott, Mosonyi István főigazgatóhelyettes tartotta meg a faipari beszámolót. Mosonyi elvtárs részletesen ismertette az év első hónapjának termelési eredményeit és felhívta a figyelmet az elkövetet hibákra. Rámutatott arra, hogy a termelésnek általánosságban elért jó eredményei mellett, az üzemek igen erősen bírálható és veszélyeket rejtő visszaesést mutatnak a technológiai fegyelem betartása vonalán. Vitán felül megállapítható, hogy a termelés ütemében beálló zavarokat az üzemek nagyrésze az egyes technológiai folyamatok elhanyagolásával, vagy teljes elhagyásával ellenesúlyozza. A fűrészfűrész, lemezipar jelenlegi technológiai helyzetével kapcsolatban meg kell állapítani, hogy technológiai előírásokkal általában minden üzem rendelkezik, — azonban ezek kiegészítésre, illetve átdolgozásra szorulnak. Feltétlenül szükséges *egységes faipari technológia kialakítására törekedni*, ami azonban nem zárja ki az üzemek adottságainak és speciális követelményeinek figyelembevételét. A helyszíni ellenőrzések során az volt megállapít-

lását a természetes felújításokkal kapcsolatban és ezirányban megfelelő intézkedést ígért. Bejelentette, hogy az *egyenruha kérdése* a kormány előtt van és remélhetőleg hamarosan elintéződik. Ugyancsak a kormány előtt fekszik a *közbirtokosági erdők ügyének rendezése* és rövidesen döntés várható. Egyetért azazal — mondotta a továbbiakban, — hogy *a fiatal erdőmérnököket rá kell vezetni a helyes útra*. A kommunis-táknak kötelessége nevelni őket, vigyázni arra, hogy olyan idősebbek befolyása alá kerüljenek, akiktől jól tanulhatnak. Igen nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy *most, amikor hűz tanár és tanársegéd főiskolai kinevezésére kerül sor, feltétlenül figyelembe kell venni, hogy ezek olyanok legyenek, akik a helyes irányban tudják nevelni az ifjúságot.*

Az erdei lopások megakadályozásánál rendkívül fontos, hogy *maguk az erdőgazdasági dolgozók teljesen mentesek legyenek mindenféle korrupciós jelenségtől*. A főigazgatóság ebben nem ismer tréfát, és felhívja az erdőgazdaságok vezetőit, hogy *maguk is a legszigorúbban járjanak el minden ilyen esetben.*

Az ERTI-vel kapcsolatban megállapította, hogy az Intézetnek új vezetője van és minden egyéb feltétel is megvan ahhoz, hogy a jövőben a helyes irányban dolgozzék. Az ERTI azon lesz, hogy *új módszereket, új eljárásokat adjon a gyakorlat kezébe*, szükséges azonban, hogy az erdőgazdaságok is minden lehető eszközzel támogassák a munkáját. Befejezésül megállapította, hogy *az értekezlet elérte célját, rendeztük sorainkat és ennek hatása gazdasági téren is meg fog mutatkozni.*

hátó, hogy ezeket az előírásokat — még ha hiányosak is — a vállalatok sehogysan, vagy csak részben veszik figyelembe.

A jellemző hibák közül ismertett néhányat Mosonyi elvtárs:

Hiányos technológiai fegyelem

a) *A rönkök tárolása és osztályozása terén* a vállalatok 2—3 év óta határozott fejlődést mutattak, — ennek ellenére a rönktereken kívül fekvő rönkök tárolása néhány helyen ma is szakszerűtlen. A rönkök sok esetben nem fekszenek alátétlákon s a fülledékeny faanyagokra, illetve a régi vágású rönkre új szállítványokat raknak ki. Az osztályozásban mutatkozó fejlődés ellenére még az utóbbi hetekben is előfordult, hogy egyes üzemek 30—45 cm Ø-ű fenyőrönköket azonos pengebeosztással dolgoztak fel.

b) *A keretfűrészre kerülő rönköket felvágás előtt nem készítik kelően elő*. Az előkészítés, illetve megfaragás csaknem minden üzemben a keretfűrészekre van bízva. A műveletet a gép működése közben az előtolás egyidejű csökkentésével vég-

zik el, azonban nyilván csak addig a mértékig, amíg a csökkent előlából adódó teljesítmény nem veszélyezteteti kerestüket. A rosszul megfaragott rönkök a fellépő forgatónyomaték következtében hossztenge-lyük irányában elfordulni igyekeznek, így a fűrészpengére oldalirányú erőhatást gyakorolnak. A pengék ezáltal idő előtt tönkremennek, — nő a keretfűrész energiafelvétele —, a gépben deformálódások lépnek fel s a termelt szelvényárak oldalapjai görbe felületűek lesznek.

c) *A fűrészpengék élezése és karbantartása az üzemek többségében nem megfelelő, pedig az utóbbi években számos új automata köszörűgép és terpesztógép került behozatalra. A keretfűrészlapok egy oldalon mért terpesztésére előírt 0,6 m/m helyett, — igen változatosan 0,2—1,2 m/m-ig, — terpesztett fűrészlapokat lehet találni. A pontatlanság eredménye a pengék egyenlőtlen felmelegedése, — a pontatlan vágás —, rosszabb minőség —, a kihozatal jelentős csökkenése és többletenergia felhasználása.*

d) *A vágások méretpontossága terén ugyancsak számos hiányosság van. Gyakran előfordul pl., hogy a szélső pengék távolsága a keret felső részén mérve nem azonos az alsó részén mért mérettel (5—10 m/m eltérés). Méretpontatlanság található a segédgépeken tovább feldolgozott anyagok között is.*

e) *A lemezüzemeknél a műszerezettség hiánya a szárítáznál és préselésnél rendkívül káros —, mert általában a művezetők érzékelésére van bízva, hogy mikor fejeződik be egy-egy szárítási, illetve préselési periódus. Az üzemek még mindig nem fordítanak elég gondot a hámozási hulladék csökkentésére és még mindig tekintélyes mennyiségben kerül hasznos furnírhulladék-anyag eltüzelésre. A külföldi gépek kihasználása, különösen a foltozó automatáknál nem kellő mértékben történik, ellenben változatlanul alkalmazzák a régi és a minőséget hátrányosan befolyásoló kézi szerszámokkal végzett javítást.*

f) *A legjelentősebb és egyben a vállalatoknál a legáltalánosabban jelentkező hiányosság, hogy az üzemek nem kezelik megfelelő gondossággal a termelőgépeket, — nem gondoskodnak a gépek rendszeres olajozásáról —, az állandó tisztításról, valamint általában a rendszeres karbantartásról.*

A géppark felújítása

A faipar elavult gépparkjának következtében fennálló nehézségek általában ismeretek. Meg kell azonban állapítani, hogy ezen a területen 1954—1957. év végéig igen komoly erőfeszítést tett a népgazdaság a helyzet megjavítására. A limiten aluli gépbeszerezések világítják meg a kérdést legjobban, mert az említett 4 év alatt az ipar 19,4 millió forint értékű gépi berendezést kapott. Az előbb említett években a főigazgatóság beruházási politikája tekintettel volt a faipar elhanyagolt vol-

A faipari tanácskozás elnöksége

tara és az üzemeket korszerűsítette modern segédgépekkel. Alapgépek terén azonban csak kisebb mértékben voltak beruházások és itt is csak a fűrészipar területén. A lehetőségeken belül az arányosság szempontjából a lemez- és vegyesfaiparnál, — az alapgépek korszerűsítése a következő esztendőben fog megkezdődni.

A beszámoló a továbbiakban a műszaki vezetéssel, a munkaügyi és önköltségi kérdésekkel foglalkozott és megállapította; *a műszaki vezetések oda kell hatnia, hogy tekintélyt a telepeknek adott, konkrét műszaki segítség alapján teremtsék meg. Az elvont irodai papírmunka helyett idejüket nagy részét a megfelelő javítási és karbantartási ütemtervek elkészítésével s azok szigorú betartásával, — a műszaki fejlesztési lehetőségek, valamint intézkedések tanulmányozásával és megvalósításával —, helyszíni segítségnyújtással, végül pedig következetes ellenőrzéssel töltsék ki.*

tással, végül pedig következetes ellenőrzéssel töltsék ki.

Az év elején az üzemek nagyrésze a darabbéres és teljesítménybéres termelést megszüntette és az időbéres termelésre tért át. A vállalatok által fogantatott egyes intézkedések e területen részben lazaságokat, részben pedig egyes vállalatok között igen nagy aránytalanságokat eredményeztek. A kormány határozata előírta, hogy a termelést

a) *a kapacitás kihasználtságának,*

b) *a jóváhagyott és engedélyezett bérpolitikai intézkedéseknek,*

c) *a munka-intenzitás jóváhagyott csökkentésének és a*

d) *a természetbeni járandóságok növekedésének*

figyelembevételével 1956. III. negyedévi szintre kell állítani. Ebből következően az egyes vállalatok között végre kellett hajtani a szükséges mértékű bérarányosítást.

A II. félévi tervteljesítés irányelvei

Mosonyi elvtárs ezután részletesen változta az iparvállalatok gazdasági és politikai vezetői előtt azokat a főbb irányelveket, amelyeket az üzemek II. félévi tevékenységük során az éves terv teljesítése és az előző év színvonalának túlhaladása érdekében meg kell valósítani. A főbb feladatok közül e helyen néhány — minden üzemre vonatkozó általános irányelv — említhető meg.

1. Termelés volumenében el kell érni, sőt egyes területeken meg kell haladni a vállalatok által a múltban már elért legmagasabb szintet. A főigazgatóság ennek érdekében az erdőgazdaságok várható túlteljesítéséből — a feladatot az eredeti tervnek 108%-os teljesítésében határozza meg azzal, hogy ehhez 106%-os anyag-túllépést engedélyez. A különböző területek az üzemeknek, az anyagkihozatal fokozásából, a hulladék csökkentéséből, illetve továbbfeldolgozásának hasznosításából, ésszerű gazdálkodásból stb. kell biztosítani.

2. A termelésnek fő jellemzője legyen: *a termelési tevékenység előzetes kalkulatív irányítása, — tehát a gazdaságosság. E feladat népgazdaságilag általános természetű, de végrehajtásában az összefüggéseket, vagy a legpróbb részleteket is feltáró kell, hogy legyen.*

3. A mennyiségi feladatok teljesítése és túlteljesítése, — különösen a választék összetétele szempontjából, — ne legyen a vállalatok „üzemi öncélúsága”, hanem azt minden részletében, — tag szemlélettel egyeztetésük a népgazdaság érdekével és szükségleteivel. *A teljesítés és túlteljesítés tehát elsősorban az ún. hiánycikkre, valamint az importmegtakarítást jelentő cikkekre irányuljon (talpfa, donga, parkett friz, lemez, bútortlap, furnír, lágylombos fűrész-áru).*

4. A rönkfelhasználásnál és gazdálkodásnál a főcél az, hogy az üzemek a rendelkezésre álló rönkanyagból *minimális anyaghiánnyal ma-*

ximális termelési értéket állítsanak elő és a népgazdaság számára a legnagyobb akkumulációt biztosítsák.

Helytelen az a szemlélet, amely üzembiztonsági megfontolások nélkül csak I. osztályú, vagy minél magasabb arányban I. osztályú rönkanyagból akarja a termelési feladatokat megoldani. Helytelen azért, mert a lehetőségekkel nem egyeztethető össze, továbbá e tevékenység a jelenlegi faárak mellett rontja az üzem gazdálkodásának eredményét.

5. Az üzemeknél készenlétben levő, vagy az időközben még beérkezett régi fakészleteket minden vállalat augusztus 20-ig fel kell dolgozza.

6. Az első negyedévi termelési rönkfelhasználási terv túlteljesítése — a donga kivételével — beleszámít az éves terv teljesítésébe. A terven felül beérkező hazai anyagból, elsősorban az évvégi zárókészleteknek 30—35 napos biztosítását kell fedezni. Mindaddig tehát, míg a vállalatok az ehhez szükséges anyagmennyiséggel nincsenek ellátva, a harmadik negyedévtől gondoskodni kell az elsőnegyed évi túlteljesítés fokozatos megtakarításáról. A készletfeltöltéshez szükséges anyagmennyiség felül kiutalt anyagra a vállalatok többletfeldolgozási és értékesítési feladatot fognak kapni.

7. A fűrészüzemi hathetes előmáglyázást minden üzemben a leggyorsabb ütemben haladéktalanul be kell

vezetni, oly módon, hogy az ezzel kapcsolatban a harmadik negyedév befejezése után az ellenőrző és a kooperációs szervek részéről észrevételek ne történjenek.

8. A főigazgatóság a legnyomatékosabban felhívja a vállalatok vezetőinek figyelmét a *technológiai utasítások azonnali bevezetésére*, mert azokat a főigazgatóság a jövőben fokozottabban fogja ellenőrizni és a be nem tartás miatt az üzemek illetékes vezetőit *megfelelő felelősségvönásban* fogja részesíteni.

A felsorolt főbb irányelvekből és feladatokból látható, hogy a vállalatok előtt az év hátralévő idejében nem kis feladatok állnak. Fel kell hívni a vállalatok vezetőségének figyelmét e feladatokra vonatkozó lelkiismeretes, pontos, a részleteket előre is meghatározó előkészületek megtételére. Az üzem vezetői a párt- és szakszervezet segítségével ismeressék az üzemi dolgozók széles körében mind az általános, mind a részfeladatokat — azok üzemi és népgazdasági jelentőségét.

A hibákat kijavítani és megszüntetni, — a valóban gazdaságos termelést megvalósítani, — az elért eredményeket *túlszárnyalni*, — tehát a népgazdaság helyzetéből adódó legfőbb feladatokat végrehajtani és a 3 éves terv alapjait megerősíteni, — legyen jellemzője az ipar második félévi munkájának — jelezte be előadását Mosonyi elvtárs.

A faipari vita

A beszámolót követően a résztvevők felszólalására került sor.

Niver György, a Hárosi Falemez-művek főmérnöke a régi rönkfa feldolgozásával kapcsolatban bejelentette, hogy még csaknem hatezer köbméter rönkfa vár feldolgozásra, amit a megadott határidőre elvégezni nem tudnak. Kérte a főigazgatóságot, hogy a *prémiszterek javításához* kapjon segítséget, mert már hosszabb ideje több szövetkezet és vállalat kísérletezik a műszer megjavításával, de eddig minden eredmény nélkül. A beruházások kérdésével kapcsolatban sérelmezi, hogy a hároméves tervben a hárosi rekonstrukció egyáltalán nem szerepel. Befejezésül bejelentette, hogy a hárosi üzem a rekonstrukcióval kapcsolatosan beérkezett csaknem minden gépet üzembe állított.

Kaiser Tibor az OEF főkönyvelőse részéről a vállalatok egyes pénzügyi problémáira adott választ és felhívta a vállalatokat a pénzügyi szabályok betartására.

Dani János, a Szegedi Falemezgyár igazgatója arra kérte a főigazgatóságot, hogy gyakrabban látogassanak le a vállalathoz s ezáltal is nyújtsanak segítséget a munkához. Úgy véli, hogy üzemük *jelentős segítséget nyújthatna a népgazdaságnak* azzal, ha az üzemben található hulladékanyagból gyümölcsládákat és kosarakat készítené.

Hangvöl Tibor

Hangvöl Tibor a Nyugat-Magyarországi Fűrészek igazgatója szükségesnek tartja, hogy az erdőgazdaságok figyelmét nyomtatékosan hívják fel a talpfa megfelelő hosszoltására. Hosszoltási probléma áll fenn a bányadeszkáknál is, mivel a kapott rönkök jórészt három méter hosszúak. Úgy érzi, hogy a mellékgépek kihaználása terén még igen sok rejtett tartalékkal rendelkezik a főigazgatóság.

Dorosz Lajos, a Furnir- és Lemez-művek igazgatója elmondta, hogy az események következtében elvesztették vállalatfejlesztési alapjukat, emiatt nem tudják a dolgozókat jutalmazni. Kérte, hogy a főigazgatóság biztosítson anyagi alapot erre a célra.

A Faipari Kutató Intézet pártszervezete részéről Hamar elvtárs szólalt fel, majd Dorner Imre, a Budapesti Fűrészek igazgatója vetette fel, hogy a vállalat széttagoltsága miatt az ellenőrzés igen nehézkes, és kérte, hogy a vállalat kaphasson még egy gépkocsit. Megemlítette,

Dorosz Lajos

hogy a OEF utasítására a Budapesti Fűrészek végzi az úgynevezett Winter-féle kísérleteket. Szerinte a kísérletek gazdasági eredményei lényegesen alatta vannak a Winter Fülöp által megadott eredményeknek, arról nem is beszélve, hogy a vállalat életében igen sok zavart idéznek elő. Bejelentette, hogy adminisztratív létszámuk nagyjából az országos átlag körül van, azonban ez kevés. Friz-értékesítés vonalán szeretné, ha az értékesítési főosztály odahatná, hogy a gyárak mielőbb lehívják a tároló frizmennyiséget. Az ERDÉRT-tel kapcsolatban az a problémájuk, hogy nem kapnak a harmadosztályú árura diszpozíciót.

Róka Pál elvtárs, a Faipari Dolgozók Szakszervezete nevében üdvözölte az értekezletet, majd rátért a kooperációval kapcsolatos kérdésekre, a munkaversenyek kialakításának fontosságára és számos műszaki, gazdasági, termelési kérdést érintett.

Kóta Lajos, a Hárosi Falemez-művek pártszervezete nevében kérte a főigazgatóságot, hogy kapjanak még egy prést a lemezüzemi prések nagyjavításának végrehajtása érdekében.

Fel kell készülni az 1958-as feladatokra is

Kántor János (tervgazdasági főosztály), felhívta a vállalatok figyelmét arra, hogy az 1958-as tervfeladatok nagyobb követelményeket állítanak eléjük, elsősorban azért, mert a *termékösszetétel megváltozik az importcsökkentés érdekében*. Emelkedik a donga, parkettaléc, enyvezett lemez, butorlap, furnér stb. követelmény, tehát a vállalatoknak úgy kell felkészülni, hogy már a negyedik negyedévben *műszakilag felújítsák az alapvető gépeket és pótolják a hiányzó segédgépeket*.

Sajbán Pál, a Ládaiipari Vállalat főmérnöke újabb hasítógépek szükségességét hangsúlyozta. Utána Perbíró Ádám, a Délmagyarországi Fűrészek főkönyvelője és Futó elvtárs, a Szegedi Falemezgyár pártszervezetének titkára szolt hozzá a referátumhoz.

Sajbán Pál

Szabó János a Délmagyarországi Fűrészek igazgatója felszólalása után, Erdei Ferenc szólalt fel a Budapesti Fűrészek pártszervezete nevében. Kérte, hogy külön szállítsák az erdőgazdaságok a talpfa- és bányarönköket, majd ismertette a Soroksári úti telep egyik művezetőjének javaslatát. A javaslat az, hogy a *beérkező vagonoknál a vagonok alsó részébe minden sor rönk alá két rakoncát tegyenek, hogy a*

drótot könnyen alá lehesen húzni, s ezáltal a darut tökéletesebben kihasználják.

Kósa Pál, az Északmagyarországi Fűrészek igazgatója elmondta, hogy nagyhangú követelések vannak a

Kósa Pál

védőöltözet terén, majd javaslatot terjesztett a főosztály elé, hogy dorongfából lássák el ládaanyaggal az országot.

Ritter József, a Szegedi Falemezgyár főkönyvelője elmondta, hogy a gőzfűrészüzemnek rönktere nincs, ezért igen költséges a rönk és kész-áru szállítása. Kétévi ilyen költség-ből a lemezgyár területén fel lehetne építeni egy modern fűrészüzemet.

Lonkai János, a Budapesti Fűrészek főmérnöke hangsúlyozta, hogy a műszaki fejlesztés a gazdaságosság kérdéseivel egybe van kötve: az üzemek átállítása a szakaszos termelésről a folyamatos termelésre megkezdődött. Sikárosson már véghezvitték és rövidesen Szolnokon is meglesz. Az áttéréssel a gazdaságosság is lényegesen emelhető. A jövőben szerinte a ráfordításokat gondosan elemezni kell, különösen ahol kirívóan magas egy-egy munkaművelet energia- vagy munkabérráfordítása. Például a friztermelés igen drága. Ennek olcsóbbátétele érdekében új technológiát kell bevezetni. Megállapította, hogy a vékonyfa feldolgozása is szükséges a népgazdaság szempontjából, bár ezt az üzemek nem szeretik. Megoldás lenne szerinte több lapos körfűrész beállítás.

Jászai Károly, a Faipari Tudományos Egyesület titkára a tervezés kérdését taglalta népgazdasági szinten és részletesen foglalkozott a minisztériumi tervek és a tudományos intézetek viszonyával. Bozsó Lászlónak, a Faipari Kutató Intézet igazgatóságának az a javaslata, hogy létesítsenek egy teljesen gépesített mintauzemet, mely nem csak tapasztalatokat ad a jövőre, hanem távlatokat is tár a többi üzemek dolgozó elé.

Akos László, az Erdőgazdaság Szerkesztője a lap terjesztésére hívta fel a faipari vállalatok figyelmét. Makkai Zoltán (OEF), a többek által felvetett panaszra azt válaszolta, hogy az erdőgazdaságok kötelesek a kooperációs szerződésben leköötött mennyiséget talpfaméretben hosszoltni és szállítani.

Benedek Attila (OEF), az értékesítés vonalán felmerült kérdésekkel foglalkozott és nyilvánosságra hozta, hogy értékesítésben május végéig a Hárosi Falemezművek vezet 114 százalékkal, a második és harmadik helyet az Északmagyarországi Fűrészek és a Budapesti Fűrészek tartja 106–106 százalékkal. Bánlaki István, a Gyufagyárban felvetődött problémákhoz kérte a főigazgatóság segítségét, majd a Ladaipari Vállalat részéről Molnár Kálmán szólalt fel.

Stróbl Kálmán, az OEF faipari

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjének záró szavai

Dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, az OEF vezetője zárta be a két-napos értekezletet:

— Nem elhamarkodott megállapítás az, — mondotta — ha ezt az országos értekezletet aktívnak és igen hasznosnak nyilvánítom. Hangoztatam beszámolómban is, hogy a munkáshatalom megerősítése az éberségtől függ. Ezt az éberséget nem altathatjuk el. Az ellenforradalomnak maradványai vannak és lesznek még évek múlva is.

Megállapította, hogy a főigazgatóság rövid idő alatt túljutott a dezolálság állapotán, azonban nem kétséges, hogy az 1956—57. első félév kielégítő eredményeink elérésében az erdőgazdaságok, vállalatok vezetőinek és dolgozóinak érdemét elsősorba kell állítani. Ezért innen is köszönet illeti az elvtársakat, az erdészet valamennyi dolgozóját, mindazokat, akik ezekben az időkben kitartot-

főosztályának vezetője összefoglalóan ismét felvetette a gazdaságosság kérdését. „Mi fások csak 50 százalékban tudjuk ellátni a népgazdaságot fával” — mondotta — „az a feladatunk, hogy azt a kevés fát a lehető legjobban dolgozzuk fel és akkor valóban továbbjutottunk. Meg fogjuk érni azt is, hogy a kooperáció népgazdasági szinten jelentkezzen és rámutassunk azokra a hibákra, rajtuk kivülálló okokra, amelyek onnan erednek, hogy a fát nagy mennyiségben felhasználó vállalatok nem egy főhatóság alá tartoznak.”

tak a munkahelyükön és dolgoztak.

— Az, hogy Magyarországon — mondotta végül Balassa elvtárs — október 23-án és novemberben ellenforradalom volt, az nem kétséges. Természetes, hogy azokkal szemben akik résztvettek az ellenforradalomban, határozottan fel kell lépni. De az a szilárd meggyőződés, hogy ezeket az elemeket a gazdasági megerősedés közben is ki tudjuk vetni sorainkból. Ne feledjék az elvtársak ellenforradalmi tisztogató munkájukban, hogy Magyarország jövője azon áll, hogy az erős, egységes, az ország vezetésére hivatott kommunista párt minél több szimpatizánst is szerezzen következő, de igazságos munkájával. Ehhez az szükséges, hogy mi, kommunisták példamutatók legyünk. Valóban élenjárónak kell lennünk és jó eredményeket kell felmutatnunk gazdasági téren is.

Fásítjuk a Badaacsonyt

Az elmúlt hetek egyikén népes értekezlet gyűlt össze a badaacsonytomaji kőbánya hivatalos helyiségében. Régi probléma megoldásáról volt szó: Hogyan szüntethetjük meg a leg-rövidebb időn belül a Balaton szépségét valóban elcsúfító Badaacsonyi és Gulács-hegyi kőbányászatot. Nehéz kérdés ez, hiszen nemcsak a népgazdasági szempontból szükséges kőanyagról van szó, hanem a bánya áttelepítésével járó nagyarányú befektetésről is. S mégis ezeket az áldozatokat meg kell hozni: hazánk egyik legszebb kulturális értékének megmentése forog kockán. Ezen túlmenően a balatoni szőlőkultúrák egyik legnevezetesebbjének megóvása a talajerózió elől ugyancsak a bányák megszüntetését sürgeti. A Természetvédelmi Tanács már korábban kijelölte a területeket, ahol bányászni lehet, s az így jelentkező kővagyoni Gulácson még mintegy 2 évig, a Badaacsonyon 6—7 évig tartó gazdaságcs kőbányászatot tesz lehetővé.

A feladat sürgős megoldása azonban nem várható magára, s ezért a balatonvidéki fásító erdészet és a

keszthelyi erdőgazdaság szakemberei több napig tartó bejárás során átvették a bányáktól azokat a területeket, amelyek már üzemen kívül vannak, s rajtuk az erdősítés megindítható. Sajnos a feladat nehezen oldható meg teljes mértékig, mert a sok meddőhányó még mindig mozgásban van, s a 40—46 fokos lejtésű törmelékhalom az ültetést alig teszi lehetővé. Ezzel szemben a vízszintes fekvésű bányaudvarok már jól erdősíthetők, a felmérés és tervekészítés már ezeken meg is indult. A meddőhányók üledéséig egyelőre csak kísérletek indultak az eredményes megoldásra. Az erdészet tehát a maga részéről mindent elkövet, hogy a Balaton tájképi szépségét elcsúfító és a közvélemény tiltakozását joggal kiváltó sebhelyek mielőbb begyógyuljanak. Bizunk abban, hogy az Építésügyi Minisztérium illetékes szervei is hasonló igyekezettel látnak hozzá a bányák áthelyezéséhez s ezzel közös erővel megmenthetjük hazánk egyik legszebb idegenforgalmi nevezetességét.

Szodfridt István
erdőmérnök, Keszthely

A CSERKÉRDÉS

egyik fontos problémájával a cser-
tapló elterjedésével foglalkozik

Igmándi Zoltán

Az Erdő 4. számában. Ugyanennek a
számnak a tartalmából kiemeljük

Pankotai Gábor

írását a tolólemezes gépek erdőgaz-
dasági alkalmazásáról;

Orth Pál

hosszabb, elemző tanulmányát a szer-
faközéltetés problémáiról.

Ugyancsak megjelent Az Erdő ez
évi 5. száma is. Bevezető tanulmá-
nyát

Keresztesi Béla

írta: Tapasztalataink a franciaországi
nyárasokban és a hazai nyárfater-
mesztés néhány időszerű kérdése
címével. Ebben a számban találjuk

Majer Antal

beszámolóját az ugodai fűz cellulózfa-
ültetvény kísérleti tenyésztéseinek
eddiggi tanulságairól.

Györke Ernő

a vékony tűzifa termelésének problé-
máit fejtegeti,

Stefanik László

a nyárfarák elterjedésének és fellé-
pésének magyarországi adatait fog-
lalja össze.

A nyárfakonferencia

A Magyar Tudományos Akadé-
mia és az Országos Erdészeti Fő-
igazgatóság együttes rendezésében
tavaly szeptemberben megtartott
nyárfakonferencia teljes anyagát
könyvalakban adta ki az Országos
Erdészeti Főigazgatóság. A kötet
részletesen beszámol a tanulmány-
utakról, a konferencián elhangzott
előadásokról és a hozzászólásokról.
Amikor most napirendre kerül a ha-
zai nyárgazdálkodás fokozott fejlesz-
tésének ügye, a nagyjelentőségű ta-
nácskozás anyaga fontos segítség
minden erdőgazda számára.

Nemzetközi faipari tapaszta-
latcserét tartottak a Kölcsönös
Gazdasági Segítség Tanácsában
résztvevő országok, továbbá Ju-
goszlávia, Ausztria és Nyugat-
Németország küldöttei. Magyar
részről a Bratiszlavában tartott
konferencián, amelyet a Szlo-
vák Tudományos Akadémia ren-
dezett, résztvett Tömppe Fe-
renc a KGST fa- és cellulóz ál-
landó bizottságának szakértője,
Barlai Ervin a Faipari Ku-
tató Intézet helyettes vezetője
és Dérföldi Antal az Erdé-
szeti Tudományos Intézet mun-
katársa.

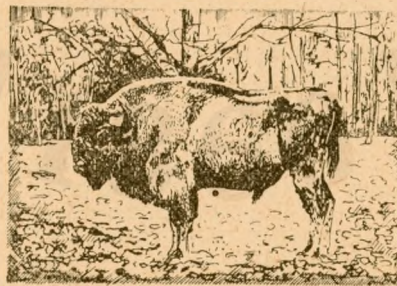
Farostlemezgyártási konferencia Varsóban

A lengyel erdőgazdasági miniszter két bölényt ajándékozott
Magyarországnak

A KGST „Faipari és Celluló-
za Állandó Bizottsága“ munka-
bizottságot szervezett a fahul-
ladékok farost- és forgácsle-
mezekre való felhasználásának
előmozdítására. Ez a munkabi-
zottság május utolsó napjaiban
értekezletet tartott Varsóban;
Bulgária, Csehszlovákia, Len-
gyelország, Magyarország, a
NDK, Románia és a Szovjet-
unió delegátusainak részvételé-
vel.

Az értekezlet résztvevői meg-
tekintették az 1953-ban létesít-
ett *konjeczpoli farost-üzemet*.
A nyersanyag zömét erdei fe-
nyő széldecska alkotja, mely-
hez 20% keverési arányban
extrahálás után visszamaradó
termékeket is felhasználnak. A
széldecskát azonban néhány év
múlva elsősorban papírgyártás
céljára akarják felhasználni;
ezért ebben az üzemben kísér-
leteket folytatnak a tisztítások
során kiszedett vékony fenyő-
anyag farostlemezgyártásra való
nagyüzemi felhasználására.

Számunkra is igen hasznosít-
ható a lengyel elvtársaknak az
a tapasztalata, hogy a jelenleg
Lengyelországban működő négy
farostüzem közül az elsőnek
beindítása és maximális kapa-
citásának elérése között még
három év telt el; amivel szem-
ben a harmadik létesített üzem
már három hónap alatt elérte
kapacitásának legfelső fokát. A
lengyel elvtársak *készségesen
felajánlották segítségüket, hogy*

*ezzel kapcsolatos tapasztalatai-
kat a mohácsi farostüzem be-
indításánál hasznosíthatjuk.*
Szívesen fogadnák farost-üze-
münk szakembereit néhány hó-

napos tapasztalatcserére, illetve
ők is szívesen látogatnának el
hozzánk, hogy a helyszínen ad-
janak segítséget újonnan in-
duló első farost-üzemünk problé-
máinak megoldásában.

Az értekezlet során megállá-
pítható volt, hogy Bulgária, Ro-
mánia és Magyarország csak
most teszi meg az első lépése-
ket a farostlemezzel gyártása ter-
én és a többi résztvevő ország
az eddigiek során nagyobb

eredményeket ért el e téren.
Egységesen kialakult az a véle-
mény, hogy a farost- és for-
gácslemezzel gyártásának fejlesz-
tése egyik igen eredményes út-
ja a fahiány csökkentésének,
valamint a fa hasznos végter-
mékké való feldolgozásának.

Küldöttségünk tagjai Balassa
elvtárs vezetésével látogatást
tettek Jan Dab-Kociol elvtárs,
lengyel erdőgazdasági és erdő-
ipari miniszternél. Kölcsönö-
sen tájékoztak a magyar,
illetve lengyel erdőgazdaságok
szervezeti felépítése iránt. Dab-
Kociol elvtárs a magyar nép és
a magyar erdészeti dolgozók
iránti elismerése, megbecsülése
jeléül két bölényt ajándékozott
Magyarországnak. A bölények
értéke darabonként 20 000 dol-
lár. A vendéglátók egyébként
is számos tanújelét adták ven-
dégszeretetüknek.

Az erdősítések, fásítások eredményességéért

A váci erdőgazdaság erőfeszítései az erdősítések ápolásáért

A váci erdőgazdaság terelutján, a Börzsönyi hegyek tövében fekvő csemetekertek bizony elég gazosak. Az erdőgazdasági ápolási munkálatait április végén külső akadályok nehezítették meg. Májusban a zárlat már megszűnőben volt, de a sok esőzés következtében amikor kapálásra volt is alkalom, nehezen jutottak munkakerőhöz. Ebben az erdőgazdaságban ugyanis a munkakerő jórészt egy-két holdas kukoricaföldekkel rendelkező egyéni gazdákból került ki. Ezek az idén elsősorban a saját portájukon igyekeztek behozni az eső okozta kapáláskiesést és csak azután hajlandók az erdőgazdaságban munkát vállalni. Bizonyos bérfezültség is adódik azért, hogy az állami gazdaságban nagyobb kereseti lehetőség mutatkozik.

Azt tapasztalták, hogy az iskolás gyerekek bevonása a gyomtalanítási, ápolási munkákba, nem mindig vezet eredményre. A felsőbb iskolásokat tudnák ugyan használni, sőt a szegedi erdészeti technikum teljes létszámmal jelentkezett a bajba jutott, elgazosodott területtel rendelkező váci erdőgazdaság megsegítésére, de az erdőgazdaság nem fogadhatja őket, mert minduntalan zár alá kerül a Börzsöny hegyvidék nagyobbik része.

Az egyes erdészetekben még így is szép eredményt értek el, így például a nagyoroszi erdészetben, ahol Grédely János kerületvezető erdész oktat, tanít, és ha szükséges, maga is kézbeveszi a szerszámot, hogy szakszerűen végezzék az időszaki munkások az ápolási munkákat.

Eredményes gépi ápolás Fejér megyében

A székesfehérvári erdőgazdaságban az idén előbbre vannak az erdőápolási, csemetekerti munkálatokkal. Idejében kijavították a gépeket, hasznosítják a Zetor erejét. Cecén, Alsószentivánon, Bárádon tavaly elhanyagolt volt a telepítési rész, az idén ezt is rendbehozták. A területek egy részét kiadják köztes munkára. Tavaly nem volt elég gép, az idén a géppálmás, az állami gazdaság is segít az ápolási munkálatokban. Különösen dicséret illeti Jenei Ferenc kerületvezető erdészt Bárádon, idősebb Varga József csemetekerti erdészt Mohán, mindketten példás rendet tartanak a csemetekertekben. Az erdőgazdaság területén aratásra már végeznek a második kapálással is. Munka pedig van bőven, hiszen nyolcezer hektár erdősítés ápolási munkáját is meg kell oldaniok. Ami a költségeket illeti, egy hektár ápolási költség 560 forint körül mozog. Tavaly ugyanennek a területnek a megmunkálása jóval többbe került. Nagyon figyelemreméltó a bárándi csemetekertben alkalmazott munkaszervezés is, ahol éveken keresztül munkaerővándorlás, túlzott bérkövetelés akadályozta a munka folyamatosságát. A mostani kerületvezető erdész, munkásszálló és külön étkezőhelyiség fenntartása nélkül, a helybeli munkásokkal meg tudja oldani a munkaerőkérdést. Ezt úgy érte el, hogy a teljesítménybérben dolgozók számára hétről-hétre kimutatja, hogy mit kerestek és mit kereshetnek. Az egyenlődségi megszüntével nőtt a munkakedv és az emberek elégedettek a keresettel.

Az ápolási költségek csökkentése népgazdasági kár

A szolnoki erdőgazdaság területén évente 1200–1500 hektár alföldfásítást végeznek. Erre a célra az 1956–57. esztendőre 2 500 000 forintot állítottak be. Jászkiséren 38, Pórteleken 40, Tiszaörsön 20 hektár egy tagban lévő terület került fásításra. Lengyel János, a fásítási előadó, most nem is a terület, hanem

a kiültetett csemeték kétségbeejtő állapota miatt kesereg. Arról van szó, hogy a szolnoki erdőgazdaságban ápriliséig rendszeren végezték az ápolási munkákat, de akkor kerekén 1 millió forint összeget vontak vissza a fásított területre fordítandó ápolási költségekből. 1400 hektár területen elmaradt tehát a legelemibb ápolás és a vélt takarékoság azt eredményezi, hogy az elültetett állomány 30 százaléka kipusztul. A szolnoki erdőgazdaságban végrehajtott célszerűtlen takarékoság tehát nem csak azzal a kárral jár, hogy gazban, dudvában a csemeték elpusztulnak, hanem a kérdéses területet jövőre újra kell fásítani. Lengyel János kiszámította, hogy kerekén 1 500 000 forint kár éri a népgazdaságot már az első évben, azért, mert elvonták tőlük az ápolási költségekre szánt fedezetet. Különösen Pórteleken nő gyorsan a gaz, mellmagasságig ér a gyom. A szolnoki erdőgazdaság most akarva, nem akarva, újfajta statisztikát is készíthet; kimutathatja, hogy mennyibe kerül a munka elmaradása következtében egy-egy hektár fásítása, mennyit fizet rá a népgazdaság az ilyenfajta, kellően át nem gondolt intézkedésre és mit jelent a faanyag megteremtésének kiesése a következő években.

Három asszony a napon

Rekkenő a hőség, kínjukban másodsor hoznak termést a szamócabokrok és az erdők vadjai is alétlan ténferegnek. Minden élőlény árnyékot keres, csupán ők hárman dacolnak a baranyai Dérvölgyben a szédítő kánikulával: Kántor Györgyné, Engler Imréné és P. Nagy Béláné. Fejkendőikből ernyőszerű napvédőt alakítottak, ruháikat meglazították, de dolgoznak. Kapálják a gyomokkal csatázó szép fenyőcsemetéket, amelyek talán ma éppúgy óhajtják a hűvös árnyékot, mint gondozóik. „De a gyom elvonja a táplálékot” — ezt mondják is, mert tudják, az asszonyok. S ők azt akarják, hogy megmaradjanak, tovább fejlődjenek vadregényes fenyveserdővé azok a parányi csemeték, amelyeket még ők és társaik ültettek ki ide, az erdőmecskei hegyek aljába. Nevetve példálózhatnak, hogy a jövő erdőstíói talán már majd ezeknek a most kapált fűcskáknak árnyékában fogyasztják el a magukkal hozott ebédrevalót. Úgy beszélnek a fiatalságról, mint ami már elmúlt. Pedig szorgalmuk is elárulja, hogy a szívük fiatal, akár a kapa ütemére hajladozó fenyőcsemete...

VIZENJÁRÓK

1

2

3

A bajai erdőgazdaságot nem véletlenül hívják más néven dunaártéri erdőgazdaságnak. Erdőinek nagy része dunai szigetekre, a nagy folyó árterületeire esik. Itt az erdőszet amúgyis komoly feladatait még az állandó vízveszély is fenyegeti s nem egyszer vízzel elárasztott terepen végzik hősi munkájukat erdészek és erdőmunkások. Különleges helyzet különleges módszereket követel az erdőszet területén is, a bajai erdőgazdaságban erdősítés, termelés, közelítés, szállítás tapasztalatokkal szolgál. Többször írtunk az árterület egyes szakmai problémáiról, most a munkát végző ember más életmódját mu-

1 Reggel munkába indulnak a tanyahajó lakói. Ki csónakkal, ki gyalogszerrel a parti erdők ösvényén közelíti meg munkahelyét. Nagybárá az uszályok megrakásával telik el napjuk.

2 A sükösi munkacsapat a papírfát kérgezi szorgalmasan. Nehéz volna megállapítani, hogy Tapisa Mihály, Török Imre, Rigó István, Kovács István, Kaszás Ferenc vagy Csengeri Lajos végzi-e a jobb munkát.

3 Munka végeztével este felé mindenfelől hazatérnek a tanyahajó lakói. A Sükösi brigád is bevonul a dunaparti rakodóról, hogy másnap kipihenve „kezdhessen”.

4 Korszerű tisztálkodási eszközök állanak a tanyahajó lakóinak rendelkezésére. A porcelánmosdókba a hajó vízvezetékén át ömlik a tiszta mosdóvíz. Tapisa Mihály le is mosik derékig.

5 Míg a hajó lakói tisztálkodnak, Bauer Györgyné a népszerű, Boriska néni szakácsművészetét gyakorolja a ragyogó, tiszta hajókonyhán: ma meleg étel lesz vacsorára.

tatjuk be olvasóinknak. Mert az árterületek erdőmunkásai gyakorlott vizenjárók is, vízjáratossági vizsga nélkül talán fel sem veszik őket. S az elszállásolás, szociális gondoskodás is a körülményekhez alkalmazkodik. Munkásszállók helyett tanyahajókban töltik életüket az erdők dolgozói, olyan tanyahajókon, amelyeket szükség szerint lehet munkahelytől munkahelyig vontatni a vizen. Három tanyahajója van eddig az erdőgazdaságnak, de már készül a negyedik is, a legkorszerűbb.

Most a „Feketeerdőben” állomásozó III. számú tanyahajó lakóinak életét láthatjuk.

6 Vacsora után többféle szórakozás kínálkozik. Vannak, akik kis halakat fognak, Haág János hajókormányos horgára csalétkül, vannak viszont akik kártyajátékkal ütik el az időt.

7 Az olvasásnak is vannak barátai. Török Imre a legszorgalmasabb könyvbúvár, az érdekesebb szemelvényeket fel is olvassa társainak. Kár, hogy a tanyahajónak nincsen könyvtára...

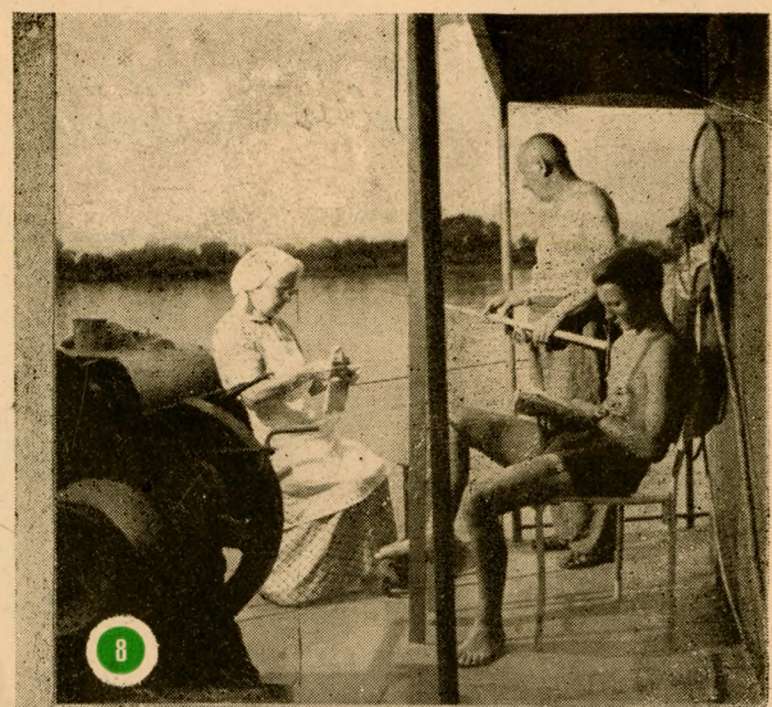
8 Csendélet a fedélzeten... Boriska néni kötöget, János bácsi hal híján egyelőre a botot fogja és Török Imre elmenekülvén a kártyások zajától ismét csak könyvébe temetkezik.

4

5

8

7

6

Levelezőink a tízéves Erdőgazdaságról

Gaál Irma,
Szörög;

Holy Zoltán,
Győr;

Reismüller Rezső,
Gércse;

Csötönyi József,
Márkó;

Pestolics László,
Szeged;

Örömmel értesültem arról, hogy kedves lapom, amelyben néha én is beszámolok csemetekerti munkánkról, júliusban lett tíz esztendő. Szerettem volna ebből az alkalomból a tíz éve megjelent lappéldányokat mind átlapozni, de én csak három esztendeje vagyok előfizető és talán azóta állandóan levelező munkatárs. Három esztendő lappéldányai is azt mutatják azonban, hogy az erdei dolgozók nélkülözhetetlen segítőtársa az Erdőgazdaság című újság. S egy idő óta a faipari dolgozók is, ami most már az újság címéből is kitűnik.

A gépi fakitermelés egyre nagyobb teret hódít, úgy gondolom ehhez rendkívüli támogatást nyújtott a lap „Ismerd meg gépeinket” rovata, amely képekkel, ábrákkal, rajzokkal tanított meg mindenkit a motorfűrész használatára. De az erdészeti munka minden területe feltalálható a lapban. Engem például nagyon érdekelt a fehérynárak, szürkenyárak vetésével, nevelésével foglalkozó vita.

Nekem azonban nagyon hiányzik a lapból a folytatásos regény, s úgy tapasztalom, ugyanígy hiányzik munkatársaimnak.

Hosszú idő tíz év egy szakmai lap életében, így tíz év alatt többször változott a külső köntös, talán kissé a belső is, de egy dolog megmaradt változatlanul: a barátság a lap és az erdőgazdaság dolgozóinak között.

A lap hasábjain keresztül feltárult előttünk az egész ország erdőgazdálkodása és szinte közös, nagy családnak érezzük magunkat, ahol a család minden tagja egyet akar: szebbé, gazdagabbá tenni hazánkat az erdők által. Ez az út göröngyös, de kevesebb göröngybe fogunk belebotlani, ha a tapasztalt eredményeket és hibákat továbbadjuk az újság lapjain, hogy mindenütt tanulhasanak belőle. Hiszen a lap minden száma kész tapasztalatcsere és szakmai oktatás, csak figyelmesen kell lapozni benne.

Tíz éve vagyok az Erdőgazdaság olvasója és levelezője. A lapot szinte kartársannak tartom, aki nélkül el se tudom a munkát képzelni. Annál is inkább megvagyok elégedve a szerkesztőség munkájával, mert az erdőműveléssel kapcsolatos munkákkal bőterjedelemben foglalkozik. Az a kéresem, tegye ezt továbbra is, hogy erdészkartársaink mind közelebb kerüljenek az igazi erdészélethez. Mert egy erdész akkor lesz igazán azé, ha az erdőműveléssel olyan mértékben foglalkozik, mint a fahasználattal, de talán sokkal szívesebben. Ezt nemcsak nekem, hanem szerintem a lapnak is állandóan hangsúlyoznia kell.

Ehhez kívánok sok sikert a tízéves évforduló alkalmából a lap szerkesztőinek.

Az Erdőgazdaság a munkás hétköznapi lapja, a kérges kezű erdei munkás, a csemetekerti dolgozó, erdész és mérnök egyaránt. A jövőben is a munkás hétköznapi lapja legyen, segítsen, tanítson, szórakoztasson.

Szeretném, ha jövőben több szakmai cikk jelenne meg, különösen az erdővédelem területéről. (Az is időszerű lenne, ha az előző utasításokat egy erdővédelmi utasítás is követné!). Írjon az Erdőgazdaság többet a múlt és jelen kiváló erdészeiről, életükéről, munkásságukról. Ismerjék meg erdészeink azokat, akiknek tanításai erdőszerepre nevelnek s szakmai lelkesedéssel töltönek el.

További sok sikert és jó munkát kívánok az Erdőgazdaság szerkesztőinek!

Szívből köszöntöm kedvelt lapunkat első megjelenésének tízedik évfordulója alkalmából. Többször megírtam már, hogy a lap szakmailag mind erdőgazdasági, mind fűrész- és lemezipari vonatkozásban, továbbá sport, kulturális, vadászati stb. rovataiban jól megfelel hivatásának. S még az is helyes, hogy nem 50 százalékos arányban oszlik meg az erdészeti és a faipari rész, hanem mindig a szakkövetelményeknek és a körülményeknek megfelelően alakul az arány.

A lap jövőbeni munkájához a következőket javaslom:

1. Kérdezzék meg az olvasót, hogy milyen témák érdeklik s erre professzoraink, tudósaink adjanak választ.

2. A lapban felvett javaslat ne legyen csupán emlékirat, hanem tegye meg hozzá a szerkesztőség vagy a szakterület a hozzájárulását, esetleg vitázzunk a lapban.

3. Adjon kivonatot a külföldi lapokban megjelent szakkikkekéről, hogy érdekelt téma esetén beszéljünk az eredeti cikket.

4. Szívesen vennénk, ha növelnék a lap terjedelmét, most havonta csak egyszer jelenik meg.

Blaskó Sándor nyugalmazott erdész, Bercel:

A lap jubileuma alkalmából azt kérem, hogy fordítson a jövőben nagyobb teret a fiatalok szakmai nevelésére, a hivatás szeretetére és az erdő megbecsülésére. Neveljen olyan erdésznevezőket, hogy az erdőt környező lakott helyek lakói az erdészről tanulják meg az erdő megbecsülését. Tartson állandó rovatot az erdészek körébe tartozó időszerű munkálatokról. És ne feledkezzenek meg a kiöregedett erdészekről sem, mert bizony az utóbbi időben nagyon megkedvezték róluk, példa erre a tüzelőanyag rendezése és a nyugdíjszerelem orvoslása azoknál, akik 1954. előtt mentek nyugdíjba. Eredményes munkát kívánok a jövőben is!

Az erdőgazdasági műszaki és adminisztratív dolgozók béremelése

JÚNIUS 1-i HATÁLYAL — mint ahogyan azt az igazgatói értekezleten már bejelentettük — sor került további dolgozók bérének rendezésére. A kiadott főigazgatói utasítás szerint, mind az erdőgazdasági műszaki, mind valamennyi vállalati és erdőgazdasági adminisztratív dolgozó és a még a múlt év november 4. óta bérrendezésben nem részesült egyéb alkalmazottak alapbérét jelentősen fel-emelik, premizálási feltételeiket módosítják. Ezzel az intézkedéssel, amihez járul még a főigazgatósági, az állami vadgazdasági és a tervezőirodai dolgozók bérrendezése, a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány rövid fél év leforgása alatt valamennyi dolgozónk életszínvonalát jelentősen emelte.

A Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megmutatta, hogy akar és tud is — éspedig rövid idő alatt — olyan bérpolitikát kialakítani, amely az életszínvonal kézzelfogható és jelentős emelkedését biztosítja. A korábbi ipari és erdőgazdasági munkás, majd ipari műszaki, gépkocsivezetői, kereskedelmi hálózati bérrendezés, a nyereségvisszatérítési rendszer bevezetése, a természetbeni juttatásoknak a tél folyamán történt rendezése, és a mostani erdőgazdasági műszaki, valamint általános adminisztratív és közalkalmazotti bérrendezés voltak ennek a jól átgondolt bérpolitikai intézkedés sorozatnak állomásai.

Az említett intézkedések bérkihatása a főigazgatóság területén — a várható nyereségvisszatérítési részt is figyelembe véve — kb. évi 110 millió forint, mely nem tartalmazza még az alapbérésített, valamint a továbbra is megmaradó prémiumkeretet. Az említett összeg több, mint amit évek óta összesen fordítottunk a bérek rendezésére.

Ezúttal részletesebben az erdőgazdasági dolgozók bérrendezésével kívánok foglalkozni.

A MŰSZAKI DOLGOZÓK múlt év szeptemberi alapbérét átlagosan kb. 29%-kal, azaz havi 310—320 Ft-al emelték. Ezen belül a kerületvezetők átlagos 950—960 Ft-os alapbére kb. 1180—1220 Ft-ra emelkedik. Ha azonban figyelembe vesszük az átlagos premizálási lehetőséget, nyereségvisszatérítési részt és a természetbeni juttatás reálértékét, éves szinten a kerületvezetők jövedelme meg fogja haladni a havi 1650 Ft-ot.

Az adminisztratív dolgozók alapbére kb. 20 százalékkal, azaz mintegy havi 200—210 forinttal emelkedik.

Az új bérendszer lényegesen kevesebb munkaköri csoportot határoz meg, mint a korábbi, ezáltal áttekinthetőbbé válik a bérendszer. A műszakiak tekintetében — azonos mun-

naköri csoporton belül — magasabb besorolási lehetőséget biztosít a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek, de egyes esetekben a magasabb szakképzettséget igénylő munkakörökben kitűnően dolgozó, de ilyen képzettséggel nem rendelkező, hosszabb gyakorlati idejű erdészek részére is megadja a magasabb besorolás lehetőségét. A bértételek — néhány kivételével — teljesen megegyeznek az iparvállalatokéval.

Az egyes erdőgazdaságok közötti helyes bérarány megteremtése érdekében, az átlagos alapbérreket rögzítettük.

A kiegészítő állománycsoportba tartozókat az új bértételek alapján szintén be kell sorolni, de bérüket — kivéve, ha az az új bértétel első határát nem éri el — emelni nem szabad. Náluk a korábbi munkásbérrendezés során a béremelés már megtörtént.

Nem lesz érdektelen, ha megemlítjük, hogy milyen elvek szerint és milyen módszerrel állapítottuk meg a bérrendezés mértékét az egyes erdőgazdaságok tekintetében.

MAGASABB ÁTLAGOS ALAPBÉRT engedélyeztünk a nagy iparvidékeken levő (pécsi, miskolci, tatabányai stb.) és az alföldi (kecskeméti, halasi, szolnoki stb.) erdőgazdaságoknak. Az előbbieknél a viszonylag drágább megélhetési költségek, valamint az ottani nagy ipari vállalatok miatt meglévő bérfelesleg ellenúlyozására, az utóbbiaknak — a már több év óta kért „alföldi pótlék“ helyett engedélyeztük a magasabb átlagbért. Az utóbbiaknál egyúttal ösztönzést teremtettünk annak, hogy megszünjék a szakemberek húzódozása a nehéz homoki szolgálatról.

A múlt év szeptembere óta egyes erdőgazdaságoknál törvénytelenül végrehajtott bérrendezéseket — csökkenítő tényezőként — vettük figyelembe.

A természetbeni juttatások kiszolgáltatásának különböző lehetőségeit igyekeztünk az alapbérreket, illetőleg a béremelés különböző mértékével ellensúlyozni.

A múlt évi prémiumok kisebb részét, azaz a szeptemberi átlagos műszaki alapbérreknél kb. 11—12 százalékat, az alapbérre emelésére fordítottuk és ez az összeg, műszaki dolgozónként átlagosan kb. havi 110 forint, növelte a kormány által adott, az alapbérhez viszonyított kb. 18 százalékos (200 forintos) béremelési összeget. A prémium nagyobbik részét, amely a régi alapbér kb. 19 százaléka (kb. 200 forint) volt, fele-fele arányban megosztottuk az igazgatói szabad, illetőleg főigazgatósági prémiumkeretként.

Az alapbérésítésnél is a már említett elvek szerint jártunk el, azonban az így felosztható pénzösszeznél csak

igen kis mértékben vizsgáltuk azt, hogy az egyes erdőgazdaságoknál mennyi volt a múlt évi prémium. Azaz igyekeztünk kiküszöbölni a kereseteknél azt a jelentős eltérést, amit a múlt évben az egyes erdőgazdaságok között mutatkozó különböző prémiumrészesedési mérték — egyes erdőgazdaságoknál túlzottan magas, másoknál a végzett munkához képest irreálisan alacsony prémium, amit egyrészt a múlt évi premizálási és tervezési módszerek kisebb-nagyobb hibája, másrészt egyes erdőgazdaságok „ügyeskedése“ — okozott.

Természetesen ez a módszer magával vonja — és ezzel tudatosan számoltunk is — hogy egyes erdőgazdaságoknál a kereseti arány (alpbér + prémium) a múlt évihez képest, amikor például 40 százalékos volt az alpbér-hez viszonyítva az átlagos prémium, nem javult most olyan mértékben, mint ahol a prémium csak például 20 százalékos volt. Azonban még így sincs egyetlen olyan erdőgazdaság, ahol a múlt évi átlagos kereset (alpbér + prémium) a bérrendezés során (új alpbér + szabad igazgatói prémiumkeret + főigazgatósági prémiumkeret) ne emelkednék. Tehát e néhány erdőgazdaság is nem csak, hogy „konzerválta“ most, jó részét „biztos“ alpbérben, a múlt évi — esetleg 40 százalékos — magas prémiummal növelt alpbérét, hanem azt, még ha kis mértékben is, növelte. Az erdőgazdaságok zöme, tehát ott, ahol a múlt évben sem volt kiugró a prémium, jelentős keresetnövekedést tud biztosítani dolgozóinak. Nem szabad azonban arról megfeledkezni, hogy ez évben a prémium 15 százalékban volt már maximálva. Tehát a keresetnövekedést ennek s nem pedig a múlt évi jörészt a kiugró gazdasági eredmények következtében mutatkozó nagy prémiumok tükrében kell vizsgálni. Mi az előbbieken csak azért foglalkoztunk a múlt évi prémiumokkal, hogy lássák az erdőgazdaságok dolgozói azt, hogy a kormány megértő intézkedésével a béremelést annak s nem pedig az idej (eddig érvényben volt) 15 százalékos prémiumplafon figyelembevételével oldhattuk meg. Magyarán: az új bérrendezés a múlt évi kiváló eredményekre épül fel, mintegy konzerválva annak forintjait, — alpbéresítve egy részét, prémiumra fordítva másik részét — sőt tovább növelve a kormány által kapott fejenkénti 200 forint bérpolitikai összeggel.

AZ ÚJ PREMIZÁLÁSI RENDSZERRŐL is szólnunk kell. Egyrészt az igazgatók meghatározott forintösszeget megkapják azt a pénzt, amivel szabadon premizálhatják a dolgozókat. Mit jelent ez a „szabad“ premizálás? Saját maguk állapítják meg az erdőgazdaság prémiumrendszerét

(a prémiumfeladatokat, a kifizetési feltételeket, kik és milyen mértékben részesülnek a prémiumban, a premizálás időszakát). Az egyik premizálási időszakban fel nem használt összeget, a tervév alatt, későbbi időpontban is felhasználhatják. Ha a dolgozó önhibáján kívül a prémiumfeladatot nem teljes egészében teljesítette, de azért gazdasági többleteredmény van, annak arányában adható részére prémium (de nem kötelező adni!). A korábbi premizálási rendszerekben ez nem volt lehetséges, hiszen bár mekkora is volt a gazdasági többleteredmény, ha a dolgozó a kitűzött feladat teljesítésétől akár csak 1 százalékkal is elmaradt, prémiumot nem kaphatott. Természetesen az előbbieken említett könnyítést is csak igen kivételes esetben szabad alkalmazni. Mind az igazgatói szabad prémiumkeretből, mind a főigazgatósági prémiumkeretből kapott összeg az átlagkeresetbe beleszámít, az esetenként premizáltak tekintetében is.

Mit nem jelent a szabad premizálás?

Nem jutalmazási keret, tehát csak mérhető gazdasági eredmény elérése esetén részesülhet belőle a dolgozó. A gazdasági eredmények a tervezettnél nagyobb növekedése esetén sem léphető túl. Ez egyébként a főigazgatói prémiumkeretre is vonatkozik. Nem részesülhetnek belőle azok a dolgozók, akik az elmúlt tervévben nem tartoztak az ügynevezett állandóan premizálhatóak közé; illetőleg csak az állandóan premizáltak részére kifizetett összeg 15 százaléka erejéig kaphatnak esetenként prémiumot. Az így fizetett prémiummal sem léphető át a kapott keret. Nem részesülhetnek belőle a munkások sem, ő rájuk külön utasítás érvényes. A kifizetett összes prémium — beleértve a főigazgatósági keretből kapott összeget is — egyegy dolgozó esetében nem lehet nagyobb az alapbér 40 százaléknál (40 százalékos plafon).

Másrészt: *kap a vállalat meghatározott összeget (főigazgatósági prémiumkeret) — amelyet a főigazgatóság csökkenthet vagy növelhet —, ez azonban csak a következők szerint használható fel:*

A FŐIGAZGATÓSÁG HATÁROZTA MEG, hogy az igazgatók, főmérnököknek és főkönyvelőnek milyen feladatokat kell megoldani és annak megoldása esetén milyen összegű prémiumot vehetnek fel és az erdőgazdaságnak milyen eredményeket kell elérnie és ennek megfelelően milyen összeget használhat fel az igazgató a beosztottak — helyettesei kivételével — premizálására. A kapott feladatok teljesítése érdekében az igazgató a premizálási időszak előtt írásban, személyre szólóan vagy csoportonként meghatározza, egyes dolgozók prémiumfeladatait és annak teljesítése és túlteljesítése esetén az elnyerhető prémiumösszeget. Ha az erdőgazdaság a főigazgatóságtól kapott feladatokat teljesíti, a kitűzött prémiumösszeget az igazgató kifizetheti (feloszthatja) a dolgozók között, úgy ahogy korábban a prémiumfeladatban meghatá-

rozta. (Aki nem teljesítette a prémiumfeladatot az nem kaphat prémiumot, bár az erdőgazdaság egészében teljesítette a főigazgatóságtól kapott feladatot és így a többség, akiknek jó munkája eredményezte annak teljesítését, kap prémiumot. Ha az erdőgazdaság a kapott prémiumfeladatot nem teljesítette, akkor a főigazgatósági prémiumkeretből nem kaphat prémiumot az sem, aki egyébként a maga, az igazgató által meghatározott, részfeladatának esetleg eleget is tett.

Amint látjuk az új premizálási rendszer számos vonatkozásban újszerű és alapos tanulmányozása szükséges, hogy helyes alkalmazásával növelhessük a gazdasági eredményeket.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság dolgozóinak termelési értekezlete

Június 8-án, az országos erdészeti értekezlet külsőben a főigazgatóság dolgozóinak termelési értekezleten vitatták meg a maguk problémáit. A termelési értekezlet egyúttal előkészítette az országos értekezlet munkáját.

Dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, az OEF vezetője tartotta a termelési értekezlet bevezetőjét.

A bevezető után Nemes József az OEF szakszervezeti csoportjának elnöke beszélt a főigazgatóság szakszervezetének belső feladatairól. Majd Horváth István fősztályvezetőhelyettes szólt hozzá a felvetett kérdésekhez és hangsúlyozta annak a fontosságát, hogy a *műszaki értelmiség is szívvel-lélekkel vegyen részt a szocialista építés munkájában.*

Fritsch Antal főmérnök szállítási problémákat vetett fel, Fekete Gyula a fásításokkal kapcsolatos tevékenységével foglalkozott. Fülöp Zoltán felvetette az erdei vasutak javuló gazdaságossági lehetőségeit. Szabó Ferenc felszólalása után Palócz József osztályvezető a segédüzemek gazdaságosságáról beszélt és kifejezést adott annak a véleményének, hogy *nem a műhelyek megszüntetése, hanem gazdaságosságuk biztosítása a feladat.*

Molnár Dezső a faipari üzemek időszzerű feladataival foglalkozott és rámutatott a régi fa feldolgozásának rendkívüli fontosságára. Benedek Attila fősztályvezető ugyancsak az erdőgazdasági és faipari együttműködés kérdéseit fejtegette és hangsúlyozta, hogy az *OEF-re nagy feladatok hárulnak abban az irányban, hogy a fagyártmánytermelés jó megszervezésével, a kooperáció elmélyítésével segítse elő a faanyag-import csökkentésének lehetőségeit.*

Erdély György a fűrészipar műszaki fejlesztésének kérdéseit vizsgálta meg és felvetette az egész erdőgazdálkodásra és faiparra nehezedő cserkérés problémáit. *Meg kell határozni — mondotta — a cser helyét a faiparban, hogy ebben a tekintetben is jó munkát lehessen végezni. Prazsák János ugyancsak a faipar*

VÉGEZETŰL még annyit, hogy a besorolásoknál *különösen ügyelni kell arra, hogy a kerületvezető erdészek a lehetőségekhez képest a legjobb besorolást nyerjenek s ezzel a gazdálkodást legközvetlenebbül irányító műszaki dolgozók anyagi megbecsülése biztosítva legyen.*

A kormány igen jelentős segítséget adott a bérrendezéssel az életszínvonal emeléséhez. Ennek megtartása és továbbfejlesztése jó munkánktól függ. Reméljük és hisszük, hogy az új bérezési és premizálási rendszer mind a vállalati, mind az erdőgazdasági dolgozókat maximális gazdasági eredmények elérésére fogja ösztönözni.

d. gy.

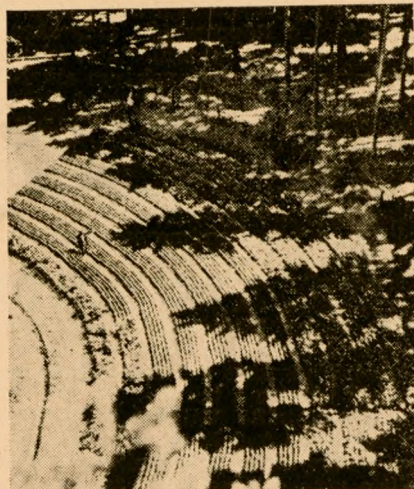
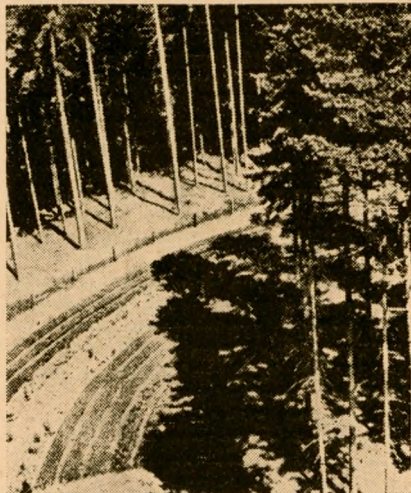
termelési feladataival foglalkozott. Rappaport József az alkatrészellátás jobb megszervezésével foglalkozva rámutatott arra, hogy *szükséges a gépkezelés színvonalának megjavítása is.*

Ezután Halász Aladár fősztályvezető fejtette ki, hogy a termelés gazdaságosságának biztosítása az OEF minden dolgozójának alapvető gondja kell hogy legyen. Holdampf Gyula főmérnök beszámolt az ERTI erdőhasználati kutatásainak legújabb célkitűzéseiről. Sereg Albert a MEDOSZ kiküldöttje felszólalásában hangsúlyozta, hogy a *szakszervezeti munkában is a termelési kérdésekben, a gazdaságossági problémákon kell a súlypontnak lennie, de ez sohasem menjen a szociális színvonal rovására.*

Végül Balassa elvtárs válaszolt a vitában elhangzottakra. Bejelentette, hogy a főigazgatóság *napi rendszerre tűzte az erdészeti igazgatás megerősítésének kérdését.* Kiemelte, hogy a *gépésítés nem lehet mellékes kérdés és a közel jövőben elő kell írni a gépek kihasználásának fokát.* Összefoglalva a vitának az erdőgazdaság és a faipar problémáival foglalkozó részét: *a kooperáció — mondotta — továbbfejlesztése, a meglévő hibák kiküszöbölése központi feladatunk.* Helyes a cserkérdésnek kutatási és gyakorlati problémaként minél gyorsabb megoldása. Hivatkozott *legutóbbi lengyelországi útjának tanulságaira,* amely szerint a lengyel erdőgazdálkodásnak is egyik központi kérdése a gépésítés, a gépek kihasználása a közelítésben és a szállításban. Lényeges és fontos a szakszervezettel való együttműködés és ezt segítse elő az OEF dolgozói bent a főigazgatóságon és kint az erdőgazdaságoknál és a vállalatoknál.

Az értekezlet végén Nemes József elnök tizennygy dolgozónak jutalomüdvölését jelentette be, majd Speer Norbertnek, az ERDÉRT igazgatóhelyettesének átadta az *Erdészet kiváló dolgozója jelvényt,* amelytől nyolc évvel ezelőtt igaztalanul megfosztották.

KÖRKÖRÖS csemetekertek

A *Lesnická Práce* 1952. évi 5. számában Vladimir *Kotysesovec* idősebb állományban körkörös csemetekertek létesítését javasolta. A javaslat alapján Csehszlovákiában létesített egyik ilyen csemetekertben szerzett tapasztalatokról számol most be a *Lesnická Práce* 1957. évi 4. száma. A leírt csemetekert 400 m tengerszintfeletti magasságban idős tölgyes-jegenyefenyves-bükkösben fekszik (átl. magasság 29 m) évi átlagos hőmérséklete 7–8 °C, a csapadék 600 mm felett. A csemetekert 72 m átmérőjű körben fekszik, teljes területe 33,63 ár, termőterülete 22,68 ár, a közepén meghagyott állománysziget 7,01 ár. A gyökérversenyszűrése érdekében a gyűrű külső és belső szélén szigetelő árok húzódik.

Ebben a csemetekertben szerzett tapasztalatok szerint a körkörös elrendezésnek igen sok előnye van. A legfontosabb, hogy a csemeték természetes életkörülmények között nevelkednek. A fokozott légnedvesség és gyakori lecsapódása feleslegessé

teszi az öntözést még tartós szárazságban is. Nincs szükség ugyanakkor árnyékolásra sem. A kései fagyok károsítása minimális. A csemetekert lehetővé teszi mindenféle gépi munkát. Hátránya az ilyen kertnek egyrészt, hogy tavasszal később indulhat a munka, másrészt pedig az, hogy a nedves környezet lehetőséget biztosít egyes növénybetegségek kifejlődésére. A leírt csemetekertben eddig semmiféle járvány fel nem lépett, de azért a károsítók elleni előzetes védelemtől nem szabad megfeledkezni.

Nagyobbarányú tapasztalatokkal a leírás szerint Csehszlovákiában sem rendelkeznek a körkörös csemetekertekkel kapcsolatban, mégis figyelemreméltó ez az elrendezési mód a mi hazai körülményeink között is, mert egyesíti az állományalatti és körüljáró árnyalásos csemetekertjeink előnyeit azok hátrányai nélkül.

Balogh Magda
okl. erdőgazda

hogy már az első évben is jelentős károk származhatnak a gépi kapálásnál, ha a csemetesorok nem egyenesek, nem párhuzamosak és a sortávolságok sem megfelelőek a használt géptípus számára; lóval sokkal „rugalmasabban” lehet ápolni az egyenlőtlen sorokat. Még embermagasságú csemeték között is lehet kapálni. Másik lényeges előnye a fogatnak, hogy függetlenebb az időjárástól, mint a gép. Különösen szikes, kötött talajoknál fontos, hogy az eső után közvetlenül meg legyen munkálva, míg a föld kérge teljesen meg nem keményedik. Rendszerint ugyanis mire a talaj nagyobb esőzések után a gépet megbírja, már annyira el is gyomosodik, hogy a nagy gyom szinte megbénítja a gépi ápolást. Beszélni kell arról is, hogy a fogat sokkal üzembiztosabb a gépnél és jóformán nem fordulhat elő, hogy a legsürgősebb munkák idején a fogat leálljon. A gépekről, sajnos, ugyanezt nem lehet elmondani.

Mi szeretjük a gépeket, az idén is több, mint ötezer hektáron akarjuk elvégezni az ápolásokat gépekkel; viszont szilárdan állítjuk, hogy a lovakat sem tudjuk nélkülözni.

Kurdi István
erdőművelési előadó, Szolnok.

Traktoros nap a soproni tanulmányi erdőgazdaságban

Két esztendő a soproni erdészeti gépállomás, immár másodikban ünnepezték együtt a gépállomás dolgozóit. A gépállomás újszólván vésővel és kalapáccsal, a csillagos ég alatt kezdte el munkáját. Ma már harminc dolgozója van a gépállomásnak, a műhelyek viszonylag korszerűen berendezettek és minden javítás elég rövid idő alatt végbemegy. A két éves évfordulón a legjobb traktorosok jutalomban részesültek. Jutalmat kapott Lukácsi György, Feldmann János és Holeczka István.

Leskó János
Sopron

Új szerkezet felakadt fák lehúzására

Igen hasznos szerkezetet készített a krzstini Gépkísérleti Intézet Csehszlovákiában a döntésnél fennakadt fák lehúzására. Az új szerkezet egy kézzel hajtható könnyű kis csörlő. Ez egyik végén láncsal állófához, tuskóhoz, vagy egyéb eléggé biztosan álló tárgyhoz erősíthető, a dobrol lecsavarodó drótkötél viszont a fennakadt fa törésére hurkolandó. A csörlőt emelőkar segítségével egy ember működtetheti. Egy fa lehúzására legfeljebb 15–20 percet vesz igénybe a fel- és leszereléssel együtt. Nagy előnye, hogy kizár minden bal-eseti lehetőséget. A szerkezet előállítása nem kerül sokba, könnyen hordozható. Cél szerű volna nálunk is bevezetni és legalább minden nagyobb vágást ellátni vele. (*Lesnická práce*, 1957. évi 3. számában megjelent közlemény alapján.)

B. M.

Hozzászólás

a „ló vagy traktor” kérdéshez

Nem vitás, hogy a gépesítés fokozása és kiterjesztése minél nagyobb területre szükséges. Érdemes foglalkozni főleg azzal a kérdéssel, hogy a már meglévő és erős ütemben fejlődő erdőgazdasági géppark üzemeltetése olcsóbb legyen a jelenlegi szintnél. Legalább olyan olcsó, mint a környező gépállomások által szolgáltatott gépi energia.

Hivatalos rendelkezések is szület-

tek a fogatlétszám csökkentésére és a lovaknak gépekkel való felcserélésére. De ennek az elvnek a sablonos alkalmazása komoly hibák forrása lehet.

Már Gosztonyi Géza említette a ló vagy traktor kérdéshez hozzászóló cikkében, hogy az erdőszítés második és harmadik évében a gépi ápolás sok kárt okozhat a magas csemetékben. Ehhez hozzá kell tenni,

Tíz éve, 1947. júliusában jelent meg az *Erdőgazdaság* első száma. Tíz év rövid idő — különösen, ha erdészeti szemmel mérjük — de azt hisszük ennek a lapnak, amely hamar az erdészeti dolgozók szívéhez ferközött, munkája tizedik évfordulóján érdemes egy pillanatra megállnunk. Az volt a feladatunk, hogy a magyar erdőgazdálkodás szocialista fejlődésének szócsöve legyünk és ezt a feladatunkat becsülettel igyekeztünk is teljesíteni.

Végiglapozva a tíz évfolyam példányait, nyugodt lelkiismerettel megállapíthatjuk, hogy sok kezdeményezés indult el az Erdőgazdaság hasábjairól, hogy komoly viták folytak a lapban az erdészet és később a faipar legfontosabb problémáiról. Most a tízéves évfordulón új címmel — *Erdőgazdaság és Faipar* — és új külsővel jelenünk meg. De a régi lelkiismeretességgel és mindig az újabb és újabb feladatoknak megfelelő, egyre mélyebben járó és szélesebbkörű gondossággal kívánjuk az erdőgazdasági és faipari dolgozók szakmai továbbképzését, közös munkáját és az egész, nagyfontosságú népgazdasági ágazat szocialista fejlesztésének ügyét szolgálni. Köszönjük levelezőinknek, cikkíróinknak az eddigi támogatást és reméljük, hogy lapunk második évtizedében még nagyobb gárdára támaszkodhatunk. A lap új címe kötelez bennünket arra, hogy amit eddig is az Országos Erdészeti Főigazgatóság irányításával végeztünk, azt az erdőgazdálkodás és a faipar egész területén tovább vigyük.

Az Erdőgazdaság Szerkesztősége

*

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője a lap jubileuma alkalmából Ákos Lászlót, a szerkesztőség vezetőjét, az Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója jelvényvel tüntette ki és jutalomban részesítette. Ugyancsak jutalomban részesítette ez alkalomból Lakos Györgyöt, a lap nyomdai szerkesztőjét, Hercegh Piroskát, a szerkesztőség titkárját, Káldos Jánosnét, a Mezőgazdasági Kiadó Vállalat osztályvezetőjét és Stárk Sándort, a lapot előállító Révai-nyomda tördelőjét.

Június 7-én a MÁV Fatelítő Vállalat a tartósítás és faanyagtakarékosság kérdéseinek megvitatására Dombóváron üzemlátogatást és ankétot szervezett. Bándi Imre erdőmérnök az üzem vezetője fogadta az ankét résztvevőit és bemutatta a telítő telepet. Bólya János főmérnök ismertette a különféle telítési eljárásokat a gőzölés és gesztnélküli fafajoknál. Általában használatos a bükk talpfa telítésénél a *Rüpping-féle takarékos eljárás*, ahol 180 kg telítőolajat lehet visszanyerni, amelyet vakuum alkalmazásával vonnak ki a telítési eljárás folyamán a talpfából. Felhívta a figyelmét az erdőgazdaságok képviselőinek, hogy a talpfa szállításánál lehetőleg egyméretű és egyszínű talpfákat rakjanak be, hogy ne kelljen a telepen a sok kocsmozgatás miatt felesleges bért kifizetni.

Bemutatta az importból érkező, hosszolatlan, ún. falusi fa feldolgozását bánya felüldeszkává, amiből 50%-os kihozattal tudnak elérni. A bányabélésdeszkát telítve szállítja a bányák részére a telep.

A Talpfatelítő Vállalat szőlőkaró telítésével is foglalkozik. Ezt telítetlenül vesz át az erdőgazdaságtól és telítés után értékesíti. Itt felhívta a figyelmét az erdőgazdaságoknak arra, hogy sok szabványon aluli szőlőkaró érkezik, amelynek az értékesítésénél nagy veszteség éri a vállalatot. Kéri, hogy ezt a jövőben lehetőleg küszöböljék ki. Telítésre kerül még a posta részére vezetékoszlop nagy mennyiségben. Újabbban a bányák kísérleteznek a telített bányafa beépítésével, ennek telítése is itt történik, valamint a bányadorong is itt kerül telítésre.

A látogatókra különösen mély benyomást tett a telepen tapasztalható nagy rend, de még inkább a gépek jó

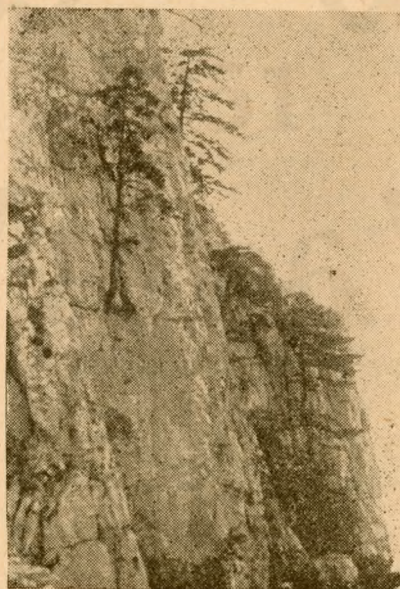
állapota, hiszen a legtöbb gép már 50—60 éves. A gépházban látszik, hogy a gépek rendszeresen vannak ápolva, ennek köszönhető a hosszú élet-tartamuk és üzembiztonságuk.

A telep megtekintése után Gyarmati Béla erdőmérnök a MÁV Fatelítő Kutató csoportjának vezetője tartott előadást a különböző felhasználású faanyagok védelméről. Többek között ismertette a hűtőtornyok faanyagának védelmét, ez jelenleg még kutatási stádiumban van. A faanyagok gyulladákonyságának csökkentésével is foglalkozik a kutató csoport és ezen a téren már jelentős az eredmények. Ugyancsak sok ezer köbméter faanyag takarítható meg a beton zsálaszások megfelelő telítésével. Az elmúlt évben 700 m³ faanyag telítése történt ily irányú kísérletek lefolytatására. Az eredmények kiértékelése folyamatban van.

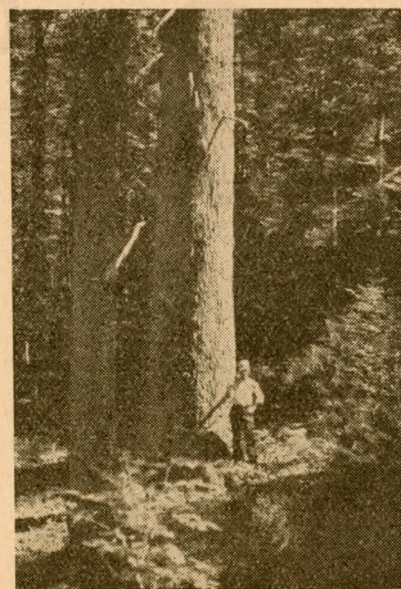
A kémiai kórokozók elleni védekezés is jelentős eredményekhez vezethet. Mindezek a felvetett kutatási területek több 10 000 m³ faanyag megtakarításához vezethetnek.

Az értékes előadást vita követte, amelynek alaphangja az volt, hogy ez az ankét sok hasznos problémával foglalkozott, de különösen hasznos volt, hogy az erdőgazdasági termelő üzemek, a Főiskola, a Fatelítő és a kutató intézetek dolgozói összehangolták a jövőbeni munkájukat a faanyagok hasznosabb felhasználására, további tartósításra és védelmére vonatkozó kutatásaikban és gyakorlatában. Vitaindító volt Lámfalussy Sándor főiskolai professor, hozzászólók voltak Benedek Attila főoszt. vez., Sallai eg. igazgató, Béky Albert eg. főmérnök, Öry László pályafenn-tartási főmérnök.

Speer Norbert
ERDÉRT ig. hely.

Albániai fényképfelvételek
Abies alba a Shrela sziklafalán

Megfelelő termőhelyen az Abies alba
ilyen hatalmas fává nő

Hogyan látja

a szakszervezet...?

**a faipar széttagozottságát
a munkavédelmi hibákat
a kooperációt
a munkaversenyt
a munkaerőhullámzást**

Hogyan látja az ipar helyzetét maga az ipar vagy a főhatóság, — arról már sokszor írtunk. Most egy olyan véleményt akarunk olvasóink elé tárni, amelyet — mondjuk talán úgy — az ipar problémáit ismerő független harmadik alakított ki rólkön. Ezért kerestük fel az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének faipari elnökségét. Az elnökség számos munkatársa más és más oldalról világította meg iparunkat és ezt adjuk most csokorba kötve.

Az elnökség meglátása szerint a faipar és a szakszervezet egyik legnagyobb problémája, amelyet először kell szóba hozni, az ipar többirányú megosztottsága, széttagozottsága. Az ipar egységes felügyelete mind szakmai és anyagelosztási, mind mozgalmi szempontból rendkívül előnyös volna. Ezt a kérdést minél előbb a megoldás felé kell vinni az illetékeseknek.

A széttagozottság a mozgalmi munka egységes irányítását akadályozza, de legalább ilyen problémákat okoz szakmai téren is. Csak egy példa: a ládagyár udvarán tavaly óta magasra máglyázva állnak a ládák, amit a megrendelő nem vett át, mert nincs rá szüksége. Ugyanakkor más vállalatoknak nincs elég anyagkiutalásuk és ládájuk. A gyár udvarán a máglyák miatt nincs hely, közöttük a közlekedés, különösen szeles időben veszélyes. Miután azonban az anyagok felett más főhatóság diszponál, az OEF tehetetlen — és minden marad a régiben.

A sok főhatóság közül a szakszervezetnek az OEF-at a legjobb a kapcsolata. Közös érdekű kérdésekről, intézkedésekről kikérik egymás véleményét. Nem ilyen jó azonban az együttműködés vállalataink gazdasági vezetői és a szakszervezet között. Kevés alkalommal keresik fel az elnökséget egyes nagyobb horderejű vállalati probléma megoldása előtt, holott ők igénylik ezt az együttműködést és szívesen segítenek akár közvetlenül, akár a helyi alapszervezeteken keresztül. Persze van jó kezdeményezés is, például egyes kérdésekben a ládagyár főmérnöke felkereste a szakszervezetet. Ennek azonban mindkét fél hasznára általánosabbá kellene válni.

Sokkal fontosabb azonban a gazdasági vezetők jó együttműködése a helyi üzemi bizottságokkal. Sajnos itt is sok a tennivaló. Jobban kellene az ÜB-kat tájékoztatni. Ma általában — ahol jobb az együttműködés — csak a napi problémák megoldásában vonják be a szakszervezetet, bár még így sem kielégítően. Köztudomású például, hogy csaknem minden vállalat túllépte a beralapját. Az át-

lagbér ellenőrzéssel rendet kell teremteni, de nem egyszerű adminisztratív intézkedéssel, hanem a dolgozók felvilágosításával együtt. Ehhez a szakszervezeti aktívák nagy segítséget adhatnak. Segíteni tud az ÜB akkor is, amikor olyan sürgős külön munkák adódnak (rönkzúdulásakor nagy mennyiségű rönkkirakás stb.), amelyek külön bért emésztenének fel. Az ÜB megszervezheti ilyen esetben más munkakörök dolgozóival a vagonok kirakását.

A szakszervezet véleménye szerint azonban ma már jobb módszerekre kellene áttérni. A napi problémák ismertetése mellett a gazdasági vezetőknek és az ÜB-nak legalább havi együttműködési tervet kellene készíteni. Az igazgató előre tájékoztassa az ÜB-ot havi feladatokról és előre határozzák meg ki mit végez a terv hatékonyabb teljesítése érdekében.

Melyek a jelentősebb problémák és hol tudna az ÜB jobban segíteni?

Az egyik olyan terület, amelyre az elnökség szeretne reflektort irányítani és ezzel a gazdasági vezetők és ÜB-ok figyelmét felhívni — a faipari vállalatok munkavédelme. Ebben az évben rendkívül leromlott a baleseti statisztika. Van olyan vállalatunk, amelyikben nem egész félév alatt több mint hetven baleset volt és ezek közül kettő nagyon súlyos. A balesetek miatt nagy felelősség terheli a gazdasági vezetőket, de elsősorban a művezetőket. Legtöbb helyen nem törődnek az emberek testi épségével, a munkavédelmi előírásokkal. Előfordul, hogy más vállalatnál lemásolnak egy védőberendezést, de anélkül, hogy figyelembe vennék, hogy a saját gépük más típusú és a berendezést más méretre kellene készíteni, elkészítik és felszerelik s ezzel úgy érzik eleget tettek az előírásoknak, míg sem törődve azzal, hogy a védőberendezés használhatatlan.

A kooperáció az elnökség szerint olyan rossz mintha nem is egy főhatóság alá tartoznának a kooperáló vállalatok. Ennek következtében a rönktereken szörnyű rendtelenség uralkodik, s ez rengeteg baleseti veszélyt rejt magában. Sajnos hasonló a helyzet az anyagtereken is, holott ott sincsenek olyan „objektív” okok a rendtelenségre, mint a rönktereken (rönkzúdulás). Hiányzik az utak rendbentartása, a csillepályák, korongok karbantartása stb. Általában nem tartják be az óvrendszabály azon előírását, hogy a csillepályák mellett 80 cm széles úrszelvényt kell szabadon hagyni, a rönköket közvetlenül a pálya mellé rakják. Mindezek számos baleseti veszély okozói, különösen figyelembe véve azt, hogy az iparba sok új, tapasztalatlan dol-

gozó került, akik a legtöbb helyen kellő balesetvédelmi oktatásban sem részesültek.

Az elnökség úgy látja, hogy éppen a munkavédelem és a szociális intézmények területén tehet a vállalat gazdasági vezetősége és az ÜB együttesen a legtöbbet. Igaz, hogy a munkavédelem és a szociális intézmények (fürdők, öltözők stb.) elhanyagoltságát legtöbbször beruházási keret hiányára hivatkozva magyarázzák. Teljesíthetetlen kéréssel azonban a szakszervezet sem áll elő. Véleményük szerint nagyon sok javítást és munkát (csillepályák, korongok, egyszerű védőberendezések, öltözők stb.) saját erőből is meg tudnak oldani, nem beszélve az utak szabadabbá tételéről, a dolgozók gondos felvilágosításáról és neveléséről.

A vállalatoknak, de a szakszervezetnek egyik legnagyobb problémáját a vállalati tőrzsgárda kialakítását. Az iparban túlságosan nagy a munkaerőhullámzás. Az iparnak az elnökséggel együtt kellene ezt a kérdést megvizsgálni és intézkedéseket kidolgozni. Az elnökség szerint addig is első lépésként a gazdasági vezetőknek emberségesebben kell bánni a dolgozókkal és elzártnak kell lenni velük szemben (béralaptúllépés, egy-egy áthelyezés megmagyarázása, jogos vagy jogtalan kérések megválaszolása, illetve elintézése stb.). Mindezek növelik a dolgozók bizalmát, csökkentik elégedetlenségüket és a munkaerő-vándorlást.

Természetesen a jobb munkához nagyobb önállóság is kellene. A szakszervezet véleménye szerint a vállalatvezetők keze nagyon meg van kötve. Egyes helyeken például felesleges munkaerők vannak, de a vállalat nem küldheti el őket, ugyanakkor szükséges munkakörökre nem kapnak létszámot. Még mindig nagy az adminisztratív dolgozók létszáma, de a számos kötöttség és jelentős szükségessé teszi a nagy apparátus fenntartását. Ezeket a problémákat az OEF-nak kellene segíteni és a munka bizonyára jobban menne.

Az elnökség végül megjegyezte, hogy kétségtelen tapasztalat az, hogy szervezett dolgozókkal jobban tud egy vállalat dolgozni és jobb a munkafegyelem. A faiparban — és különösen a mi vállalatainknál — sajnos elég sok szervezeten dolgozik. Arra kérjük tehát ezúton is a vállalatok gazdasági vezetőit, hogy ők is segítsék közvetlen kapcsolatukon és tekintélyükön keresztül a dolgozók szakszervezetbe tömörítését. Úgy vélik ebből nemcsak a dolgozóknak és a szakszervezetnek, de a vállalatoknak is haszna származik.

A tűzifa gazdaságosabb kihasználása és az ágfakérdés megoldása

Az Erdő tavalyi 8. számában írt ilyen címen cikket *Katapán* Walter, Kiss Miklós, *Huszár* Endre és *Vargha* József erdőmérnök. A cikkel az iparifa maximális kihozatalát illetően egyetértek, az ágfakérdés megoldásához azonban szeretnék néhány gondolatot fűzni.

Az ágfakérdés nem kezelhető az egész ország területén egységesen. Helyes megoldását elsősorban nem fatömegnyerési, hanem döntően erdőművelési szempontok határozzák meg. Így a megoldás sem használati, hanem művelési tényezőkből adódik.

Ahonnem szabad elvinni a 3 cm-en aluli ágfát

Hogy a megoldást körültekintően — helyes nézőpontból — közelíthessük meg, *élesen el kell határolni a különböző erdőtüpusokat és tájegységeket*. Mindenki előtt érthetően és világosan ki kell jelenteni, hogy a futóhomokos, a homok- és a sziklakopárosodásra hajlamos területekről — ahol a talaj kialakulása most van folyamatban, vagy a talajt eróziós hatások veszélyeztetik —, 3 cm-en aluli vastagságú faanyagot elvinni nem szabad. Hogy miért nem, azt az erdőgazdasági szakemberek nagyon jól tudják, de sajnos nem hangsúlyozzák eléggé.

Sok elhangzott szó és írás bizonyítja e kijelentés igazát! Ezen túlmenően az elmúlt tíz évben erdősítéseink és felújításaink megmaradása, a hektáronként elért növedék sok esetben vádoló bizonyítékként figyelmeztet bennünket a veszélyeztetett területeken feltétlenül szükséges helyesebb talajerőgazdálkodásra. Nem lehet és nem szabad a problémát azzal eltorzítani, hogy a népgazdaságnak minden darab fára szüksége van. A népgazdaságnak csak arra a fatömegre van igénye hazai erdeinkből, aminek ki-termelése nem veszélyezteti a jövő fatömegét. Ha kedvezőtlen termőhelyen a használatok alkalmával az állományokat „kiseperjük”, az elvitt rőzse mennyiséggel az elkövetkező évek növedékének jó részét is magunkkal visszük. Így válik aztán az egyébként is kedvezőtlen talajú állományaink jó része az ismétlődő különböző használatok által növedéktermelésre mind alkalmatlannabbá. Jó példák erre a kunadaci, a kecskeméti, a bugaci erdészet futóhomokos területein korábban helytelen módon kezelt erdőterületek, ahol a „kiseperjük” vágásterületekre telepített fiatalok jórésze az évenkénti ismétlődő nagymérvű pótlások ellenére sem mutat megnyugtató képet. Ezek miatt kell éles határvonalat szabni az ágfakérdés megoldásával kapcsolatban a különböző erdőtüpusok és tájegységek kö-

zött. Csak a jó termőhelyű állományainkban gazdálkodhatunk szabaddon a kitermelt rőzsemennyiséggel.

Máskor — öröljük „fakorpává” a rőzsét

A cikk szerzői azt javasolják, hogy a használatok által nyert 4–8 cm átmérőjű anyagból vékony tűzifát termeljünk. E javaslat helyes. Természetesen — ha lehetséges és szükséges —, még e méretekből is ki kell termelnünk az aprószerfát, így az 1–3 cm vastagságú rőzse sorsa marad megoldandó feladatként. A szerzők javasolják, hogy ezt az anyagot megfelelő gépi eszközzel kévézzük és az így nyert kévézett (pintlizett) rőzsét értékesítsük — távolsági forgalomban.

A rőzse tömörítésére vonatkozó elgondolás helyes. Helyes, mert enélkül a rőzse gazdaságos távolsági értékesítése nem oldható meg. Magam részéről a tömörítés kévébekötözési módját — gazdaságossági szempontból — nem tartom célravezetőnek.

A géppel tömörítést bátor kezdeményezésnek lehet tekinteni, de a javasolt módszerek — a még mindig nagymérvű munkaigényesség miatt — egyszerű számítások alapján is költségesnek mutatkoznak. A kivitelezés elé a döntő akadályt azonban ezután is a szállítási költségek mértéke állítja. Egy vagon tömörített, kévézett rőzse tömellőli elszállításához 13–14 fogatforduló szükséges! Ezenkívül súlyosak a tengelyszállítás (vasút, autó) költségei is, de egyáltalán nem hagyható figyelmen kívül a 20–25%-os holtfuvar sem. A felvevő szektor igényei — amit szintén figyelembe kell venni —, csak tovább növelik a nehézségeket. A városi lakosság ugyanis nem szívesen fogadja a rőzsét tüzelőanyagként. A sütőtűzemelek felvevőképessége pedig csökkenőben van, mert tudomásom szerint olaj- és szesztüzelésre vannak — éppen a drága tüzelőanyag kiküszöbölése érdekében — kötelezve.

Az ágfakérdést a sok nehézség ellenére mégis meg kell oldani! Meg kell oldani, még pedig úgy, hogy a megoldás a termelés gazdaságosságának nagymértékű fokozásán kívül a felvevő szektor igényeinek kielégítését is helyes irányban befolyásolja. Ez a megoldás kizárólag a gépesítés útján kereshető: olyan gépet kell

Az üzemi baleseti statisztikai nyilvántartás és adatszolgáltatás szabályozásáról adott ki utasítást az OEF vezetője. A 21/1957. OEF számú utasítás — megjelent az Erdészeti Értesítő 22. számában — lényegében egyszerűsíti a bejelentések rendjét.

szerkeszteniünk, amely a különböző használatok útján nyert 1–3 cm vastagságú rőzse mennyiségét a helyszínen (vágásterületek, nyiladékok, közelítoutak mentén) minden különbözőbb előkészítő emberi munka nélkül feldolgozza.

Milyen legyen a gép?

Azt javaslom: szerkesszünk olyan gépet, amellyel a rakásolt vagy egyszerűen összehordott rőzsét elevátoros önadagolással — dobkesés és örlőkorongos (hengeres) megoldással — „fakorpává” öröljük és megőrlés után hidraulikus vagy mechanikus préssel kiválasztás szerinti formába (brikett, hasáb stb.) préseljük. A magas nyomás alá helyezett faörlemény a természetes kötőanyagok jelenlétében szilárdra préselhető. A megépítésnél figyelembe kell venni az erdő speciális követelményeit (feltárási és útviszonyok, újulatvédelem stb.). Ezért a gépet láncfalas megoldással kellene megépíteni és a túlmeretek alkalmazását kerülni kell. Hogy az üzemeltetés gazdaságossága biztosítható legyen, a gép megépítésénél a sokoldalú használhatóságra kell törekedni. Csörölő, áramfejlesztőgépcsoport, kompresszor, körfűrész, szalagfűrész, kérgeszőlancok stb. beépítése által olyan univerzális gépet lehetne létrehozni, amely a termelés több szakaszában válik hasznos „segítő-társá”.

Mit várhatunk egy univerzális géptől?

Elsősorban azt, hogy az ágfa (rőzse) távolsági forgalombahozatala — a célszerű feldolgozás folytán — elfogadható költségtényezővel lehetővé válik. A tömörített faörleményt a fogyasztók, a feldolgozó farostlemezzgyárak egyaránt szívesen fogadják. Másodszorban olyan gép kerülne az erdőgazdaságok birtokába, amely a termelésnél, a feldolgozásnál, a közleltetésnél stb. egyaránt szolgálna a termelékenység és gazdaságosság fokozását. Harmadszorban pedig erdőművelési szempontból lenne nagy jelentőségű, mert lehetővé tenné újszerű megoldások alkalmazását. Nevezetesen lehetővé válna a jó termőhelyű erdőkből kikerülő rőzseanyagok homokkopár, futóhomok területek talajjavítása céljára való felhasználása, valamint a különböző károsítóknak kitett vagy már fertőzött területeken a rőzse és hulladékanyagok használatokkal egyidőben való gyors feldolgozása.

Az általam javasolt megoldás sok tekintetben merészségnek tűnik. Ez igaz! De az is igaz, hogy az erdőgazdálkodás belterjesebb tételét a szocializmus építése megköveteli.

Koncz János
erdőművelési előadó,
kecskeméti erdészet

Hernyókárosítások és védekezési lehetőségek

AZ ÉSZAKBORSODI ERDŐGAZDASÁG területén a tavalyi évben nagyobb területeket rágott le a gyapjaspille hernyója. Az elegyetlen, száraz, meleg termőhelyen lévő cserállományok szervedtek legfőbbt a károsítástól. A lepetezés visszaesése és a peték pusztulása sok érdekes megfigyelést tett lehetővé és részben irányt is adott egyes helyeken a védekezési eljárások megválasztásához.

A károsító életmódjának és az ellene ható tényezőknek ismerete fontos és állandó megfigyelést tesz szükségessé. A legerősebb rágás az elegyetlen, aljnövényzet nélküli, száraz, meleg kitettségű cserállományokban volt. Táplálék hiányában — noha még a fűvet, a lombfákat válogatás nélkül is lerágta — már a hernyók nagy része elpusztult. Az évek alatt állandóan emelkedő károsítás tavaly elérte a legmagasabb pontot és az idén teljes visszaesés mutatkozott.

ÉRDEMES ennek néhány mutatkozó okát megvizsgálni, amelyet sokan bizonyára megfigyelhettek. Lepke lepetezése szétszórtan szinte mindig található, de emellett sokszor góciókban történik. Az ilyen esetekben a peték vegyszeres megsemmisítése célra vezető volna. Petróleumos beecseteléssel ezeket a góciókat, amelyek sokszor kiindulási fertőzést is jelentenek, fel lehet számolni. Bár gyakran idegenből fertőződnék az állományok, de ha mindenütt alkalmaznák a fertőzési góciók felszámolását, a veszély lényegesen kisebb lenne.

Az élettelen tényezők közül hatásos szerepe van az időjárásnak. Kisebb fagyok, hűvösebb, esős időjárás a hernyók egy részét elpusztítja. Ennek hasznos volta a gyűrűspille hernyójának esetében az idén jól megfigyelhető. A lepkeraajzaskor a zivatarok a lepkék közt pusztítást okoztak és így megakadályozták, valamint csökkentették a lepetezést.

FŐ FELADATUNK, hogy az értékes állományok, főként a fiatalosok védelmének kívül, megóvjuk a mezőgazdaságot és értékes gyümölcsösöket a hernyó károsításától. Nem beszélve arról, hogy néha gyümölcs-károsítók jelentkeznek az erdőben és így az erdőt kell megvédeni a gyümölcsös, főleg a hanyagul kezelt gyümölcsös károsításától. Ilyen típusú károsítás mutatkozik az idén a gyűrűs és az aranyfarú lepke hernyójának erdőszéleken és fiatalosokban való felléptével. Bár egyik sem erdei károsító, mégis a gyümölcsös és az útszéli fák lekopasztása mellett érzékeny károkat okozhat a fiatalosokban. Szükséges volna télen mindenütt, ahol található, a téli leszedését megszervezni és így az eléggé költséges vegyvédelmet megelőzni lehetne.

A gyapjaspille hernyója a tavalyi nagykiterjedésű rágás után az idén, bár nem jelentkezik tömegesen — és ebben az időjárásnak is nagy szerepe van —, de foglalkoznunk kell a jövőbeni védekezés lehetőségeivel és az erdővédelem aktivizálásával.

JUGOSZLÁVIÁBAN jó eredménnyel használják a petecsomók irtására a petróleumos emulziót, szivaccsal történő ecsetelés útján húsz csepp petróleummal a tojáscsomó száz százalékban elpusztult. Használják még a Dinozán nevű vegyszert, ami jóval olcsóbb, mint a petróleum. A jugoszláv erdőgazdálkodás a tojáscsomók egységes irtására nagy súlyt helyez és olyan elsőrendű feladatnak tekinti, amelyet ugyanúgy kell megszervezni, mint a kitermelést, erdősítést, faközéletést stb. Kisebb góciók felszámolásánál feltétlen célszerű lesz ennek nálunk is a megszervezése.

A VEGYVÉDELMEt az erdőszélek, fiatalosok fertőtlenítésére, — az idén a gyűrűspille hernyója ellen — alkalmazzuk a Nyírségben, nagyobb teljesítményű permetező-porozó géppel, bár az időjárás ezt most feleslegessé teszi. Hatóanyagként a HOLLOW—10-et alkalmazzuk a hernyók ellen nagyon jó eredménnyel. Erdővédelmi vonalom nagyon jó hatású a hernyók ellen a HOLLOW—10, rovar ellen az AGRITOX, rágók ellen a DARZIN. Feladatunknak tekintjük, hogy hatásos, esetleg kombinált vegyszereket alkalmazzunk a gyakorlatban.

A gyakorlati tapasztalatokat és módszereket össze-

vetve megállapítható, hogy a jövőben hatékonyabban kell védekeznünk a károsítók ellen, elsősorban preventív úton, de ahol célszerű, a legjobb vegyszerek alkalmazása útján.

Kolonits József
Eger, Erdővédelmi Állomás.

Tudunk-e védekezni

a hernyókárosítás ellen az erdőben?

1955. nyárutóján védkerületem egyes részein olyan nagymérvű gyapjaspille petecsomók lerakását figyeltem meg, amire évtizedek óta nem emlékeztem. Annak ellenére, hogy 1954-ben nem nagy számban fordult elő gyapjaspille. Voltak olyan fatörzsek, főleg gyertyán vagy egyéb simatörzsű fák, melyekről egy kilónál több petét lehetett volna lekaparni. Számtalan petecsomót lekapartam és elégettem, mikor merre vitt a szolgálati utam, ott pusztítottam őket. De ez mégis csekélynek bizonyult és beláttam, hogy fizikai lehetetlenség a petecsomók megsemmisítése zárt állományban.

Jött a kemény tél a 25—28 C°-os hideggel és mégis jól teleltek. Lehet, hogy a mákszemnyi nagyságú peték a 35—40 C° hideget is kibírták volna. A rügyfakadás 1956-ban, a március végéig elhúzódó tél folytán elég későn indult és így a pete, illetve a hernyók kiképzése egybeesett majdnem a rügyfakadással. A meleg idő beálltakor fájó szívvel néztem a megszámlálhatatlan mennyiségű apró kis hernyókat. Egy-két hét múlva úgy tűnt, mintha talán nem is lesz nagy a hernyókár. Öt-hat hét azonban az ellenkezőjét bizonyította be, amikor a hernyók kezdtek már fejlődni. Öt-tíz hektárnyi területeket pusztítottak el olyanmire, hogy ott a fákon egy levél sem maradt, s amikor a fákról lefogyott a levél, az alatta lévő cserjéket s végül a fűvet és a kisebb erdei tisztásokat lepték el.

Megfigyeltem a házi verebet, mely igen ritkán fogyaszt hernyókat, több esetben láttam, amikor csőrében nagy szőrös hernyót vitt a fészkére fiókáinak. Ezzel nem akarok a verebek védelmére kelni, hiszen kártétele körülbelül kilencven százalékot tesz ki.

Miután a hernyók tápláléka az erdőben elfogyott, megindult az invázió az erdővel határos szőlők, gyümölcsösök és a mezőgazdasági területek felé. Erdemes megemlíteni például a Börzsönyirtás—Márianosztra közötti erdei kisvasutat, melyen egy nyolc kocsból álló rönkökkel és tűzifával megrakott szerelvény siklott ki, mert megcsúszott a síneken közlekedő sok hernyótól, annak ellenére, hogy a szerelvény első kocsján seprűk voltak felszerelve, melyek a hernyókat a sínekről eltávolították. Baleset azonban nem történt, mert a szerelvényről a mozdonyt sikerült lekapcsolni és a fészeknek is sikerült idejében leugrálni a 70—80 kilométer sebességgel száguldó szerelvényről.

Hatalmas pusztítást vittek végbe aztán a hernyók a gyümölcsösökben és a pillangós takarmányokban a mezőgazdasági területeken.

Megfigyeléseim alapján az erdőállományban a hernyóinvázió ellen nincs védekezés, mert amennyiben csökkentenénk a hernyók számát akár repülőgépről való permetezéssel, akár a petecsomók lekaparásával, csak tovább fokoznánk a károsítás időtartamát, fokoznánk a növedékvesztésüket, késleltetnénk a magtermést és ezáltal a természetes felújítást is. E tekintetben helyet kell adnunk a természet iratlan törvényeinek.

Rendeletilag kellene azonban kötelezni az egyéni-leg gazdálkodók, termelőszövetkezetek és állami gazdaságok tulajdonában lévő gyümölcsösök és szőlők permetezését, kedvezményes áron vagy díjtalanul rendelkezésükre bocsátott permetezőanyaggal és permetezőgépekkel, ahol biztosan lehet védekezni a hernyókárosítás ellen.

Kiss Gábor
erdész, Márianosztra.

Figyeljük az erdeifenyő erdősitéseinket

Az elmúlt esztendőben az ország legnagyobb részén a rontott erdők és részben a telepítéseket is *Ef csemeté*-vel igyekeztünk megoldani. Ez érthető is részben, hiszen nincsen egy olyan fafaj talán, amely oly növekedési eréllyel bírna kezdetben is és állomány képzésre is alkalmas lenne, mint ez. Így történt az, hogy jelenleg már nagykiterjedésű *Ef* fiatalosaink vannak, amelyek többé-kevésbé szakszerűen vannak elegyítve.

A növekedési erély is megfelel a várakozásnak. Nélünk is vannak 6–7 éves fiatalosok, amelyek gyönyörködtek a szemet, de nagyon lesújtó, amit most tapasztalni lehet. Az eddig szépen fejlődő *Ef* hajtásai lehajolnak és azt a benyomást keltik, mintha valami letörte volna őket. Valóban valami megfúrta, mégpedig az *Evetria buvliana* nevű károsító. A hajtások nem száradnak el, hanem meggyűrűlve nőnek tovább. Hogy az ilyen

„kandeláberos“ növekedésű fának mi a hátránya arról nem is kell beszélni: az iparifa-kihozatala nagy mértékben csökkenti fogja.

Mit tettünk a károsítás ellen? Az eljárás egyszerű, lényege az, hogy a megtámadt rügyeket letörjük és a benne levő álcát megsemmisítjük. Természetesen ehhez a munkához csak megbízható munkások alkalmazhatók, akik az álcát valóban meg is semmisítik. Ezzel a módszerrel jelentősen lehet a károsítókat csökkenteni, ugyanakkor a fertőzés veszélye sem áll fenn nagymértékben, hiszen a friss hajtás helyét azonnal befedi a gyanta.

A károsítást így minimumra lehet csökkenteni, természetesen csak akkor, ha egyidőben a szomszédos tagokat is megvizsgáljuk.

Bschaden Emil
erdész, Nagycenk.

lyeken lép fel, de előfordul tanyákon és lakott területeken kívül eső helyeken is. Éppen ezért az erdészeti dolgozóknak is feladatuk a legmesszebbmenő elővigyázatossági szabályok megtartása és megtartatása, mint pl. evés előtt, szükségletek elvégzése után való alapos kézmosás, gyümölcsöknek minden esetben megmosása. Mert nemcsak saját maguk, hanem mások egészségét is veszélyeztetetik ezek elhanyagolásával. Az erdészek gyermekei is sokat pihenjenek és ne tegyék ki őket, különösen most, nagyobb fáradságnak, messzire való utazás, tömeghelyek látogatása stb. Azoknak, akiknek módjuk van külföldről *Salk vacinát* (oltóanyag) hozatni, a vármhatóság soron kívül megküldi a gyógyszert. De vigyázni kell, mert nem megfelelő tárolás esetén a gyógyszer veszít hatásosságából (a piros színű vaccina sárgás árnyalatot vesz fel). Kézhezvétel után hűvös helyen (8 foknál nem melegebb) kell tárolni és csak orvos adhatja be, rendszerint 3 egyenlő részre osztva a vaccinát.

A fertőzés csökkentése érdekében az erdészeti dolgozók támogassák a közegészségügyi intézkedések végrehajtását és az egészségügyi szabályok betartására és betartatására hívják fel a lakosság figyelmét.

Július első napjaiban újabb megbetegedések is legfőképpen az ország északkeleti területein voltak. Az elterjedt alaptalan hírekkel szemben a kiadott hivatalos közlemény megállapítja, hogy többek közt Budapest, a Balaton környéke járványmentes.

Járványveszélyben fontos a legmesszebbmenő elővigyázatosság

Az ország területén több helyen lépett fel a gyermekbénulás néven ismert fertőző megbetegedés. A betegséget elsősorban gyermekek kapják meg, ezért az egészségügyi kormányzat több helyen, ahol tömegeken fordult elő megbetegedés, a 14

éven aluli gyermekek részére az oda- és visszautazást korlátozta, a 3 éven aluli gyermekek részére pedig az ország egész területén a zárt medencéjű strandok és uszodák látogatását tiltotta. A megbetegedés leginkább a sűrűn lakott he-

Egy régi erdőszdal egyszerű dal-lama kísér makacsul, amíg járom az iskola folyosóit, termeit, beszélgetek a tanárokkal és a tanulókkal. „Erdész vagyok Csendestanyán” — így kezdődik a dal, amelyet valamikor a jávorkuti erdőszházban hallottam először. S most itt Szegeden, az erdészeti technikum falai között arra gondolok, vajon milyen „csendes tanyákra” kerül az a negyvenkilenc fiú és két lány, aki néhány nap múlva friss képesítővel a kezében kilép az iskola kapuján.

Erdészeti technikum az Alföld fiatal világában — az a megmondolászta azokat, akik idetelepítették a szakiskolát, hogy minél gyorsabb üteművé tegyék az Alföld fásítását. És az erdőtelepítésekkel együtt erdészeket is kell telepíteni. Erdészeket, akik ezen a tájon születtek, nőttek fel, akiket legalább annyi szál fűz ehhez a vidékhez, mint választott hivatásukhoz.

De vajon úgy van-e, hogy a táj, a szülőföld és a hivatás szeretete együttesen fűti azokat a fiúkat, lányokat, akik most, a képesítő napjaiban kissé szorongva válaszolnak kérdéseimre.

— Hajduböszörményi gyerek vagyok, a Hajduságban nőttem fel, úgy hogy én szívesen jelentkeztem a

kecskeméti erdőgazdaságba, amikor megtudtam, hogy itt van leginkább szükség új erdészekre — mondja Szarvas Géza.

A többi képesítő is nagyrészt nyírségi, hajdusági, kunsági, legfeljebb pestkörnyéki, mert a szegedi technikumba leginkább csak alföldi gyerekeket vesznek fel. És mindjárt tegyük hozzá: nagy részük éri, tudja is, milyen jelentős feladat vár rá az Alföld fásítási tervének megvalósításában. Az új erdészek közül három-három a nyíregyházi, illetve a debreceni, egy a békési, egy a szegedi, hét a kecskeméti, három a halasi, egy a szolnoki erdőgazdaságban kezd meg a munkát, egyet a Szegedi Gőzfűrészüzemhez kértek, a többiek pedig hegyvidéki vagy peremvidéki erdőgazdaságokhoz kerülnek.

Jelenleg ugyan még inkább elmeletben alakul így a végzett növendékek elhelyezkedése. Ugyanis az ötvenegy képesítő közül nyolcan szeretnének továbbtanulni az erdőmérnöki főiskolán és hárman akadtak, akik négyévi erdészeti technikum után hátat akarnak fordítani az erdészkedésnek. Egyikük mezőgazdasági főiskolára jelentkezett, ketten pedig színiakadémiára. Nem nagy szám ez a három, mégis elgondolkodtató, vajon mi készítette ezeket a

Ötvenegy új erdész

fiúkat arra, hogy négyévi — sőt, a gyakorló évet beszámítva, ötévi — szakképzés után más pályát válasszanak. A fők mindhármuknál a múlt évek úgynevezett beiskolázásának hibája. Annak idején mindegyikük más technikumba kérte felvételét, s hajlamuk ellenére — már pedig milyen más hivatáshoz kellene leginkább figyelembe venni a hajlamot is, mint éppen az erdészethez — osztották be őket az erdészeti szakiskolába. A másik ok pedig — amire sajnos a tanulók közül mások is panaszkodtak — hogy gyakorló évet olyan erdőszetben töltötték, ahol enyhén szólva nem sokat törődtek velük, nem igen keltették fel kedvüket hivatásukhoz. Az erdészeknek, akik mellé gyakorlóéves technikum tanulókat osztanak be, nem hivatlan vendéget vagy éppen hátramoszditót kell látniuk bennük, hanem jövődőtársukat vagy utódokat és főleg nem szabad elfeledkezniük arról, hogy serdülő gyermekekről van szó, akik akkor szakadtak ki az otthon melegéből. Nevelhet-e hivatásszeretetre, szakmai tudásra az az erdész, aki a

FAHIZLALÁS

Sokan törik a fejüket, tudósok és egyszerű gyakorlati emberek, hogyan lehetne meggyorsítani faállományaink fatömegnövekedését. Volt már sok szó és sokat tettek is annak érdekében, hogy jó magtermő állományok jeles tulajdonságait örökítsük át a magvaikból nevelt csemeték útján az erdősitett területeken. Már figyelembe vesszük a helyi változatokat és a tájegységeken kívüli facsemetét lehetőleg nem szállítunk, nem használunk. Sikeresült megoldani a hazai nyárák csemetéinek magról nevelését. Helyes állományápolással az „igéretes” faegyedek kiválogatása is bevált törzshizlaló eljárás. És sorolhatnám szinte végnélkül a kisebb-nagyobb eredményeket, helyes intézkedéseket és utasításokat, amelyek mind a nagyobb fatömegnyerés célját szolgálják.

Alföldünk egy részét járva elnézem, figyelgetem a szép, egyenes sorokban felújított vagy telepített akácnyár, fenyő és egyéb állományainkat. Bosszankodom magamban és szeretném megjavítani a talajt sok helyen, mert bizony sok a gyenge homoktalajunk, ahol nem hisznek kielégítően az erdeink. Átkozom a sok szellet, mely elhordja az erdő egyedüli trágyáját, a fák lehulló lombját és éppen oda nem ad belőle, ahol a legjobban kellene, a homokhullámok, dombok tetejére. Ez természetes, fizikai tény, magától meg nem változik.

Állományban járva az erdő talaján puha almot tapasztos és gondolatban felcsillan bennem a remény, majd csak javul ez a talaj, hiszen az alom elkorhad és rengeteg tápanyagtartalmával humusszá válik. Igen ám, de ha csupán sarokkal kaparom el az almot, alatta alig egy-két cm-es sötétebb humuszos réteget találok a talaj felszínén, ez alatt pedig az egyszerű fehéres, sárgás homok, akármeddig árok is. A talajvizsgáló gödrök helyenként feltárnak úgynevezett eltemetett humuszszinteket, de az ilyen talajokon más is az állomány képe, mint ott, ahol a talajtörténelem nem jegyzett fel semmiféle „temetést”, csupán a homok szállítását. Ahol eltakart humuszképző anyagok vannak, ott szép, mondhatnám gyönyörű, jól hizott állományokat láthatunk.

Sajnos, mi, erdészek a szó szoros értelmében vett trágyázást még a telepítésre kerülő területeken sem alkalmazhatunk, tudjuk miért. Mégis az eltemetett humuszszintek példája vonz és megmutatja, mit tanácsol a természet. Viszont amikor már a geológia nem segíthet, segítsünk mi magunkon, temessünk el mi némi humuszszintet, ahol lehet.

Arra gondolok, hogy a talaj felszínén összegyűlt alomból vajmi kevés humusz képződik, mivel a levegős — az aerob — körülmények között működő penészgombák, baktériumok elbontják anélkül, hogy humifikálódhatnék. Így mondhatnám igen nagy része elvész számunkra. Ezért ezt az almot olyan körülmények közé kell juttatnunk, hogy humusszá változhassék és humuszavaival könnyen felvehető tápanyaggá bontsa csaknem meddő homokunkat.

Úgy képezem, hogy ahol soros ültetés történt, — mondjuk akác, de különösen az erdei- és feketeenyő esetében — és az állomány már ütesett egy-két tisztításon, nyésésen, vagyis lóval — egy lóval, esetleg Fűrge motorral — akadály nélkül behatolhatunk a sorok közé, ott megfelelő talajforgató szerszámunkal 6–10 cm mélyre beforgatom az almot a talaj felszín alá; csak olyan mélyen, hogy ne sértse meg a fák gyökerét. Van is ilyen szerszámunk, mely erre a célra is alkalmas: a Mäder-féle ekekap. Ezzel a helyi viszonyok szerint megítélendő időközökben egy-három évenként végig ekekapázhatnám az állományok talaját a sorközökben.

Természetesen meg kell vizsgálnunk, hogy az eljárás mennyire gazdaságos. Megfelelő próbatereken és ellenőrző területeken törzsenkénti felvételek útján meg kell állapítani az eljárás következtében keletkezett fatömeggyarapodást és annak értékét, szemben a sekély talajfordítás műveletének kerükltségével. Ha az értékgyarapodás a talajfordítás javára pozitív, akkor alkalmaznunk kell és viszont.

Valószínűnek tartom, hogy akad az országban olyan hely, ahol ilyen eljárást, vagy hasonlót már alkalmaztak és konkrét adatok állanak rendelkezésre.

Sas Barna

Budapesti erdőgazdaság

elindul Szegedről

gondjaira bízott gyakorlóéves tanulótképvártélyozza a munkásszállásra, képzését rábizzza a csoportvezetőre, ő maga pedig alig egy-két szót beszél vele.

— A tananyagban van olyasmi, ami kifejezetten az Alföld fásítására vonatkozik? — kérdezem Sisska Ernő igazgatótól.

A szegedi iskola jellegének alföldinek kellene lennie — válaszolja. — Az elméleti anyagban azonban semmi eltérés nincs. A gyakorlati munkában igyekszünk kiemelni az alföldi jelleget, azaz, hogy a tanulók alföldi területeken végzik a gyakorlatokat, de a tanmenetet az alföldi viszonyokhoz módosítottuk, hegyvidéki problémákkal kevesebbet foglalkozunk.

Hozzá kell tennem azonban — folytatja — hogy alföldi elhelyezésünk nem egészen szerencsés. A szakmai gyakorlatokra nincs más helyünk, mint Ásotthalma, ezt pedig az évek folyamán túlságosan, az egyhangúságig megismerik a tanulók. Kedvezőbb lenne, ha valamely peremvidéken, esetleg Egerben vagy Gyöngyö-

sön működve az iskola, ahol közel lennénk az erdőkhöz is, az Alföldhöz is. Egyéb problémáink közül a rövidség kedvéért csak azt említem, hogy a mi számunkra, ellentétben a mezőgazdasági technikumokkal, mennyire kedvezőtlen a rendes naptári évre áttérni a tanévvel, vagyis júniusban a félévi, decemberben pedig az évvégi vizsgákat megtartani. De remélem, hogy ez és minden soronlevő kérdés rövidesen szöbakerülilletékes helyen, most, hogy már van „gazdánk”. Ugyanis körülbelül két éve, amióta az FM szakoktatási főigazgatóságának nincsen erdészeti előadója, úgy éreztük, hogy nem tartozunk sehova, sem az FM-hez, sem az OEF-hez. Most néhány hónapja, mióta szakoktatási vonalon ismét van összekötő az OEF és az FM között, kedvezően változott a helyzet, tudjuk, kihez fordulhatunk problémáinkkal. Reméljük, hogy idővel még szorosabb kapcsolat alakul ki szakoktatási vonalon is az FM és az OEF között.

Az imént említett, naptári évre való áttérés főként azért kedvezőtlen — egészen ki az igazgató — mert igen sok levelezőnk is van. Régi, gyakorló erdészeti dolgozók, akiknek éppen télen, tehát az évvégi vizsgák új időpontjában a legtöbb a munká-

juk. Így is rendkívüli erőfeszítést követel tőlük, hogy nehéz munkájuk mellett a levelező tagozaton elvégezzék a négyéves technikumot, úgy-hogy félős, az eddiginél is nagyobb lesz a lemorzsolódás az új vizsgarend bevezetése után. Jelenleg is az a helyzet, hogy az idén a levelező tagozatból csak tizenhatan jutottak el a képesítőig, holott annakidején ötvenen kezdtek. Ha már lehetetlen annak a rendelkezésnek a betartása, hogy a levelező tagozaton tanuló dolgozók munkaideje csak nyolc óra lehet, legalább ne gördítsünk újabb akadályokat tanulásuk elé.

Amikor elbúcsúzom a képesítő előtt álló tanulóktól, akikből nemsokára kerületvezető erdészek lesznek, egyikük, Vadon Gusztáv még a lelkemre köti:

— Legyen szíves megírni, hogy ha bármelyik erdészetre kerülnék, szíves örömmel dolgozunk. Bár kissé csábít a hegyek, a beláthatatlan erdők romantikája, s ezzel a világgal is szeretnénk megismerkedni, szívnénk igazán az Alföldhöz hűz. Csak arra kérjük az erdészeket, az erdészeti dolgozókat, fogadjanak szeretettel bennünket, s tegyék lehetővé, hogy a gyakorlatban minél eredményesebben hasznosíthassuk tudásunkat.

B. K.

Megkezdődött az aratás

A jól gazdálkodó erdőgazdaságok aratásig mindenütt végeztek az erdősítések kapálásával, hogy a munkaerőt az aratási, cséplési időszakra felszabadítsák, illetve az erdőgazdaság mezőgazdasági területeire irányítsák. A kalászos gabonák, mint mindenütt az országban, az erdészet szántóföldjein is bő termést ígérnek, igyekezzünk tehát minél eredményesebben, minél kisebb szemvesztéssel végezni ezt a fontos nyári munkát. Helyesen teszik az erdőgazdaságok, ha minél nagyobb számban alkalmazzák a kombájnt az aratáshoz, csépléshez, mert a gép meggyorsítja a munkát és csökkenti a szemvesztést. Az új kenyér betakarítása alkalmával tartsuk be mindenütt a kormány felhívását, amely a nyári mezőgazdasági munkára, a gabona értékesítésére és felvásárlására vonatkozik. De az aratás ideje alatt se feledkezzünk meg az időszzerű erdészeti feladatokról.

Kinevezések. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője kinevezte Lovászi Gyulát a cserhádi állami erdőgazdaság, Csontos Gyulát a dél-kiskunsági állami erdőgazdaság, Gál Lászlót a Szentendrei Kocsigyár igazgatójává. Ugyanakkor igazgatóhelyettes főmérnöké nevezte ki Fekete Józsefet a borszönyi állami erdőgazdasághoz és Speer Norbertet az Erdőgazdasági és Faipari Értékesítő és Készletező Vállalathoz. Simon Endrét a cserhádi állami erdőgazdaság, Soós Lászlót pedig a borszönyi állami erdőgazdaság főkönnyelőjévé nevezte ki.

Megbízások. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője megbízta Gál Jánost az ERTI igazgatóhelyettesi, Vattai Miklóst az Erdei Termék Vállalat, Vimrózi Károlyt a vértesi erdőgazdaság főkönnyelői teendőinek ellátásával.

Felmentések. Az OEF vezetője Várszegi Ferencet a cserhádi erdőgazdasági, Konrád Bélát a dél-kiskunsági erdőgazdaság, Janza Károlyt a Szentendrei Kocsigyár igazgatói teendőinek ellátása alól felmentette. Ugyancsak felmentette főkönnyelői munkakörétől Fadgyas Kálmánt a cserhádi erdőgazdaság és Somogyi Jánost a borszönyi erdőgazdaságnál.

Az erdőgazdasági gépesítés kérdése az NDK-ban. A Német Demokratikus Köztársaság állami erdőgazdaságainak 140 küldöttje tartott legutóbb értekezletet Quedlinburgban az erdőgazdaság előtt álló további feladatokról. A megbeszélések középpontjába az erdőgazdaságok további gépesítése, a korszerű technika alkalmazása állt. Két új típusú motorfűrész kísérleti gyártását vették tervbe, a fűrészek sorozatgyártására jövőre kerül sor. A legközelebb megrendezésre kerülő mezőgazdasági kiállításon 25 új tervezésű erdőgazdasági gép lesz látható.

Az Országos Erdészeti Egyesület helyi csoportjainál az elmúlt hetekben több érdekes szakmai továbbképző előadást tartottak. Így Esztergomban S é b o r János egyetemi tanár a kopárfásítás és az erózió elleni védekezés problémáival foglalkozott. Szombathelyen dr. Gyórfi János a cserebogár és a Lophodermium elleni védekezésről tartott előadást, Tamásiban pedig P a p p László A meteorológia szerepe az erdőgazdaságban címmel.

Szolgálatának hű teljesítése közben hunyt el váratlanul Kollár Lajos a nyíregyházi erdőgazdaság művezetője. Üdülési beutalása előtt a mindössze 35 éves művezető felkereste az egyik fontos erdőgazdasági rakodót, hogy ellenőrizze az ott dolgozó láncfűrészek műszaki állapotát és biztosítsa azok zavartalan üzemképességét. Ellenőrző munkájának befejeztével rosszul érezte magát és egy váratlanul fellépő szívgyengeység következtében néhány perc alatt befejezte munkás életét.

AZ ORSZÁGOS TALAJVÉDELMI TANÁCS alakult. A földművelésügyi miniszter június hó elsejével Országos Talajvédelmi Tanács felállítását rendelte el a talajvédelmi munkák és tervezési feladatok összehangolása érdekében. Egyidejűleg a helyi talajvédelmi feladatok megoldására megyei talajvédelmi bizottságokat szerveznek. Az országos tanácsban az OEF is képviselve van, a megyei bizottságokban pedig résztvesznek a megyében működő erdőgazdaságok kiküldöttei.

A Természettudományi Közlöny júniusi száma többek között közli Ádám László tanulmányát a Balaton problémáiról, keletkezéséről, vízszintváltozásairól. Ugyanebben a számban dr. Anghy Csaba beszámol a nutriának, ennek az értékes prémesállatnak magyarországi meghonosítása körüli eredményekről.

Kijavították az erdőgazdaság dolgozóit a soproni Várhely kilátó tornyát. Az évek folyamán a torony tartó oszlopai csaknem teljesen elkorhadtak és a lépcsők is életveszélyesek voltak. A soproni tanulmányi erdőgazdaság dolgozói most a tornyot rendbehozták és a kilátóhoz felvezető úton tíz pihenőt helyeztek el a kirándulók számára.

Előhasználati állományok létesítése. A 22/1957. OEF számú utasítás előhasználati állományok létesítéséről intézkedik. Az utasítás értelmében előhasználati állománynak kell tekinteni az olyan gyorsannövő fák, főleg nyárok alkotta állományt, amely a lassan vagy lassaban növekvő fajokból álló főállományban olyan laza hálózatban áll, hogy a fák árnyalása a főállomány növekedését nem hátráltatja.

Nyugdíjas tanárnő

lakást és ellátást keres erdész családnál tanítás ellenében, erdővidéken.

Idegen nyelveket tanít, zongoraórákat ad, magánvizsgákra előkészít.

„TANÁRNEI” Gödöllő, Mikola tér 12

Ezt az ötnapos őzikét a noszvaji üdülő kertjében találták

Mezőgazdasági mérnöki címet kapnak ezentúl — a Népköztársaság Elnöki Tanácsának legutóbbi rendelete alapján — az Agrártudományi Egyetem végzett hallgatói. Ennek kapcsán az egyetem oktatási idejét három évről négyre emelik fel és ötödik évfolyamot is szerveznek a már végzett szakemberek, mezőgazdasági mérnökök speciális továbbképzése céljából.

A társadalmi tulajdon védelméről rendezett vitaülést az Országos Erdészeti Egyesület szegedi csoportja. A vitát a Mindszenti erdészetben tartották meg. Ugyancsak tapasztalatszerét tartottak a mártélyi Tisza hullámtéren levő fiatalosban az erdőápolási munkák helyes kivitelezéséről.

Kirándulási költség — maggyűjtésből. A Fejér megyei Jenő község általános iskolás úttörői a tanév végén látogatást tettek Sztálinvárosban és visszafelé megtekintették a szabadegyházi szeszgyárat. A kirándulás útiköltségét a tavalyi ősszel gyűjtött erdei magvak árából biztosították.

Az erdei legeltetés újabb szabályozása. Az OEF vezetője és a földművelésügyi miniszter 20/1957. OEF számú együttes utasításban újra szabályozta az erdei legeltetés rendjét. Az idei évre már megkötött szerződések és megállapodások már ennek az utasításnak értelmében módosítandók (Erdészeti Értesítő 1957. évi 22. szám).

ERDŐGAZDASÁG és faipar

1957. évi 7. szám. Ára 2 forint.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

DR. BALASSA GYULA

Megjelenik havonta egyszer

Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

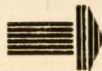
Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó
Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi
Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekk számlaszám: 61055
40176-689/2 - Révai (Fel.: Povárny Jenő)

Pédány szám: 3000

Képek
az „Erdők és emberek”
című filmből

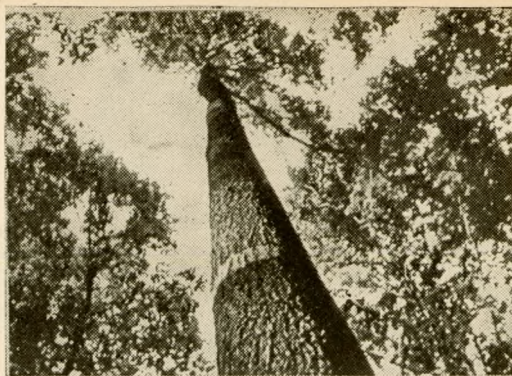
Erdők és emberek

Az erdészet és a filmgyár közös munkájaként készült el ez a tetszetős és tanulságos színes, szép film, amely a Fák Hete során méltán aratott nagy közönségsikert.

A forgatókönyv érinti az erdőművelés és erdőhasználat csaknem valamennyi fázisát, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megismertesse a nagyközönséggel az erdőgazdálkodás fáradságos munkáját. Hadd lássa meg a természetbarát is, hogy mennyi verejték, küzdelem, befektetett pénz nevelte a parányi fácskát, amelyet nyárnak levágni, letörni, elpusztítani oly könnyű! S ha ezt mind megismerik, talán jobban kimélik majd az erdőt!

Úgy gondoljuk, nem a forgatókönyv hibája, hanem inkább a rendezők és felvételezők tévedése, hogy a film nem váltja ki a kívánt hatást. A küzdelem és fáradság szinte teljesen elszikkad az idilli jelenetek sorában. (Itt nem azt kifogásoljuk, hogy a szakmai témát időnként kedves jelenetek oldják fel, mint a szelíd őz megjelenése, vagy csokolózó fiatalok szétrebbenése az erdész jöttére!) Valahogy minden munka oly könnyűnek látszik a napfényes, derűs, vadregényes környezetben, mintha csak üdülésből végeznék. Az erdő is bántatlanul nő fel a parányi csemetékből, pedig jól tudjuk, mennyi viszontagság, kártevő fenyegeti fejlődésüket.

Míndez nem jelenti azt, hogy a bükk és kemenesaljai környezetben készült film nem tölthet be hasznos hivatást. Nagyon fontos, hogy az erdészet szakmunkásai közül mind többen lássák és még fontosabb, hogy a MOKÉP mind szélesebb körben forgalmazza. Hogy ezt eddig mért nem tette meg, teljesen érthetetlen...

A MECSEKBE

Vidáman indulnak munkába reggelente a vérméldi erdő-sítő lányok, Szorgalmasan kapálják, ápolják az általuk ültetett csemetéket

A pécsi erdőgazdaságnak legnagyobb gondja most a tűzifa szállítása, hogy a lakosság idejében el legyen látva tüzelővel

A tűzifa mellett az iparifa szállítását sem hanyagolják el. A búkk és a cser után most a tölgyrönkök szállításán a sor

Az erdőgazdaság gépkocsijai, vontatói ugyancsak a tűzifát szállítják az erdőből egyenesen vasúti rakodóra

Zárt vagonokba rakják a tűzifát a vérméldi vasútállomáson Till Péter, Márton Gáspár, Kelner Pál és Gasz Mihály rakodómunkások

Domonkos Márta, Csabai Erzsébet, Csámpár Gizella, Forrai Margit és Domonkos János a Langgehőhén kapál

Balról: Az erdőmecseki erdőben

Jobbról: A pécsi erdőgazdaság különös gondot fordít a fagyártmány-termelésre. Hell Pál és Lutsch Árpád szalagfűrészkezelők

ERDŐGAZDASÁG és faipar

8

A sárvári erdőgazdaság kerületvezető erdészeinek jelölő versenye

A sárvári erdőgazdaság már évek óta az ország egyik legjobb erdőgazdasága. Többszörös birtokosa az Él-üzem címnek, sőt a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajának is. Az erdőgazdaság eredményes munkája számos tényezőtől adódik össze. Az egyik legfontosabb ezek közül, hogy az erdőgazdaság vezetői igen nagy gondot fordítanak a kerületvezető erdészek szakmai továbbképzésére.

Legutóbb a káldi kertészet hidegkúti kerületében *jelölő versenyt* rendeztek, azzal a céllal, hogy az *Erdőnevelési utasítás tökéletes megismerését és sikeres gyakorlati alkalmazását elősegítsék*. A versenyben résztvevő erdészek azt a feladatot kapták, hogy 80 megszámozott fából álló területen tölgy-bükkös gyertyános elegyarány szabályozó tisztítást végezzenek. A versenyt megelőzően *Borsos Zoltán*, az erdőgazdaság termelési osztályvezetője a káldi erdészet három kerületvezetőjével, *Reismüller Rezsővel*, *Ipsits Imrével* és *Komáromi Lászlóval* kijelölték a 80 fa közül azt a 19-et, amelyet a többiek javára ki kell vágni. Ehhez a szakmailag alaposan átgondolt és megfontolt megoldáshoz viszonyították a kerületvezetők által kidolgozott tisztítási tervet. A versenyben résztvevő több mint 70 kerületvezető-erdész 3—4 perces időközben indult jelölésre. Ha olyan fát jelöltek kivágásra, melyet a versenybizottság is kijelölt, egy-egy + pontot (plusz) kaptak. Viszont olyan fa jelöléséért, amelyet meg kellett volna hagyni, egy-egy — pont (mínusz) járt, s a + és — pontok különbsége adta a végeredményt.

A verseny végig igen érdekes és izgalmas volt. A legjobb eredményt *Szakál Gábor*, a szelestei erdészet

kerületvezetője érte el 12 ponttal *Németh István* és *Vilics Antal* vasvári kerületvezető-erdészek előtt, akik 10—10 pontot szereztek. *Balogh Lajos*, a káldi erdészet kerületvezetője és *Sós József*, a csepregi erdészet kerületvezetője 9—9 ponttal a 4—5. helyen végzett.

A versenyt nemcsak egyénileg, hanem erdészetenként is értékelték. A szelestei erdészet (erdészetvezető: *Varjú László*) kerületvezetőinek átlaga 5,7 pont volt, a vasvári erdészeté 5,5, a csepregié 5,3 pont. A káldi erdészet is jó eredményt ért el, ennek

értékét még növeli, hogy a három legjobban jelölő erdésze, mint a versenybizottság tagja, a jelölésben nem vett részt.

A jelölő-verseny nagyban elősegítette, hogy a kerületvezetők elsajátítsák az egyes egyedek helyes minősítését törzsük és koronájuk, valamint helyi értékük alapján, továbbá a távlati tervek megvalósítása, a lehető legjobb faanyag termelése és a hektáronkénti legmagasabb faanyag termelés érdekében. Ez utóbbi különösen nagyjelentőségű. *Borsos Zoltán* termelési osztályvezető szerint az elegyarány szabályozó tisztítások szakszerű elvégzésével — a többi feladat pontos végrehajtása mellett — a hektáronkénti faanyag termelést meg lehet kétszerezni.

MUNKANAPTÁR AUGUSZTUS

1

FAHASZNÁLAT. A nyári munkálatok, egészségügyi termelések folytatása és befejezése, az iparifa és tűzifa közelítése, szállítása, valamint a vékony tűzifa összegyűjtése és kötegelése továbbra is fontos feladatunk. Esedékes a cserkéreg szárítása után a pajtákba szállítás, a törés és értékesítés. Fokozzuk a fagyártmánytermelést, állítsunk be két műszakot a friztermelés növelése érdekében. Teljes erővel végezzük az állományjelzéseket és a becsléseket.

2

ERDŐMŰVELÉS. Fejezzük be e hónapban a csemetekertek, erdősítések és fásítások ápolását. Gondoljunk a károsítók elleni védekezésre csemetekertjeinkben és az erdősített területeken. Jelöljük ki a gyérítéseket. Végezzük el a talajelőkészítést az őszi erdősítésekhez. A magvak gyűjtése már most állandó feladat.

3

GÉPESÍTÉS. Az univerzális traktorokkal folytassuk az ápolási munkákat az SZ-80-as traktorokkal és a rigol-ekékkel pedig a vágásterületek talajelőkészítését. A tolólemezes gépekkel a közelítő és gyűjtőutak kialakítását, illetve karbantartását végezzük. Kötőrök és kompresszorok az útkarbantartásához szükséges anyagot készítsék elő. Készüljünk fel teljes erővel az őszi gépszemlére. Hozzuk rendbe valamennyi gépegységünket, motorfűrészeinket, rendezzük a műhelyeket.

4

MEZŐGAZDASÁG. A múlt havi esős időjárás most sürgős munkára kötelez. Teljes erővel végzzük el a behordást, a begyűjtést és párhuzamosan folytassuk a cséplést. Tegyük meg mindent a szemvesztésig minimálisra csökkentése érdekében. A kapások további gondozásáról se feledkezzünk meg.

5

ERDEI TERMÉK. Az idei jó gombatermést használjuk ki. Nagy lendülettel végezzük tehát a gombagyűjtést. A szamóca után most már a málna is érkezik: a gombával egyidőben az erdei gyümölcsök gyűjtését is végeztessük. A csirázatókban ellenőrizzük a fehér fűzvesző előállítását. Kísérjük figyelemmel fűztelepek munkáit.

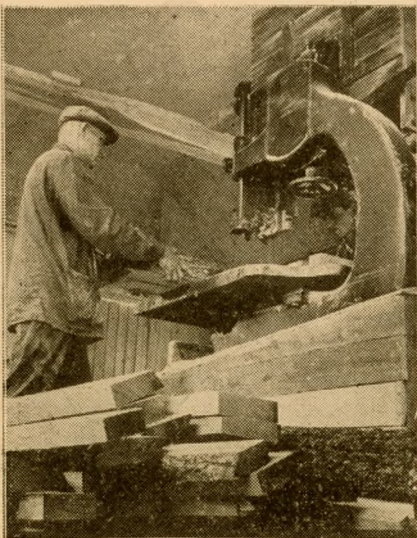
6

VADÁSZAT. Aratás után is bőven nyílik alkalom, különösen az apróvadak védelmére. A sokfelé garázdálkodó róka is puskacső elé kerülhet. Folytassuk a szaporulat és vadállomány becslését. A legkonolyabb feladat a vaddisznókárok szervezett megelőzése. Ezt mindenhol a mezőgazdasági szervekkel egyetértésben oldjuk meg.

7

ADMINISZTRATÍV FELADATOK. Folytassuk az 1958—59. évi javagatási tervek összeállításához szükséges munkákat. Készítsük folyamatosan az 1957—58. év erdőművelési szakmai aplanterveket. Munkáljuk ki az egyes géptípusok eddigi önköltségi eredményeit, hogy a következő gazdasági év tervezeinél felhasználhassuk.

Címképünk

Palcsó Pál és **Szlovenscák Antal** szalagfűrészben dolgozik a recski erdőgazdaság fagyártmánytermelő üzemében

31—35. HÉT

1957. AUGUSZTUS

31 NAP

DR. BALASSA GYULA:

Fiatal szakembereink helyzete

Mennyiben felelős fiatalságunk az októberi eseményekért? Részese-e az ellenforradalmi támadásnak? Hogyan találja meg az őt megillető helyet szocializmust építő társadalmunkban? Olyan kérdések ezek, amelyek élénken foglalkoztatják országunk népét, amelyekkel sűrűn találkozunk pártunk és kormányunk vezetőinek megnyilatkozásában a parlamentben, a sajtóban, de ugyanígy egyszerű beszélgetések során a vasúton, a villamoson, munkahelyünkön, otthonunkban.

Természetes, hogy a legutóbbi országos értekezletünk során is sokan és behatóan foglalkoztak az ifjúság problémáival, fiatal dolgozóink helyzetével. S e megnyilatkozások nem voltak egyértelműek; a vélemények igen megoszlottak. Nemcsak abban a tekintetben, hogy a mi területünkön megmutatkozott ellenforradalmi akciókban mily mértékben vettek részt a fiatalok, hanem abban is, hogy mi legyen szerepük a jövőben az erdőgazdaság és a faipar területén. Nyilvánvaló, hogy *a fiatalság, a jövő nemzedékének aktív részvétele nélkül szocializmust építeni nem lehet; s a mi területünkön fennálló megoldásra váró nagy feladatok elvégzése is döntően fiatal szakembereinkre vár.* Fontos és szükséges tehát, hogy fiataljaink szerepét, jövőbeni helyzetét tisztázzuk; határozottan irányt mutassunk problémáik megoldására.

A teljesség igénye nélkül kiragadok néhány mozzanatot a kétnapos tanácskozáson elhangzott felszólalásokból. Takács elvtárs, MSZMP intézőbizottságunk elnöke mutatott rá — az első felszólalók között — arra, hogy sokan kifogásolják: nem

törődünk eleget fiatal mérnökeinkkel, technikusainkkal. A megoldás is benne rejlett Takács elvtárs felszólalásának abban a részében, amikor a személyzeti munka helyes viteléről beszélt.

Igen, foglalkozni kell a fiatalokkal, sokkal többet, mint eddig, és komoly feladatokkal kell megbízni őket. Az északiskun-sági és az északmátrai erdőgazdaság igazgatója foglalkozott azzal a kérdéssel: helyese-e, ha fiatal, még kevés tapasztalattal rendelkező dolgozókat egyszerűre bízunk meg fahasználati és erdőművelési feladatokkal. Csávicz elvtársnak az volt a véleménye, hogy könnyen elbukhatnak ebben a kettős feladatban. Én azonban Bakondi elvtársnak adok igazat, aki szerint fiatal szakembereinket minél felelősségteljesebb beosztásba kell helyezni. Valóban, hogyan érezzék, hogy megbízunk munkájukba és főleg: hogyan szerezzék meg a még nagyobb feladatok ellátásához szükséges gyakorlatot, ha nem úgy, hogy alkalmat adunk nekik a szakmai gyakorlat elsajátítására?

De nem vitás, hogy ebben a kérdésben is két oldala van az éremnek. Ha a felső vezetésnek elsőrendű feladata a fiataloknak megfelelő munkakörbe állítása, ugyanakkor *a fiatalok részéről is meg kell követelnünk a hálát és a hűséget szocializmust építő hazánk iránt.*

Persze voltak hibák mindkét oldalon. Szekeres elvtárs tréfásan jegyezte meg, hogy „kevés a mérnök, de az is sok, aki van“. Az ilyen megállapítással még akkor sem lehet egyetérteni, ha tréfás formában hangzik el. Szekeres elvtárs nyilvánvalóan egyes mérnökeinknek az ellenforradalomban vitt sze-

repére célzott s ezeknek természetesen felelniök is kell tetteikért. *Műszaki értelmiségünknek — s közöttük is példamutatóan éppen fiatal mérnökarunknak — önmagát kell elszigetelnie az ellenforradalmi elemektől.* Ezzel a feltétellel munkájukra nemcsak számítunk, hanem építünk is rá.

Felvetette Szekeres elvtárs, hogy a soproni egyetemre az erdőgazdaságok javaslatai alapján vegyék fel az új hallgatókat. Azt hiszem ez nem volna helyes, mert ez csorbítaná valamennyi állampolgárnak azt a jogát, hogy tanulmányait érdeklődési körének megfelelő területen folytathassa. Sallai elvtárs, a tanulmányi erdőgazdaság igazgatója elmondott egy esetet, ami szintén azt mutatta, hogy nem az erdőgazdaság javaslatán múlik, mennyire állja meg valaki a helyét. Egy erdész fiáról beszélt, aki a főiskolán tanult s az ellenforradalom oldalára állt. Igaz, hogy közben — amikor a környéken látogatást tett szüleinél — apját védelmezte, aki párttitkár volt, de utána megint fellépett a párttal szemben. Jól mutatja ez a példa azt az *ideológiai zűrzavart*, mely az ifjúságra jellemző volt s *amit szívós, szeretetteljes érvekkel, meggyőző nevelő munkával kell végképp eloszlatnunk.* Meg kell mutatnunk fiatal mérnökeinknek az utat, amely a szocializmust építő ország hűséges szolgálatához vezet.

Nagyon helyesen szólt a kérdéshez Madas elvtárs, mikor arról beszélt, *hogyan* kell rávezetni műszaki értelmiségünket a helyes útra. Keresztési elvtárs is kiemelte válaszában ezeknek az érveknek a hasz-

Soproni mozaik

Sopronban jártunk az erdőgazdaságban, a főiskolán, a technikumon. A következőkben számolunk be a látottakról:

A soproni tanulmányi erdőgazdaság is megszervezte a fagyártmánytermelést. Az eddig működő két fagyártmánytermelő csoport az erdőgazdaság hegyvidéki, illetve röjtők-műszaji erdészetéhez tartozik. Sopronban már két szalagfűrész, Röjtőkön egy szalag dolgozik. Az eredmények kielégítőek, bár voltak melléfogások, például nagymennyiségű lúdasarok maradt meg a közelmúltban. Nem lenne helyes, ha az erdőgazdaságok fagyártmánytermelési, értékesítési problémáit a főigazgatóság jobban irányítaná?

A soproni fagyártmánytermelés értékeléséhez hozzátartoznak Pokorny

nosságát és hozzátette, hogy valóban helytelen és elítélendő volna egy 23 éves fiatalot csak azért eltaszítani, mert belesodródott az eseményekbe. Nekünk, kommunistáknak a feladatunk, hogy neveljük őket, és éppen emiatt az sem helyes megoldás, ha fizikai munkára küldjük a megítélt fiatalokat. Így elkerülnek a szemünk elől és ellenőrzés hiányában, esetleg bomlasztó tevékenységet fejthetnek ki. Próbát kell tennünk velük esetleg alacsonyabb beosztásban, de mindig gondolván arra, hogy mi nem akarjuk fiataljainkat az ellenség soraiba taszítani. Másfelől fiataljainktól is elvárjuk a megértést, az őszinte törekvést a hibák megszüntetésére.

Sokan foglalkoztak a szakmai oktatás kérdéseivel. Már a kétnapos tanácskozást megelőző termelési értekezleten többen felvetették, hogy az egyetemen újabban nem foglalkoznak eléggé a szállítási problémákkal. Benedek Attila elvtárs az erdőérték-számítás oktatásának elmaradását kifogásolta. A tanácskozáson Bozsó elvtárs vetette fel, hogy már a faipari technikumokban többet kell foglalkozni a lemezipar, valamint a forgács- és farostlemezgyártás kérdéseivel. Avar Károly elvtárs a faipari szak-

Ferenc szalagfűrésznek ötletes újításai is. Régebben a soproni asztalosárugyárban dolgozott, most itt nagy önállósággal és kedvvel foglalkozik a munka műszaki megjavításának lehetőségeivel. Három jelentősebb újítását mutatta be. Az egyik egy rönkvezető kaloda, amelynek a segítségével a bányaféldorog pontos kettéhasítása egyszerűen oldható meg és a teljesítmény eléri a napi 10–12 köbmétert. Nagyjából hasonló elgondoláson alapul a lúdasarok kiszabókészülék, ezt azonban a méret egyenletességének biztosítására még érdemes javítani. A kisvasúti talpfák jobb gyártására pedig ugyancsak egy prizmázó- és hasító-készüléket szerkesztett Pokorny Ferenc. Erdemes mindhárom újításra felfigyelni.

Vizont több erély és szervezőerő kellene az erdőgazdaság részéről. Például nagyon rontja a gépek telje-

munkásnevelés újabb lehetőségeiről beszélt és ennek a jelentősége is igen nagy, mert a technikai levelezői oktatáson keresztül később is megvan munkásfiataljaink számára a lehetőség, hogy műszaki szakemberekké, technikusokká képezzék magukat. Ezek mind olyan javaslatok és gondolatok, amelyeknek megvalósítása és elősegítése érdekében meg is tesszük a szükséges lépéseket.

E gondolatsor után — mintegy végső következtetésül — hadd idézzek Kádár elvtárs parlamenti beszámolójából: „Ami az ifjúság körében végbe ment az októberi események során, lecke az ifjúság számára, de még nagyobb lecke a felnőttek számára... Le kell vonnunk a megfelelő tanulságot, hogy ez ne ismétlődjék meg.“ Úgy hiszem nemcsak a főigazgatóság vezetői, de annak minden „felnőtt“ dolgozója nevében ígérhetem a mi fiataljainknak: azon leszünk, hogy vállalva tanuljuk ezt a leckét és a tanulságot is levonjuk. És meg vagyok győződve, hogy műszaki ifjúságunk legnagyobb része ugyancsak kész arra, hogy becsületes munkával, helytállással bizonyítsa: a maguk részéről is vállalják mindazt, amit ebből a leckéből meg kell tanulniok.

sítményét, hogy a tető beázik (most egyébként rendbehozzák) és, hogy a második szalagfűrész már csak nyitott fészkerben tudtak elhelyezni.

*

A tanulmányi erdőgazdaság közvetlen irányítása alatt álló soproni fűrészüzem — bár továbbra is mint tervek kötelezett üzemszervezés az erdőgazdaság szervezés részeként folytatja munkáját — a Faipari Kutató Intézet Kísérleti üzeme lesz. Már folyik az új keretfűrész beépítése a kísérleti feladatok megoldására.

*

Brnoba látogatnak el a tanulmányi erdőgazdaság vezetői. A brnoi főiskolához kapcsolódó tanulmányi erdőgazdaság munkájával kívánnak megismerkedni, hogy a hasznos tanulságokat idehaza is értékesíthessék.

*

Az erdőmérnöki főiskolán most ősszel megkezdte munkáját a faipari tagozat. A tervek szerint az első évfolyamban még bizonyos alaptárgyakat az erdőmérnöki tagozattal együtt fognak a leendő faipari mérnökök — famérnökök? — tanulni, de már a második évtől kezdve teljesen külön válik a tanítási anyag. A faipari tagozat mintegy 15–20 fővel indul.

*

A soproni erdészeti technikumon beszélgetünk az aktuális problémákról. A kötelező egyéves előgyakorlat ügye foglalkoztatja a technikum vezetőit. Bár még csak idén ősszel jönnek az első tanulók, akik egyéves előgyakorlatot végeztek, Tuskó László technikum vezetője az az a véleményen van, hogy erdőgazdasági vonatkozásban az előgyakorlati rendszer kellő irányítással fenntartható. Az erdőgazdaságok a legtöbb helyen a legkisebb kerületvezető erdészek mellé osztották be a gyakorlatra jelentkezőket. A technikum mindegyik gyakorlatozónak foglalkoztatási tervet adott ki és az eddigiek szerint általában az erdészek is aszerint végezték a gyakorlatoknak az irányítását. A munkájáról mindegyik gyakorlatozónak naplót kellett vezetni, a foglalkoztatási terv bizonyos megfigyelések rögzítését is előírta. Ez is hasznosnak bizonyult. Megkérdeztük — mondja Tuskó igazgató — az erdőgazdaságokat, hogy mi a tapasztalatuk a technikai gyakorlatozók kapcsán. Valamennyi erdőgazdaság és erdészeti helyesli az új rendszert. Úgy szerveztük meg a tanulók felvételét — akik egyébként a gyakorlati év végén tesznek felvételi vizsgát —, hogy az erdőgazdaságok minősítik is egy év után a gyakorlatozókat. A minősítés a gyakorlatozókkal foglalkozó kerületvezető erdész, az erdészeti vezető, valamint az igazgató és a főmérnök együttes értékelése alapján érkezik be az iskolához.

Nyilvánvaló, hogy megfelelő formában — még ha más területen rossz tapasztalatok is vannak a technikum tanulók szakmai előgyakorlatával — az erdőgazdaságok területén érdemes azt fenntartani.

Nagyjelentőségű rendelkezést adott ki június végén a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány az erdészek jogairól és kötelességeiről. Ez a 40/1957. számú rendelet a magyar erdészirtásadalom sok esztendő kívánóságait teljesíti s ennek a jelentőségét mi sem mutatja jobban, mint ha kiemeljük a rendelet — amely egyébként teljes szövegében megjelent az Erdészeti Értesítő ezévi 27. számában is — 3. §-a harmadik pontját, amely szerint „az erdészt a büntetőjogi védelem szempontjából hatósági közegnek kell tekinteni“.

Ebből érthető, hogy a rendelet 2. §-a megállapítja, hogy „erdészként csak olyan nagykorú magyar állampolgárt lehet alkalmazni, aki erkölcsi szempontból kifogás alá nem esik, erdészeti szakképzettséggel rendelkezik, megfelel a fegyvertartási engedély kiadására vonatkozó jogszabályokban meghatározott feltételeknek és nem szenved olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban, amely hivatalának teljesítésében gátolná“. Az erdészek az új rendelet alapján működésük megkezdése előtt esküt tesznek. Az erdészeket szolgálati igazolvánnyal és jelvénnnyel kell ellátni. Ugyancsak döntő jelentőségű és régi erdészírást teljesítő intézkedése a rendeletnek, hogy az erdész erdészi egyenruha viselésére jogosult.

A rendelet szabályozza az erdészek erdővédelmi feladatait az erdő- és vadgazdálkodást sértő cselekmények megelőzésében és felderítésében. Az erdész feladata tehát, hogy a működési területén megakadályozzon mindennemű, az erdőgazdálkodást sértő bűncselekményt és szabálysértést. Részletesen szabályozza a rendelet az erdészeknek ilyen irányú tevékenységét, valamint szükséghez mérten a fegyverhasználati jogát. A 10. §. kimondja, hogy „az erdész szolgálatában szolgálati célokra engedélyezett lőfegyver viselésére és szolgálatának ellátása körében való használatára jogosult“. A lőfegyver viselésével és használatával, valamint az erdészek tűzrendészeti kötelességével kapcsolatos feladatokat a belügyminiszter és az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője együttesen határozza meg. A rendeletnek a fegyverviselésre és használatra vonatkozó szabályai, valamint az erdei tüzekkel

vagy más, az erdőgazdálkodást és vadgazdálkodást sújtó elemi csapással kapcsolatos tennivalói a vad-ökökre is vonatkoznak. Külön szabályozza a rendelet — a 7. §-ban — az erdei legeltetéssel kapcsolatos tennivalókat. Ezek szerint az erdészeknek jogában áll azt az állatot, amelyet az

erdei legeltetésre vonatkozó szabályok megsértésével legeltetnek — ha az állat tulajdonosa előtte ismeretlen — behajtani és további intézkedést végeztet a községi (városi, városi kerületi) tanács végrehajtó bizottsága mezőgazdasági szakigazgatási szervének átadni.

Megkezdődött az erdészet hároméves tervének kidolgozása

A népgazdaság többi ágához hasonlóan az Országos Erdészeti Főigazgatóságon is megkezdődött a hároméves terv kidolgozása. Az Országos Tervhivatallal együttműködve két tervbizottságot állítottak fel: az egyik az erdőgazdaság, a másik a faipar hároméves tervét dolgozza ki. A munkában résztvesznek a tudományos intézetek, az Erdőmérnöki Főiskola, a tudományos egyesületek képviselői és a főigazgatóság dolgozói. Az erdőgazdasági tervbizottság elnöke Keresztesi Béla, titkára Madas András, tagjai: dr. Babos Imre, Fila József, Halász Aladár, dr. Haracsi Lajos, Kutasy Viktor és Sali Emil. A faipari tervbizottság elnöke Mosonyi István, titkára Halász László, tagjai: Barlai Ervin, Benedek Attila, Kántor János, Lámfalussy Sándor, Lonkai János, Makkay Zoltán és Stróbl Kálmán. A bizottságok munkájukban az erdőgazdaságok és a vállalatok által 1955—56-ban kidolgozott II. ötéves fejlesztési tervekben indulnak ki, figyelembevéve az azóta elért eredményeket és lehetőségeket. A munka előre láthatóan augusztus közepére befejeződik.

Rendelet az erdőbirtokossági társulatokról

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány 39/1957. számú rendeletével — teljes szövegében megjelent az Erdészeti Értesítő július 5-i számában is — intézkedett az erdőbirtokossági társulatok működéséről és az erdőbirtokossági társulatok erdeinek államerdészeti kezeléséről. A kormányrendelet hozzávetőlegesen 3000 erdőbirtokosságot érint s ezek 330 ezer kat. hold erdőt használnak. Az erdőbirtokossági tagok száma 210 ezer körül mozog. Az új rendelet két-

félé államerdészeti kezelési eljárásra ad lehetőséget. Az egyik, hogy az erdőt kezelő erdőgazdaság kijelölésén alapján az erdei munkákat maga a társulat végzi el, a másik megoldás szerint a munkákat állami költségen az erdőgazdaságok végzik és elszámolnak a társulattal. A kitermelt faanyag a társulaté, viszont az erdőgazdaságnak jogában áll a legfontosabb ipari faanyagok megvásárlása. A rendelet végrehajtása az Országos Erdészeti Főigazgatóság feladata.

A nyárfagazdálkodás fejlesztése

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője 31/1957. számú utasítással (megjelent az Erdészeti Értesítő július 19-i számában) intézkedett a nyárfagazdálkodás fejlesztéséről. A nyárfatenyésztésre vonatkozó tudományos eredmények elősegítése érdekében az ERTI sárvári kísérleti állomását továbbra is az ERTI keretében működő Nyárfakutató Kísérleti Állomássá kell kifejleszteni. A fejlett nyárfatenyésztési gyakorlat kialakítása érdekében nyolc erdőgazdaság-

ban nyárfagyűjteményeket, úgynevezett populétumokat kell létesíteni könnyen hozzáférhető helyen, mintegy 15—15 hektár kiterjedésű területen. Ezek az erdőgazdaságok a következők: a budapesti, szegedi, bajai, kecskeméti, debreceni, győri, kaposvári és sárvári erdőgazdaság. Intézkedik a rendelet, hogy az erdőrendezősek a nyárasokat az üzemrendezéskor részesítsék előnyben és a rontott nyárasok gyors átalakítására perspektivikus tervet készítsenek. A nyárasok felújításának sikere érdekében az érdekelt erdőgazdaságok vezessék be a tuskorobbantást.

A recski fagyártmánytermelés

A recski erdőgazdaság idén tél végén kezdte meg a fagyártmánytermelés rendszeres megszervezését. Már egy-két éve kisebb-nagyobb mértékben folyt fagyártmánytermelés, de most elhatározták, hogy komoly mér-

Az egyik eredmény a *munkaerők helyhezköltése*. A rakodón igen nagy volt eddig a munkavándorlás, most pedig a rakodásra is állandó munkásokat tudnak beállítani, mert amíg leterhelés vagy vagonberakás nem folyik, a rakodó munkásokat foglalkoztatni tudják a fagyártmánytermelés anyagának előkészítésében. A gépmunkásokat is nagyrészt az erdei munkások köréből maguk nevelték vagy vagonberakókat tanítottak be a gépkezelésre és így a *kis üzem már jó néhány műszaki felkészültségű szakmunkással rendelkezik*.

A befektetés — mindössze 16 ezer forint — *sokszorosán megtérül* még ebben az esztendőben. Februárban a termelt készáru 70 ezer forint értékű volt. Az anyagkihozatal két szalagfűrészben és egy körfűrészben 80,1 százaléknak felelt meg. Száz forint munkabérré 580,70 forint termelési érték jutott. A következő két hónapban ez már jelentősen megjavult: márciusban 93,500, áprilisban 120,400 forint volt a termelési érték. A kihozatali százalék áprilisban már 88 százalékra emelkedett. Száz forint munkabérré márciusban 632, áprilisban 750,70 forint termelési érték jutott. A félév végéig az eredmények tovább javultak *Heltai Pál* erdész, rakodókezelő, lelkiismeretes irányításával. Ugyancsak hozzájárult a kedvező eredményekhez *Tóth Ödön* anyagforgalmi előadó munkája, aki az értékesítést szervezte meg.

De kellett az eredményhez a fizi-

tékben kiépítik ezt a termelési ágat. Már csak azért is, mert a jövedelem fokozásának ez volt a legkézzelfoghatóbb lehetősége.

Bakondi Ernő, a recski erdőgazdaság igazgatója elmondotta, hogy először egy fészkerben — a cserkéreg tárolására szolgált eddig — kezdték meg a munkát. De a téli hidegben a folyamatos munka ilyen körülmények között természetesen nem ment. *Sághi István* főmérnök maga vette kezébe a szervezés munkáját és a recski vasúti rakodón beállították a fagyártmánytermelés mintaszerűen tervszerű rendjét. *Korszerű, kis csarnokot építettek a gépek számára*, megoldották a jó világítást és a tűzifa válogatástól a készáru elhelyezéséig repülősíneket fektettek le, illetve a csarnokon keresztül állandó jellegű keskeny sínpart helyeztek el. Részben a tűzifa fagyártmánytermelésre alkalmas hasábjait használják fel, valamint egyéb selejtanyagot, amit senki el nem fogad. Ez most az ellenfordalmi események miatt elakadt szállítások következtében különösen bőséges volt, mert a rakodón bőven volt ilyen selejtanyag. Ládadeszkat, *baréll-dongát, parkettalécet* kezdtek gyártani és az eredmény minden tekintetben kielégítette a várakozást. A jó szervezés meghozta a maga gyümölcsét.

kai dolgozók lelkesedése is. Érthető is az odaadó, jó munka, hiszen *teljesítménybérben* dolgozva jobban megtalálják a számításukat. Így *Hósvári István* szalagfűrészben régebben mint talpfafaragó havonta 900—1000 forintot tudott megkeresni, most viszont havi keresete 1500—2000 forint között mozog. „*Küllöt, keréktalpat, hordódongát, talpfát készítünk* — mond-

Tovább feldolgozható anyag kiválogatása a tűzifából

Kész kerékküllök összekötése. Gulyás László régi mátrai erdei munkás végzi ezt a feladatot

Az előkészített tűzifahasábokat repülővágányokon szállítják be a feldolgozó csarnokba

Palcsó Pál a körfűrész mellett

ja *Hósvári István* — a társammal, *Vas Jánossal*, aki azelőtt vagonrakodó volt. Most itt sokkal jobb dolgozunk, nincs hideg, nincs huzat és az eredményeink is sokkal nagyobbak“. A másik szalagfűrészben *Palcsó Pál* és *Szolencsák Antal* dolgoznak együtt, *Palcsó* egyúttal a kis műhely javítókarbantartó munkáiban is az élen jár, pedig régebben *férfifodrász* volt, 1955 óta dolgozik az erdőgazdaság szolgálatában: „*Ide vágyódtam és igazam volt. Könnyebb a fával bänni, mint az emberekkel*“. Szorgalmas tagja az együttesnek, többek között *Gulyás László*, 61 éves erdei munkás, aki már a nehéz fizikai munkát nem bírja, de itt a készáru rendezésében hasznos munkát tud végezni.

A recskiek eredményei *meggyőzőek és példamutatók*. Úgy tervezik, hogy még három vasúti rakodón, ahol nagyobb mennyiségű anyag fut össze, hasonlóképpen megszervezik a rendszeres fagyártmánytermelést. Arra is gondolnak, hogy akkor már egy előadó túlnyomórészt a négy kis üzem irányításával foglalkozna.

Még csak annyit tegyünk hozzá, hogy a folyamatos, egyenletes munkára, már szinte ipari jellegűen megszervezett fagyártmánytermelés szükségessé tenné, hogy a dolgozók számára az erdőgazdaság öltözöt és mosdót is építsen.

Váratlanul tört a tájra.

A zempléni sátorformájú hegyek erdeiből már hazatértek a munkások a környező falvakban. A kőkapui üdülő vendégei kánikulától tikkadtan aludták délutáni álmukat. A rekkenő hőségben szinte megdermedt a természet: levél se rezdült, csak a fürge Kemence-patak csörgedezett sebesen.

S akkor a Koprina nyolcszáz méteres csúcsa mögül, a hónalji völgyeken át komor, bodros fellegek törtek elő. Elsőtétült az ég és szél rázta meg a fák üstökét. Egy pillanat alatt elszabadultak az elemek. Mintha az ítélet napja következett volna el, rengett a föld, robajlott az erdő és iszonyú villámlások, dörgések rázták meg a levegőt. Pusztított a vihar. Fákat csavart ki tövestől és egy szempillantás alatt összefüggő erdőket törölt le a térképről. A senyői völgyben földre kerültek az ötvencenti átmérőjű, százesztendős bükkök. A Hordóvölgy északi falán egy fiatalabb bükkerdő hullt nagy robajjal alá, mögötte már ott hevert tövestől szétdobálva a gonddal kezelt tölgyes. A pusztító vihar azonban nem elégedett meg ennyivel: egy utolsó nekifutással simára gyalulta a Szárazbérc déli lejtőjét s szinte leborotválta a táj arcáról a fiatal, simatorzsű, sudár bükköket. Délceg szarvasok, ártatlan özikék, megriadt muflonok váltak a kegyetlen vihar áldozataivá. Még jó hogy szombat lévén, a munkások már telkibányai, pálházai, kishutai otthonaikból figyelték az orkán tombolását...

Öreg favágók, idős erdészek hiába kutatnak emlékezetükben, a zempléni hegyekben ilyen kíméletlen erejű vihart még nem láttak. Hiszen csak a kemencepataki erdészletben csaknem 16 000 köbméter fát „termelt ki” a vihar. Majdnem annyit, amennyi az erdészlet egészsévi termelési terve.

A széldöntéses fák javarésze: bükk. A bükkfa pedig, amilyen értékes fa, olyan kényes. Az erdészek általában csak télen termelik és iratlan törvény, hogy május elsejéig a bükköt mind az üzemekbe kell szállítani. Az erdőben maradt kivágott bükkfa ki van téve a gombásodásnak, a befülledésnek, mert a bükk nem állja a meleget. S most itt van tízezer köbméternél több bükk, amelynek sorsáról sürgősen intézkedni kell.

A pillanatnyi megdöbbenés, az első ámulat és keserű percek után ez ötlött fel Sándor András erdész eszé-

ben is: cselekedni kell. Hiszen az ő területében vitte véghez a legnagyobb pusztítást az orkán.

Százötven kishutai erdei munkás dolgozik a Szárazbércen. Három motorfűrész darabolja rendületlenül a bükköt a meredek hegyoldalon. (A senyői völgyben négy motorfűrész brigád küzd a bükkök megmentéséért!) A fakitermelők, motorfűrészesek már igen sok fát adtak az országnak, de ilyen kemény munkájuk régen volt. A vihar „nem tartotta be” a technológiai előírásokat. Egy-némelyik fatörzs eldarabolása kész életveszély. A fűrész munkája nyomán lefut a rönk, vagy legurul a tuskó a meredeken, alig győznek előle elugrálni. Ezek a motorfűrészesek a nagy versenyek idején 35–40 köbméter fát is feldolgoztak egy nap alatt s most alig teljesítik túl a tizenöt köbmétert. De végzik a munkát, mert ismerik és szeretik az erdőt. Tudják, hogy több ezer bútor, több ezer ház faanyagát kell most megmenteni.

Bacsó Péter, az egyik motorfűrészese, csaknem egy legördülő szálfá áldozata lett. Szerencsésen elkerülte a veszélyt s utána még ő bízta a társait munkára: „Csak nem fog ki rajtunk ez a kis fa? Hétfőn kezdődik a szállítás, igyekezzünk!”

A szállítás a legnagyobb gond. Mert hiába dolgozik szorgalmasan a negyvenöt kilós motorfűrész, ha a fa továbbra is az erdőben marad. A bükköt, még mielőtt befülledne fel kell dolgozni. A sárospataki erdőgazdaság, amelynek irányítása alá tartozik a kemencepataki erdészlet, minden intézkedést megtett a szállítás meggyorsítása érdekében. Fogatai zömét és valamennyi gépi szállítóeszközét az érintett területekre irányította. Az öreg Lengyel Pista bácsi irányításával már készül az új erdei út a szárazbérci termeléshez. Pista bácsi nyírségi ember és munkatársai is nyíregyháziak, nyírszőlősiék. Több éve bérlik azonban a rostalló erdei munkásszállót, jól ismerik már a hegyvidéket. Nagy szakértelemmel terelik el az útból most is a Szárazkút patakot és kemény csákányozással távolítják el a kőfalat. Hétfőn ezen a helyen tíz szekér lát munkához, kell az út. Hasonló igyekezettel folyik a munka a pálházai erdészeti géptelep műhelyeiben is. Valamennyi vontatót, pótkocsit munkába kell állítani. Hasonlóképpen felkészült a szállításra az erdei vasút is.

A napokban megérkezett a rendkívüli fadöntés színhelyére Rigó János, a Hárosi Falemezművek faátvevője is. Neki is az a véleménye, hogy az erdei munkások, erdészek, erdőmérnökök lelkes összefogása megtermi gyümölcsét és még időben megmentik az értékes faanyagot. Szerinte a pusztító természet is adott némi segítséget, amikor tövestől, nagy földkupacokkal együtt forgatta ki a fá-

kat. Az így kidöntött fákban ugyan is tovább tart a nedvkeringés s míg ez tart, nem áll fenn a fülledés veszélye. Azonkívül Háros is felkészült a faanyag fogadására.

Az erdészek a nagy mentési feladat közepette sem feledkeznek meg az együttjáró másik gondról sem: a kidöntött fák helyén erdőt kell teremteni. A vihar ugyanis ott végezte a legnagyobb pusztítást, ahol sziklás a hegy és vékony a termőtalaj. Itt a legnagyobb az erózió veszélye. Ráadásul a fák rendszertelen, elemi erejű dőlése tönkretette az újulatot is. De ahogy a szél és az eső pusztításának legjobban kitett sziklás hegygerincekre erdőt tudtak várásolni, éppen úgy behegesztik a vihar okozta sebeket is.

Aki nem hiszi, nézze meg a munkások gigászi küzdelmét!

Lakos György

Épül a Mohácsi Facostlemezgyár

A gyártelep a főépület tetejéről

A lapképző csarnok

Kártérítés füstgáz okozta károkért: ez az osztrák sajtó egyik nagy szenzációja, amikor két Linz melletti, 1942-ben létesített ipartelep tulajdonosaival a panaszos erdőbirtokosoknak 810 000 schilling kártérítést fizetett ki a bíróság, és korszerű füstnyelő berendezések alkalmazására kötelezte őket.

Lesz-e az idén HORDÓÜGY?

Milyen nehézségekkel küzd a hazai hordógyártás

Az idei év időjárása igen kedvezően alakult a hazai szőlőtermés szempontjából. Igaz, hogy az utóbbi hetekben tartós esőzések voltak, de minden borszerető magyarral együtt reméljük, hogy a remények nem mennek füstbe. Ezek a remények a felszabadulás óta eltelt évek egyik legjobb bortermésével kecsegtetnek mind mennyiségileg, mind minőségileg. Egyes borvidékeinken pedig egyenesen rekordtermés várható.

Ezek után természetesen, hogy fokozott érdeklődéssel indultunk el a hordóellátást felmérni, hiszen az elmúlt évek kisebb termése mellett is állandó visszatérő jelenség volt a hordóhiány. Mi lesz vajon az idén?

— A kép nem olyan sötét, mint ahogyan az elmúlt évek tapasztalatai alapján gondolnánk — feleli Radvánszky Sándor, az Országos Tervhivatal munkatársa, nagyobb bajok nem lehetnek, mert az ellenforradalmi események ellenére több hordót termelünk, mint az elmúlt években és az import körülbelül azonos szinten mozog. Csupán központi ellátásból több mint 184 000 hektoliter boroshordót biztosítunk; ennek legnagyobb részét az állami nagyipar és a szövetkezetek termelik.

Az elmúlt évekkel szemben jóval több hordót kapnak az egyéni gazdák is. A fent jelzett összes forrásból a szövetkezetek és a helyi ipari vállalatok a lakosság számára közvetlenül értékesítenek 5500 hektoliter hordót, míg a központi készletből további 28 000 hektolitert adunk át. Ezekon kívül a kádár kisiparosok is jelentős mennyiségű dongát kaptak, amelyek egy részét javításra, más részét ugyancsak új hordó készítésére használják fel.

— Az optimizmushoz persze hozzájárul az is, hogy eddig még csak a sajtó vette észre a várható nagy bortermést. Az érdekeltek hallgatnak. Lehet, hogy elég a hordójuk, de az is lehet, hogy hanyagok. Az OT mindenesetre már folytat további tárgyalásokat a termelés kibővítéséről, valamint javító anyag felszabadításáról. Egyelőre azonban nem tudjuk még, hogy kinek adjuk, mert senki nem jelentkezik — legalább is időben.

— A múlt évben szó volt arról, hogy az ipar megkezdi az ászokhordótermelést is. Miért húzódik ez az ügy még mindig?

— Az ászokdonga termelés már folyik, de kevés a jó minőségű faanyag. 1956—57-ben a termelt dongát még csak javításra használjuk fel, mert így a kevés dongából is nagy úrtartalmat nyerünk. 1958-tól azonban már a Hordógyár is kap ászokdongát vagy rönkölt kísérleti termelésre. Lehet, hogy ekkor a szövetkezetek is megkezdik az ászok-

hordógyártást. A siker mindenesetre az anyag minőségén múlik.

— A jövőről még annyit, hogy a most következő hároméves terv valószínűleg teljesen megoldja a hordóproblémát. Ehhez az OEF ad nagy segítséget azzal, hogy a terv minden éve alatt kb. ezer köbméterrel emeli a boroshordó dongatermelést és még jobban az egyéb dongák termelését.

A kép azonban nem volna teljes, ha nem néznénk meg legnagyobb hordógyárunkat, a Mechanikai Hordógyárat.

— A tervvel nem lesz baj — feleli kérdésünkre Szalai Sándor igazgató — mert az idén jobb az anyagellátás. Az év első felében jórészt söröshordókat gyártottunk és a hazai igényeket teljesen kielégítettük. Itt szeretném megjegyezni, hogy miután nagy a sörigény, a söripar csak nagyobb ürméretű szállító hordókat vesz át s így nem tudjuk átvenni a kisebb (25 literes) hordókhöz szükséges dongákat. A második félévben termelik a boroshordók legnagyobb részét, mintegy 70 000 hektoliter úrtartalommal.

— A jó anyagellátás elsősorban melyik fűrészüzemünknek köszönhető?

— Sajnos egyiknek sem. Hogy az idén e téren nincs annyi problémánk, az csak azért van, mert éveleje óta főleg román falusi építőfát dolgozunk fel. Ennek ellenére kétségtelen, hogy évek óta állandó javulás van a hazai dongatermelés mennyisége és minősége terén, bár egyik-másik üzem lemarad a többitől. Különösen elégedettek vagyunk a fűrészek ipari donga termelésével.

— Általában a legjobb minőségű dongát a Délmagyarországi Fűrészek szállítják. Jó dongát kapunk a szombathelyiektől is. Kielégítő a Budapesti Fűrészek szállítása. Mennyiségileg Háros van nagyon lemaradva. Sajnos igen sok javítani való van az Északmagyarországi Fűrészek mennyiségi, de különösen minőségi termelése terén; legutóbb is kifogásolni kellett két felnémeti vagonot.

— Reméljük, hogy megfelelő intézkedéssel az elmaradók behozzák hátrányukat. Ez az év különösen alkalmas az anyagellátás rendezésére, miután nagyrészt import anyagot dolgozunk fel s így hazai fűrészüzeminket, illetve erdőgazdaságainkat nem terheljük meg olyan mértékben, mint más években. Úgy vélem mindkét félnek hasznos volna, ha a hordógyár törzskészlettel tudna rendel-

A csalitjáró pocok annyira elszaporodott Nyugat-Németországban, hogy 5000 hektárnyi területen vegyszeres irtáshoz kellett folyamodni, s most mégis bővíteni kell a küzdelmet.

kezni. Ezért kérjük a vállalatokat, hogy annyi dongát szállítsanak, amennyit csak tudnak. Sörösdongát is átveszünk minden mennyiségben, de természetesen nem a borosdonga terhére, mert a második félévben legalább a tervezett mennyiségre szükség van.

— Hogyan vannak megelégedve az erdőgazdaságok dongatermelésével?

— Igen örvendetes és hasznos ez a kezdeményezés és nem egy erdőgazdaság valóban szívvel-lélekkel csinálja, tapasztalatcserére jönnek hozzánk stb. Sajnos azonban a nagyipar szalagszerű gyártásához teljes mértékben nem felelnek meg ezek a dongák, mert különböző méretűek és nagyon sok a kis méretű (pl. 20 literes) hordóanyag. Ilyen hordókat alig gyártunk és szükség esetén saját hulladékunk is elegendő. Azt javasoljuk tehát, hogy ezeket a dongákat KTSZ-ek számára értékesítsék, ahol főleg egyedi gyártásban kitűnően fel tudják használni.

— Hogyan tudják használni a cserdongát?

— Jóformán sehogya. Igaz, hogy ez a donga söröshordókhöz kiválóan bevált, de nem kapunk! Minden évben megkérjük, hogy mennyit kérünk és az igényelt mennyiségnek alig 10 százalékát szállítják le. Nagyon jó a cser, csak kapnánk belőle! Bármilyen mennyiségű szabvány méretű ipari vagy sörös cserdongát átveszünk.

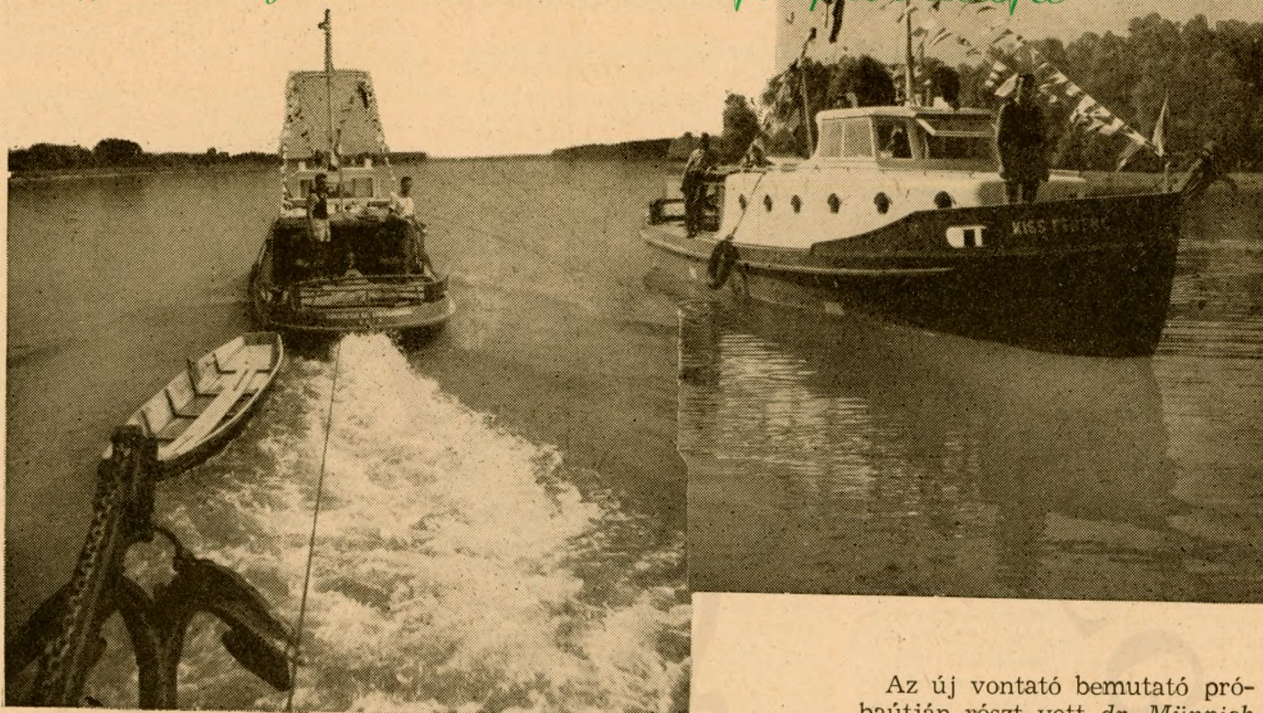
— A mennyiségtől eltekintve problémátlan a cserdonga?

— Nem. A sörgyárak azt állítják, hogy a cser szijács része nem alkalmas a söröshordók gyártására. Más szakemberek és mi is azt állítjuk, hogy a szijács teljesen egyenértékű a cser gesztes részével. Erre mi kísérleteket is folytatunk, úgy, hogy minden évben leszállítunk a söriparnak 10—15 olyan hordót, amelyek szijácsból készülnek, de eddig még eggyel sem volt probléma. Ez a kísérlet azonban nem kielégítő. Ezért nagyon kérjük a Faipari Kutató Intézetet, hogy segítsen vállalatunknak még akkor is, ha mi nem az OEF-hoz, hanem az Élelmiszeripari Minisztériumhoz tartozunk. Ha véleményünk helyesnek bizonyul, nagyon sok köbméter dongafát nyerünk a népgazdaság számára.

— Van az iparnak még valamilyen problémája, amelyről hasznos volna írni?

— Nem is annyira problémát, mint kérést szeretnénk felvetni. Az OEF, illetve az Erdei Termék Vállalat nyújtson nagyobb segítséget a Népművészeti és Háziipari Szövetkezetek Szövetségének, hogy neves fűzbotból elegendő abroncsot készíthessenek a Hordógyár részére. Az export vajashordókhöz évente mintegy 1 millió darabra volna szükség, de a felét sem tudjuk megkapni, mert nincs elég fűzbot. Ezért ilyen hordókat jelentős mennyiségben importálunk, holott könnyen meg lehetne oldani a hazai gyártást is.

A „Kiss Ferenc” vontatóhajó próbaútja

Az erdőgazdaság második sekélyvízi vontató hajója július elején tette próbaútját. A „Kiss Ferenc” testvérhajója a másfél év előtt vízrebocsátott „Vadás Jenő” vontatónak. Az ártéri erdők faanyagszállítása válik ezzel a két vontatóval lényegesen egyszerűbbé és olcsóbbá. Gyártásuknál alapvető szempont volt a sekély merülés, hogy alacsony vízállásnál is jól végezhessék el a feladatukat. Ugyanakkor a felépítménynek is alacsonynak kellett lennie, hogy magas vízállásnál a fák koronái alatt is el tudjon haladni. Mindezeknek a követelményeknek a figyelembevételével a Balatonfüredi Hajógyár építette mindkét vontatót. A „Kiss Ferenc” is — amely a kiváló alföldfásító nevét viseli — úgy épült, hogy a merülése mindössze 65 cm, legmagasabb szilárd pontja a vízvonallal felett 2,85 méter. A hajócsavar a megsérülés elleni jobb védelem érdekében alagútszerűen van elhelyezve a hajótestben. A hajóba Láng—Diesel motort építettek be, ez 1800 fordulatonál 74 lóerőt teljesít. A vontató teljesítőképessége igen nagy, kis méreteihez képest két 50 tonna terhelésű uszályt tud víz elle-

nében is vontatni. A gépi berendezése úgy készült, hogy szükség esetén a vontatót — a gépházat és a kormány szerkezetet — egy ember is kezelheti.

A két vontató üzembe lépése főleg a dunaártéri erdőgazdaság szállítási problémáinak megoldásában biztosít jelentős segítséget és később a Mohácsi Farostlemezgyár anyagellátásának rendszerességét hivatottak kiélegíteni.

Az új vontató bemutató próbaútján részt vett dr. Münnich Ferenc a miniszterelnök első helyettese, Bélei József a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium hajózási főosztályának vezetője és az erdészet részéről dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, az OEF vezetője, Mosonyi István főigazgatóhelyettes. A próbaút résztvevői a próbaúton a vontatóhoz kapcsolt erdészeti tanyahajóról figyelték a vontató munkáját és partraszállva megsejmelítették az ártéri erdők néhány jellegzetes részletét.

Dr. Münnich Ferenc és dr. Balassa Gyula a próbaút résztvevőivel partraszállnak a tanyahajóról

A nyárfarák szerepe a Duna-ártéren — a gyakorlati erdész szemszögéből nézve

Távol áll tőlem, hogy a nyárfarák problémájához részletesen szóljak hozzá, csupán a gyakorlati erdész szemszögéből szeretnék néhány megfigyelésről beszámolni. A nemesnyárak rendkívüli jelentőségét sem kívánom itt tárgyalni, hiszen az erre vonatkozó alaptények a szakemberek előtt ismeretesek. Szinte hihetetlen és mégis így van, hogy 15 évnél idősebb ártéri nemesnyárasainkból előhasználatlaltól átlagosan 75–80 százalékos iparifakihozatalt érünk el és különösen 20–25 éves korban igen magas arányban L-1-es, L-2-es első osztályú rönköket termelünk. Éppen ezért komolyan kell foglalkoznunk a nyárfarák veszedelmével, mert a rákos megbetegedések fokozódása esetleg a nemesnyár-telepítések mérséklésére, vagy ami még rosszabb, teljes leállítására vezethetnek.

Az aggodalom vezetett tehát arra, hogy a nyárfarák fejlődésének módja és formája iránt behatóbban érdeklődjek. Három területet tartottam megfigyelés alatt. Az erősalji 5/0. erdőrészlet 5 hektáros területét 1954 tavaszán gyökeres kanadainyárral újítottuk fel, juharral és szillel elegyítve. Két éven át köztes használat folyt. Ezen a területen a vadkárnak nyoma sincs, minthogy egy-két öztől eltekintve vad nincsen. Az első évben mutatkozott ugyan nyoma a rákkárnak, sőt egy-két vezérhajtás is tönkrement, de mivel az intenzív művelés következtében erőteljes növekedés indult meg, az egyedek mind magassági, mind vastagsági növekedése kedvező volt s a rákkár elmaradt. *Jelenleg a nemesnyár állomány átlagos magassága 4,5 méter és a mellmagassági átmérő átlagosan 7 cm.*

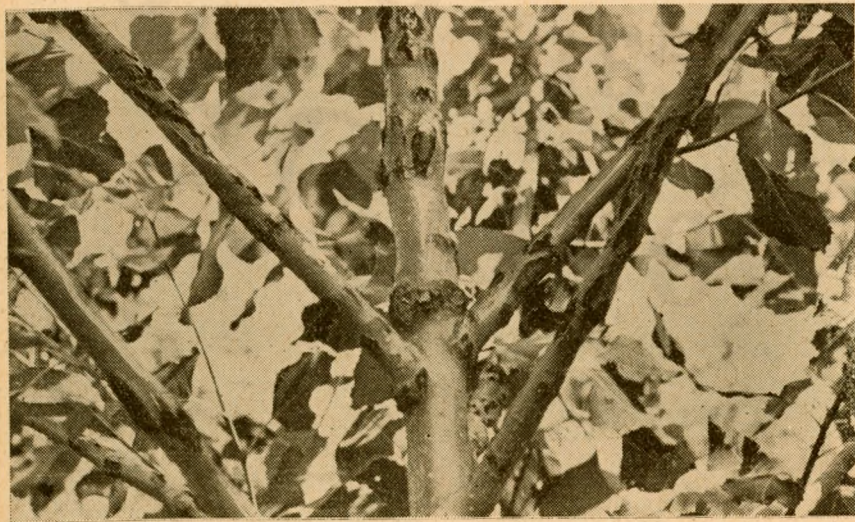
A második megfigyelésemet az erősalji védkerület 4/c. erdőrészletében folytattam. Ezen a 10 hektáros területen sávos bozótirtás után suhánggal történt a felújítás gödrös

ültetéssel 1953. tavaszán. Vadkár itt sincs, de annál jobban legyengítette a nyárakat az igen erős gyökérkonkurrencia, a lágyszárúak hatalmas tömege, valamint a hiányos ápolás. Mindennek következtében igen erősmérvű, mondhatnám százszázalékos rákkárosítás érte az egyedeket,

Regenerálódott fiatal nyár

1954–55-ben a vezérhajtások kivétel nélkül elsorvadtak, a koronák is tönkrementek, de az alattuk levő rész életben maradt. A harmadik és még inkább a negyedik évben viszont a suháng törése megerősödött, erőteljes regenerálódásával a rákkárokat kiheverte és ma már a mellékelt fényképeken jól látható új ve-

Új vezérhajtások biztosítják az állomány további sorsát

zérhajtásokkal biztosítottak látszik az állomány további sorsa. Ennek az állománynak az átlagos magassága 3,5 méter, az átlagos mellmagassági átmérője 5 cm.

Végül a harmadik megfigyelésemet a panduri védkerület 355–362 erdőrészleteiben végeztem. Ezt a 30 hektáros területet 1953 őszén kanadainyár suhánggal 4x4 méteres hálózatban újítottuk fel. Az ápolás mind a mai napig részben köztes használatlaltól, részben 70 cm sugarú ápolással történt. Ezt a részt erősen károsította az ott élő nagyobb számú vadállomány s ennek következtében lépett fel véleményem szerint a rák is nagyobb mértékben. Az 1956-os jégár a vad nagy részét kipusztította s így az erőteljes nemesnyáregyedek már tavaly mintegy másfél méteres rákmentes, friss hajtásokat hoztak.

Megfigyeléseimmel csak azt kívántam érzékelteni, hogy a rákkárosítás rendszerint vagy az ápolás hiányából eredő bajok vagy a vadkárosítás következménye. Amint az elsődleges okok csökkennek, vagy éppen megszűnnek a nemesnyárak fiatalkori kiváló regenerálóképessége érvényesül és új vezérhajtás fejlesztésével véglegesen ki tudják heverni a károsítást.

Erdélyi János
igazgató, Baja

Erdőgazdasági és faipari lapszemle 2. száma

Most jelent meg az *Erdőgazdasági és faipari lapszemle 2. száma*. A csaknem százhusz oldalas hatalmas anyagból kiemeljük Steinlin tanulmányát az erdőgazdasági munkaismeret és üzemszervezés elvi problémáiról. Ugyancsak figyelemre tarthat számot Classen német erdészeti szakember előadásának fordítása, amely a gépek használatát vizsgálja az erdőgazdasági üzemekben. A faipari részben a sok értékes anyagból kiemeljük a nyersfatárolás megszervezéséről, a rétegelt fa előállításának technológiájáról és a forgácsológépjártás technikai problémáiról készült fordításokat.

Az ERTI gépkísérleti üzem

Az erdőgazdasági gépeknek tudományos felkészültséggel történő kialakítása érdekében a 27/1957 OEF számú utasítás (megjelent az Erdészeti Értesítő június 28-i számában) az Erdőgazdasági Szállító- és Gépjavító Vállalat gépkísérleti üzemét megszüntette és egyben elrendelte az ERTI keretében működő gépkísérleti üzem szervezését.

az új vadászati törvény

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa törvényerejű rendeletet adott ki a vadászatról és a vadgazdálkodásról. *A most megjelent törvényerejű rendelet egy 1883-ban kelt, s azóta igen sok vonatkozásban elavult vadászati törvényt ad át a múltnak.* A rendelet tisztázza a kifogásolható vadászati és vadgazdálkodási jogszabályokat, ugyanakkor azonban a régi törvényből megtartotta mindazokat a rételeket, amelyek ma is helytállóak, s a további fejlődést jól szolgálják.

A vad: társadalmi tulajdon

Olyan vadászati törvényre volt szükségünk, amely összhangban van mai társadalmi rendünkkel, megfelel a népgazdaság, különösen pedig a mezőgazdaság és erdőgazdaság közös fejlődési érdekeinek, s a vadgazdálkodást és vadászatot mint termelő tevékenységet szabályozza. Az új vadászati törvényben teljes határozottsággal nyilvánul meg a vad társadalmi tulajdon jellege. Ez az elv végigvonul az egész jogszabályon, akár a hasznos vad védelméről, állományának fejlesztéséről, akár pedig az esetleges pusztítások megakadályozására hozott büntető szankciókról rendelkezik.

A vadászat és vadgazdálkodás az idők folyamán sokszor került érdekellentétbe a vele közös területeken termelő mezőgazdasággal és erdőgazdasággal. Ezek az ellentétek mindhárom termelési ágra károsak voltak. Ezen kíván segíteni az új törvény, amikor kimondja, hogy a vadgazdálkodás és a vadászat gyakorlásánál feltétlenül figyelemmel kell lenni a mező- és erdőgazdálkodás érdekeire. Nagymértékben akadályozta a jó vadgazdálkodást és csökkentette eredményeit az a körülmény, hogy a vadásztársaságok általában nem tartottak kellő számú és kellő szakmai tudással rendelkező vadórt. Ezért az új jogszabály most úgy rendelkezik, hogy minden vadászterületen tízezer holdanként legalább egy, a munkáját főfoglalkozásként ellátó vadórt okvetlen alkalmazni kell. A jó vadgazdálkodáshoz azonban nem elegendő, ha csupán a vadórnek vannak meg a szükséges ismeretei. A vadászoknak ugyancsak tisztában kell lenniük a vadgazdálkodás és a vadászat alapvető elméleti és gyakorlati tudnivalóival, nem utolsósorban pedig a fegyver helyes kezelésmódjával. Csak így lehet eredményesebb tenni a vadgazdálkodást, s így kerülhetők el az eddig gyakran előforduló, sokszor súlyos vadászbaesetek.

A vadkárok rendezése

A nagyvad, — főként a vaddisznó — sokszor igen jelentős károkat okoz a mezőgazdaságnak. Az idevonatkozó rendelkezések szerint a a vadkárokért térítés jár a károsult termelők-

nek. Eddig ezt a kártalanítást a megyei tanácsok költségvetési keretében az állam fedezte függetlenül attól, hogy a nagyvadlakta terület állami kezelésben volt, avagy vadásztársaság bérelte. A kártalanításoknak ez a rendszere a gyakorlatban nem vált be, mivel éppen azok nem voltak érdekelve anyagilag a károk megtérítésében, akik leginkább hivatottak lettek volna a károk megelőzésére vagy csökkentésére. Az új vadászati törvény ezen a visszasságon úgy segít, hogy a vadkárokért minden esetben a vadgazdálkodót teszi felelőssé legyen az állami szerv vagy vadásztársaság. Ílymódon az érdekeltek az eddigieknél sokkal inkább törekednek majd a károsító nagyvadállomány — elsősorban a vaddisznó — kívánatos apasztására, a károk megelőzésére, s gondoskodnak arról, hogy a kárbecslések megfelelőjenek az elpusztított termények reális értékének.

Az OEF és az erdőgazdaságok irányító szerepe

Vadgazdálkodásunk közvetlen céljai: a hasznos kisvad, főként a mezőgazdaságra rendkívül hasznos fagoly és fácán-állomány szaporítását, valamint a nagyvadállomány — elsősorban a szarvas és az őz — minőségi fejlesztését hivatott elősegíteni az új törvénynek az a rendelkezése, amely az állami gazdaságok, kísérle-

A magyar erdőkből kitermelhető fatömeg

Ezen a címen közli Sali Emil főosztályvezető Az Erdő júliusi számának vezető cikkében a Magyar Tudományos Akadémia Erdészeti Bizottságának egyik legutóbbi fontos vitaanyagát. A legújabb erdőrendezési felmérések adatainak részletes felsorakoztatásával bizonyítja, hogy mekkora véghasználati és mekkora előhasználati fatömegkitermelésére van lehetőség évente. Közli a cikk az erdészeti bizottságnak az adatok alapján hozott határozatait is.

Ugyanebben a számban találjuk Tóth Imre megfigyeléseit a nyárfarék pusztításáról, Nádas József tájékoztatóját az északsomogyi akácokról, Járó Zoltán beszámolóját a talajvizsgálati eredmények gyakorlati hasznosításának lehetőségéről.

ti és tangazdaságok, továbbá az állami erdőgazdaságok és termelőszövetkezetek részére az eddiginél sokkal több lehetőséget ad, hogy a kezelésükben levő területeken önálló vadgazdálkodást folytassanak. Ílymódon az ország különböző vidékein jelentős vadgazdálkodási bázisaink alakulnak ki.

Az erdőgazdaságok irányító szerepe jelentős mértékben megnövekedett az új törvény értelmében. A nagyvadász területeken a vadgazdálkodást az egész országban az Országos Erdészeti Főigazgatóság vadászati osztálya irányítja. A vadásztársaságokkal a haszonbérleti szerződéseket az állami erdőgazdaságok kötik meg. Ez az intézkedés biztosítja az erdőgazdaság és vadgazdálkodás egységét, egy olyan korszerű vadgazdálkodás kialakítását, amely a mezőgazdálkodás és az erdőgazdálkodás érdekeit össze tudja egyeztetni a vadászattal.

Világosan megszabja az új törvény a vadásztársaságok egyesületi csúcsszerveinek, a Magyar Vadászok Országos Szövetségének feladatait is. A szövetség feladatául jelöli ki többek között a vadászok nevelését, oktatását, egyesületi életük irányítását, továbbá, hogy gondoskodjék a vadászati kultúra széleskörű fejlesztéséről.

Az orvvadászat — büntett

A vad elidegenítéséért, állományának károsításáért korábban sokszor szinte nevetségesen kis bírságokat róttak ki bíróságaink, ami egyáltalán nem adta meg a szükséges támogatást a vadvédelemhez. Az új jogszabály e téren is a vad társadalmi tulajdonjellegéből indul ki és erőlyesen rendelkezik az illegális vadászat megtorlásáról: nem egyszerű szabálysértésnek, hanem büntettnak tekintik az orvvadászatot.

Népgazdaságunk fejlődése érdekében

Végül néhány szót még arról is, hogy mi várható az új jogszabálytól, illetve rendelkezéseinek végrehajtásától:

Természeti adottságaink ma is lehetővé teszik, hogy vadállományunk ismét az 1930-as évek gazdag szintjére emelkedjék, és vadgazdálkodásunk termelékenysége — főként a megnyilvánuló nagy exportlehetőségek révén — eddigi hozamának többszörösével növelje népgazdaságunk bevételeit. Hogy ezek a törekvések milyen eredménnyel szolgálják a magyar vadászati kultúra új, nagyarányú kibontakozását, s mennyi haszon haramlik belőle az országra, főként azon múlik, hogy e jogszabály, az új vadászati törvény írott rendelkezéseit mennyire tudjuk megvalósítani.

A cserrönk ipari feldolgozásának lehetősége

1955 végén és 1956 első hónapjaiban az erdőgazdaságok köreiben szakemberek számára egészen furcsa elmélet terjedt el. Valaki kimondta és a köztudatba igyekezett átültetni — sajnos egészen jó eredménnyel —, hogy a cserrönk a fülledékeny fajok közé tartozik és így a ténylegesen fülledékeny fajú bükk, gyertyán stb. fajokra kötelező előírásokat kell alkalmazni a fűrészüzemekbe való beszállításánál és feldolgozásánál.

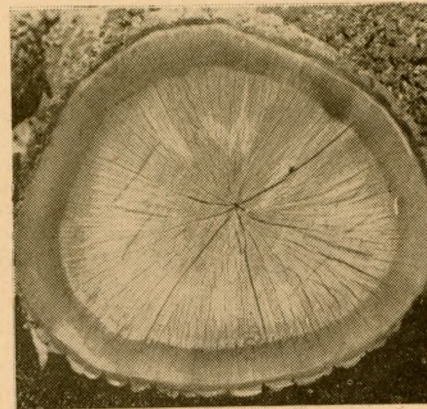
E köztudatba bedobott elméletet az erdőgazdaságok már 1956-ban a gyakorlatban is alkalmazták, amint az 1. és 2. ábra grafikonjai a Nyugatmagyarországi Fűrészek esetében élénken bizonyítják. Amíg 1955-ben a cserrönköt a fűrészipar termelési kötelezettségével közel egyenlő arányban kapta az erdőgazdaságoktól a fűrészüzemekbe, addig 1956-ban már kellemetlen termelési zavarokat okozott április, május, június hónapban a cserrönktől való mindenáron szabadulni akarás láza.

Érdemes és szükséges ezzel az elmélettel foglalkozni, ennek az „álméletnek” eredetét kutatni, s a cserrönk ipari feldolgozásának lehetőségeit, a fűrészipari áru termelésre használhatóságát egyszerűs mindenkorra végérvényesen tisztázni. A cserrönk használhatósága és feldolgozhatósága körüli viták eldöntéséhez az erdőgazdaság és fűrészipar, továbbá a cserrönkből termelt áru felhasználó iparágak elméleti és gyakorlati szakembereinek véleménye szükséges azért, hogy álméletek kialakításával népgazdaságunk egyetlen ágát se érje kellemetlen és sok esetben jóvá nem tehető kár és meglepetés.

Felvetődhet a kérdés, hogy vajon érdemes-e foglalkozni a cserrönk felhasználhatóságával? Vajon szá-

mottevő-e és tartósan számottevő-e az a cserrönk-mennyiség, amit a magyar fűrésziparnak fel kell dolgozni?

Az erdészeti technikumokon használt Barlai-Bobok: Faismerettan 15. oldalán találjuk a megállapítást,

3. ábra. Cserrönk a zsugorodás következtében látható bélsugarrepedésekkel. Jól megfigyelhető a szíjácskorhadás is. 1955-56-ban termelték, a fénykép 1957 márciusban készült a szombathelyi üzem rönkterén

hogy Magyarország erdővel borított területének 17 százalékán cserfafaj van. Ha figyelembe vesszük, hogy a tölgy 28 százalékos, az akác 18,5 százalékos területi aránya után a cser az a faj, amely legnagyobb helyet foglal el erdeinkben, fontos és szük-

séges, hogy használhatóságával foglalkozzunk.

E számadatok helyességét igazolja az is, hogy a Nyugatmagyarországi Fűrészek üremeiben feldolgozott összes gömbfa-mennyiséghez viszonyítva 1955-ben 12 százalék, 1956-ban 18 százalék csergömbfát vágott fel.

Az okokat kutatva a következőket állapíthatjuk meg: Mindenki előtt ismeretes, aki valaha erdőművelési kérdéssel foglalkozott, hogy bár az erdőtörvény — 1935. évi IV. t. c. — előírta, hogy a magánerdőbirtokok csak az akkori erdőfelügyelősé-

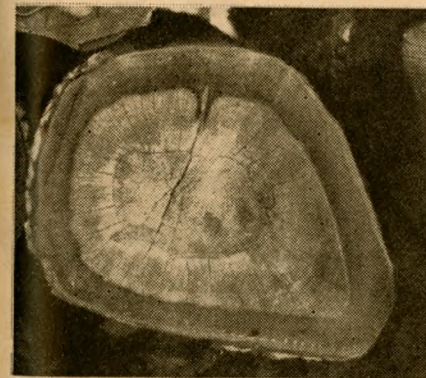

4. ábra. Cserrönk 1955-56-ban termelve. A szombathelyi üzem 1965 augusztusában szállították. A bélsugarrepedésen kívül csaknem valamennyi gyűrű mentén gyűrűs repedéssel hibás rönk

gek által jóváhagyott üzemtervek alapján gazdálkodhatnak erdőterületeiken és az üzemtervek szakszerűen előírtak véghasználat után az erdőtulajdonos erdőterületein az erdőtulajdonosok túlnyomó része az olcsó és viszonylag gyors eredményt hozó erdősítési módot választotta. Tehát sok helyen erdősítettek csermakkal, mert gyakran bő termést hozó faj, erdősítése is egyszerű és eredményes. Következésképpen az elcseresedett tölgyes erdőterületek felduzzadása, amelyek örökségként maradtak ránk, a felszabadulás utáni erdőművelőkre.

De szembe kell néznünk azzal a ténnyel is, hogy a felszabadulás utáni években, véleményem szerint legalább 1950-ig, erdőgazdaságaink az erdőtelepítések vonatkozásában kényserhelyzetben voltak. A kiirtott, letarolt és rontott erdők nagy területe várta az újonnan megalakult erdőgazdaságokban az erdőművelőket, de nem volt elegendő csemetekert, nem volt meg a szükséges magkészlet és kiültethető csemetemennyiség. Meg volt a helyes, a népgazdaság irányító szervei által kiadott utasítás, amely kimondta: erdősíteni kell, számoljunk fel mielőbb a kapitalista és

háborús gazdálkodás hibáit, bűneit. Az erdőművelők, erdőtelepítők sok esetben újra csak a bő magtermést hozó csermakk összegyűjtésével erdősítettek azzal az elgondolással, hogy tűzifára is szüksége van hazánkban. Az 1948-50-es években kezdte elérni erdőgazdaságunk azt a megközelíthetően helyes állapotot, amikor már válogathatót csemetében, magban és termőhelynek megfelelően választhatta ki az erdősítéshez szükséges fajfajt. Ha figyelembe vesszük azt a helyes irányelvet is, hogy fatermeléseinknél az erdőgazdaságoknak mindent el kell követni, hogy az iparifa kihozatali százalékot a maximumra növeljék, ha figyelmesen elolvassuk az 1956-ban megjelent Erdőnevelési utasítást, amelynek 1,02 b) és c) pontjai, valamint a 3,11 pontja lényegében a cserállományok nemesebb fajfajú állományokká való átalakulására ad — igen helyesen — utasítást az erdőgazdaságok erdőművelőinek, sok

5. ábra. Tölgyrönk. Feltehetően az 1955-56 termelési időben termelték. Leszállítva 1956 augusztusában. Szíjács- és bélsugarrepedés. Az erdőgazdaságnál rosszul, vagy az erdőben hosszú ideig tartó tárolás „eredménye”

éven át számolni kell még a magyar fűrésziparnak komoly mennyiségű cser fűrészrönk feldolgozásával.

Bevezetőmben azt mondtam, hogy az erdőgazdaságok köreiben elterjedt egy álmélet, amely szerint a cserrönk fülledékeny.

Mi a fülledés? Ugyancsak az előbb idézett Faismerettan 224. oldalán olvashatjuk: „a farontó gombák behatása következtében előálló élettani folyamatok és elváltozások összességét fülledésnek nevezzük.” A Faipari Kutató Intézet közleményei 3. számaként megjelent Rönkvédelem faipari üzemben című könyv 9. oldalán az alábbi megállapítást olvashatjuk: „Valamennyi fülledékeny fajfaj a szört likacsú fák csoportjába tartozik és látható gesztje alig egy-kettőnek van.”

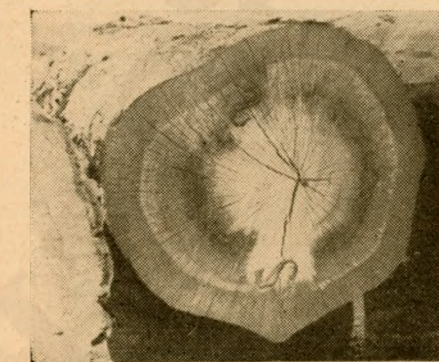
Köztudomású tény, hogy a cser a

gyűrűs likacsú fák csoportjába tartozik és nem színes gesztje. Bárhol kutat valaki a szakirodalomban, a csert, mint fülledékeny fajfajt, sehol sem fogja megtalálni.

Kétségtelen, hogy minden fajfajt megtámadnak a termelés után a farontó gombák, ha a gomba életfeltételei a kidöntött rönkön biztosítottak. A gombák megtelepedéséhez és terjedéséhez a gombák fajtájától függően meghatározott vízmennyiségre, melegre van szükség. Ezek a feltételek elsősorban az erdő életközösségében biztosítottak. Idézzük ismét a Faismerettant (224. oldal): „A gyűrűs likacsú fák közül egyedül a tölgy szíjácskorhadása említésre méltó, mely a télen döntött törzson a következő év szeptemberében — októberében okoz látható elváltozást.” Ha tehát a cserrönköt az erdőgazdaságok kellő időben, a termelés, döntés természetes munkafolyamatának befejezésekor azonnal kiszállítják a vágásterületről, vagyis a tölgy-fajtákhoz tartozó cserrönk szíjácskorhadásának feltételeit, így a gombák életfeltételeit megfelelően rendbetartott rakodón a rönk ütemes és gyors száradásával kiküszöböljük, a cserrönknél fülledésről, mint veszélyről, nem beszélhetünk.

Mi az oka tehát annak, hogy az erdőgazdaságok a cserrönktől mégis a fülledékeny fajfajokkal egyidőben kívánnak megszabadulni?

Az erdőgazdaságok részére 1953-ban kiadott Fahasználati utasítás, de

6. ábra. Cserrönk. Termelési idő: 1955-56. Leszállítva 1956 szeptemberében. Rosszul, vagy erdőtalajon tárolt, szíjácsfelől erősen megtámadott rönk

az általam ismert egész szakirodalom is egységesen foglalkozik az élő és döntött fában előforduló fahibákkal. A Faipari Kutató Intézet 3. számú, 1952-ben megjelent közleménye szerint: „az élő fában található, a fa szöveti szerkezetéből származó repedések leggyakrabban a gyűrűs likacsú fánál fordulnak elő.” Ilyen repedések a bélrepedés, gyűrűsrepedés. Az élő cserfában ezek a repe-

dések a leggyakrabban megtalálhatóak, sok esetben egészen hajszálvékonyak, úgyannyira, hogy nemcsak döntés után, de jóval a döntéstől számított idő elteltével sem észlelhetők szabad szemmel, amíg a döntésidei víztartalmát megtartja. Ugyancsak a Kutatóintézet fent idézett közleménye 56. oldalán szószó szerint a következőket olvashatjuk: „Minél nagyobb a fa térfogatsúlya, általánosságban annál nagyobb a zsugorodásnál beálló térfogatváltozás is, mert annál tömöttebben helyezkednek el a sejtjei.”

Köztudomású tény az is, hogy hazai fajfajaink közül térfogatsúly szempontjából a cserrönk a gyertyán mögött a második helyen áll. (15 százalékos nettó nedvességtartalom mellett 740 kg/m³ súllyal.)

Mindezek következtében érthető, hogy a cserrönk száradása esetén, éppen a nagy zsugorodási készsége miatt, az élőfában már meglévő hajszálból (lásd 3. ábrát) és gyűrűsrepedések (lásd 4. ábrát) először láthatóvá válnak, majd az erős zsugorodás miatt tovább repednek és így a döntésnél I. oszt. rönknek látszó rönkből is egy bizonyos idő elteltével, helyes tárolás esetén is, még jó ha III. oszt., de a legtöbb esetben selejtrönk lesz. Ha még figyelembe vesszük, hogy az élőfában jelentkező, igen gyakori repedési hibákon kívül a cserrönk fagyrepedésre is hajlamos, megkapjuk a magyarázatot annak, miért kívánnak az erdőgazdaságok a cserrönktől időben szabadulni.

Az erdőgazdaságok képviselőivel való tárgyalások alkalmával mind gyakrabban haljuk: „nem azért termeltük ki a cserrönköt, hogy a minőségi romlás anyagi veszteségét is magunkra vállaljuk.” Pedig nem veszteségvállalásról, hanem jobb értékesítési lehetőség kihasználásáról van szó.

Még mindig nem kaptunk azonban választ, hogy vajon honnan ered, mi a magyarázata, hogy a fülledékeny érvet hozták fel a cserrönktől való mielőbbi szabadulás indokául.

Az erdőgazdaságok egy időben szállították a fűrészüzembe az 5., 6. és 7. ábrán látható rönköket. Az 5. ábra tölgyrönköt ábrázol. Telje-

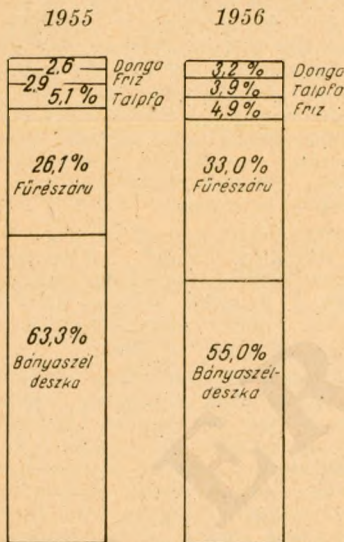

7. ábra. Cserrönk. Termelési ideje 1955-56. Leszállítva 1956 szeptemberében. Jól tárolták, gombafertőzés alig támadta meg, csaknem repedésmentes

1-2. ábra. A Nyugat-magyarországi Fűrészek termelési adataiból: csergömbfa havi beérkezése és feldolgozása százalékos megoszlásban az évi teljes mennyiséghez viszonyítva 1955-ben és 1956-ban

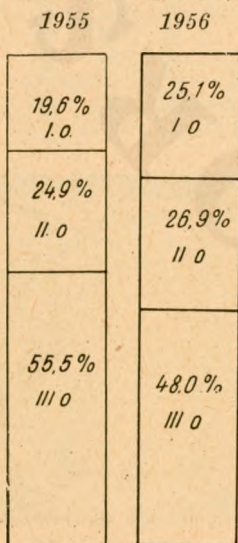
sen szijács és bélkorhadat, a 6. ábrán látható cserrönk is a szijács felől erősen gombafertőzött, míg a 7. ábrán látható cserrönknél a szijácskorhadás alig látható. E bütüfényképek

8. ábra. A Nyugatmagyarországi Fűrészek termelési adataiból. Cserrönkből termelt áruk százalékos megoszlása 1955-ben és 1956-ban

alapján inkább a tölgyrönkre mondhatnánk ki, hogy fülledekeny (?) és a 7. ábrán látható fényképbütü szerint a cserrönk a legellenállóbb a gombafertőzésekkel (fülledessel!?) szemben. Nem tartom ugyanis valószínűnek, hogy az 5. ábrán látható tölgyrönköt rönknek hagyta volna a termelést irányító erdész a termelés idején, ha a termelés időpontjában is olyan minőségű, mint a szállítás időpontjában volt. Mi lehet a magyarázata, hogy az 5., 6., 7. ábrán látható, egyidőben termelt és szállított rönkök közül a fülledekenynek kimondott cserrönk helyett a tölgyrönk pusztult el a legjobban.

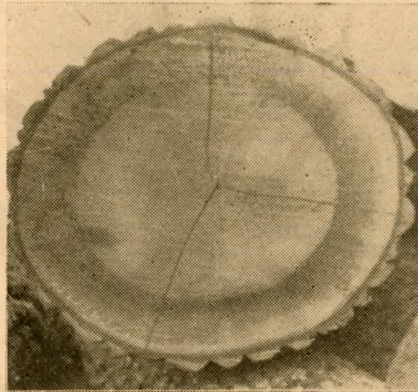
Az 1953-ban megjelent Fahasználati utasításban a következőket olvashatjuk (2. old. c) pont): „A kiter-

9. ábra. A Nyugatmagyarországi Fűrészek cserfűrészáru termelésének százalékos megoszlása 1955-ben és 1956-ban

melés a termelvényeket a legnagyobb anyagtakarékossággal, lehető legkisebb selejt és termelési apadék mellett alacsony önköltséggel, időben és tervszerűen juttassa el a felhasználó szektorhoz.“

Nem állítom azt, hogy az erdőgazdaságok részére kiadott termelési utasításban ellentmondás van, de egy kétségtelen: az erdőgazdaságok elszámolási rendszerében egy számsor évről évre, pontosan és kétséget kizáróan mérhető, és ez az 1 köbméter kitermelt fatömegre eső termelési önköltség. A termelési utasítás anyagtakarékossági, selejtmentességi, termelési apadéokra vonatkozó részei, legfeljebb mint elmaradt termelési értékek jelentkezhetnek, legfeljebb helyszíni, vagásterületi ellenőrzés útján állapíthatók meg, míg a termelési önköltség bármikor, bárhol, íróasztal mellett jelentkezik. Nem vitatható, hogy a termelési költséget az erdőgazdaságokban a legkedvezőtlenebbül az erdei rakodó képzésének és a rönk többszöri átrakásának költségei befolyásolják. Ha még figyelembe vesszük, hogy az erdőgazdaságok MÁV rakodó területei nem oly nagyok, hogy a teljes termelési mennyiség a ter-

10. ábra. Az 1955–56-os idényben termelt és 1956 szeptemberében leszállított cserrönk. A szijácskorhadás már jelentkezik, de évgyűrű- és bélsugárrepedés mentes

melés befejezése után rögtön a MÁV rakodóra volna szállítható, érthető az erdőgazdaságok álláspontja, hogy a MÁV rakodóhoz közel fekvő erdőterületek mellett nem hajlandók közbenső rakodót létesíteni. Eredménye az 5. és 6. ábrán látható cser és tölgyrönk, mely a kitermeléstől számított közel nyolc hónapig a kitermelés helyén feküdt.

Már foglalkoztam azzal, hogy a Quercus-fafajok szijácskorhadásra hajlamosak. Az erdő talaján a kitermelés után ez a hajlamosság fokozottabb mértékben és korán jelentkezik. A cserrönkben található növekedési hiba helyett tehát az erdőgazdasági önköltség csökkentése érdekében vált szükségessé a fülledeési elmélet meghonosítása, hogy a termelők a cserrönktől mielőbb megszabaduljanak.

Minden fűrészipari dolgozó tudja, hogy a cserrönkből termelt fűrész-

áru, talpfát, dongát, parkettalécat a termelés után ajánlatos a lehető legelővidebb időn belül a bevöhető továbbítani, ha nem akarjuk a termelt árut nagy selejtszázalékkal értékesíteni. Minden fűrészipari dolgozó tisztában van azzal, hogy a leggyorsabban és legszakszerűbben máglyázott cserfűrészáru, parkettaléc, a máglyázástól számított 1–2 hónap elteltével (különösen a nyári hónapokban) nagy százalékban selejtáruként, vagy nagy minőségi veszteséggel bontható ki a máglyákból. Minden fűrészipari vállalat tisztában van azzal, hogy az ERDÉRT vállalat csak a legkritikább esetben ad cser fűrészárua diszpozíciót saját telepeire, és minden fűrészipari vállalat tiltakozik az ERDÉRT vállalat cserfűrészárua vonatkozó máglyázási diszpozíciói ellen.

Ezek gyakorlati és köztudomású tapasztalati tények. Mi az indokuk?

A cserrönkből termelt árut már nem védi a rönk szijácsa és kérge, a nagy szabadfelületeken a száradás egyidőben indul meg, a cserfa növekedése közben együtt nevelkedett repedési hibák hirtelen szemmel láthatóvá válnak és a nagy zsugorodási készség következtében a hajszálrepedések tovább repedve összefüggőkké lesznek. A termeléskor még egészségesnek látszó cserfalpfa, palló, még gyakrabban a 25 mm-es fűrészáru is bélelválásos lesz, vagy a parkettaléc, fűrészáru, donga, bányászleideszka a bélsugár irányában kettéválk, a széles árunál előfordul, hogy több darabra esik.

Hiba volna azonban a megállapítás, hogy valamennyi cserrönknek, amelyet a magyar erdőkben kitermelnek, feltétlenül növekedési repedése van.

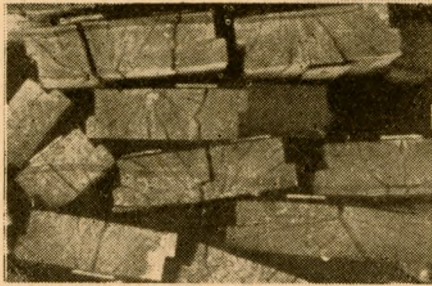
Ha megvizsgáljuk a Nyugatmagyarországi Fűrészek 1955. évi és 1956. évi termelési, illetve értékesítési adatait, akkor megállapíthatjuk, hogy a termelt áruhoz viszonyítva 10–12 százalék között van az a mennyiség évente, amiből nemesebb áruféleség (talpfa, donga, parkettaléc) termelhető az év minden hónapjában. Ezt bizonyítják a 7. és 10. ábrán látható fényképek is, amelyek mentesek a bélsugár- és évgyűrű-repedésektől. A Nyugatmagyarországi Fűrészeknél azonban a beérkező cserrönk mennyiségéből hozzávetőlegesen becsélssel csak mintegy 5–8% hasonló minőségű rönk található (8–9. ábra).

Aranyszabály a fűrészrönkkel kapcsolatban, bármilyen fafajú is legyen az, ahogyan mondani szokták: levében kell áruvá feldolgozni, az előírásoknak megfelelően bemáglyázni a rönkből termelt árut, hogy előfa nedvességét felfűrészelt állapotban bemáglyázva párologtassa el. Így biztosítható, hogy értékes választékként kerüljön a feldolgozó ipar kezébe.

A cser esetében azonban kétes értékű a levében készített áru, amint a 11. ábra mutatja. Nem tartom valószínűnek, hogy a nagy igénybevételnek kitett hídmérlegpallóhoz a Hódmezővásárhelyi Mérleggyár III. osztályú, illetve selejt pallót fogadott

volna el. Önköltsége tartása érdekében azonban mégis bedolgozta az I. osztályúnak átvett és nála saját hibáján kívül bélsugár és gyűrűsrepedéssel tönkrement áruját.

Vannak vélemények, amelyek szerint a cserrönk feldolgozásánál a gyűrűslikacsú felépítettség következménye a nagy repedési készség, és így ez ellen a védekezési mód: időben, tehát élőnedves állapotban és a lehető legvékonyabb szelvény áruvá feldolgozni. Egyetérttek azzal, hogy minél vékonyabb valamely áru, annál egyenletesebben tudja élő nedvtartalmát elpárologtatni. Azonban ez még mindig nem fogja elősegíteni az élőfában keletkezett és

11. ábra. Öt tonnás közüti hidmérleghez újonnan festetten szállított cserrönk. Szállította a hőmezővársárhelyi hidmérleggyár. A felvételt 1956 nyarán készült

a fa döntésénél már meglévő repedések eltüntetését, ami a cser nagy zsugorodási készsége miatt éppen úgy láthatóvá válik a készárúnál, mint a rönknél és éppúgy rontja a készáru minőségét, mint a rönkét, akár vastag, akár vékony szelvény-áru termelünk.

Ha tisztán a számadatok tükrében vizsgáljuk a kérdést a fűrészipar vonatkozásában is ugyanazt a megállapítást tehetjük, mint az erdőgazdaságoknál. Az erdőgazdaságok ugyanis a következőképpen okoskodnak: nálam még jó a rönk minősége, az én feladatom nagy iparifkihozatallal, jó minőségi megosztásban átadni a fűrésziparnak a rönköt; hogy aztán a fűrészipar gazdasági eredményét mennyiben rontja, ha az I. oszt. cserrönknek átadott rönkből csak III. osztályú áru, vagy még az sem termelhető, nem az én gondom. A fűrészipar hasonlóképpen okoskodik: a feldolgozásnál és vagonbarakásnál még jó a fűrészáru és egyéb választék minősége, hogy a feldolgozó ipar gazdasági eredményeit mennyiben rontja a későbbiek folyamán az áruban rejlő hiba, ez már nem a fűrészipar gondja.

Íme a magyarázata egyrészt, hogy miért igyekszik az erdőgazdaság a cserrönktől mielőbb szabadulni, miért van az, hogy a fűrészáru feldolgozó ipar miért tiltakozik a cser fűrészáru diszpozíciók ellen és miért van az, hogy alig egy-két iparág hajlandó kényszerűségeiből a felhasználásával foglalkozni.

A cserkérdés tehát nincs megoldva! Alelméletek kialakításával ered-

ményt nem fogunk elérni! Félmelegdások, erőszakolt iparifa kihozatal, álgazdasági eredmények a népgazdaságnak csak kárt okoznak, hasznot semmi esetre sem. Azonban amint már korábban említettem, helytelen volna azt állítani, hogy valamennyi cserrönk bél- vagy gyűrűsrepedéssel kerül döntésre. Valószínűleg a talaj, a kitettség és egyéb helyzeti körülmények befolyásolják, hogy cserállományaink, illetve egyedeink ilyen növekedési hibákkal terheltek.

A cserkérdés tisztázásához véleményem szerint éppen a magyarországi előfordulásának nagy mennyisége miatt szükséges, hogy a következő intézkedések történjenek:

1. Az Erdészeti Tudományos Kutató Intézet és a Faipari Kutató Intézet közösen végezzen kutatást, melyek azok a termőhelyi és nevelési feltételek, amelyek biztosítják a cserállományok repedésmentes növekedését és jelenleg hazánkban melyek azok a termőhelyek, vidékek, vágásterületek, ahol a cser repedésmentesen növekszik.

2. A Faipari Kutató Intézet végezzen kutatásokat, milyen módszerekkel lehet a döntés után kétséget kizáróan a gyakorlatban is könnyen megállapítani, hogy a cserrönk repedési hibával terhelt-e, vagy sem?

3. A Faipari Kutató Intézet a cser áruféleségeket felhasználó iparágaknál végezzen kutatást, hogy a jelenlegi fűrészipari áru-termelés mellett milyen százalékban tudják a cser fűrészipari termékeket a népgazdaság érdekeinek megfelelően felhasználni. Kutatási eredményei alapján dolgozza ki a fűrészipar számára a cserrönkből termelhető áruféleségeket.

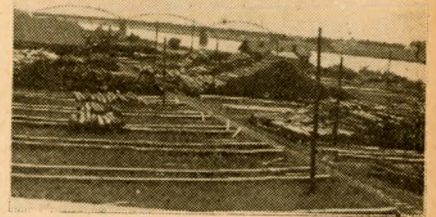
4. Az erdőgazdaságok részére tervszámaikban biztosítani kell, hogy valamennyi rönkje a termelés természetes folytatásaként azonnal kikerüljön a vágásterületről és ne lehessen látszólagos gazdasági eredményt elérni a közbenő rakodók elhagyásával, ahol a MÁV rakodóra való közvetlen szállítás azonnal nem megoldható. A cserrönk termelési és értékesítési értékét pedig az erdőgazdaságok tervszámaiban a minimumra kell csökkenteni.

5. Az erdőgazdaságok az 1. és 2. pontban javasolt kérdések tisztázásáig csak a fűrészipari termelési előírások arányában szállíthatók be a cserrönköt a fűrészüzemekben.

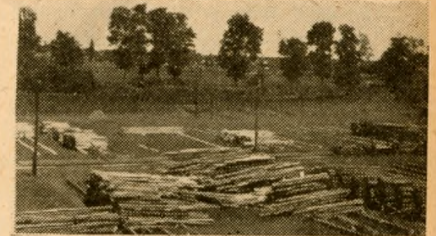
6. A fűrészipar tervszámaiban az 1. pontban javasolt kérdés tisztázásáig egészen minimális mértékig szabad termelési kötelezettséget adni cser fűrészáru, talpfa, parkettaléc, donga termelésére, s főleg bányadeszka termelését kell előírni.

7. Az először meginduló nagyüzemi forgácslemezzgyár az üzem megindulása után üzemszerűen foglalkozzék a csernek forgácslemezzé való feldolgozási lehetőségével.

A BARCSI FÜRÉSZEN

A Délmagyarországi Fűrészek rönkterének egy része, amelyen már a helyes technológia valósult meg

A helyesen értelmezett faanyagtakarékosság vált valóra a Délmagyarországi Fűrészek anyagterén is, mert a korábbi alátétfa helyén selejt vasúti vasbeton sínalátéteken tárol a készáru egy része

Ami helytelen a délfűrészek barcsi üzemében. A vagonkikrakó daru alatti térség telítve van rendkívül nagy átmérőjű úgynevezett bühöncfával, pedig ezeket a Brenta-fűrész folyamatosan vágatná, s akkor éppen a daru alatt terítve lehetne a gömbfát átvenni

Mennyi bórdeszkat lehetne még a Délmagyarországi Fűrészek barcsi telepén felgyülemlett hulladék-tűzfából kitermelni!

ÚJÍTÁSI ELŐADÓK ÉRTEKEZLETE

Július elején országos értekezletre ült össze Budapesten valamennyi erdőgazdaság, vállalat és intézet újítási előadója, hogy megvitassa az erdészeti és faipari újítási mozgalom eredményeit, hibáit és az elvégzendő feladatokat. Az értekezleten Stróbl Kálmán főosztályvezető elnökölt. Az újítási mozgalom eredményeiről Aulich Antal a főigazgatóság újítási előadója számolt be. Ebből kitént, hogy az újítások gyakorlatba vétele még egyetlen esztendőben sem volt olyan jó, mint 1956-ban. A benyújtott és elfogadott javaslatok száma átlag 20 százalékkal emelkedett, a várható megtakarítás három és félszerese volt az előző évinek. Az idei év első negyedében viszont a fejlődés határozottan megtorpant.

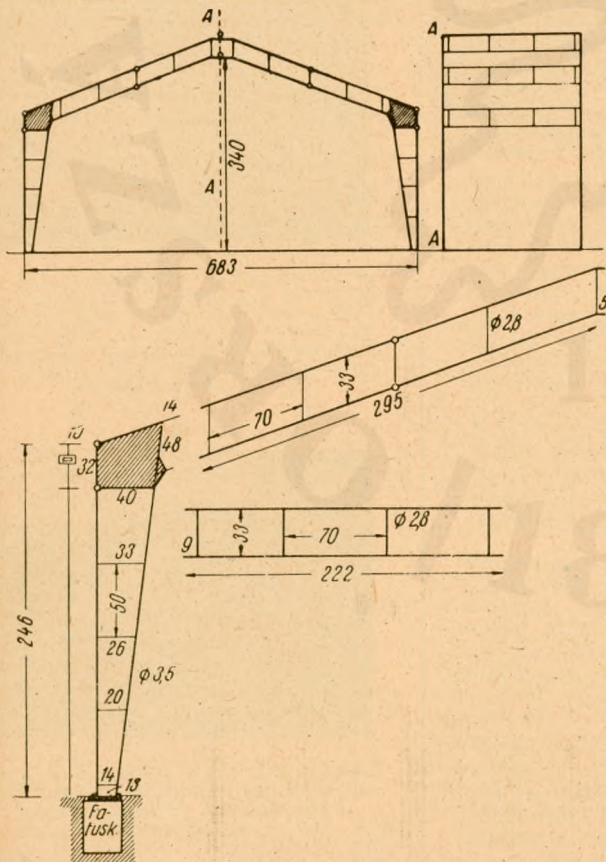
A vita során többek között Bősze Ferenc (Hárosi

Falemezművek) javasolta, hogy a főigazgatóság plakátokkal segítse elő az újítási mozgalom propagandáját. Éliás Lajos (Szolnok), főlhívta a figyelmet, hogy az erdőművelés és a biológiai eljárások területére is érdemes ráirányítani az újítók érdeklődését. Bősze Aladár (Nagykanizsa) javasolta, hogy a tapasztalatcsere kerébe kerülő újításokat lehetőleg mintapéldánnyal küldjék szét elbírálásra.

Bakkay László az OEF erdőgazdasági főosztályának vezetője is az erdőművelési újítások jelentőségét emelte ki. A csemetekerti magvetés és a csemetekerti ápolás gépesítése, a kopárfásítás, a vadkárelhárítás, a kíméletes közelítés megoldása széles újítási területet biztosít. Ugyancsak rámutatott a most kibontakozó fagyártmánytermelés terén jelentkező újítási feladatokra Lukáts Sándor

(Miskolc) elmondotta, hogy erdőgazdaságánál a vezetők messzemenően támogatják az újítási mozgalmat. Az előadók versenyében elért eredményét annak a pályázati felhívásnak köszönheti, amelyet egyszerű nyelven szövegezve valamennyi dolgozóhoz eljuttatott s ennek eredményeként 37 javaslatot nyújtottak be. Bérczy László (Gödöllő) javasolta, hogy a legjobb újításokat a főigazgatóság propagandafüzetben hozza nyilvánosságra. Réger Antal (Szendrő) az újítási előadók túlterheltségét kifogásolta és javasolta az anyagi érdekeltységük biztosítását. Melich János (Szentendrei Kocsigyár) bejelentette, hogy náluk az újítási mozgalom ez évi második negyedében már elérte a tavalyi átlagot. Javasolta, az üzemi tapasztalatcsere látogatások felelevenítését.

Az értekezleten megvitták a legutóbb kiadott újítási és találmányi rendeletet, majd kihirdették az újítási előadók versenyének eredményét. Az 1956. IV. negyedévi és az idei I. negyedévi összevont eredmények alapján az ipari vállalatok csoportjában helyezési sorrendben Demeter Lajos (Erdőkémia) 700 forint, Melich János (Szentendrei Kocsigyár) 500 forint, Kudett Lajos (Ládaipari Vállalat) 300 forint jutalomban részesült. Az erdőgazdaságok csoportjában a nem gépesített erdőgazdaságoknál Éliás Lajos (Szolnok) 500 forint, Bősze Aladár (Nagykanizsa) 400 forint, Kató Pál (Győr) 300 forint jutalmat kapott, míg a gépesített erdőgazdaságok csoportjában Tóth Gyula (Eger) 500 forint és Lukáts Sándor (Miskolc) 400 forint jutalomban részesült.

„Univerzál“ csővázás épület

Kozma Lászlónak, a gödöllői erdőgazdaság főmérnökének értékes újítását ismertetjük:

Az elmúlt években nagy költséggel sok olyan erdőgazdasági épület — munkásszállás, gépszín, cserkéreg tároló, raktár, műhely stb. — épült, amelyeknek folyamatos kihasználása évről-évre csökkent, sőt idővel — az erdőgazdasági munkák természetere szerint — feleslegessé váltak. Ugyanakkor nagyon gyakran olyan munkahelyeken is szükség volna épületekre, ahol csak rövid ideig folyik valamilyen munka, de beruházást éppen ezért nem tehetünk. Szüksége volna tehát az erdőgazdaságnak egy olyan megfelelő méretű, előregyártható típus vázszerkezetre, amely kevés költséggel előállítható, könnyen áthelyezhető. Az is fontos követelmény, hogy oldalfalait, ajtajait, ablakait az épület céljának megfelelően lehessen elhelyezni.

Ezért javasolta az itt bemutatott vázszerkezetet. Ennek anyaga 28—30 mm cső. A főidomok: a főtartó, tetőmerevítő és oldalmerevítő. A főidomok kapcsolása idombilincssel történik. Az épület falait betontuskóra kell elhelyezni. A falazat lehet téglá, nádpalló, deszka, ponyva, porózus beton stb. Tetőzet hullámpala, deszka kátránylemezzel, ponyva stb. Egy vázrész-egység a következő darabokból áll: 4 főtartó, 4 tetőmerevítő, 5 oldalmerevítő. Szélesség 680 cm, hosszúság 240 cm, magasság 340 cm, alapterület 16,32 m², légköbméter 45 m³. Az épület céljának megfelelően több vázrészegység összeállításával nyerhetjük a megfelelő hosszúságot.

MÓRA FERENC: A FÁK JELLEMÉRŐL

AZT A SZEGÉNY városi embert, aki bosszankodva olvas a fák jelleméről egy tisztos és komoly hírű újságban, arra kérem, tűrőttesse magát egy csöppet. Mielőtt bolondnak tisztelné alázatos szolgáját, az író, nézzen körül előbb az isten teremtet világában. Azért nem szükséges ide kijönni utánam, tessék csak otthon maradni, könyörgöm, és szemügyre venni a ligetben a ginkgófát. Minden városban van egy liget, és minden ligetben van mutatónak egy legyezőlevelű ginkgófá. Erről is meg lehet ismerni, meg arról is, hogy ősi vetkezéskor neki van a legaranyosabb ruhája, de leginkább arról, hogy ez a fa az, amelyiknek senki se tudja a nevét. Hát tessék megnézni ezt a ginkgófát, amelynek az a nevezetessége, hogy még az ősvilágból való, mikor a teremtő kísérletezni kezdett a különböző famodellekkel. Ennek a fának minden ága-boga egy-egy vashegyű dárda, amely elszántan öklelődzik az ég felé. Soha jában még ilyen kemény, harcias egyéniséget nem tetszett látni. Én, valahányszor ginkgófát látok, mindig arra gondolok, hogy no, ezt okvetlenül megmutatjuk Ludendorffnak, ha egyszer erre vetődik, mint vándorló obsitos katona. Biztosan sirva fakad örömeben, hogy ilyen militarista fák is vannak még ebben a világban. Körülbelül ez is volt az egyetlen élőlény — a vezérkarokon kívül — aki győzte ideggel a háború végéig.

A városi ember megint azt mondja, kicsoda számárság a fák idegeiről beszélni! Az egyik ember azért tartja ezt számárságnak, mert nem tanult természetrajzot, a másik meg azért, mert tanult. A fák idegéletéről nem szoktak a tanár urak előadást tartani az iskolában. Nem is szabad nekik, mert az nincs benne a tantervben.

Am több dolgok vannak a katedra és az erdők között, mintsem bölcselmetek

álmodni képes, Horatiók! S a régiek ebből többet tudnak, mint amennyit a mostaniak sejtene. Például az öreg Theophratus följegyezte, hogy a salátaboglárka nem szereti a citeraszót. Erről nem mondhatok semmi biztosat, mert sohasem citeráztam még az attikai salátaboglárkákknak, és különben is az egyetlen zeneműfaj, amelyhez értek, az ujjaknak az ablaküvegen le és fel való huzigatása, s ezt is rendszeren csak akkor művelem, ha a házi zenebonát akarom vele elhallgattatni. Ellenben azt határozottan állítom, hogy a rózsza nem szereti a mákvirágot. Ha az ember egy pohárba teszi őket, félóra alatt a legszívósabb rózsza is összefonnyad, noha a szegfű vagy a dália társágában igen jól érzi magát. A két lilium meg a kigyóhagymát nem szívleli, ámbár szögrül-végrül atyafiak is. Lehet, hogy éppen azért van köztük olyan ellenkezés, mint gazdag és szegény rokonok közt.

Az útnak, amely lappangásom helyére vezet, egyik szakaszát hársak szegélyezik. Egyidősek, egyforma növéseik, egyformán kapják a napot, az árnyéket, az esőt, az aszályt, a föld zsírját, a szelek tornáját, minden javát-baját az életnek. Miért van mégis, hogy két egymás mellett álló, egyszerre lélegző hárs közül az egyik mindig korábban virágzik tíz nappal, mint a másik? Azért, amiért az egyik ember lusta, a másik meg friss. Ez a fánál csakúgy egyéniség dolga, mint az embernél. Persze, a tanulságot aztán csak az ember tudja levonni: hogy jobb lustának lenni, mint frissnek, mert aki nagyon szeret, annak elfagyhat a virága.

A TANYÁMHOZ egy nevedszivarnaira van az erdőri szakiskola. (Az időnek órával való mérése utálatos városi találmány, azt itt nem uzováljuk. Már csak azért se, mert amikor Nánika a famászás elemeire tanítgatott, az órámnak

betört az üvege, a mutatókat aztán magam szedtem le róla. Makkembert csináltam Osikának, s most ez a homunculus hordozza bajusz gyanánt az óramutatókat. Az óra pedig azóta bolondóra módjára jár mutatók nélkül. Ketyeg-pegyeg, zakatol dühösen, szimulálván az életet, anélkül, hogy csak egy perccel is előre haladna. Bolond kis óra, milyen bohókás paródiája vagy a gazdád életének!) Az erdőri szakiskolának az udvara egy hat-százholdas erdő, ott barátokozom én most a fákkal hajnali harmaton és levélaltató alkonyaton, déli verőn és szemergő esőben, látom őket születni és haldokolni, fiakat nevelni és meddőnek maradni, birkózni a maguk életéért és a jövőd ivadékért a földdel, az éggel, a széllel, a nappal, a szelidekkel és vadakkal, az emberekkel és qubacsdarazsakkal, hódítani és terjeszkedni, gyámoltalan fajokat furfanaqqal és erővel kiszorítani, jövevényekkel birokra kelni, guönggékkel a hatalmasok ellen szövetséget kötni, kétségbeesett küzdelem után a tehetségesek, az erősek, stréberék elől visszavonulni, elcsenevészní, és végleg eltűnni a színtérről — kicsoda teknősbéka-filozófia merné azt tagadni, hogy itt merőben a mi vad és embertelen küzdelemünk folyik, embereké, csak annyiaval esztétikusabb, amennyivel esztétikusabbak a fák, mint mi vagyunk. Gondolom, ebben nagy része van annak is, hogy a fák nem beszélnek vagy legalább mi nem halljuk a hangjukat. Azt hiszem, sok ember is egészen elviselhetővé szépülne, ha megnéznél.

Ha bent a városban látnék olyan hatalmas emérfát, mint amekkora e tanuiai szálloda tetejére rábókolt, bizonyosan nagyon megcsodálnám. Itt se teszem, se veszem, ahogy elmeqyek mellotte. Naonon érzem a háziállat-teremtésöt, csak aféle várjobbágy a

szabad fák társadalmában, akik talán le is nézik egy kicsit. Mégis csak más az: úrnak lenni a kerítetlen erdőn, sasok fészket ringatni, vadsejkü-halottakra le-velszemfedőt teregetni, őzikék szerelmét árnyékkal takargatni, mint a tanya drótsövényes udvarán szolgálni malacok dörgölődző fájául.

MÉLTÓSAGUKAT szemmel láthatóan legjobban érzik a tölgyek. Higgadtak, tempósak, fölényesek ezek a fekete derekú, kevély fák, még a makkjukat is olyan halkán potyogtatják, mint született főrendek a szót. Az amerikai-dió már nagyobb reklámot üt magának, mikor lekoppán a földre: jenkí szelleme van a haragoszöld-ruhás parvenűnek. Kedélyes, kövér kanonokokra emlékeztetnek az öreg füzek, ám cingár növedékek papok is vannak közöttük, lengék, szikarak és kíváncsian nyugrúk. A juharok vidám, széllebbelt bohémek, látszik rajtuk a jólelkűség, sok könnyedség és finomság van bennük, meg tudom érteni, hogy magjuk terjesztésében éppen ők olyan zseniálisak. A fekete nyárfák rendkívül komorak és elkeseredettek, forradásos testiük van és bozontos koronájuk, még a négyoszlopes, kihegyezett és fűrészkes leveleik is csupa ellenséges indulat. A homokpuszták búsuló vén betyárjai ők, maholnap hírmondó sem marad ezekből a kidagadterű, mogorva, öreg parasztokból. Kiszorítja őket élelmes rokonuk, a fehérnyárfá, a familiának ez a minden zsírral megkent tagja. Nem válogatós, alkalmazkodó, földdel, klímával quorsan meqbarátkozó. Ahol kell a füzeknek is alája alázkodó, ahol lehet, a tölgyeknek is föléje törtető; sűrű természet iradatlan magasságból ereszti szélnek, de ha muszáj, bokornak is megél, és még az embernek is kedvébe tud járni: minden levele ezüst tallér. Én azonban mégis testvéríbb szívvel simogatom a rezgőnyárfát,

ezt a mindig locsogó-fecsegő teremtést. Van valami újságírós benne, nem is szólva arról, hogy kopaszon hordja a levelét, mint fiatal riporterek a szájukat. A tekintélyesebb, derékban pohos fák valószínűleg azt tartják róla, hogy az erdőgazdasági értéke csekély, de ezt nyilván csak olyankor hangoztatják, amikor az ő podvas szívükről susog a kartárs.

A FENYVEK közt nem sokat járok, nagyon exkluzív társaság az övék, merov ősvilági klub, amely nem akar tudomást venni arról, hogy az a geológiai kor, amelyben ők voltak a föld urai, már rég elsüllyedt. Nem találok a szí-

vüket ezeknek a múmiáknak, vagy talán az idegesítő köztük, hogy az örökkévalóságot mimelik. Szeretnék rájuk szólni, hogy mozogjanak már egy kicsit, haljanak meg ősszel, ujjongjanak és ágkarjaikkal tapsikoljanak ők is tavasszal, mint a többi fák. Én előttem úgyis hiába alakoskodnak, mert én úgyis tudom, hogy itt a homokon nem olyan előkelők, mint amilyenek látszanak. A városi ember, ha idevetődik, őket csodálja a legjobban, és ámulattal meséli otthon, hogy a homokon fenyvesek is vannak. Vannak ám, de csak azért, hogy meghódítsák a homokot az akácnak. Az itt az úr, a fenyő csak előrs. Az ő korhadó fáinak

kell megkövérieni a földet, hogy jól érezze magát benne az akác, e derék és hasznos közpolgár, aki azonban sohase tud annyira elfiliszteresedni, hogy virágai fehér költészetétől maga is meg ne mámorosodna.

AZ EGYETLEN fáról, aki nem az, aminek látszik, a nyírfáról e titkokat álmodó fehér szürről most nem beszélek. A nyír az utolsó fa, amelyben a nimfák és driászok lelke még hazajár, nekem szívbeli ügyem, és egyszer egész kötetre való verset szeretnék még róla írni. De ahogy az életemet ismerem, a verseskönyvet csak úgy nem fogom megírni, mint a végrendeletemet, mert sose lesz nekem

időm a szívbeli passziózára. Panka lelkem: itt üzenem neked — jegyezd föl abba a kis noteszbe, amely akkor is megtalálható a kulcsos-kosaradban, mikor a kulcsok sehol sem találhatók — mondom, itt hagyom meg neked, hogy az én síromra ne követ ültessetek, hanem nyírfát. Ha a fiókjaimból majd kiszedegeted az örökségedet, félbemaradt verseket, lim-lom kalapszámla papírokon, az egyikbe becsavarva megtalálod a nyírfáültetéshez való magot is. S akkor, míg egymás könnyét törölgetitek anyukáddal, legalább egyszer el fogjátok ismerni rólam, hogy „lám szegény apu mégis csak gondos, rendes ember volt.“

FURULYÁM

Harmatos hajnalok,
Napsütötte delek,
Fű illatos esték,
Csillagos éjjelek,
Fenyők susogása,
Madarak zenéje,
Nyári alkonyatnak
Rózsafelhős képe,
Ezüstös hold-tükkör
Márvány fényű égen,
Csermely dalolása
Bükkerdő mélyében,

Kerkapartján vágtam
Kékszemű ég alatt,
Hol víg rigó fűtlyén
Virágok ringanak.
Addig faracskáltam,
Fúrtam és cifráztam
Míg felvidult lelkem
Egyszerű hangjában.
Tavaszi vasárnap
Felültem egy dombra
S úgy kezdtem először
Szerelmes dalomba...

Özek tánclépése
Erdei tisztáson,
Méhék zümmögése
Akácfa virágon,
Földszagú tavaszok,
Gyümölcsös, dús nyarak,
Zöld lombos tölgyfasor
Kalászos domb alatt,
Pacsirta zengése,
Hajnalhasadása,
Szántó legény dala
A ködlő határba',

Fehér kicsi faluk,
Messze néző tornyok,
Patakdalos völgyek,
Lankás, szőlős dombok,
Emberek beszédje
S szíve jó anyámnak:
Ezek adtak hangot
Az én furulyámnak.
— Édes szép Őrségem,
Drága Kerkapartom,
Itt talált furulyám
Őrökre megtartom!

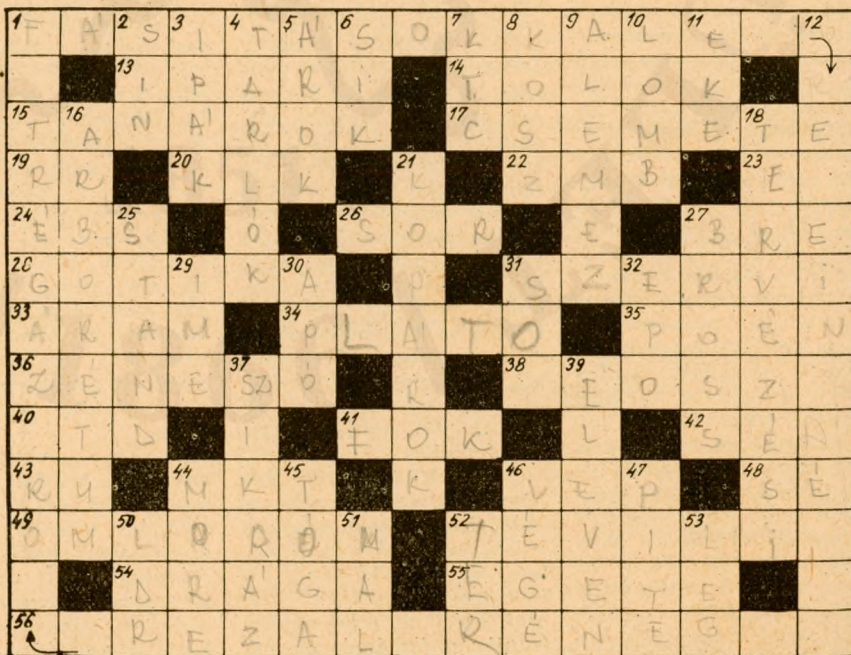
KÁPORNÁKY GYULA

KERESZTREJTVÉNY

Vízszintes sorok: 13. Népgazdaságunk értékes faválasztéka. 14. Tisztók. 15. Erdészeti főiskolánk oktatói. 17. Fa lesz belőle. 19. R. R. 20. „Hangtalanul“ kelek! 22. Zalai Megyei Bizottság. 23. Betű kijéjtve. 24. E. B. S. 26. Fák rendje az út mentén. 27. „Végtelenül“ ébren! 28. Régi építészeti stílus gyűjtőneve. 31. Súlyos szívbjaj jelzője. 33. Világításhoz, termeléshez kell. 34. Görög bölcs volt. 35. A vice csattanó pontja. 36. Muzsika (kettős betű az ötödik kockában). 38. Igy nevezik a Várkert vendéglátó üzemet. 39. Stúdió mássalhangzói. 41. A hőmérsékletet jelzi. 42. Főnévképző. 43. Félig ruha! 44. M. K. T! 46. V. E. P. 48. A séta első fele! 49. Összedőlő épületmaradvány. 52. Antik fúvóhangszer. 54. Nem olcsó. 55. Nagyon sürgős munka jelzője.

Függőleges sorok: 2. Vonat fut rajta. 3. Apósok. 4. Lekaszált földek. 5. Ut szélén találod. 6. Lapály. 7. Kőbányai Torna Club. 8. Piszok. 9. Névelővel: ilyen gyárunk is van. 10. A fák díszje. 11. „Végtelenül“ fékez! 16. Ritka fafajtákban gazdag, védett erdő. 18. Ilyen munkálattal előzik meg a termelést. 21. Fásítandó kietlen területek. 25. Piaciárus üzlete, pestiesen. 27. Melltű. 29. Mutató szócska. 30. Öreg ember. 32. „Végtelen“ eposz. 37. Fényt vet a kalapács (első kockában kettős betű). 39. Nagyon nyugtalan. 44. Cigány, köznyelven. 45. Férfiruha a régi Rómában. 46. V. G. kijéjtve. 47. Jó sütemény, falusiasan. 50. Ládára mássalhangzói. 51. Malter fele! 53. Fokozódást jelentő szócska.

Megfejtési határidő: 1957. augusztus 31.

EGY KEVÉSRE BECSÜLT FA

A BÁLványfa nevét hallva, vagy a fát megpillantva az erdészek nagyobbik része a kiírtás mellett dönt, mert haszontalan, terhes, semmiféle körülmények között sem kívánatos gyomfának tartja. De mézzük meg, hogyan is állunk ezzel a fával és tényleg minden gondolkodás nélkül halált kell-e kiáltanunk?

Kossuth-díjas erdésztudásunk, aki egyben élenjáró erdőgazda is, Róth Gyula Erdőműveléstanában szöszereint a következőket írja: „Jó tulajdonságai dacára is erdőgazdasági jelentősége csekély, mert fáját kevésbé becsülik, kevesebbre, mint amennyit érdemel.” E sorok megjelenése óta fájának becsülete külföldön megnőtt, mert megállapítást nyert, hogy e gyorsan növekvő fajok cellulózgyártás céljaira kiválóan alkalmas.

A gyorsan növekvő fajok kérdésének tanulmányozása elsősorú népgazdasági érdek. A minél rövidebb időn belül minél nagyobb fatömeg termelés az erdőgazdaságfejlesztési program egyik fő célja, tehát nem lesz szükségtelen, ha előítéletmentesen foglalkozunk a bálványfa kérdésével is.

A bálványfafélék családjába tartozó Ailanthus, közkeletű nevén *ecetfa*, Keletáziából, Kínából került Európába. Hazájában egy fajta selyemhernyó táplálásának céljából tenyésztik. Nálunk meglehetősen meghonosodott már. Másodrendű, néha elsőrendű fa. Ritkán nő a 20 méter fölé. Zárt állományban jó alakúra, egyenesre nevelhető, annak ellenére, hogy villásodásra és elágazásra hajlamos, torz mővése az elfagyások miatt előfordul. A diófáéra emlékeztető kérge vékony, színe világos, sötétebb paracsemölcsökkel és hosszanti foltokkal, kevés hánccsal és sok kösejttel. Kérge sokáig sima marad, idősebb korban a felszíne helyenként felrepedezik. A törzs alvó rügyekben gazdag.

KORONÁJA felfelé áll, laza, kevésbé árnyaló. Idősebb korban az árnyékolást kevésbé bírja. Lombhullása bőséges, *utca-fásításoknál jó porfogó fa*. A hajtása szürkés színű, pettyes, éretten barna. Fiatal hajtásai rendkívül vastagok és puhabelűek. Még idősebb korban is, 20–30 cm átmérőnél 8–12 mm-es egészen puha, a bodzához hasonló belt mértet. A bél világos narancssárga, idősebb korban fehér. Hajtásai gyakran nem érnek be és lefagynak, ekkor a hosszúsági növekedést a legfelsőbb épen maradt rügy veszi át. A rügyek csavarvonalban helyezkednek el a kopasz hajtásokon, kicsinyek, félgömbalakuak, alapjuk elliptikus. A rügy-pikkelyek vörösek és barna szőrrel borítottak. A négy pikkely jól látható, közülük a két külső a rügyet majdnem átöleli.

LEVELEI páratlanul szárnyaltak, 13–25 darab 6–15 cm hosszú és 2–6 cm széles levélke található a 30–60 cm hosszúságú levélnyélén. A rövidnyelű levélkéik épszerűek alapjukon, illetőleg vállukon 1–2 mirigyes fülecske található. Felül sötétebb, alul világosabb zöldek. Az erősen kihegyezett, kopasz levélkéik hosszukés lándzsa alakúak, néha a főer mentén gyengén szőrösök, szétdőrszölve kellemetlen szagúak. Későn, a tavasz végén zöldül. Levelei az első derek után gyorsan lehullanak.

VIRÁGJAI jelentéktelenek, aprók, zöldessárga színűek, nagy gyér bugában jelennek meg. A virágok kétivarúak, a hímvirágokban 10 porzó, a nővirágban 3–5 különválasztott egyrekesű magház található. A hímzős virágok sokszor 2–3 porzósak. Júliusban virágozik; egyesek szerint jó mézelő.

TERMÉSE a kőrishez hasonló, mindkét vége felé hegyesedő, szárnyas mag, sűrű csomókban tömegesen jelenik meg a hajtáson. Ősz felé lassanként sárgás-piros színt vesz fel, ami dekoratív fává teszi. Magja durva, hártás szárny becsorbult közepén van, kidomborodó. A mag apró, kerek, bõnmemű burokban található. Termése késő ősszel éri be, de jó része tavaszig a fán marad és csak lassan repül le, a szél könnyen szállítja, bevetve a környéket. A maggyűjtést már novemberből lehet kezdeni; lehetőleg a magról kelt egyedek termése gyűjtendő. Ezermag súlya 25–35 gramm. Egy kilogrammban 30–40 ezer mag van, csíráképesége 75–100 százalék, tisztasága 85–95 százalék, használati értéke 80 százalékra tehető. Szárazon két évig tárolható.

Dús gyökérzete messze elágazik, talajmélység-igénye 60–100 cm között van. Az utcafásítók hibául róják fel, hogy gyökérsarjai nem ritkán az utca kövezete között törnek elő, sőt a burkolatot is felemelik és rongálják.

Károsítójáról, amely pusztítaná, nincs tudomásunk. Allítólag a füstgázokkal szemben szívósan ellenáll, ami iparvidékek fásítására teszi alkalmassá.

Leveleinek kellemetlen szaga miatt a vad és a legelő marha, de még a kecske sem rája le. Gyökereit a cserebogárpajor elkerüli.

A LAZA TALAJT szereti, de a kötött talajon is megél; jó alkalmazkodó képessége van. A nehéz, kötött agyagot nem szereti, de még a silány homoktalajokon is. A Szovjetunióban laza futóhomok területek befásításánál rendkívül nagy mennyiségben sikeresen alkalmazták, hazai homokfásításainknál fagyérzékenység miatt jelentősége kisebb. A sziket elbírja; pionirfának is alkalmazható, különösen az elpajrosodott homok és vályogtalajokon. Tudomásom szerint jelenleg Szlovákiában ilyen célból több helyütt telepítik. Somogyban a löszön, illetve a homokon korábban szintén telepítették.

Felújítási készsége gyökér- és tuskósarjról és gyökérdugványról is rendkívül jó. Magja ősszel vethető, vagy tavasszal sztratifikálás után; gyorsan kel és már az első évben eléri a 30–50 cm magasságot. A csemete-nevelése könnyű, de fagyérzékenysége miatt a csemetet télen tanácsos takarni. Az átültetést jól bírja. Tavaszki ültetése kívánatos. A magról keltek a gyökérsarjaknál jobb egyedeket adnak.

GYORS NÖVEKEDÉSÉVEL az erdősítésekben minden fát megelőz és nem egy esetben elnyom. Viszszaszorítása nagy sarjadzóképessége miatt sokszor szinte megoldhatatlan. Gyakori, bőséges magtermése, amelyet a szél könnyen szállít, a környéket hamarosan belep. Vágásérettisége 40–50 év körül van.

Fájának jelentősége alig volt. Részben ennek tulajdonítható, hogy felhasználhatóságáról az irodalmi adatok sok tekintetben ellentétesek. Műszaki tulajdonságait jellemző mutatókat nem sikerült felkutatnom.

FÁJA első tekintetre a kőrishez hasonló, széles szíjácsa sárga színű, geszjte szürkés narancssárga. Likasgyűrűs fa, évgyűrűi szélesek, a tavaszi pászta edényei nagyok és nyitlak, a kései pásztában egyenletesen szétszórtaak és aprók. Jól látható nagyszámú vastag bél-sugarai atlaszszelyem fényűek. Térfogatsúlya légszárazon 0,57–0,67 között van. Nagy keménységű fogva, különösen száraz állapotban, nehezen faragható és kissé nehezen hasad. Tartóssága és szilárdsága nagy, ezért gazdasági fának szívesen használják. Szép világos színű, selyemfényű fáját az asztalosok is becsülik. Jelentőségének elbírálásánál döntő fontosságú az az újabb megállapítás, hogy cellulóz-gyártásra kiválóan alkalmas, javarészt jóminőségű, fehér, illetve könnyen fehérlhető cellulózt ad. Kérge, szíjácsa könnyen eltávolítható; savas és lúgos eljárással egyaránt jól feltárolható. Valószínűleg műselyem gyártásra is alkalmas.

Irodalmi forrásaink a gyors növekedéséről csak általánosságban tesznek említést. Adamik szerint a bálványfa gyors növekedése következményeként a rövid vágásfordulóval is akkora vastagságú fatömeget ad, amit más cellulóz-gyártásra alkalmas fajaj Középeurópában alig ér el. Ennek az állításnak alátámasztására az elmúlt évben erdőgazdaságunk területéről. (Kutas 19 c. erdőrésztlet) származó bálványfákon törzselemzéseket végeztem. Természetesen tisztában vagyok azzal, hogy ezek a megállapítások csak tájékoztató jellegűek.

A MEGFIGYELÉSI TERÜLETEN az üzemterv szerint a talaj mély, sárgás szárazhomok, amelyben kevés agyag és humusz is található. A sík terület tengerszint magassága 150 m körül van. Maga az állomány 85 százalékban 40 éves mageredetű akácból és 15 százalékban kocsányos-tölgyből áll. A bálványfa szórványosan for-

dul elő, az akác a harmadik termőhelyi osztálynak megfelelő fejlődésű volt. A törzselemzésre készült korongokról a következő átlagos mellmagassági adatok voltak megállapíthatók. Összehasonlítás kedvéért azonban közlöm a termőhelyi osztálynak megfelelő faterméstábla szerinti mellmagassági átmérőket az akácra, tölgyre is, továbbá a VII. termőhelyi osztályú nyárra.

Mellmagassági átmérő kéregben, centiméter

Kor	Bálványfa	Akác	Tölgy	Nyár
10 év	5,8	7,8	—	5,8
15 év	9,2	10,6	4,8	11,5
20 év	15,2	13,4	7,3	16,7
25 év	21,6	16,1	9,8	21,2
30 év	27,—	18,5	12,6	24,7
35 év	31,6	20,7	14,3	27,5
40 év	34,—	22,5	16,—	29,8

A közölt átmérő adatok világosan rámutatnak a bálványfa gyors növekedésére, ami a közepes termőhelyen nőtt nyárért is felülmúlja.

Elgondolkoztató eredményeket kapunk, ha a mellmagassági körlap-területek viszonylagos változását vizsgáljuk. Az összehasonlításhoz a bálványfa 20 éves kori mellmagasságú körlapterületét 100-nak vettem és ehhez viszonyítottam a többi adatot.

Mellmagassági terület, viszonyszám

Kor	Bálványfa	Akác	Tölgy	Nyár
20 év	100	78	23	120
25 év	202	112	37	194
30 év	316	149	69	264
35 év	434	186	89	328
40 év	500	219	111	384

Látjuk, hogy a bálványfánál a vizsgált, aránylag gyenge, közepes termőhelyen is 20 év alatt (a 20 és 40 éves kor között) a mellmagassági körlapterület megötszöröződött; 40 éves korban — ami a bálványfánál már közel van a vágáskorhoz — a mellmagassági körlap területek aránya, ha a tölgyét 1-nek vesszük, az akácé 2, a nyáré 3,5, a bálványfáé pedig 4,5. Ugyanabban a korban az összes földfeletti fatömeg aránya, ha a tölgyet újra 1-nek vesszük, az akácé 2,7, a nyáré 5,5, a bálványfáé pedig 6,2. Újból hangsúlyozni kívánom, hogy a közölt növekedési és fatömeggyarapodási adatok csak tájékoztató jellegűek, de arra minden esetre alkalmasak, hogy további vizsgálódás kiindulópontjai lehessenek.

A bálványfáról adott rövid, sok helyről összegyűjtött összefoglalómat azzal zárom, szenteljünk egy kis munkát és időt erre a kérdésre és kutassuk ki, hogy népgazdaságunk nem tudná-e hasznosítani ezt az eddig oly mostohán kezelt fajfajt.

Márkus László
főmérnök, Kaposvár

Kodolányi János:

Baldog békeidők

A gyermekkori emlékek minden későbbi élménynél jobban vésődnek az emberbe. Végigkísérik egész életén, sokszor ki sem elemezhetően, de hatással vannak alakulására. Kinek miért nem „sikerült” az élete, vagy úgy érzi, helyrehozhatatlanul elrontott valamit, sokszor öntudatlan szemrehányás a szülőknek.

Kodolányi „Baldog békeidők” című regényében egy gyermekkori epizódjai kelnek életre. Az erdész-apa kisiklott házassága, az az élet, ami az asszony, anyá nélkül maradt házban folyik mély nyomokat hagy egy érzékeny, koraérett, túl szigorúan fogott kisfiú lelkében. Az inkább rettegett, mint szeretnivaló apa szülei kívánságára, nem pedig kedvét és hajlamait követve lett erdész. Úgy is tekint az erdésziségre, mint pusztá foglalkozást. Mellőzésnek veszi áthelyezését Pécs megragadó szépségű környékére. Ritkán, kirándulásszerűen járja be területét; irodájából intézkedik. A regény kizárólag magánéletéről szól, az erdészi hivatal csupán háttér.

Németh sokszor gondol rá keserűséggel, hogy másképp alakult volna élete, ha ő is fellázadt volna az apai tekintély ellen, mint kitagadott testvére —, ha ő lehetett volna gyógyszerész. De engedelmes volt, és maga is ezt a megadó, vak engedelmességet kényszeríti a családjára. Könyörtelen a döntő dolgokban, mikor feleségét — akitől elidegenedett — egyszerűen hazaküldi, és jelentéktelen okok miatt keményen bünteti kis-

fiát. A szolgálólány alázatos szerelme neki csak időtöltés, ragaszkodását a legcsekélyebb emberi megbecsüléssel sem viszonzja, hiszen ő úr, a kisváros úri asztaltársaságának tagja.

Am egyszerűen csak őt is elfogja valami bizonytalanság, csömör; a szabadulás vágya a kényszerű hivataltól, gazdaasszonya házassági praktikáitól, a gyerekek miatti gond, az otthontalanság érzése, a kaszinói unalom egyszerre rohanja meg. Az apai ház tűnik egyedüli szilárd bázisnak. Ide utazik, valósággal menekül gyermekeivel. Ezzel végződik a regény.

Mégis, miért „Baldog békeidők” a könyv címe? Azért, mert az 1900-as évek elején játszódik, amikor háborúról csak az újságban olvastak az emberek? Mikor az illúziókban, ábrándképekben, a jövő tervezgetésében — a jó házasság a lány számára, karrier érvényesülés a férfinak — még béke volt? De a valóságban annál élesebb ellentét volt az örök, virágos, madárdalos, boldog szerelem illúziója helyett a józanító, keserítő kiábrándulás, s az érvényesülés sem békés emelkedés a ranglétrán, hanem küzködés, képzelt és valódi intrikák szövevénye, párbajjá fajuló viták ma már túlhaladott problémá-

kon. Azonban mind efelett jótékonyan ott lebeg a boldog ferenczsefi béke; a jelen feltolakodó kérdései elől meg lehet kísérelni a menekülést a rendületlen szülői házban, ahol ezek a problémák ismeretlenek, ahol még fellelhető az óhajtott béke, az állóvíz nyugalma.

Kodolányi alakjai rendkívül finom eszközökkel, sokoldalúan jellemezve állnak előttünk. Az egyszerre gyermek és számító Piroska bemutatása három levélen keresztül — mesteri, Kádinak, a sváb szolgálólánynak szeretetre vágyódása, felemelkedése a vélt boldogságban, majd kitaszítottága, reménytelen jövője méltó párja Kosztolányi Édes Annájának. Ahogy a gyermekek önző gondolkozását, értelmük fejlődését fókuszatosan kibontja, vagy képes beleélni magát a Valdi kutya szemléletébe, ahogy az állati ösztönével eligazodik a számára kellemes illatok, jó vagy rosszindulatú arckifejezések között, — mindezek dícséretére nehéz méltó jelzőket találni. S még tökéletes hasonlatairól, vizuális természetleírásairól nem is ejtettünk szót.

Meggyőződéssel válaszolhatunk igennel, ha megkérdezik tőlünk, érdemes-e ezt a regényt elolvasni.

Máté Vera

Ismét megjelenik havonta az

Erdőgazdasági és Faipari Lapszemle

120—150 oldal terjedelemben tartalmazza a legérdekesebb külföldi szakcikkek fordítását. ● Szakember számára nélkülözhetetlen! ● Megrendelhető az ORSZÁGOS ERDÉSZETI FŐIGAZGATÓSÁG titkárságán. Kívánságra - utánvétel - postán is megküldik.

A jelenlegi önköltségi ár példányszámonként 25,— Ft

Az Akadémia erdészeti bizottságának ülése

A Magyar Tudományos Akadémia erdészeti bizottsága július 5-i ülésén megtárgyalta az erdőnevelési kutatás fejlesztésének kérdéseit, majd az Erdőmérnöki Főiskola helyzetét és soronlevő feladatait. Az erdőnevelési kutatás fejlesztéséről **Majer Antal** ERTI osztályvezető, a főiskola helyzetéről és feladatairól **dr. Magyar János** főiskolai igazgató nyújtott be jelentést és javaslatokat a bizottságnak.

Határozatot hoztak a bizottság második félévi munkaterve tekintetében. A félévi tervben a következő kérdések szerepelnek:

Az erdősztechnikusképzés helyzete.

A kopárfásítás terén elért eredményeink és az előttünk álló feladatok.

Az Erdőmérnöki Főiskola 150 éves jubileumának előkészítése.

A fagyártmánytermelés fejlesztése.

A nyárfarák-kutatás terén elért eredményeink.

Ezenkívül szerepel a bizottság második félévi munkatervében két felolvasó ülés: egyik a bükk természettségének kérdéseiről, a másik a komplex termőhelykutatás problémáiról.

★

Kinevezések. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság **Tóth Ödönt** a főigazgatóság személyzeti osztályának vezetőjévé kinevezte. Ugyancsak kinevezte **Adorján Pált** a Ládai Vállalat igazgatójává.

★

Felmentés. Az OEF vezetője **Huszár Miklóst** a Ládai Vállalat igazgatói teendőinek ellátása alól felmentette.

★

Ötezer köbméter kitermelt faanyag maradt a hullámtéren a most átfutó nyári árhullám időszakában a győri erdőgazdaság területén. A rönköket szakszerűen biztosították és kár nem történt.

Az erdőgazdasági dolgozók természetbeni kenyérgabona juttatását szabályozta az OEF vezetőjének 25/1957. számú utasítása. Az utasítás megállapítja, hogy kik igényjogosultak, szabályozza a juttatás mértékét és a juttatással kapcsolatos tenivalókat.

★

Az OEF 29/1957. számú utasítása az Erdőgazdasági Tanács tagjainak számát az elnökkel együtt 28 főre emelte. Ezzel kapcsolatban az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője a tanács tagjai közül **Lesznyák Józsefet**, **Riedl Gyulát** és **Somogyi Zoltánt** felmentette. Ugyanakkor a tanács tagjává nevezte ki **Bakondi Ernő** igazgatót (Recsk), **Bedő Tibor** igazgatót (Miskolc), **Berdál László** igazgatóhelyettes főmérnököt (Tatabánya), **Csontos Gyula** igazgatót (Kiskunhalas), **Fekete József** igazgatóhelyettes főmérnököt (Vác), **Gál János** igazgatóhelyettes (ERTI), **Hopp József** erdőmérnököt (Nagyatád), **Kasza Ferenc** igazgatót (Pécs), **Kozma László** igazgatóhelyettes főmérnököt (Gödöllő), **Krón Kelemen** igazgatóhelyettes főmérnököt (Baja), **Madás András** főosztályvezetőhelyettes (Országos Tervhivatal), **dr. Magyar János** egyetemi tanár, az erdőmérnöki főiskola helyettes igazgatóját, **Marton Tibor** igazgatóhelyettes főmérnököt (Kecskemét), **Schneider Jenő** igazgatót (Keszthely), **Vida László** igazgatóhelyettes főmérnököt (Szeged), **Wilczek János** igazgatót (Szolnok).

★

Szakiskolát végzett erdészek 30 éves találkozója

Az erdőgazdasági szakiskolát végzett erdészek a közelmúltban tartották 30 éves találkozójukat. Huszonöt öreg diák gyűlt össze nem egyetlen évfolyamból, de a nagyjából egy időszakban végzetek mintegy 160 főnyi gárdájából. Huszonöt öreg erdészszakiskolás az ország minden tájáról idézte vissza az ifjúkor edes, meghitt hangulatát és megfogadták, hogy gyakrabban igyekeznek találkozni. A megjelentek vidám beszélgetés mellett vették számba eddigi eredményeiket. Íme a rövid statisztika: A huszonöt főből 1 igazgató, 3 osztályvezető, 7 erdőgazdasági előadó, 2 vezető technikus, 3 erdészvezető, 5 erdészeti előadó, 3 kerületvezető erdész és 1 került más pályára. Ez azt mutatja, hogy az iskola betöltötte annakidején a hivatását, jó szakembereket nevelt a magyar erdőgazdaság számára s az innen kikerült erdészek megállták a helyüket.

Befejezésül fel kell vetnünk azt a gondolatot, amely a találkozón vissza-vissza tért a beszélgetések során. Valamennyien úgy éreztük, hogy bár csak formáság, de szükséges volna annak lerögzítése, hogy az erdőgazdasági szakiskolát végzetek képesítése egyenértékű a technikai képzéssel.

Bihary Dezső
Esztergom

Az erdőnevelési tudományos kutatómunka kiszélesítése

Erdőnevelési kísérleti területek felállítását rendelte el az OEF 32/1957. számú utasítása. A kísérleti területeket az ERTI irányítja. Ilyen kísérleti területeket kell felállítani a kísérleti erdészetekben, valamint a soproni tanulmányi és a sárvári erdőgazdaság területén.

★

A bajai erdőgazdaság ismét komoly erőfeszítéseket tett, hogy a Dunán levonuló árhullám ne okozhasson károkat. A kölkei és dunaszekcsői árterületen a rönköket rögzítették, a tűzifát pedig elszállították. Remélik, hogy az árhullám különösebb kár nélkül fog az erdőgazdaság területén levonulni.

★

A Faipar első két száma megjelent. Az első számban találjuk többek között **Barlai Ervin** beszámolóját a folyamatos termelés bevezetésével kapcsolatos kutatásokról, **Bogár József** írását a **Feldmann-Sapiro** vágásméret gyakorlati alkalmazásáról. A második szám anyagából kiemeljük **Cziráki József** írását a hazai farostlemezgyártás kérdéseiről, **Török László** cikkét a fűrészipar műszaki fejlesztéséről és **Burghardt László** tájékoztatóját a falepárlásból származó ecetsav gyártási módszereiről.

★

Két lövéssel három vaddisznó. Homokbödögén portyázó pápai vadászok egy nagybók zabtáblában három szépen fejlett fiatal vaddisznót vettek észre, amint a korai és bőséges reggeli után elpihentek. **Murai Tivadar** vadász „kapásból” két lövéssel leterítette a veszély elől menekülő három vaddisznót.

★

Az idei vadászati idény. A földművelésügyi miniszter szabályozta az 1957–58. évi vadászati és tilalmi időket. A rendelet értelmében vaddisznóra egész éven át, nyúlra november 3-tól január 19-ig, fácánkakasra október 20-tól január 1-ig (Békés, Csongrád, Hajdú-Bihar és Szolnok megye területén január 19-ig) szabad vadászni. Foglyokra vadászni egész éven át tilos.

★

A Szolnok megyei erdőgazdaság ápolási költségeinek csökkentéséről írtunk legutóbbi számunkban. Most a Szolnok megyei erdőgazdaság annak a megállapítását kéri, hogy az ápolási költségeket a Szolnok megyei tanács vonta el az erdőgazdaságtól. Tehát a Szolnok megyei tanács akadályozta meg az ápolási munkálatokat. A kárra való hivatkozás teljes képét csak szeptember második felében lehet megállapítani: az tény, hogy ápolás hiányában tetemes károk érték a fásítást. **Lengyel János** azonban nem számította ki a károkat, mert azok előző közlésünkben megadott összegénél nagyobbak is lehetnek.

ÖT HÍR

a gyulai erdőgazdaságból

A gyulai erdőgazdaságban azt tapasztalták, hogy a társ szegedi erdőgazdaságból kapott és aznap elültetett szürkenyár zöme szépen fejlődik, ellenben csak 25—30 százalék ikelést, megmaradást tapasztaltak azoknál a szürkenyár vetéseknél, amelyek három napos állás után kerültek csak földbe.

*

Komlósi Sándor Májvádón egy hetven kilós vaddisznót terített le. A Körösvidéken eddig nem nagyon lóttek vaddisznót, most azonban a váradí hegyekből, Erdélyből több vaddisznó átjött a határon.

*

A mezőgazdasági művelési területre tavaly ráfizettek 176 000 forintot. Az idén az erdőgazdaság a hasznavehetetlen területet leadta a legeltetési bizottságoknak, most már haszonnal jár a mezőgazdasági terület művelése.

*

Idén eddig 3200 fácáncsirkét engedtek ki a remetei erdőbe. Ezenkívül ez az erdőgazdaság fácáncsirkét biztosított Tolna és Bács megye részére is.

*

Az erdőgazdasági erőgépek tervszámot kapnak, hogy egy-egy hónapra a gép teljesítményét ellenőrizzék. Egy-egy hónapra előírják gépenként a gépi óra, a tonnakilométer és a normálhold tervezetét, majd ennek termelési értékét havonta a könyvelőség gépenként kiszámítja. Ebből állapítják meg, hogy a kérdéses gép haszonnal vagy ráfizetéssel dolgozik. **Bencze József** tervelőadó tervezete alapján a ráfizetéses gép vezetőjét nem csak figyelmeztetik a magas költségekre, hanem azzal szorítják a helyes gazdálkodásra, hogy az egy gépre eső következő hónapi anyagi fedezetet csak hitelképpen bocsátják a rendelkezésre. Amióta a gépcsoportnál ilyen módszerrel ellenőrzik a munkát, a gyulai erdőgazdaságban az egyes gépek önköltsége jelentősen csökkent.

Országos Kutyakiállítást rendez a Városligetben a Magyar Kutyatenyésztők Országos Egyesülete szeptember 7-én és 8-án. Nevezni augusztus 21-ig lehet.

*

Ki cserélne helyet egy vas megyei erdőszel? Hadár Henrik erdőszel, a sárvári erdőgazdaság jánosvári erdőszelében a Szajk I. kerület vezetője. Felesége súlyos szívbeteg, állandó orvosi kezelést igényel, amit Vas megyében nem tudnak számára biztosítani. Szeretne helyet cserélni egy Fejér, Komárom, Pest vagy Nógrád megyei erdőszelre, aki viszont Vas megyébe szeretne kerülni. Hadár Henriknek kétszoba-konyhás szolgálati lakása van. Cím: Hadár Henrik kerületvezető erdőszel, Hosszúperesztég, Szajki erdőszel, (Vas megye).

Központi Bányászati Múzeum nyílik meg a közeljövőben Sopronban. Három terem mutatja majd be a bányászat történetét a bányászat őskortól a mai modern bányászati módszerekig. A múzeum további termei egy-egy fontos bányaterület munkájáról adnak számot. A múzeum pincéjében helyezik el az élethű bányaberendezéseket, ahol az elővájó munkák, a korszerű frontfejtés, a legújabb bányászszerszámok kerülnek bemutatásra.

*

A Szovjetunióban, Arhangelszk környékén repülőgépről fényképezik, méghozzá színes filmmel a nagyobb erdősegeket. A színes felvételek ugyanis világosabban mutatják az erdők összetételét és sűrűségét, mint a fekete-fehér filmek. Ezzel a módszerrel kétféle hektár erdőterületet mérnek fel, hogy pontos adatokat gyűjtsenek a Szovjetunió épületfa-tartalékairól.

*

Csak tíz szarvasbikát ejthetnek el az idén a gemenci erdőben. A tavalyi jeges árvíz a világhíres vadállomány háromnegyedét elpusztította. Ezért kellett az idei őszi szarvasbőgéskor tíz bikára korlátozni a kilövést.

*

Penicillinnel gyógyították meg a beteg muflon kóst a Fűkkben. Fennakadt két fa között és súlyosan megsérült. Az erdőszel bevitték a pénzpataki erdőszelbe és a kihívott állatorvos penicillin-kezelésben részesítette. Hír szerint a muflon meggyógyult.

*

Erdőtűz a soproni erdőben. A soproni Károly-magaslati út fenyőfái alatt gondatlanságból eldobott gyufaszál vagy cigarettavég meggyújtotta az avart. Az akkori meleg időben a láng gyorsan terjedt, s a tűzoltóknak a honvédséggel együtt az erdőszel dolgozók vállvetett munkájával csak négy órai erőfeszítéssel sikerült megfékezni a veszedelmes tüzet.

*

Negyvenezer köbméter széltörés

Az elmúlt napokban újabb orkán okozott súlyos erdőgazdasági károkat. E lapunkban részletes híradást közlünk a Borsod megyei szélvihar pusztításairól és most értesülünk, hogy Somogy megyében 40 000 köbméter fát döntött ki a rendkívüli erejű szél. Legközelebbi számunkban számolunk be erről az újabb súlyos elemi kárról.

*

A Brit Nemzetközösség Tudományos és Ipari Kutató Szervezetének megalakulása óta a kitermelt fa 80%-a eukaliptuszokból áll, ma már ezek helyettesítik a régebben 90%-ig Skandináviából behozott ipari anyagot.

A lengyel erdőgazdasági miniszter Magyarországon

Augusztus elején Magyarországra érkezett, mint a magyar erdőszel vendége Jan Dab-Kociol lengyel erdőgazdasági miniszter. Budapesten a pályaudvaron Dógei Imre földművelésügyi miniszter, dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, az Országos Erdőszel Főigazgatóság vezetője, valamint Keresztesi Béla és Mosonyi István főigazgatóhelyettesek, az OEF több fősztályvezetője fogadta. Rövid ünnepség után a lengyel erdőgazdasági miniszter feleségével a Balatonhoz utazott.

*

Nyugat-Németországban külön törvényt hoztak az erdőszel maggazdálkodás szabályozására, mert a maggazdálkodás az erdőszel, az erdőszel növénynevelés alapja és kiindulópontja.

*

Egy dániai csemetetermelő, H. Glaesel, véletlenül felfedezte, hogy miként lehet a dugványozás igen sok időt igénylő eljárását meggyorsítani a Metasequoia gliptostroboides nevű fenyőfaj elszaporításakor, amelyet már kipusztultnak hittek, míg 1941-ben Chan kínai professzor újra rá nem bukkant Szecsuan tartományban, s amely rendkívüli teljesítőképessége (100 méterre is megnő!) és kitűnő fája miatt nem hiába keltette fel a világ erdőszelének érdeklődését.

*

Földünkön a bozót — a FAO közlése szerint — meghaladja a 3 millió négyzetmérföldet, tehát Ausztrália nagyságát; ezért világszerte meg kell indítani a harcot, hogy bozotosok helyett mindenütt szálterdők fejlődjenek.

ERDŐGAZDASÁG és faipar

1957. évi 8. szám. Ára 2 forint.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felölős szerkesztő:

DR. BALASSA GYULA

Megjelenik havonta egyszer

Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám

Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.

Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó

Vállalat vezetője

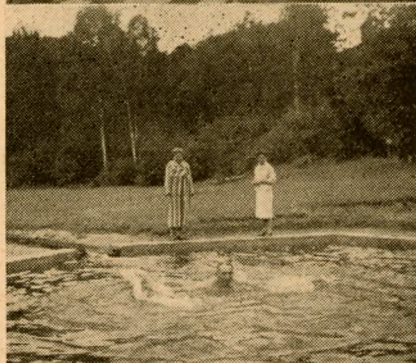
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1.

Telefon: 180-850. Csekkszám: 61055

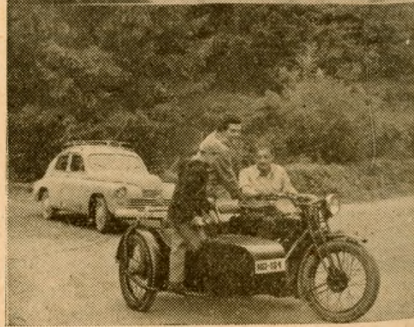
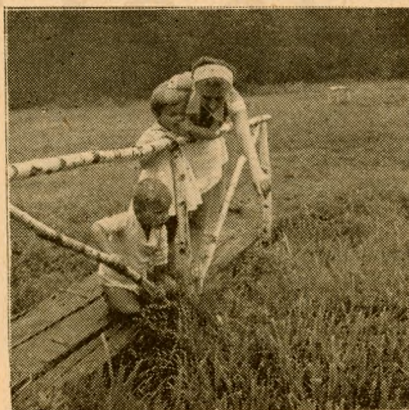
40528-689/2 - Révai (Fel.: Povárny Jenő)

Példányszám: 4000

Szép az élet Kőkapun

A kőkapui erdészeti üdülő életéről lehetne hosszú dicsérő mondatokat írni, minden szó nál többet mondanak azonban a mellékelt képek, amelyek az üdülő életének néhány részletét mutatják meg. Külön, névszerűen is meg kell említeni Jágernét, a szakácsnőt és Beregszászinét, a szorgos mindenest (alsó kép, a gyerekekkel), valamint Jáger Ernőt, a gondnokot, aki ugyan nincs a képen, de minden dicséretet megérdemel. Van hiba is? Talán az, hogy Sátoraljaújhelytől nem gépkocsi viszi az üdülőig az új vendégeket.

ERDŐGAZDASÁG és faipar

9

Az erdőgazdaság hároméves tervének és távlati fejlesztési tervének előkészítése

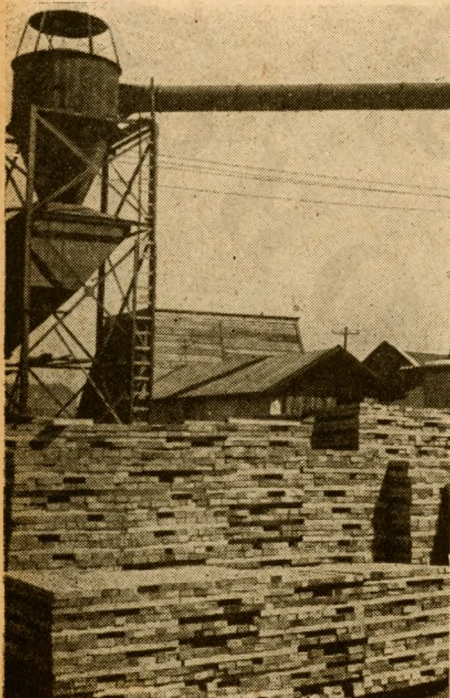
Az OEF tervgazdasági főosztálya összeállította a hároméves terv, valamint a távlati fejlesztési tervek irányelveit. A tervezettel az Erdőgazdasági Tanács is behatóan foglalkozott. Különösen az iparifa-kihozatal tervezett emelésével szemben hangzott el sok észrevétel. Azt állapították meg, főleg a nagyobb fahasználati feladatokkal dolgozó erdőgazdaságok képviselői, hogy az iparifa-kihozatal és ezzel kapcsolatban a fagyártmánytermelés lényegesen már nem fokozható. Az erdőgazdaságok egyre nagyobb mértékben vonják be a kitermelésbe a rontott erdőket, hogy azokban az állományátalakítást végrehajthassák. Ezek faanyaga természetszerűleg lényegesen kisebb arányban alkalmas ipari felhasználásra.

Ugyancsak elemezték az erdőgazdasági üzemterveket. Általában az volt a nézet, hogy erdőrendezési módszerünket tovább kell fejleszteni. Nagy szükség van a termőhelyfeltárás alkalmazásának kibővítésére, valamint a közérdekű fásítással érintett területek kijelölésének és összeírásának megoldására. A tervvel kapcsolatban felvetődött a magbegyűjtési elszámoló árak rendezése.

CÍMKÉPÜNK:

Kész donga felmáglyázva a Budapesti Fűrészek újpest-rakparti telepén. Nem marad sokáig a telepen, mert a Hordógyár hamarosan átvesz minden mennyiséget.

(Michalovszky István felvétele)

senek, egyes ökotípusok magvainak megkülönböztetett kezelésének, a füztelepítéseknek, kevésbé termelékeny állományok lecserelésének, a közérdekű telepítések ápolásának, az erdei legeltetések rendezésének és a mellékhasználatok fokozásának kérdése. A műszaki fejlesztéssel kapcsolatban szükséges könnyebb erőgépek beszerzése, megfelelően erősebb pótkocsik használata az egyébként kitűnően bevált SZ-80 típusú vontatóhoz, gödörfűrógépek, összerakható munkásszállások problémá-

jának megoldása. Az eredeti tervben szereplő darusgépkocsik helyett — a kialakult vélemény szerint — az erdőgazdaságok rakodási munkáit jobban megkönnyítik a magas rakodók.

Az erdőgazdaságok távlati fejlesztési tervének előkészítésére az elkészült alapjavaslatból kiindulva a főbb fejezetek letárgyalására munkabizottságok alakulnak. Az így kidolgozott anyagot tárgyalja majd az Erdőgazdasági Tanács. A munkabizottságok a jelenleg érvényben levő fejlesztési tervből kiindulva ahhoz hasonló elvi irányító távlati tervet fognak összeállítani.

J. R.

MUNKANAPTÁR SZEPTEMBER

1	ERDŐMŰVELÉS. A természetes felújítás érdekében a talajt elő kell készíteni a mag befogadására. Készüljünk fel a búkk és tőgymakk, valamint a többi magvak begyűjtésére. A jegenye, a duglász és simafenyő-magok gyűjtését végre kell hajtani. Készítsük elő az erdőművelési szerszámokat, gépeket, idejében pótoljuk a hiányokat. Dolgozzuk fel az erdősítési terveket és vegyük számba az eredményes erdősítéseket.
2	FAHASZNÁLAT. Fejezzük be a gazdasági évben még esedékes fakitermeléseket és takarítsuk ki a vágásterületet. Végezzük az engedélyezett rendkívüli kitermeléseket. Folytasuk az 1958-59. évi erdőbecslési munkákat és vágáskijelöléseket. Vegyük számba a fakitermelő gépeket és szerszámokat, készítsük elő az idejére. Az 1957-58. évi favágatási terveket határidőre terjesszük fel.
3	GEPESÍTÉS. Közelednek az őszi erdőművelési és fakitermelési feladatok. Ezért jól készüljünk fel a gépszemlére. A gépeket gondosan karba kell helyezni, a szükséges tartalékalkatrészeket elő kell készíteni (üzemanyag, gumibroncs, akkumulátor stb.). Elő kell készíteni a gépi munkák negyedéves tervének lebontását egészen a munkahelyig.
4	MEZOGAZDASÁG. Végezzük el a keverőszántásokat és a talajelőkészítést az őszi vetésekhez. Időszerű a vetőmagvak csávázása, a műtrágya kihordása és eltergetése. Időben végezzük el a bíborhere, szöszösbükköny-keverék, a rozs és búza vetését. Takarítsuk be a burgonyatermést, kezdjük el a kukoricatörést. Behordás után kazalozzuk a sarjuszénát.
5	ÉPÍTÉS. A jó időt használjuk még fel a buldozermunkákra. Épülő gyűjtőútjaink vonalát termeljük ki, nehogy a lábonálló fadlomány akadályozza a gépkivhasználást. A láncfalpas vontatók által okozott terepsebekben, rőzsefondással, árklóással akadályozzuk meg a vízmosság keletkezését. Fejezzük be az épületleltárak készítését és csináljuk meg a jövő évi felújítások terveit.
6	ERDEI TERMÉK. Folyamatosan végezzük az ősszel érő erdei gyümölcsök szedését. Folytassuk a gomba gyűjtést, feldolgozást és szállítást, hogy az export értékesítésben ne történjenek fennakadás. A füztelepeken kezdjük el az őszi talajelőkészítési munkákat. Esedékes a cserszőmörce és a gubacs gyűjtése is.
7	VADÁSZAT. Ismét elérkezik a szarvasbögés ideje. Kiméljük a fiatal, fejlődőképes, jó agancsú bikákat, lövük a selejtéseket. Erős, szép bikát csak a bögés végén lövünk, amikor a jó agancs fejlődését már átörököltette. A vadkárok eihurítása érdekében a kukorica- és krumpliföldeken, éjjeli leseken apasszuk a vadrisznók számát. Apróvadás területeinken folytassuk a vadszámlálást és állománybecslést. Irtssuk a ragadozókat és kártevőket.

„Magyarország a nyárák hazája!”

Beszélgetés Jan Dab-Kociollal, a Lengyel Népköztársaság erdészeti és faipari miniszterével

Jan Dab-Kociol, a Lengyel Népköztársaság erdészeti és faipari minisztere

Egy hónapot töltött Magyarországon Jan Dab-Kociol, a lengyel erdők és faipari üzemek minisztere, feleségével, a lengyel rádió munkatársával. Szabadsága pihenőnapjait arra is felhasználta, hogy megismerkedjék a magyar erdőgazdálkodás és faipar helyzetével s többi között négy erdőgazdaságot és egy faipari üzemet meglátogatott. Felkerestük, hogy látogatásai során szerzett tapasztalatairól tájékoztassa lapunk olvasóit. Azzal a szívélyes barátsággal és derűs közvetlenséggel fogadta látogatásunkat, amelyre még sokáig vissza fognak emlékezni a magyar erdészet és faipar dolgozói, akikkel találkozott:

— Mindenekelőtt szeretném megköszönni a magyar erdészet vezetőségének — kezdte el nyilatkozatát —, hogy szabadságunkat Magyarországon, a Balaton mellett tölthettük. Az időjárás is kedvezett, így a szabadság valóban kellemes pihenéssel telt el. Nagyon jól esett, hogy megismerkedhettem az ország szép tájaival, a magyar erdészek és faipari dolgozók életével. Mindig emlékezetes

marad számomra a balatoni motoroshalászat, a Kis-Balaton mádrivágányának megtekintése, a badacsonyi és egri borpincékben tett látogatás, az ismerkedés Budapest, Visegrád és Esztergom műemlékeivel, nehéz is felsorolni mind. Természetesen mély benyomást hagy bennem a zamárdi, keszthelyi, egri és miskolci erdőgazdaság, valamint a Szentendrei Kocsigyár dolgozóival való találkozás. Mit is mondhatnék ilyen rövid tartózkodás után Magyarországról? A magyar nép szabadsághoz vezető útja hasonló a lengyel nép útjához. Mindkét nemzet többé-kevésbé egy időben lett szabad és független. Mindkét nép fiai és leányai tehetségesek, dolgozók, szorgalmasak. Mindkét népnek békére van szüksége ahhoz, hogy tehetségét, szorgalmát gyümölcsöztesse. Hosszantartó béke esetén mindkét nép magas életszínvonalat és kulturális színvonalat érhet el. Ami a két nemzet barátságát illeti, meg kell mondani, hogy e két nemzet — a lengyel és magyar — hosszú évszázadokon át élt barátságban egymással. Legnagyobb királyunkat, Báthorit Magyarországtól kaptuk s a lengyelek Bem apót adták Magyarországnak.

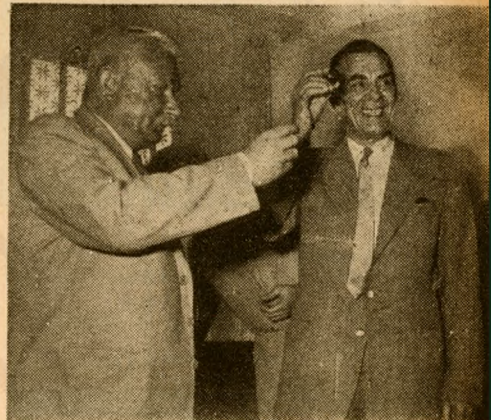
— Visszatérve élményeimre: Magyarország szépségei vetekszenek Svájc szépségeivel, az a benyomásom, hogy ezek a gyönyörű tájak idegenforgalmi szempontból nincsenek kellően kihasználva.

— Mit tapasztalt az erdőgazdaságokban? — kérdezzük.

— Ami az erdöket illeti, összehasonlítást tenni a magyar és a lengyel erdők között nehéz, nem is lehet, mert Lengyelországban a túllevelű fajták uralkodnak, míg a magyar erdők túlnyomó része lombos fákból tevődik össze. Ha viszont az erdészeket hasonlítjuk össze, nem lehet különbséget találni köztük: itt is, ott is teljes

A dobogókői kilátón. Balról jobbra: Keresztesi Béla főigazgatóhelyettes és felesége; dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, az OEF vezetője; Jan Dab-Kociol miniszter és felesége; Mosonyi István főigazgatóhelyettes.

Balassa elvtárs, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője hivatalában fogadta a kiváló vendéget. A lengyel és magyar erdészek barátságára üritik poharaikat

odaadással szeretik az erdőt. Amint beszélgetéseinkből megállapítottam, a magyar erdészeknek magas a szakképzettségük. Tehát a magyar erdészekről csak kedvező véleményt tudok mondani, akár a lengyelekről.

— Meglepett, hogy Magyarországon a lengyel helyzethez viszonyítva igen magas az országfásítás színvonala. Kifejlett

Vendégeink a jávorkúti (miskolci erdőgazdaság) erdészeti üdülőben

A miniszter érdeklődéssel szemléli a Szentendrei Kocsigyárban készülő éthordó kocsikat

Pisztrángsütés Szilvássváradon (egri erdőgazdaság)

szervezet végzi a gyorsan növő fajtákat, főleg a nyárák és akácok telepítését. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság jelentős szakmai és anyagi támogatást nyújt az országfásításhoz, amit Lengyelországban mi még csak most kezdünk. Utazásaim alatt mindenütt nyárfát és nyárfát láthattam. Azt lehet mondani: Magyarország a nyárák hazája! Gyorsan növő, jelentős fatömeget adó fajta ez. Az országfásítás szervezetét, mint tapasztalatot át akarjuk venni Magyarországtól.

— Milyen a lengyel erdőgazdálkodás szervezete?

— Jelenleg a lengyel állami erdőben a négylépcsős szervezet van érvényben: 1. a minisztérium, 2. a kerületi igazgatóságok, 3. a rajonok, 4. a főerdészetek. Mi még ebben az évben át akarunk térni a Magyarországon most érvényben lévő háromlépcsős szervezeti felépítésre. Megszüntetjük a rajonokat és személyzetileg megerősítjük a főerdészeteket. Ezek önálló gazdálkodási egységek, vállalatok lesznek. Magyarországon a szervezeti felépítés jobb, mint Lengyelországban.

— A műszakiak oktatását hogyan oldották meg Lengyelországban?

— Tizenhárom erdészeti és faipari technikumunk van, azonkívül négy szakoktatási központot tartunk fenn, ahol az erdészek továbbképzése folyik. Ezek irányítása a minisztérium szakoktatási főosztálya alá tartozik. A főiskolai és egyetemi oktatás erdészeti szakvonalon is a felsőoktatási minisztériumhoz tartozik.

— Milyen benyomásokat szerzett szentendrei látogatása alatt?

— Az idő rövidege miatt csupán a szentendrei kocsigyárat láttam a magyar faipari üzemek közül. Az üzem gyártmányai kiváló minőségűek. A termelési költségek is elég alacsonyak, összehasonlítva a lengyel üzemekével. Ez kedvezően tanúskodik arról, hogy az üzem munkásgárdája képzett szakemberekből áll és a vezetés is jó kezekben van.

Megtekintik a visegrádi, Mátyáskorabeli ásatásokat

Befejezésül azt kérte Jan Dab-Kociol miniszter, hogy adjuk át a lengyel erdészek baráti üdvözlését a magyar erdészeknek.

— Kívánom — mondotta —, hogy a Balassa miniszterhelyettes elvtárs által kezdeményezett baráti együttműködés tovább fejlődjék. Sok érdekeset láthatnak a magyar erdészek is a lengyelországi erdőben, ezért meghívjuk őket Lengyelországba. Úgy fogadjuk a magyar erdészeket, mint testvéreket. Egyidejűleg megköszönöm a magyar erdészeknek, hogy mint jó házigazdáknak gondjuk volt arra, hogy jól érezzük magunkat minden tekintetben.

Lakos György

Borral telt boroshordót ajándékoztak a kedves vendégeknek az egri erdőgazdaság dolgozói, mondván: „Egernek a bor a jellegzetessége. A hordó viszont a mi erdeink fájából készült”.

nek, amelyeket 30, sőt 50 ízben is fel tudnak használni. A külkereskedelmünk élénken érdeklődik a zsaluzóablák iránt és már ebben az évben behoznak néhány ezer négyzetmétert.

A lakásépítkezéseknél a fa tetőszerkezetek helyett mind szélesebb körben alkalmazást nyernek az előre gyártott elemek, azonban még sokan idegenkednek alkalmazásuktól. Pedig itt is nagy lehetőségek nyílnak a megtakarításra.

Igen sok faanyag megy veszendőbe a meg nem felelő tárolás miatt, pedig a drága devizáért szerzett faanyag sokkal

gondosabb tárolást

kívánna meg. Nem gondolok itt arra, hogy új épületeket, színeket stb. építsünk a faanyag részére, azonban a gondosan bemáglyázott és letakart fából sokkal kisebb a veszteség, mint a gondatlanul széthagyott anyagból, hiszen a fában az időjárás, napsütés, eső stb. okozza a legnagyobb károkat.

A felhasználó iparban

rengeteg hulladék

keletkezik, aminek az értékesítése és felhasználása nincs megszervezve. Így a hajógyártásnál, vagonok gyártásához kiszabott nagyobb darabok mellett, vagy a hordógyártásnál keletkező hulladék stb. alkalmas volna parkettgyártáshoz való frizek készítésére. Ki kellene jelölni egy üzemet, amely az így keletkező hulladékot összegyűjtené és feldolgozná. Ezzel meg lehetne oldani a gyümölcsládahiányt is, mert a hulladékból ládameleket gyárthatnánk és nem kellene importálni a gyümölcs szállításához szükséges több millió ládat.

Széleskörű fatakarakosságra ad lehetőséget a bútorigarban, a fűrészből lemeziparban keletkező hulladék feldolgozása

forgácslemezzé,

amit a bútorigarban és más iparágakban is használnak, azonban az e téren jelentkező szükségletünket ez-

A pilisi erdőgazdaság sarangjaiban már ott találjuk a bottát is

időszerint külföldről fedezzük. Jelenleg építés alatt áll Szombathelyen egy forgácslemezzégyár, amely az igények egy részét ki fogja elégíteni, azonban szükséges volna, hogy a nagyobb bútorgyárak és faipari üzemek mellett is épülne forgácslemez üzem, így a hasznos hulladék nagy része felhasználásra kerülne.

Az épülő szombathelyi üzemben feldolgozásra kerül a fűrészpör is műfa-idomokká, amelyekből padlóburkoló elemek fognak készülni. A fűrészpör másrésze pedig brikettálva magas kalóriaértékű tüzelőanyagot fog szolgáltatni.

Alacsonyabbrendű választékból kerül ki a

farostlemez

is, amit jelenleg szintén külföldről hozunk be. De épül a mohácsi farostlemezgyár, amely a dunaártéri erdőkből kikerülő nyár tűzifát és gallyfát fogja feldolgozni. Eddig ezt a faanyagot eltüzeltek, a gallyfa egyrésze pedig az erdőben pusztult el. Nem kétséges, hogy a farostlemez és forgácslemez gyártásra sokkal nagyobb ütemben kellene rátérnünk, mert ezek olyan beruházások, amelyek rövid idő alatt térülnek meg, s jelenképpen hozzájárulhatnak külkereskedelmi mérlegünk megjavításához.

Tudjuk, milyen sok gyümölcsládára, egyéb csomagolóládára, úgynevezett göngyölegre van szüksége az országnak. Ezzel sem bánunk elég gondosan. Nincsenek

a ládák, rekeszek

elég gondosan tárolva a felvásárló telepek udvarán, a konzervgyárak telepein. Az ember lépten-nyomon látja, hogy hanyódik és pusztul a sok értékes göngyöleg, a szállításnál dobálják, törlik, zúzzák a ládákat, pedig egy kis gondossággal a szállításnál és tárolásnál több millió forint megtakarítást lehetne elérni.

Jelenleg igen sok olyan

furnért

importálunk, amit azelőtt hazai termelésű rönkanyagból állítottunk elő. Például nyár vakfurnért hazai termelésű nyárrönkből is állíthatnánk elő, ha a nyárrönkök felvásárlását a magánkézben lévő erdőkből ugyanúgy megszerveznénk, mint a diófurnérrönk felvásárlását. Importálunk ugyancsak jávorfurnért, holott a véleményem szerint gondos válogatással megfelelő rönköt erre a célra is lehetne találni az erdőgazdaságoknál. Ez vonatkozik gyümölcsfafajokra is. Feltétlenül meggondolandó volna, hogy esetleg a kiválogatást végző erdőgazdaságok, vagy dolgozók valamilyen módon prémizálhatók volnának ezért a tevékenységükért, hiszen ennek a prémiumnak ellentételeként jelentékeny devizamegtakarítás volna elérhető. Sok esetben ezek az anyagok felfűrészelésre kerülnek, de előfordul még az is, hogy tűzifaként kerülnek felhasználásra, mivel a gyökértuskók, amelyek az úgynevezett „mázeros furnér“ előállítására volnának alkalmasak, nem kerülnek felhasználásra,

Export paradicsom berakása a káli földműveszövetkezet felvásárló telepén. A paradicsomot az Erdi Termék Vállalat „Bakony“-kosarában szállítják külföldre

mivel általában nem is ismerik az ilyen célra felhasználható rönk- vagy egyéb, esetleg gyökértuskó-anyagot.

A faanyag-import megtakarítások elősegítésére az Erdért Vállalat a felhasználók részére történő szállításoknál mind fokozottabban tovább fejleszti

a méretre történő kiszolgálást,

aminek több módja van. Ezek között első helyen áll a külkereskedelemmel való szorosabb együttműködés fejlesztése, hogy már a behozatalra kerülő faanyag méretileg is megfeleljen a felhasználók igényeinek. A telepekre beérkező anyagot pedig az egyes felhasználóknak — akik bizonyos kötött méretekkel dolgoznak — külön válogatjuk és célmáglyákba tárolva gyűjtjük majd, s a szükséges mennyiség összegyűjtése után szállítjuk. Be fogjuk vezetni a méretre történő leszabást is egyes felhasználók részére. A keletkező hulladékot pedig tovább fogjuk feldolgozni ládamelekké, frizekké stb. Ezért beszerzünk a vállalat telepei részére megfelelő kisgépeket (szalagfűrészeket, körfűrészeket stb.), amelyekkel ezt a feladatot megoldhatjuk. Ugyanígy sokkal szervezettebben fogjuk a jövőben feldolgozni az úgynevezett falusifát, amiből a faiparral történő megfelelő kooperáció útján, valamint a saját telepeinken történő feldolgozás útján nagyon sok értékes választékot nyerhetünk.

Igen sok lehetőség van még a faanyagtakarékosságra, csak nyitott szemmel kell járunk a munkaterületeinkön. Nem nagy intézkedésekkel, csak kis gondossággal és leleménységgel annyi faanyagot takaríthatunk meg a népgazdaságnak, hogy annak értéke könnyen meghaladhatja a 100 millió forintot és minden megtakarított forint hozzájárul az életszínvonalunk emeléséhez.

Speer Norbert
ERDÉRT főmérnök

MAGYAR ERDÉSZETI KÜLDÖTTSÉG látogatása Csehszlovákiában

A nyár folyamán négytagú erdészeti küldöttség járt hivatalos vendégként a csehszlovák földművelésügyi minisztérium meghívására Csehszlovákiában. A küldöttség tagjai voltak: dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes az OEF vezetője, *Keresztesi Béla* főigazgatóhelyettes, *Fila József* az erdőgazdasági főosztály vezetője és *Partos Gyula* az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatója. A látogatás értékes tanulságairól dr. Balassa Gyula elvtárs a következőket mondotta el:

— A nyolcnapos út tanulságai igen sokrétűek. Általában megállapíthatjuk, hogy *a csehek és a szlovákok erdőgazdálkodása több vonatkozásban előbbre van a fejlődés útján, mint a miénk.* Így például az erdőrendezés, a gépesítés területén igen messzemenő és meggyőző eredményeik vannak. Nagyjából ugyanazokkal a problémákkal küzdenek, mint mi. Ott is a faanyagok alacsony ára rontja az erdőgazdálkodás jövedelmezőségét és örömmel hallották, hogy mi már megtaláltuk a probléma helyes megoldását. A tőlünk hallottak alapján új árkonstrukció kialakítására javaslatot is kívánnak tenni a csehszlovák kormányhoz.

— Különösen jelentős az, amit gépesítési tekintetben tapasztaltunk. Például a Hradec-Kralovei területi igazgatóság két erdőgazdaságában is messzemenő gépesítéssel találkozunk; többek között a vagonbarakást transzportőr végezte, többféle kötélpályát láttunk üzemen, csörlős traktorokat. A vágásterületen tanulmányoztuk a legújabb típusú cseh egy emberes benzinmotoros fűrészmunkáját. A csehszlovák erdei munkások szívesen dolgoznak az újabb és újabb gépekkel. *A kitűnő csörlőberendezések szinte lehetetlennek látszó közelítési feladatokat is megoldani oldani.* De — természetesen — ezek a csörlők a speciális erdészeti feladatok számára készültek. Mindezek azt mutatták, hogy a mi erdőgazdaságunk ebben a vonatkozásban meglehetősen el van még maradva.

— Zólyomban meglátogattuk az erdőrendezési intézetet. Ez 515 főnyi létszámmal dolgozik, közülük 206 erdőmérnök, 89 erdőszaktanús, 70 egyéb képzettségű erdész. Könnyen kezelhető összeállításban áll rendelkezésükre minden erdőrészletre vonatkozó fontos adat. Az üzemtervetket tíz évre készítik és tíz év után revízió alá veszik. *Az intézet saját nyomdával rendelkezik és itt készítik el a színes, technikailag elsőrendű kivitelű és mindenkor a szükséges méretarányú, fotografikus úton előállított kitűnő térképeket.*

— Alkalmunk volt megismerni a *tátrai nemzeti parkot.* Ez 50 000 hektár teljesen védett és 20 000 hektár részben korlátozott használat alatt álló

területből áll. A nemzeti park igazgatósága a szorosán vett erdőgazdasági és vadgazdálkodási irányításon kívül a *Tátrának, mint üdülőhelynek minden irányú fejlesztését is kezében tartja.* A vadállomány lényegében hasonlít a hazai vadállományhoz, de ezen felül van a nemzeti parkban medve, bölény, hiúz, zerge, fajdkakas és — aminek már egyáltalán nem örülnek — farkas. *Igen magas farkaslelvési díjakat tűztek ki, mert a számuk igen megnövekedett és sok kárt tesznek az értékes vadállományban.* A magas lelvési díj ellenére tavaly például csak két példányt sikerült elejteni.

— Jártunk a javorinai vadászkatélyaiban, megszemléltük a gazdag trófea gyűjteményét. A szarvas- és őzágancsok általában gyöngébbek mint a hazai trófeák, viszont a vadásztrófeák igen szépek. Végül tanulmányoztuk a topolcianszki üzemi vadgazdálkodást. Itt az egész vadgazdálkodást — a fenntartott reprezentációs területen is — az erdészeti látja el külön vadászati személyzet nélkül.

— Visszatérve az erdészeti problémákra, megállapíthatom, hogy amennyire a gépesítés s az erdőrendezés terén megelőznek bennünket, annyira kisebbek az eredményeik a gyérítések, tisztítások, tehát a *tervszerű erdőnevelés terén.* Súlyos problémákat jelentenek, különösen Szlovákiában a kopárok, amelyeket tönkretettek a mértéketlen legettetések: *nemcsak hegyoldalak, hanem egész hegyvonulatok vannak elkopárosodva.*

— Befejezésül itt a lap hasábjain is köszönetemet fejezem ki a *csehszlovák erdőgazdálkodás vezetőinek a szíves, baráti vendéglátásért.* Meg vagyok győződve, hogy a két ország erdőgazdálkodásának rendszeres és széleskörű kapcsolata mindkét irányban hasznos és gyümölcsöző lesz.

*

Háromtagú magyar bizottság járt ugyancsak Csehszlovákiában a *Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának fa- és cellulóz állandó bizottsága erdőhasználati gépesítési munkacsoportja ülészakán.* A magyar erdőgazdálkodást *Pankotai Gábor, Radó Gábor* és *Szepesi László* erdőmérnök képviseltek ezúttal. *Hét ország szakemberei vitatták meg az ülészak folyamán az erdőhasználati gépesítés módjait, az erdőhasználati gépesítés és a gépi ellátás problémáit.* A felvetett kérdésekkel kapcsolatban számos értékes határozat született. A Prágában lefolytatott megbeszélések után a munkacsoport ülészakájának résztvevői több külső gépbemutatót is megtekintettek, amelyek során a *csehszlovák gépesítés eredményeivel.*

Nemzetközi fatakarékossági értekezlet Budapestten

A *Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa fa-, cellulóz- és papíripari gazdasági, tudományos, műszaki együttműködési állandó bizottságának* második munkacsoportja, amely a *fatakarékossági és fahelyettesítési problémákkal foglalkozik Budapestten szeptember 2-től szeptember 10-ig ülést tartott.* Az értekezleten bolgár, csehszlovák, lengyel, magyar, német, román és szovjet delegáció vett részt.

Kitüntetések az Alkotmány Ünnepe

Augusztus 20-a alkalmával az ellenforradalomban tanúsított helytálló magatartásuk és végzett munkájuk elismeréseképpen a „Szocialista Munkáért” érdemérem kitüntetésben részesültek: *Kasza Ferenc* igazgató (Pécs), *Bakondi Ernő* igazgató (Recsk), *Király Miklós* igazgató (Gödöllő), *Bedő Tibor* igazgató (Miskolc), *Sirhán Jenő* igazgató (Sárvár), *Hegei Mátyas* igazgató (Gyula), *Sallai Ferenc* igazgató (Sopron), *Durugy András* igazgató (Vác), *Horváth Lajos* főmérnök (Sárvár), *Krón Kelemen* főmérnök (Baja), *Fekete József* főmérnök (Vác), *Avar Károly* igazgató (Hárosi Falemezművek), *Kósa Pál* igazgató (Északmagyarországi Fűrészek), *Keresztesi Béla* főigazgatóhelyettes (OEF), *Mosonyi István* főigazgatóhelyettes (OEF), *Stróbl Kálmán* főosztályvezető (OEF), *Tóth Ödön* osztályvezető (OEF), *Pásztor József* osztályvezető (OEF), *Szepesi László* osztályvezető (ERTI), *Takács József* főosztályvezetőhelyettes (OEF), *Kántor János* főosztályvezetőhelyettes (OEF), *Horváth István* főosztályvezetőhelyettes (OEF), *Adamkó József* osztályvezetőhelyettes (OEF), *Gál János* igazgatóhelyettes (ERTI).

Nyárfagazdálkodási anket Szegeden

Az „Erdőgazdaság és faipar” nyárfagazdálkodási anketot rendez 1957. szeptember 14-én Szegeden a Gyufagyár kultúrtermében (*Bakkai Nándor* u. 7—9.). Az anket napirendjén a nyárnevelés, a nyárfeldolgozás problémái szerepelnek, valamint annak megvitatása, hogy *la-punk* miképpen szolgálja ennek a fontos problémának előbbrevitelét.

**Az erdőmunkások tüzelője
Ne utazzassák ide-oda a tűzifát
250 000 forint többlet-nyereség**

A kaposvári erdőgazdaság augusztusra már teljesítette a fakitermelési, anyagmozgatási és távolsági értékesítési előirányzatát. Radics László előadó szerint a jó eredmény egyik titka abban van, hogy az erdőgazdaság területén az ellenforradalom idején nem volt munkakiesés, másrészt nőtt a gépesítési részleg is. A kaposvári erdőgazdaságban különben változatlanul azt ajánlják, hogy a főhatóság újból rendezze az erdőmunkások fajárandóságát. Azt ajánlják, hogy szüntessék meg az ágfa természetbeni javadalmazást és a 3 cm-től vastagabb faféleséget dolgozzák be a tűzifába. Ezt különben a kereskedelmi szabvány is megengedi. A 3 cm-nél kisebb átmérőjű fa rőzseként kerüljön a pékekhez. Ez a kaposváriak indítványa. Ezentúl pedig azt ajánlják, hogy a fakitermelő ne részfát kapjon a munkája révén, hanem adják neki meg a lehetőséget, hogy munkája arányában a tűzifából annyit vásároljon, amennyi a családja szükségletére szükséges.

A másik javaslatuk a közületekhez történő tűzifa szállítások reformjára vonatkozik. A kaposváriak, ahogyan Radics László elmondotta, a bürokratikus intézkedések nyomán maguk is részesévé válnak a pénzpcsékolásnak. Íme egy példa: az erdőgazdaság Báté község tanácsának, közületeinek, iskoláinak szánt tüzelő mennyiséget csakis a TŰZÉP-en ke-

resztül juttathatja el a címzetthez. Ezért az erdőgazdaság Báté község határában kitermelt famennyiséget Báté községen keresztül fuvaroztatja ki a MÁV állomásra, ott berakattja és a MÁV ezt a tüzelőt Dombóvárra szállítja, ott a vagonból kirakják és a TŰZÉP telepén tárolják. Ezután Báté község tanácsa Dombóvárra, a TŰZÉP telepre igát küld az évi tüzelő mennyiségért, a TŰZÉP telepről

tehát visszazállítja Báté községbe, az onnan előbb feladott famennyiséget. Ez a felesleges művelet vagonként 300 forint többletkiadást jelent a népgazdaságnak. Ezt a pénzt és vele járó munkát megtakaríthatná mind az erdőgazdaság, mind a MÁV, mind a helyi tanács, ha közületek részére az erdőgazdaság a TŰZÉP utalványára helyben adna tüzelőt.

Hét gép dolgozik az erdőgazdaság területén a fagyártmányok előállításán. Dongát, parkettát, bányaszél-deszkát, gyümölcsládát készítenek és az eddigi számítás szerint a fagyártmányok előállítása révén az erdőgazdaság jövedelme 250 ezer forint többlettel zárul.

Újjáalakult és megkezdte munkáját az Erdőgazdasági Tanács

Az ellenforradalmi események következtében hosszabb időn át szünetelt az Erdőgazdasági Tanács munkája. A szükséges szerelmi változtatások és több gyakorlati szakemberrel való kibővítés után a közelmúltban tartotta újabb ülését. Ezen az ülésen kidolgozták a tanács részletes munkatervét ez év hátralevő részére. Szerepel ebben az iparifakihozatal fokozásának kérdése, az ágfatermelés rendezése, a cser ipari felhasználása, a fakitermelési kísérletek eddigi eredményeinek megvitatása, rontott erdők átalakítása, erdőpuszták tagosítása, az elkészült vértési feltérési alapterv bírálata, az erdőgazdasági munkák gépesítési irányelveinek kialakítása, a kitermelhető fatömeg mennyiségének felülvizsgálata, az erdőművelési szakkifejezések egységesítése, valamint a sajátos erdészeti számvitel kialakításának a problémája. A fontos feladatokra való tekintettel a tanács elhatározta, hogy átmenetileg gyakrabban — esetleg havonta — ül össze.

Jerome René

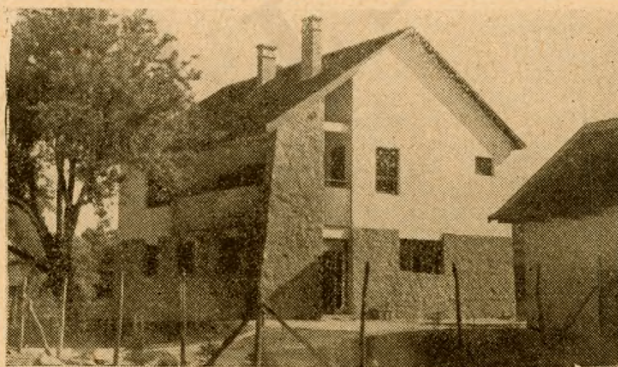
A veránkaszigeti erdészház helyreállítása

A tavaly márciusi pusztító árvíz áldozatául esett a veránkai erdészeti főépülete is. Vancsura erdészt és családját áldozatos munkával tudták csak annak idején megmenteni. Vancsura — miután az épülettömb padlásáról családját, jószágait több fordulóval kimentették — alig, hogy Baján fedél alá került, ismét visszatért a szigetre, hogy a több mint ezer köbméter kitermelt anyagot is megmentse. Másnap a felesége is „utána szökött” a szigetre, hogy férjének segítségére legyen. A faanyag megmentése teljes mértékben sikerült, amint az ár leapadt. Azonnal megindultak a helyreállítási erőfeszítések is, most már emeletes, árvízálló erdészház épült Veránkán vízvezetékkel, fürdőszobával és ma az új, biztonságos lakásban lakik már a Vancsura-család.

E. J.

A Veránka szigeti összeomlott erdészház a jeges ár visszahúzódása után

A 246 000 forint költséggel újjáépült, árvíz ellen biztosított emeletes veránkai erdészház

A KASZÓPUSZTAI ORKÁN NYOMÁBAN

Előző számunkban beszámoltunk a sárospataki erdőgazdaság területén pusztító viharról. Képünk az ottani pusztulás egy részletét mutatja be

A látvány rendkívüli, mint valami izgalmas filmjelenet. A G. 35-ös féllánctalpas traktorhoz kötött drótkötél egy fiatal tölgy koronájában végződik. A fa sértetlen és nem is a gyéritési terv teszi szükségessé kidöntését. S mégis, percei meg vannak számlálva, mert a jelenlegi állapot életveszedelmet jelent. A koronába egy kidőlt tölgy akadt bele, s estében még egy fiatal gyertyánt is magával rántott; az ember szinte várja, hogy melyik pillanatban mozdul meg az állókép, és folytatja zuhanását a három fa... Nem, ezt nem lehet megvárni, mert hátha éppen akkor recsen meg a törzs az egyre jobban reánehazódó súly alatt, amikor valaki alatta jár...

Pedig nem is hinné az ember, hogy milyen hatalmas ellenállás van még a fiatal fában. A drótkötél már megfeszül, csaknem földig hajlik a három összeakadt fa... és a traktor megáll. Nem volt jó az irány, hosszabbra kell fogni a kötelet és segíteni a fűrészrel is. A kötélen megenyed, a fák visszaszöknek a magasba, ketten nekiállnak a fűrészrel... néhány perc és a traktor újból megindul. Most már gyenge az ellenállás, a három törzs megreccsen és a földre zuhan. Estében még néhány csemetét maga alá temet.

*

A kaszópusztai erdőészet minden zegét-zugát átvizsgálták már, nem keil-e itt-ott a természet irtózatos

erejű munkáját folytatni, befejezni. Mindössze tíz percig dült július 15-én délután 15 órakor az orkán és 40 000 köbméter fát döntött ki, csavart ki, tört össze; több mint kétszeresét annak a mennyiségnek, ami alig két héttel előtte Zemplénben esett a vihar áldozatául. A zempléni viharról azt írtuk, öreg favágók, idős erdészek hiába kutatnak emlékezetükben, ilyen kíméletlen erejű vihart még nem láttak. És a természet országunk másik végében ilyen rövid idő után megismételte kegyetlen játekát...

Bencs Ferenc, az erdőészet vezetője és a többi dolgozó nem maradt tétlen a vihar után. A nagyatádi erdőgazdaság szomszédos erdőészeteinek dolgozóival együttesen beszéltek meg, hogyan fogjanak hozzá a munkához; hogyan oldják meg a kidöntött famennyiség feldolgozását, kiszállítását, az értékcsökkenés minimumra való leszorítását. Néhány héttel a vihar után megállapíthatjuk, hogy a délsomogyi erdészek összefogása eredménnyel jár és megmentik a népgazdaság számára azt a hatalmas tömegű fát, amely mennyiségben megfelel az erdőészet két-éves termelési tervének...

A munkák irányítására Bulin István termelési felügyelő kapott az erdőgazdaság vezetőjétől széleskörű megbízást. Szerecz Lajos szállítási előadóval együtt dolgoznak a vontatás, hossztolás, kiszállítás megszervezésén. Idegen erdőgazdaságtól csak gépielő segítségét kérnek és úgy tervezik, hogy december végéig befejezik a munkát. Természetes, hogy elsősorban a bükköt dolgozzák fel; a tölgy, cser, fenyő és egyéb fajtájú fa feldolgozása kevésbé sürgős. Szerencsének lehet tekinteni, hogy laza, homokos talaj a legtöbb fát gyökerestől engedte kicsavarni és

Életveszélyes körülmények között indult meg azonnal a munka, hogy az orkán okozta károkat helyrehozzák

A fiatalabb fákat a szélvész a földre hajlította, nagy részüket gyökerestől kifordította a földből

csak a fenyőfák egy része tört derékban ketté.

A feldolgozás és az elszállítás fokozott gépi- és fogaterőt igényel. Három Sz80-as lánctalpas és a már említett G 35-ös féllánctalpas traktoron kívül még egy DT lánctalpas traktort irányítottak — részben a kaposvári erdőgazdaságtól a vihar-sújtotta területre. Három gépkocsit az Erdőgazdasági Szállító Vállalat biztosított. Az erdészet öt saját aggregátorán felül négy további aggregátort — kezelőkkel együtt — ismét Kaposvár bocsátott az erdészet rendelkezésére; s szükség esetére Nagykánizsa is felajánlott két motorfűrészt. Egyik ikerfűrészt pedig a

nagyatádi erdőgazdaság központja irányított Kaszópusztára.

Az erdészet saját 12 fogata mellett mintegy 15 további fogat szükséges a kiszállítás zavartalan lebonyolításához. Az erdőgazdaság ezeket a fogatokat is — saját hatáskörében — más erdészet területéről biztosítja. Tegyük még hozzá, hogy a szomszédos erdészetek Kaszópusztá területén meghatározott mennyiségű faanyag feldolgozását vállalták. Így *Mohácsi András*, a segedi erdészet vezetője vállalta, hogy a saját területén feldolgozásra váró mintegy 7000 m³-en kívül — mert a vihar széle Segesdet is elérte — további 4000 m³-t brigádjaival Kaszópusztá területén feldolgoztat. *Németh Vilmos*, az iharosi erdészet vezetője 3500, *Hepp József*, a berzencei erdészet vezetője pedig 1800 m³ feldolgozását vállalta. A Kaszópusztá segítségére siető szomszédos erdészetek dolgozói saját kerületvezetőjük irányításával végzik munkájukat.

Sokat lehetne még írni mindazokról a feladatokról, amelyek elvégzését a pusztító vihar tette — egyik napról a másikra — szükségessé. *Az utak rendbehozatala* (erre a célra Kaposvár adott útgyalut), *a kisvasút meghosszabbítása, ideiglenes telefonvezeték építése*, mind-mind kisebb-nagyobb része annak a kollektív munkának, mellyel Dél-Somogy erdészei a tízperces orkán nyomait ez év végéig eltüntetik.

Sok sikert kívánunk igyekezetükhöz!

Dr. Lindner László

Az erdőtipológia

jelentőségéről írt tanulmányt *Az Erdő* részére D. V. *Vorobjov* professzor, a harkovi mezőgazdasági főiskola tanára. Az értékes tanulmány — megjelent *Az Erdő ez évi augusztusi számában* — rendszerezi és tisztázza az erdőművelési-tipológiai kutatások feladatait. Megállapítja, hogy helyes volna a szocialista tábor valamennyi országában *egységes tipológiai osztályozás* elkészítése.

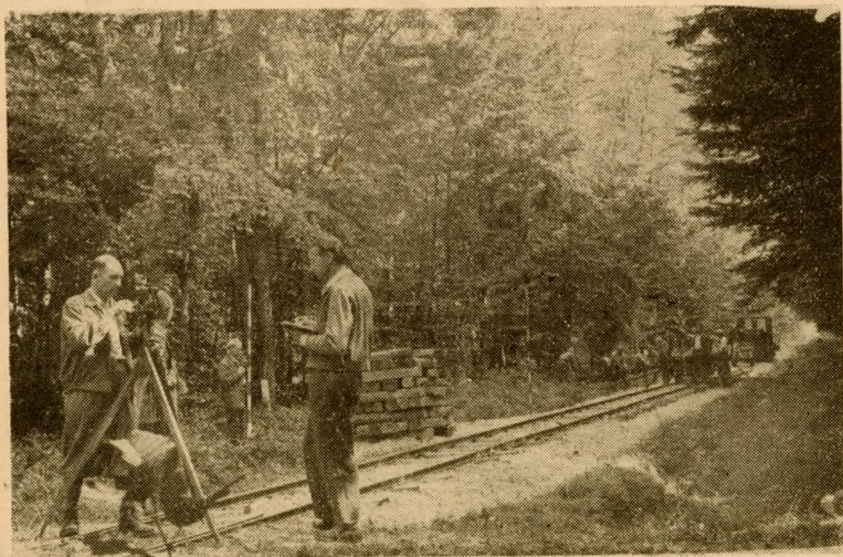
Ugyanebben a számban találjuk *Benedek Attila* elemzését a *fagyártmánytermelés gazdaságosságáról*, *Földes Sándor* számításait a furnir gyümölcskosár termelésének népgazdasági jelentőségéről. *Várkonyi László* a *homokbuckás területek erdősítésének* egyik szép példáját ismerteti, *Sághi István* a *recski erdőgazdasági gépi fagyártmánytermelési eredményeiről* ad számot.

Az ipari termelői árak újjárendezése

Az Országos Árhivatal elnöke dr. *Csikós Nagy Béla* írt tanulmányt a *Közgazdasági Szemle* legutóbbi számában az ipari termelői árak újjárendezéséről. A gondos és mélyreható elemzés tisztázza azokat az elvi kérdéseket, amelyek alapján a kormány határozata szerint 1958. július elsején új ipari termelői árak lépnek majd életbe. Ugyanebben a számban találjuk többek között *Bognár József* egyetemi tanár tanulmányát *külkereskedelmünk problémáiról* és az MSZMP Központi Bizottsága öt munkatársának együttes tanulmányát *az iparvállalatok irányításának és gazdálkodásának időszzerű tapasztalatairól*. A vizsgálat mintegy 30 gépipari, vegyipari, könnyűipari és élelmiszeripari vállalat munkájára, vezetésére terjed ki. Mindhárom írás jelentős mértékben tisztázza gazdasági életünk alapkérdéseit és ismeretük fontos segítő eszköz erdőgazdaságunk és vállalatunk irányítói számára.

Lánctalpas vontató szállítja ki kövesútra az elpusztult erdőrészből a ledöntött fákból kiszabott rönköket

Sürgősen új kisvasúti vonal építését kellett megoldani, hogy a rendkívül méretű vihar „kitermelte” faanyagot elszállítsák

Az ERDÉRT szolnoki telepének problémái

Az Erdőgazdasági és Faipari Értékesítő és Készletező Vállalat — az ERDÉRT — népgazdaságunk faanyagellátásában igen fontos szerepet tölt be. Az ország faipari üzemének, TŰZÉP vállalatoknak, földművesszövetkezeteknek, építőipari vállalatoknak stb. fával, mint alapanyaggal való ellátása a vállalat feladata.

Az ERDÉRT Vállalatnak az ország különböző részein vannak telepei. A telepek helyeinek megválasztásánál az volt az elv, hogy egy-egy körzetnek a gyűjtőpontjában legyenek

Legnagyobb telepe

a szolnoki. Területe 15—16 hold: fenyőfűrészáru vasúton érkezik, túlnyomó része a Szovjetunióból, kisebb mennyisége a népi demokratikus országokból.

A kirakás utáni első munkafolyamat az áru vastagsági és hosszúsági

méret szerinti

szétrakása. Ez azért szükséges, mert egy-egy szállítmányban több hosszúsági és vastagsági méretű anyag érkezik. Nem ritka az olyan szállítmány, amelyben 2—6,50 m hosszú, több vastagságban, 25 cm-es hosszúsági növekedéssel minden hosszúságot megtalálható. Egyszerű kiszámítani, hogy például három vastagság esetén egy gondola (szovjet vasúti rakomány) — átlag 50 m³ — fűrészáru esetén hány deszka-, illetve pallósort kell „lekezdeni“ a méretezőpárnának és ez nagyjából mekkora nagyságú területet igényel.

A telep egyik legfontosabb feladata a fenyőfűrészáru

szabvány szerinti minősítése.

Ez komoly szaktudást és anyagismeretet igénylő szakmunka. A minősítő darabonként dönti el, hogy az áruban előforduló csomók és más fahibák alapján melyik minőségi osztályba tartozik. Lelkiismeretes és

Az azonos szélességű fűrészáru máglyába rakása

pontos munkát kell végeznie a minősítőnek, hiszen ő szabja meg a fűrészáru felhasználásának területét. Népgazdasági szempontból például igen fontos, hogy az asztalos minőségű árut alacsonyabb rendű célokra ne használjuk fel, és fordítva. Itt kell megemlíteni azt is, hogy nem elégséges csupán minőségi szempontból kielégíteni a felhasználó vállalatokat. Népgazdasági érdek az is, hogy a felhasználó vállalat gyártási feladatainak megfelelő méretű anyagot kapjon és így minél kevesebb hulladékkal dolgozhasson. Ezen a területen még igen sok a tennivaló.

Egy-egy felhasználó méreتي kiszolgálásának megvalósításával komoly lépést teszünk előre

a faanyagtakarékoság

tekintetében. A méreتي kiszolgálás minél tökéletesebb megvalósítását igyekszünk elérni az áru máglyázásával és ezen belül az azonos szélességű fűrészárunak egy máglyába gyűjtésével is. A máglyázás elsődleges célja azonban az anyag óvása, természetes szárítása és a minőségi romlás megakadályozása.

Néhány évvel ezelőtt még telepünk legnehezebb munkája

a rakodási munka

volt. Ezt a munkafolyamatot ma már gépesítettük. Dolgozóinkat mentesítettük ettől az emberi szervezeten igen nagy mértékben igénybevevő nehéz munkától és gép viszi fel az ember helyett a vasúti kocsikba az anyagot.

A fűrészáru kivül érkeznek még a telepre hosszolatlan lágy és kemény lombos fafélések is. Hasonlóan a fenyőfűrészáruhoz, ez is importanyag. A beérkező gömbfát

villanymotoros láncfűrészekkel

hosztoljuk s ezt az iparifát KTSZ-ek és bányák részére szállítjuk.

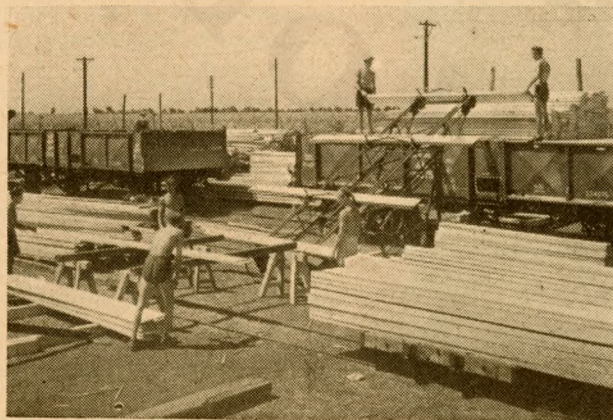
Népgazdaságunk igen szűk faanyagkészlettel rendelkezik, vállalatunknak tehát nagy körültekintéssel és rugalmassággal kell áruelosztási feladatát megoldania. Az áruelosztást nem elégséges csupán úgy megszervezni, hogy a felhasználók szükségleteit kielégítse, hanem

ellenőrzési tevékenységet

is kell folytatni a felhasználás tekintetében. Ezt igyekszünk dolgozóink szakmai tudásának, felkészültségének növelésével javítani.

Lipták Endre

erdőmérnök, Szolnok.

Gépesített vagonberakás

Szakszerűen máglyázott, gondosan lefedett fűrészáru

A beérkező áru vastagsági és hosszúsági szétválogatását végzi Bagi Edit és Tódor Mihályné

Lapunk legutóbbi számában beszámoltuk a hordógyártás helyzetéről. Elmondottuk, hogy az ország szükségletének teljes kielégítése és a hordóimport megszüntetése elsősorban a donga és különösen a tölgydonga termelésén múlik. Az ipar azonban az elmúlt évek során — bár javult a dongaellátás — nem tudott eleget tenni a követelményeknek. Mj az akadály a lemaradásnak, milyen feltételek között tudja iparunk a szükségleteket kielégíteni? Ezekre a kérdésekre vártunk választ, amikor felkerestük az ország legnagyobb dongaüzemét, a Budapesti Fűrészek Újpest-rakparti telepét.

Az üzem vezetői készségesen bemutatják a dongatermelés egész gyártási folyamatát. Kiderült, hogy a technológia nem tartozik az ördögösségek közé, de azért ezer fortély van. Ugyanakkor az is kiderült, hogy a kevés dongának sem ördögösség, hanem elsősorban egészen egyszerű nyersanyaghiány az oka.

Kevés a dongarönk

A hazai dongahiány akutt problémáját, tehát elsősorban az erdőgazdaságokban kell megoldani. Mit mondanak erről az üzem vezetői?

— Hogy ez mennyire így van, azt jól mutatja a rönktéri anyag és az üzem tervének teljesítése. A rönktéren alig van használható dongarönk és lényegében napról napra a vagonokból élünk. Ezeknek a tartalma se mindig kifogástalan.

— Tervünket a második negyedben túlteljesítettük, mert az év elején nagyobb mennyiségű, jó minőségű dongarönköt kaptunk. Ehhez hozzájárult az is, hogy most már a saját atvevőnk veszi át a rönköket az erdőkben. Ennek ellenére azonban a második negyedről kezdve romlott a rönk minősége, mert az erdőgazdaságok felérték a készleteiket. Ez anyyira kihat a termelésre, hogy a har-

A vértesi erdőgazdaság „minőség” dongarönkjei

madik negyedévi tervvel szemben máris hatvan köbméter dongával vagyunk lemaradva. Van olyan nap, amikor a napi tervnek alig 50 százalékát teljesítjük ugyanolyan feltételek között, mint egy-két hónappal ezelőtt, amikor nem volt ritkaság a napi terv 20—30 százalékos túlteljesítése.

A második negyedben egy keretfűrész napi nyolc órát dolgozott a dongaüzem részére. Jelenleg alig négy-öt órát. Ezalatt annyi anyagot termel, hogy az üzem egész nap dolgozhat vele. A rönkök nagy része ugyanis olyan vékony, hogy az üzem kapacitását ugyan leterheli, de ebből donga alig-alig kerül ki, viszont friz annál több.

— A rönkök minőségét — szerintünk — rossz irányba befolyásolja az, hogy egyes erdőgazdaságok az iparifakihozatal javítása érdekében olyan anyagot is dongarönknek minősítenek, amit semmire sem lehet használni. Ennek az eredménye az, hogy a kiselezett rönk mennyisége eléri nálunk a havi két vagonot.

— Melyik erdőgazdaság szállítja a legjobb rönköt és melyikre van a legtöbb panasz?

— A legrosszabb anyagot az esztergomi, a tatabányai és a zamárdi erdőgazdaság küldi. A legjobb rönköket viszont a sárospataki és a pécsi erdőgazdaság szállítja. Ezek nemcsak jó rönköket küldenek, de a küldött anyag előkészítése is szakszerű. A gyengébben teljesítő erdőgazdaságokkal szemben általában sok a panaszkodásunk a hosszolás miatt. Szeretnénk, ha az erdészetek minél hosszabb rönköket szállítanának és a hosszolást ránk bíznák. Az üzem — szükségleteinek megfelelően — sokkal szakszerűbben tudja ezt a munkát elvégezni.

Üzemi rönk-készlet szükséges

— Szerintünk jó volna, ha az üzem megfelelő készlettel rendelkezne. Ez esetben a termelést a gyengébb szállítások nem befolyásolnák annyira és kisebb volna a tervteljesítés ingadozása.

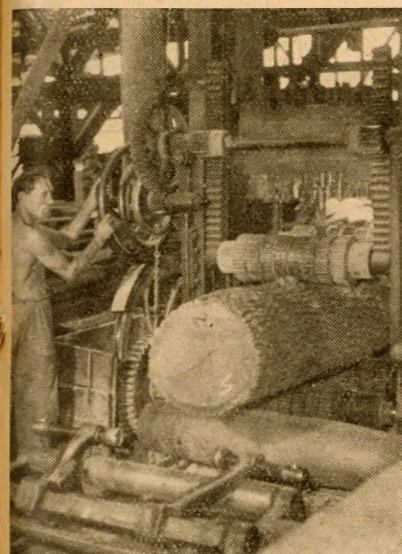
— Erre valóban égetően szükség van, nemcsak az elmondottak miatt. Minthogy jelenleg a kevés anyaggal nem tudunk ésszerűen gazdálkodni, romlik az üzem kapacitáskihasználása. Nem tudjuk ugyanis a rönköket vastagság szerint csoportosítani és csaknem minden rönk után át kell állni a keretfűrészszel, mert hol vékony anyagot kap, amit egy fűrészlappal kell elvágni, hol vastagot, amit kettővel vagy hárommal. Ugyancsak a készlethiány az oka annak, hogy nem tudunk ászokdongát úgy termelni, ahogyan szeretnénk, mert ha beérkezik egy-egy megfelelő rönk nem tehetjük félre minthogy nincs helyette másik, amit munkába vehetünk. Sokkal több és jobb anyagra volna tehát szükségünk.

Szalagszerű termelés felé

— Eszerint, ha a Tervhivatal által jelzett dongarönk termelési felütás bekövetkezik, a többtermelést meg tudják oldani?

— Természetesen ehhez a kapacitást is növelni kell. Már elkészültek a terveink is. Jövőre teljesen szalagszerű termelésre térünk át. Ennek érdekében az üzem átszervezzük és az anyagmozgatás nagy részét gépe-

sítjük. Jelenleg az anyagot teljesen kézi erővel mozgatjuk, ami nehéz és költséges. Ha tervünk megvalósul az üzem kapacitása 15—20, a termelékenység 10—15 százalékkal növekszik és az anyagkihozatal 1 százalékkal javul. Ugyancsak megjavul az át-

Múzeumi értékű, öreg keretfűrész hasítja ketté a rönköt

szervezés nyomán az oldal- és fenékdongatermelés aránya is. Mindez természetesen csökkenti az önköltséget és könnyebbé teszi a munkát.

A cserdonga kérdése

— Nem esett szó még a cserdongáról. A Hordógyár panaszkodik, hogy évi igényüknek alig 10 százalékát kapják meg. Mi ennek az oka, hiszen az anyagtér nagy részét cserrönkök borítják?

Ez csak látszat, mert ha megnézzük ezeket a rönköket, kiderül, hogy legnagyobb részük bányászdeszkának sem felel meg, nem hogy dongának. Azt kell mondanunk, hogy a cserrönk ellátás rosszabb, mint a tölgy, alig tudunk eleget tenni kötelezettségünknek. A Hordógyár azt mondja, minden mennyiségben átvessz cserdongát? Mi is átvesszünk cserrönköt, annak ellenére, hogy gazdaságilag nem kedvező és anyagvizsgálati szempont-

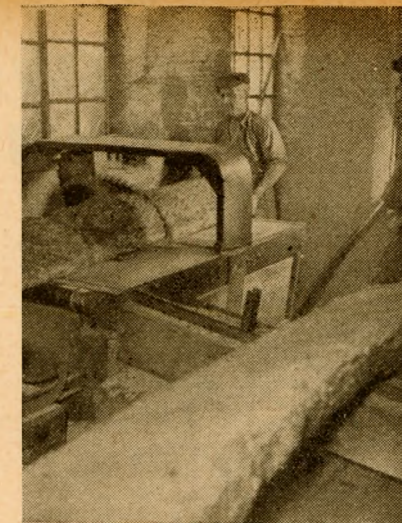
ból még megoldatlan problémát jelent a sok rejtett gyűrűs elválás, ami a gyártás során nem látszik, de a készárutér néhány nap múlva elválk. Ezért újra kell minősíteni és sok drága dongát selejtbe kell dobunk.

— A cser feldolgozása mindenképpen nehéz kérdése az erdőgazdaságnak és az iparnak együtt. A legjobban értékesülne, ha minél több cserrönköt termelhetnénk. Ehhez azonban az szükséges, hogy valamiképpen különbséget tegyünk a különböző minőségű cserek között, lehetséges, hogy megfelelő kutatások után már kint az erdőben meg tudjuk különböztetni a jó minőségű és a rossz minőségű csert.

Megoldatlan a szakmunkásképzés

— Úgy látjuk a felütás műszaki feltételei biztosítva vannak. Vajon ilyen a helyzet a munkaerőellátás területén is?

— Az átszervezés munkaerőmegtakarítást is eredményez. A számszerű javuláson belül azonban a szakmunkásellátás továbbra is súlyos problémát jelent. Jelenleg is nagy gondokkal küzdünk a szakmunkásképzés megoldatlansága miatt. Az egyik gépmunkásunk például meg-

Sok gondosságot és szaktudást igényel a kettévágott rönkök darabolása

betegedett és nem tudjuk pótolni. A daraboló ingafűrész szakmunkása nem tud szabadságra menni, mert nincs aki a helyére álljon. Most mi próbálkozunk a szakképzéssel. Már beállítottunk két fiatal segéd munkást a szalagfűrészekhez, akikkel a művezető rendszeresen foglalkozik. Sajnos a munkát nem kedvel végzik. Megoldatlan probléma ugyanis, hogy a beállításuk után sokáig nem keresnek annyit, mint egy segédmunkás.

Kétségtelen, hogy a fenti körkép igen tanulságos elsősorban az erdőgazdaságok, de az OEF részére is. Az üzem vezetői mindezekkel kapcsolatban azt is elmondták, hogy véleményük szerint a jó rönkanyagot rendkívül szétforgácsolják a különböző üzemek és területek között. Nem tudnak rajongani azért sem, hogy az erdőgazdaságok dongát termeljenek, mert tapasztalatuk szerint nem egy gazdaságban a legjobb dongarönköket dolgozzák fel — szakemberek hiánya miatt — pazarlóan és szakszerűtlenül.

Szép dongarönkök a Mecsekből

A JÓ ÉS KIVÁLÓ MUNKA ELISMERÉSE

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány és a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetségének Elnöksége a dolgozó tömegek kívánságának tett eleget, amikor 1068/1957. (VIII. 4.) számú határozatával a *szocialista munkaverseny egységes kibontakozását és fejlődését kívánta biztosítani*. A határozat legjellemzőbb sajátossága, hogy kiküszöböli a szocialista munkaverseny-mozgalmunknak eddigi merev, sablonos és bürokratikus vonásait, ugyanakkor a dolgozók kollektívájának döntésére kíván fokozottabban támaszkodni a kitüntések elbírálásánál.

A határozat értelmében az eddigi „kiváló dolgozó”, „kiváló műszaki dolgozó”, „szakma kiváló dolgozója” stb. jelvények és oklevelek helyett mindössze egyfajta oklevél és jelvény lesz használatban, mégpedig a „kiváló dolgozó” oklevél és a „kiváló dolgozó” jelvény. *Az oklevéllel és jelvényel pénzzutalom is jár az arra érdemes dolgozóknak*. A pénzzutalom az oklevél mellett a dolgozó egyheti, jelvény mellett pedig félhavi kereseténél nem lehet kevesebb.

Versenymozgalmunknak egyik legfőbb hiányossága az volt, hogy a kitüntetés feltételeit előre megszabták — ami legtöbb esetben vagy lazának, vagy szorosnak bizonyult — és ennek alapján egyik vállalatnál szép számmal voltak kitüntetett dolgozók, míg a másik vállalatnál hírdmondó is alig akadt. A most megjelent határozat értelmében nem kell a feltételeket kategórikusan megszabni, ennek következtében az értékelés sablonos és bürokratikus jellege is megváltozik. Az oklevelet és a jelvényt, valamint a vele járó pénzzutalmat egyaránt a vállalatok igazgatói és szakszervezeti bizottságai adományozzák közösen a művezetők, a kerületvezetők érdeszek stb., a szakszervezeti bizalmiak, valamint az üzemvezetők (erdészet, műhely, üzemrész stb.) és üzemi bizottságok javaslata alapján a termelési tanácskozások nyilvánosságát előtt. Ez tehát azt jelenti, hogy a *kitüntéseket nem kell jóváhagyásra a főigazgató-sághoz felterjeszteni*.

A kitüntéseket évenként a vállalatok legjobb dolgozói nyerhetik el; nyereséges vállalatnál a dolgozók 6%-a, veszteséges vállalatnál pedig 3%-a lehet. A 6%-on, illetve 3%-on belül kitüntetésben részesülhetnek a vállalatnak azok a legjobb dolgozói, akik az alábbi követelményeknek legjobban megfelelnek:

1. „Kiváló dolgozó” oklevélhez félévén, a jelvényhez pedig egy éven keresztül kimagasló termelési, gazdasági eredményt érnek el, vagy

2. egy-egy nagyobb jelentőségű feladatot sikeresen oldanak meg — függetlenül az 1. pontban foglalt időtartamtól.

Azt, hogy a dolgozók milyen kimagasló termelési-gazdasági eredmények elérésére törekedjenek, a vállalatok vezetői a szakszervezeti bizottsággal egyetértésben szabják meg és tudatosítják a dolgozókkal. Ezek általában olyan célkitűzések legyenek, amelyek egybevágnak az „élüzem” címért folyó verseny célkitűzéseivel. A 2. pont alatt említett nagyobb jelentőségű feladatok megoldása alatt olyan kérdéseket kell érteni, amelyek a vállalatot egy-egy fontosabb problémáját oldják meg. Például új gyártmányok, termelési eljárások bevezetése, importárúk csökkentésének megoldása, jelentős önköltségsökkentési eljárások megvalósítása, ezekben való hatékony közreműködés stb. Azok a dolgozók, akik a „kiváló dolgozó” oklevelet, illetve jelvényt egyszer már elnyerték, a *továbbiakban újból versenyezhetnek azok elnyeréséért*. Azt a dolgozót pedig, aki a „kiváló dolgozó” jelvényt legalább kétszer elnyerte, továbbá a Magyar Népköztársaság szempontjából fontos újítást, találmányt alkotott, kormánykitüntetésre lehet felterjeszteni.

Hasonlóképpen szabályozza a ha-

tározat az „élüzem” kitüntetések kérdéséről is, s ez ugyancsak több szempontból újat jelent az eddigiéhez képest. Elsősorban új az, hogy itt sincsenek megszabott szintek, hanem csak célkitűzések vannak előírva. Az „élüzem” címet valóban csak a legjobbak nyerhetik el. Az „élüzem” kitüntetés vállalatoknál *jelvényként, az erdőgazdaságoknál, valamint a Fűzkitermelő Vállalatnál pedig évenként egyszer történik*. Az „élüzem” címmel járó pénzzutalom összege ennek megfelelően vállalatoknál általában a korábban kapott összegnek kétszerese, az erdőgazdaságoknál pedig négyszerese. Az OEF *legjobb vállalata évenként egyszer a Minisztertanács—SZOT vörös vándorzászlóját és a vele járó pénzzutalmat nyerheti el*.

A dolgozók által sürgetett határozat tehát megjelent. Most már azoké a szó, akik ezt várták, hogy az élenjáró becsületes dolgozók megfelelő erkölcsi-anyagi megbecsülésben részesüljenek.

A gazdasági és szakszervezeti vezetők éljenek a határozat mozgósító erejével, tudatosítsák azt megfelelően a dolgozók között és amikor eljön az ideje, ne feledkezzenek el az élenjáró dolgozókról, a szocializmus építésének élharcosairól.

Nemes József

az OEF Munkaügyi Osztályának főelőadója.

A nyereségvisszatérítésről

Az állami iparvállalatok nyereségvisszatérítéséről még áprilisban megjelent a pénzügyminiszteri utasítás. Lapunk ezideig ezzel a kérdéssel még nem foglalkozott és több olvasónk kérésére néhány sort szentelünk ennek a lényeges rendelkezésnek.

Nyereségvisszatérítésben mind a *faiipari és egyéb az OEF felügyelete alá tartozó iparvállalatok, mind az állami erdőgazdaságok dolgozói* — általában a pénzügyminiszteri utasítás előírásai szerint — *részesülhetnek*. A fűrész- és lemezipari vállalatok, valamint a Ládagyár tekintetében — annak érdekében, hogy a hulladék feldolgozásban még az átlagosnál nagyobb önköltség esetén is érdekelték legyenek a dolgozók — az a kedvező előírás van, hogy már a jóváhagyott terv szerinti nyereséget meghaladó részből történik a visszatérítés. Azaz a tervek összegszerű túlteljesítése esetén is — azonos gömbfa mennyiség mellett — részesülnek a dolgozók nyereségvisszatérítésben, nemcsak az alaprentabilitás százalékos túlteljesítése esetén.

Az állami erdőgazdaságokban akkor részesülhet a dolgozó nyereségvisszatérítésben, ha az *erdőgazdaság 1957. évi I—III. negyedévi ténylegesen elért eredménye meghaladja a tervben jóváhagyott eredmény összegét*. Az így elért többleteredmény 30%-át, de legfeljebb az erdőgazdaság átlagos 1 havi beralapját, osztják

majd fel a dolgozók között nyereségvisszatérítésként.

Sajnos, hogy az erdőgazdaságok tekintetében az idevonatkozó OEF rendelkezés az *Erdészeti Értesítőben nem jelent meg*, csak sokszorosítva küldték ki, így bizony a dolgozók széles rétege nincs tájékozódva kellőképpen a nyereségvisszatérítésről. Ennek ellenére már eddig is számos szép gazdasági eredmény született. Így a *bajai erdőgazdaság* — a *jelenlegi eredményei alapján* — mintegy 450 000 Ft nyereségvisszatérítést fog a gazdasági év végén szétosztani a dolgozók között. Az *Északmagyarországi Fűrészek I. félévi eredményei alapján mintegy 11 napi fizetésnek megfelelő nyereségvisszatérítést* fog adni. Amennyiben a II. félévben hasonló gazdasági eredményt mutatnak fel, meg lesz az egyhavi nyereségvisszatérítés. A *Furnir- és Lemezgyárakban jelenleg 6,5 napnál tartanak*. Reméljük, hogy év végére — tovább javítva az eddigi eredményeket — szinten elérik az egy hónapot.

Az előbbieken csak igen vázlatosan ismertettük a nyereségvisszatérítés rendszerét, nem említettük a kétségkívül fennálló problémákat sem, többek közt azt, hogy az *egyedolgozók részesedésének arányát, hogyan kell megállapítani, mi lesz a nem állandó dolgozókkal stb.* Közélpővőben azonban visszatérünk még ezekre a kérdésekre is.

Dersi Gyula

Hogyan lehetne több és jobb bútortárolást termelni?

Még kora délelőtt volt, amikor kimentünk a Fűrész- és Lemezmuvek Asztalos Sándor utcai telepére, ahol a hazai bútortárolás jelentős részét termelik. Éppen ezért volt meglepő, hogy a nagy telep csendes volt s néha sikított fel egy körfűrész. Úgy látszik, rosszkor jöttünk. De vajon miért állt le a termelés?

— Az üzem tervszerű ütemezés alapján állt le — világosított fel Lendvai Zoltán, a telep vezetője —, hogy elvégezhessek a rendes évi karbantartást. A dolgozók most három hétig szabadságon vannak és csak a karbantartók, valamint azok az új dolgozók vannak bent, akiknek még nem jár szabadság. A TMK-t úgy szerveztük meg, hogy az ismét munkába álló dolgozókat kitisztított kazán, kijavított gépek és rendezett műhelyek várják.

— Amíg nem álltak le, hogyan dolgozott az üzem?

— Azt hiszem, az adott feltételek között nem panaszkodhatunk. Dolgozóink a nyilvánosság előtt is megérdemlik a dicséretet. Mindenekelőtt el kell mondani, hogy az októberi események után üzemünk az elsők között volt Budapesten, amely megkezdte a rendszeres termelést. Terveinket azóta is mind mennyiségi, mind minőségi szempontból száz százalékon felül teljesítettük. Havonta mintegy 20—25 köbméter bútortárolást gyártunk terven felül. Ez igen jelentős devizamegtakarítást jelent.

— Reméljük, a szép teljesítéshez az erdőgazdaságok is hozzájárulnak azzal, hogy jó anyagot szállítanak?

— Ezt, sajnos, nem mondhatom. Részünkre különösen az új árrendszerek nagy kedvezőtlen hatása. Amióta bevezették, a szállított rönkök mind osztályon felül vannak minősítve, holott nagy részük harmadosztályú, vagy még annak sem felel meg.

— Igaz ugyan, hogy most a mi átvevőnk veszi át az erdőgazdaságban az anyagot, de így is gyakran előfordul, hogy az egész tételt egy osztállyal magasabbra számlázzák. Különösen rossz e tekintetben a kapcsolat a bajai erdőgazdaság egyes dolgozóival. Röviddel ezelőtt megtörtént, hogy átvevőnk egy máglyára kijelentette, hogy használhatatlan és nem veszi át. Amikor azonban eljött, az egészet berakták és elküldték.

— A ragasztóanyaggal is ilyen problémák vannak?

— Talán még súlyosabbak, bár ez nem annyira a minőségre, mint a mennyiségre vonatkozik. E tekintetben olyan rosszul állunk, hogy a kapott albuminnak úgy örülünk, hogy már nem is nagyon nézzük a minőségét, csak a mennyiségét. Ez a kérdés a bútortárolás fejlesztésének egyik legfőbb akadálya. A gyár alapanyaghiány miatt egyelőre nem tud több albumint gyártani, minthogy a vér jelentős része fontosabb célokra — elsősorban a gyógyszergyártáshoz — kell. A Fűrész- és Lemezmuvek most kísérleteket folytat különböző műgyantákkal. Ezeket külföldön sikerrel alkalmazták. Ha mi is megtaláljuk a műszakilag és gazdaságilag legmegfelelőbb műgyantát, akkor jelentős lépéssel jutunk előbbre a gyártás fejlesztése terén.

— Kétségtelenül jelentős probléma, nemcsak a bútortárolásra, de az enyvezett lemezgyártásra is kihat. De vajon a megfelelő ragasztóanyag elég volna ahhoz, hogy többet termeljenek?

— Azért volna még néhány kívánságunk, amelyeknek megoldása feltétlenül kifizetődne. Mindenekelőtt egy hengszárítóra volna szükségünk. Ha azonban ezenkívül még egy prést és egy külső szárítót is

kapnánk, a termelést 20—30 százalékkal tudnánk emelni. Egyik akadály, sajnos, hogy a meglévő öreg kazán nem bírja már el az új gépeket. Ezt azonban mindenképpen ki kell cserélni, mert már most is csak nyolc légkör nyomással üzembiztos.

— És még volna valami. Említettem már, hogy 20—25 köbméter bútortárolást gyártunk havonta terven felül. Véleményünk szerint még többet is lehetne termelni, ha megoldanánk a dolgozók anyagi érdekeltségét a tervek túlteljesítésében.

★

A hallottak és látottak alapján úgy véljük, hogy a bútortárolás jó kezében van Lendvai Zoltánnál, mert bár csak rövid hónapokkal ezelőtt vette át az üzemet, de a problémákat és azok megoldását jól látja. Még jelentősebb azonban, hogy nem a legmegfelelőbb feltételek között, betanított munkásokkal, sok új és állandóan cserélődő dolgozókkal tervét teljesíti és árujának minősége kifogástalan. Hogy az üzem a népgazdaság előnyére még többet és jobbat termeljen, az elmondott nehézségek megoldásában — a lehetőséghez képest — segítségére kell lenni.

Kooperációs TANULSÁGOK

A szolnoki Erdért telepen hallottuk, hogy a gőzfűrésznél nagy rönkzúdulás van. Naponta 20—30 vagon fenyő is érkezik Záhonyból, de előfordult már, hogy 60 vagon érkezett be hozzájuk egy nap alatt. Hazafelé, vonatindulás előtt villám látogatást tettünk a gőzfűrésznél, a Budapesti Fűrésztelep szolnoki telepén.

A telep rönktere telve van. Hatalmas máglyasorok, majd tízezer köbméter rönk tárol itt. Kérdésünkre elmondják, valóban sok nehézséggel kellett és kell megküzdeniük a zavartalan rönk fogadás érdekében. Az év közepén már-már kifogyóban volt a rönk-készletük, amikor a Lignimex a nehézségekben segíteni igyekezvén több száz köbméter vékonyabb rönköt irányított Szolnokra. Ez azonban inkább további nehézségeket okozott. A fűrészelési célra vastagságánál fogva alkalmatlan rönk feleslegesen foglalta el a helyet, s kétszeres munkát is okozott. Ismét vagonba kellett rakni, továbbítani a bányák felé. Közben pedig már megindult a rönk „zúdulás” is. A telep a szinkron tervek szerint naponta 14—15 vagon rönköt képes fennakadás nélkül fogadni. A két-három, sőt négyszeres mennyiség fogadása jelentős többlet-költséget emészt fel.

A vállalat központja, de maga a telep is felvette a kapcsolatot a Lignimex-szel. Voltak Záhonyban is. Kérték az ütemesebb szállítást, valamint a fűrészelési célra megfelelő rönk küldését. A Lignimex szak-

emberei is több ízben keresték fel a telepet.

Ma már az eredményes kooperáció révén sikerült a vékony rönk szállítását teljesen kiküszöbölni. De az ütemes szállítás körül még mindig baj van. Habár mindkét fél, a Lignimex és a Budapesti Fűrésztelep igyekeznek segíteni a kérdésben. Reméljük, hogy a két vállalat még szorosabb kooperációja révén sikerül a további nagy mennyiségű rönk zavartalan fogadását és tárolását biztosítani Szolnokon.

A szárítás technikája külföldön

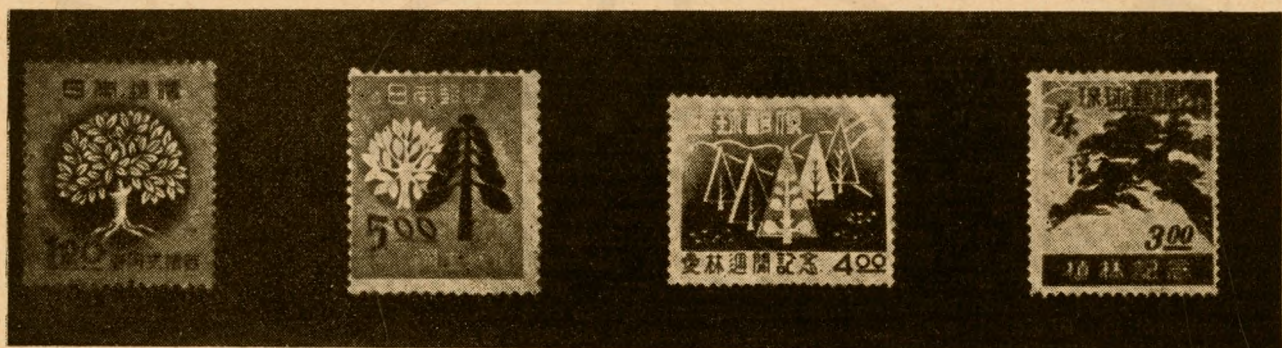
A moszkvai „Derevopererabartüvajúscsaja Promüslennoszt” szerint a külföld manapság nagy figyelmet szentel a fa magas, 100 C°-ot meghaladó hőmérsékleten való szárításának. A felső határ: 125 C°. Az eljárás frissenvágott és levegőn szárított tülevelű fa szárítására egyaránt alkalmas. A szárító közeg áramlási sebessége 1,5—2 m/sec között változik. Terjedőben van a túlhevített gőzzel való szárítás is. Ehhez különleges berendezést használnak. A kiváló minőség eléréséhez a fizikai összefüggések ismerete elengedhetetlen. Sokat foglalkoznak a paraméterek helyes beállításával.

Az Unasyva érdekes beszámolót közöl A. C. Garra d angol gyűjtő anyagára támaszkodva a világ erdőgazdaságának szerepléséről az egyes országok bélyegein. Húsz országot sorol fel, ahol kisebb vagy nagyobb bélyegsorozatok jelentek meg erdészeti vonatkozású rajzokkal. A Szovjetunió a mezővédő erdősávokra vonatkozó határozat kibocsátása idején, 1949-ben hozott forgalomba hat címletről

álló sorozatot. A legtöbb ország a Fák Napja vagy Fák Hete ünnepségével kapcsolatban bocsátott ki erdőket és fákat ábrázoló bélyegeket. Több bélyegsorozat jelent meg az 1954-ben Indiában megtartott negyedik nemzetközi erdészeti kongresszus alkalmával. A finn erdészeti bélyegsorozat viszont még az 1949-es harmadik nemzetközi erdészeti kongresszus idején került forgalomba. A norvég bélyegsorozat

1948-ban bocsátották ki a norvég erdészeti egyesület fennállásának ötvenedik évfordulóján. Az Egyesült Államokban már régebben, 1932-ben hoztak forgalomba erdészeti bélyegeket a Nebraska államban 1872-ben megtartott első Fák Napja hatvanadik évfordulója kapcsán. Egyik legszebb színes bélyegsorozat a kilenc címletről álló venezuelai kibocsátás. A román bélyegsorozatot 1954-ben bocsá-

tották ki, amikor erdészeti hónapot tartottak az erdőgazdálkodás népszerűsítésére, de azóta már három ízben bocsátották ki újabb erdőgazdasági és vadgazdasági bélyegeket. Ezekből a bélyegekből közülünk mutatóba néhányat lámpunkban. Azt hisszük, hogy a húsz ország példája a Magyar Postát is ösztönözheti arra, hogy megfelelő alkalommal erdőgazdasági vonatkozású bélyegsorozatot bocsásson ki.

Viták – vélemények

Az erdészek jogai és kötelességei

Helyeslem, hogy kormányrendeletileg meghatározták az erdészek jogait és kötelességeit. Ezáltal az erdészek eleget tudnak tenni gyakorlatban is a rájuk rótt feladatoknak. Eddig az volt a helyzet, hogy az erdészeti dolgozói nem voltak urai az erdőnek, mert hiába tettek följelentést tolvajok, rendbontók ellen, ha nem volt tanúnk, az elbíráló bíróság fölmentette a bűnöst. Most megváltozik a helyzet, mert az erdészek hatósági személynek minősülnek. Az én véleményem szerint sokszáz-ezer forint megtakarítás keletkezik abból, hogy egyenruhában, hatósági személyként az erdészek fel tudnak lépni az erdőt bitangolókat ellen, így megvédik a népgazdaság érdekeit.

Petkőczy Henrik
kerületvezető erdész,
Bátaszék.

Mindennél fontosabb, hogy egységes ruhánk legyen. Ellene vagyunk annak, hogy zománcjelvényt írjanak elő, inkább tölgylevéllal jelezzék a ruhán, hogy az erdőgazdasághoz tartozunk. Különösen a fiatalok támasztanak komolyabb igényt az új egyenruhával szemben, mert izléstelen ruhát nem szívesen vennének fel. Az is természetes, hogy az egyenruhának alkalmazkodnia kell a fegyverhez is. Ezáltal azt értjük, hogy a rangjelzést, amit szükségesnek tartunk, inkább a kihajtókán szeretnénk látni, mint a kabátban vállpánt formájában. Ezt azért mondom, mert a fegyver használatában a vállpánt akadályozza az embert. Az is előnyös volna, ha nem egyféle ruha készülné, már nem a kabátra gondolok, hanem a nadrágra, nevezetesen bugygyos térdnadrág, csizmanadrág típus is jó volna, hiszen az erdőben van olyan időszak, mikor a pantalló használatát csöppet sem előnyös. Ha központilag készítik az egyenruhákat, akkor különösen gondoljanak arra, hogy ne legyen szűk, mert a legutóbbi vászonadrág bizony nagyon kényelmetlen volt. A mi véleményünk szerint zöldesszürke szín volna a legjobb. Persze az is helyes, hogy a jogok mellett előírják az erdészeti dolgozók kötelességeit is. Ezáltal még megbecsültebbé válik az erdész és mindenki, aki hatósági személyként az erdő területén dolgozik.

Novák László
kerületvezető erdész,
Karapancsa

En Romániában végeztem el az erdészeti iskolát és a romániai tapasztalat szerint azt mondom, hogy nagyon fontos rendelet az, amelyik szabályozza az erdészek jogait és kötelességeit. De egy pillanattal se essünk

tevédesbe, nem elég az egyenruha, ahhoz megfelelő fegyelmet is kell tartani. Romániában térdnadrág, tányersapka illik az erdészruhához, ott katonás fegyelem uralkodik az erdészeti dolgozók soraiban. Az én véleményem szerint Magyarországon az erdészkalap viselete helyesebb, mint a sapka. Ami a román egyenruhát és a fegyverviselést illeti, ott azért van katonai fegyelem, mert a fegyvert az állam veszi és ennek következtében a puska gondozására, annak használatára az állami előírások kötelezőek. Ott az erdészeket még az elhasznált töltényekről is beszámoltatják.

Kopasz Tibor
erdőgazdasági szakelőadó,
Baja

Néhány kérdést fölvetek az erdészek jogai és kötelességei című kormányrendelet végrehajtásával kapcsolatban. Ezek a következők: 1. szeretnénk tudni, hogy ki köteles esküt tenni, mert a rendeletben általában csak erdészről van szó. 2. A revizor, az erdőgazdasági központi előadó a kiszállásnál hatósági személynek számít-e? Ez azért fontos, mert nem régiben az egyik erdészletben központi ember vett észre falopást. De ha nem számít hatósági személynek, akkor a revizor, az erdőgazdasági központi dolgozója nem léphet fel hatósági eréllyel a rendbontók ellen. 3. Milyen lesz a fegyver, sörétes vagy golyós. 4. A fegyvert ki veszi, az erdőgazdaság vagy pedig személy szerint kell azt megvásárolni?

Suba János
dunaártéri erdőgazdaság

Tizennyolc kilométeres hosszúságban terül el az én erdészletem, amelyben kerületvezető vagyok. Azért szólok most hozzá az erdészek jogai és kötelességei című rendelethez, mert ezen a területen Dunaszentbenedeken, az úszószigeteki részen eddig tehetetlenek voltunk a spekulánsokkal szemben, de most úgy látom, hogy a rendelet lehetőséget ad az erdő védelmére. Az én területemen Gyüri Sándor huszonöt marhát bérel Paksról, helyesebben ennyi marhát fogott föl azzal, hogy az erdőgazdaság területén legelteti. Ennek a Gyüri Sándornak, de másoknak is nincs egy talpalatnyi legelő területe sem, mégis képes arra, hogy húsz-huszonöt marhát nyaraltasson, teletessen, s ezzel komoly kárt okozzon az erdőben. A közbirtokossági erdőben százezer forintokra rug az a kár, ami a legeltetések nyomán keletkezik. Eddig ez ellen nem tudtunk mit tenni, mert a bejelentéseket ugyan számba vették, de aztán tovább legeltették a sarjerdőt, tiporták, bitangoltak ben-

ne. Annál is inkább nehéz volt eddig eljárni a kártevők ellen, mert gyakran előfordult, hogy más és más járás vagy megye területéről kerülnek elő az engedély nélküli legeltetők és amíg nem voltunk hatósági személyek, velük szembe nem tudtunk fellépni.

Varga Rudolf
kerületvezető erdész
Dunaszentbenedek

Balesetvédelem – önvédelem

A szegedi gyufagyár dolgozója vagyok. 1956. októberében még a ricsitrendezőben dolgoztam, ahol baleset ért. Szerintem a balesetem nem az én hibámból történt. A ricsites láda ugyanis már napokkal azelőtt nem volt kitisztítva és kifogyva a hulladéktól. Folyamatos munkám alkalmával a ládából falapáttal szedtem ki az anyagot, a láda alján levő gyufaméreg felrobbant és súlyos égési sebeket szenvedtem. Azonnal a kórházba szállítottak.

Sebeim csak három hét múlva gyógyultak meg. Az arcomon első, a karomon második és harmadik fokú égési sebeket kaptam.

Arra kérem dolgozó társaimat, hogy a szabályok betartásával végezzék a munkájukat és tartsák be azt is, amit a balesetvédelem előír.

Prókai Pálné

Erdőnevelési bemutató a püspökladányi kísérleti erdészletben

A debreceni erdőgazdaság és az Országos Erdészeti Egyesület helyi csoportjának közös rendezésében a nyár folyamán jól sikerült erdőnevelési bemutatót tartottak az ERTI püspökladányi szikkkísérleti állomáson és a püspökladányi kísérleti erdészletben. A bemutató az új erdőnevelési utasítás irányelveinek érvényesülését tárta fel a korszerű sikvidéki erdőnevelés biológiai alapjainak tisztázásával. Igen sok helyen, így éppen a debreceni erdőgazdaságnál is eddig keveset törődtek a gyéritések során az erdő függőleges tagoltságának, tehát a többszintűségnek a kialakításával. A gyakorlatban előforduló másik jelentős hiba, hogy a kijelölések és a fatömegbecslések csupán „ézésre” történnék, alapos biológiai megfontolás és részletes felvétel nélkül. Az új erdőnevelési utasítás előírja tisztítási és gyéritési próbaterületek kijelölését és azok részletes elemzését. A bemutató során a résztvevők több ilyen elemzést végeztek és meggyőződhetek arról, hogy milyen fontosak, sőt nélkülözhetetlenek az állományelemzések nem csak az új, korszerű szemlélet kialakítása és elmélyítése érdekében, hanem a gyakorlati munka megjavítása szempontjából is. A debreceni erdőgazdaság a bemutató tanulságai alapján valamennyi erdészletnél előírja hasonló elemző munka elvégzését.

Tóth Béla
ERTI tudományos munkatárs,
Püspökladány

Az ocszígátsítások faanyagának berendezése

Az elmúlt évek nagyobb ütemű ocszígátsítása egyre nagyobb jelentőségű, mint faanyagot termelő terület is. A legelő és a mezővédő sávok nyártelepítései lassanként teljes záródást érnek el és éppen ezért a szakszerű kezelés megkívánta gyéritések időszerevé válnak. Felvetődik azonban a kérdés, hogy az így kitermelt fatömegnek mi lesz a sorsa. Fásításaink tervezésekor ugyanis a legnyomósabb érünk mindig a falu fával történő ellátása volt. Másrészt iparunk egyre nagyobb faanyag-szükségletének kielégítését is szeretnénk szolgálni. Félő azonban, hogy ha a falu lakosságára bizzuk a fa kitermelését és hasznosítását, minden olyan anyagot, ami falusi viszonylatban szerfaként nem használható fel, tűzijának fognak termelni, jöllehet papírfa vagy egyéb

vékony szerfa-választék is kikerülne belőle. Úgy gondoljuk, helyes lenne, ha mindkét szempont kielégítésére az OEF rendeletet adna ki. Javaslatunk az, hogy a tűziját és olyan szerfát, amely helyben felhasználásra is alkalmas — épületfa — vissza kellene hagyni a fásító céljaira, az egyéb faanyagot viszont a fásító köteles legyen felvásárlásra felajánlani a legközelebbi erdőgazdaságnak. A munka elvégzését a fásító végezné. A szakszerű kijelöléshez és hossztoláshoz természetesen az erdőgazdaságnak kellene segítséget adnia. Ily módon a fásító nem járna rosszul, mert a faanyag őt érintő részét megkapná, ugyanakkor a népgazdaság számára szükséges anyagért is méltányos összeget kapna.

Varga László
Keszthely.

tásának, alkalmazásának lehetőségeiről, előnyeiről dr. Roth Gyula tartott bevezető előadást. Utána Bánky Gyula ERTI tudományos munkatársa ismertette a szilvászáradi szálaló terület mai helyzetét. A helyszíni bejárás után hosszabb szakmai vita következett, amelyben a bizottság valamennyi tagja résztvett. Különösen élénk vita folyt a feltárás műszaki feladatairól és ezzel kapcsolatban Jahn Ferenc az egri erdőgazdaság műszaki csoportvezetője kifejtette, hogy az OEF műszaki osztályának véleménye szerint a drótköteles kezelítő berendezés oldja meg a problémát. Egyértelmű volt az a vélemény, hogy a szálaló gazdálkodás a legelterjedtebb, a bővített újatermelést megvalósító erdőgazdasági forma.

Bíró Lajos
főmérnök, Eger

Erdőállományaink szakszerű neveléséért

Az új erdőnevelési utasítás a fejlett erdőbiológiai elvekre épül fel. Ezeket az elveket minden erdősznek ismernie kell, mert csak ezek alapján tudja jól alkalmazni a korszerű erdőnevelési eljárásokat. Országsszerte készülnek az erdősznek ezekre a vizsgákra, amelyekben számot kell adniuk, hogy milyen mértékben sajátították el az utasítás elveit és gyakorlati előírásait. Ebben a vonatkozásban igen komoly és rendszeres munka folyik a tállyai erdőszetnél. Havonta más-más erdőszetben tartanak megbeszélést és vitatják meg a kontrollterületek, a szakszerű nevelővágások megfigyelésével az erdőnevelési utasítás gyakorlati megvalósításának lehetőségeit. Ilyen módszerekkel bizonyosan a vizsgák is eredményesek lesznek.

Kolonits György
Eger

A vezetékoszlopok újszerű konzerválása

A szakaszos telítést és a mélyoltást, ismerteti a stuttgarti „Holz“, mint új védőeljárás. Az előbbinél az oszlop csúcs-, közép- és talprészét külön-külön, bitumenből vagy egyéb anyagból készült, bizonyos szélességű szalaggal veszik körül és vízmentesítő anyaggal itatják át, amely a sugár irányában az oszlop tengelye felé, a csapadék hatására pedig a tengely irányában lefelé szivárog. A mélyoltás pedig úgy történik: az oszlopba hegyes eszközzel 70–80 mm mély lyukat fúrnak s ezekbe köbméterenként mintegy 1,8 kg telítő folyadékot fecskendeznek be. Az eljárást gépesítették: a rönk egy keretfűrész-szerű berendezésen halad át és közben kapja az oltásokat. A lap szerint mindkét eljárás számottevően növeli az oszlopok élettartamát. Kísérleti úton azt is megállapították, hogy a mélyoltás egyáltalán nem csökkenti a szilárdságot.

Tatán a kecskék, tyúkok gazdálkodnak ?

Tavaly Tata parkvárossá fejlődésének két fontos mozzanatát rögzítettük lapunk hasábjain. Az egyik örvendetes eredmény a tatai park természetvédelmi területté nyilvánítása, a másik a park és a város fejlesztési tervének ankétszerű megvitatása volt. Csaknem kétszáz szakember és a kivitelezésben illetékes megbízott vett részt Tata parkosítási értekezletén s megszületett a határozat, mely szerint az úgynevezett „Angol park“ tervszerű rendezéséért a tanács, a népfrentbizottság és az edzőtábor közösen felelős. Az erdőgazdaságra s elsősorban a tatai erdőszetire az erdőszítések, fásítások, ápolások kivitelezése hárult.

Mi történt egy esztendő alatt?

Az erdőgazdaság komolyan vette feladatát, hiszen az erdősznek fáj legjobban, hogy az arborétumszerű tatai népkert csaknem egy évtizeden át gondozás nélkül szynyelt. Megkezdtek a park gondozását, felújítását. Ritka exóta-fákat hoztak. A tönkrement egyedeket eltávolították és csemetével, suhánggal, sorfával pótolták. A park útjait védődróttal választották el a növényzettől. Illés László és Ferencz János irányította a tatai erdőszet részéről a kivitelezést s gondos, szorgos erdőszítők munkacsoportok végezték a szép feladatot. Egy esztendő alatt csaknem 50 000 forint munkabért fizetett ki az erdőszet a park rendbehozására.

S mi a látszata a munkáknak?

A park egész területén feltalálni a szakértő, gondos kéz nyomát, de megtalálható — sajnos — a hozzá nem értés, gonoszság számos jele is. Az egész országban ritka fiatal exotákat karácsonykor tövestől kilopták. A kecskék csaknem állandóan a park területén legelésznek. A Hattyúliget-utcai lakók áttörték a park kőfalát,

hogy tyúkjuk bemelessenek a park zöldjébe. Kelletlen emberek letördelték a tulipánfát, és a többi fiatal ritkaságot. Egyesek még a védőkarókat és drótokat is ellopták.

Ezért a megengedhetetlen barbárságot elsősorban a tanács felelős, mert a park őrzéséről neki kell gondoskodnia. A tanácsnak illetet volna anyagi fedezetet teremtenie ezekre a jelzőtáblákra, amelyek felhívták volna a figyelmet a parkban található ritkaságokra és egyúttal tanítottak volna is. Varga Béláné, a mezőgazdasági osztály vezetője azonban csak a legelőfásításokról tud néhány száraz adatot, a park szépítésére érdekében végzett fáradozásokról mit se tud s még kevesebbet a kártevésekről.

Szint van arról, hogy további 100 000 forintot fordít az erdőszet a park fejlesztésére, ápolására. Vajon az újabb beruházásokra az eddigiekhez hasonló sors vár?

A tatai park ügye sürgős intézkedést követel!

A bővített újatermelés útján

Az Országos Erdészeti Egyesület erdőművelési szakcsoportja a nyár folyamán dr. Róth Gyula Kossuth-díjas egyetemi tanár vezetésével szakmai vitát tartott Szilvászváradon a szálaló erdőgazdálkodás kialakításáról. Megjelentek a tapasztalatcserén az egri erdőgazdaságnál gyakorlatot végző negyedéves erdőmérnökhallgatók is és résztvett Elek István nyugalmazott erdőmérnök, aki 86-ik évében is jó egészségben vett részt a helyszíni bemutatón.

A szálaló erdőgazdálkodás kialakí-

A nehezen csírázó magvak kísérleti vetéseinek eddigi eredménye

A nehezen csírázó magvak vetésére vonatkozó kutatási téma az elmúlt évben lezárult. Elkészült a zárójelentés is, amely az 1953-ban kezdődött kutatás négy esztendejének eredményét foglalja össze. Ez idő a'att 38 különböző fa és cserje magjának vetése szerepelt kísérleteinkben, összesen 1010 parcellán. A kutatás köz-benső eredményeiről menet közben több ismertetés je-lent meg különböző szaklapjainkban. Ezekben foglal-koztam a kutatás módszereinek részletes leírásával, a probléma elméleti megvilágításával és néhány fonto-sabb tanulssággal. Mindezekre itt nem térek vissza, ha-nem mintegy összefoglalásképpen rövid ismertetést adok a zárójelentésnek azokról a megállapításairól, amelyek gyakorlati szempontból a legfontosabbak.

A kísérletek elsősorban szabadföldi vetéssel történtek. A magvakat különböző érési állapotban kis par-cellákba vetettük; a húsos termésűeket párhuzamosan, két variációban: húsos burokkal és megtisztítva. A sza-badföldi vetési kísérleten kívül vizsgáltuk a húsos ter-mésűek burkának csírázásgátlását, valamint a tárolás hatását a csírázás menetére. A szabadföldi kísérletet virágcserepekre történt vetéssel ellenőriztük és félüzemi kísérleti vetést is végeztünk a kisparcellás kísérlet eredményeinek kipróbálására.

Igen hosszadalmas és nem ide tartozó munka lenne a kísérletek eredményeit fajonként részletezni. Ezért csupán a kutatás legfontosabb eredményét foglalom össze.

A nehezen csírázó magvakat négy csoportba lehet sorolni, aszerint, hogy a szedés utáni első ősszel milyen mértékben vehetők.

Ősszel biztosan vehető	Őszi vetése biztató	Őszi vetése egyelőre kockázatos	Ősszel nem vehető
1	2	3	4
Korai juhar	Tatárjuhar	Gyertyán	Egybibés-galagonya
Hegyi juhar	Magaskőrís	Budai berkenye	Cseregalagonya
Mezei juhar	Virágskőrís	Cserszömörce	Bibireses kecskerágó
Nyugati ostorfa	Kései-meggy	Hólyagosmogyoró	Orgona
Ezüstfa	Madárberkenye	Husosom	Kányabangita
Madárcseresznye	Csikoskecskerágó	Közönséges boróka	Ostorménbangita
Zselnicemeggy	Mogyoró	—	Homoktövis
Török-meggy	Csörgőfa	—	—
Vadkörte	—	—	—
Kökény	—	—	—
Feketebodza	—	—	—
Vörösgyűrűsom	—	—	—
Vadrózsa	—	—	—
Fagyal	—	—	—
Varjútövisbenge	—	—	—
Kutyabenge	—	—	—

Természetesen ez a besorolás nem lehet végleges, mert a további kísérletek során a 4. csoportban levő is bekerülhet az elsőbe. A 2., 3. és 4. csoportba ugyanis azokat soroltam, amelyek esetében a rendelkezésre álló kísérleti anyag határozott állásfoglalásra még nem elégséges. A 2. csoportba tartozó magvak őszi vetésével is lehet foglalkozni, de csak kismértékben. A 3. csoportba tartozó magvakat csak ott vessék, ahol már megbizható helyi tapasztalatok állnak rendelkezésre.

Az 1. és 2. csoportba tartozó fa- és cserjefajokról vetési naptárt állítottam össze a közölt táblázatban. A folytonos vonal azt az időtartamot jelenti, amelyben a mag egyaránt vehető. Gyakorlati szempontból azok a fajok tarthatnak legnagyobb érdeklődésre igényt, amelyeket október-novemberben lehet vetni. Ekko-ra már a szükséges terület előkészíthető. Azoknak a fajoknak az esetében, amelyeket korábban kellene elvetni, azt javasoljuk, hogy a magot szedjék meg a táblázatban feltüntetett időben és ha a vetést valamilyen ok miatt még nem vehetik el, azt a vetésig rétegeljék. A táblázatban látható szaggatott vonal ilyen eshetőséget jelez.

A lefolytatott kutatásnak inkább gyakorlati jelentősége van, elméleti szempontból sok kívánni valót hagy maga után. A kutatás négy éve annyira rövid egy ilyen kiterjedt, igen sok fa és cserje magját magabafoglaló tárgykör megoldására, hogy a problémába mélyebben hatolni nem lehetett. A gyakorlati igény sürgető pa-rancsszavának kényszere alatt, valamint a személyi, anyagi és felszerelésbeli szűkre szabott lehetőségek között olyan egyszerű módszereket választottam, amelyek a fenti nehézségek ellenére a legtöbb és leghamarabb hasznosítható eredményt adják. Az elméleti kérdésekben való elmélyedés a lefolytatott kísérletek alapján a további kutatás feladata.

Az elmondottak ellenére elméleti vonatkozásban is előre jutottunk. Megismertük az egyes fajok magjának sajátosságait, rávilágítottunk arra, hogy az átfekvés a legtöbb faj magjában környezeti hatásokra kö-

F a j	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Megjegyzés
	h ó n a p						
Korai juhar				—			Vetés 1 hétig tárolt mag-gal
Hegyi juhar			—	—			A begyűjtött magot nem szükséges nyomban el-vetni
Mezei juhar			—				Szedés után mielőbb vetni
Nyugati ostorfa				—	—		Vetés előtt deszka között összemorzsolni
Ezüstfa				—	—		Termésburokkal együtt
Madárcseresznye	—			—	—		A csontár magot mielőbb vetni vagy őszi vetésig tárolni
Zselnicemeggy				—			A magot kimosni nem feltétlen szükséges
Török-meggy	—			—	—		A csontár magot mielőbb elvetni vagy vetésig rétegelni
Vadkörte			—				A termés összetörve, vagy a mag kimosva
Kökény				—			A magot húsos burkában ne tároljuk. Csontár magot vetünk
Feketebodza			—	—	—		Kimosott maggal
Vörösgyűrűsom			—	—	—		Kimosott maggal
Vadrózsa		—					Kimosott maggal vagy a termést összetördelni
Fagyal				—	—		Húsos burokkal együtt
Varjútövisbenge				—	—		Húsos burokkal együtt
Kutyabenge				—	—		Húsos burokkal együtt
Tatárjuhar			—				Húsos burokkal együtt
Magaskőrís			—				—
Virágskőrís				—			A szedett magot mielőbb elvetni, vagy vetésig rétegelni
Kései-meggy			—				Csontár maggal
Madárberkenye				—			A magot mielőbb vessük el termésburokától megtisztítva
Csikoskecskerágó			—				Termést összetördelni
Mogyoró			—				—
Csörgőfa				—	—		—

vetkeznek be és elkülöníthetjük a fajokat aszerint, hogy melyek vehetők össze, általában melyek azok, amelyek vetése rövid időre korlátozódik, vagy melyek vetését kell az eddigi szokásos módon rétegeléssel végezni.

Fontos elméleti megállapítás az is, hogy a csírázást gátlás a mag különböző érési szakaszában nem egyformán érvényesül. Általában a csírázást gátlás az érés felé fokozódik.

Az úgynevezett viaszérésben a nehezen csírázó magvak közül csak néhány vehető. E fogalomnak hazai irodalmunkban és a gyakorlatban történt elterjedése helytelen, mert a viaszérés a gabonaneműek magjára jellemző. Fák és cserjék vonatkozásában néhány kivételtől eltekintve viaszérésről beszélni nem lehet. A mag endospermiuma először kocsonyás, majd nyersdiószerű állapotba megy át. Ez az érés kezdeti stádiuma.

A legtöbb nehezen csírázó mag csak abban az esetben kelt kielégítő eredménnyel, ha ősz közepe táján a beérett magot vetették el. Van néhány faj, amelynek vetését egészen késő őszi ki lehet tolni. Általában a késői vetés az átfekvés mértékét fokozza.

Az elmondottak alapján tehát a további kutatás során a probléma elméleti oldalát kell előtérbe helyezni. Elsősorban csírázás-fiziológiai vizsgálatokkal fel kell deríteni a csírázást gátlás okát és megszüntetésének módját. Moglehet, hogy nagyon sok nehezen csírázó

mag hosszadalmas rétegelésével bajlódunk, holott a terméshurok eltávolításával vagy rövid ideig tartó hőkezeléssel a gátlást meg lehetne szüntetni.

Fontos feladat annak felderítése is, hogy a begyűjtött mag hosszabb-rövidebb ideig való tárolása a vetés előtt milyen mértékben hat a csírázás menetére. Különösen a húsostermésűek esetében lényeges ez, ahol a termés gátló anyaga tárolás alatt az endospermiumba hatolva esetleg a csírázó képességet részben vagy teljesen megszünteti.

Sürgős feladat a kisparcellás kísérletek eredményének felülvizsgálata is, hogy esetleges meglepetések és komolyabb károk elkerülhetőek legyenek.

A négy esztendeig tartó kísérletek során az üzem szakemberei nélkülözhetetlen segítséget adtak elsősorban a kísérletek kivitelezésével. Ha e tekintetben volt is sok nehézség, az nem a kísérletek iránti közöny, hanem a körülmények következménye volt. Különösen az alább nevezettek támogatását kell kiemelni és megköszönnöm: a bajai erdőgazdaságnál Kiss-Tóth Tamás, a budapesti erdőgazdaságnál Böles István és Hir Gyula, a békésmegyei erdőgazdaságnál Sipos Sándor, a gödöllői erdőgazdaságnál Cselédes Lajos. Nagy segítségemre volt intézetünk ráckevei kísérleti állomása is Mátyás Vilmos és Marjai Zoltán személyében.

Papp László
ERTI tudományos kutató

Négy év kemény munkáját követő képesítő vizsga után tanulmányúton vettek részt a soproni erdészeti technikum levelező hallgatói. Az út célja olyan erdőgazdaságok, üzemek és tájak megtekintése volt, ahová dunántúli erdész csak nehezen juthat el. A távolabbi cél pedig hazánk erdőgazdaságilag is fontos részeinek megismerése kapcsán az általános és szakmai műveltség növelése.

Így látogattunk el a Szénbányászati Minisztérium előzékeny és gyorsan kiadott engedélyével a Tatabányai Szénbányászati Tröszt VII-es aknájába. Az itt látott szénfejtés, meddővázás megtekintésekor a vezetésünkre kirendelt elvtárs hasznos tudvalókkal gazdagította gyér bányaművelési ismereteinket. A bányafa felhasználásának megtekintése pedig méginkább növelte végzett technikusaink tudását és főleg felelősségérzetét.

Másnap a FURLEM. Előzékeny és figyelmes szakmai vezető ismertett meg bennünket a rétegelt lemez készítés technológiájával. Különösen hasznos volt a látogatás a jobb rönkművelés szempontjából s mert gazdag tapasztalatot adott a fa ipari feldolgozásának területéről.

A mátyáshegyi kopárfásítás megtekintése volt a következő állomás. Megismertük a sokrétű feladat éghajlati, talaj- és növénytanai vonatkozásait.

Három napot a Bükkben töltöt-

NYÚL, FOGOLY, FÁCÁN

A vadállomány óriási értéke népgazdaságunknak. A közvetlen haszonnal azonban sokkal nagyobb egyes vadfajok, elsősorban a fogoly és a fácán közvetett haszna a növényvédelemben. Vadállományunkat éppen ezért óvni, ápolni, gondozni kell. Ennek módszereit ismerteti a könyv, a hazai és külföldi kísérletek eredményei és a gyakorlati tapasztalatok alapján. 310 oldal. Ára: 42.— Ft. Mezőgazdasági Könyvkiadó

tünk. Amennyire lehetett a rövid idő alatt igyekeztünk megismerni a bükk állományokat, speciális erdőgazdasági feladatokat és turisztikai érdekességeket. A Bükkhegység gazdagságára jellemző, hogy ilyen rövid idő alatt is sokat adott nekünk. Szalajka völgy — Hármaskút — Bánkút — Bálványkő — Öserdő — Jávorokut erdészeti érdekességei és táji szépségei után jött Lillafüred, hogy elhomályosítsa a Bükk szépségeire talált eddigi jelzőinket. A bükk tanulmányút lezárásaként megnéztük még e napon az Északmagyarországi Fűrészek miskolci üzemét. Hallgatóink élénk eszmecserét folytattak a látottakról az üzemi szakemberekkel.

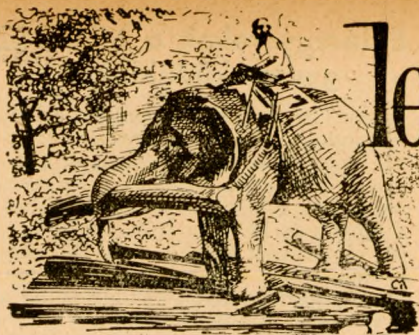
A következő két napon a nyiregyházi erdőgazdaságot látogattunk meg. Ártéri és homoki problémák érdekelték bennünket és képet szerettünk volna adni az Alföldről hallgatóinknak. Az itt eltöltött napok ennél lényegesen többet nyújtottak. Debreczeni Imre igazgató és Kovács József erdőművelési csoportvezető voltak vezetőink és gondoskodtak arról, hogy az erdőgazdasági feladatokon, tevékenységen kívül a Nyírséget történelmi, talajtani, földrajzi és néprajzi vonatkozásaiban is bemutassák. Láttuk a tiszadobi árteret és csemetekertet, Baktalórántházán a gyermános-tölgyeseket, homoki állományokat, erdőszítések. Bátorligeten az őslápot, majd kovárványos homokot. Magtermő tölgyeseket, a Keleti Főcsatornát, és sok egyéb érdekes látni-

valót. Összefoglalásként elmondhatjuk, hogy a tervezett látóvalókon túl a jó gazdaságvezetés, a magas általános és szakmai műveltség, a vezetők és beosztottak részéről egymás iránt megnyilvánuló, fegyelem és bizalom szép példáját láttuk a nyiregyházi erdőgazdaságnál.

Utolsó napunkon a püspökladányi szikkkísérleti állomást látogattunk meg. Nem csak sziki, de általános erdészeti vonatkozásokban is fontos és érdekes tapasztalatokkal gazdagodtunk itt. Tóth Béla erdőmérnök az állomás vezetője rövid idő alatt bemutatta a nagymultú erdészeti tudományos munkahely eddigi eredményeit. Párhuzamként pedig az oázis mellett elterülő fátlan, szikes Hortobágyot láthattuk. Jó alkalom volt ez arra, hogy növelje hallgatóinkban a szakma szeretetét.

A nap befejezéseként a püspökladányi fatelítő telep munkáját tekintettük meg. Különösen a talpja minősítésénél és kapcsolásánál elkövetett hibák következményeinek megismerése volt hasznos a tanulmányozó csoport számára. S ezzel befejeződött értékes tanulmányútunk.

Varga Gábor és Farkas Imre
tanulmányi vezetők

Levelek Vietnamból

地下地鉄地下地鉄地下地鉄地下地鉄地下地鉄地下地鉄地下地鉄地下地鉄

II. Magyar erdészek segítenek Észak-Vietnam erdőgazdálkodásának korszerűsítésében

Észak-Vietnam gazdag, de eddig kevésbé kiaknázatlan erdőkincsével a francia kapitalizmus rablógazdálkodása után csak a felszabadulást követő években kezdett komolyan gazdálkodni az összes erdőket állami tulajdonba iktató kormány. Ehhez a munkához a magyar erdészet két szakemberét hívta segítségül.

Előljáróban említsük meg, hogy a

Sok millió hektár ilyen sziklakopár terül el Kínában egyetlen számottevő fa vagy cserje nélkül

tropusi őserdők, millió szúnyoggal, kígyóival, buja, áthatolhatatlan sűrűségével, a sok csapadéktól párás levegőjével főfészke a dolgozókat legyengítő maláriának. Nem csoda, ha a nép itt ezért az erdőt „elszámú közellenségnek” tekinti, s az itt dolgozó vietnamiak ezer és ezer akadálylallyal találkoznak a fakitermelésnél, közelítésnél, még inkább a szállításnál, a jó közelítési utak megépítésénél, és a nagynehezen kitermelt és ugyanígy elszállított faanyag értékesítésénél. Valóban Észak-Vietnam kormánya és népe kemény gazdasági harcot vív azért, hogy ilyen viszonyok ellenére is megteremthesse a korszerű erdőgazdálkodás lehetőségét!

A másik ellenség a tengerparti lapályokat sok százezer hektár területen elborító futóhomok megkötése; a tajfun szélviharai elemi erővel sodorják sok kilométerre a szárazföld belseje felé, falvakat, embereket, állatokat pusztítva el és mérhetetlen károkat okozva.

A természeti és az éghajlat csapásai ellen vívott harc nehézségeit még fokozza az a nehézkes szervezet, amelynek francia örökségén eddig még kevés figyelemreméltó és jótékony változtatást sikerült csak elérni. Az ideérkezett magyar erdészeti szakemberek tanácsai ezen a ponton is hasznosnak bizonyulnak. A cél az, hogy a jelenleg négy minisztérium közt megoszló erdőgazdálkodás irá-

nyítását tervszerűvé, korszerűvé tételét egy kézbe tegyék. Ma a főfelügyelet erdészeti kérdésekben a mezőgazdasági, állattenyésztési és erdészeti (röviden: földművelésügyi) minisztérium látja el s az erdészet legfőbb főnöke a miniszterhelyettes. A minisztériumban az erdészetnek főigazgatósága van, három szakmai főosztállyal, köztük a kitermelési és erdőművelési főosztály.

A másik nehézség: a szakember hiány. A fiatal államnak még nem volt módja ilyenek nevelésére. Ez a munka most indult csak meg a Hanoi-tól 10 km-re épült erdőmérnöki főiskolán, amelynek most indul meg a második évfolyama. Ez a főiskola csak most tért át a magyar erdészeti főiskola tanulmányi rendjére és tanmenetére. Szakembereket nevel majd a két éves erdészeti technikum is.

Az oktatást nehezíti, hogy ma még nincs vietnami nyelven írt erdészeti szakkönyv; a francia nyelvű bő tropusi szakirodalmat pedig csak a néhány főiskolai képzetségű szakember érti. Magyar javaslatra most a minisztériumban fordító iroda létesült, amelynek feladata egy, az erdőgazdasági alapismereteket tartalmazó vietnami nyelvű általános szakkönyv megszerkesztése a legürögösebb gyakorlati igények kielégítésére. Pár éves erdészeti kutató intézetük az eddigi tudományos témák helyett most tér át a gyakorlati erdészet kérdéseinek tisztázására. Ezek: a futóhomok megkötésére alkalmas fák, cserjék és gyomnövények felkutatása és kiválasztása, így az erre kiválóan alkalmas „Filao” cserje csemetjének tömegtermelése, a legjobb ültetési módok kikísérletezése, az erdőfelújítók jobb módszerei a fafajták fényigénye, érési ideje szempontjából, a kitermelt fa megóvása a romlástól.

Észak-Vietnam erdősültsége a statisztika szerint 40 százalékos, de a valóban kitermelhető mennyiség a nehéz terepviszonyok miatt a hatalmas faállományok, tehát a nagy erdőkincsnek mindössze 16–20 százaléka. Az erdőterület a hegyvidéken felhatol 3100 m magasságig a tengerszint felett, de a meredek lejtők, ezek sűrű aljnövényzete, (lián, páfrány, kúszónövények) a szállítást megnehezítő vizesékek, sziklakopár, az utak hiánya, építésük ezer nehézsége megannyi akadályt jelentik a gazdaságos kitermelésnek. Ezért nevezi a nép az erdőt zöld veszedelműnek!

A faállomány túlnyomó része: örökzöld lombfa. Ennek egyharmadát teszik az úgynevezett „fehér-

fák”, amelyek a mi hazai hársunkhoz, kőrisainkhoz, nyárfáinkhoz hasonlók, de kitermelésükkel eddig nem foglalkoztak, mert a „színes” fákkal ellentétben nem tartalmaznak természetes védőszert s kivágva napok alatt megromlanak, bár egy részüket kitűnő lenne lemezipari, faipari feldolgozásra. Ezek felhasználhatóvá tétele a kutató intézet feladata lesz.

Vietnamban elenyészően kevés a nyers sziklahegy, s azokat is dús növényzet borítja

A lombfáknak mintegy 146 értékes „színes” fafaja népesíti be az erdőt, kiegészítve hét fenyőfajtaival az egyes állományokban. A színes fák között 17 „luxus”-fafajta szerepel. A színes fák első kategóriájába 13, a másodikba 72 fafajta, köztük néhány tölgy- és fenyőfajta, a harmadikba 31 fafajta tartozik. Különleges kategóriába soroltak 4 fafajta, köztük van a világpiacon jelentős szerepet játszó *Tectonia grandis*. A „vas-fák”-nak 9 értékes faja van a tropusi erdőkben. Az éghajlat tropusi, párás, meleg, erősen csapadékos májustól októberig, míg száraz s kissé hűvös októbertől áprilisig. Havonta átlag két csapadékos nap van, míg a páratartalom 81–85 százalékos.

Talaja a lapályokon vörös-barna mészszegény, de feltűnő a talajtakaró sokméteres mélysége még a fátlan, kopár, a franciák által kiirtott sziklahegyeken is, amelyeket gyakran dús cserje és lágyszárú növényzet borít. Kevés a hegyoldalak eróziója is, mert ezeket alig járják állatok, s így a fűtakaró sértetlen marad. A folyók tele vannak a talaj hordalékaival; ezt a hullámozást a delták öbleibe sodorja, a dagály újra a szárazföld felé görgeti, a főszelek a szárazföld belsejébe viharozzák és évente 10 méteres sávval növelik a futóhomok óriási területét, elborítva a falvakat s a zöldülő rizsföldeket...

Kollár Gyula

Újítási előadók versenye

Az értékelő bizottság megalapította az újítási előadók versenyének legújabb eredményét. Ennek alapján a következő jutalmakat osztották ki: az ipari vállalatok csoportjában: I. Melich János (Szentendrei Kocsigyár) 700 forint, II. Bősze Ferenc (Hárosi Falemezművek) 500 forint, III. Szén Árpád (FURLÉM) 300 forint. Az erdőgazdaságok csoportjában: a nem gépesített erdőgazdaságoknál I. Rössler Károly (Székesfehérvár) 500 forint, II. Gerencsér Géza (Esztergom) 400 forint, III. Bérczy László (Gödöllő) 300 forint. A gépesített erdőgazdaságoknál I—II. Boross Jenő (Sopron) és Hortobágyi Zoltán (Sárospatak) 450—450 forint, III. Tóth Gyula (Eger) 300 forint.

Újítás fakitermelők számára

A győri erdőgazdaság címváltozása. A győri erdőgazdaság új címe: Győr, Péterffy Sándor u. 5., telefonszáma: 21-34-22-68.

Újabb természetvédelmi terület. Az Országos Természetvédelmi Tanács az égerszögi Szabadság barlangot és annak felszíni területét természetvédelmi területté nyilvánította. A csaknem 365 holdas felszíni terület túlnyomórészt a szendrői erdőgazdaság tulajdonában van.

Egyes iparifavasztékok helyi fogyasztói ára. Az Erdészeti Értesítő ez évi 31—32. száma közli az egyes iparifavasztékok helyi fogyasztói árainak újabb ármegállapítását, illetve módosítását.

Védett nyárfa. Az Országos Természetvédelmi Tanács legutóbb védetté nyilvánította a Balatonalmádi községben lévő idős tiszaháti nyárfaort — *Populus thevestina* — a fásor fájának védelme és fenntartása érdekében.

Főigazgatói dicséret. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Kazány Tibor igazgatót és Bründl Lajos főmérnököt a Fűzkitermelő és Feldolgozó Vállalat hároméves tervének alapos elemzéssel és gondos számíttással történt elkészítéséért dicséretben részesítette.

Kinevezések. Az OEF vezetője Parti István erdőmérnököt, a gemenci állami vadgazdaság vezetőjét vadászati felügyelővé nevezte ki és megbízta az erdei vadkárok elhárításának megoldásával, különös tekintettel a nemesnyártelepítések vadkárelleni védelmére. Ugyancsak kinevezte Hangyál Tibort a Nyugatmagyarországi Fűrészek igazgatójává. Főkönyvelővé nevezte ki Ligeti Lászlót a Fűzkitermelő és Feldolgozó Vállalathoz, valamint Váczi Lászlóné a Gyufaipari Vállalathoz.

Megbízás. Az OEF vezetője Havas István revizort megbízta a győri erdőgazdaság főkönyvelő teendőinek ellátásával.

Felmentések. Az OEF vezetője Pechtl Istvánt felmentette a nagyatádi erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöki teendőinek ellátása alól, ugyancsak felmentette Bánlaci Istvánt a Gyufaipari Vállalat eddigi főkönyvelőjét.

Évvégi leltározás. Az erdőgazdaságok álló- és forgóeszközeinek az 1956—57. gazdasági év mérlegkészítésének alapjául szolgáló leltározását 1957. szeptember 30-i fordulónappal kell végrehajtani. Az erre vonatkozó utasítás megjelent az Erdészeti Értesítő ez évi 33. számában.

A bányahányók hasznosítása. Szőnyi László, az ERTI tudományos munkatársa vetített képes előadást tartott Salgótarjánban a bányahányók hasznosításáról. Az előadás után a résztvevők megtekintették a salgótarjáni bányatelepet és környékét.

Tapasztalatszerék. Az Országos Erdészeti Egyesület keszthelyi csoportja meglátogatta a sárvári erdőgazdaságot és megtekintették a nyárfa-nemesítő telepet, az ERTI bajti kísérleti csemetekertjét és kísérleti telepítéseit, valamint Káld község határában a Farkaserdőt. Az egyesület miskolci csoportja a gépi fa-gyártmánytermelésről rendezett tapasztalatszerét, ennek során Lámfalussy Sándor egyetemi tanár tartott előadást.

A lipótfai erdőzetben gyalufogas fűrészszel kivánnak ezután dolgozni. Az eddigi mérések szerint, a gyalufogas fűrészszel végzett munka teljesítménye 35 százalékkal magasabb, mint a keretfűrész munkáé. Csak egy hiba van, megfelelő reszelőt nem kapnak a gyalufogas fűrészszelők.

Halálozás. Vermes Imre erdőmérnök, a nagyatádi erdőgazdaság kiváló dolgozója, termelési felügyelő hosszas szenvedés után 52 éves korában elhunyt. A kitűnő, lelkes erdőnevelő munkásságának eredményeit a Középrigócon és környékén létesített erdők őrzik és emlékéit hosszú ideig fenntartják.

Erdészgyerekek a MEDOSZ gyermeküdülőkben

Az előző évekhez hasonlóan ezidén is gondoskodott szakszervezetünk arról, hogy az erdészeti dolgozók gyermekei csoportos üdülésben vehessenek részt. Külön csoportban üdültek a lányok és külön a fiúk. Az üdültek időtartama két hét volt. Egyrészt a Balatonon, másrészt Budapesten, illetve Máriabesnyőn rendeztek be a gyermekek számára minden igényt kielégítő üdülöket. A szülők nyugodtan engedhették el a gyermekeket, mert *orvosi és pedagógusi felügyelet alatt töltötték pihenőjüket a gyermekek.*

Sokan közülük most voltak először távol a szülői háztól, a megszokott környezettől. Egy életre szóló élményt jelentett számukra a kellemes két hét sok-sok szórakozása.

Az üdültetés költségének jelentős részét a vállalatok fedezték és a szülőknek elviselhető terhet jelentett gyermekeik szórakozása, üdülése. A győri erdőgazdaság vezetősége ezidén hét gyermek üdültetését tette lehetővé és szerzett maradandó kedves emléket hét gyermeknek, akik *szeretettel köszönik meg a gondoskodást.*

Holy Zoltán
Győr

ÉRTESÍTÉS. A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat Budapest, V. ker., Báthory u. 10. szám alá költözött. Telefon: 123—410. A terjesztési osztály új címe: Budapest, V. Vécsey u. 4.

Ausztráliában öt évvel ezelőtt kezdték meg a madárgyűrűzést (49 fajból 6073 madarat gyűrűztek meg), és most került ismét kézre 17 faj 77 meggyűrűzött egyede — Ausztrálián túli területeken, noha hatalmas távolságon víz választja el e szigetet a gyűrűzés helyétől.

Hatnyelvű mezőgazdasági szakszótár kiadásának terve

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat Keszthelyen, a Helikon-könyvtárban rendezte meg idén a baráti államok mezőgazdasági könyvkiadó vállalatainak szakos évi konferenciáját. A megbeszélésen öt ország delegációja vett részt. Képviseltette magát a berlini, a bukaresti, a pozsonyi és a prágai mezőgazdasági kiadó. A résztvevők elhatározták, hogy hat nyelven — orosz, német, cseh, román, lengyel és magyar nyelven — mezőgazdasági szakszótárt adnak ki, tovább folytatják és kiszélesítik a szerkesztő-cseréket és rendszeresen tájékoztatják egymást kiadványaikról. Az egyes küldöttségek ezenkívül külön megállapodásokat is kötöttek könyv-átvételre és közös könyvek kiadására. A konferencia eredményességét bizonyítja, hogy a baráti államoktól ezentúl számos szakkönyvet veszünk át és a baráti államok is több magyar könyv kiadását és lefordítását vették tervbe.

Előadások. Az Országos Erdészeti Egyesületben folyó szakmai továbbképzés keretében Szegeden Tury Elemér az ERTI tudományos munkatársa a *sziki termőhelyekről*, a pécsi csoportnál pedig Botvay Károly egyetemi tanár a *talajvizsgálatok gyakorlati eredményeiről* tartott előadást.

Erdészeti kultúrház Ómassán. A miskolci erdőgazdaság új kultúrházat épített és ünnepély keretében adta át Ómassa dolgozóinak, akik nagy részt az erdőgazdaságban keresik kenyerüket. A kultúrház avató ünnepén nagy sikerrel szerepelt a miskolci József Attila kultúrcsoport.

Színes fa termelése. Ukrajnában új eljárást alkalmaztak a bútorgyártásra szánt faanyag színhatásainak megoldására. A lábon álló fába fűrt lyukakon keresztül fémsókat juttatnak a fa belsejébe és a sók felszívódása következtében különféle tartós csíkok és érzések keletkeznek a fában.

Nyugalomba vonult a Bükk legöregebb erdésze. Hetven éves korában nyugdíjba ment Puskás Pál, a Bükk legöregebb erdésze. De 53 évi tevékenység után most sem pihen, hanem az egyik vadásztársaság szolgálatába lépett. Fél évszázad alatt hatszáz vaddisznót lőtt és öt farkast.

Pályázati felhívás

Az Erdőmérnöki Főiskola (Sopron) pályázatot hirdet az erdészeti géptani tanszéken tanszékvezető egyetemi tanári vagy docensi és egy adjunktusi vagy tanársegédi állásra. A tanszékvezető állásra legalább hatéves, az adjunktusira (tanársegédire) hároméves szakmai gyakorlatot igazolni tudó okleveles erdőmérnökök és okleveles gépészmérnökök pályázhatnak. A pályázatokat mellékleteikkel együtt 1957. szeptember 15-ig kell az Erdőmérnöki Főiskolára eljuttatni. Részletes felvilágosítást a főiskola igazgatói hivatala ad.

Erdészeti géptani és marxizmus-leninizmus tanszék létesül a soproni főiskolán

A földművelésügyi miniszter a szakmai és politikai oktatás megújítása érdekében a művelődésügyi miniszterrel, a pénzügyminiszterrel, és az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjével egyetértésben utasítást adott ki, mely szerint a *soproni Erdőmérnöki Főiskolán erdészeti géptani tanszék*et és *marxizmus-leninizmus tanszék*et kell létesíteni.

Az erdészeti géptani tanszék feladata géptani ismeretek nyújtása az általános erdőmérnöki szakon, a különleges géptani ismeretek oktatása a faipari mérnöki szakon és az ezekkel kapcsolatos tudományos munka végzése. A marxizmus-leninizmus tanszék feladata az ideológiai tárgyak oktatása és az ezzel kapcsolatos kutató munka végzése.

Japánban az erózió ellen védőtelepítéseket alkalmaznak: az Európában ismert és alkalmazott módszereket honosítják meg.

Bosznia és Hercegovina földjének 48%-a erdőterület, de a valóságos erdőszültség csak 38%; (ebből rontott erdő 38%, jókarban levő 62%); a fenyvesekben hektáronként 41, a lomberdőkben 18 m³ az átlagos hiány.

Kárpátukrajnában a kolhozok az erózió elleni védelem céljából a rétegvonalak mentén, a lejtő hajlásától függően, 60—200 m távolságban 4—6 m széles, mogyoróból telepített cserjepsztrákat létesítenek, a 25°-nál meredekebb lejtőket pedig kivétel nélkül befásítják.

Ausztriában a nemrég véget ért erdőleltározási munkálatok adatai szerint 3,3 millió hektár az erdők együttes területe, ebből állandó fa-termesztésre berendezett gazdasági erdő 2,7 millió hektár; a tisztások és fel nem újult vágások területe 160 000 hektár; a hektáronkénti fakészlet 150 m³; az egész erdőterületre vonatkoztatott évi hozadék 8,5 millió m³.

A nyugat-német statisztika azt mutatja, hogy az erdészetből eredő népi jövedelem 1936 óta alig gyarapodott, holott az egész népi jövedelem ugyanezen időben 202%-ra nőtt.

A fakitermelés okozta bántalmak kérdésére és csökkentésük lehetőségére első ízben mutat rá a norvég P. F o y n: a vizsgálatok során kitűnt, hogy Norvégiában nemcsak a felnőtt munkások jelentős részének testében mutatkoztak kóros elváltozások, hanem 14—16 éves fiuk 90%-án is fel lehetett fedezni a betegségekre hajlamoság jeleit, ami a gerinccsigolyák közötti rostos porckorong leválásában nyilvánul meg.

A szociai arborétum most 30 éves, 709 fafaj, változat és hibrid tenyészik 60 hektáros területén.

Kevés oktatófilm készült eddig a lengyel erdőgazdaság számára, ezért az országon belül fokozott segítséget nyújtanak az oktatófilmek íróinak és operatőrjeinek, továbbá megindítják más országokkal is az erdészeti filmek cseréjét.

A bécsi „Holzmarkt” című lap közölte T ö m p e István nyilatkozatát, amelyet még a múlt év őszén abból az alkalomból tett, hogy viszonyozták a magyarországi szikfásítást 1955-ben tanulmányozott osztrák szakemberek látogatását.

Ijesztően elszaporodtak a farkasok Romániában: 1949-ben még csak 601, 1954-ben már 2514, a legutóbbi hat év során pedig összesen 9696 került belőlük terítékre.

Óriási gyümölcsű nemesített szentendrei egres és nagy gyümölcsű holland piros ribizke tövek kaphatók. Ára 5.— Ft. *ifj. Toronyi János kertészetében Békéscsaba, Sztraka u. 27.*

Lenin-díj
az „Orosz erdő” című regényért

Leonyid Maximovics Leonov, a nagy szovjet író „Orosz erdő” című regényéért Lenin-díjat kapott. A kitüntetés kettős jelentős számunkra, mert nemcsak az értékes művészi alkotás jutalmazását látjuk benne, hanem az erdők kérdéseinek megbecsülését is. Leonov regénye újszólván az egész világirodalomban az első olyan művészi regény, amelynek középpontjában az erdészet és az erdők sorsáért küzdő emberek állanak.

A müncheni Erdészeti Kutatóintézet 75 éves.

Szakemberhiányról panaszodik a jugoszláv erdőgazdaságot ismertető csehszlovák „Lesnická Práce” című szaklap: Jugoszlávia 8000—80 000 hektáros erdőgazdálkodásaira csak 2—2 erdőmérnök és 2—2 erdész jut.

Óriásgomba. A hegyeshalmi erdőben Csonka István gazda 3,90 kilós úgynevezett tejgombát talált.

Szerkesztőségünk új címe:

Az „Erdőgazdaság és faipar” szerkesztősége elköltözt. Új címünk: Bp., V. Báthory u. 10., telefonunk változatlanul 110—025.

ERDŐGAZDASÁG és faipar

1957. évi 9. szám. Ára 2 forint.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Főszerkesztő:

DR. BALASSA GYULA

Felelős szerkesztő:

AKOS LÁSZLO

Megjelenik havonta egyszer

Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft. félévre 12 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.

Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.

Telefon: 123-410

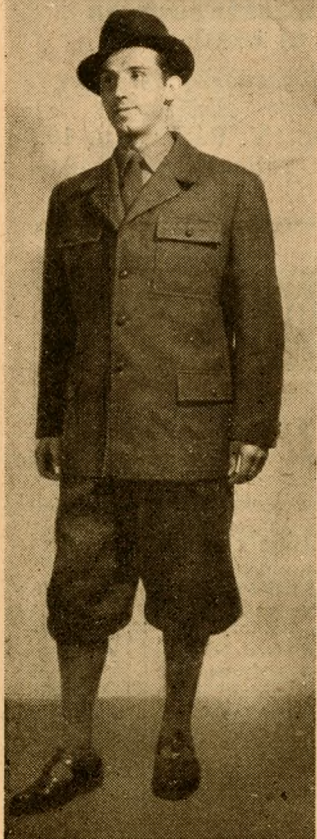
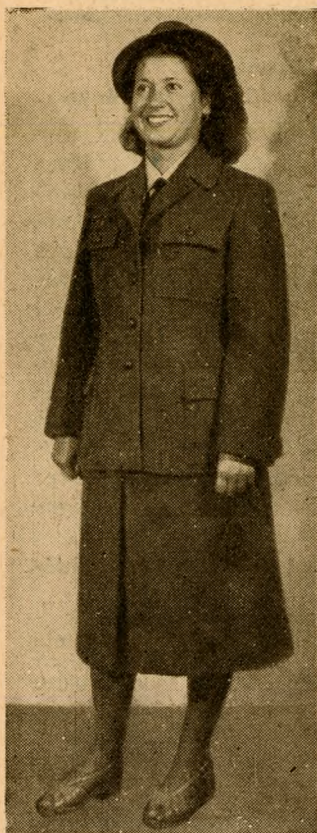
Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda. Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekk számlaszám: 61053 40873-689/2 - Révai (Fel.: Povárnay Jenő)

Példányszám: 4300

Az erdészeti dolgozók egyenruhája

Ilyennek tervezik az új erdészegyenruhát

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 40/1957. számú rendeletének 3. §-a lehetővé teszi az erdészeti dolgozók egyenruha ellátását. Az egyenruha már régi kívánsága az erdészet dolgozóinak. A rendelet alapján most azonnal megtörténtek az intézkedések a gyártás előkészítésére. 5000 egyenruha-készlet előállításához van biztosítva a hitelkeret. A szükséges alapanyagok biztosítása is megtörtént. Az egyenruha gyártása 1958. I. negyedévében kezdődik és a kidolgozott tervezet szerint a III. negyedév végén be is fejeződik. Úgy tervezik, hogy június végéig a zsávolylőtönyök, augusztus végéig a posztóruhák készülnek el.

Az erdészegyenruhát KTSZ-ek fogják készíteni egyéni mértékvtellel és egyszeri próbával. Az egyéni mértékvtel és a próba az erdőgazdaságoknál, illetve erdészeteknél a helyszínen történik. Előzetes kalkuláció szerint az egyenruhát az erdőgazdaságok egyenruha viselésre jogosult dolgozói mintegy 3000 forintért részletre vásárolhatják meg. Az egyenruha-készlet tartozékai: 1 posztó vagy kordöltöny, 1 zsávolylőtöny, 1 posztó mikádó, 1 erdész kalap, 3 ing, 1 nyakkendő, 4 pár térdharisnya, 2 pár gyapjú zokni.

A tervek szerint az egyenruha színe barnás-zöld lesz.

Sokakat érdekel az is, hogy milyen lesz a rangjelzés, kapnak-e megkülönböztető jelvényt a fegyverviselésre jogosultak? Az Országos Erdészeti Főigazgatóság Kollégiuma úgy határozott, hogy az egyenruhán szolgálati jelvény is legyen, mégpedig az erdészet őt tölgyfalevélből álló hagyományos emblémája. A szolgálati jelvény előre láthatólag foglalkozásonként és beosztásonként más lesz. Sajátos szolgálati jelvényt

kapnak az erdészek, vadászok, hajósok, vasutasok, vagyis mindazok, akik az erdészet kötelékében dolgoznak. A szolgálati jelvényt a baloldali gallér hajtóján fogják viselni, az eddigi elképzelések szerint a gomblyukban.

Az egyenruha az erdészek dolgozói részére 24 havi részletre lesz megvásárolható, az erdőgazdasági központi dolgozók és az OEF dolgozói 12 hónap alatt törleszthetik a vételárat. Vagyis az előzetes 3000 forintos kalkulációs árat figyelembevéve, az erdészeknél havi 125 forintos, az erdőgazdaságok központjában és az OEF-nél havi 250 forintos részletfizetésre szerkezthetik be a dolgozók.

Az erdészek régi vágya teljesül most, amikor elkezdik az új egyenruhák készítését. Rövidesen elkészül az egyenruhaellátás ütemezési terve is.

Rapaport József
osztályvezető

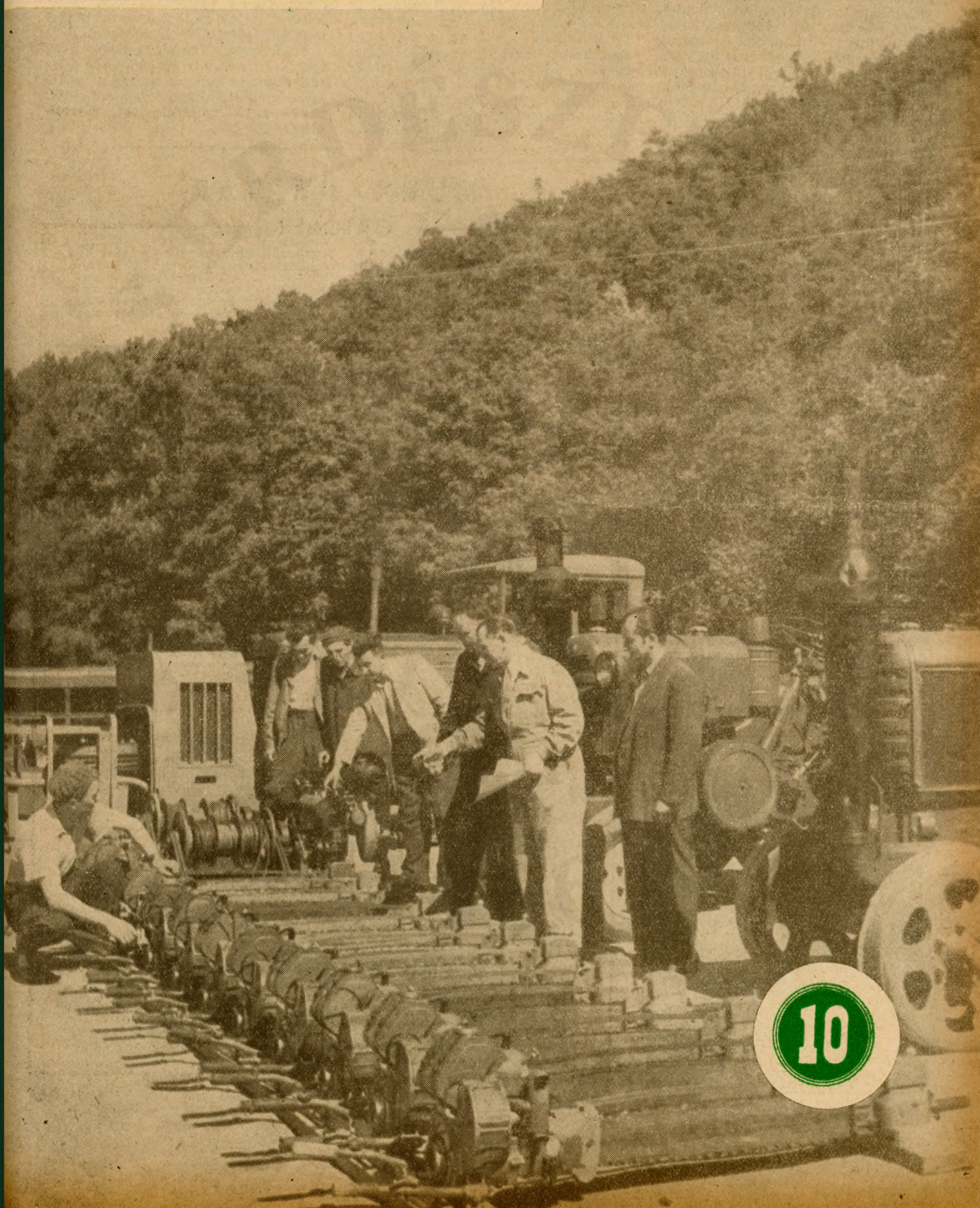

Mikádót kapnak a férfiak, a nők viszont körgallért

Az egyenruhához ing és nyakkendő is jár

ERDŐGAZDASÁG és faipar

10

Az Erdőmérnöki Főiskola 1957-58-as tanévének megnyitója

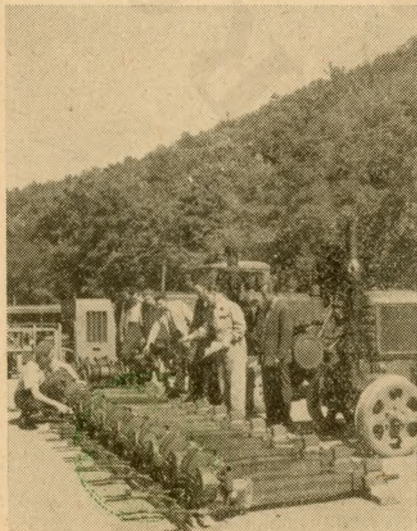
Szeptember 14-én tartották meg az erdőmérnöki főiskola 1957—58-as tanévének megnyitóját. Dr. Magyar János egyetemi tanár, a főiskola igazgatója megnyitó beszédében bevezetőleg a tavalyi ellenforradalomra fajult eseményekkel foglalkozott. Ennek a vihara — mondotta — „sajnos a mi hallgatóink köréből is csaknem 50 százalékot a távolba sodort, és nemcsak hallgatóinkat, hanem több oktató társunkat is”. Majd a következőképpen folytatta: „Közülük azóta már többen, viszonylag sokan, vizsztatértek és őszinte örömeinkre van, hogy még a tengerentúlról is visszatérőben vannak többen is. Ha jól tudom, az egyik hallgatónk már visszaérkezett és itt is van közöttünk. Mindenki nevében mondja, hogy mi szeretettel várunk vissza mindenkét, aki nem követett el semmit sem itthon, sem külföldön a magyar dolgozó nép ellen, a szocializmus építése ellen és megfelelő megítélésel a mi főiskolánk kapui, tantermei is nyitva állanak előttük.” Majd az erdő és a fa népgazdasági jelentőségéről, az erdőmérnökök feladatairól beszélt. Hangsúlyozta, hogy a tanulás a hallgatók legelőbbre való kötelessége: Bejelentette, hogy ez az első iskolai év, amikor a főiskola megkezdi a faipari mérnökök oktatását.

Az ünnepség további során Mosonyi István főigazgatóhelyettes az Országos Erdészeti Főigazgatóság nevében üdvözölte az új tanévet kezdő ifjúságot. Megállapította, hogy csak úgy tudják megállni a helyüket, ha a most kezdődő tanévben kemény elhatározással akarják elsajátítani azt a tudást, amit az élet megkövetel.

CÍMKÉPÜNK:

A recski erdőgazdaságban elsők között tartották meg a gépszemlét. A bizottság a gépeket a legnagyobb rendben találta.

(Bereth Ferenc felvétele)

Kantó Gyula a soproni MSZMP intézőbizottsága nevében szól a fiatalokhoz. Rámutatott arra, hogy munkásosztályunknak, a mi dolgozó népünknek komoly erőfeszítésére kerül, hogy az ifjúság tanulhat és művelődhet. „Arra kérjük azonban az ifjúságot — mondotta —, hogy igyekezzenek ezt a fáradságot meghálálni minél nagyobb tudással és szorgalommal”.

Fördös László a soproni KISZ intézőbizottsága nevében üdvözölte a fiatalokat, felhívta a figyelmüket

arra, hogy vegyék fel a kapcsolatot az üzemek fiataljaival, s mindenkor ápolják az 1848-as ifjúság szellemét, de az 1919-es kommunista ifjúság szellemét is. Gunda Mihály adjunktus a főiskolai MSZMP intézőbizottság nevében szólalt fel és rámutatott arra, milyen nagy jelentőségű, hogy ma ismét konszolidált életkörülmények között, ünnepélyesebb keretek között nyithatjuk meg az új tanévet, mint ezelőtt és a szocializmus építéséért tovább dolgozunk.

Az ünnepély befejezésekképpen az igazgató az elmúlt év kitűnő és jeles tanulmányi rendű, valamint a kiváló társadalmi munkát végzett hallgatót pénz- és könyvjutalomban részesítette.

MUNKANAPTÁR OKTÓBER

1	FAHASZNÁLAT. Szervezzük meg a munkacsapatokat, rendezzük el a munkásszállásokat és idejében gondoljunk a munkásékeztetések előkészítésére. A jókarbahozott szerszámokkal és gépekkel indítsuk be a fakitermelést. Szervezzük meg a kitermelésre kerülő füledékeny lemezipari és fűrészrönkök kiközelítését és kiszállítását. Folyamatosan termeljünk a fagyártmányokat régi és új anyagból.
2	ERDŐMŰVELÉS. Folyamatosan végezzük az ősszel érő magvak gyűjtését. A mag- és csemeteelosztás ismeretében állapítsuk meg az 1957—58-as gazdasági és végleges erdőrezsletenkénti erdőesítési, erdőtelepítési, illetve fásítási tervét és gondoskodjunk annak ismertetéséről. Az őszi csemetekerti vetési és csemetekiemelési tervek előkészítése mellett az ismeretéről se feledkezzünk meg. Folytassuk az eredményes erdőesítések számbavételét.
3	GÉPESÍTÉS. A gépek őszi szemléjének lezajlása után a munkák beindításáig továbbra is a karbantartás az elsőrendű feladat. A téli üzemeltetésre mind a tervek véglegesítése, mind a gépek időben való helyszínre szállítása terén készüljünk fel. Ott ahol még a gépek karbantartása és javítása teljes mértékben nem fejeződött be, végezzük el az elmaradt munkát.
4	ÉPÍTÉS. Fordítsunk nagy gondot a közelítő utak karbantartására. A jó időt használjuk még fel buldozer-munkákra. Épülő gyűjtőútjaink vonalát termeljük ki, nehogy a lábon álló faállomány akadályozza a gépkihasználást. A láncfalpas vontatók által okozott terepsebeken rözsefónással, árkolással akadályozzuk meg a vízmosság keletkezését.
5	MEZŐGAZDASÁG. A legidősebb munkák: a tengeritörés, a betakarítás, a raktározás, a szárvagás és a szár lefordása. Fejezzük be a burgonya vetését, és a takarmányrépa betakarítását. Hordjuk ki időben a trágyakészletet. Kezdjük el az őszi szántásokat. Időszerű a gyümölcsök leszedése és a szőlőszüret.
6	ERDEI MELLÉKTERMÉK. Ahol van, folytassuk még az őszi vargánya és a még található ehető gombák szedését. Végezzük folyamatosan a mogoró termésének gyűjtését és a különféle őszi gyümölcsök betakarítását. A fűztelepek munkájára a korábbi számunkban adott utasítások és az ilyenkor szokásos őszi teendők vonatkoznak.
7	VADÁSZAT. Golyóra érett szarvasbikák még ebben a hónapban lehetők. Fordítsunk gondot a szarvastehenek és őzsutak szakszerű kilövésére. Elsősorban a beteg, satnya, szörváltásokban elkésett példányokat selejtezzük ki. A bő magtermés helyein lehetőjük ki eredményesen a vaddisznyókat. A fácán- és fogolytetőket hozzuk rendbe. Vadtakarmanynak gyűjtjük be a makkot és a vadgesztenyét. Jó előre készüljünk fel a téli mérgezésre.

Az őszi nagy feladatok előtt

Új gazdasági évet kezdenek az erdőgazdaságok, a negyedik évnegyed feladatait végzik faipari üzeink. A számvetések és az őszi nagy gondok napjai ezek.

A visszapillantás arra biztat bennünket, hogy *a hatáskörükben és önállóságukban bővült erdőgazdaságok és faipari üzemek legyőzik a gondokat és megküzdnek az elkövetkező nagy feladatokkal.* Hiszen — ha csak az utóbbi esztendő eredményeit vizsgáljuk is — igen nagy a fejlődés erdőgazdaságaink és faipari üzeink munkájában. Néhány esztendeje a csemeteönellátás még nagyon távoli lehetőségnek látszott, ma már csaknem teljesen megoldottnak mondható: *az elültetendő csemeték alig hét százalékát igénylik idegenből erdőgazdaságaink.* Egy-két esztendeje az őszi gépszemléket még a hibák és hiányosságok jellemezték, ma már erdőgazdaságaink szinte kivétel nélkül gondosan készítettek elő gépeiket az őszi fahasználati és erdőművelési feladatokra. *Gyáraink, üzeink munkája is javult: az első háromnegyedév feladatait részleteiben is százszázalékon felül teljesítették munkásaink.*

Nem jelenti ez azt azonban, mint ha már egyik munkaterületen sem mutatkoznának hiányosságok,

Az ötéves terv erdősítéseinak és fásításainak vizsgálata például felhívta a figyelmet arra, hogy azért van szükség a rendkívül nagyarányú és költséges pótlásra, mert erdőgazdaságaink — némi pénzügyi előnyöket szem előtt tartva — a silány selejtcsemetéket is elültették vagy átadták az országfásítóknak. Hibák voltak azonkívül a csemeték csomagolása, szállítása, vermelése, általában a gondos kezelés körül is. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság most nagy súlyt fektet ezeknek az erdőművelésben mutatkozó hibáknak a megszüntetésére. Szigorúan ellenőrizni fogja, hogy csakis méretes csemeték és suhángok kerüljenek elültetésre. A kiültetésre alkalmatlan selejtcsemetéket már közvetlenül a csemetekiültetés után az osztályozás műveletével egyidőben külön kell válogatni és meg kell semmisíteni. *Ahogy a jóminőségű munkát prémizálják, úgy teszik majd anyagilag is felelőssé a gondatlan munkát végző erdészeket.*

A fakitermelőktől viszont a gépek jobb karbantartását és kihasználását várjuk. A munka körültekintő megszervezése, az erdészetek és gépállomások együttműködése és összeforrottsága a fahasználat terén is lehe-

tővé teszi az eddiginél is szebb eredményeket.

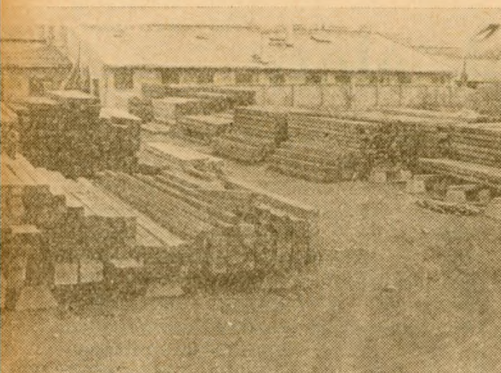
Faipari üzeink munkája nem független az erdőgazdaságok időszerű feladataitól és a népgazdaság jelentkező igényeitől. A fakitermelések megindultával üzeink fel kell készüljenek a faanyag fogadására. Ugyanakkor a gazdag szőlőtermés miatt a dongatermelés, az építőipar növekvő igényének kielégítése végett pedig a friztermelés kerül előtérbe. Helyes azoknak a faipari üzemeknek a kezdeményezése, amelyek célul tűzték ki, hogy év végéig 110 százalékon felül teljesítik donga- és friztermelési tervüket.

Erdőgazdaságaink és faipari üzeink *nagykorúak* ahhoz, hogy feladataikat önállóan oldják meg. Még is jó, ha az előbb felsorolt néhány szempontot különösen figyelembe veszik. Apróságok ezek a sokrétű, nagy feladatokhoz viszonyítva, viszont ezek az apróságok is hozzájárulnak a tökéletesebb, a népgazdaság érdekeit még jobban kielégítő munka végzéséhez.

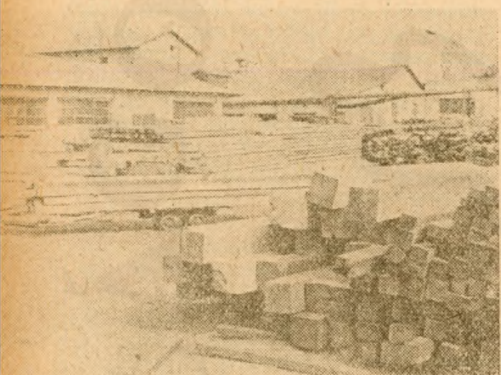

Országszerte jól sikerültek a gépszemlék

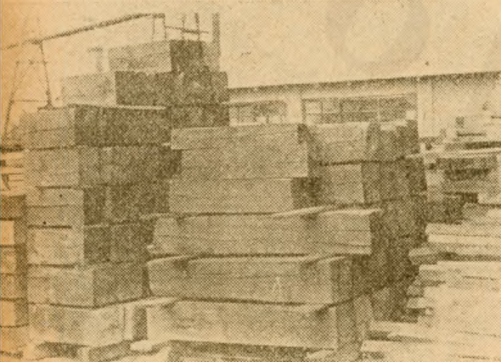
A szerfakihozatal fokozása, az erdőgazdasági számvitel megjavítása, az ágfatermelés kérdésével foglalkozott az Erdőgazdasági Tanács ülése

A Ládaiipari Vállalat budapesti telepén már kezdik betonlátéteken tárolni az anyagot

A Ládaiipari Vállalat hasító kapacitása nehezen birkózik meg ilyen nagy tömegben beérkező élfával, különösen akkor, ha ezeket az ERDERT vékony fűrészáru helyett szállítja

Az sem közömbös a vállalat számára, hogy a megrendeltnél hosszabb a le szállított élfá. A többlethossz ugyanis így vár jobb sorsára, amikor is lada-sarokká fűrészelik fel.

Az Erdőgazdasági Tanács szeptemberi ülésén újabb fontos kérdések kerültek napirendre. Első pontként a szerfakihozatal fokozásának, valamint a termelt szerfa minőségromlásmentes feldolgozásának kérdésével foglalkoztak. Fafeldolgozó iparunk adottságai miatt a termelt rönkanyag feldolgozása nem folyik olyan ütemben, hogy a könnyen romló anyagoknak változatlan minőségben való átadása lehetséges volna. Főleg a hazai nyá-
rak és a cser tekintetében merül fel több panasz. Ezért a Tanács javaslatot tett a fűrész- és lemezipar feldolgozási kapacitásának felülvizsgálatára.

A leggyorsabban romló anyagok felhasználása tekintetében a Tanács a tudományos kutató munka kiszélesítését látja szükségesnek. A többi anyagok tekintetében pedig felhívták a figyelmet az erdőgazdaságok és a feldolgozó ipar együttműködése további fejlesztésének fontosságára.

Ezután az erdőgazdasági számvitel megjavításának kérdéseit vitatták meg. Megállapították, hogy a jelenlegi rendszer nem veszi kellőképpen figyelembe az erdőgazdasági termelés sajátosságait, a termelési folyamattal szemben túlságosan előtérbe helyezi a forgalmi folyamatot, nincs kapcsolata az üzemtervekkel, hiányzik belőle az operatív jelleg és üzemi önszámolás hiányában nem ad kellő segítséget az üzemvezetésnek. Bürokratikus bonyolult számhalmazában a műszaki vezetők nem tudnak világosan eligazodni és ez hátráltatja az egészséges gazdasági szemlélet kialakulását. Felmerült a vita során a számviteli terminológia egységesítésének szükségessége. Javaslat hangzott el arra vonatkozóan, hogy az erdőgazdasági számvitel tanítását vezessék be mind a főiskolai, mind a technikumok

tatásban. Különösen a női technikusok látszanak igen alkalmasnak az erdőgazdasági számviteli szolgálat ellátására. A tanács végül külön bizottság alakítását javasolta egy új, a követelményeknek jobban megfelelő számviteli rendszer elvi és gyakorlati kidolgozására.

Utolsó napirendi pontként szerepelt az ágfatermelés kérdése. Élénk vita után, mint-hogy a különböző kitermelési módszerek gazdaságosságára vonatkozóan jelenleg az ERTI-ben folyó kutatások eredményei még nem álltak rendelkezésre, a Tanács ebben a kérdésben határozatot nem hozott.

A kooperáció

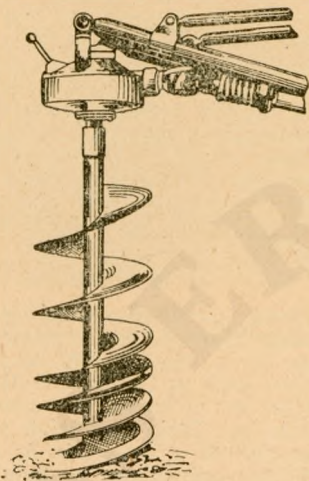
kérdéseit veti fel Az Erdő ez év szeptemberi számának két tanulmánya is. Az egyikben Bedő Tibor, a miskolci erdőgazdasági igazgatója mutatja meg gyakorlati példákkal, mit jelent a jó kooperáció, a másikban Kósa Pál, az Északmagyarországi Fűrészek igazgatója ismerteti az üzem kooperációs tapasztalatait. Ugyan-ebben a számban találjuk Balsay László beszámolóját a vágásterületek gépesített feltörésére irányuló kísérletek eddigi eredményeiről. Szász Tibor a közelítés és az erdőművelés szoros kapcsolatának problémáit veti fel. Igen értékes és gyakorlatilag is hasznos Tompa Károly ismertetése a magas fák megmászására alkalmas újabb felszerelésekről. Király Gáspár a budapesti parkerdő kialakításának módszereiről. Papp László az erdészeti meteorológiai kutatás eddigi igen hasznos tanulságairól ad számot. Az utóbbiból kitűnik, hogy a talaj gyommentesítése erdősítésekben mikroklimatikus szempontból is döntő jelentőségű. Lengyel Sándor cikke pedig felhívja a szakemberek figyelmét a vadon előforduló sajmeggy hasznosságára, eredményes nevelésének és felkarolásának gazdasági jelentőségére.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA

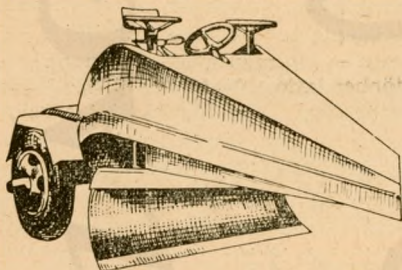
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

ÚJ GÉPEK

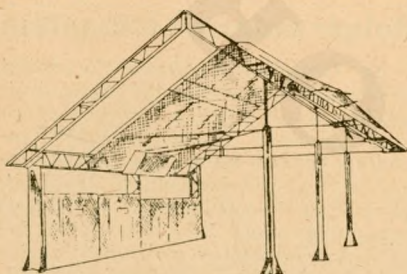
A Mezőgazdasági Gépjavitó Tröszt bemutatót rendezett a Mezőgazdasági Vásár területén legújabb konstrukcióiból. Ezek közt több olyan is szerepelt, amelyet az erdőgazdaságok is használhatnak. Ezek közül rajzban is bemutatjuk a következőket:

1. GF 100 gödörfúró; alkalmas 200—900 mm átmérőjű lukak fúrására, meghajtása kardántengellyel van biztosítva.

2. Útgyalu. A gép alkalmas talaj-egyengetésre, földutak karbantartására és készítésére. Teljesítménye közepkötött talajban 6,5 m³ óránként.

3. Vasváz szétszedhető épület. Szétszerelhető elemekből készült épület, amelyet egy szakember hét segédmunkással nyolc óra alatt tud összeállítani. Az egész vasvázú szerkezetet egy 3,5 tonnás pótkocsis tehergépkocsi egyszerre tudja szállítani. Az összeszerelt épület gépszínek, raktárnak, istállónak stb. használható.

A KÉT ZALAI erdőgazdaságból

A nagykanizsai erdőgazdaság

32 000 hektáron gazdálkodik. Az erdőgazdaságnak 64 kilométer erdei vasútja, négy mozdonya, száz teherkocsija, egy motoros pályakocsija van. A számok azt mutatják, hogy a nagykanizsai erdőgazdaság gépesítése előrehaladott állapotban van, hiszen Szentpéterföldről, Bánokszentgyörgyről és Budafáról az erdei vasút segítségével MÁV rakodóra tudnak szállítani. A kanizsaiak ezenkívül rendelkeznek három lánctalpassal, három vontatóval, egy lassú vontatóval, egy Sz—80-assal, nyolc aggregátorral, tizenkilenc motor- és villanyfűrészszel. Ezeket a gépeket szeptember végén vizsgálták felül és a műszaki gárdájuk megállapította, hogy a gépek rendbehozatala elég jól sikerült, de azt is megállapították, hogy a kerekes, lassú járatú vontatóra nincs szükségük, jobb volna, hogyha ezt a vonatot elszállítanák valamelyik alföldi erdőgazdaságba. Hogy mit jelent a fokozatos gépesítés a nagykanizsai erdőgazdaságban, arra elég egy példával válaszolni. Ez az erdőgazdaság fülledékanyagtermelő és míg nem volt a gazdaságban elég gép, május elsejére nem tudták elvégezni az előírt szállítást. Most már időben végzik el a fülledékeny anyag szállítását, ami azt jelenti, hogy a többi anyagot is a helyére tudják szállítani augusztus 31-ig.

Hiányosságként vették számba a csömödéri fűrésztelepek korszerűtlen voltát, amelyet szeretnének villamosítani.

A nagykanizsai erdőgazdaságban külön gondot jelent a kőolajtermelő munkások szállítása a gazdasági kisvasúton. A kanizsaiak azt szeretnék, ha a kőolajtermelő munkások szállításával járó kisvasúti ráfizetés nem az erdőgazdaságot terhelné, hanem ezt a költséget a kőolajtermelő tröszt vállalná magára.

A zalaegerszegi erdőgazdaság

36 000 hektárnyi területén tizenhat láncfűrész, hét villanyfűrész, két vontató, egy G—35-ös és hét aggregátor működik. A megtartott gépszemlén megállapították: a náluk levő lánctalpassra nincs szükségük és ezt szívesen átadnák olyan erdőgazdaságnak, amely a lánctalpassal használni tudná. Ellenben nagyon szeretnék, ha kistraktorrendszerű univerzál géphez hozzájuthatnának, olyanhoz amilyent már Visegrádon bemutatnak. A könyvelőségük azt is megállapította, hogy a mostani tehergépkocsijuk már selejttbe való és amíg ehelyett nem kapnak másikat, addig igen költségesen szállíthatnak, hiszen ezzel a szállítási költség az előírt tervezett három forint helyett négy és fél forint tonnakilométerenként.

Ismét versenyben

a győri erdőgazdaság erdészetei!

Az ellenforradalom és az utána következő hónapok eseményei súlyos következményekkel jártak mindennél az erdőgazdaságokra is. Csak nehezen ocsúdtunk fel az eseményekből, de a vidék józan népe talán legelőbb látott hozzá a termelő munkához és ennek köszönhető, hogy erdőgazdaságunk is teljesíteni tudta fa-termelési és erdőművelési idényterveit és teljesíteni tudja jövedelmezőségi tervelőirányzatát is. Az utolsó negyedévben különösen fellendült a munka, mert dolgozóink szeretnék elérni a nyereségrészesedéshez szükséges jövedelmezőségi terv túlteljesítését.

Erdőgazdaságunk területén egy percre sem vezettük be az időbérezést a termelő munkában és ma is mintegy 90 százalékban teljesítménybér kerül kifizetésre. Ezt dolgozóink is helyesnek tartják és mindennél el is fogadják.

A fizikai dolgozók béremelésével egyidőben felvetettük a munkaverseny problémáját, amelynek hatzoros élüzem gazdaságunkban komoly hagyományai vannak. A felhívás visszhangra talált és erdészeteink dolgozói versenyre keltek „az erdőgazdaság legjobb erdészete” címért. Új módszert vezettünk be a jutal-

mazásoknál. Az erdészetek a sorrendnek megfelelően egyeztetől öt ezer forintig emelkedő pénzjutalmat kaptak, amit a termelésben kitűnt dolgozók között maguk osztanak ki termelési értekezleten történt döntés alapján. Az erdészetek vezetőit pedig a gazdaság igazgatója jutalmazza.

Az eddigiek során azt tapasztaltuk, hogy komoly jelentősége van a versenynek s mozgósító erejét nem nélkülözhetjük az eredményesség érdekében. Így van reális alapja a jutalmazásoknak is, amelyre a lehetőséget az igazgatói alap biztosítja. Az egyes dolgozók jutalmazására az erdészetek adnak ki célfeladatokat, hiszen közelebb vannak a termeléshez és jobban látják „hol szorít a cipő”.

Helyes hogy az erdőgazdaságok részére is megvan már az élüzem cím elnyerésének lehetősége és ezzel fellevenedik minden vonatkozásban a versenymozgalom!

Holy Zoltán
Győr

Az Erdőmérnöki Főiskola új igazgatója. A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány dr. Magyar János tanszékvezető egyetemi tanárt az Erdőmérnöki Főiskola igazgatójává nevezte ki.

Szaktanács utánpótlás a fűrész és lemeziparban

Bármelyik üzemünket is keressük fel, a beszélgetések hamarosan egy témára terelődnek: a szaktanács-hiányra és az ebből eredő problémákra, károokra. Sok üzemben egy-egy géphez csak egy szakember van, akinek csupán a szabadságolása is nagy nehézséget okoz, nem beszélve az esetleges megbetegedésről.

Lehetetlen megoldani a szaktanácsképzést és utánpótlást?

Ezzel a kérdéssel kerestük fel a Hárcsi Furnár- és Lemezművek igazgatóját, Avar Károlyt, akiről köztudomású, hogy a probléma megoldásának egyik élharcosa.

— Már hat éve küzdök a szaktanácsképzés megoldásáért. Alig van olyan értekezlet, ahol fel ne vetném, alig van olyan illetékes államigazgatási szerv, amelyhez az ügyben beadvánnyal ne fordultam volna. Mindenki tisztában van azzal, hogy

a szaktanács-hiány az oka a rossz anyagkihasználásnak, a minőségi hiányosságoknak és a számos géptörésnek.

Nem csoda, ha a gépek mincseken jól kihasználva, sok a görbe vágás, a törés, amikor sokszor kénytelenek vagyunk két hónap után egy segédmunkást a keretfűrészhez beosztani, mint „szakképzett” munkaadót. Talán még nagyobb problémát okoz az, hogy az így betanított idősebb segédmunkások nem is szeretik a gépet és a munkájukat, mert legtöbbször más szakmát tanult (pék, asztalos) és a fűrész- és lemezipart csak „átjáróház” tekintik, amíg saját szakmájukban el tudnak helyezkedni. A fiatalok viszont nem akarnak egész életükben „segédmunkás” sorban maradni, inkább elmennek olyan szakmába, ahol esetleg kevesebbet keresnek, de szaktanácsok lehetnek. És ez rendkívül fontos. Én csak az utóbbi időben figyeltem fel arra, hogy fiataljainkban megnőtt a vágy a szakképzés után. Ebben jelentős hiúsági tényező is van, mert a fiatal előbb-utóbb szegelyi, hogy ő csak segédmunkás.

— Az évek óta tartó harc nyomán megjelent az MT rendelete, hogy 1956-ban a fűrész- és lemeziparban is meg kell szervezni az ipari tanulóképzést.

Ennek azonban nem tudunk érvényt szerezni, mert az MTH nem csinált semmit és az OEF is csak a létszámot adta meg, s tovább nem foglalkozott vele. Pedig ha Romániában és más országokban meg lehet oldani a faipari tanulóképzést, akkor miért csak éppen nálunk nem megy, ahol sok fiatal a nehézipari szakmák területére elhelyezkedni. Persze azt sem tudják, hogy hozzánk is jöh-

nének, mert nem mondta nekik senki.

Hogyan lehetne a kérdést megoldani?

— Véleményem szerint legkésőbb január elsejétől meg kell indítani az iparitanuló-képzést. Sajnos, a rendes beiskolázás idejéről már lekéstünk, de az ipar még egy évet nem tud várni. Egyébként most lehetőség volna arra, hogy az el nem helyezett fiatalok közül toborozzunk lehetőleg olyanokat, akik középiskolát végeztek.

Elképzelhető, hogy az ilyen oktatást — kísérletképpen — egy budapesti és egy vidéki üzem mellett szervezzük meg. A fiatalok nem járnának anyagilag rosszabbul, mint más iparágban. Tanulóéveik alatt havi 6—800 forintot, utána — szakmától függően — átlagosan 1600—1800 forint között kereshetnének, sőt — mint jó gatteros — megkereshetik a havi 2100—2150 forintot is.

A beszélgetés után még felkerestük a szakszervezet faipari elnökségét is, hogy megkérdezzük véleményüket, valamint azt, hogy mit tettek eddig és mit tudnak ezután segíteni. Sajnos, kiderült, hogy van egy oktatási bizottság, amelyik nem csinál semmit, ugyanakkor

a szakszervezet munkatársai azt sem tudják, hogy két éve létezik egy MT rendelet a faipari tanulóképzésről.

Elmondották azonban, hogy az egész ipar ostromolja őket azzal az igénnyel, hogy a gépmunkásokat is ismerjék el szaktanácsoknak, mert a jelenlegi helyzet hátrányos a munkásokra nyugdíj, SZTK stb. szempontjából. Viszont ígéretet kaptunk, hogy a problémát az elnökség elé viszik és az iparnak segítséget nyújtanak, elsősorban az ipari tanulók toborzásában.

Mi csak annyit szeretnénk hozzáfűzni az elmondottakhoz, hogy véleményünk szerint

az illetékesek hanyagsága és nemtörődősége az egyedüli oka annak, hogy még mindig nem folyik fűrész- és lemezipari tanulóképzés.

Sürgősen meg kell indítani! Ugyanakkor azonban szerintünk rendezni kell a régi — mindenki véleménye szerint — szaktanácsok helyzetét is. Rendeletben kellene kimondani, hogy aki meghatározott idő óta (például 5—10 éve) a gyakorlatban dolgozik (gatteros stb.), az szaktanács és ezt a munkakönyvébe is be kell vezetni. Természetesen ez csak azokra a gépmunkásokra vonatkozna, akik eddig dolgoztak ilyen beosztásban. Ezzel a párhuzamos intézkedéssel olyan megbecsülést szerzünk a szakmának, amelyre már régen megérett és ami vonzóvá teheti a fiatalok számára is. A jelenlegi állapotot a tanulóképzés után úgy sem lehetne fenntartani, mert lehetetlen helyzetet teremtené az, ha a két éves iskolából kilkerülő gatteros szaktanács lenne, míg — a hosszú gyakorlat alapján — többet tudó, 10—40 éve dolgozó gatteros csak segédmunkás maradna.

PILLANATKÉPEK A SZEGEDI LÁDAGYÁRBÓL

Barátságos, szépen berendezett kultúrterme van a szegedi ládagyárnak. Azt hinné az ember, hogy mindig pezsgő élet uralkodik benne. Pedig csak nagy ritkán gyűlnek össze itt szórakozni és művelődni az üzem dolgozói. A 800 kötetes könyvtárnak is alig van hűs állandó olvasója. Az üzemi bizottság elnöke szerint az ellenforradalom előtt mozgalmasabb volt az élet. Remélik azonban, hogy a gyár dolgozói újból gyakoribb vendégei lesznek a kultúrotthonnak. A KISZ üzemi szervezetében már megalakult a színjátszó és a népi tánc-csoport, 8—10 tagú tánc-zenekaruk is van.

*
Úgy látszik, hogy a sport már jobban érdekli az üzem dolgozóit. A labdarúgás itt is kedvenc szórakozás. Az idősebbek a horgász-körnek a tagjai. A fiatalok ping-pongznak, vagy csónakáznak a Tiszán. Ugyanis kétpárvezes csónak áll a rendelkezésükre a tiszparti üdülőben. Volt a gyárnak két említésre méltó sakkcsapata is. Most mind a kettőt újjászervezik.

*
Az utóbbi években majdnem a

duplájára emelkedett az üzem dolgozóinak a létszáma. Ezért az étterem nagyon szűknek bizonyult. Pedig igazán szép. Az ablakokon függöny, a falakon rézkarok és a kiváló dolgozókról készült fényképeket láthatunk.

Az öltözők viszont nagyon szűkek. Egy szekrénynek két gardája is van, sőt még a fogasokon is találni ruhát felakasztva. Amúgyis egészségtelenek ezek a helyiségek, mert télen például tele vannak gózzal. Már régen gondolkodnak az üzem vezetői tágasabb és egészségesebb öltöző építésére, csak fedezetük nincs rá. Pedig erre kellene, hogy legyen.

*
90 éves a gyárkémény. Az idők folyamán különböző kazánokat építettek be. Ezért a rókatorokba egyre több lett a bevésés. Elvékonyodt, elmállott a fal. Már attól tartotak, hogy egyszer ledől a kémény. Csak úgy tudták volna megjavítani, ha három hétre leáll az üzem. Szallai Illés és Pálfi László javaslata alapján azonban kiegészítő kéményt építettek. Így aztán munkaközben javíthatták ki a rókatorkot. 1500 forint jutalmat kaptak az újítók.

Járnak-e festők az erdőkben

Tisztelt szerkesztőség!

Az erdőgazdasági és faipari dolgozók mindig érdeklődéssel olvassák az „Erdőgazdaság és faipar“ poliaiikai és szakcikkeit, üzemi vonatkozású közleményeit, újíítások ismertetését, a vadászatról, filmekről, sportról hozott híradásokat, tudósításokat és a sok értékes elbeszélést, irodalmi jellegű alkotást.

De van nekünk még egy érdekes „családtagunk“, jóbarátunk, akiről szintén szeretnénk olvasni: a képzőművésztől. Olaj és akvarell tájképfestő, rézkarc és grafikai rajzoló művészeinkről. Szeretnénk tudni, hogy az erdészet támogatja-e a képzőművészeket bármilyen csekély vonatkozásban is? Meghívjuk-e őket a „nagy műterembe“, az erdőbe? Hiszen a festő és grafikus munkájának tárgya nagyon sokszor az erdő, a facsoportok, a hegy és a völgy, vagyis a mi otthonunk, amiben napról-napra megfordulunk és benne élünk. Műveik egy része lakásainkat szépíti. Alkotásaikkal végeredményben népgazdaságunk vagyonát növelik akár múzeumokba kerülnek, akár külföldre jutnak. Képeikből megtanuljuk mégjobban szeretni, becsülni az erdőt.

Bizonyára vannak szép számmal erdészeti fiataljaink között is, akik szabad idejükben foglalkoznak a festéssel és rajzolás valamelyik ágazatával. Róluk is szeretnénk olvasni lapunkban.

Pestalic László

Szegedi Falemezgyár

A kőrösi erdősz

A nagykőrösi Arany-napok kedves színfoltja volt a vásár és a mezőgazdasági kiállítás. Ámbár elgondolkoztató, hogy mi köze Arany tanár úrnak a leghorn tyúkokhoz, kecskesősű szőlőhöz és teszamazt a kosztromai szarvasmarhához. Talán a jelkép kedvéért, vagy éppen az ünnepelés teljességéért született meg a kiállítás. Hogy: lám, mire vitte ez a szorgos-dolgos jó magyar nép, akitől az ékesen szóló költő a magyar nyelvet tanulta, hogy ebben is örökön-örökké tanár legyen!

Szép parkba nyúlik a kiállítás farka s itt, a végén van az erdészeti pavilon is, meg a volier és az erdészet szabadtéri bemutatója. Lehet itt látni élő fáciánt, idei vedlő özikéket, kitömött hégját, erdőművelési és fahasználati gépeket, csemetéket és sarangokat, s még sok egyebet, mert ez a leglátványosabb részleg nem véletlenül kapta a kiállítás nagydíját.

De nem akad ember az erdészeti pavilon személtői közül, akinek meg nem akadna a szeme az őszszakállú, vaddisznó-sörtes kalappal fedett, vadásztáskás öreg erdészen, az öreg Öhm Gyula bácsin. Úgy beil'ik ebbe a különös világba, mint od'iba a madár. Régiforma ember, kiről inkább a szabad természet varázsa árad s alig illik hozzá a sok köz-

szemlére kitett, modern erdőgazdasági gép.

De csak amíg hallgat!

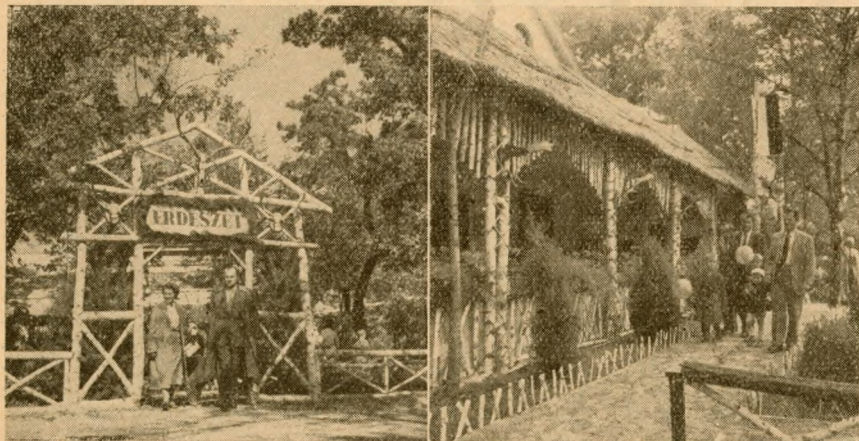
Ha megszólal, eltűnik a szakálla, friss csemeték burjánzanak ki egyetlen intésére a kőrösi homokon s szinten hangja lesz a villanyfűrésznek és csemeteültetőnek.

Gyula bácsit hat esztendeje nyugdíjazták, de ez csak mit sem érő papír, akár a házasságlevél a félresikerült egybekelés után. Mert Gyula bácsi a sírból is ki fog kelni, hogy árnyat adó fákat neveljen pihenő társai örömére. Úgy mutatja a látogatóknak a parányi fenyőt, a bozós tölgyesemetét és a miniatűr vadkörte-fácskákot, mintha ő ültette volna őket. (Hiszen tizenkét esztendőn át volt a tizenkétholdas csemetekert gazdája, gondozója!) S úgy dicsekszik, — amikor arról van szó, hogy itt, az alföldi síkon az összes földterület egyharmada erdő lesz immár, Nagykőrös nagy határában, — akár ha mosolya napmelegével nevelte volna a csemetéket erdővé. A kiállításon táblára festett grafikon ábrázolja az erdők térhódítását, Gyula bácsi szavára azonban zúgni marajlani véled a gombaszagú tölgyest.

Úgy látszik, ma már csak a tölgyek öregednek, amit annyit ültetett Öhm Gyula bácsi s amikről szép verset álmodott szigeti magányában a költő...

(Iakos)

Kiállítás a Hírös Héten

Séta-előadások a budapesti zöldövezetben

Sasvári Kálmán, a budai erdészeti vezetője a TTIT felkérésére két alkalommal helyszíni sétával egybekötött előadást tartott Budapest zöldövezetéről.

Az első sétán a Jánoshegyen megmutatta Budapest külső és belső zöldövezetének irányát, ismertette, melyek azok a hegyek, amelyek a külső zöld övezetet alkotják, hogyan áll a jelenlegi parkerdősítés és melyek az erdészeti feladatai a jövő parkerdejének kialakításában.

A második sétán a Hármashatárhegyen, közelebről a Mátyáshegyen egy régebbi és egy újabb kopárfásítást mutatott be az előadó, elmondván a telepítés fáradságos munkáját, hogyan hordták fel a megfelelő agyagos földet a kis csemetéknek, hogyan ásták a gödröket, hogyan ápolják stb. Végül egy gyönyörű, húsz éve telepített fenyvesállomány megtekintésével zárták be erdészeti ismereteiket gyarapító jól sikerült sétájukat. Élénkítették az előadásokat Sasvári Kálmánnak a hallgatóság soraiban felmerült számos kérdésre adott válaszai.

Kecskeméten talán a nagykőrösinél is jobban sikerült az erdészeti kiállítás. A kiállítási vadaskertet, az erdőművelési és felhasználási bemutatót, valamint a tartalmában is gazdag nyírfadiszítási pavilont Dögei Imre elvtárs, földművelésügyi miniszter is megtekintette. A miniszter elvtárs érdeklődéssel szemlélte a kísérleti erdészeti műszereit, a homokfásítás küzdelmeit bemutató képeket és az erdőgazdaság távlati terveit. Igen nagy sikerül van az erdészeti kiállításban a folyamatos filmvetítésnek: az erdészeti sokoldalú munkáját bemutató filmek hívják fel a figyelmet az erdősítések és fásítások gondozására és védelmére. Az erdészeti kiállításáért és megrendezéséért külön is dícséret illeti Retkes László szakfelügyelőt, Kelemen József műszaki előadót, Kujáni István fásítási előadót és Drahos Mária-t a méheslapi csemetekert kiváló dolgozóját.

Nagyarányu cserebogárkárosítás Baktalórántházán

A nyírségi erdőgazdaság baktalórántházai erdészetének kerületében az év áprilisának végén nagymértékű száradás lépett fel több, nyolc év körüli

erdeifenyő

telepítésben. A teljesen záródott és a korábbi években jól növekedett egyetlen állományokban egészen rövid idő alatt 50—60 százalékos, egyes foltokban teljes pusztulás következett be — látszólag minden különös ok nélkül. Júniusban száradásnak indult egy 30 éves, eléggé zárt állomány is, és nyár végére 40—50 százalékos kár keletkezett hasonló körülmények között. A rudas állomány növekedését figyelve megállapítható volt, hogy az első 15 évben kielégítő volt, utána azonban hirtelen lecsökkent és az utóbbi 10—12 évben összesen alig tett ki egy métert.

Ezek a károk felhívták a figyelmet az erdészet kerületében lévő többi telepítések ki nem elégítő fejlődésére is. Különösen

a tölgy

pusztul számottevően, és ami megmarad, az is legnagyobb mértékben bokros, csökkent növekedésű. A környező fiatalok és rudaserdők növekedése kiváló és egészségi állapota kifogástalan, az erdőgazdaság vezetői tehát tanácstalanul állottak az elmúlt 10 év sikertelen telepítéseivel szemben. A károsítás okainak feltárása, a leküzdés és megelőzés módozatainak kialakítása érdekében a főigazgatóság az erdőgazdaság vezetőinek kérésére

szakértőbizottságot

küldött ki a helyszínre. A bizottság munkájában dr. Haracsi Lajos egyetemi tanár, dr. Babos Imre

ERTI osztályvezető és dr. Bokor Rezső tudományos munkatárs, az erdőművelés és erdővédelem legkiválóbb szakemberei is résztvettek.

A kétnapos helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a pusztulás és fejlődésben való visszamaradás elsődleges oka

a cserebogárpajor

kártétele. A cserebogár az utóbbi 10 évben oly mértékben szaporodott el, hogy a telepítések sorsa teljesen kérdésessé vált. A bizottság az egyébként jó minőségű kovárványos homoktalajon álló pusztuló állományok egyedeinek gyökereiben szőrszálakat egyáltalában nem talált, és a vastag gyökök is erősen rágottak voltak. A pajor a regenerálni kevésbé képes fiatal fenyővel gyorsan végzett, az idősebb állomány azonban hosszabb időn át sínylődött, míg most a száradás bizonyos klimatikus hatásokra egyszerre következett be. Lehetővé tette a cserebogár betelepődését az idősebb állományba

az elegyetlenség,

a második koronaszint teljes hiánya. Így volt lehetséges, hogy a vizsgálat során itt négyzetméterenként 15 pajort talált a bizottság. A fertőzősége jellemző, hogy az erdősítendő területen a talajban április végén 70 pajort találtak egy négyzetméteren.

A károsítás leküzdésének és megelőzésének módjaként a minél sürűbb telepítést, a területnek minél gyorsabb besűrítését

— különösen fehérynnyárral —

többosztályú, egyes állományszerkezet kialakítását jelölte meg a bizottság. Ezt a példát adják egyébként az idősebb állományok is.

A cserebogárpajor mértéktelen elszaporodásának és az elviselhetetlen károk keletkezésének időpontját vizsgálva megállapítható, hogy az nagyjából egybeesik a vadnak és főleg

a fácának

a háború utáni időkből való kipusztításával. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a két jelenség közötti szoros kapcsolatot és fel kell figyelni végre a biológiai egyensúly fenntartásának rendkívüli fontosságára. Különösen az ilyen, mezőgazdasági területekkel erősen tarkított és körülvevő erdőterületek megvédése szempontjából fontos a megfelelő fácánállomány megtelepítése és fenntartása. A sűrű telepítéssel, helyes állományszerkezettel kialakításával távoltarthatjuk a pajort az erdőtalajtól. Alátelítéssel és a természetes felújítás bevezetésével csökkenthetjük a fertőzhető területet, de teljes sikert csak úgy lehet elérni, ha egyidejűleg visszahozzuk az erdőbe a fácánt, a környező mezőgazdasági területekre a fogolyt és helyreállítjuk ezzel a természet egyensúlyát.

A nyírségi esettel kapcsolatban azonban szóvá kell tenni még valamit. Igen helyesen tette az erdőgazdaság vezetősége, hogy segítséget kért annak a kérdésnek megoldásában, amelyben egymaga boldogulni nem tudott. Rendkívül hasznos volt a helyszíni vizsgálat mind az erdőgazdaság, mind a vizsgálatot végző tudósok számára. Kövessék erdőgazdaságaink

ezt a példát

és ne várjanak 7—8 évig csökkent, pusztuló telepítéseikkel, amelyeknek már a harmadik évben teljesen be kellett volna állani. Készséggel áll rendelkezésükre mind az ERTI mind a főiskola teljes tudományos felkészültségével. A szakértők utaztatásával járó minimális költség sorozatosan megtérül a helyes művelési és ápolási módszerek alkalmazása révén.

Jérome René
főmérnök, OEF.

A baktalórántházai erdészet pusztuló fenyeő

Az akác nemesítéséhez szolgáltató új, érdekes adatokat Kopeczky Ferenc tanulmánya az Erdészeti Kutatások most megjelent 1957. évi 1—2. számában. Ugyanitt találjuk Bánó István beszámolóját a bajti kísérleti fenyőmagtermelő-ültetvény első öt esztendejének eredményeiről. Szőnyi László az exoták szerepével foglalkozik a hazai homokfásításban, dr. Györfi János az erdei fák rákos megbetegedéseiről értekezik. Kiemeljük még a kettős szám gazdag tartalmából Vlaszaty Ödön összefoglalóját az erdőgazdasági vegyszeres gyomirtási kísérletek eddigi eredményeiről és Szász Tibor tanulmányát az erdőgazdasági munkatudományi vizsgálatok tanulságairól.

Jól dolgozik, de elavult a zalaegerszegi gyantaüzem

Az ország egyetlen gyantafeldolgozó gyára Zalaegerszegen működik. Ez a gyár 1947-ben született, majd 1949-ben került állami vezetés alá. A gyantafeldolgozás ez ideig nem volt számottevő Magyarországon, pedig népgazdasági szempontból is sokat érő termékek kerülnek ki a gyantagyárból. Mindezt látták az Erdőkémia Vállalat vezetői is és 1954-től egyre-másra készültek tervek az üzem nagyobbtására, korszerűsítésére. Sajnos minden esztendőben csak tervek készültek és a zalaegerszegi gyantafeldolgozó üzem változatlanul továbbra is „kőkorszakbeli” állapotban maradt.

Igen figyelemreméltó a zalaegerszegi gyantagyár teljesítménye, persze korszerű gyártási módszerekkel még fontosabb szerepet tölthetne be népgazdaságunkban. Mi sem jellemzőbb az egerszegi üzem jó munkájára, hogy 1956. évben 45 dolgozóval az előírt 7 816 000 forint összegű tervét az októberi események ellenére is 8 253 100 forintra teljesítette.

Bertalan Antal párttitkár, Mrankovics Ferenc üb elnök és Szabó József üzemvezető most a következőkben foglalta össze azokat a hiányosságokat, amelyek akadályozzák a gyantagyár zavartalan munkáját:

Szabad ég alatt tárolják a kész gyantát és sörszurkot megfelelő helyiség hiányában az egerszegi gyantagyárban

Laboratórium hiányában pusztá kézzel állapítja meg a kész gyanta minőségét Szabó József üzemvezető

1. a gépek úgy vannak elhelyezve, hogy a páracsovek, csapok, szelepek a tetőszerkezetet érintik, tehát életveszélyesek. 2. A gép belső karbantartása az alacsony tetőzet miatt lehetetlen, mert a tetőzet általában a gép fölött 60–80 cm-re húzódik, azonkívül a tetőszerkezet olyan, hogy további terhelést nem bír el. 3. Az egész tetőszerkezet elhelyezése és minősége rossz, annyira, hogy esős időben az üzemben a gépek is vízben állnak. 4. Az anyag további felolgozása lehetetlen a szűk helyiség következtében, ezért sok pénzt fizetünk olyan olajféleségekért, amelyeket külföldről kell behozni, pedig korszerű gyantaüzemben itthon is előállíthatnánk. 5. Szociális berendezés, mosdó, fürdő, tisztálkodási lehetőség egyáltalán nincs biztosítva. 6. Az egész üzem tűzveszélyes, annyira, hogyha tűz ütne ki, az egész gyár a tűz martalékává válna.

Mindehhez annyit lehet hozzáfűzni, hogy magunk is láttuk, hogy az udvaron tárolják hordókból a sörszurkot raktárhelyiség hiányában, de a nyert gyantát sem tudják raktározni. A dolgozók egészségügyi szolgálta-

tása valóban a legkezdetlegesebb és az is igaz, hogy megfelelő laboratórium hiányában nem lehet tökéletesebb munkát elvárni a gyár lelkes szakgárdájától. A legérdekesebb az, hogy mindezt évek óta megállapítják Budapesten, Zalaegerszegen szakmai vonalon, de a hiányosságokat jegyzőkönyvelik az egészségügyi kiküldöttek is, csak hát a pénzkerettel van minden évben végzetes baj. Ahhoz például, hogy a zalaegerszegi gyantaüzem egységesebb gyártmányú sörszurkot állítson elő, feltétlenül szükség volna pedig arra az 1 780 000 forintra, amely a jóváhagyott bővítési tervben szerepel ugyan, de pénzügyi keret hiányában nem valósulhat meg. Ha egységesebb minőségű sörszurkot gyárthatnának, akkor komoly devizaforintot kaphatnának a sörszurokért Romániától és a népi demokratikus országoktól. S ugyan ez a helyzet az egyébként ma már kiváló minőségű gyantával: olcsóbban és korszerűbben kellene előállítani.

Külföldi vadászvendégek az őszi vadászatokon

A közelmúltban tartott düsseldorf-i és frankfurti agancskiállításán bemutatásra került magyar vadásztrófeák a legnagyobb mértékben felkeltették a külföldi vadászok érdeklődését. Tömegesen jelentkeztek, hogy a magyar állam tulajdonában levő üzemi vadászterületeken szarvast, őzet, dámvadatot, mufont, vaddisznót ejtsenek el. Különösen a világhíres magyar szarvas iránt nyilvánul meg hatalmas érdeklődés, ami már olyan mértékű, hogy az igényeknek csak egy részét tudjuk kielégíteni.

Az idej szarvasbőség idejében számos külföldi vadász vendég járt hazánkban és szeptember folyamán csak az állami erdőgazdaságok üzemi vadászterületein 110 szarvasbikát ejtettek el, amellett igen szép számmal őzbakot, mufont, vaddisznót is. A lódiát idegen valutában fizetik és

egyébként is valutajövedelmet jelent itt-tartózkodásuk. Nem mellékes szempont az sem, hogy a vadászattal kapcsolatban sokan megismerték hazánk dús vadállományú erdős helységeit, a Bükköt, a Mátrát, a Pilist, a Mecseket, a Bakonyt, a Vértest, a Sátor-hegyeket és más szép tájainkat. Akik itt jártak csaknem kivétel nélkül tervezik, hogy ismét visszatérnek.

Emlékezetes sikere volt Herbert Beer nevű vadászvendégünknek, mert olyan kapitális szarvasbikát sikerült ejtenie, — az agancs súlya 12,4 kg — amilyennel a világon nem sok vadász dicsekedhet.

A téli hónapokban apróvadász vadászatokra is tervbevételek külföldi vadászvendég meghívását, ugyanakkor vaddisznó és mufon vadászatok rendezésére is sor kerül.

vagonbarakott árunál, vagy tehergépkocsin szállítás esetén csomagolási és szállítási költség címén a fenti termelői árakhoz a következő összegek számítandók hozzá: sima erdei dugványoknál 1000 db-ként 4,— Ft, gyökeres dugványoknál, erdei fa- és cserjésekmetéknél 1000 db-ként 6,— Ft, erdei suhángoknál, sorfáknál és fenyőfácskákánál 1 m hosszú db-ként 50 fillér, fenyőfácskákánál 1 m hosszútól db-ként 1,— Ft. A megrendelő kívánságára földlabdával együtt szállított sorfáknál és fenyőfácskákánál a földlabdás szállítás igazolt többletköltsége külön felszámítható.

A FAIPAR

A Faipari Tudományos Egyesület lapja az évi 3. számában bevezetőleg részletes beszámolóhoz az Országos Erdészeti Főigazgatóság faipari vállalatának az év júniusában lezajlott országos értekezletéről. M a d a s András

a farost- és forgácslemezyártás problémáit ismerteti az Európai Gazdasági Bizottság és a FAO közös rendezésében az év elején tartott genfi konferencia anyagának alapján. Szilassi Károly, dr. Filló Zoltán és Bálint Gyula jelentős tanulmánya

a használt bükk- és tölgytalpfák regenerálásának elméleti és gyakorlati vonatkozásairól ad számot. A napokban megjelent 4. szám bevezető cikkét Barlai Ervin írta és abban összefoglalta **a hároméves terv faipari célkitűzéseit.**

Kiemeljük a lap tartalmából Jovanovits Józsefnek a faforgácslapgyártás gazdasági kérdéseiről szóló tanulmányát és a Faipari Tudományos Egyesület technikumai oktatási anketjának anyagát.

Az erdőbirtokossági társulatok működéséről

és az erdőbirtokossági társulatok erdeinek államerdészeti kezeléséről szóló 39/1957. kormányrendelet végrehajtási utasítása megjelent az Erdészeti Értesítő szeptember 6-i számában. Az utasítás függeléke intézkedik az állami erdőgazdaságoknál követendő, a társulati erdők államerdészeti kezelésével kapcsolatos számviteli eljárásról is. Ugyancsak mellékeli az utasítás az erdőbirtokossági társulatok és az állami erdőgazdaságok általános szerződés-tervezetét.

Szakmai továbbképzés keretében Keszthelyen Szodfridt István az erdőesztétikájáról, Gáspár H. Géza a gyertyános-tölgyesekről és a bükkösök felújításáról; Tatabányán Holdampf Gyula a romlott erdők átalakításáról domb- és hegyvidéki erdőkben; Sárospatakon pedig dr. Babos Imre a „Szálalóerdők-Gazdasági erdők” címmel, Majer Antal az erdőfitológiáról tartott előadást.

Fásítási anyag juttatása egyéni termelők és termelőszövetkezetek részére

Az idevonatkozó kormányhatározat értelmében a termelőszövetkezeteknek, legelőbirtokosoknak és egyéni gazdálkodó dolgozó parasztnak a fásítások elvégzéséhez szükséges facsemeték,

suhángokat önköltségi áron kell rendelkezésükre bocsátani. Ezzel kapcsolatban jelent meg az erdei fa- és cserjésekmeték, suhángok és sorfák új árjegyzéke, amelyet a következőkben közlünk:

	Ara 1000 db-ként
Erdei fák sima dugványa (fűz, nyár, platan és egyéb)	25,— Ft
Erdei cserjék sima dugványa	35,— "
Erdei fák gyökeres dugványa	120,— "
Erdei cserjék gyökeres dugványa	150,— "
Erdeifenyő, fekete-, luc- és jegenyefenyő csemete (magági)	60,— "
Vörösfenyő csemete (magági)	160,— "
Egyéb fenyőcsemete (magági)	100,— "
Erdeifenyő, fekete-, luc-, és jegenyefenyő csemete (iskolázott)	160,— "
Vörösfenyőcsemete (iskolázott)	250,— "
Egyéb fenyőcsemete (iskolázott)	250,— "
Tölgyfélék	85,— "
Akác	90,— "
Hazai nyárfélék	150,— "
Egyéb lombcsemete	120,— "
Az iskolázott lombcsemeték után 1000 db-ként 60,— Ft felár számítható.	
Tülevelű cserjésekmeté, magági (tisza, boróka stb.)	120,— "
Tülevelű cserjésekmeté, iskolázott	
Lombcserje-csemete, magági	120,— "
Lombcserje-csemete, iskolázott	180,— "
Erdei suháng: akác, nyár	3,— "
Egyéb erdei fák suhángja	5,— "
	darabonként
Erdei sorfa: akác, nyár	5,60 Ft
Egyéb erdei sorfák	8,40 "
Fenyőfácska, luc- és jegenyefenyő, erdei és feketefenyő	0,30 "

Az árak a csemetékértben osztályozottan és kötegelten átadott árura vonat-

koznak, a termelői forgalmi adó alól mentesek. Feladóállomáson, csomagolva

Az „Erdőgazdaság és faipar” nyárfaértekezlete

Szeptember 14-én a szegedi gyufagyár kultúrtermében tartotta az „Erdőgazdaság és faipar” szerkesztősége

Az ipar nyáranyag-igénye

Fenyvesi Tibor, a Szegedi Gyufagyár vezetője nyitotta meg az értekezletet, majd Praszák János (OEF) főelőadó tartotta meg előadását a nyárfafeldolgozás kérdéseiről. Ismertette nagy vonásokban a hazai faanyagellátás viszonyait. A jelenlegi faanyagellátási helyzetben különös jelentősége van a gyorsan növő fajoknak s ezek közt elsősorban a nyárfának. Részletesen ismertette a nyárfa felhasználásának lehetőségeit és

nyárfaértekezletét, amelyen kilenc erdőgazdaság és a szegedi faipari üzemek dolgozói vettek részt.

azokat a terveket, amelyeket a hazai faipar kidolgozott a nyár jövőbeni felhasználására. A nyárak jó tulajdonságaik folytán hézagpótló szerepet töltenek be a fenyőanyag és a lombosanyag között. Néhány súlyosabb fogyatékoságukat azonban ki kell emelni, mint például a növényi, anyag szerkezeti hibák (mézgásság), a gesztválás, repedékenységek, magasabb kez-dőnedvesség s az eléggé nehéz telít-hetősége. Ezeknek a hibáknak a csök-

Hatéves nyárerdősítés a szegedi Maros parton

kentése az erdőnevelői munka feladata és fontos a kutató munkának a kiterjesztése erre a térre is. Az ipar fő kérdése, hogy tud-e erdőgazdaságunk elegendő mennyiségű és minőségű alapanyagot biztosítani. Külö-

A nyárfa nevelése

Az első előadásban vázolt ipari szükségletekből kiindulva Bakkey László (OEF) főosztályvezetőhelyettes rajzolt képet a nyárfa nevelésének lehetőségeiről és nyárfaanyag ellátottságunk javításának módszereiről. Ismertette a nyárfatelepítési terveket, a hazai- és a nemesnyárak termelésének fokozására irányuló célkitűzéseket. Rámutatott arra, hogy a minőségjavítás egyik legfontosabb eszköze a szakszerű nyésés. A gyakorlat feladata elsősorban a nyárfanevelés mennyiségi növelése. A másik tennivaló — mondotta — előhasználati állományok létesítése. Mindennek alapja a jó minőségű szaporítóanyag biztosítása. Ez már nemcsak a mindennapi gyakorlati munkának, hanem a tudományos kutatásnak is feladata. Ide tartozik a legkiválóbb nyárfajták kikisérletezése, a szaporítási eljárások, állománynevelési módszerek kidolgozása, a telepítési módszerek, a termőhelyi igények megállapítása és a terméseredmények mesterséges fokozásának vizsgálata, tehát a talajápolás, öntözés, trágyázás befolyásának kutatása. Befejezésül részletesen ismertette nyárfagazdálkodásunk fejlesztésének távlati terveit, amelyek alapján har-

A vita tanulságai

Hajdú József (FURLEM) főmérnök a nyár hézagpótló szerepéről beszélt. Fontos tudnunk — mondotta —, hogy a nyárfának bútortlapgyártásra való felhasználásával csökkentjük az importot. Az erdőgazdaság és az ipar közös feladata a nyár rossz tulajdonságainak megszüntetése és minél kevesebb hulladékkal történő feldolgozása. Helyesnek tartja a telepítés fokozását és javasolta, hogy minél több alkalmat adjanak az erdészeti és ipar dolgozóinak kölcsönös tapasztalatcseréjére. Utána dr. Ambrik László (Szegedi Falemezgyár) főmérnök elsősorban a nyár farostlemezzégyártásra való felhasználásával foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy milyen előnyei vannak népgazdasági szempontból a nyártermelés fokozásának a rostlemezzégyártás érdekében. Vázolta, hogy a gépi berendezések terén jelenleg fennálló hiányosságok még nem teszik lehetővé, hogy a hazai lemezek külső alakja megfeleljen a külföldön elért színvonalnak.

Erdélyi János, a bajai erdőgazdaság igazgatója a nyár rákos megbetegedésének és a vadkárosításoknak összefüggéseiről beszélt. Ismertette a nemesnyár nevelésének kedvező lehetőségeit az ártéren és a hullámtéri erdőkben. Csávicz János, a kecskeméti erdőgazdaság igazgatója a fehérnyár nevelésének és felhasználá-

nösen fontos a hámozható nyár, amelynek a bútortlap-, a gyufa- és lemezgyártásban van fontos szerepe. Végül külön jelentősége van a nyárgazdálkodásnak a kiépülő farost- és forgácslemez iparunk szempontjából.

minc esztendő alatt a jelenlegi nyártermelési lehetőségeinket úgy növeljük, hogy a mostani, legfeljebb 40 ezer köbméteres évi kitermelést 2 millió fölé emeljük.

LAPUNK FELADATAI

A két szakmai előadó után Ákos László, az „Erdőgazdaság és Faipar” felelős szerkesztője ismertette azt a sajtómunkát, amit az erdőgazdaságok lapja a nyárgazdálkodás fejlesztése érdekében tíz év alatt végzett. Elmondotta, hogy az útmenti fasorok jelentőségére és rendkívüli mértékű faanyagtermelő lehetőségeire a lap már évek előtt rámutatott és az ott lefektetett javaslatok végrehajtásával a nyárnevelési tervek végrehajtása terén több esztendő előnyben lehettünk volna. Röviden áttekintette a lap fontosabb közleményeit a nyárgazdálkodással kapcsolatban, ismertette azt a vitát, amely a lap hasábjain 1955-ben hónapokon keresztül folyt a fehérnyár magcsemetenevelés módszereiről. Befejezőleg hangsúlyozta, hogy a lap továbbra is napirenden kívánja tartani a nyárgazdálkodással kapcsolatos fontos kérdéseket.

sának tapasztalatairól beszélt. Rámutatott arra, milyen hiba, hogy sokszor elmúlásztjuk a szükséges nyésést, amit pedig már kétéves korban kell kezdeni.

Fuisz József, a nyírségi erdőgazdaság főmérnöke hangsúlyozta, hogy a csemeteneveléshez magot az elítfák-ról kell begyűjteni. Javasolta nyármagtermő ültetvények létesítését. Szükséges volna a magnyerés gépesítésének megoldása. Boda József, a szegedi erdőgazdaság igazgatója adatokkal számolt be a Csongrád megyei nyártelepítésekről. Ismertette a további telepítési terveket.

Koltay György Kossuth-díjas kutatónk foglalta össze a vitában eddig elhangzottak tanulságait. Kifejtette, hogy az erdőgazdálkodás felelős azért, hogy minden gyár megfelelő anyagot kapjon megfelelő méretekben. Kiemelte a nyésés kérdését, majd foglalkozott a hazai nyárak magvetéses csemetetermelésének módszereivel. Kifejtette, hogy véleménye szerint a jelenlegi magvetések túlzott magpazarlással járnak. Befejezésül ismét hangsúlyozta, hogy amit üzemi szinten állapítanak szürkenyárnak neveznek, azt botanikailag feltétlenül fehérnyárnak nevezik.

Kollányi Antal, a budapesti erdőgazdaság főmérnöke hangsúlyozta, hogy az ország jó faellátásához 25

Egyéves nyárcsemeték a szegedi erdőgazdaság marosparti csemetekertjében

százalékos erdősültség kellene. Az erdésznek az a feladata, hogy az adott területen minél több faanyagot termeljen és a fátlan területeket fásítsa. Fontos kérdésnek tartja a nyármagvetés gépesítését. Helyesli azokat a kísérleteket, amelyek a dugványozás terén folynak. Sürgette, hogy az „Erdőgazdaság és faipar” az e terén nyert tapasztalatokat széles körben ismertesse.

A vita további folyamán Árm Albert (Szegedi Falemezgyár) arra kérte az erdőgazdaságokat, hogy a megfelelő méretre termelt anyagot a lehetőség szerint különválasztva szállítsák. Nagy Lajos (szegedi gyufagyár) felhívta a figyelmet arra a hibára, hogy a gyufagyárnak ismételtelen olyan fát szállítanak, amit azután ki kell cserélni a ládagyárral, mert az viszont gyufának való faanyagot kap. A szállítások általában rend-

szertelenek, a faanyagzúdulás sokszor jár anyagromlással, a minőségben megromlott anyagot át kell adni más vállalatoknak és ez sok fölösleges költséget okoz. A faanyagromlás erősen rontja az anyagnormák teljesítésének lehetőségét is.

Hegedűs Máttyás, a gyulai erdőgazdaság igazgatója a nyármagtermelés fontos problémájáról beszélt, majd a dugványozással elért eredményeket ismertette, amelyeket a sarkadremetei csemetekertben értek el.

Befejezésül Bakkey László főosztályvezetőhelyettes összefoglalta a vita eredményeit.

Az értekezlet után az ankét résztvevői rövid tanulmányút keretében megtekintették a Maros-parti öntözési csemetekertet és a Maros hullámtérben öt-hat évvel ezelőtt telepített nyárasok kitűnő fejlődését.

Szederjei Ákos és Studinka László:
NYÚL, FOGOLY, FÁCÁN

A közelmúltban jelent meg a Mezőgazdasági Kiadó kiadásában, 310 oldal terjedelemben, 127 ábrával a Nyúl, fogoly, fácán című izléses kiállítású szakkönyv. Nehéz erről a könyvről kritikát írni, mert az idekívánczó jelzőket éppen az utóbbi időben sokszor leírták, annyira elcsépezték, hogy már közhelyekké váltak. Ennek ellenére mégis leírom, hogy ez a mű hézagpótló és mérőföldkövet jelent a vadgazdasági és a növényvédelmi szakirodalomban.

Hézagpótló, mert szakirodalmunk éppen ezen a téren a leghiányosabb. Az eddigi vadászati szakkönyveink többnyire általánosságban foglalkoznak a vadászattal és nem tárgyalják részletesen a leggyakoribb és egyben legfontosabb három apróvadunkat. A régebben megjelent szakkönyveink pedig amellel elavultak is, mert a vadtenyésztés tudománya az utolsó 10 év alatt többet fejlődött, mint megelőzően évtizedeken keresztül. A növényvédelmi szakkönyvek pedig éppen a biológiai védelemmel, tehát a fogoly és fácán növényvédelmi jelentőségével foglalkoznak a legkevessebbet.

A szerzők az első fejezetben adatokkal bizonyítják a nyúl, fogoly és fácán gazdasági jelentőségét. Megtudjuk, hogy az 1930-as években a három vadfajból évente — az élő- és lóttvad export — mintegy 2,5 millió dollár valutát eredményezett. Ugyanakkor ezek az apróvadak, becslés szerint 3,9 millió kg gyommagot fogyasztottak el. Megtudjuk, hogy 1947-ben a gabonafélék között a gyomok elfoglalta területen a hiányzó gabonatermés értéke 600 millió forintba becsülhető. A példaképpen kiragadott számadatok is mutatják, mit jelent a fogoly- és fácán-állomány népgazdaságunknak. A könyv első tíz oldala valóságos gyűjteménye ezeknek a becsületes számoknak.

Ezeket olvasva, akik tudják, hogy ezt a könyvet Szederjeiek már három évvel ezelőtt összeállították, valószínűleg mindannyian nagyon sajnálják, hogy az nem jelent meg korábban. Még nagyobb hiba az, hogy csak 2150 példányban jelent meg. Hiszen ezt a könyvet minden mezőgazdának és erdőgazdának el kell olvasnia.

Az erdő- és mezőgazdasági kultúrnövényeinket pusztító állati és növényi fajok leküzdésére évente sok millió forintot felhasználunk, de a legolcsóbb és leghatékosabb biológiai védekezést még ma sem használjuk fel olyan mértékben, mint ahogy az adottságok azt lehetővé teszik. Az erdők telepítésekor sem gondoltunk eléggé talán ezzel a lehetőséggel. Már pedig Spangenberg szerint: „a telepített erdők nyomán megjelennek

a kártevők is, mind a rágcsálók, mind a rovarok, amelyek esetleg az egész fiatal telepítést tönkreteszhetik...“ Ehhez Uspenszkij hozzáteszi, hogy „...az erdősávokban meglehetősen rovarok nemcsak az erdősávokban okozhatnak érzékeny kárt, hanem a köztük elterülő szántóföldeken és kertekben is...“ Ugyancsak Spangenberg mondja még azt is, hogy „... ahol a fácán- és fogolyállomány csökken, ott jelentősen emelkedik a kultúrnövényeinket károsító állatok és növényfajok mennyisége is...“ Folytathatnám az idézetek felsorolását, de mivel azok mind megegyeznek abban, hogy ahol sok a fácán és a fogoly ott jóval kevesebb a növénykárosító által okozott pusztítás, legjobbnak tartom, ha mindenki elolvassa az idevonatkozó fejezetet és abból felismeri a fogoly és fácán nagy gazdasági jelentőségét. Már a 12. században felismerték a kínaiak a biológiai védekezés jelentőségét; Plinius és Tesphrastos is megemlékezik a riasztó és védőnövényekről és mégis milyen keveset mentünk előre ezen a téren.

Ha még hozzáteszem azt, hogy a könyv ismerteti a legkorszerűbb fogoly-, fácán- és nyúltenyésztési módszereket is, valamint az olyan kényes kérdéseket is nyíltan feltárja mint a nyúlkárosítás, akkor azt hiszem eléggé rámutattam a könyv gyakorlati értékére.

Befejezésül megemlítem még, amivel kezdeni kellett volna, hogy a könyv szerzőit köszönet illeti értékes munkájukért. Remélhető, hogy Szederjei Ákos vadgazdasági könyvsorozatának többi (szarvas, őz stb.) kötetei is mielőbb forgalomba kerülnek.

Vidra János

★

Sebestyén Endre: A selyemhernyó tenyésztése. A méhészet és a kisállattenyésztésen kívül nincs az állattenyésztésnek még egy ága, amely annyira maga magát kínálná az erdőmunkás-, erdész-családok háztáji gazdaságába, mint a selyemhernyó — mondhatni — háziiparjellegű tenyésztése. A takarmánya eperfalevél; jóformán ingyen kerül, csak meg kell szedni. A tenyésztés és ápolás munkája, vesződsége igazán nem megerőltető munka. Akár gyermekeinkkel elvégeztethetjük játékképpen, ha a várható keresetből való részesedéssel megkecsesgessük őket, s a tenyésztés napról napra változó élményeinek elmesélésével fölkeljük érdeklődésüket, hiszen a gyerekek szeretik az efféle érdekes foglalatosságokat. A selyemhernyó megérdemli a figyelmet és felkarolást; olyannyira, hogy felnőtteknek is érdemes vele bíbelődni. Emlékeztetünk, hogy ezer és ezer agrárproletár család a munkanélküliség és a földtelenség nyomorúságán ennek az apró rovarnak a „hátán“ lábolt át. Gazdasági fontosságára vall, hogy nem kisebb népszerűsítői voltak, mint II. József, aki a kőzutak szélére eperfákat ültetett és a katonaságnak a határőrvidékeken kötelezővé tette a selyemhernyó te-

nyésztését. Széchenyi István könyvet is írt róla, a „Selyemrűl“ címmel, s az általa alapított „Selyemtenyésztő Egylet“ útján évi 400 ezer kilóra növelte a gubótermelést. Kosuth Lajos a Pesti Hírlapban cikksorozatot szentelt a föllendítésének.

Sebestyén Endre képekkel illusztrált kötete nem csak azoknak becses olvasmány, akik keresetük növelésére akarnak megismerkedni a kérdéssel. A selyemhernyó „életének“, „munkájának“, az állatvilág rendszerében elfoglalt különös helyének megismerése a természettudományos érdeklődésű olvasónak legalább annyi eredetiséget és meglepetést tartogat, mint a hangyák, a termeszek és a méhek világa. Nem véletlen, hogy ez utóbbiak irodalma világszerte tömegek kedvelt olvasmányává, máig is tartó könyvsikerré vált. (Mezőgazdasági Kiadó. Ára: 38 forint.)

(t.)

★

Láng Sándor: A Mátra és Börzsöny természeti földrajza. Öt kötetes földrajzi monográfia sorozatban tervezték a magyar földrajzi és természetrajzi kutatás legjobb szakemberei hazánk területének részletes ismeretetését. Az első kötet két fontos hegységünk teljes természeti-földrajzi ismertetésével úttörő jelentőségű. A felszínfejlődés, az éghajlat és vízrajzi viszonyok, a talajviszonyok általános leírása igen értékes segítséget ad az erdőgazdasági szakemberek számára is. A szerző is foglalkozik rövid fejezetben az erdők, rétek, kopárok természetes növény- és állatvilágával. Ugyancsak vizsgálja az erdősítés természeti és földrajzi feltételeit. De az erdészember ezen túlmenően is rengeteg értékes adatot talál nemcsak a két hegyvidék általános problémáinak tárgyalásánál, hanem az egyes külön tájak leírásánál is. Így a Mátra területén tíz tájat különböztet meg a szerző: ezek a délnyugati Mátra, a nyugati (pásztori) Mátra, a Mátra fennsíkja, a Galyatető tönkje, a Kékes tönkje, a keleti (kis) Mátra, a Mátra északi lába, a Mátra alja, a Zagyva völgye és alföldi öble, s a Tarna völgye. A Börzsönyben pedig öt tájat különböztet meg: a visegrádi Dunaszoros környéke (déli Börzsöny), a délnyugati Börzsöny, a központi Börzsöny, az északi Börzsöny s a hegység peremterülete. Bőséges irodalmi összeállítás teszi teljessé a több mint 500 oldalas kötetet. (Akadémiai Kiadó. Ára: 80,— Ft.)

A szovjet vadgazdaság helyzetéről igen figyelemre méltó könyvet írt Sz. D. Perelesin hivatásos szovjet vadász. Szerinte, még a szovjetekben is előítéletek gátolják a valójában földművelési-állattenyésztési ág fejlesztését, holott használatba bármilyen mezőgazdasági ágazat használatával vetekszik. (A 199 oldalas munka címe: A vadgazdaság alapvető kérdései a Szovjetunióban. Egyetemi Kiadó, Moszkva, 1956.)

AZ ERDÉSZ SZAKKÉPESÍTÉSÉRŐL

Több jogszabályunk egyszerűen előírja bizonyos esetekre, hogy az erdőgazdasági dolgozónak erdészeti szakképesítésrel kell rendelkeznie. Ez a meghatározás véleményem szerint meglehetősen tág fogalom, mert csupán a hazai erdészeti szakképesítéseket figyelembe véve, igen eltérő képzésű dolgozókat találunk, akik képtelenségben mind erdészeti képzéssel rendelkeznek. Véleményem alátámasztására röviden — inkább időrendi sorrendben — tekintünk át a felső-, valamint a közép- és alsófokú erdészeti szakoktatás fejlődését.

A felsőfokú erdészeti szakoktatás. A selmecbányai bányászati akadémián Mária Terézia már 1770-ben elrendelte, hogy a bányaművelés tanítására gond fordítsanak. 1809-ben állítják fel itt az erdészeti tanintézetet, amelynek vezetésével Wilkens Henrik Dávidot bízzák meg. 1872-ben az erdészeti ágazat már két szakosztályra tagozódik, 3 éves erdészeti és 4 éves erdőmérnöki tanfolyam életbeléptetésével. 1904-től már csak 4 éves erdőmérnök-képzés folyik, az akkor Bányászati és Erdészeti Főiskola nevet viselő tanintézetben. A Főiskola 1919-ben Sopronba került. 1923-tól Bányász-mérnöki és Erdőmérnöki Főiskola címet visel. 1934-ben beolvadt a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szervezetébe, mint annak bányá-, kohó- és erdőmérnöki kara. 1950-ben az erdőmérnöki kar az Agráregyetem karává, majd 1952-ben önálló Erdőmérnöki Főiskolává alakult. A levelező erdőmérnök-képzés 1952 óta folyik a főiskolán.

A középfokú szakoktatás történetére visszatekintve, az alsó- és középfokú szétválasztása igen nehéz, mert a szakoktatás múltja igen változatos. Ezért inkább időrendi sorrendben igyekszem elmondani ezirányú szakoktatásunk változásait.

Az első magyar erdőőri szakiskola 1883 október 11-én nyílt meg a Szeged melletti Ásotthalmán — ahogy akkor nevezték — Királyhalmán. Az intézet 20 hónapos tanfolyamon főleg gyakorlati oktatásban részesítette növendékeit. Tankönyvül Bedő Albert *Erdőőr* című könyvét használták. E szakiskola eredményei alapján nyílt meg 1885-ben Vadászerdőn (Temesvár mellett), 1886-ban Lipótvárára, míg 1893-ban Görgény-szentimrén a második, harmadik és negyedik szakiskola. A négy iskola — az akkori erdőtörvénynek megfelelően — erdőőröket nevelt az erdőbirtokok részére, akik esetleg kisebb erdőbirtokokon a kezelési teendőket is el tudták látni.

Az 1908-ban megjelent szakiskolai

szabályzat szerint a szakiskolák célja az, hogy a tulajdonképpeni erdővédelmi teendőkön kívül tanulónak a műszaki segédszolgálat teljesítéséhez való jártasságot is biztosítsa, s a vadászat és vadgazdálkodás oktatását is feladatul tűzte ki. A tanulmányi időt két évben szabták meg. Ugyanez a szabályzat rendelkezett az úgynevezett *továbbképző tanfolyam* beindítását is Vadászerdőn, ahol a négy iskola legjobb eredményt elért tanulóit kisebb önálló birtokok kezeléséhez, valamint olyan feladatok elvégzéséhez — amelyek nagyobb birtokon erdőmérnöki feladatok — szükséges ismeretekkel látják el.

1918-ban újabb fordulóponthoz érkezett az erdészsképzés. Kaán Károly elgondolása szerint Vadászerdőn 3 éves erdész szakiskola nyitotta meg kapuit. Ugyanekkor a másik három helyen 1 éves erdőőri és vadőri iskolai oktatás indult meg. Az erdész szakiskola 1920-ban csak 2 éves erdőgazdasági szakiskola lett, de előtte egy évet erdészeti gyakorlati szolgálatban kellett eltölteni. Az első világháború után a vadászterdei iskola előbb Tatán, majd Esztergomban nyert elhelyezést, ahol mind az erdőgazdasági, mind az erdőőri és vadőri tanítás folyt. Ezenkívül a királyhalmi maradt meg a mai Magyarország területén. 1928-ban az erdőgazdasági szakiskolára a felvételeket beszüntették és csak a két erdőőri és vadőri szakiskola működött tovább.

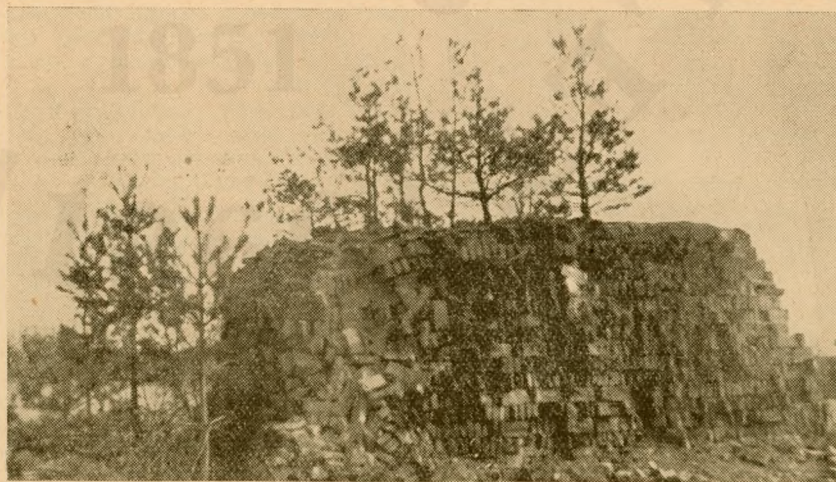
1935 szeptember 1-vel — az új erdőtörvénynek megfelelően — Esztergomban és Királyhalmán 2 éves alerdész szakiskola nyílt meg. Felvételi követelmény volt többek között, hogy a pályázó okl. erdőmérnök vezetése alatt álló erdőgazdaságban megszakítás nélkül eltöltött

legalább egyévi külső erdészeti gyakorlatot tudjon igazolni. 1940-ben ugyancsak alerdész szakiskola kezdte meg működését az erdélyi Görgénypusztán.

Az 1935. évi IV. tc. az alerdész szakiskolák megnyitásával egyidejűleg megszüntette az 1879. évi XXXI. tc.-ben engedélyezett, úgynevezett erdőőri szakvizsga letételét, amelyhez szakiskolai végzést nem követeltek meg. Hasonló szakvizsgák letételét azonban a hosszabb szolgálati idővel rendelkező szakképesítés nélküli erdészeti alkalmazottak részére engedélyezték 1939-ben, 1940-ben, 1948-ban és 1953-ban. 1946-ban a két alerdész szakiskola az erdész iskola címet vette fel.

1948-ban Esztergombán erdészeti gimnázium (Magyar Állami Erdőgazdasági Középiskola) indul. Az iskola olyan szakismereteket nyújt, hogy végzett tanulója „az erdő- és vadgazdálkodás körében az erdészeti üzemi tiszti szakszemélyzet feladatát elláthassa”, valamint az erdőmérnöki képzéséhez szükséges egyetemi tanulmányokat is elvégezhesse. Ugyanakkor a királyhalmi szakiskola 10 hónapos erdész szakiskolává alakul át. 1949 őszén Sopronban is alakul 10 hónapos erdész szakiskola. 1950 őszén az erdész gimnázium Esztergomból Sopronba kerül és mint erdészeti technikum folytatja működését. Ugyanakkor erdészeti technikum nyílik Debrecenben is. További 10 hónapos erdész szakiskolák indulnak meg Péterfán (Sárvár mellett) és Szolnokon. 1951-ben a péterfai és a szolnoki iskolák megszűnnek.

1952-ben a soproni 10 hónapos szakiskola is megszűnik. Ugyanebben az évben erdőipari technikum kezd meg működését Sopronban és az er-

Az égetett téglán is megél az erdei fenyő. Ez az érdekes felvétel a zalaegerszegi erdőgazdaság szentgyörgyvölgyi erdészetében készült

dészeti technikum, mint erdőgazdasági technikum működik tovább.

1954-ben a királyhalmi szakiskola is megszűnik. Az erdőipari technikum pedig beleolvad az erdőgazdasági technikumba. 1955-ben pedig a debreceni technikum Szegeden folytatja tovább a működését.

A középfokú szakoktatáshoz számíthatjuk még az okl. erdőgazda képesítést nyújtó levelező erdészeti akadémiai képzettséget is, mely 1952-ben indult meg és két évfolyamot át működött.

Ebben a felsorolásban nincsenek benne a különböző (csemetékertkezelő, gépkezelői stb.) szaktanfolyamok, amelyek végeredményben szintén erdészeti képesítést adtak. Hasonlóképpen nem foglalkoztam a más országokban végzett erdészeti iskolásokkal sem, valamint figyelmen kívül hagytam a megfelelő előzetes, előírt — de sok esetben annál magasabb — iskolai végzettséget is.

A felsoroláskból megállapítható, hogy igen eltérő képzettségű erdészek állnak a magyar erdőgazdaság rendelkezésére, hogy a rájuk rótt feladatokat elvégezzék.

Javaslatom tehát az, hogy állapítsák meg illetékes szervek, és mondják ki, hogy milyen képesítéseket ismernek el egyenrangúnak erdőmérnökeink, erdésztechnikusaink és erdészeink. Ha szükségesnek látszik, akkor esetleg különböző vizsgák útján lehet például egy technikus képzettségénél alacsonyabbnak ítélt iskola képesítését technikumnak elismerni.

Tudom, hogy igen kényes kérdést bolygattam meg, de véleményem szerint ehhez mihamarabb hozzá kell nyúlni és végre egészséges megoldást kell találni. Megköveteli ezt az is, hogy a szocialista gazdaság rohamos fejlődése egyre magasabb igényeket támaszt a szakképzés területén.

Ágfalvi Imre
adjunktus, Sopron.

Hozzászólások Véleményem szerint vitathatatlan, hogy hazánkban három fokú erdészeti szakképzés folyt a közeli időig és ezeken belül — különösen a közép- és alsófokú szakképzésnek — gazdag fantáziára válló számtalan változata. Amint Ágfalvi Imre adjunktus cikkéből is kitűnik, most akörül folyik a vita, hogy egyes szakképzéseket hová kell sorolni a felső-, közép- vagy alsófokba és a fokokon belül milyen képesítések egyenértékűek.

A megoldást világosan tükrözik azok a példák, amelyek szerint a kérdéseket a múltban is megoldották. Egyetlen államban sem jutott valakinek az eszébe, hogy a felsőoktatás magasabb előképzettséghez való kötése, vagy a tanulmányi idő bővítése stb. esetén a korábban végzeteket degradálják. Így, amikor a selmeci, hat középiskolai előképzettséget kívánó akadémiát érrettségighezkötötték, később pedig erdőmérnöki főiskolává fejlesztették, az akadémiát végzetek diplomája azonos ér-

vényű maradt az erdőmérnöki főiskola, vagy akár az agráregyetem nyújtotta képesítéssel. Ugyanez volt a helyzet a mezőgazdasági akadémiák, a kertészeti tanintézetek és sok más felsőfokú oktatási reform esetében.

A középfokú erdészeti szakképzésnél még tisztább a helyzet, mivel a középfokú iskolák megkívánt előképzettsége mindenkor a középiskola négy osztálya, illetve az általános iskola nyolc osztálya volt. A középfokú (erdőgazdasági) szakiskola és a technikumok tananyaga pedig bizonyíthatóan azonos színvonalon haladt. Igaz ugyan, hogy amikor az erdőgazdasági szakiskola végbizonyítványát érrettségivel egyenrangúnak kértük elismerni, bizonyos körök azzal érveltek, hogy elismerik szakmai tárgyainak azonos színvonalát a külföldi, érrettségivel egyenrangú képzést nyújtó szakiskolákéival, csupán az úgynevezett általános műveltségi tárgyak (történelem, magyar nyelv és irodalomtörténet) hiányát kifogásolták. Végül azonban megengedték, hogy ezekből érrettségi különbözeti vizsgát tehessünk. Semmi sem indokolja tehát az eddigi középfokú képesítések elkülönítését vagy egymás alá rendelését. Módot kell azonban nyújtani arra, hogy akik alsófokú szakképzésben részesültek, megszerezhessék a középfokú szakképzést, mint ahogy annak idején a kétéves erdői szakiskolát és folytatólagosan az egyéves továbbképzőt végzetek is elnyerhették a középfokú szakiskola képesítését. Demokratikus oktatási rendszerünk magasabbrendűsége kifejezésre jut abban is, hogy megkülönbözteti és megbecsüli a különböző fokozat szerzett képesítéseket, viszont lehetővé teszi mindenki számára, hogy az alsófokon elindulva megszerezhesse a legmagasabb képesítést is. A kiugró tehetségek érvényesülésének pedig, minden iskolai kvalifikációtól függetlenül is, számtalan lehetőséget biztosít.

Schneider Jenő
igazgató, Keszthely.

A felvetett kérdéseket csakis az iskolai végzettség alapján lehet megoldani; ez a véleményem. Négy csoportot lehetne elkülöníteni a következőképpen.

1. Erdőmérnöki csoport. Ide kerülnek azok, akik erdőmérnöki oklevéllel vagy egyéb egyetemi, főiskolai végzettséggel rendelkeznek.

2. Erdésztechnikumi csoport (azt hiszem, jobban hangzana és magyarosabb volna az erdőgazdasági technikus megjelölés). Ide a következő csoportok tartoznának: A 3 vagy 4 éves erdőgazdasági középiskola, erdőgazdasági gimnázium és erdészeti technikum végbizonyítványával rendelkezők. A 2 éves akadémiát végzett okleveles erdőgazdák. A volt erdőgazdasági szakiskola végbizonyítványával rendelkezők. Az erdőmérnöki főiskolán legalább két éves tanulmányi időt felmutató dolgozók, akik az erdőgazdaságban helyezked-

tek el. Az érrettségivel rendelkező, legalább egyéves erdész-szakiskolával és 5 éves gyakorlattal rendelkező erdészek. Végül szerzett jogon és gyakorlati tudás alapján a legalább 4 középiskolával, legalább 2 éves tanulmányidejű erdész-szakiskola végzettséggel és 10 éves gyakorlattal rendelkező erdészek.

3. Erdészcsoport. Ide tartoznak a középiskolai végzettség nélküli 2 éves alerdész-, erdész-szakiskolások. A 2 éves erdői szakiskolások. Az egyéves erdői és vadóri iskolaátvégzettek. Az erdői mőgánvizsgával rendelkezők. A 10 hónapos erdész-szakiskolát végzetek. Végül azok, akik levelező tanfolyamon szereztek erdész szakképesítést.

4. Erdővédelmi és kisegítő csoport, ide tartoznának a 6 hónapos vagy ennél rövidebb tanfolyamot végzett vagy jelenleg is erdész beosztásban dolgozó, de nem végzett erdészek, hosszolók, valamint egyéb erdészeti szakismereteket kívánó munkakörben foglalkoztatottak.

Ebbe a rendszerbe besorolható a mezőgazdák, gépészeti, építési szakemberek, a vasúti, fűrészüzemű és adminisztratív dolgozók is aszerint, hogy egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, érrettségivel vagy ezzel egyenlő értékű, végül alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Péterfy József
erdészvezető, Kárász.

GAZDÁLKODÁS

címen régen nélkülözött új folyóirat került a mezőgazdasági szakemberek kezébe. Fő célkitűzése a mezőgazdasági üzemszervezési és agrárközgazdasági tudományos kutatások eredményeinek és a gyakorlati szakemberek legjobb tapasztalatainak közrebeszátása. A folyóirat tehát a mezőgazdasági szakemberek, a mezőgazdasági üzemek vezetői, az államigazgatási szervek szakemberei és általában az agrárközgazdasági, agrárpolitikai és üzemgazdasági kérdések iránt érdeklődők igényeit kívánja kielégíteni.

A GAZDÁLKODÁS foglalkozik az állami gazdaságok, a mezőgazdasági szövetkezetek, a gépállomások és az egyéni parasztgazdaságok termelés-szervezési, gazdaságossági, jövedelmezőségi, munkaszervezési stb. kérdéseivel, valamint a mezőgazdasági termelés legfontosabb agrárközgazdasági problémáival.

Tájékoztatót ad az időszerű hazai és külföldi agrárközgazdasági tudományos eseményekről, ismerteti a bárti országok mezőgazdaságának szocialista átalakításában eredményesen alkalmazott üzemszervezési és agrárpolitikai módszereket.

Megjelenik negyedévenként.

Előfizetési díja: Egy évre 40,— Ft, fél évre 20,— Ft.

Megrendelhető a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalatnál, Budapest, V., Báthory u. 10. Csekk-számlaszám: 91.915.181—44.

Kopárfásítás fenyőmagvetéssel

A PILISCSABAI ERDÉSZETRE igen kiterjedt kopárterületek befásítása vár. A dolomit alapközetű kopárok befásítása sürgős és fontos feladat. Sürgős, mert a záporok után lezuduló víztömeg nagymennyiségű hordalékot ragad magával. Fontos, mert tekintélyes része jól látható a Budapest—Bécsi műútról. A jelenlegi helyzet pedig szomorú képet mutat.

Valamikor hatalmas erdőségek borították a Piliseket. Az emberi kapzsiság, legelő és földszerzés azonban mind nagyobb és nagyobb területről ítélte az erdőt. A kezdetben dús füves vegetációval rendelkező területek hamar kimerültek, az állatok taposása következtében meglazított talajt az eső kikezdte, lemosa és rövid idő után létrejött a nyílt kopár.

E területek mielőbbi gyors felszámolása, újraerdősítése foglalkoztatta és foglalkoztatja szakembereinket. Az elmúlt időszakban az alkalmazott módszer kizárólag a gödrös ültetés volt. Ez jó eredményeket hozott, azonban kissé lassú, nehézkes eljárás. Különösen az őszi időszakban végzett munkálatok haladtak vontatottan. Hideg, csepergős az idő, a munkás fázik, nem dolgozik tökéletesen.

A GÖDRÖS ÜLTETÉSSEL szemben időnyeres szemszögéből sok javulást hozott az ékásóval történő munkálatok bevezetése. Ennél a módszerrel a dolgozók közvetlenül nem érintkeznek a nedves földdel, nem fázhatnak, szívesen dolgoznak.

De egyik módszer se biztosítja a kopár területek gyors felszámolását. Így került előtérbe a közvetlenül magvetéssel történő erdősítés. Fafajának a feketefenyőt (*Pinus nigra*) választottuk, mert dolomit alapközetű kopárok újraerdősítésére a legalkalmasabb.

Kísérletképpen három évvel ezelőtt egész sivár, sekély feltalajú dolomit murvás részen vetettünk néhány négyzetméteres területen folyóméterenként mintegy 70—80 szem feketefenyő magot. Az elvetett mag kikelt. Az egy év múlva kiemelt csemete szép gyökérfejlődést mutatott.

Ez a jó eredmény adta a biztatást a következő évben négy hektárnyi területnek magvetéssel történő erdősítéséhez. Annak ellenére, hogy a magvetés elég későn, április közepén történt, gyönyörűen kikelt és a pász-

Arvalányhajas nyílt kopár

tásan előkészített talajban nyár derekán már szépen zöldeltek a csemeték. A sikeren felbuzdulva határoztuk el, nagy területek újraerdősítését maggal. Alighogy a hó elolvadt megkezdtük a talaj előkészítést, majd pedig a magnak mielőbbi talajba juttatását, egyidőben a természet által történő vetéssel. A teljesen csupasz, dolomit-murvás részekben az előkészített vetőbarázdába előbb humuszos ágyat készítettünk, sekély földtakarással.

A mélyebb, főleg a dombok lábánál, hajlatokban fekvő, rendzina altalaj jelleggel bíró részekben pedig közvetlenül minden különösebb elő-

készítés nélkül kerültek a magvak a talajba.

Számvetést végezve a magvetéssel történő erdősítés és az ékásóval történő erdősítés között a következő képet kapjuk:

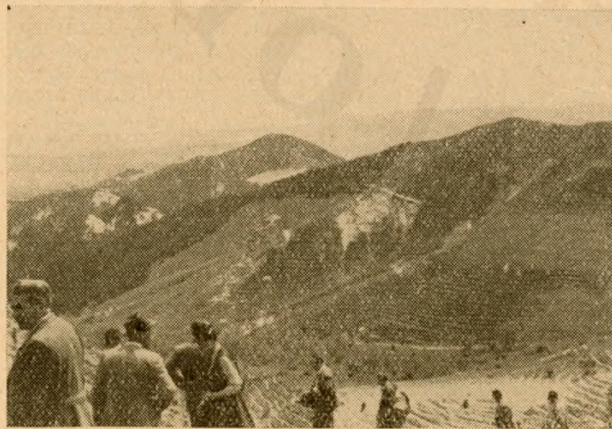
ÉKÁSÓS MÓDSZER: Egy hektáron 50 cm-es pásztaszélességben és 2 méteres pásztaközökkel számolva, 2500 négyzetméter gyephántást végeztünk, a kopáron engedélyezett négyzetméterenként 46 fillér árat alapulvéve, a talajelőkészítés 1150 forint hektáronként 10 000 csemetét számolva darabonként 11,6 fillér ültetési árral fizetve, az ültetés 1160 forint, s a 10 000 darab két éves, iskolázott feketefenyőcsemete ára 1000 forint, — összesen 3310 Ft.

A MAGVETÉSSEL történő erdősítésnél: A talajelőkészítés 1150 forint, 2 méteres pásztaközökkel hektáronként 5000 folyóméter vetőbarázdával számolunk, folyóméterenként 8 filléres vetési díjjal, a vetés tehát 400 forint; az esetleges károsítókat figyelembevéve mintegy 100 szemet vetünk egy folyóméteren, tehát a magszükséglet hektáronként 9—10 kg, ára 600 forint, összesen 2150 forint. Tehát hektáronként 1160 forint megtakarítás mutatkozik.

A tobozokat kopárokon fejlődött egyedekről gyűjtjük, klimatizált magot kapunk, vagyis a mag így visszajuttatva biztosítja a kopárok gyors és viszonylag olcsó újraerdősítését.

Feketefenyő magvetést elsősorban a teljesen sivár, sekély feltalajjal rendelkező, nyílt dolomit kopáron alkalmazunk. A mélyebb, zárt füves vegetációval rendelkező részekben csemetével, elsősorban erdeifenyővel végezzük az újraerdősítést és mozaikszerűen elegyítjük lombcsemetékkel, főleg kocsánytalan és molyhos féléggel, nagylevelű hárssal, juharral.

AZT TAPASZTALTUK, hogy a termőhelyi ártalmas tényezőket a magvetéssel történő erdősítéseink könnyen veszik át. Július első hetében a pilisvörösvári kopárjainkon nem kevesebb, mint 55 °C meleget mértünk, sőt egyes szélcsendesebb katlanokban a higanyszál felment a 60 °C-ig is. Ezt a nagy meleget és szárazságot még az idei tavasszal végzett magvetéseink is könnyen, vesz-

Pásztás talajelőkészítés

Magágykészítés dolomit murván

Platáncsemete és suháng nevelése sima dugványról

Lepusztult talajok pionír növénye a szürkeeskenesz

Harminchét éves szolgálatom alatt, amiből tizenhét évet mint csemeterkterkezelő töltöttem, a csemete- és suhángnevelés sok problémájával találkoztam. Utak, fasorok, ligetek, parkok fásításánál egyik legjobban megfelelő fafajunk a platán.

Nevelésének egyik nehézsége azonban — mint köztudomású —, hogy a platánmag igen nagy százalékban léha, de még a csiraképes mag jelentős része sem kel ki vagy, ha ki is kel, igen kicsiny arányban nevelhető fel. Ezért a platáncsemete nevelése költséges és bizonytalan.

Több éven át próbálkoztam a mag előzetes áztatásával, iszapolásával; takartam a magot humusszal, homokkal, a kettő különböző arányú keverékével, fűrészporsal és föld keverékével, öntöztem, szalmával árnyaltam, de kielégítő eredményt elérni nem tudtam.

Próbálkoztam tehát a dugványozásnak többféle módjával, amíg si-

került is kedvező eredményt elérni. A két-hároméves platáncsemetéről — ez úgyszólván anyatelepnek felel meg — ősszel, lombhullás után, de még a fagy beállta előtt, a fiatal, dugványozásra alkalmas, egyéves hajtásokat leszedtem. Ezeket a 8—12 milliméter vastagságú, befásult gallyakat nyomban 25 cm hosszúra vágva, világos pincében, folyami homokba vermetlen oly módon, hogy a dugvány függőlegesen álljon és vastagabb vége a homokban üljön. A dugványokat két-három hetenként permetszerűen langyos vízzel öntöztem. Az így kezelt dugványokat azután április első felében egyes dugványozó vassal dugványoztam. Középkötött talajon 50 cm sor- és 10 cm tőtávolságra történt a dugványozás. Ilyen módon 90 százalékos fogamzást értem el és ezek a platánok most is szépen fejlődnek.

Györfvári János
erdész, Sárvár.

teség nélkül vészelték át, nem is beszélve a két és három nyarat megért vetések egyedeiről. Kitűnő fejlődést mutatnak, a vetősorok szépen zöldelnek.

A pászttáson előkészített talajok jól hasznosítják a kevés csapadékot. Az erős záporok alkalmával megmozgattott hordalékot rőzsegátakkal fogjuk fel. Ezzel a védőintézkedéssel is akadályozzuk a további talajpusztulást. Fontos feladatunk a csapadékvíz elfolyásának megakadályozása, s erre jó szolgálatokat tesznek a dőlésre merőlegesen elhelyezett pásztták. A szél, meleg és napsütés ártalmas hatásai ellen a talajt cserjésítéssel védjük. Elsősorban sajmegeggyel, kinincscsel, madárcseresznyével, s ezeket szintén magvetés útján telepítjük.

Fejér István
erdőmérnök, Piliscsaba

A faállomány gyantatermelő képességének kihasználása

A gyantahozamot nemcsak biológiai, hanem technológiai tényezők is befolyásolják. A gyantaszás módja és a gyantahozam mennyisége, valamint időtartama között szoros az összefüggés.

A varsói „Sylwan“ szerint, az egyévi gyantaszás kétségkívül a legnagyobb gyantahozamot adja egy évben, azonban a kitermelt gyanta összes mennyisége mintegy 50%-kal kisebb, mint háromévi termelés esetén, és mintegy 16%-kal marad alatta a régi egyéves módszerrel kitermelt mennyiségnek. A különbség lengyelországi viszonylatban néhány ezer tonnát is kitesz. Ezért a legszélesebb körben át kell térni a hároméves termelésre.

A megyei tanácsok megértésén is múlik a fásítások sikere

Az erdőkívüli fásítás az idén a Dunántúlon is akadozott, mert az erdőgazdaságok időben nem tudták kifizetni a fásítás bérét. Nagyatádon, de Kaposváron is azért került zsákutcába a fásítás, mert a megyei tanács más szempontok szerint bírálta el a fásításra fordítandó összegeket, mint az erdőgazdaság. Az eddig érvényben lévő rendelkezések szerint ugyanis az egyes községekben működő fásítási felelős az erdőgazdaság fásítási előadójával közösen készíti elő az ültetési tervet, valamint a bérkalkulációt. Az erdőgazdaság ezután összesíti a hozzája tartozó községek terveit, amelyeket a helyi tanácsok elnökei is aláírtak és lebélyegeztek. Ezek a tervek a megyei erdőgazdaságokból a megyei tanács erdészeti előadójához kerülnek. A megyei tanács erdészeti előadója volna arra hivatott, hogy a tervek helyességét felülvizsgálja. Erre képtelen, hiszen egy esztendő kellene, ha Somogyban egy-két napot a tervek helyszíni felülvizsgálására szánna az erdészeti felügyelő. Így hát a megyei erdészeti előadó a tervezetet nem vizsgálja felül, hanem egyszerűen aláírta a megyei mezőgazdasági osztály vezetőjével. Aki szintén csak aláírását adja, de személy szerint nem győződhet meg az adatok valóságáról. Ezután az aláírásokkal, pecséttekkel szentesített megyei terv följut az Országos Erdészeti Főigazgatósághoz, ahol véglegesen döntenek az erdőkívüli fásítási tervről.

Gyakorlatban sokkal, de sokkal komplikáltabb ez az út, még pedig azért, mert az Országos Erdészeti Főigazgatóság által jóváhagyott fásítási

tervet a pénzkiutalásánál a megyei tanács gyakorlatban megváltoztatja. Ez történt Somogyban is. A már elfogadott fásítási terv alapján az idei tavaszon ugyan a Somogy megyei erdőgazdaságok irányításával két millió nyolcszázezer fát elültettek. Am a megyei tanács a fásítási munka jó részének elvégzése után közölte csak, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság által egymillió húszezer forintban megállapított kifizethető munkabért az erdőgazdaságoknak csökkenteni kell úgy, hogy a megyében a megyei tanács csak hatszáz ezer forintot tud adni az erdőkívüli fásításra. Mindez azért van így, mert a megye a közhasznú beruházásokra globális összeget kap és amikor ez megtörténik, akkor valósággal közelharcot kell vívni az egyes munkaterületeken, hogy melyik érdekelt fél mennyi összeget kaphat a megyétől.

A munkadíj kifizetése is bürokratikus. A község fásítási felelőse beküldi a számfeljuttat, a helyi tanáccsal aláíratott bérjegyzéket az erdőgazdaságnak, s ott azt felülvizsgálják. Ezt a papírost az erdőgazdaság pénztárosa beadja a Beruházási Banknak, s az a megyei mezőgazdasági, illetve tervosztály véleményezésére a keret határain belül folyósítja a dolgozók bérét a községi tanácsoknak. A bér felvételét igazoló nyugtát aztán a községekben visszaküldik az erdőgazdaságoknak.

Reméljük, hogy az őszi fásításoknál a megyei tanácsok több megértést tanúsítanak. Jövőre pedig ezt az egész hibás rendszert meg kell változtatni.

A TÖLGYEK ALATT

Október 22-én lesz 75 éve, hogy Arany János meghalt. Ugyancsak ebben az évben van száz esztendő fordulója, hogy egyik legnagyobb hatású balladája, A walesi bárdok megjelent. Országszerte megemlékeztek és megemlékeznek a kettős évfordulóról. Nagykőrösön, ahol Arany János az 1850-es években tanított, a kollégium négyszáz éves fennállásának ünnepségeibe kapcsolták be a költő emlékezetét.

Művei mélységesen hozzátartoznak kultúránkhoz. A magyar nyelv egyik legnagyobb művésze volt. Toldi-trilógiája, balladája, Hamlet-fordítása, Aristophanes-fordításai örök értékei a magyar irodalomnak.

Az öregedő költő egyik legszebb versét hozzuk: A tölgyek alatt. Szívesen pihent meg a Margitsziget hatalmas tölgyei alatt és — ez is kerek évforduló — nyolcvan év előtt, 1877. augusztus 5-én ott írta ezt a költeményét.

A tölgyek alatt
Szeretek pihenni,
Hova el nem hat
Város zaja semmi.
Zöld lomb közeim
„Áttörve“ az égbolt,
S a rét mezein
Vegyül árny- és fényfolt.

A tölgyek alatt
Oly otthonos itten!
Évem leapadt;
Ime, gyermek lettem,
Mint mikor a tölgy
Sudarát megmászta,
Hol seregély költ —
S vigan madarászta.

A tölgyek alatt
Több egykorú társsal
Madár-fiakat
Kifeszítéink nyárrsal;
Jó tűz lobogott.
Zizeg a kis bográc —
S ha bealkonyodott,
Haza már egy ugrás.

A tölgyek alatt
Örömet valék én,
Bár a madarat
Hagytam utóbb békén,
Gyermeki önző
Korom ifjú ábránd
Veszi ösztönző
Szárnyára, s tovább ránt...

De tölgyek alatt,
Valamerre jártam,
Szülő honomat
— Csakis ott — találtam;
S hol tengve, tunyán
Hajt s nem virul a tölgy:
Volt bár Kánaán,
Nem lett honom a föld. —

A tölgyek alatt
Még most is elülök;
Büv-kép csalogat,
Ábrándba merülök;
Hajó kerekék
Zubogását hallom...
„Hajrá, gyerekek:
A vizi malom!“

A tölgyek alatt
Im meglep az alkony,
Húsebb fuvalat
Zörög át a parkon;
Felhők szeme rebben:
Haza sietek,
Jobb ott, melegebben,
Ki vén, ki beteg.

A tölgyek alatt
Vágnám lenyugodni,
Ha csontjaimat
Meg kellett adni;
De akár hol vár
A pihenőhely rám:
Egyszerűen, bár
Tölgy lenne a fejfám!

Hűvösek már az esték, szikrázó-
an csillagosak az éjszakák és
csipősek a reggelek. Ősz van.

Az erdei tisztásokon kidugja lila
fejét az őszi kikerics. Napos zúgok-
ban pókok ülnek lesben, remélve,
hogy talán egy-két légy még beröp-
pen hálójukba. A fák már egyre
többször borzonganak meg levélru-
hájukban, ha hűs szél suhan át az
erdőn s a hegyi forrás vizébe már
elsárgult levelek hullanak.

Napos délelőttökön szívesen kifelé-
szik a lyuk elé rozsdavörös bundájá-
ban a róka és lehunyt szemmel él-
vezi a simogató sugarakat.

Rövidék már a délutánok és nap-
nap után egyre gyorsabb lábakon
jönnek felénk az esték. Az erdőszéli
kukoricásban erősen sárgulnak a cső-
vek s ezt tudják már a vaddisznók
is.

A nap nyugovóra tér s a hold meg-
kezdi útját a hegyek felett. A fű
olyan selymesen sima, hogy megcsú-
szik az ember talpa, ha rálép. Csend
ül meg a tájat, csak a saját léptei
zaját hallja, aki arra jár-kei. Aztán
az is megszűnik.

A sűrűből árnyék lép ki s az ár-
nyéket agancsos vad követi. Megáll
a holdsütötte rét szélén, szájával be-
le-belekap a fűbe, aztán körülnéz,
szaglászlik, majd felkapja fejét. Ne-

BÖGNEK A BIKÁK

mes tartású nyaka finom ívben nyú-
lik meg. Gyönyörűen látni most a
pompás agancsot. Szoborszerű moz-
dulatlanságban áll a szarvas a hold
aranyló fényében s az ember meg-
dobbanó szível figyel a lenyűgöző
látványt.

Körben az erdő sudár fái álmod-
nak. A rét enyhén lejt a völgy
felé, amerre a forrás tiszta vize foly-
dogál.

A szarvas lép egyet-kettőt. Izgatot-
tan néz az erdő mélye felé, aztán
próbálgatni kezdi a hangját. Torok-
hang buggyan ki a szájából s a hang
a fák törzsébe ütközik. Aztán meg-
rázza fejét s hirtelen kinyújtja nya-
kát. Megfeszülnek az izmok, a száj
kinyílik s a bögés hosszan száll az
erdő felett. Mint valami lebegő fá-
tyol úszik az éjben a hang, hol elhal-
kulva, hol erősödve. Aztán mindin-
kébb erősödik és mint valami nagy-
zenekar fortisszimója zúg, zeng, száll
a légben.

Az erdő túlsó végén felfigyel a
hangra egy másik szarvas. A második

bögésre felugrik fektéből és határo-
zott léptekkel a hang irányába indul.
Egyre gyorsulnak léptei. Könnyedén
ugrik át árkon gödrökön. Ez is pom-
pás példánya fajtájának. Néha meg-
áll és megeresztli hangját a hívó fél
felé. Annyit jelent ez, hogy elfogadja
a küzdelemre szóló kihívást.

Száll a két szarvasbika hangja a
levegőben. Hangpárbaj előzi meg
küzdelmüket és felindultan futnak
már egymás felé, öklelésre kész agan-
csokkal.

A hold bámészan néz a földi tájra,
ahol viaskodásra készül két nemes
nagyvad. A természet éji álmát csak
a párbajra készülő bikák hangja za-
varja. Múlik az idő. Talán már éjfél
is elmúlt. A csillagok állása legalább
is ezt mutatja.

Csend lesz egy ideig s a nagy
némaságban, álmában sóhajt
az erdő.

A hegyek betakaróznak fekete su-
bájukba, a völgyek alján a fűvek az
anyaföldhöz simulnak.

A csendet aztán újra zengő hang
hasítja ketté. És hangzik rá harsá-
nyan a válasz. Dobbannak a paták a
földön, csatognak a sokágú, egymást
öklelő agancsok.

Szeptemberi éj van... Bögnek a
bikák...

Csillag László

Viták – vélemények

Az erdészek

jogai és kötelességei

Csakis örömmel vehetem tudomásul, hogy az erdészek az új törvény értelmében hatósági személyeknek számítanak, egyenruhát és fegyvert kapnak. Régen szükség volt erre. Emlékszem, egy alkalommal egy tolvajbunda kutyákkal jött a közeli válgásterületre. A kutyák felfedezték leszállásomat s ugatásukra a tolvajok elszaladtak, de a kutyák mérgesek voltak és csak kis fokossal tudtam védekezni ellenük fegyver hiányában. Egy másik alkalommal egy 18 éves cigánylegény és egy cigányaszszony doronggal támadott meg, mert a baltát elvettem tőlük. Ez sem történt volna meg, hogyha fegyverem van.

Járasi János
kerületvezető erdész,
Sátoraljaújhely

Végre méltányolták régi kérésünket. Azzal, hogy most már hatósági személynek számít az erdész, megszűnik az a furcsa helyzet, hogy a tolvajokat azért engedti szabadon a bíróság, mert az erdész, aki fölönfogta őket, nem tudott külön tanút állítani. A tolvajok meg tanúskodtak egymásnak. Új helyzetünkben ezek után még sokkal gondosabban és a törvény betartásával fogunk dolgozni az erdők és állami javak megvédése érdekében, mint idáig.

Rípese István
kerületvezető erdész,
Alsóberecki

A fegyverviselési jog megadása véleményem szerint nemcsak egyéni vagy erdővédelmi szolgálatban segít, hanem még jobban beviszi az erdészeket az egyébként nem járt erdőrészekbe, mert ezentúl nemcsak a nyiladékok megszokott ösvényét járja majd. Az egyenruha viszont nemcsak tekintélyt ad, hanem tanúsítja, hogy mind belsőleg, mind külsőnkre nézve összetartozunk. Fegyverrel és egyenruhával most már nem csöszé, hanem valóban gazdáik leszünk az erdőnek.

Mucsi Péter
szakelődő, Mindszent

Az erdészek egyenruhával való ellátása nemcsak egy sérelmes intézkedés jóvátételét jelenti, hanem azt is, hogy az erdészeti dolgozók hatékonyabban léphetnek fel szolgálatuk érdekében s ez nem csekély mértékben emeli tekintélyüket, természetesen ezzel együtt szolgálatuk eredményességét is.

A magyar vadállomány megmentése és védelme vidékünkön úgyszólván nélkülözhetetlen szükségesség.

A róka és a szárnyas ragadozók úgy elszaporodtak, hogy már alig van fácán, fogoly és nyúl. Nem szólnék arról, hogy őzállományunkat is komoly veszély fenyegeti a sok róka, kóbor eb és macska miatt. Úgy véljük, hogy az erdészeknek szolgálati fegyverrel való ellátása lehetővé teszi a ragadozók kötelező irtását s ezzel együtt vadállományunk megmentését, illetve felfejlesztését.

Altrichter Károly
erdész, Oroszlány

Igen nagy örömmel üdvözlöttük a kormány rendeletét, mely szabályozza az erdészek jogait és kötelességeit s ne vegyék tőlem szerénytelenségnek, hogy egy néhány javaslattal is élek.

1. Ne csak jogunk legyen egyenruhát viselni, hanem kötelező legyen az egyenruha viselés.

2. Jó lenne, ha a törvény szabályozná a vadásztársaságokkal és vadőrökkel való együttműködést is.

3. Erdőállományunk védelme megkívánná a magánerdők fokozottabb ellenőrzését is.

Ismétlem: örülünk az új törvénynek és élni fogunk mind jogainkkal, mind kötelességeinkkel.

Nagy Vince
kerületvezető erdész,
Veszprém

A szécsényi erdészetben a kerületvezető erdészek külön is megvitatták a kormány jelentős új rendeletét. Nagy volt a meglegedés, hogy aktívabban kapcsolódhatnak ezek után a népgazdaság vagyonának megvédésébe és a rongálókkal szemben mint hatósági közegek léphetnek fel. Nem kell már a kihágóval szemben az erdész mellé tanút is keresni, ahogy azt sok esetben megkövetelték a bíróságon. Megelégedéssel fogadtuk az egyenruha és szolgálati fegyverrel való ellátás pontját is. Meg is jegyezték néhányan tréfásan, hogy egyenruhában nehezebb lesz hosszabb időt eltölteni napközben a „kocsmahivatalban“. Lehetővé válik továbbá a vadgazdálkodást sértő cselekmények megelőzés és felderítése, nem fordulhat elő olyan eset mint ami megtörtént, hogy az erdész háza közelében őzagancsot ástak el, ezzel is bizonyítandó az erdész jogtalan vadászatát. (Noha az agancs egy trófeatábláról került le!) Felvetődött az is, nem lenne-e helyesebb, ha sörétes fegyver helyett a pisztolyt jelölnék ki szolgálati fegyvernek.

Cserődi József
erdészetvezető, Szécsény

Hogyan szállított dongaröngköt a veszprémi erdőgazdaság?

Érdeklődéssel olvastam lapunk szeptemberi számában a Budapesti Fűrészek Újpest rakparti telepén folyó dongatermelésről szóló riportot. Mivel egyes vonatkozásokban a cikk megállapításai erdőgazdaságunkat is érdeklik, szabadjon ahhoz hozzászólnom.

Az üzem vezetői panaszozik, hogy a folyamatos dongatermelést a rönk-készletben mutatkozó hiányok, vagy legalább is a szoros rönkgazdálkodás hátráltatja és ennek tudható be a termelésben jelentkező lemaradás. Szerintük jó volna, ha az üzem megfelelő rönkkészlettel rendelkezne.

Viszont, ha ez így van, miért utasítja vissza az üzem III. negyedévi kötésünk mintegy 10 százalékos tölgyrönk túlszállítását? Miért bocsátja rendelkezésre a kötésen felül befutott tölgyrönköt MÁV-kényszerkarakással, amikor ezzel az intézkedésével erdőgazdaságunknak mintegy 2000 forintos felesleges kiadást okozott? A termelés felütéséből eredő és a Budapesti Fűrészek részére szállított 600 köbméter cserfűrészrönkből is bizonyára lehetett volna néhány száz köbméter dongatermelésre alkalmas rönköt kiválogatni. Ennek ellenére a Budapesti Fűrészek az elosztott mennyiségre kötést nem adott és ilyen irányú felhívásunkra visszautasítólag válaszolt. Valószínű tehát, hogy az üzem termelési lemaradásának oka nem a nyersanyaghiány, hanem egyéb körülmények.

A helyzet tisztázása érdekében kötelességemnek tartottam ezeket közölni.

Keresztes György
a veszprémi erdőgazdaság főmérnöke.

Rovó a szegedi nyegedéveseknek

A szegedi erdészeti technikum nyegedéves hallgatói a nyár folyamán tanulmányúton vettek részt a sáros-pataki erdőgazdaság istvánkúti vadászházánál. A védett nyíresben verték fel sátoztáborukat s innen jártak el az erdészet különböző munkaterületeit tanulmányozni. Szomorú eset, hogy néhány diák elfelejtette azt, hogy erdésznek készülni s ezzel rossz hírbe keverte társait is. Az történt ugyanis, hogy a nyírfák kérgeiből levelezőlapokat vágtak ki s ezzel megcsontították a védett fákat. Bizony megérdemlik a rovót, a figyelmeztést ezek a megtévedt fiatalok. A szakmáját szerető erdész nem sértené meg a fát egy világért sem.

Nyugat-Németországban két évi előgyakorlatot kell teljesíteniük azoknak az érettségizett fiataloknak, akik erdészeti technológiára vagy főiskolára kívánnak kerülni, — közli a „Forst- und Holzwirt“ idei 8. száma —, mert „mit sem ér az olyan szakmai képzés, amelyet nem hivatalostudatból szereznek meg“.

Kinevezés. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Schatovich Jenőt a budapesti erdőgazdaság főkönyvelőjévé nevezte ki. Ugyanakkor dr. Avar Jánost a budapesti erdőgazdaság főkönyvelői teendőinek ellátása alól felmentette.

Az erdőgazdaságok kötelező tervmutatói. Az állami erdőgazdaságok kötelező tervmutatóiról, valamint az 1957—58. gazdasági év tervező munkájának időbecsítéséről intézkedik a 45/1957. OEF számú utasítás (megjelent az Erdészeti Értesítő 38. számában).

Természetbeni juttatások pénzbeli egyenértéke. Az országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjének 42/1957. számú utasítása — megjelent az Erdészeti Értesítő 37. számában — intézkedik az erdőgazdasági dolgozók részére adható természetbeni juttatások pénzbeli egyenértékének megállapításáról és könyveléséről.

Bemutatót tartott a hullámtéri állományok korszerű ápolási módjairól az OEE szegedi csoportja a mindszenti erdészet területén. A csoport tagjai a fűzállományokat, a tölgyeseket, a hazai és nemes nyarasokat vizsgálták meg.

Természetbeni juttatás faipari dolgozók részére. Az OEF 41/1957. számú utasítása — megjelent az Erdészeti Értesítő ez évi 36. számában — intézkedik a faipari dolgozók természetbeni juttatásáról, illetve kedvezményes beszerzési lehetőségéről.

Tapasztalatcserét tartottak az erdészeti egyesület miskolci csoportjának tagjai, meghívták a járási pártbizottságot, a járásbírókat, az MTI-t, a megyei és járási ügyészséget. Közös több erdészetet látogattak meg, köztük a Tapolcán léteget 300 holdas erdőt, Harsány és Bükkaranyos községekben pedig az ellenforradalom alatt okozott károkat szemléltek meg.

Védett terület lesz a budai Sas-hegy, ahol a magyar állat- és növényvilág jellegzetes, ritka fajait találjuk meg. Élnék itt olyan rovarok, lepkék és gyíkok, amelyek részben a Földközi-tenger, részben az orosz szteppék meleg, száraz tájairól szakadtak ide. Ezért nem is erdősítik be, de a kopár területek egyes részeit őshonos fás növényzettel telepíti be a budapesti erdőgazdaság.

Száz esztendeje vadászik Abdul Mamed Mamedov. Dagesztán hegyes-szikkás erdeiben él Abdul Mamed Mamedov 117 éves vadász. Körülbelül száz esztendeje, hogy megindult a medvék, rókák és farkasok nyomán. Ma is viruló egészségben folytatja kedves mesterségét. Látása, hallása és emlékezete kifogástalan. Nem ré-

gen orvosok érdeklődtek egészsége felől. „Hála istennek nincs semmi bajom, vadászom és a Káspi tóra járok fürdeni“ — mondotta az öreg vadász, azután ő kérdezte meg, hogy az orvosok egészségesek-e.

Bizottság irányítja a miskolci Avas fásítását. A nagy történelmi múltú hegy oldalában északról fenyő, délről pedig lomblevelű díszfákból ligeteket ültetnek tízéves terv szerint. Az Avas és Miskolc első kerületének fásítására az idén csak 10 000 forintot fordítanak. A bizottság elve az, hogy inkább kevesebb, de maradandóbb munkát végezzenek.

A Velencei tó északi partjának fásítása. A székesfehérvári erdőgazdaság az erdőnkívüli fásítás tervébe felvette a Velencei tó északi partján levő kopár részek fásítását. A tó erősen szikes déli részén ugyancsak fásítani fognak: Nemesnyár, szürkenyár, olajfűz, ezüstjuhar és vadkörte jöhet itt elsősorban számításba. Az erdőgazdaság a Velencei tó környékének fásítási tervét összhangba hozza azokkal a nagyszabású távlati tervekkel, amelyeknek célja, hogy a Velencei tó környékét gyógyhelyé alakítsák.

Tengelic környékén 70 holdas természetvédelmi terület van. Megtaláljuk itt a vérbükköt, a mocsári fenyőt és a kalábriai fenyőt. Az utóbbi állítólag csak itt található az országban. Sudár, hatalmas növéssű és nagytermegű faanyagot ad. Magját különös gonddal gyűjtik. Már vagy 5 holdat erdősítettek be ezzel a ritka fajfajjal.

Súlyos szerencsétlenség a Mátra erdeiben. A Heves megyei Bátor község vadásza e nagyvadás területen szarvasbika, vaddisznó, őzbak kilövésére indultak, a felhajtás azonban tragikusan végződött. Az egyik vadász golyója Koós Ernőt, a Bátor hegyi Csillag termelészövetkezet elnökét találta el, aki behalt sérülésébe.

Még október elején megérkezik hazánkba a lengyel erdészek ajándéka, a két bölény. A ritka állatokat az egyik dunántúli rezervátumban helyezik el.

Gyűjtik a fák magját a Mecseken. A pirosvirágú hárs nem csak, hogy az egész országban nem található, de a Mecsek vidékén is csupán egyetlen példányról tudnak. A ritka fáról körülbelül 35 ezer magot szedtek le. A szép, Földközi tenger melletti fát elszaporítják és az utcákat díszítik vele.

Hatástalan a villamos pásztor a vadkár megelőzésére — állapítja meg a „Forst und Jagd“ —, mivel előbb utóbb úgy hozzászoknak a duvadak az áramütéshez, mintha csak bolha vagy kullancs csipné meg őket, s végül is szemrebbenés nélkül átszakítják, letiporják a huzalokat. (Ezt azért is érdemes figyelembe vennünk, mert a közelmúltban nálunk nem egy javaslat hangzott el a vadkarak villamos pásztorral való megelőzésére. — A szerk.)

Szabolcs-Szatmár megye vadállománya az elmúlt években erősen megröszmolyodott, ezért 100 000 hold vadászterületet védetté nyilvánítottak. Állami kezelésbe került a dámvad-jairól híres tiszadobi erdő is. A védett területeken vadöröket állítottak szolgálatba. A Kemecsei Állami Gazdaságban pedig a fogoly és a fácán elszaporítását vették tervbe, mert ahol tömegesen élnek, ott a burgonyabogár és a répbarkó fertőzés szintje teljesen megszűnik.

Rekordmennyiséget: 10 000 m³ szálfát fuvarozott ki erdőből a kelet-németországi Aue-i erdőgazdaság egyik tehergépkocsi-vezetője. Főlszerelése: egy kétkerekű pórekocsi s egy ráépített csörlő.

Német erdőmester, Julius Stelling érkezett Magyarországra, s a vadállomány feljavítását célzó selejtezés munkájában kívánt közreműködni. Ásványrárón két öreg, páratlan 12-es visszarakott bikát ejtett.

Öt túl a kerítésen, még a fünek is jobb íze van.

Máig sincs különb vágányalja a fánál, — vélekedik a stuttgarti „Holzzentralblatt“ —, ezért a világ 3000 millió vágányaljának 90%-a még mindig fából van; ami mégsem sok: a világ évi fatermelésének 3%-a.

A svéd és norvég erdők zöme közepmagas luc- és erdefenyő; a belőlük nyert szerfát a helyszínen kergezik le, espedig vontatóra szerelt kergezőgéppel, amit a vontató motorja hajt.

Lánc József keszthelyi vadász portyáiról és vadászszákmányáról pontos feljegyzést vezet. Naplója szerint öt év alatt 350 vaddisznót ejtett el. A nagyvadakon kívül különösen a téli időszakban sok víziszárnyast is puszkavégre vett. Öt év alatt több mint 500 vadlibát és 1000—1500 vadkacsát lőtt.

A „Druzsba“ benzinmotoros fűrészt kipróbálták nyáron és télen végzett gyérítésekhez a voronyezsi erdészeti főiskola tangazdaságában. A kísérletek azt mutatták, hogy használata a tűlgyesekben 31—72%-kal növeli a gyérítés munkateljesítményét, a köbméterenkénti önköltséget pedig 30—40%-kal csökkenti.

Az idős állományok Kelet-Németországban nagyon megcsappantak. „Ezért sokan a Tervbizottságot hibáztatják, — írja a „Forst und Jagd“ 1957. évi 7. száma — mert túlságosan sok használatot rendelt el. Mások szerint, az erdőrendezés jelentett a valóságnál nagyobb készleteket.“

Nagyarányú épületfaanyag üzérkedést lepleztek le. Soltész Lajos, mint engedélyes épületfaanyagkereskedő Vas és Zala megye területén hosszabb idő óta, a megengedettnél magasabb áron vásárolta fel a magáncsoktól a különféle épületfaanyagot. Soltész bünyös üzelmének méretére jellemző, hogy csak 1957. első felében gödöllői telepére 500 vagon fát szállított s havi 50 000—80 000 forint hasznot húzott.

Kosárnagyságú óriásgombát talált az Erdei Termékeket Értékesítő Vállalat egyik zalaegerszegi alkalmazottja. A gomba súlya 3,5 kiló volt s hét családnak készült belőle bőséges ebéd. Az őszi vargánya is nagyobbra nőtt a szokottnál, eddig már több mint 50, egyenként 1—1,5 kilós gombát szedtek a Keszthely környéki erdőkben.

A nyárfa Bulgáriában is előtérbe került, ment az egységnyi területről ennek legnagyobb a hozadéka: náluk hektáronként 12—30 m³. A Duna partvidékén ilyen módon 10—15 000 hek-

Egy rakodókezelő megjegyzései

Valami agyafurt eszű szervező rájött arra, hogy a rakodókezelő túl könnyen veszi fel a vagonba berakott rönköket. Eddig ugyanis a vágásterületen az erdész felvette a szerfaféleségeket, a rönkökre ráütötte vagy írta a sorszámot, a hosszát, az átmérőt, végül a köbmétert. Újabb tőprengés után rájött valaki, hogy a sorszám felesleges (igaza volt). Sorszám elmaradt, de a többi adat kellett. Hosszabb megerőltető agymunka után kisütötte egy Nemtudomki, hogy a méretek sem fontosak, csak a köbméter. A rakodókezelőknek ügyis könnyen megy, ők majd berakás előtt megállapítják a köbméterhez tartozó hosszúságot és vastagságot. Tehát a vágásterületen az erdész feleslegesen, helyesebben csak azért méri fel a fát, hogy a köbmétert megállapíthassa, de a méreteket nem írja rá, talán csak azért, hogy a rakodókezelő e művelettel hátráltathassa a felterhelő munkásokat.

Mert a felterhelők gurítják a rönköket, de közben jön a rakodókezelő és fele úton álljt vezényel. Elkezdődik a méricskélés, átlalozás, mérőléccel a hossz mérés, amiben egy személy külön is segít, s ami ennél fogva külön kiadással jár. Ezt az egy főt pedig már egyszer ugyanerre a munkára az

táron 20 év elteltével évi 200—350 000 m³ fa kitermelésével számolnak.

Tapasztalatesere-látogatást tett az erdészeti egyesület sárvári csoportjának 45 tagja a három somogyi erdőgazdaság területén. Örömmel állapították meg a három erdőgazdaságnak a rontott erdők átalakítása terén elért eredményeit.

erdész is felhasználta. Önköltségcsökkentés? Egyáltalán nem. Nem beszélve a lassú berakásról és az elhangzott jó kívánásokról, amelyekkel az újítót dicsérjük.

Az a véleményem: a fa hossza és vastagsága nem változik, tehát írja rá a kerületvezető a hosszát, vastagságot és a köbmétert. Az osztályozás ellenben legyen a rakodókezelő dolga! Tessék közvéleménykutatót tartani ez ügyben.

A rakodók úgynevezett irodahelyiségeiről. Nekem van egy 3×3-as szobám. Van ezzel szemben egy tíz személyből álló brigádomb. Én vagyok a tizenegyedik. Esős idő esetén nyolctíz ember szorong a fent említett kis helyiségben. A sümegi MÁV rakodón még rosszabb a helyzet. Ott kisebb az iroda és csak deszkából van építve. De országos viszonylatban ez a helyzet, ami elég szomorú. Mert nemcsak a rakodón kellene, hanem a kerületekben is fontos lenne egy-egy órházfélt felállítani, ahova zápor vagy vihar elől behúzódhatna az erdész. Régen ezeket a bódékat és kunyhókat éppen úgy rendben tartották, mint a lakásokat.

Varga Ferenc
Ötvös

Megkezdődött az erdősítés

1957. évi 10. szám. Ára 2 forint.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Főszerkesztő:

DR. BALASSA GYULA

Felelős szerkesztő:

AKOS LÁSZLÓ

Megjelenik havonta egyszer

Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.

Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.

Telefon: 123-410

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó

Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi

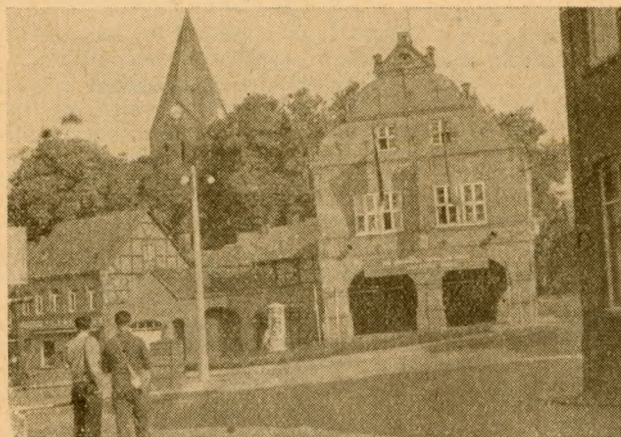
Hírlapiroda. Bpest V., József nádor tér 1.

Telefon: 180-850. Csekkszám: 61055

41220-689/2 - Révai (Fel.: Povárny Jenő)

Példányszám: 4400.

Két hét német földön

Üdvözlő felirattal fogadták sportolóinkat Gadebuschban. Képünk a tanásháza kidíszített homlokzatát mutatja

Az erdészeti szakemberek külföldi tanulmányútja lassan megszokottá válik, éppen ezért újabb fejlődésként köszönhetjük azt, hogy legutóbb már az Országos Erdészeti Főigazgatóság sportköréhez tartozó budapesti Erdészeti SC labdarúgó csapata is részt vehetett egy kéthetes németországi turán. Az Erdészeti SC három labdarúgómeccsét játszott a Német Demokratikus Köztársaság városaiban: Gadebuschban, Schwerinben és Güstrowban.

Az első mérkőzésre Gadebuschban került sor. A magyar erdészeti labdarúgók a város legjobb labdarúgócsapatával mérték össze erejüket s a dicsőségnek mondható 0:0 eredménnyel végeztek. Labdarúgóink játékát a 8000 lakosú kis német városkában 2500 néző szurkolta végig és a mér-

közés folyamán gyakran hangzott fel viharos taps a magyar erdészek labdarúgóinak szép játéka láttán. Külön megemlékezést érdemel a német sportszerető közönség tárgyilagossága.

A második mérkőzést a 120 000 lakosú Schwerin csapatával, a Traktorral játszották. Ezt a mérkőzést a németek nyerték 1:0 arányban, de a német sajtó is elismerte, hogy a magyar erdészeti labdarúgók technikában a németek felett állottak. Ezt a mérkőzést 10 000 ember előtt játszotta le a magyar tizenegyet és a helyi sajtóban a Schwerin Volkszeitung méltató hangon írt csapatunk játékaról. A schwerini Traktor labdarúgó-csapata egyébként mérkőzés után Varsóba utazott, hogy ott a Német Demokratikus Köztársaság Traktor válogatott labdarúgó-csapatát képviselje.

A Schwerini Traktor és a Budapesti Erdészeti SC labdarúgó csapatai mérkőzés előtt. Győzött a Schwerin 1:0 arányban

A harmadik németországi mérkőzésre a 45 000 lakosú Güstrowban került sor, ahol is a magyar csapat a város legjobb csapatával, az NB II-es csoport harmadik helyezettjével került szembe. A magyar erdészek hatalmas küzdelemben, szép játék után 1:0-ra győzték le a hatalmas iramot diktáló német csapatot.

A labdarúgó-mérkőzéseken elért szép eredményeken kívül igen jó benyomást tettek labdarúgóink fegyelmezett magatartásukkal is. Mind a három városban a legnagyobb szeretettel búcsúztatták német barátaink a magyar erdészeti labdarúgóit és mindenütt azzal búcsúztak el, hogy „a viszontlátásra, jövőre”.

A német sportvezetők a magyar sportvezetőkkel szóbeli megállapodást kötöttek, hogy a jövő évben kölcsön-

nös csereüldötést valósítanak meg a német-magyar barátság elmélyítésének érdekében s ehhez igénybeveszik a mezőgazdasági és erdészeti szakszervezetek támogatását.

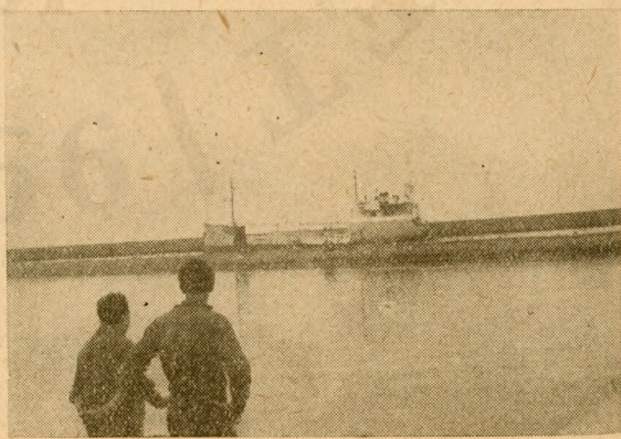
Kéthetet tartózkodtunk a Német Demokratikus Köztársaságban, s ezalatt a sportkör vezetői arra is időt kerestek, hogy felvegyék a kapcsolatot a német szakszervezeti vezetőkkel és a német erdészekkel s a sport mellett jelentős szakmai eszmecserét is folytattak. Ezeknek a tapasztalatcseréknek a gazdasági munkában kell megmutatkozzék az eredménye.

Természetesen azt várjuk, hogy a kéthetes túra után labdarúgóink itthon is szép eredményekkel gazdagítják eddigi sikereiket.

BENYÓ PÁL
a labdarúgó-szakosztály vezetője

A sportküldöttség egy csoportja a gadebusch-i tóparton

Kilátás a Keleti-tenger partján.

ERDŐGAZDASÁG és faipar

Az Erdékémia kaptárüzemében

Még a helybeliek közül is kevesen ismerik ezt a kis üzemet, itt a szombathelyi Erdészeti Kutató Intézet arborétuma és kísérleti telepe mellett. Igaz, meglehetősen kívül esik a városon, az egykori Sági kastély mellett talált otthonra az Erdékémia Vállalat szombathelyi faipari üzeme. Amikor végigjárjuk a telepet, legszívesebben olyan jelzőket használunk, amelyek merőben szokatlanoknak tűnhetnek üzemmel kapcsolatosan: „kedves, barátságos”. Az üzem jellege, dolgozóinak családias összhangja, a munka kiegyensúlyozottsága — mindezek a körülmények indokolják a jelzők alkalmazását.

— Röviden talán így foglalhatnánk össze feladatunkat: tűzből mentett faanyagból értékes árucikkeket készítünk — mondja Kudich József üzemvezető és az udvaron felhalmozott ládahegyekre mutat: — Ez a mi nyersanyagunk. Pillanatnyilag 4500 használt láda tárol az udvaron és ha közelebről megnézzük ezeket a ládákat, látjuk, hogy valamennyin kinnai feliratok vannak. A messzi Kínából érkeztek ezek a ládák, gyantával rakottan. Azelőtt a sokezer kiürült ládát eltűzelték. Vincze Ernő, az Erdékémia Vállalat mérnöke javasolta, hogy a ládákat mentsük meg népgazdaságunknak.

A hasznos ötlet — mint Imreh István műszaki ügyintéző elmondja — annyira bevált, hogy az Országos Méhészeti Szövetkezeti Központ bármilyen mennyiségben átvenné a gyantás ládákból készült, 15 keretes, kőzép-Boczonádi méretű kaptárakat. A kereslet növekedése az üzem fejlődésén is tükröződik. Kezdetben mindössze öt gépe volt az üzemnek, s ugyanennyi volt a dolgozók száma is. Ma már tíz gép fűrészei, gyalulja, egyengeti a faanyagot s huszonkét

dolgozót foglalkoztat az üzem. A régi gépek helyét lassan újak foglalják el, már három korszerű gépet állítottak be, porelszívó berendezéseket szereltek fel s a fejlesztés további tervei közül érdemes megemlíteni, hogy rövidesen forgácstárolószin épül, sőt új, tágas gépműhely építésére is sor kerül.

A fejlődés — ebben bíznak a dolgozók — az üzem szociális elmaradottságát is enyhíti majd. A kényelmesebb munkakörülmények, az egészségesebb munkahelyek biztosan kedvező hatással lesznek a termelésre is, bár emiatt most sem kell

szegyenkezniük az üzem dolgozóinak. A szombathelyi üzemek közül egyedül itt nem szünetelt a munka az ellenforradalom alatt és után s január óta állandó emelkedést mutat a százalék. A terv havi 300 kaptár elkészítését írja elő, ezzel szemben átlag 350 készül, de például februárban 417-et, áprilisban 402-öt készítettek. A minőséggel sincs baj, bár mint megjegyzik, sokkal szemrevalóbb kaptárakat tudnának előállítani, ha szalagsziszológépet kapnának. A kaptárakból igen sok méhészkedő erdész is vásárolt, sőt az üzem dolgozói közül hárman — köztük a telepvezető is — éppen a saját gyártmányú kaptártól kaptak kedvet a méhészkedéshez.

MUNKANAPTÁR NOVEMBER

1	FAHASZNÁLAT. Folytassuk teljes lendülettel a fakitermelést, a fülledékeny anyagok kitermelését különösen a véghasználatokban helyezzük előtérbe. Ügyeljünk arra, hogy a fagyártmánytermelés alapanyag a tűzifatermeléskor már kiválogatásra kerüljön. Fagyártmánytermeléshez elsősorban a régi termelések alapanyagait dolgozzuk fel.
2	ERDŐMŰVELÉS. Fordítsuk teljes figyelmünket a csemeték gondos kezelésére a kiemeléstől az elültetésig. Az erdőnkívüli és a kivitelezésre átvett fásításokat jól szervezzük meg. Szorgalmazzuk a magvak begyűjtését, magpergetőinket hozzuk rendbe. A tisztításokat, gyéritéseket és a V-ja jelölést folytatni kell.
3	GÉPESÍTÉS. A munkahelyekre kidolgozott technológiát a munka megkezdése előtt vizsgáljuk felül és a leirtakat tartjuk be. Adjunk szakmai segítséget a gépkezelőknek. A megsérült gépeket mielőbb javítsuk ki, a motorfűrészeket főjavításra Budapestre küldjük. Az őszi munkák befejezése után az erdőművelési gépeket szakszerűen tároljuk.
4	MEZŐGAZDASÁG. Fejezzük be az őszi gabona vetését, a burgonyaszedést és a tengeriszedést. Fordítsunk figyelmet a tengeriszár betakarítására és a behordásra. Végezzük el az őszi szántásokat. A felszedett takarmányrét raktározzuk el télire. Hordjuk ki a trágyát a földekre.
5	MELLEKHASZNÁLAT. Fejezzük be a zsiros és a magyargubacs gyűjtését. Fordítsunk figyelmet a szárított gomba osztályozására és időben történnék meg az exportra való leszállítás. Kezdjük el a fűzvesző kitermelését. Indítsuk meg az őszi fűztelepítéseket.
6	VADÁSZAT. Nagyvadas területen folytassuk a szarvasbikák, tehének és borjak, az őszutak és gidák gondos selejtezését. Hajtásban csak vaddisznót lőhetünk. A vaddisznóknak készítsünk szőrókat is, mindennapos etetéssel szoktasuk oda őket, így eredményesen vadászhatunk. A ragadozók pusztítását folytassuk, a szőrmés ragadozók gereznája már teljes értékű! Ne feledkezzünk meg a vadvédelemről sem, szárnyasvadunk létfeltételeit elősegíthetjük csenderesek létesítésével.
7	EGYÉB. Agtermelésnél minden intézkedést időben tegyünk meg a munkafegyelem tökéletes helyreállítása érdekében. Csemetékertjeinkben ne feledkezzünk meg az őszi mélyszántásról, az őszi vetéseket gondosan készítsük elő és hajtsuk végre. A pajoddal fertőzött talajt fertőtlenítsük. Fejtsük ki széleskörű propagandát a felesleg suhángok és csemeték értékesítésére, a fásítás fellendítése érdekében.

CÍMKÉPÜNK:

Országszerte megkezdődött a fakitermelés. Képünk egy borszőnyi gyériben készült

(Urbán Nándor felv.)

H. M. Szidorov :

Lenin vadászaton

GYŐZELMES 40 ÉV

1917 OKTÓBERÉBEN megszületett a világ első szocialista állama, a világtörténelemben először bizonyosodott be, hogy munkások és parasztok képesek a hatalom gyakorlására. Hiába volt a nemzetközi imperializmus összefogása, a fiatal szovjetállam szilárdan állt és erősödött, újabb és újabb példát mutatva a világ minden kizsákmányoltja számára. Alapjában ingott meg az imperializmus. Megnyílt a proletárforradalomnak, a szocializmus és kommunizmus építésének korszaka.

Soha nem látott fejlődés indult meg az élet minden terén és az elmaradt ország nagyhatalommá vált. A Szovjetunió, a szocialista társadalmi rend, bebizonyította gazdasági fölényét a kapitalizmussal szemben. Ma már nincs olyan tőkés ország, amely a termelés növekedése terén versenyezhetne a Szovjetunióval.

Egy nép világraszóló győzel-

mének 40. évfordulóját ünnepeljük! Egy nép és pártja hatalmas eredményeit, sikereit, egy országát, amely rövid idő alatt újjászületett, világhatalommá vált.

Négy évtized múlt el és megváltozott a világ arculata!

A SZOCIALISTA FEJLŐDÉS eredményeként hazánkban is új tartalmat kapott a gazdasági élet. A nép tulajdonába kerültek a bányák, üzemek, a föld és rajta az ország erdőkincse sem egyes emberek vagy csoportok érdekeit szolgálja, hanem a népgazdaság állandóan növekvő szükségletét elégíti ki, optimális feltételek közt biztosítja a népgazdaság egyéb ágazatainak fejlődését. Az erdők az állam tulajdonában vannak, vagyis az egész nép jólétét szolgálják. Szocialista országunk jelentős összegeket fordít az erdőgazdaság fejlesztésére. Ez pedig elősegíti az ipar és mezőgazdaság további fejlődését.

A szocialista iparosítás gyökeresen alakítja át a valaha olyan primitív erdei életet. Lenin „A kapitalizmus fejlődése Oroszországban” című művében azt írta, hogy a faipar a legelmaradottabb technikát jelenti, amely az ősember módszereivel termeli ki a természetadta kincseket. Ezzel együtt az erdei munkások a legrosszabbul fizetett, undorító körülmények között élő, leromlott egészségi állapotú, vadonba űzött védtelen emberek, akiket a legszörnyűbb kizsákmányolás kínoz.

Így volt a Szovjetunióban a szocialista forradalom előtt és ez volt nálunk is a felszabadulásig.

Ma már teljesen más az erdőgazdaság és a faipar helyzete; másként élnek hazánk erdőmunkásai is. A párt és kormány közvetlen támogatásának eredményeként hatalmas fejlődés indult meg az erdőgazdálkodás minden terén. A Szovjetunió volt tanítómesterünk. Min-

den területen és így erdőgazdálkodásunk és faiparunk szocialista fejlesztésében is.

Nem volt könnyű és ma sem könnyű munka felszámolni a kapitalizmus örökségét. De az erdők nagy részének állami tulajdona biztosítja az erdőgazdaság gyors fejlődését.

Magyarország fában szegény. Súlyos problémákat okoz az ország faellátásának kérdése. Sok fontos választékunk hiányzik, amelyre feltétlenül szükség lenne a népgazdaság továbbfejlesztéséhez. Elsőrendű feladat volt a felszabadulás után, hogy *felújítsuk* az örökségbe ránk hagyott letarolt vágásterületeket, *új erdőket* hozunk létre és ehhez megteremtjük a *szükséges csemetekészletet* is. Nagy eredményt értünk el a fajok megválasztása, állományszerkezet megtervezése, állománynevelés terén, a gyorsan növekvő fajok alkalmazása terén. Erőfeszítéseink eredményeként jelentősen növeltük hazánk erdősültségét. Tovább növeljük meglévő állományaink termelékenységét, az állományösszetétel megváltoztatásával, származást és fajtát illetően, a rontott erdők és sarjerdők minél nagyobb területen történő szálerdővé alakításával.

Nagy lépést tettünk előre a fakitermelési munkák gépesítése terén. Itt is a szovjet eredmények

voltak iránymutatóink! Legfontosabb feladatunk, hogy sürgősen áttérjünk a nehéz munkafolyamatok gépesítésére és ezt terjesszük ki az erdőgazdasági munkák minden ágára. Ennek sikerét nagyban előmozdítja a *szocialista államok, elsősorban a Szovjetunió segítségével.* A baráti államoktól kapott gépekkel komoly eredményeket értünk el a döntés és darabolás, valamint a közelítés és szállítás gépesítése terén, bár ezek az eredmények még korántsem kielégítőek. Tovább növeljük a gépesítés szintjét és erre reális lehetőségeink vannak. A közelítés és szállítás további gépesítését elősegíti az a célkitűzés, amely az erdők feltártságának fokozását írja elő. Az *új úthálózatok* kiépítése is egy lépés lesz ahhoz, hogy könnyítsük az ország faellátásának problémáit.

Hogy az élénk tűzött feladatok megoldjuk, arra biztosíték az a jelentős támogatás, amit erdőgazdasági dolgozóink szakmai, kulturális, szociális és anyagi téren kapnak. *Csak egy szocialista állam fordíthat és fordít ennyi gondot a dolgozók szakmai képzésére, mint a mi államunk.* Egymásután tartunk erdőnevelési, csemetenevelési, fagyártmánytermelési, gépkezelői tanfolyamokat. Számptalan lehetőséget nyújtunk dolgozó-

inknak, hogy primitív, elmaradt emberekből a magyar erdők öntudatos, képzett munkásaivá váljanak. Törvény védi a dolgozókat, és biztosítja számukra a pihenésre, művelődésre, szórakozásra való jogot és lehetőséget. Évente ezrek és ezrek üdülnek, és részesülnek különböző szociális juttatásokban, anyagi segélyben. Nem véglegesen, de nagyrészt megoldott probléma a dolgozók munkaruhával való ellátása, orvosi kezelése.

LENIN SZAVAIRA visszagondolva elmondhatjuk: *nem vadonba üzött emberek már az erdő munkásai, hanem — bár néhol még hibákkal — egészséges munkásszállók biztosítják a nehéz munka után a pihenést és művelődést. Nem a legrosszabbul fizetett, nem kizsákmányolt emberek az erdőgazdaság dolgozói:* a szocialista fejlődés soha nem látott távlatokat állít erdőgazdaságaink elé.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom eszméi tovább győzedelmeskednek és büszke, szép érzés számunkra, hogy e világhódító nagy eszme harcosai lehetünk, amikor munkánkkal a szocializmus megvalósítását hozzuk közelebb hazánkban is.

TÓTH SÁNDOR
erdőmérnök, a Budapesti Erdőgazdaság igazgatója

megszűnt a tsz-ek fásítása is. Ezen a téren az erdőgazdaságot is felelősség terheli, mert nem világosította fel kellőképpen a tsz-eket az új fásítási rendelethez foglalt kedvező feltételekről, amelyek szerint *továbbra is kaphatnak a fásításra hosszulejárati hitelt és annak 70 százalékát nem kell visszafizetni, ha a fásítás öt év alatt eredményesen záródott.*

A jelenlegi körülmények között gondot okozott az erdőgazdaság fásítási anyagfeleslegének elhelyezése is. Ezzel kapcsolatban az volt az értekezlet véleménye, hogy az egyéni termelők érdeklődését is jobban lehetne biztosítani, ha a tavalyi évhez hasonlóan fennmaradna a fásítási anyag juttatásának díjmentessége. Ez még mindig kisebb népgazdasági terhet jelentene, mint ha elültetési lehetőségek hiányában több millió forint értékű csemete és suháng menne tönkre.

Vilcsék János
igazgató, Szolnok

NAPIRENDEN

a fásítás Szolnok megyében

Október közepén az MSZMP Szolnok megyei bizottsága értekezletet hívott össze a fásítások ügyében. Képviselve volt az értekezleten a megyei tanács mezőgazdasági osztálya, az erdőgazdaság, az állami-és tangazdaságok, a gépállomások igazgatósága és a vízügyi igazgatóság, valamint a megyei KISZ bizottság és különböző társadalmi szervezetek. Az értekezleten kifejezésre jutott, hogy *az ország legfájtalanabb megyéjében — erdősültsége jelenleg 2,2 százalék — igen komolyan kell foglalkozni a fásítások feladatával.*

Az értekezlet elsősorban megállapította, hogy az 1957—58. gazdasági évre engedélyezett *hitel kevesebb, mint amennyire szükség van.* Ez az összeg meglassítja a fásítások ütemét és nem lehet biztosítani a kifűzött cél elérését, hogy húsz év alatt a megye fásítottságát legalább

11 százalékra emeljék fel. Szó volt a fásítások védelméről, gondozásáról is, mert a rendelkezésre álló adatokból megállapítható, hogy az eddig végzett összes fásításoknak csak mintegy 45—50 százaléka maradt meg, a többit legeltetés, letaposás, kiszántás és egyéb gondatlanság kipusztította. Az értekezlet *megbírálta az állami gazdaságokat és a gépállomásokat, hogy eddig nem fordítottak kellő gondot a fásításra, pedig a pénzügyi lehetőségek s a területeik is megvannak.*

Megállapították, hogy *nem kielégítő a helyi tanácsok fásítási munkája sem,* mert a költségvetésükben ugyan szerepel a fásítások pénzügyi fedezete, de azt a legtöbb esetben másra használták fel. Ezen a téren a megyei tanács is követett el a múltban hibát.

Az utóbbi évben *szinte teljesen*

Az őszi fásítások sikeréért

Az erdőnkívüli fásítás az idei őszön a szokottnál nagyobb gondot jelent a fásítási előadóknak, a fásítási felelősöknek. Az idén pénzért adják a csemetét és a suhángot és ez a körülmény megnehezíti a fásítás munkáját. A legjobban érdekelt alföldi erdőgazdaságok területén különben az erdőnkívüli fásításokról a következő tapasztalatokat szereztük.

Békés megyében

Békés megyében a termelőszövetkezetek továbbra is igénybe veszik a hosszúlejárátú állami hitelt az erdőnkívüli fásításokra. A nagyszénási Lenin, a békéscsabai Kossuth 40, illetve 25 ezer akácsemetét, a tótkomlói Alkotmány 20 ezer csemetét, 4 ezer suhángot, a nagyszénási Dózsa, de az új, eleki Villám tsz is komoly mennyiségű csemetét kért az erdőgazdaságtól, de

baj mutatkozik az állami gazdaságok területén.

A bányakutia 100 ezer akácsemetére biztosítottak elegendő pénzügyi keretet, de a szeghalmi, halápi állami gazdaság csak az igényét jelentette be 80 ezer csemetére, azonban a pénzügyi keret erre nincs biztosítva. Úgy látszik, hogy az állami gazdaságok mindenkorai pénzügyi helyzetének függvénye marad a fásítás vagy nem fásítás. Ez pedig nem lehet előnyös, mert a fásítás 15–20 vagy még több esztendőre szól és semmiképpen sem függhet attól, hogy egy állami gazdaság haszonnal vagy haszon nélkül zárja a folyó esztendőt. A vízügyi hatóságok Békés megyében viszont már biztosítottak elegendő pénzt a csatornafásítások megkezdésére. Ellenben nagy baj mutatkozik az egyéni parasztek, termelők fásítása körül.

Békés megyében 1956–57. mezőgazdasági évben összesen 523 hektárra való csemetét és suhángot igényeltek és ültettek el az egyéni parasztek. Most ősszel, miután pénzért kell megvenniük a csemetét és suhángot, összesen csak 6 hektár telepítésére jelentkeztek. Békés megyében különben attól tartanak, hogy 2 millió csemete az erdőgazdaság nyakán marad és hogyha ez bekövetkezik, akkor jövőre már ez a csemetemennyiség kiüregszik.

Hajdú megyében

Hajdú-Biharban 1956–57. mezőgazdasági évben 1157 hektáron történt erdőnkívüli fásítás az egyéni parasztek részéről. Hajdú-Biharban most ősszel 150 hektár telepítésére ugyan jelentkeztek, de ez a terület csökken, mert a jelentkezők jó része nem tudta, hogy fizetni kell a csemetéért és a suhángért. Az erdőgazdaság számítása szerint az idei őszön a pénzen vett suháng és csemetével körülbelül 20 hektáron végeznek erdőnkívüli fásítást az egyéni parasztek. Itt is azt tapasztalják, hogy

a termelőszövetkezetekben kedvezően alakul a fásítás,

különösen Kabán, Nagyhegyesen és a debreceni termelőszövetkezetekben. Hajdú-Biharban különben 16 km hosszúságban megkezdődött a Keleti Főcsatorna fásítása. Tiszalóktól Hajdúnánásig. A Hajdú-Bihari csatornafásításra elsősorban tölgyet, akác és nyár kíséretében telepítenek. A Főcsatorna telepítése azonban nem könnyű, mert a vadföldet át kell lapátolni, hogy abba fát lehessen ültetni. Hajdú-Biharban a csatornafásítás körül némi ellenkezést tapasztalnak az alsóbb vízügyi szervek részéről. Ez onnan keletkezik, hogy a fásított területet mezőgazdasági célra már aligha használhatják az érdekeltek. Az is előfordult, hogy a határjelző ismételt elűnt, de szerencsére az erdőgazdaság nem mézi tétlenül a határjelzők elpusztítását. Ami a Nagyerdő fásítását illeti a Nagyerdő felújítása 10 éves ütemtervben történik, évi tíz hektáron fásítanak. A debreceni Nagyerdőnél össze kell egyeztetni a város érdekét, a parkosítás lehetőségét a fásítással. Minden esetre azzal számolnak, hogy az erdőgazdaság tölgy, juhar, platán, hárs fákat gyökerestől telepít majd a kijelölt parkrészekbe.

Szabolcs-Szatmár megyében

Szabolcs-Szatmár megyében csökkent az egyéni parasztek fásítási kedve. Amíg a többi alföldi erdőgazdaság alig-alig számít az egyéni parasztek erdőnkívüli fásítására, addig a nyíregyházi erdőgazdaság máris 192 hektárra szükséges 1 100 000 csemetét és 1700 suhángot, főleg akácot és nyárt bocsátott pénzért az egyéni parasztek rendelkezésére. Általában Szabolcs megyében is a tavaszi telepítés a jelentősebb, hiszen 1957. tavaszán 1634 hektáron 8,5 millió csemete és kereken 40 000 suháng került földbe. Az is igaz, hogy 1955. őszén nem 192 hektár fásítására jelentkeztek egyéni parasztek, hanem 400 hektárra, azonban még így is

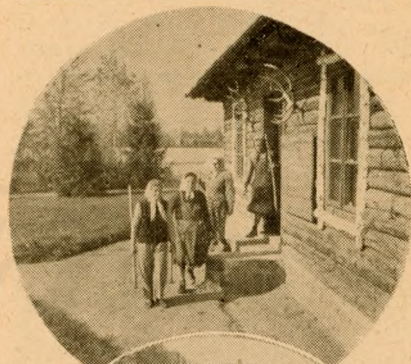
szembeötlő az egyéni parasztek fásítási kedve

és szándéka az Alföld többi vidékivel szemben. A nyíregyházi erdőgazdaságban úgy tudják, hogy a 192 hektárnyi területből 81 hektárt fásorszerűen telepítenek és 111 hektárt erdősítenek az idei őszön a pénzen vett csemetékkel, suhángokkal az egyéni parasztek. A nyíregyháziak annak tudják be a Szabolcs megyeiek fásítási kedvét, hogy a nyírségi parasztek rájöttek már arra, hogy a legjobb szélvédő a fa. Ott ahol nem fásítanak, Maggyon vagy Pócspestrin, ott bizony mindent ellep a homok, azokat a területeket a nyírségi ember „magyar szaharának” hívja. A szabolcsi parasztek tehát jól átgondolt érdekből fásítanak még akkor is, ha a suháng és a csemete pénzbe kerül. Úgy mondják, hogy a pénzen vett fát jobban meg is becsülik a szabolcsiak.

A szabolcsi példát érdemes ország-szerte propagálni az őszi és a következő tavaszi fásítások sikeréért is.

A pörbolyi csemetekertben

Közeleg az őszi csemetekiemelés ideje. A pörbolyi csemetekertben az utolsó ápoló munkákat végzik a szorgos munkacsapatok

1. A szerszámok felvételezése után munkába indul a brigád: Sárközi Anna, Bodó Anna, Pintér Erzsébet és Majer Istvánné. 2. Kísérleti nyártelep: a fehérynár szaporítását ezen a területen próbaképpen bujtással végzik. 3. Ebéd után jól esik a friss kútvíz. 4. Egzotikus fafajták a kísérleti parcellákban.

Sikeres fehérnyár-dugványozás a gyulai erdőgazdaságban

Néhány évvel ezelőtt, pontosan 1953 tavaszán érdekes kísérletet kezdett a gyulai erdőgazdaságban Sipos Sándor erdőmérnök és Sövényi Miklós csemetekertkezelő. A kísérlet lényeges és célja annak kutatása volt, milyen eredménnyel lehet fehérnyárat dugványozással, vagyis ivartalan módon szaporítani. A kísérlethez az a körülmény adta a gondolatot, hogy Békés megye területén kevés a magtermő korban lévő fehérnyár, ezért a nyármagot túlnyomó részben más megyéből kellett beszerezni. Az *idegen származású mag minősége azonban többnyire nem volt kielégítő* s a magról termelt nyáráknál nehezen lehetett érvényesíteni az egyedi kiválogatás elvét.

Kísérletezés 1953 óta

A kísérleteket a gyulai és a sarkadremetei csemetekertekben hajtották végre, 1953-ban mintegy 5000 fehérnyár simadugványt dugványoztak el. A dugványokat egy éves, magról származó csemeték földfeletti részéről termelték 30 cm hosszúságban. A kísérletezőket egyrészt az az elgondolás vezette, hogy az egyéves törzsből származó sima dugvány gyökeresedő képessége nagyobb lesz a közönségesnél, másrészt, hogy a csemeték földfeletti részét ne kelljen eldobni. Ugyanis a kiültetés után, rügyfakadás előtt a jobb megeredés biztosítása érdekében a csemetéket földig visszavágták.

Az éveken át tartó kísérletek igazolták a várakozást, mert bár az első tenyészidő végén még csak 20 százalékos volt a dugványok megmaradása, a másodikban már 24,9, a harmadikban 32,8, *legutóbb pedig 76 százalékos volt a gyökeresedőképesség.* Ma már elmondhatjuk, hogy a fehérnyár nevelésének új útja *túljutott a kísérleti szakaszon*, ezért a Békés megyei eljárást célszerű szélesebb körben is ismertetni, anélkül is inkább, mert több alföldi erdőgazdaság érdeklődik utána.

A dugványozás módszere

A visszavágásból nyert vesszőkből származó gyökeresdugványt a sarkadremetei csemetekertben a következőképpen nevelték:

A november–december és március hónapban *visszavágot* nyárcsemetekötegekből származó vesszőket kévékbe kötötték, a kévéket pedig friss földbe vermelték el. Amint lehetőség nyílt rá, a kötegeket kiemelték és 18 cm hosszú dugványokat termeltek belőlük. Ehhez a 3–6 cm felső átmérőjű alanyokat használták fel, a törzsrészek kivételével, ahol a rügyek egy részét már hónaljhatás helyettesítette.

A dugványdarabolás decemberben, januárban és márciusban történt. A szorosan kötegelt dugványokat alsó vágáslapjuk egy síkba hozásával

még aznap elvermelték. A vermelést a továbbiakban a csemetekerti utasítás alapján végezték. *Tavasszal került sor a dugványozásra.* A vermet április elején bontották és a szemmel láthatóan jól telelt dugványtömegeket egy-két hétig függőleges helyzetben, fele hosszúságban *vízben tartották.* A dugványokat csak félhosszig tették földbe, még pedig kis árokba és a főtőz került földet rétegenként gondosan tömítették, szinte súlykolták, majd két ízben alaposan megöntözték. Amikor az öntözés, az esőzések, valamint a száradás hatására a rögös, de tapadó talaj kissé megomlott, feltöltötték a dugványsorokat. Ez április 17-én volt. A dugványsorok feltöltésénél a dugványvegeket is mintegy 2 cm vastagságig *földréteggel takarták le.* A feltöltést május 17-én bontották le, két-három rügyig. A hajtások ekkor már 2–3 cm hosszúak voltak. A továbbiakban még egy-két alkalommal öntözték és ápolták a csemetéket.

A tanulságok

Az eljárásból Sarkadremetén a következő tanulságokat vonták le:

1. Azok a legjobb dugványok, amelyeken legrövidebbek a rügyközők.
2. A megeredést döntően befolyásolta, hogy Sarkadremetén erő-

HÍRADÁS Menyekéről

Menyeke a Bakony déli részének festői szépségű táján fekszik a Séd völgyében. Közeli szomszédja az európai hírű szentgáli tiszafás, természetvédelmi terület. Menyeke környékének erdői újból szépülnek és fejlődnek, lassan eltűnnek a tarvágással okozott sebek, amelyek erősen megcsorbították a táj természet szépségét. Új út épül, karácsonyfatelep és nyárfatelep létesült.

A nyártelepen 14 hazai és külföldi nyárfafaj van képviselve. Tudjuk, hogy a nyáaraknak milyen rendkívüli fontos szerepük van erdőgazdaságunk fejlesztésében. Az új nyártelep Menyekén ebbe a munkába kapcsolódik és elsősorban a Balaton-környék nyárszükségletének biztosítását szolgálja. A jelenlegi suhángkészlet közel 200 hektár új erdőterületet jelent és szép számmal találhatók olyan fajták, amelyek különösen a Balaton környéken esztétikai és tájszépészeti igényeket elégítenek ki. Ma még katonás sorban állnak a kis nyárfasuhángok, levelüket játszadozva lengeti a szél, de az őszi erdősítések során már indulnak új helyükre, a szépülő Balaton környékére, patakok partjaira, utak mellé, erdősávokba.

Csötönyi József
erdőmérnök, Márkó.

Nyírfák őszi pompája a csökölyi legelőn.

sen kötött a talaj. Az ilyen földben a dugványvegeket igen szorosan tudták tömíteni. Eből következik az is, hogy közep- vagy laza kötött talajon nyilván nem érhető el ilyen jó eredmények.

3. A dugványt nem szabad túl mélyen elhelyezni, mert így esetleg rügy, sőt az alatta lévő rügy nem tud feltörni a talaj színe alól, viszont a feltöltést követő lebontás után a második vagy a harmadik levélrügy is a felszínre kerülhet.
4. Szükségesnek látszik a dugványok előzetes vízbetétele, (így végzik a szőlővessző gyökereztetését is) és a dugványozás többszöri alapos megöntözése.

Az idén már 1,1 hektáron nevelték dugványozással nyárcsemetéket Sarkadremetén s a 237 000 gyökeres dugványból 200 000-et lehetett kiültetni. A csemetékből főleg Békés megye északi felében telepítenek erdősávot és üzemi jellegű erdősítést.

A kísérleteket most *más fajtákkal is folytatják*, kitűnő eredményeket értek el eddig *plantánnal és ezüstjával*, amelyeknek a megmaradása 70–80 százalékos. Kísérleteznek ezenkívül *szürke- és rezgőnyárral* is, mert ezen a vidéken egyáltalán nem lehet ilyen fajfajtát felkutatni az ivaros szaporításra.

25%-os megtakarítás

A gyulai erdőgazdaság legutóbb számítását végzett arra vonatkozóan, mennyivel kevesebb az önköltség a dugványozásnál, mint a magról való szaporításnál. Eszerint már 45–50 százalékos gyökerezésnél is *hozzávetőleg 25 százalék a megtakarítás.* Természetesen minél nagyobb a gyökerezés százaléka, annál lényegesebben csökken az önköltség. Az önköltségmegtakarításnál is jelentősebb azonban az egyéves gyökérsarjak törzsdarabjainak dugványozása, mert ez az egyedi kiválasztás követelményeinek is inkább megfelel. Egy-egy gyökeres dugvány földfeletti részéből átlagosan négy darab sima dugványt lehet termelni. Csupán 50 százalékos gyökerezést számítva a következő évben már kettő, majd négy darab gyökeres dugványt lehet nyerni és így bármilyen mennyiségben lehet dugványozni, illetve gyökeres dugványt nevelni. Sarkadremetén már sikerült is ezt elérni.

Ne szaporítsuk tovább a rontott erdők területét

Az erdőfejlesztési határozat végrehajtásának helyszíni felülvizsgálata

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság a helyszínen vizsgálta felül azoknak a munkáknak az elvégzését és a munkák minőségét, amelyeket az erdőgazdaságok, erdészetek és erdészkerületek végeztek az erdőgazdasági termelés fejlesztése érdekében hozott ismeretes 1954. évi minisztertanácsi határozat alapján.

Az ország legszebb bükkös-tölgyesei állanak a parasznai Nyilász erdő részben. A 140 éves állomány átlagos magassága 28 méter, mellmagassági átmérője 48 centi.

Az OEF fejlesztési osztálya jelenleg az északi erdőgazdaságok ilyen irányú munkáját vizsgálja. Valamennyi erdészkerületben próbaszerűen bírálja, hogy *miképpen alkalmazta a gyakorlat az erdőtelepítési, nevelési, felújítási, ki-termelési és mellékhasználati munkákban azokat az elveket, újabb módszereket, amelyeket a fejlesztési határozat végrehajtása érdekében kiadott szakmai utasítások rögzítettek.*

A vizsgálatok eddigi eredményei sok tekintetben kedvező képet adnak: *sok helyen érvényesült egy új szemlélet kialakulása, eredményesebb agrotechnika alkalmazását tapasztalhatjuk, különösen a csemetenevelés és a telepítés terén.* De a fejlődést csak az észlelt hiányosságok megszüntetése jelentheti, ezért érdemes az általánosabb és főbb hibákat lapunk hasábjain már a vizsgálat befejezése előtt nyilvánosan megbeszelnünk.

A Börzsönyben és a Bükk hegy-ség erdőségeinek vizsgálata során

a legtöbb hibát a tisztítási munkák végrehajtásában lehetett találni. Nem érvényesül még kellőképpen a fejlesztési határozatnak az az előírása, hogy „biztosítani kell az ápoló vágásokat az állományok fajösszetételének megjavítása, az erdők talajvédő és vízháztartásszabályozó szerepének megőrzése és fokozása céljából hajtsák végre“.

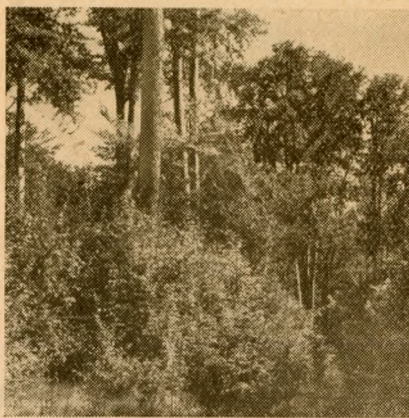
A telepítéseknél az elegyetlenség, főleg az árnytűrő fajok hiánya a hiba és ilyenkor megfelelő csemete vagy mag hiányával mentik ezt az eljárást. De *nem lehet ilyen mentséget találni a természetes újulatok elhibázott tisztításainál.* Idős állományaink a hegyvidéki erdőkben csaknem mindenütt kifogástalanul újulnak fel természetes úton. Csemeteszámban bőven és fajtában gazdagon jelentkezik az újulat. Csak később, a tisztítások elmaradása és rossz végrehajtása során alakul ki az a szomorúan egyhangú kép, amivel főleg a Bükkben oly sűrűn találkozhatunk. A fiatalosok belsejéből eltűnik a tölgy és a bükk. Uralomra jut a gyertyán és legfeljebb az erdőszeleken, utak mentén marad hírmondó az értékesebb fajokból, félrevezetve a felületes ellenőrzést és megnyugtatta a kezelő könnyed lelkiismeretét. Nem lehet itt mindent a háborús és a háború utáni évek elmaradt munkáinak terhére írni.

A most folyó, tisztításokban is még csak alig-alig érvényesülnek azok a szakmai elvek, amelyeknek alapján *„az erdőgazdaságoknak az ápoló vágások módjának gyökeres megváltoztatására kell törekedni“.* A Börzsöny gyertyános-tölgyes fiatalosaiban *nem szívesen alkalmazták még a gyertyán nyakalását.* A Bükkben pedig általános hiba, hogy a fiatalos korban szebb alakot és jobb növekedést mutató gyertyánt vonakodnak eltávolítani az ebben a korban még kevésbé szép törzset és gyengébb növekedést mutató bükk javára. A tölgy sem bír itt a gyertyánnal és mivel segítséget nem kap, elpusztul.

A minta- és ellenőrző-területek kijelölése általában mindenütt megindult, de a kellő szakmai ellenőrzés hiányosságai miatt sok

helyütt már ezekben is megtalálhatjuk a hibát. A legsúlyosabb baj, hogy a tisztítási munka gyakran folyik megfelelő szakmai ellenőrzés nélkül. Pedig a tisztítás komoly műtét az erdő testén, és úgy hiszem, senki sem venné szívesen, ha vakbelének kivételét az orvos egy ápolóra bízna...

Le kell szögeznünk, hogy nincs még egy olyan munka az erdőben, amelynek a segítségével ilyen kevés pénzzel, ilyen nagy befolyást tudnánk gyakorolni a fa-

A Sorosteber erdőrészben hatalmas eréllyel újult fel a tölgy és a bükk.

anyagtermelésre, mint ahogyan azt a tisztításban tehetjük. Tekintsék ezért az erdőgazdaságok, erdészetek és a kerületek ezt az egyik legfontosabb munkának. *Ne szaporítsuk még most is a rontott állományoknak a területét,* amelyeknek az átalakítására azután oly sok pénzt, munkát és időt kell fordítani. Dícséretes munkát végez például a lillafüredi erdészlet a Bükkfensíkon a rontott gyertyánosok átalakítására irányuló kísérletekkel, de fel kell tenni a kérdést: *nem lett volna-e sokkal olcsóbb, ha annak idején a tisztító ollót és fejszét helyesen alkalmazták volna?* Ha a területnek sokszor oly büszkén mutogatott gyönyörű „kipucolása“ helyett a koronákat nézték volna, ahol a fák közötti küzdelem folyik, s ahol az állomány jövődő sorsa eldőlt.

A fejlesztési határozatnak egyik legfontosabb szakasza vonatkozik az erdőápolásra. Ezen a területen kell a legrövidebb idő alatt a legnagyobb előrehaladást tennünk.

Jéromé René
főmérnök, OEF

Jugoszláv-magyar erdészetalálkozó

Megkezdődött az őszi fakitermelés a Mecsekben a pécsi erdészet területén.

Pálinkás György motorfűrészelő munkacsapata a nógrádi bernecebarátiról szerződött a Mecsekbe. Nyáron a Bakonyban, a Börzsönyben és a Mátrában termelték a fát.

A tuskót is felhasználják tűzifának.

Az Országos Erdészeti Egyesület meghívására a jugoszláv Vajdasági Erdészeti Egyesület 19 tagja két napig a Délkiskunsági Állami Erdőgazdaság vendége volt, szeptember 26 és 27-én, majd október 4-én. A baráti találkozó alkalmából a jugoszláv küldöttség megtekintette gazdaságunknál a homoki erdőgazdálkodás néhány jellemző területét és munkáját. A homoki fenyő- és öntözéses szürkenyárcsemete nevelését a teréz-halmi és fehértői csemetekertben tanulmányozták. A dél-kiskunsági futónomok megkötésének eredményeit pedig az illancsi és eresztői telepítések bemutatása alkalmával tanulmányozhatták. Ezenkívül a rontott erdők átalakításának egyik kísérletét a kelebiai pusztuló nyárok feketefenyővel történt alátéleltetésében szem-

lélhették meg. A baráti hangulat sok részletbe menő tapasztalata mellett legjobban a szürkenyár tömeges, magról való nevelése volt számukra új. A mi érdeklődésünket pedig az általuk időberben, nagygödörösén, két-hároméves iskolázott csemetével végzett fenyőtelepítések magas megmaradási eredménye vonta magára azért is, mivel a ritkább hálózat mellett még igen korán bele is nyúlnak ezekbe a fenyő fiatalosokba.

Az ország erdeinek bejárása után október 4-én Kelebiánál hagyták el az ország határát. A szívélyes és baráti búcsú alkalmával megígérték, hogy hasonló szeretettel fogják bemutatni a magyar küldöttségnek a jugoszláv erdőgazdálkodás eredményeit.

Várkonyi László
főmérnök

Vasbetonalj alkalmazása erdei vasutainknál

Az erdei vasútüzemek pályafenntartásánál is keresnünk kell az újabb és újabb módszereket. A pályafenntartásának általában kétféle rendszere van: 1. az ugrásszerű és 2. a tervszerű vagy főjavításos, szakaszos javításos rendszer. Pályafenntartásunk általában ugrásszerű fenntartási rendszerrel dolgozik, de ennek az a hibája, hogy nehéz a korszerű módszereket alkalmazni. Az évente előirányzott felújítási hitelek felhasználásával, amelyek biztosítják a szakaszos, tervszerű vagy főjavításos munkáltatási rendszert, megoldhatjuk a vasbetonaljas felépítmény cserét.

Az erdei vasútnál ez idő szerint a négy tonna és a hat tonna tengelynyomású vasbetonaljak gyakorlati alkalmazása látszik alkalmasnak. Így a felsőtárkányi vasútüzemnél múlt év nyarán 3—4 cm új kavicságyzatba kiemelve 500 vasbetonaljat helyeztünk el, ezek 4 tonna tengelynyomásúak. Mivel azonban ezen a vonalon 4,5 tonna tengelynyomású mozdonyok is járnak, ezért a vasbetonalj — 122 cm hosszú — elosztása a tervezett 65 cm helyett 55 cm-re történt. A 6 tonna tengelynyomású vasbetonaljból Felsőtárkányban ugyancsak tavaly 250 darabot helyeztünk el tisztán mozdonyalakba, ennek a beosztása 65 cm-es. A Mátravasút gyöngyös-mátrafüredi szakaszán 1000 darab 6 tonna tengelynyomású vasbetonaljat ideén tavasszal helyeztünk el. A csere teljes kavicságy átrostálással és részben új ágyazati anyaggal történt. Mindenütt a szabványtól eltérően csak sima és nem bordás alátétlemezzel dolgoztunk. Bordás lemezeket nem gyártanak, így a régi sima lemezek használhatók úgy, hogy a sántalpnak megfelelő pontos méret alapján kell a lemezen a síncsavar részére a két egymással pontosan szemben fekvő lyukat kifúrni úgy, hogy a csavar abban jól helyezkedjék el. Az ismétlődő ütésszerű igénybevételt csökken-

teni lehet megfelelő impregnált 4—5 mm-es nyárfalemeznek az alátétlemez alá helyezéseivel. Ez 5—5 mm-el nagyobb mint az alátétlemez.

A vasbetonaljak az erdei vasútüzemknél is a talpfatakarékosságot szolgálják. Kipróbálásuk nemcsak nálunk, hanem az országban máshol is folyik és végső következtetéseket a vasbetonaljak felhasználhatóságáról a mi erdőgazdasági vasútüzemeinkben majd csak a későbbiek folyamán tudunk levonni.

Tóth Gyula
Eger

FAIPARI hírek

Az egész ipar munkájának és a vállalati önállóságnak az eredményességére mutat, hogy a Délmagyarországi Fűrészek kivételével minden vállalatunk túlteljesítette a harmadik negyedévi alaprentabilitási tervét. A jók között is a legjobbak a Furnér-és Lemezművek, valamint a Szegedi Falemezgyár.

*

Az influenza járvány a faiparban is sok gondot okozott. Különösen nagy gondokkal küzdött a Gyufagyár, ahol minden harmadik dolgozó beteg volt.

*

Háromtagú lengyel küldöttség járt hazánkban. A delegáció két hétig tanulmányozta a magyar furnérlemez gyártást.

*

Stróbl Kálmán főosztályvezető vezetésével október végén delegáció utazott egy hónapos tanulmányútra Lengyelországba. A küldöttség a lengyel farostlemezgyártást tanulmányozta.

Látogatás

a Faipari Kutató Intézetben

A magyar faipar egyetlen kutató intézetét, a Faipari Kutató Intézetet kerestük fel legutóbb. Lapunk olvasói számára rövid összefoglalót szeretnénk nyújtani az Intézet munkájáról. Kérésünkre az Intézet igazgatója, *Bozsó László* adott részletes tájékoztatót számunkra.

Az Intézet központja Újpesten székel, ahol jól felszerelt laboratóriumokkal rendelkeznek. Az Intézetnek kísérleti üzeme is van Pesterzsébeten. Ez a telep a félüzemi szinten való tapasztalatszerzés célját szolgálja.

Öt fő kérdés-csoportban lehet összefoglalni kutató munkájukat:

1. A faanyag ragasztásával kapcsolatos kutatások,
2. Fűrész- és lemezipari technológiai kérdések,
3. Közgazdasági és üzem szervezési tanulmányok,
4. Faanyagvédelmi vizsgálatok,
5. Fapótlás.

A ragasztás elméleti és gyakorlati kérdéseivel részletesen, és tegyük hozzá eredményesen foglalkozik az Intézet *Szilassy Károly* vezetésével. Számos új ragasztási eljárást, receptet dolgoztak ki a gyakorlat számára, foglalkoznak az egyes raganyagok felhasználhatóságával is.

Ezzel kapcsolatosan igen jelentős munkát végeztek a *ragasztott vasúti talpfák* technológiájának és az alkalmazott műgyanta típusnak kidolgozása terén. A Magyar Tudományos Akadémia Faipari Albizottsága irányításával már több éve foglalkoznak a III. osztályú és osztályon aluli faanyagból készített ragasztott talpfa gyártásának megoldásával. Ez év végéig tíz készlet — készletenként 55 darab — váltótalpfa szakaszt készítenek el.

Általuk készített *ragasztott talpfa van már beépítve* a bicskei szakaszon komoly igénybevételnek kitett részen. A Kelenföldi állomáson, a fehérvár—hegyeshalmi elágazásnál három készlet szakasz van beépítve. Itt szinte öt percenként halad át egy-egy szerelvény. A bicskei szakaszon 3—4°-os lejtésű kanyarban nyertek elhelyezést a ragasztott vasúti talpfák. Mindkét helyen jól beváltak.

A következő hároméves tervben *egy ragasztott váltótalpfa-üzem épül*. Ennek az üzemnek a *technológiáját, szinkrontervét, ragasztási eljárását* a legnagyobb részletességgel az Intézet dolgozta ki. Ugyancsak ők végzik el a szükséges *ragasztószilárdsági vizsgálatokat* is.

A kérdés megoldása révén lehetőség nyílik kevésbé értékes és rövidebb méretű faanyagok is talpfa számára való felhasználására.

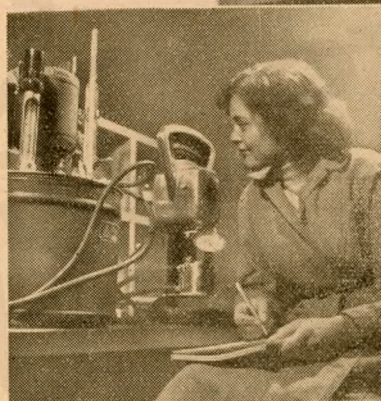
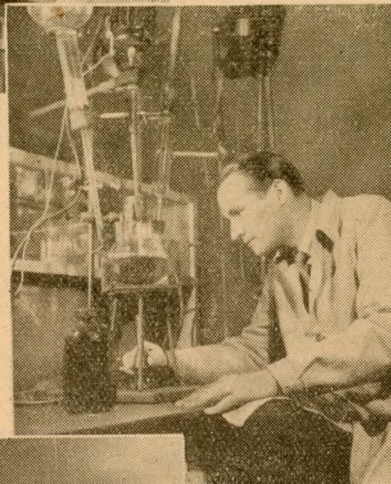
Az Intézet a Rádiószekrénygyár részére az üzem szakembereivel közösen kidolgozott *magasfrekvenciás ragasztásra alkalmas műgyanta típust*. A műgyanta-féleségnek nemcsak a receptjét készítette, illetve készíti, hanem a *gyártását* is a Faipari Kutató végzi.

Az Intézet az enyvezett lemezipar számára *új, karbamid típusú műgyanta-féleség receptjét is kidolgozta*. A kísérleteket a Furnír- és Lemezmuveknél, valamint a Szegedi Falemezgyárnál végezték. A harmadik ötéves terv során a *gyártásra kerülő enyvezett falemezek 50 százaléka már ezzel a ragasztási eljárással készül*. Ezt az eljárást a Furnír- és Lemezmuvek két mérnöke tökéletesítette, s így az eredeti 180—200 gr-os raganyag felvitelt 100—120, illetve 50—60 gr-ra lehet majd csökkenteni. Itt kell megemlítenünk azonban, az Intézetben

Dr. Filo Zoltán tudományos munkatárs stereobinokuláris mikroszkópon szövetszerkezeti vizsgálatot folytat

Kolozsváry Gábor vegyész mérnök a kémiai laboratóriumban Fenol-típusú műgyanta receptjének kidolgozásán dolgozik

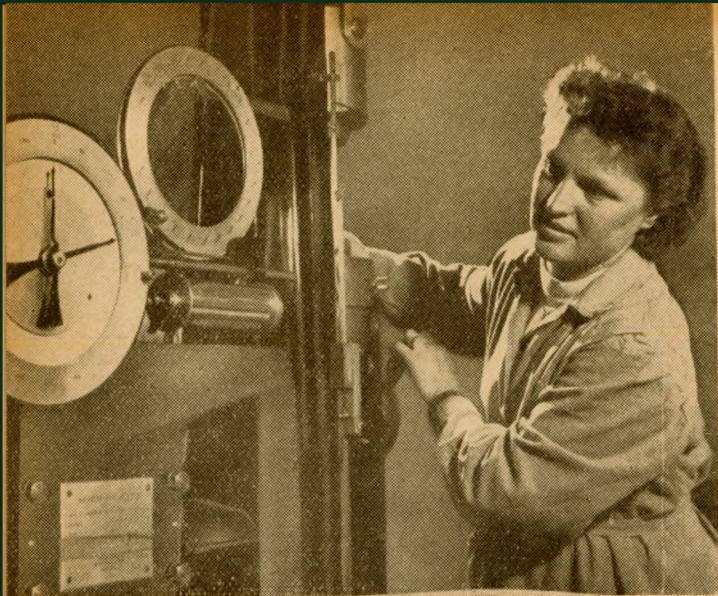

Takács Lászlóné a kémiai laboratórium dolgozója műgyantákat vizsgálását ellenőrzi

Madari László és Ric Imréné nedvességtartalom mérést végez Siemens-nedvességmérő készülékekkel

Gippert László tudományos munkatárs összefoglalót készít néhány újabb kutatási eredményről

A technológiai laboratóriumban Ric Imréné mérnök a szakítószilárdságot vizsgálja

kapott tájékoztatás alapján, hogy a Kőbányai Műanyaggyár sajnos egyelőre nem tudja megfelelő minőségben előállítani ezt a műgyantát.

Ugyancsak az Intézet dolgozta ki a forgácsborítású műfa műgyantáját olyan alapanyagokból, melyeket egyébként a műanyagipar nem használ. Elkészítették a gyártás részletes technológiáját is.

Fentiekén kívül még számos apróbb-nagyobb kérdést is megoldott a Kutató a faféleségek ragasztásának terén részben a feldolgozó ipar megrendelése, részben pedig saját kezdeményezésük alapján.

A következő kérdés-csoport, mellyel az Intézet mechanikai-technológiai osztálya Barlai Ervin irányításával foglalkozik: a fűrész- és lemezipar különböző technológiai problémájának megoldása. Jelenleg elsősorban a fűrészipar kérdéseivel foglalkoznak.

Új vágásméletet dolgoztak ki a szovjet és nyugati irodalom alapján a fűrésziparban ismeretes Feldmann—Sapiro vágásmélet tökéletesítése révén. Az eddigi módszer számításai szabályos körkeresztmetszetre vonatkoznak és a fa hibáit nem vették figyelembe. Így a gyakorlat számára elérhetetlen feladatokat tűztek ki célul. Az új módszer alkalmazása ezeket a hiányosságokat küszöbölte ki, s reális kihozatali eredmények elérését teszi lehetővé.

Kidolgozták ezenkívül a lombos fát feldolgozó fűrészipar számára a folyamatos termelés technológiáját. Az új munkamódszer bevezetése révén a kézi és gépi munka jelenlegi kedvezőtlen aránya lényegesen megjavul és komoly lépést jelent az automatizálás felé.

A szükséges üzemi tapasztalatokat a soproni Tannulmányi Erdőgazdaság fűrésztelepén szerzi be az Intézet, ahol az erdőgazdasággal teljes egyetértésben az Intézet költségvetéséből biztosított anyagi eszközök segítségével vezetik be a szinkronizált termelést.

Jelentős kísérleteket végeztek a fűrészáru kihozatal emelése érdekében alkalmazandó vékony keretfűrészpengékkel kapcsolatosan is. A Budapesti Fűrészek szolgalmi telepén eredményesnek bizonyult a Kutató Intézet által ajánlott, s az ő irányításuk mellett előkészített úgynevezett Biermann-féle rácson pengék alkalmazása. Az új pengék révén lényegesen csökkenthető a résbőség.

Üzemszervezési és közgazdasági problémák megoldása terén népgazdasági viszonylatban is úttörő munkát végeztek. Barlai Ervin igazgatóhelyettes irányításával tudományosan feltárták az ár-, bér- és nyersanyag között fennálló törvényszerűségeket. E munkájuk elvégzésében a Közgazdaságtudományi Intézet is segítségükre volt. Munkájuk révén lehetővé válik a termelés érdekeit szolgáló új árrendszer kialakítása.

A faanyagvédelem területén is jelentős eredményeket ért el az Intézet. Az elgombásodott épületek meg-

vizsgálása, a statisztikai fölmérés, valamint a faanyagok tartósítása terén Bálint Gyula kiemelkedő munkát végez. A szükséges vizsgálatok elvégzéséhez megfelelő laboratórium készül.

A fapótlás vonalán főleg a forgácslap-gyártással foglalkoznak. A kísérleti üzem tapasztalatai alapján az épülő szombathelyi forgácslapüzem számára is komoly segítséget tudnak majd nyújtani. A forgácslap-gyártás vonalán az automatizált gyártás technológiájával, valamint olcsó forgácsszáritási eljárásokkal foglalkoznak.

Fentiekén kívül olyan vizsgálati eljárásokat akarnak kidolgozni, melyek alapján kellőképpen össze lehet majd hasonlítani a fapótló anyagokat — farost, forgácslap — a helyettesítendő anyagokkal — enyvezett falemez, bútortalap. A farostlemez-gyártás kérdéseivel az Intézet jelenleg nem foglalkozik.

A faipar műszerezése vonalán meg akarják állapítani az elektromos és elektrónikus mérő- és szabályozó műszerek felhasználhatóságának lehetőségét. Tervbe vették ezenkívül új elektromos műszerek tervezését, illetve készítését is.

A faanyag mesterséges szárításával is foglalkoztak. A magas hőfokon való gyors szárítást egy Hildebrand rendszerű szárítóberendezésen tanulmányozták. A berendezés segítségével repedés-mentes, gyors szárítás volt biztosítható. A vizsgálatok eredményeként ma már új, magyar gyártmányú, magas hőfokú szárítóberendezések készültek.

Megemlítette még Bozsó László igazgató, hogy több, eredményesen zárt kutatásuk tapasztalatait a gyakorlat ez ideig nem vette át. Ilyen például az akácfanyag-nemesítés; pedig az eljárás alkalmazása esetén sok devizához juthatna országunk.

A rönkvédelem terén az ipar a bútükenőcsös védekező eljárást nem alkalmazza. A Hárosi Falemezgyár vette tervbe az eljárásnak az exoták védelménél való felhasználását.

Befejezésül szólnunk kell még az Intézet jól felszerelt könyvtáráról, dokumentációs gyűjteményéről is. Sajnos azonban iparvállalataink nem veszik kellő mértékben igénybe az itt található számos értékes dokumentumot. Ezeket az Intézet a világ legkülönbözőbb intézeteitől, gyáraitól, cégeitől szerzi be, melyekkel kapcsolatban áll.

Milyen fa való a faiparunknak?

„Elsősorban és lehetőleg mind érett legyen“ — írja a stuttgarti „Holz Zentralblatt“. A faipar olyan fát kíván, melynek nagy a kihozatali százaléka és tartós készáru szolgáltat. Ha a szíjács azonosan 4 cm vastag, a 20 cm átmérőjű rönkönek csupán 25%-a geszt; viszont a 40 cm átmérőjű 72%.

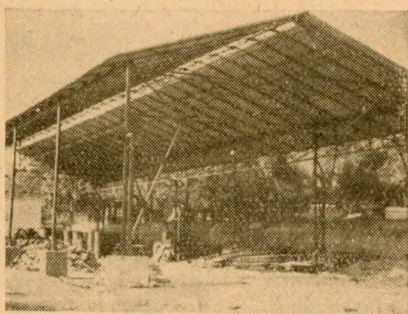
A lassan növekedő faegyedek szövete tartósabb, szilárdsági tulajdonságai kedvezőbbek. Ily anyagot luc és jegenyefenyvesekben legcélszerűbben a „természet-szerű“ erdőgazdálkodás módszerével termesztünk. A faanyag minőségünk érdekében el kell fogadnunk Nyikityin, szovjet kutató megállapításait: „Az állományból a gyorsan növekvő, szakaszosan idős egyedeket kell eltávolítani, és szakaszosan fiatal, ellenállóképes, lemaradt egyedek javára kell az állománynevelő vágások során dolgoznunk.“

Az erdei fenyő a lombosállományokban is igen fontos, azért, hogy a nevelés során a beavatkozások a fa minőségét javítsák. A bükk-anyag műszaki hibái nagyrészt a fiatalosok túlságosan gyors felszabodításának következményei. A helyesen ápolat bükkállomány évi növekedésének értéke hektáronként — ha a minőségi különbségeket is értékeljük — 38%-kal nagyobb, mint az ápolatlané.

ROSSZ A SZENTENDREI, KOCSIGYÁR FOGLALKOZTATÁSA

A szentendrei kocsigyár vezetői az elmúlt napokban tértek vissza lengyelországi tanulmányútkjukról. A legnagyobb lengyel kocsigyárban szerzett tapasztalataikat máris igyekeznek hasznosítani, mégpedig, mint Gaál László igazgató és Márkus Ferenc főmérnök mondják, elsősorban a faanyagtakarékosságban.

— Köztudomású, hogy Lengyelország sokkal gazdagabb fában, mint mi — mondják — mégis sokkal jobban kihasználják a faanyagot. A

A csővázás baraképületben lesz a vasraktár, éppen ideje már, mert eddig a gyár udvarán, a szabadban tárolták a vasanyagot.

gyárban egyszerűen nincs felhasználatlan hulladék. Még az 50 milliméteres anyagokat is hasznosítják. A legkisebb bütöket például átítatják szurokkal, egymáshoz ragasztják és az ilyen szurkolt falemezeket üzemek padlózatának borításához használják.

A lengyel tapasztalatok arra ösztönözték a gyár vezetőit, hogy új eljárásokat dolgozzanak ki **hulladékok hasznosítására**. A legmegfelelőbbnek találták erre a célra négykerékű, 1,5 mázsa teherbírású kis kézikocsik gyártását, mert ezeknél nemcsak a fahulladékok, hanem a vashulladékok is fel tudják használni. A kézikocsi első mintadarabja már elkészült, rövidesen megkezdik sorozatgyártását.

De nézzük meg azt is, milyen gyártmányokból adódnak ezek a melléktermékek. A gyár a keresletnek megfelelően gyakorta kénytelen változtatni készítményeit. Rendszerint addig gyárt szériában egy-egy kocsi-fajtát, amíg szinte elárasztja vele az országot. 1949-ben például magyar tájjellegű parasztszekerek gyártásával kezdte meg működését. Mintegy 5000 szekér elkészítése után szovjet típusú országúti szekerek gyártására tért át, ezekből 6000 darab készült.

Az elmúlt években a gyár főterméke a kereszt- és hosszrugós gumibroncos kocsik voltak, ebből a fajtából 5000 került forgalomba. Jelenleg 15, 25, 35 és 45 mázsa raksúlyú platós-kocsik és 25 mázsa billenő platós-kocsik sorozatgyártása folyik. Hogy meddig? Ezt nem tudják itt a gyárban megmondani, mert a kocsikat a MÚART (Műszaki Árut Értékesítő Vállalat) rendeli meg folyamatosan s az értékesítéssel is ez a vállalat fog-

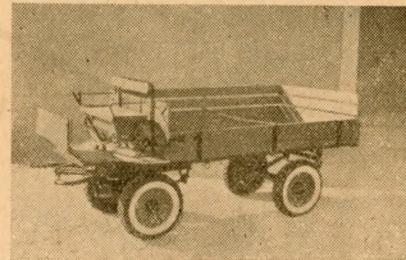
lalkozik. Meg kell mondani azonban, hogy a MÚART gyakran jobban látja el a megrendelőt, mint az értékesítő feladatát, ezért igen sok kész kocsi torlódik a gyár telepén.

A gyár vezetői éppen ezért kedvőbbnek vélik a külföldi, például a lengyelországi gyakorlatot, ahol az értékesítéssel is a gyár foglalkozik, kutatja a piacot, így nem fordul elő, hogy raktárra gyártana valamilyen fajta kocsit. A közvetlen kapcsolat a megrendelőkkel azért is megfelelőbb lenne, mert így több vállalatot tudnának bevonni a megrendelők sorába, olyanokat, amelyek a MÚART hiányos propagandája miatt nem is tudnak a gyár létezéséről s így ktsz-eknél rendelik meg kocsiszükségletüket. A szövetkezetek, gépjárató vállalatok — amelyek szintén foglalkoznak kocsikészítéssel — pedig sokszor szakszerűtlenül előállított, rosszabb minőségű és drágább kocsikkal árasztják el a vállalatokat.

A megrendelőhálózat kiszélesítése változatosabb, többféle kocsi-fajta gyártását jelentené és így sokkal több lehetőség nyílna a gyár kapacitásának teljes kihasználására. Ugyanis a mostani gyártási rendszer mellett a gyárnak hol az egyik, hol a másik részlege kihasználatlan. Jelenleg — tekintettel, hogy a platós kocsik túlnyomórészt vasanyagból készülnek — a faipari részleg a legkevésbé kihasznál. A kocsigyártáshoz most negyedévenként mindössze 120 köbméter fenyőfát, 100 köbméter nyírfát és 35—40 köbméter egyéb lombos fűrészárut használnak fel. A szekérgyártáshoz annak idején havonta mintegy 700 köbméter faauro kellett. Éppen a faipari részleg ki-

használatlansága miatt kiegészítő gyártmányok is készülnek, mégpedig túlnyomórészt melegágyi ablakkerekek, amelyekhez negyedévenként 450 köbméter fenyőfát dolgoznak fel, ezenkívül kisebb tételekben ládákat is gyártanak, de a juhnyíró asztaltól kezdve a cséplőgép alkatrészig szinte mindenféle termék szerepel a kiegészítő gyártmányok listáján.

A gyakran változó gyártási profil ellenére a gyár termelékenysége, valamint önköltsége és az egy főre eső teljes termelési érték évről évre kedvezőbben alakul. Jelentős szerepet játszik ebben az is, hogy a gyár két

Tizenöt mázsa tárkocsi.

évvél ezelőtt az OEF hatáskörébe került s a főigazgatóság behatóbban foglalkozik a gyár műszaki, gazdasági és szociális problémáival, mint előzőleg a Könyvüipari Minisztérium, ahol a gyár „kieső profil“ volt. Meg kell mondani azonban, hogy a gyár dolgozói ennek ellenére sokszor most is úgy érzik: az OEF is inkább szívügyének tekint a lemez- és fűrészüzemeket. A kocsigyár munkájával, eredményeivel viszonylag kevesebbet foglalkoznak, mint az ipar többi ágával, pedig — mint nem minden büszkeség nélkül jegyzik meg a dolgozók — **kocsigyár nemcsak a faiparban, de az egész országban csak egy van.**

A gépszemlék eredményei

A pécsi erdőgazdaság az 1957. évi gépszemlékre való felkészüléssel kapcsolatban munkaversenyfelhívással fordult valamennyi erdőgazdasághoz s ez nem kis mértékben járult hozzá az idej gépszemlék sikeréhez. A munkaverseny helyes értékelése szempontjából az OEF a pécsiek versenypontjait kiegészítette olyan tényezők figyelembevételével, amelyek a tervezés szakszerűségét, a gépkapacitás teljes értékű kihasználását mutatják. De figyelembevették az értékelésnél a recski erdőgazdaság kiegészítő javaslatát is, hogy az értékelésnél a gépek csoportos üzemeltetése és a munkacsoportok szervezetének kialakítása is versenypont legyen.

Mindezek alapján a 12 gépesített erdőgazdaság közül

kiválóan felkészült a pécsi, a sárospataki, a váci, a recski és a miskolci erdőgazdaság.

Jól felkészültnek tekinthetjük a bajorai, az egri, a tatányai erdőgazdaságot is. Hiányos felkészülést kellett megállapítani a budapesti, a balassa-

gyarmati, a kiskunhalasi és a soproni tanulmányi erdőgazdaságnál.

A nem gépesített erdőgazdaságok közül

kiválóan készült fel a gyulai, a nagykanizsai, a szendrői, a nyíregyházi, a sárvári és a szombat-hegyi erdőgazdaság.

A jól felkészültek sorába számíthatjuk a szegedi, a nagyatádi, a kecskeméti, a zamárdi, a gödöllői, az esztergomi, a szolnoki és a tamási erdőgazdaságot. Viszont hiányosan készült fel a veszprémi, a zalai, a mátrafüredi, a debreceni, a győri, a keszthelyi, a székesfehérvári és a magasbakonyi erdőgazdaság.

Az OEF által

előírt gépszemle napjára nem volt felkészülve a veszprémi és a kaposvári erdőgazdaság.

A veszprémi erdőgazdaságnál a pót-szemlélet azóta meg lehetett tartani, de a kaposvári erdőgazdaság gépszemléje még október közepén sem történhetett meg.

TI, ERDEI MUNKÁSOK, akik csemetekertben óvjátok a facsemetét, napos, széljárta hegyeken nevelitek a fiatal fenyőt, gyönyörű és veszélyes meredélyeken döntitek, rohanó patakokon, csendesebb folyókon úsztatótok a hatalmas rönköket, — nem is gondoltok arra, hogy a kezetek alól kikerült faderekak a szállítás után nemsokára új életet kezdenek, ismét „fiatalok“-nak mondják még a százéves fákat is, s azok csak lassan „öregszenek“ meg újra, hogy aztán örök időkre betemesse őket a föld és az emberi feledés.

Ne lepődjétek meg: a bányák mélyeibe szállított fákra gondolok. Mert a bányába kerülve, új életet nyer a kidöntött szálfa.

De menjünk végig sorjában az erdő második életén, leszállva hazánk egyik legmélyebb bányájába, a kómlói Kossuth-aknába.

CSILLEK SORA hozza a háromméteres, meg a „kettőnegyvenes“ oszlopokat a napszíntről, a föld alatt 80 méter mélyen kezdődő aknához, s ezen rohan le a fa a bányalíften,

az úgynevezett „kasok“-ban 6—7—800 méter mélységbe.

Ott aztán a vágár elkészíti alapját, s a szénfal mellé állítja. Tetejébe másikat tesz keresztbe, hogy a vágat tetejét, a „főtét“ is tartsa. Némelyik helyen pedig, ahol frontfejtés van, — tehát nem szűk folyosón, hanem többméter széles „fronton“ fejtik a szenet, — teremnyi térséget hagyva maguk után, — egymástól fél-, háromnegyed méterre állítják fel az erős gerendákat.

Most már ismét egymás mellé sorakoznak a szálfák, — akárcsak az erdőben. S ez a földalatti erdő, — mihelyt ránehezedik a sokszázméternyi föld- és széntömeg milliómázsás nyomásával, — kellemes gyantaillatot kezd árasztani a sűrűn szállingózó szénpor torokszorító felhőjében. A fa, — amelyen tegnap talán még madár dalolt, — már nem a vad és friss hegyi szélről hajladozik és recseg, hanem a fölötte és általa tartott földtömeg iszonyú szorításától sir és repedezik.

Van fa, — „alig“ 50—60 esztendő,

Az erdő második élete

— mely már az első napon „beadja derekát“ a rémitő présnek: hangos roppanással pattan szét, s ha nem óvna társai az alattuk lévő vágatot, le is szakadna az egyetlen pillanat alatt.

DE A FÖLDALATTI ERDŐ életének első idejében ezek az oly gyakori recsenések, roppanások még nem veszélyesek. A bányászok természetesnek veszik. „Szokik a nyomáshoz“ — mondják, s oda sem pillantanak a fejük fölé meredő szálkás facsonkokra.

Ha már a fa megszokik, egyelőre el is hallgat. Az ilyen vágatokban a természet kietlenségének csendje nyugszik, szorítja az emberi agyát, összemarkolja a gyomrot. A mesterséges levegőtetés ellenére is kevés oxigénű levegőben izgatott lélegzetünk messzire hallik, s ha bányáslámpánkat betakarjuk — eloltani nem szabad, — mintha kívül estünk volna a világon, olyan rideg és borzongató csend takar. A világot, az életet, a szabad levegőt, napfényt dombokat, egyéni gondjainkat csak a földalatti erdő gyanta-illata juttatja eszünkbe, nélküle mintha nem is volnánk, mintha mindaz, amit eddig átélünk, — családka álmokké lenne.

Oh, erdei munkások! Tudjátok mit jelent a bányásznak a fehértörzsű, drága fenyő? Élete oltalmazója a fenyő! Napfényt pótol a fenyő! A szel, levegőt, azt, amit Ti oly gondolatlanul élveztek odafent a magaságos hegyekben!

De hallgassuk csak a földalatti erdő életét!

Ha már megszokott a fa, rázócsúszda, szállító- és kaparószalag, vontatókötél fölött tartja a szén- és földréteget, s alatta a földalatti munka egyhangú zaja hallik: villanygép zümögése, sűrített levegővel hajtott fúró- és réselőgépek tompa kepelése. Az emberi szó mintha víz alól jönne, s nyolckilós, minden lépésedre magaddal vitt bányáslámpád fénye a ködös levegőben homályosan villan.

S a szapora mozgást, amit a bánya vágataiban látsz, mindezt a földalatti erdő biztosítja. Ismét él, sőt életet véd, életet ad a fa, melyet Te neveltél, gondoztál és küldtél a bányába. Régen volt, régen holt testvérét, a csillogó, omló, ezer meg ezer évvel ezelőtt nagy földi katakizmákban elpusztított erdőket, — a mostani szenet tartja.

ÚJRA ÉL A FA, amelyről azt gondoltad, hogy kivágtad, tehát meghalt.

Él-él, de már nem sokáig. Fél- vagy egyév múlva kezd összeroskadni. Ismét recsegés-ropogás nyomja el a gépek lármáját. Ilyenkor jönnek a

bányafenntartó munkások s újjal cserélik ki a régi fát. Ez azonban nagyon veszélyes munka, s csak akkor kerül rá sor, ha arra a vágatra továbbra is szükség van.

Ha pedig már feleslegessé vált a vágat, — „összeengedik“.

Az egyszerű szón: „összeengedés“, a földalatti erdő, a fa második életének utolsó, teljes és végső pusztulását kell érteni.

Deszkából keresztet ácsolnak az ilyen, elhagyott vágat elé, jelezve az arrajárónak: „veszélyes hely, belépni tilos“. S a kereszt mögött a természet végzi munkáját: lassan-lassan, hónapról hónapra, — a felső rétegek nyomásától függően összeomlik, összepréselődik a vágat.

Vegyünk erőt az érthető emberi félelmen, ne tekintsük a tiltó keresztet, s míg egy vágár sem lát bennünket, aki visszatartana a veszélyes úttól, — mert az elhagyott és összeengedett vágatokban nemcsak a beomlás, de ötféle, biztosan ölü gáz is les a betolakodó életére! — földig görnyedve osonjunk be egy ilyen régi fejtésbe.

Aki ezt az utat végigjárta, az egész életében nem felejt el, s nem is támad kedve megismételni virtusát.

Nemrég még felemelt fejjel jártak itt, most már térden és hason kell csúszni. A legteljesebb magányban vagyunk. A mélyre költözött egerek elmenekültek már, s legutoljára, a bányászok uzsonnamaradékjára idetelepedett, napfény hiányában zománcfehér svábbogarak is napokkal ezelőtt riadt csordákban szaladtak biztosabb helyre.

A FA „VÉGSŐ“ HALÁLAT halljuk s látjuk temetőjét. Háromméter magas tartófák már előbb középen kettéhasadtak, majd derékban törtek el, most O-betűt formálnak. Arrébb, a főtében egy vízszintesen fektetett, öreg fenyőt, — mely jó lett volna árbócrúdnak, Budapesten kétemeletes ház mellé támasztógerendának, vagy két falusi házba mestergerendának, most félméterenként, cikk-cakkba törve nyomják a fölébe tett apróbb gerendák. Amott egy főtefa közepén szakadt be: ez is előbb hosszabban repedt ketté, mint a gyolcs, s két darabja közt, mint keltészta rostjai feleségünk ujjahegyéről, úgy szálkásodnak szilánkjai.

Bányáslámpánkat fejük fölé emeljük. Fenséges és borzalmas látvány. Hátunkon fekszenek, s köröttünk szanaszét dult, roppant szálfák rengetege, melyeket a föld nyomása hajlított összevissza. Erdő, melyet vihar pusztított. Erdő, melyet földfelszíni méreteken elképzelhetetlen

természeti erő dult, hányt, tépett, cibált és rongyolt darabokra, s most fekete gyáspalástartalattal takartak be. Egyetlen fa sem áll eredeti helyén.

A poklot képzelhette ilyennek babonás álmaiban a középkori ember. Zilálnak, rendszertelennek, fenyegetőnek. Mintha a pusztító és bosszúálló szellem ezer karral, ezer karján millió tühegyes karmokkal nyúlna, közeledve puha testünk felé.

A látványt kékes-sárga fényvel vonja be bányáslámpánk fénye.

Még most sem következett be a fa halála. Ez még csak a haldoklás.

Városi emberek azt szokták mondani, hogy a természet csendjét a mezőn található meg.

En is a mezei csendet képzeltem el eddig a természet csendjének, míg nem hallottam a fa második haldoklását.

CSEND VAN az elhagyott fejésben, s mégsincs csend. A kietlen némaságot a fa nyöszörgése, jajgatása kavargatja az ember fájó idegére. Újra azokat a recsenéseket lehet hallani, mint a fa „megszokásakor“. De azt nem követte az utolsó rostjaiban törő fa nyöszörgése, mint a régi fejtésben, s nem követte a beomló kőzet közeledő, alattomosan sziszegő kigyó-zaja, mitől hideg szánkázik gerincünkön, s a segélykiáltást csak erővel bírjuk elnyomni.

Ekkor, — amikor a rémülettől már hajunk töve fáj, — fejük fölött nagy roppanással derékbatörök egy 30 centi átmérőjű főtefa. Olyan ez a durranás, mint télen, a fenti, igazi

erdőben a fagy okozta kéregrepedés. Csak itt nem fagy a durranás oka: olyan meleg van, mint a kazánban, mell és horpasz zihálva jár. Nem, nem fagy! Egy élével lefelé álló szikla győzött a gerendán, szilánkokra jreccsentve azt szét. Nyomában ő maga zuhant le, ismét újabb tért nyerve a természetnek.

Agyvelőnket összezsugorodni érezzük: az életért való kétségbeesett félelemnek bizonytalansága ez. Futnánk már kifelé teljes erővel, de csak térdeinken mászhatunk, hasunkon kúszhatunk, Ruhánk, sőt bőrünk is kárát látja riadt menekülésünknek. Menekülünk, s kiérve a fővájatra, remegő orrcimpával szívjuk a mesterségesen feltáplált, de szabadabb levegőt.

Helyére tesszük a tiltókeresztet. Bányáslámpánkkal megegyszer bevilágítunk az elhagyott vágatba, de semmit sem látunk, — a halvány fény ködbe vész.

De ami ott, bent következik, az már nem is emberszemnek való látvány. Az elemek utolsó harca folyik odabent. A fa és a föld nyomásának küzdelme. S a rémitő csatából a föld kerül ki győztesen. Magába préseli, gyúrja, öleli a fát, s az utolsó recsenésével megadóan beleolvad a föld gyomrába.

Tíz, húszezer év múlva talán a mai fenyőjéből sajtolódtott vékony széncsik jelzi majd az egykori bányahelyét, a gyönyörűszép, büszke fenyőszálak temetőjét.

Fábián Gábor

Balatoni táj (Csiby Mihály tusrajza)

Jól vizsgáztak az anyaggazdálkodási előadók — de lássuk az eredményt a gyakorlatban is!

Az arányos készletgazdálkodás, az anyagok helyes kezelése, a felhasználásig való gondos megóvása és a célszerűen takarékos felhasználás a népgazdasági tervek megvalósításának alapja, az önköltség bázisa, az életszínvonal emelésének egyik legcélravezetőbb módja.

Ezek az elvek érvényesültek a múlt évben megjelent 48/1956. (Erd. É. 35.) O. É. F. számú főigazgatói utasításban, amely a raktározással összefüggő kérdésekkel foglalkozott. Kötelezte az anyagok kezelésével és ennek ellenőrzésével foglalkozó dolgozókat a szükséges ismeretek megszerzésére. Az anyaggazdálkodási előadók a nyár folyamán megtartott vizsgákon általában jó felkészültséget tanúsítottak és a raktárkezelők vizsgái, — bár erről ezideig nem érkezett be a főigazgatóhoz minden jelentés, — úgy látszik kielégítő eredménnyel zárultak. Kétségtelen, hogy a szeptemberben megtartott erdőgazdasági gépszemlék alkalmával felülvizsgált raktárak igen jelentős fejlődést mutattak.

Azért találtunk hiányosságokat, főleg tűzvédelmi szempontból! Az üzemenyagraktárakban egyes helyeken az oltóhomok csak éppen reprezentációs díszletként szerepelt, mert tűz esetében megközelíthetetlen sarkokban állt, vagy fedetlen ládában, vizesen, lapát nélkül búsongott, célszerűtlensége gyászos tudatában. Sajnos, láttunk olyan raktárt is nehányat — mindössze hármat —, ahol az elméleti felkészülésnek a gyakorlatban nyoma sem volt, vagy mélyen elbújt a szakszerűtlenül összehalmozott áru között, illetve az elbarikádózott lomsarokban!

Kétségtelen, hogy az anyagok megfelelő tárolásához célszerű helyiségek szükségesek és ezek nem mindenütt állnak rendelkezésre, pedig az előbb említett utasítás 1957-re elrendelte a raktárak rendbehozását. Ez évben főleg vállalatfejlesztési alapból igen je-

lentős építkezések folytak. Igaz, hogy a dolgozók lakásainak, az irodaépületeknek a felújítása, tatarozása is sürgős feladat, de emellett a raktárak rendbehozását sem lett volna szabad elhanyagolni.

Jelenleg tehát még nagyon változatos képet nyújtanak az egyes erdőgazdaságok és vállalatok raktárépületei, illetőleg raktárhelyiségei! Megállapíthatjuk, hogy ott, ahol az anyagproblémákkal tisztában vannak, megfelelő raktárakról gondoskodtak! Mintaszerű raktárakat épp úgy találhatunk, mint elhanyagolt, düledező, nyirkos helyiségeket. (Az utasítás végrehajtásának ellenőrzésére hamarosan sor kerül.)

A rendelkezésre álló raktárak műszaki adottságai tehát nem egyformák. Az anyagok külső és belső tulajdonságainak ismeretében azonban, a helyi körülményekhez alkalmazkodva, az árut mégis úgy kell elhelyezni, hogy a tárolás ideje alatt meg ne romoljon, értéke ne csökkenjen. Ehhez egyéni leleményesség, vagy esetleg kollektív megfontolás szükséges. Célszerű raktár hiányában, — addig, amíg megfelelő helyről gondoskodni lehet — az anyagromlással járó kárt helyes készletgazdálkodással kell megelőzni, vagyis csak annyit kell beszerezni egyszerre ebből az áruból, amennyit azon az időn belül használnak fel, mely alatt értékéből nem veszít.

Az anyagbeszerzés, kezelés, főleg az anyaggazdálkodás sokoldalú szakismeretét és lelkiismeretességét kíván. Vállalati érdek, hogy megfelelő emberek végezzék és hogy ezeket meg is becsüljék! Ezzel egyes erdőgazdasági és vállalati vezetők nincsenek tisztában. Megállapítható abból, hogy helyenként beszerzői, raktárosi beosztásba olyan egyéneket helyeznek, akiket más munkakörben nem használhatnak. Máshol az anyaggazdálkodási előadókat cse-

rélgetik a munkaköri feladatok figyelembevételével, holott ehhez a beosztáshoz műszaki és kereskedelmi ismeretek mellett a jogszabályok tudása, sőt mondhatjuk bizonyos fokú rátermettség is szükséges. Különösen áll ez a mai helyzetben, mikor az ellenforradalmi események során felbillent termelési és anyagelosztási mérlegek miatt egyes területeken anyagihiányokkal küzdünk.

Természetesen mindent meg lehet tanulni, gyakorlatot lehet szerezni, de ehhez idő kell! Az eredmény pedig ezalatt: teljesítetlen szállítási szerződések, esetleg elfekvő készletek, késedelmi kötbér az időbeni átvétel elmulasztása miatt, vagy elmaradt kötbérigény bejelentés miatti károsodás, minőségi átvétel elhanyagolása folytán egy csomó rossz szerződés, használhatatlan áru, megrendelési határidő elmulasztása miatt magasabb ár stb.

A Tervgazdálkodási Értesítő szeptember 25-i számában megjelent az Országos Tervhivatal elnökének a 15/1957. (Tg. É. 18.) O. T. számú utasítása a termékgazdálkodás 1958. évi rendjéről, amely előírja, hogy a gazdálkodás alá vont termékeket a közületek hogyan szerezzék be. Ezt az utasítást gondosan át kell tanulmányozni minden anyaggazdálkodási előadónak és beszerzőnek, de tanácsolom, hogy olvassák el az igazgatók és mindazok a műszaki vezetők is, akik anyagigényes munkát, termelést vezetnek. Különösen felhívom figyelmüket a megrendelési határidőkre, nehogy végrehajthatatlan utasításokat adjanak ki. Ugyanis a legfontosabb nyersanyagokat, félkész árukat, energia hordozókat ötletszerűen, „azonnal, még ma“ beszerezni nem lehet! Az ilyen beszerzések legtöbb esetben szabálytalanságokat eredményeznek, amelyekért előbb-utóbb felelősségre vonásra kerülhet sor.

Elsősorban ezek a „megszervezések“ eredményezték azt a hallatlan korrupciót, amely a kereskedelmünket annyira megfertőzte és amelyről az újságokban egyre gyakrabban olvashatunk. Veszedelmes jelenség ez, amelynek támogatásától óvakodni kell, sőt következetesen harcolni kell ellene.

Ezt a harcot tekintésük az anyagbeszerzéssel foglalkozók új feladatnak és könyörtelenül leplezzék le azokat, akik az ország szűkös anyagviszonyaiból egyéni hasznot akarnak húzni és ezzel a gazdasági kibontakozást gátolják.

Gellér János
OEF, előadó

Az Országos Erdészeti Egyesület vándorgyűlése. November 15–16-án rendezik meg Parádfürdőn az OEF vándorgyűlését. Valamennyi helyi csoport képviselteti magát és a vándorgyűlés során fogják először kiadni a Bedő Albert-emlékérmet, amivel az erdőszeti tudományos, illetve gyakorlati munkában kitűnt szakembereket jutalmazzák.

Egyes állami erdőgazdaságok összevonása, illetve megszüntetése

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője 467/1957. számú határozatával az alábbi erdőgazdaságok összevonását, illetve megszüntetését rendelte el 1957. szeptember 30-i hatállyal:

1. Az Északmátrai és a Délmátrai állami erdőgazdaságok összevonása során *Recsk* székhellyel *Mátrai Állami Erdőgazdaság* alakult. Az új erdőgazdaság a két összevont erdőgazdaságnak jogutódja. A mátrai erdőgazdaság igazgatója *Bakondi Ernő*, igazgatóhelyettes főmérnöke *Rakonczai Zoltán*, főkönyvelője *Kozéky Gyula*.

2. Az Északkiskunsági és a Délkiskunsági Állami Erdőgazdaság összevonása során *Kecskemét* székhellyel *Kiskunsági Állami Erdőgazdaság* alakult. Az új erdőgazdaság jogutódja az összevont erdőgazdaságoknak. A kiskunsági Állami Erdőgazdaság igazgatója *Csontos Gyula*, igazgatóhelyettes főmérnöke *Várkonyi László*, főkönyvelője *Mészáros Pál*.

3. Az Északborsodi Állami Erdőgazdaság megszüntetésével az erdőgazdaság egész területét a *Keletbükki Állami Erdőgazdasághoz* csatolták. A Keletbükki Erdőgazdaság az átvétel időpontjától kezdve jogutódja az Északborsodi Erdőgazdaságnak.

A cserjeszint erdővédelmi és vadgazdasági jelentősége

A cserjeszint, továbbá az utak-, az erdőszélek- és a nyiladékokmenti szélvédő cserjépszta hiánya súlyos következményekkel jár az erdő életére, anyagcseréjére, termőerejére. A cserjeszint eltávolításával (vagy ki nem alakítása esetén) megfosztjuk a talajt természetes védelmétől, szabad utat nyitunk a szél káros hatásának, szétromboljuk a talajban élő parányszervezetek életfeltételeit, amelyek a talajra hulló szerves anyagok (levelek, gallyak stb.) lebontását végzik. Leromlik a talaj fizikai szerkezete is és az általában a talaj felszínén bekövetkező minden kedvezőtlen változás a talajéletben is érezteti hatását.

A cserjeszintnek azonban igen nagy jelentősége van közvetlen erdővédelmi és vadgazdasági vonatkozásban is. Hiánya kihatással van a káros rovarok elterjedésére is: nem tudnak elszaporodni azok rovarellenségei, illetve parazitái. A káros rovarokon élősködő paraziták mellékgazdáinak tápnövényei ugyanis a legtöbb esetben a különféle cserjék és általában az aljnövényzet. (Az az állat, amelyben a parazita rovar álcája fejlődik, a gazdaállat. A gazdák közül az a faj, amelynek fejlődése legjobban összeesik az élősködő rovar fejlődésével a főgazda; a többi összes fajt, amelyben a parazita előfordul, mellékgazdának nevezzük.)

Ha a cserjék (aljnövényzet) az erdőből eltűnnek, velük együtt eltűnnek a paraziták mellékgazdái és így a paraziták is. Tudjuk, hogy az erdészeti szempontból fontos paraziták — kevés kivétellel (pl. néhány fűrészdarázs faj) — évente több nemzedékkel szaporodnak és gazdáikat különféle fejlődési fokon támadják meg. A parazitákkal ellentétben a leghirhedtebb erdei károsítók, így a gyapjaspillének *Lymantria dispar* stb. évente csak egy nemzedékük van. Mivel pedig a paraziták ragaszkodnak gazdáik bizonyos fejlődési alakjához, ezért csakis olyan helyen tudnak elszaporodni, ahol minden nemzedék peterakó nősténye megtalálja a neki megfelelő fejlettségű gazdaállat fejlődési alakját. Ez pedig csak akkor következik be, ha a mellékgazdák jelen vannak, aminek feltétele, hogy az erdőben megtalálhatók legyenek a mellékgazdák tápnövényei. Tehát a paraziták az erdő életközösségének fenntartásában csak akkor tudják szerepüket betölteni, ha megtalálhatók mellékgazdáik tápnövényei a cserjék, félcserjék és általában az aljnövényzet.

A cserjéktől megfosztott erdőnek szegényebb a márdárvilága is, nincs fészkelési lehetőség sok hasznos márdárfaj számára, amelyek pedig az életközösségi egyensúly fenntartásának fontos láncszemei.

A cserjeszint további rendkívül fontos erdővédelmi jelentősége a vadkárok megelőzésében és mérséklésében, illetve a természetes vadeltartó képesség biztosításában és fokozásában van. Az erdei vadkárok megelőzése, elviselhető mértékre visszazorítása csakis ott lehetséges, ahol erdeinkben a cserjeszint kellő mennyiségben és minőségben biztosítva van. A vad főleg a szarvasfélék károsítása ugyanis a téli és koratavaszi időben a legintenzívebb, amikor természetes táplálék tekintetében kizárólag az erdő cserjeszintjére, aljnövényzetére van utalva. Ha ez nincs kellő mennyiségben és minőségben biztosítva, akkor a vágásterületeken, fiatalosokban, telepítésekben felcseperedő természetes újulatokban kénytelen keresni nélkülözhetetlen és életfontosságú tápanyagait (fehérjék, szénhidrátok, zsírok, vitaminok, ásványi anyagok stb.), amelyeket a kiültetett csemeték vagy a természetes újulat és a cserjék rügyei, fiatal hajtásai tartalmaznak. Ez pedig nagymértékű erdei károsítást jelent. Ezen még a mesterséges táplálék fokozása (vadföldek) sem tud teljes mértékben segíteni, mert nem tudja a vad számára nyújtani és — főleg — pótolni a természetes táplálékot. Márpedig a tél vége és a tavasz eleje különösen kritikus időpont a vad életében (agancsváltás, vemhesség előrehaladása, vedlés stb.) tehát természetes táplálékáról (a cserjeszintről) erdővédelmi és vadgazdasági szempontból egyaránt gondoskodni kell. Minél több helyen talál az erdőben sűrűséget — természetes táplálékot és búvóhelyet — annál nagyobb sikerrel tudjuk megvédeni érté-

kes erdősítéseinket, újulatainkat, mert a vad elriasztása vagy a veszélyeztetett helytől kikerítéssel való távoltartása is csak akkor jár sikerrel, ha van számára másutt is elegendő és megfelelő természetes táplálék és búvóhely. Egyébként a kerítésen is áttör és az — esetleg vitatható lelkiismeretességgel ellátott — őrzés sem hozza meg a kívánt eredményt.

Tehát erdeink életközösségi egyensúlya és a különféle károsítókkal szembeni ellenállóképessége akkor van biztosítva legjobban, ha erdeinkben minél gazdagabb a cserjeszint, minél kiterjedtebb mértékben újít-

Az évről évre visszarágott, virágos körös új hajtásai fokozzák az erdő vadeltartóképességét. A visszarágással egyben korlátozódik a virágos körös amúgy sem kívánatos térhódítása

juk fel erdeinket természetes uton és minél jobban sikerül természetes erdőtípusainknak megfelelő erdőt kialakítani.

Mindezek alapján új szemlélet kialakítására van szükség. Szakítanunk kell végre a vadeltartóképesség semmitmondó, terület és darabszám viszonyzámmal és helyette az egyes erdőtípusokon ténylegesen fellelhető és a vad számára táplálék gyanánt szolgáló növényzet (cserjék, félcserjék, füvek stb.) felbecslésével, „felleltározásával“ kell a vadeltartóképességet meghatározni. Ezért az új üzemtervek készítésekor az erdőrendezésnek az erdőleírás alkalmával foglalkozni kellene erdeink, erdőtípusaink ilyen irányú felmérésével is. Ennek alapján lehet és kell a jövőben — erdeink védelme és vadállományunk táplálékának biztosítása érdekében — a természetes vadeltartóképességet meghatározni. Ugyanezkor megfelelő irányelveket kellene adni a vadeltartóképesség fokozására (cserjék, félcserjék, vadgyümölcsök megtelepítése, rétek, vadföldek kiképzése és célszerű elhelyezése stb.) és általában a vadgazdálkodásra.

Erdőterületeink természetes vadeltartóképessége pedig aszerint fog más és más képet mutatni, amint azokban több, vagy kevesebb olyan erdőtípus fordul elő, amely minden évszakban, akár nyáron, akár télen, a megfelelő időben minél több természetes táplálékot tud a vad számára biztosítani. (A vadeltartóképesség erdeinkben nyáron többszörösen meghaladja a téli vadeltartóképességet, tekintve, hogy a vegetációs időben az erdő egész területén a vad bőséges táplálékot talál.)

Így a gemenckörnyéki ártéri erdőkben a sűrű cserjeszinttel (vörösgyűrű som, amerikai körös stb.) bíró gyöngyvirágos tölgyesek, valamint a szíles-körises tölgyesek és a hamvas szederrel (*Rubus caesius*) sűrűn átszőtt fehérvirágos vadeltartóképessége jóval felülmúlja a bakonyi bükkösök vagy a sopronkörnyéki eredeti gyertyános tölgyesek után telepített lucfenyvesek vadeltartóképességét.

Bencze Lajos
Erdővédelmi Állomás vezetője,
Sopron

Elegyítés a lucfenyő állományokban

A lucfenyő telepítésének további kiszélesítését az elmúlt években nagymértékben le kellett állítani, mert túlzott előtérben helyezése miatt, az elszaporodott gomba- és rovarkárosítás, főleg szúkárósítás, veszedelmes véget jelzett. Ezzel együtt az irodalom is teljesen mellőzte a lucfenyő állományokkal kapcsolatos kérdések tárgyalását, pedig *lucfenyő állományaink ma is vannak és nem is kívánjuk a lucfenyőt ezután sem véglegesen kiszorítani erdeinkből*. Eppen ezért indokolt, hogy a lucfenyő elegyítésének módjaival foglalkozunk, különös tekintettel a talaj termőerejének fenntartására és a gomba- és rovarfertőzések csökkentésére.

A lucfenyő bizonyos mértékben sajátosságosan viselkedik e téren is. *Fiatalon lassan nő és árnyéktűrő, később gyorsan nő és fényigényesebbé válik, de feltétlenül zárt állást igényel*. Emiatt kétkorona-szintű állományt legfeljebb a vörösfenyővel alkothat s egyetlen árnyéktűrő fajfaj sem nevelhető fel zárt koronára ráta. Az egyenkénti vagy soros elegyítés, mint tudjuk, általában gyorsan előnyös, mert nehezen tudunk két olyan fajfajt összehozni, hogy növekedési erélyük megegyezzen. Az ilyen elegyítésben egyik fajfaj mindig lemarad és a gyorsabban nőző a másikat elnyomja. Az ilyen elegyítés legfeljebb az erősen fényigényes és erősen árnyéktűrő fajfajokkal oldható meg, mert ilyen állományokban könnyen kialakulhat a két koronaszint.

A lucfenyő azonban gyorsan nőző fajfaj, ám zárt állománya olyan árnyékos teremt, hogy a gyertyán, bükk és jegenyefenyő is csak szinylődik alatta.

A *soproni lucosokban* sok helyen végeztek soros elegyítést. A lucal együtt ültetett jegenye-fenyő nem tud lépést tartani a lucal. A 20—25 éves lucok 12—16 cm vastagok és 10—15 m magasok, a jegenyefenyő pedig a luc között még a kerítésléc vastagságát sem éri el.

A vörösfenyővel és kocsánytalan tölgyvel elegyített lucok között a vörösfenyő kezdetben a luc fölé nőtt, 15—20 év után azonban a luc utolérte s az erősen fényigényes vörösfenyő, ahol még megmaradt, nagyon szorong a luc koronái között. A tölgy váltakozó sikerrel állja a versenyt a lucal. Tölgytalajokon a luc szúkárósítás miatt nagyrészt kibusztult, máshol a tölgy ugyan megmaradt, de gyenge fejlődése miatt, a gyérítések alkalmával, jórészt kiteremtették s így végeredményben az egyes lucosokból csaknem elegyetlen állományok alakultak ki.

A lucfenyőt mégis *elegyíteni kell*, mert kedvezőtlen nven; humuszt felel és erősen podzolosítja a talajt. Mindezeket figyelembe véve a lucfenyő számára legmegfelelőbbnek a csoportos elegyítést tartom. Az elegyetlen olyan fajfajokat válasszunk, amelyek kedvező almot képeznek és a lucfenyő tüvel elegyedve gyorsan bomló, szelid humuszt hoznak létre.

De vajon milyen fajfajokkal elegyíthetjük a lucfenyőt és milyen nagyságú foltokba telepíthetjük a kiválasztott fajfajokat?

A soproni erdőkben végzett megfigyelések és felvételi adatok alapján a következőket állapíthatjuk meg: A lucfenyő állományok fatömege általában annál nagyobb, minél több a lucfenyő százalékos eloszlása az elegyetlen állományon belül. Minél elszórtabban helyezkedik el a lucfenyő az állományban és minél több a sarjeredetű gyertyán és tölgy elegyfa, annál kisebb a lucfenyő fatömege. Az állományok fatömege az üde, nedves, mélyebb fekvésekben lényegesen nagyobb, mint a domboldalakon. A mélyebb fekvésekben a 80 éves lucok elérhetik a hektáronkénti 800—1000 m³-t is. A mélyebb talajokon azonban gyakoribb a *Fomes annosus* és az *Armillaria mellea* károsítása. Az erősen elegyetes, főleg tölgyvel elegyetes, domboldalakon az 1946—48-as szúkárósítás jobban éreztette káros hatását, mint az elegyetlen kisebb foltokban és a völgyekben.

A tanulságok alapján a lucfenyőt olyan nagyságú foltokba telepítsük, ahol még az elegyetlen állomány fatömegserkentő hatása érvényesülni tud, de még az elegyített fajfajok is érezhetően kedvező talajjavító hatásukat. Az az elmélet, amely szerint a folt nagysága akkora legyen, hogy a véghasználat idején a folt he-

lyén egy jól fejlett törzs kényelmesen elférjen, nem jó. Ilyen elegyítésben, az állomány ritkulásával, állományunk inkább az egyenkénti elegyítéshez fog hasonlítani. Az elegyfák idő előtt kihalnak s az állomány majdnem elegyetlenné válik. *Ezért a csoport nagysága akkora legyen, hogy az elegyfák alomja még keveredni tudjon a luc túlalomjával*. Számokban kifejezve ez mintegy 30—50 méter átmérőjű körnek megfelelő csoportot jelent. Ez tűzvédelem szempontjából is megfelelő.

A völgyekbe telepített lucfenyők nagyobb fatömege ne tévesszen meg bennünket. A ritka évyűrűk elősegítik a gombafonalak terjeszkedési erélyét. A völgyek legmélyebb részébe ne telepítsünk tehát lucfenyőt! Maradjon ez továbbra is az éger birodalma. Kerüljük a luc és tölgy soros vagy egyenkénti elegyítését, mert az ilyen állományok a szúk melegyái. Feltételezhető, hogy ilyen állományokban a lucfenyő, száraz esztendőben, jobban szenved a vízhiány miatt, a tölgy erősebb nedvszívó hatása és gyengébb árnyékolása révén. Az elegyített foltokba bükköt, jegenyefenyőt, gyertyán szintes tölgyest, vagy gyertyán szintes erdei fenyvest telepítsünk. Magasabb helyeken a tölgyet és az erdei fenyőt inkább a bükkkel elegyítsük. A hegyjuhart, hegyszilt és kislevelű hársat minden elegytípusban megagyhatjuk. A vörösfenyőt, minden folt legfelső szintjébe igyekezzünk felvinni. Ne engedjük sarjadzatni a lombfák foltjait.

Még számtalan kérdés vár megvitatásra a lucfenyő nevelésével kapcsolatban. Bizom benne, hogy meggazdaságunk számára oly fontos lucfenyőről a közel jövőben többet fogunk hallani s ha vissza is szorítjuk legmegfelelőbb termőhelyire, számontartjuk azt, hogy hazánk egyik legértékesebb fajfaja s az ipar számára csaknem nélkülözhetetlen.

Jereb Ottó László
erdőmérnök, technikum tanár, Sopron

Egy nagyjövőjű újítás:

A tölgy gallyainak eltávolítása — növényvédő szerekkel

Ismeretes, a tölgyek törzsének tisztántartása fontos követelmény az állomány ápolásában. *Mascher* számítása szerint, például, a *tölgyek nevelése csak akkor gazdaságos, ha legalább 25% kiváló minőségű ipari fát szolgáltatnak*.

A gyakorlat főként folynyesséssel, az alvó rügyek szétverésével, vagy nátriumklorátnak a törzsre fecskendezésével igyekezik célhoz jutni.

Mint hogy egyik módszer sem hiánytalanul kielégítő, a nyugat-német *Spletstösser* 1951-ben gyomirtó szerekkel kezdett kísérletezni. Rövidesen kiderült, hogy a vegyipar „*Tormon*“ nevű készítménye 0,2%-os oldatban kitűnően alkalmas a vékony gallyak és víz-hajtások elpusztítására. Permetezése után két órával a levelek már fonnadni kezdenek, s júliusban lehullanak. *Nagy előnye az eljárásnak, hogy az ág-tisztulás biológiai folyamata teljesen egyezik a természetesével: a fán nem keletkeznek sebek, amelyek megkönnyítik a gombák behatolását, mert a hegedési szövetek már a gallyak hullása előtt elzárják előtűk az utat.*

Permetezni azonban csak cserepes kérgű (tehát legalább 30 éves) fákat szabad. Törzsenként átlagosan 1 liter permetlé szükséges. E művelethez meleg, szélcsendes időt kell kiválasztani, amikor a levegő páratartalma is nagy. A permetezéshez csak háti fecskendőt használjunk, 4—6 m-es csőmeghosszabbítással, mert a motoros gépek szórását nem lehet kis területre korlátozni. A hektáronkénti munkaszükséglet (200 törzs) mintegy 20 óra. Az eljárás (ha újabb víz-hajtások jelentkeznek) négy év múltán megismétlendő: *az addig le nem hullott száraz gallyakat is csak akkor távolítsuk el. A módszer más fajfajok „felnyesésére” is alkalmas.* (A Forst und Holzwirt 1957. évi 8. számából.)

Kevesebb fenyvesítést és több vadkerítést!

Kormányzatunk célul tűzte ki a fokozott erdősítéseket, erdőtelepítéseket, az ország minden az erre a célra alkalmas területein, hogy hazánk alacsony erdősültsége emelkedjék. Az erdősítések egy része fenyővel volt előírva, hogy az ország 4 százalékot kitevő fenyőállományát emeljük. A fenyvesítés a legtöbb helyen túlzott méreteket öltött, azaz hogy szenvedélyt vált és nem egy esetben és helyen, az arra kevésbé alkalmas területekre fenyőt erőszakoltak. A jó fölgy-talajokra fekete- és erdeifenyőt ültettek, vagy éppen azt, ami rendelkezésre állt.

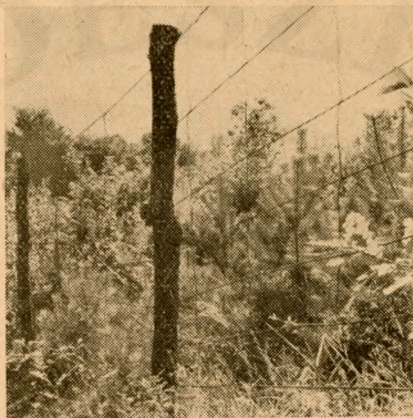
Persze az új és az eddig ismeretlen csemete a szarvasoknak és őzeknek igen kedves csemegéül szolgált. Nekiestek úgy, hogy nem egy esetben egy-egy erdészet területén 20–30 hektáron, de még ennél nagyobb területeken is lerágták a csemeteket, minden védekezés ellenére oly mértékben, hogy az 90–95 százalékban elpusztult. Több esetben ezeket a borzasztó károkat a főigazgatóság is felülvizsgálta, míg végre kialakult a legbiztosabb védekezési módszer, a vadkerítés.

A vadkerítés az egyedüli, amely a legbiztosabb védelmi eszköznek bizonyult. Sajnos kerítések létesítésére nincs elég „keret”, s így csak korlátozott mennyiségben lehet létesíteni. Azonban az erdősítésekre van elég keret és az sem baj, ha évente egy-egy erdészetnél 20–30 ha fenyő-erdősítés megy tönkre vadragással, amely a csemeteérték és az erdősítési költséget együttvéve, miniegy 50–60 ezer forintot tesz ki. De azért csak fenyvesítünk. — Vajon nem volna-e jobb az így kidobott összegekből több kerítést létesíteni és kevesebbet fenyvesíteni? Így vagyunk a csemetekertek kerítésével is. Csemetekertjeink 50 százalékban kerítetlen, 40 százalékban pedig rossz állapotban vannak. A vad bizony télen azt is megkeresi és a rágásával ott is tetemes károkat okoz. Sajnos itt is a „keret” hiányzik és nem keríthetünk. Az erdészetnek pedig nem keretre, hanem kerítésre és csemetére van szüksége, hogy az erdősítéseiket eredményesen tudják végrehajtani és azt kellőképpen megvédeni.

Csomor Nándor
szakelőadó, kemencei erdészet

A cikkíró igen helyesen veti fel, hogy nem az erdősítések mennyiségi végrehajtása a fontos, hanem az eredményes, szakszerű munka. Általánosságban azonban félreértésből vagy helytelen tájékozottságból származhat az az állítás, mintha az erdősítések tekintetében a főigazgatóság részéről bizonyos megkötöttségek volnának

keretszámok tekintetében. Az erdősítések keretszámait ugyanis meghatározza az évi vágásterület, az erdők mindenkor helyzete, az tehát sohasem lehet kényszerű megkötöttség, hiszen a gazdálkodás törvényszerű-

Szépen fejlődik a fenyő a vadkerítés mögött

sége így írja elő. Ami a vadvédelmi kerítések szükségességét illeti, nyilvánvaló, hogy azt az erdősítések helyzete határozza meg. A kerítések léte-

sítését a szakmai részlettervezéskor kell részletesen megtervezni.

A váci erdőgazdaság részére a tervek biztosítottak is vadkerítések létesítéséhez megfelelő alapot, aminek legcélszerűbb felhasználása már az erdőgazdaságra tartozik. A csemetekertek bekerítésére évek óta van lehetőség, ezt az erdőgazdaság központjában feltétlenül tudni kell. Az 1956–57-es gazdasági évben 5000 folyóméter, a következő évben 30 000 folyóméter vadkerítés építését hagyta jóvá a főigazgatóság, de tudomásom szerint az első tétel a gazdasági év vége előtt két héttel még megvalósítatlan volt. Meg kell állapítani azt is, hogy az erdőgazdaság területén az előző években létesített vadkerítések szakszerűtlenek, nem felelnek meg céljuknak s a telepítésük is helytelen. Tehát nem a kerethiány az oka a vadkár elleni védekezés hiányosságainak a Börzsönyben.

Egyébként a fontos kérdésekben egyet lehet érteni a cikkíróval. El kell ítélni a túlzott és indokolatlan fenyvesítést. A vadkár elleni védekezés fontos probléma, de az ezzel kapcsolatos feladatok megvalósítása éppen a cikkírónak és vele együtt valamennyi erdészeti és erdőgazdasági dolgozónak alapvető feladata. A legfontosabb tanulság, amiről egyetlen erdőgazdaság sem feledkezhet meg, hogy az erdőművelés egyike a legfontosabb erdőgazdasági tevékenységeknek s annak irányítását érdeme; a legalkalmasabb szakemberekből kialakított erdőművelési csoport feladatává tenni. A váci erdőgazdaságnál úgy látszik hiányzik ez a szervezet s ez a hiány az eredményekben is tükröződik.

Palotás Ferenc
OEF előadó, erdőmérnök

Az erdész szakképesítés vitájához

Péterfay József erdészetvezető javaslatának csoportosításával nem értünk egyet. Szeptember három csoport felállítása indokolt: 1. *Erdőmérnöki csoport*. Ide tartoznak az erdőmérnöki főiskolát végzettek, akadémiaát végzettek, akik oklevéllel rendelkeznek vagy nyolc félév lehallgatását igazolni tudják. 2. *Erdészecsoporthoz*. Ide sorolandók be az összes erdészsképesítésű dolgozók tekintet nélkül arra, hogy technikumot, hároméves szakiskolát vagy kétéveset, esetleg egyéves vadói iskolát végzett-e. 3. *Kisegítő csoport*. Ide sorolandók a tanfolyamot végzett hossztlók és a szakképesítés nélküli erdészek.

Véleményünk igazolására vegyük *Perhács Péter* erdészetvezető esetét, aki a következőképpen mondja el szakképesítésének alakulását: „1917-ben jelentkezhettem volna kétéves szakiskolára, de ekkor katonai szolgálatra kellett bevonulni. A leszerelés után 1920-ban vettem fel Tatára az egyéves erdői szakiskolára és azt el is végeztem. 1921-től 1925-ig mint beosztott erdész dolgoztam, 1925–1945-ig erdőmérnök felügyelet

alatt önállóan vezettem egy 3500 holdas erdőkomplexumot. 1945–1950 között mint elsőosztályú körerdész, közbirtokossági előadó a nagybányai erdőgondnokságnál, majd 1950-től a mai napig, mint üzemegységvezető, illetve erdészetvezető teljesíték szolgálatot a nemti erdészetnél.”

Tehát *Perhács Péter* hiába szeretne volna elvégezni a kétéves szakiskolát, mert arra módja nem nyílt, mint hogy két év múlva, mikor újra tanulni kezdett, már más iskolát találtak ki. Eppen ezért nem lehet hátrányba részesíteni egy technikussal szemben, mert mint a példa is mutatja igen komoly és felelős beosztásokban dolgozott.

A helytelen megkülönböztetéseknek rengeteg hátránya van, felesleges ellentéteket terem, sérti az egyenlő munkát végző beosztottak — kerületvezetők — önértékét. Ezáltal hátrányosan befolyásolja a munkakedvet és ezen keresztül a terv teljesítését is.

Pintér László
erdőmérnök

Sok a tüske a rózsafán, de Gilice Margit gyakorlott már a gyűjtésben.

A szárítókemencéből kiemelt csipkebogyót Megyesi Ibolya, Tatár Bálintné és Pap Teréz válogatja

Az Országos Gyógynövényforgalmi Vállalat székutasi telepén csomagolják a vitamindús csipkebogyót

A hajdúnánási, hajdúböszörményi hajdúszoboszlói és a balmazújvárosi legeltetési bizottság között immár hagyományossá vált fásítási versenyben a hajdúnánási legeltetési bizottság lett az első ebben az esztendőben. A hajdúnánásiak kapták meg a verseny díját, az ezüst serleget. A fásítási verseny nagyban hozzájárult a közhangulat helyes formálásához és miután ezek a fásítási versenyek a Hajdúságban folynak, mind a pásztorok, mind az egyéni parasztok jobban megbecsülik legelőjükön a fákat. A verseny kiértékelése a debreceni erdőgazdaság pontozási rendszere szerint történt. De annak eldöntésére a két szomszédos, gyulai és szolnoki erdőgazdaság fásítási előadót is meghívták. Most Medovarszki Pál, gyulai fásítási előadó észrevételeiből idézünk:

— Az erdőtelepítő állomás, illetve az erdőgazdaság Hajdúban jól irányította a legelővédő fásításokat. Mindenekelőtt a legelő területek körüli fásítást tűzték ki célul és ahol ez már megtörtént, mint például Hajdúböszörményben, ott áttértek a védősávok kialakítására. A rosszabb talajú legelők fásításánál nem törekedtek egy bizonyos sávszélességre, hanem a talaj fásíthatósága szerint 18—80 méter szélesen is fásítottak. A jó talajú legelőknél a szokásos 20 méteres sávokat telepítették. Azt is mondhatnók, hogy egy bizonyos fokig erdősítették a legelőt. A hajdúsági óriási legelőknél ezt is megtehették. A fő fajok megválasztása szakszerűen történt. A kocsányostölgy állományokban min-

denütt megtalálható 10×10 m-es hálózatban a nemesnyár. Kár, hogy sok helyen hiányzik a cserje, mint szegély. Reméljük, hogy ezeket pótolják. Szakszempontról vitatható: a kocsányostölgy számára előnyösebb az 1,5 méter sortávolság. Igaz, hogy ezeken a jó talajokon a kocsányostölgy abban a korban zárul, mint a rosszabb talajokon a szűkebb hálózatban ültetettek, mégis talán gazdaságosabb volna a kocsányostölgy-nél a szűkebb hálózat. Akácot és nyárfafajákat is telepítettek, akácot elegyítésre használták, de elegyítésre használtak amerikai kőris és szegélynek ezüsfát is. Azt tapasztaltuk, hogy az amerikai kőris, mint akácelegyfa, fél árnytűrő, nem jó, lemarad. Még akkor is lemarad, ha az akáccal egy időben ültetik, mert elcsenevészeseedik. Jó akácelegy volna az alföldi legelőn az ezüstjuhar, a madárcseresznye, celtisz egyidejű telepítésével.

A nyártelepítések a hajdúsági legelőknél elegyesen történtek juharral, hárszal, mégpedig kifogástalan módon. Az anyaggyödrök suhángfásításai kiválóak, de ott, ahol nem legelő, hanem erdőjellegű a fásítás, a széleket cserjével és harmadrendű fákkal volna célszerű lezárni.

Ami a telepítéseket illeti, bizony nem mindig megfelelő köztes növény kerül a csemeteros közé és nem is egy sor. Egyes helyeken azt láttuk, hogy az igen vízigényes takarmánypépát és krumplit zsúfoltan termelik a csemeték között, persze ezek a hibák nemesak a Hajdúságban, hanem máshol is előfordulnak!

Hozzászólás a nyárkonferenciához

Nagyon értékesnek tartottam az „Erdőgazdaság és faipar” szegedi nyárkonferenciáját. A felvetett kérdésekhez, mint a szegedi falemezgyár dolgozója szeretnék hozzászólni. Az ország üzemei között mi dolgozunk fel a vállalat gőzfűrészüzemében a legtöbb nyárrönköt fűrészárúnak. En nem úgy mondanám, hogy a nyár hézagpótló a fenyő és a lombosfa között, hanem úgy, hogy a fenyő pótlására a legalkalmasabb anyag a nyár. Mind több és több üzem igényel az ország minden részéből

nyárdeszktát;

gondolom érdemes volna azzal is foglalkozni, hogy a jövő évi tervünkbe bizonyos mennyiséget szélezetten állítsunk be.

Üzemünk évekkal ezelőtt nagyobb mennyiségű

nyár ipari dongát

is termelt. Érvényes szabványa is van a nyár-dongának, mégis már két éve leállították a termelését. Ezzel nem értek egyet, mert véleményem szerint ásványolajos hordónak — persze nem élelmiszeresnek — a

nyárdonga megfelel. A nagy frizhiányban azzal is kellene foglalkozni, nem lehetne

a nyárfafirizt

a fenyő pótlására felhasználni? Tudomásom szerint ezzel már kísérleteztek, többek közt Makón is, és a kísérlet bevált. A makói faárugyár ma is gyártja és értékesíti a nyárfirizt.

Végül kéréssel fordulok azokhoz az erdőgazdaságokhoz, amelyek tutajon szállítják a nyáranagyot. Mi ennek az olcsó szállítási módnak nagyon örülünk, de annak már nem, hogy az így érkezett fa vágásánál sorozatosan mennek tönkre a fűrészlapjaink. Az erdőgazdaságok ugyanis — különösen áradásnál —

össze-vissza kapcsolják a fát.

A kapcsok, drótok úgy vannak beverve a fába, hogy azt nem lehet látni és még nagyobb hiba, hogy ezt elfelejtik megjelölni. Ezen a módszeren sürgősen változtatni kell.

Lakó Ferenc

Szegedi Falemezgyár gőzfűrész üzeme

Erdőkerülőnek megyek!

Bolond leszek szóltanul viselni el, hogy mindenki oldalbalök az utcán, az autóbuzson, a villamoson. Hogy ki legyen téve a szemtelen emberek összes szeszélyeinek! Nem is szölok a hivatalról! Papír, papír és papír. Semmi levegő. Görnyedni egész nap, és lesni, hogy a főkönyvelő meg van-e velem clégedve.

És amire gondolni is rossz, fizikailag is tönkremegyek. Végigküzdöm az autóbuzst, a HÉV-et. Hátgerincem elferdül a tömegnyomás miatt, lúdtalpat kapok, térdeim rogyannak és átöbbsi!

Nem! Elég volt a városból! Vissza a természethez. Ki az erdőbe! Az ember beáll az ösvényre, és kerüli jobbra az erdőt. Ha megunja, kerüli balra. Jó levegő, tiszta ég, fenyőillat, nyugalom.

Szeptember

No, az első pár napot még át kell szenvedni, hiszen mindennek megvan az ára! Erdőt kerülni még nem lehet. Ez a Gyalog kartárs kissé furcsa ember. Azt kérdezte, tudok-e „köbözni”. Ez a szó azt jelenti, hogy szorozni kell. Egy erdőkerülő és a szorzás! Most köbözök már ötödik napja. Erdőt még nem láttam.

Október

Hiába, az értékes pályához tövises az út. Most bérjegyzékeket kell készítenem. Azt mondják, jól csinálom, így reményem van, hogy hamarosan kijutok az erdőre. Rönkszámok, fuvarbárca, normakönyv, köbtartalom, választék, szerfa, bánya, tűzifa, dongafa, talpfa, vezetékoszlop, ilyenfa, olyanfa! Zsong a fejem.

November

Energikus voltam! Megmondtam, hogy én erdőt kerülni jöttem és nem papírt szagolni. Ma végre kinn

is voltam az erdőn Gyalog kartárrsal. Kerültünk! De mekkorát kerültünk! Ajjaj! Csak én kerültem igazán! Nemcsak az erdőt, hanem tudjaisten hány fát is megkerültem! Kezembe adott egy furcsa vonalzó, volt öt kiló, azzal kellett minden fát megkerüljek, és a mellbimbóm magasságában megmérni azokat. Délben már majdnem összeestem. A bakancsok is nyomtak vagy tíz kilót, mert sár volt. Megizzadtam, megáztam, most zúg a fejem. Hiába mondtam, hogy én nem így akarok kerülni, hanem vonalzó nélkül, és nem fák, hanem erdőt, ő hajthatatlan maradt. Lázás vagyok, egy-két napig fekiüdnöm kell.

Még mindig november

Már felépültem, de gyenge vagyok a járáshoz. Inkább elüldögélek egy-két napig az irodában.

Ma láttam a többi kerület. Azt hiszem, még mindig lázas vagyok. Képzeld, valamennyi két marokkal szedte elő táskájából a papirokat. Sűrűn teleírva számokkal. S olyan természetes mozdulattal mondogatták, vonták, szorozták a számokat, mintha ők is falura menekült okleveles könyvelők lennének.

Ma végre azt mondta Gyalog kartárs, hogy ha kedvem van, kerülnünk egyet.

Felvettem a bakancsot, ő kezembe adott egy nagy vasfejű bunkót, amin számok voltak, másik kezembe meg egy festékpárnát, és azzal kellett kerülnem.

Elkerülgettünk egy órát, aztán hirtelen egy csomó kivágott fa közé kerültünk, és nekem a bunkóval verni kellett a feldarabolt fák végét. Mondtam, hogy kár a fákat így sértegetni, de ez a Gyalog nagyon makacs! Hát csak vertem a bunkóval a számokat, a festékpárnára segítségével. Egyik helyen befejeztük, onnan mentünk a másikra. Délben már a kezem tele volt hólyaggal. Délutánra véres lett mindkét kezem, öt óra-orkor összeestem.

December

Végre ismét Pesten vagyok! Se köbözés, se bunkó, se sár, se eső, se gyaloglás és se kerülés! Hiába, a könyvelői szakmának nincs párja!

Gidó

G. Hunyadi Máttyós:

Látom a tavaszt

Rokonom, az ősz lopva közeleg. Lombtalan fákon futnak a szelek.

Szökken a szarvas. Zajtalan szökken. Szavát a szívnek hallom a csöndben.

Csöndes az erdő. Nem bűg a gerle. Szerelmes párját nem hívja egyre.

Csókol a legény. Szemet huny a lány. Játék, óh, játék avar-nyoszolyán.

Vidul a lelkem. Pletykál a haraszt. Látom az őszben, látom a tavaszt.

KERESZTREJTVÉNY

Vízszintes sorok: 1. Faiparunk egyik fontos munkaeszköze. (a 9. számjelű kockában kettős betű). 12. A körfűrés egyik munkafolyamata. 13. R. G. 15. Kötőszó. 16. Föld, oroszul. 17. H. R. 18. Készül az ebéd. 20. A vízszintes keretfűrés rész (jármű). 22. Állat himje. 23. Munkahely. 25. Dunántúli kis folyó. 26. Téli sporteszköze. 27. Nyilván megfázott. 29. Száraz szilva. 31. Kis patak. 32. Rag. 33. Iványi Ottó. 34. A vita közepe! 35. Kis szög (első betű kettős). 38. Fejdzisz. 40. Lengyel város. 41. Az ételnek van. 43. A nóta. 44. Latin levegő. 45. Erős ízű cukor. 47. Magaé. 48. Például. 49. Kockázott öszszeg. 50. Pálinkát főznek benne. 52. Fél icce. 53. Faipari cikk. 56. Gyalukést élesítő dolgozók.

Függőleges sorok: 1. A körfűrész alkatrészei. A 35. jelű kockában kettős betű. 2. R. D. 3. Görög szabadságharcos szervezet kezdőbetű. 4. Ókori nép. 5. Lemezgyártás anyaga. 6. Üzemi Bizottság. 7. Az éles fűrés ellensége. 8. Minden fűrészpengének van (többes szám). 9. Kalkulálunk vele. 10. Gergely Sándor. 11. Faipari cikk. 14. Így dolgoznak faipari üzemek az évvégi hajrában. 17. Ezt tudják csinálni egyes gépek a gőzölt fával. 19. A lekvár fele! 21. Végtelen cél! 22. Pestmegyei község. 24. Szilárd, rideg arc jelzője. 26. Lakóhelyiség. 28. Hónaprövidítés. 30. Csatornázott dunántúli folyó. 36. ... (kij) Orosz író. 37. Gyors igyekezet a munkában. 38. Ilyen szű is van. 39. Az óra mutatja. 42. Z. N. 45. Mértéket vesz valamiről. 46. Eső után van (névelővel). 49. Varróeszközök. 51. T. R. Ü. 53. Farkas Sándor. 54. S. Z. 59. Az Ural két vége!

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		12	D	A	R	A	B	O	L	A	S
13	14		15	A		16				17	
18		19		20		21				22	
23		24		25		26				27	
28		29		30		31				32	
33		34		35		36				37	
38		39		40		41				42	
43		44		45		46				47	
48		49		50		51				52	
53		54		55		56				57	

Megfejtési határidő: November 30.

A helyes megfejtések beküldői között havonta könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Vaszilij barátom ül a csónak orrában, az öreg komi-zürjén vadász, egyben halász és madarász is. Nélküle itt eligazodni az ördög sem tudna.

A Kóma folyó északi kis mellékfolyói közül most az Iktim vadregényes kanyarulataiban hajókázunk. Hol összeszorítják a sziklák a felszázméteres erdeifenyők óriásai állnak mozdulatlanul. Halak cikáznak és úgarnak, mint az eső után szokás és mert a folyó ezeken a helyeken sárga vízi liliommal van tele, hát evező helyett csákyával hajtom a csónakot. Az öreg zsákvászonból varrt ruháján és a szél, szunyogok és eső, de meg a napsugár ellen is, szédülő fejjel, a derekára kötött kötéssel, hátul a kis balával („erdőben ne járj balta nélkül” — mondja az uráli közmondás), a nagy hosszú görbe késével és a hátán fityegő háromcsöves (egy golyóra, kettő sörétre) puszkájával olyan volt, mint egy erdei manó. Beszélgetni nem nagyon lehet vele. Én a természet szépségeit csodálom és a szunyogokat hessegetem, az öreg a pipájával szöszmög és a partot nézegeti.

Bizony néha egy álló hézig is eljártunk, illetve úszkáltunk míg embernek, illetve kezenyomának valami jelét is láttuk. Ezekben a jelekben csak az öreg „írastudó”, mert hát ki is tudná megmondani mit jelent egy-egy jel valami fán, vagy mit jelent az a kis rongydarab a bokorra kötve. Pedig ez történelem is, meg levelezés is, meg útmutató is.

Szóval úszunk lefelé, — a madarak régen elhallgattak már, a fészkelés, keltetés ideje rég elmúlt, csak a harkály kopácsol gyorsan valahol az erdőben, de ez már a foglalkozásával jár, ő az erdő sebáza.

Éppen a kiszélesedő mederben úszunk méltóságátaljesen, a sok sárga liliom között, amikor egyszer csak szétnyílik az alig pár méterre levő csupapiros ribizlisövény és előtűnik — egy óriási barna uráli medve, kajla füleivel.

Bizony az ijedtségtől én akkorát lendítettem a csónakon, hogy az menten

A MEDVEŐLŐ

jobb'raátot csinált, de észrevette az öreg is „az erdők gazdáját”, a medvét és hevesen gesztikulálva kezdi suttogni: „... a parthoz, parthoz, gyorsan!”

Fürgén ugrott ki az öreg csónakból és rádobta a csónaklancot a parti fűzere és már el is tűnt a partmenti sűrűben. Én egy pill-

irányába fordultam, amikor egymásután két lövést hallottam. Kilépek a tisztásra és látom az öreget: éppen eldobta a fegyverét és lehajolva, kezében a ferde jataján formájú kével megy a felmehedett és vállában megsebesített óriás felé. A megsebesített medve szörnyen veszedel-

lanatra gondolkoztam, de aztán felébred a betyárbecsület bennem. Félelem ide, félelem oda — nem szeretem, amikor valaki nagyon hengec, még csak hallgatni sem — én is kikászálódtam a csónakból és fogtam a fegyveremet, amely csak jámbor gorombasörétre volt töltve és az öreg nyomán utána. Pár lépés után éppen a tisztás napsugarai

mes állat. Hörögve két kinyújtott első lábával indult az öregnek, de aztán egy-két lépés múlva összerogyott. Úgy látszik, a golyó a mellkasában robbant fel (az öreg robbanó golyókat használt) és ez megölte...

Bizony a szívemet a torokomban éreztem az izgalomtól, de nem úgy az öreg. Odament a medvéhez, bár még hörögött, és nagy kését

markolatig forgatta meg benne egypárszor. Aztán amikor kimúlt a nagy vad, szépen megtörölte a páfrányban a kezét és ráült az óriás állatra s a dohányzacskójából dohányt és újságpapírost korászott elő. Amikor a szivarnak is beillő cigarettaól sűrű füst emelkedett a lombok és gallyak között azt mondja Vaszilij bácsi: „No öcsém, hát hozd azt a fegyvert nekem ide”. És kis reszeót kotort elő a tarisznyájából és a fegyver agyán a sok-sok beresztelt kis jel mellé egy rovátkát vág.

„A negyvennyedik” — mondja — ezt se gondoltam volna, hogy megérem a 60-ik születésnapomon.

— Aztán miért hajolt le bátyám, amikor a medvére ment? — kérdezem.

— A medve szorítással öli meg az embert és mert hajolni rosszul tud, késsel a hasába kell szúrni és felhasítani az egész állatot, ott kell hízítani, ahol csónakba nem ütközik a kés.

És leveszi a fejéről a csúcsos süveget és ime a fél fején az egész bőr hajastól van lenyúzva.

— Így tanultam én ezt meg még fiatal koromban a Vim folyón — mondja és hessegeti az alkalmatlanokdó szunyogokat, akik egész ezredeikkel kezdtek bennünket ostromolni.

Szatmári Antal

VLATKÓ SARICS: ERDEI TÁJ

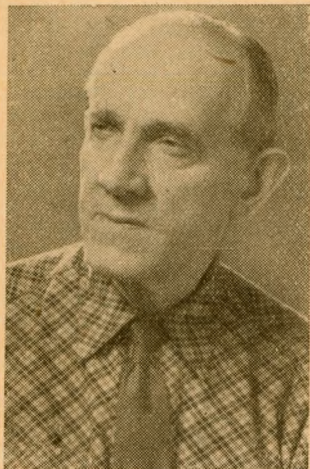
Most alakul fönn a boltív s ez alatt zöld, szárnyas ajtó:
Nyújtóznak az öreg törzsek, szél libben, halk, nyárszalajtó.
Nap magasán lombtető,
Gyenge gallyakra borul,
S takarja az éltető
Fényt, míg tűrik jámborul...

Egy odvas fán galamb bűg,
Az üregben nyúl neszez,
De nem hall mást, csak a szut,
S hangot, ez meg bagoly lesz.
Előugrik s ím amott
(Jó, hogy páfrány védi őt!)
Füldöznek a vadkanok.
Kakukk méri az időt.
A sűrűben nagy bika,
Agancsa áll, mint a csősz,
Vörhenyesen fénylik a
Bőre, s nézi őt egy őz...

Hullanak a levelek,
Avar nő a fák alatt
S egy korhatag bükk megett
Növekszik az újulat.
Hej az erdő szép palota, van rajta zöld, szárnyas ajtó:
Öreg törzsek állnak sorban s szél libben, halk, nyárszalajtó.

Hatvanhárom éves korában, agyvérzésben elhunyt Zsabakorszky Jenő, az ERTI fotolaboratóriumának vezetője. Erdőmérnök volt; az

erdészeti fényképezés terén iskolát teremtett. Számos szakmai mozgófilm elkészítése fűződik nevéhez. Filmre vette a cserkéregtermelést, a gyantatermelést, ő fényképezte az „Erdei fűrészek” c. oktatófilmet és a „Láss, tanulj, fejlődj” erdészeti filmhíradót. Fiatalos frissességgel dolgozott új tervei végrehajtásán. Legutóbb a motorfűrészek kezeléséről és karbantartásáról készített szakmai oktatófilmet, műve befejezésében váratlan halála akadályozta meg. Életműve, nagy szakmai tapasztalatának folytatása örökké megőrzi emlékét.

Pápay Domonkos

Munkája közben tragikus szerencsétlenség áldozata lett Pápay Domokos a budapesti I. számú erdőrendezőség mérnöke. Hosszú ideig volt Parádon erdőgondnok, szolgált Gödöllőn is, egy ideig az erdészeti építő vállalat főmérnöke volt. Onnan került a budapesti erdőrendezőséghez, ahol széleskörű, sok évtizedes tapasztalatait állította az évek óta folyó nagyjelentőségű erdőrendezési munka szolgálatába. Dolgozó társai szeretettel vették körül, a fiatalok szívesen fordultak hozzá, hogy tanácsaiból merítsenek. Ötvenöt éves volt, három gyermeket hagyott hátra. Az október 3-i szerencsétlenség Pilisszentkereszt határában egy szorgos, értékes erdészéletnek volt túlságosan korai utolsó állomása.

AZ ERDŐ MEGJELENIK HAVONTA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft, félévre 30 Ft

Az iparvállalatok álló- és forgóeszközeinek évvégi leltározásáról. Az OEF vezetője 46/1957. szám alatt — megjelent az *Erdészeti Értesítő* ezévi 41. számában — intézkedett az iparvállalatok álló- és fogyóeszközeinek évvégi leltározásáról. A leltárkészítést a *Leltárkészítési utasításban* foglaltak szerint 1957. december 31-i forduló nappal úgy kell megszervezni és végrehajtani, hogy az a termelési feladatok végrehajtásában, valamint az adminisztratív munkában lemaradást ne jelentsen. A leltározásért a vállalat igazgatója személy szerint felelős.

Kultúrház épült Ómassán a bükkli fakitermelők ismert községében Jós-vai Pál erdőmérnök tervei szerint. Az építkezéshez a tanács és az erdőgazdaság hozzájárulásán kívül 26 ezer forint értékű társadalmi munkával járultak hozzá a bükkli erdei munkások. Külön is említést érdemel Horváth József, idősebb Fodor József, Lévai József és László, a nők közül Fenyvesi Mária és Ilona, Várad-i Ibolya, Schmid Jolán és Darvas Antónia.

1500 holdas erdősávot telepítenek a Tiszavidéki Vegyikombinát és a munkások számára épülő új szocialista város közé. Az eddig elültetett több mint 150 holdas erdősávot az ősz folyamán újabb 50 holddal növelik.

A vadászati bérkilövések szabályozása. A földművelésügyi miniszter és az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője 70/1957. FM. számú együttes utasításában szabályozta a vadászati bérkilövések díjait. A rendelet megjelent a *Mezőgazdasági Értesítő* ezévi 39., illetve az *Erdészeti Értesítő* 39—40. számában.

Hóvédó erdősávot telepítenek az utak mentén a borsodi iparvidéken. Az erdősávok az idén már 50 kilométeren védik az utakat és még 100 kilométeren terveznek telepítést.

Nyolcszáz éves a Kőszegi hegység legöregebb szelídgesztenyefája. A hatalmas fa ágainak egyrésze már elszáradt, de még az idén is 4—5 mázsa gesztenyét termelt.

Jelentősen emelkedett az erdészeti újítások száma. Az újítóknak eddig 130 ezer újítási díjat fizettek ki. A legtöbb újító a faipar dolgozói közül került ki.

Tizenegy új, boldog lakástulajdonos vette át október közepén az OEF lakáselosztó bizottságától a kulcsokat. A dolgozók a Jagelló úti új lakásokba költöztek be.

A hangyák óvják a fenyők egészségét. A hangyák kivált a fenyveserdőkben szeretnek hatalmas bolyokat építeni, mert a fenyők kártevőivel táplálkoznak. Egyetlen hangyboly dolgozó naponta több ezer káros rovar pusztítanak el, ezért egyes országokban, például Svájcban a hangyák védett rovarok. Dél-Németországban a hangyákat külön telepen tenyésztik.

Homoki akácelegyes állományok

problémáival foglalkozik Babos Imre

Az Erdő

októberi számában. Ugyanitt találunk három hozzászólást Sali Emilnek „A magyar erdőkből kitermelhető fatömeg” című cikkéhez. Fontos kérdéseket tisztáz Jéromé René tanulmánya a szerfakihozatal emelésének lehetőségeiről. Megállapításainak lényege, hogy

a szerfakihozatal fokozása

érdekében az erdőgazdaságoknak nem a kitermelés vonalán, hanem a kitermelésre kerülő faanyag megtermelése terén vannak a legnagyobb feladatai. *Bründl* Lajos a fűztermelésünk jelenlegi helyzetét világítja meg összefoglaló tanulmányában.

Vízgazdálkodásunk aktuális kérdéseiről ír a *Természettudományi Közlöny* októberi számában V. Nagy Imre. Ismerteti az országos öntözési, vízrendészeti, vízerőhasznosítási, árvédelmi problémákat. A felvetett kérdéseknek több erdészeti vonatkozása is van. Figyelemre méltó az ugyanabban a számban található ismertetés a *stabilizált földutak építéséről*.

Örösi Pál Zoltán:

Méhek között

Ötödik javított kiadásban került ismét forgalomba méhészeink kedvelt kézikönyve. A szerzőt kormányunk könyvének szakmai kiválóságáért Kossuth-díjjal tüntette ki. Az ötödik kiadás már tartalmazza az újabb kutatások eredményeit is.

A könyv bevezeti az olvasót a méhcsalád csodálatos szervezetségű életébe. A kutató éles látásával, de ugyanakkor

a gyakorlati méhészt

szemszögéből nézve írja le a méhek gyűjtő ösztöneit, szokásaikat, munkamegosztásukat, a bámulatra méltó módot, ahogyan a méhek szinte „elmondják” egymásnak, hol található jó mehelgelő, víz vagy egyéb, amire éppen szükségük van. Közben pedig a gyakorlati méhészkedés minden fontos kérdését részletesen tárgyalja ez az összefoglaló munka.

MÉHÉSZKEDŐ ERDÉSZEINKNEK is hasznos segítő.

207 oldal

Ára: 50,— Ft.

Kapható a könyvesboltokban.

Megrendelhető

a **Mezőgazdasági Könyvesboltból**,
Budapest, V., Vécsey u. 5.

Utasítás a nyereségrészesedésről

Az OEF vezetője 47/1957. számú utasításában — megjelent az Erdészeti Értesítő ez évi 43. számában — szabályozta az állami erdőgazdaságok 1956—57. gazdasági évi nyereségrészesedési rendszerét. A felosztás módjára vonatkozó irányelveket az utasítás melléklete tartalmazza. A felosztásnál úgy kell eljárni, hogy az erdőgazdaság igazgatója és a szak szervezeti bizottság közösen kidolgozza a nyereségrészesedés felosztásának elveire és rendszerére vonatkozó tervezetét, azt megvitatják a dolgozókkal és úgy készítik el a felosztás végleges rendszerét. A mérleg jóváhagyásának kézhezvétele után 15 napon belül a kidolgozott elvek alapján kell elkészíteni a dolgozónkénti felosztási javaslatot, azt ismertetni kell és a felosztás tervének kifüggesztésével egyidejűleg kell kitűzni a termelési tanácskozás határidejét, amelyen a dolgozók véglegesen állástfoglalnak a nyereség felosztásának kérdésében.

November 7-ére valamennyi faipari üzemünk tett felajánlást. Igen jelentős vállalásokat tett a Budapesti Fűrészek, a Nyugatmagyarországi Fűrészek és a Szegedi Falemezgyár.

300 gödörfúró gépet gyártott a Győri Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat. A gépeket facsemeték ültetésére fogják felhasználni.

ERDŐGAZDASÁG és faipar

1957. évi 10. szám. Ára 2 forint.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Főszerkesztő:

DR. BALASSA GYULA

Felelős szerkesztő:

AKOS LÁSZLÓ

Megjelenik havonta egyszer

Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.
Telefon: 123-410

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekk számlaszám: 61055
41598-689/2 - Révai (Fel.: Pováry Jenő)

Példányszám: 4800

Felmentés, kinevezés. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Lonkai Jánost a Budapesti Fűrészek főmérnöki teendőinek ellátása alól felmentette s ezzel egyidejűleg az OEF faipari főosztályán osztályvezetővé nevezte ki. Ugyanakkor Molnár Dezsőt nevezte ki a Budapesti Fűrészek főmérnökévé.

Két új főmérnök. Az OEF vezetője Lotterhof Ottót kinevezte a nagyatádi erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnökévé. Ugyancsak kinevezte igazgatóhelyettes főmérnökévé Marton Tibort a kaposvári erdőgazdasághoz. Ugyanakkor Márkus Lászlót a kaposvári erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöki teendőinek ellátása alól felmentette.

500 mázsa szalastakarmányt tárolnak a gemenci erdőben a világhírű vadállomány téli etetésére. A szarvasok, az őzek és a vaddisznók számára már törlik a kukoricát. A kapukat december elején nyitják meg a szarvasok és az őzek előtt.

Két és fél mázsás vadkant ejtettek el a Mosdós környéki erdőben. Amikor a vadkan testét már több mint tíz golyó érte, sőt feje is megsebesült, még volt annyi ereje, hogy a rárohán két hajtókatyát agyaraival szétmárcangolja. Több óras viaskodás után múlt ki. Megállapították, hogy fél tüdővel élt, másik tüdejét már korábban golyó roncsolta szét.

Duvadak irtása

Megkezdődött a duvadak irtása. Az állami gazdaságok évente ezer rókát lőtnek. Az idén körülbelül ötezer róka-orrkarikával akarnak elszámolni a vadászok. Egy-egy beküldött rókaorrért 8 forint 40 fillér lődját kapnak az államtól. Az irhája is a vadászoké marad.

A szarka és a hamvasvarjú elejtése esetében csőrrel és lábbal kell elszámolni. 3 forint 60 fillér a csőr- és lábdíj. 8 ezer szarka, illetve 8 ezer hamvasvarjú elejtésével számolnak az idén.

A duvadirtáson kívül az élővadtelenítést is megkezdik azokon a helyeken, ahol az elmúlt esztendőben megritkult a vadállomány.

A belátó vadász. Az indokínai Sajgon egyik híres vadászának bizonytalan lövése megsebesített egy elefántot, mire a hatalmas állat rárontott egy kunyhóra és összetaposta. A vadász megismételte lövését — megint eredménytelenül — aminek aztán 23 kunyhó lett az áldozata. Erre a vadász beszüntette a vadászatot.

A magyarországi bauxit- és alumíniumtermelés

gazdasági problémáiról találunk érdekes tanulmányt a *Közgazdasági Szemle* októberi számában. A tanulmány első része — Markos György munkája a gazdaságföldrajzi feltételeket és a gazdaságtörténeti előzményeket tisztázza. A második rész — ez Michalecky Vilmos munkája — alumíniumiparunk fejlesztésének gazdasági kérdéseit fejtegeti. Végül a harmadik részben — Balázs Sándor munkája — néhány következtetést találunk az exportgazdaságosság számítások és a nemzetközi munkamegosztás szervezése szempontjából.

A tizedik — Szovjet Film Ünnepe

Vidéken október 31-től, Budapesten pedig november 3-tól rendezték meg hazánkban, ezúttal tizedik alkalommal a Szovjet Film Ünnepe. E fontos kulturális esemény ezúttal is nagy érdeklődést keltett, mert ekkor mutatták be a szovjet filmgyártás legújabb és legkiválóbb darabjait.

A *Negyvenegyedik* című, magyarra szinkronizált, színes film nagyon szép művészi alkotás. Története a polgárháború idején játszódik, ekkor találkozik két fiatal, különös körülmények között egymással. Az ő tragikus szerelmük története elevenedik meg a vásznon. E darabot a Cannes-i, nemzetközi filmfesztiválon a legjobb forgatókönyv díjával tüntették ki.

A világirodalom egyik kiemelkedő alakja Gorkij. Klasszikus regénye, *Az Anya* már többször eleven-

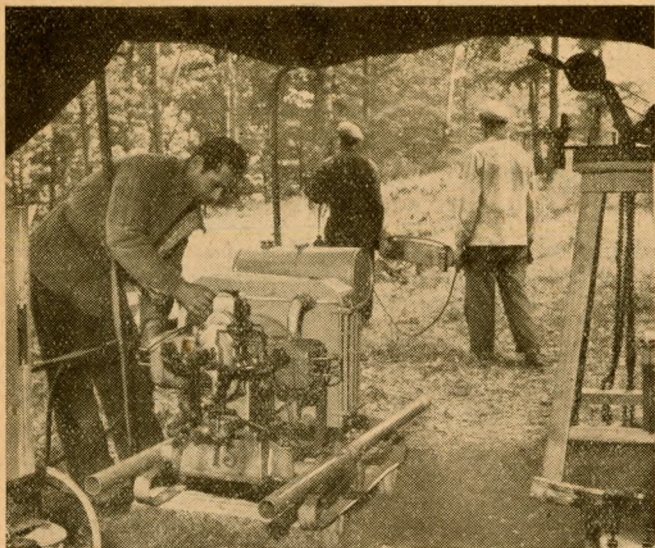
nedett meg színpadon és mozivásznakon is. E híres regény legújabb filmfeldolgozása méltán tarthat számot nagy érdeklődésre. A főszerepeket Vera Mareckája és Alekszej Batalov alakítják, akiket a magyar mozilátogatók is jól ismernek.

Az 1905-ös forradalom eseményeit vetíti a néző elé, a *Prolog* című színes, szovjet film, amely Budapesten a szélesvásznú Corvin filmszínházban kerül bemutatásra. A *Prolog* kitűnő rendezése, hatalmas tömegjelenetei és fényképezése, különösen figyelemreméltó.

Halhatatlan garnizon címmel láthatunk egy másik izgalmas filmet, melynek története a második világháború első napjaiban játszódik és a breszti erőd védőinek hősi harcát örökíti meg.

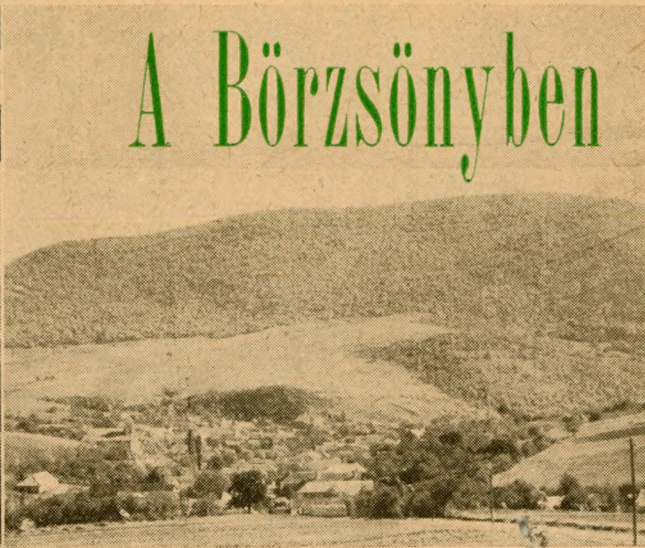
Két szovjet filmvígjáték is tartítja a műsort; az *Elveszett vőlegény* és a *Turistaszerelem*.

Strausz József beindítja az agregátort, Cséri István és Csilling István pedig munkába indul a villanyfűrészszel

A Börzsönyben

Herencsén község mögött teljes pompájában kibontakozik a börzsönyi erdő

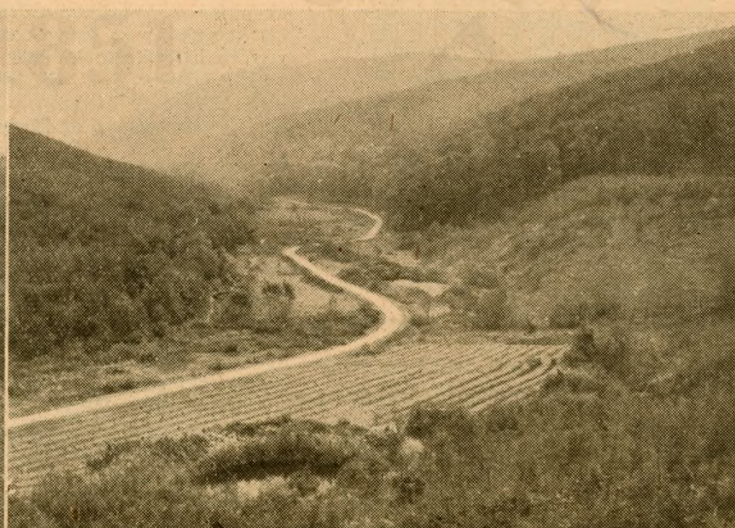
A reggeli sültszőnna után a motoros fűrész is fürgébben dolgozik

Fadöntés, benzimotoros fűrészszel. Percek alatt ledől a fa

A darabolást már a könnyebb villanymotoros fűrész végzi

Szakszerű talajelőkészítés után padkás módszerrel végzik az erdősitést a váci erdőgazdaság diósjenői erdészetében

ERDŐGAZDASÁG és faipar

12

Külföldi hírek

6000 fészekodút helyezett el egy 240 hektáros erdei fenyvesben a Stockby-i madárvédelmi állomás, mert ilyenképpen lehet elősegíteni az erdő leghasznosabb rovarpusztítóinak, a denevérek szaporodását.

*

Az erdők biológiai védelmének fejlesztésére Franciaországban megkezdtek a kis erdei vöröshangya királynőinek mesterséges tenyésztését és kihelyezését — újságolja a „Waldhygiene“.

*

A szarvas hántása ellen „Dreibein“ (háromláb) nevű eszközt hoznak forgalomba Nyugat-Németországban: 3 db 2,5—3,0 cm széles, 1 mm vastag és 80 cm hosszú átlukasztott acéllemezből áll, könnyen szállítható, gyorsan felállítható. 100 db ára 33 márka, tehát látszatra drága. Am mivel 8 évig is eltart, — vagyis két telepítésben is alkalmazható — a beruházás mégis gazdaságos. Nagy előnye, hogy a csemété vastagodásával a ráhúzott gyűrű is táguul. Óránként többszáz ilyen védőeszköz szerelhető fel.

*

Bulgária kormánya öt évvel ezelőtt Dobrudzsában 800 km-es országos erdősáv létesítését határozta el. A munkálatok most fejeződtek be: 177 millió kiváló csemétét ültettek el. Az állomány 23%-a tölgy, 32,6%-a gledicsia, 11%-a kóris, 9,9%-a akác, 6,2%-a nyár, — amint erről a „Gorszko Sztopansztvo“ idei 2. száma beszámolt.

*

Csehszlovákiában a sarjerdők területe — a „Lesnictvi“ közlése szerint — 269 000 hektár; ebből 100 000 ha tölgyesekre esik.

*

Ausztriában az idén 1,4 millió nyársuhángot telepítettek, vagyis 400 000-rel többet, mint tavaly.

*

Törökország erdősültsége csupán 14%, vagyis 10,5 millió hektár. A szálerdő azonban ebből csak alig 4 millió hektár. Ebből a tölgyek aránya jelenleg 22%, a fekete fenyőé 20%. Az erdőgazdálkodás belterjesítése és az erdészeti igazgatás kiépítése az utóbbi évtizedekben lehetővé tette oly használati módok alkalmazását, amelyek a száraló üzemben kipusztulással fenyegetett, fényigényes fajok fennmaradását lehetővé teszik és biztosítják.

*

A gyanta szolgáltatja Lengyelország devizabevételében az erdészeti export 33%-át. Ez kellő válasz a formalista szemléletű erdészeknek, akik merő esztétikai, tűzrendészeti okból és „túlintenzív jellege“ miatt ellenzői a gyantázásnak.

Trófeakiállítás volt Budapesten

A Mezőgazdasági Múzeum vadászati termeiben december elsején trófeakiállítás nyílt. Csaknem hatvan esztendeje, hogy az első ilyen kiállítást megtartották Magyarországon, az idén kiállított vadászati trófeák minősége azonban minden eddigit felülmúlt. Míg a korábbi kiállításokon átlagban harminc-negyven díjazásra érdemes szarvasagancs szerepelt, addig az idén csaknem nyolcvan a díjazott szarvasagancsok száma. Négy szarvasagancsot díjaztak aranyéremmel s ezekből kettő világviszonylatban is jelentős, csupán a tavaly kiállított bakócai szarvasbika agancsa múlta felül őket, amely tudvalevően megütötte a világrekordot. A vadtenyésztés rendkívüli fejlődéséről tanúskodnak a kiállított aranyérmes dámlapátok, muflonsigák és vadkanagarak is. A kiállított trófeák kizárólag magyar vadászok zsákmányai.

Számos külföldi vadász is lőtt olyan nagyvadat Magyarországon, amelyeknek minősége aranyérmes vagy ezüstérmes érdemel. A hazánkban járt német vadászok a Német Szövetségi Köztársaságban külön kiállítást rendeznek a hazánkban zsákmányolt trófeákból.

A budapesti kiállítás négy napig volt nyitva és több ezer érdeklődő szemlélte meg.

MUNKANAPTÁR DECEMBER

1	ERDŐMŰVELÉS. Az erdőtelepítést és a felújítást folytatuk a fagyok bedőltségéig. Itt az ideje a fenyőtobozgyűjtésnek, kezdjük el a magpergetést. Ahol még nem történt volna meg, készítsük elő és lássuk el a szükséges felszereléssel a tobozárókat. Felétlenül végezzük el a csemetekerti mélyszántást.
2	FAKITERMELÉS. Erőteljesen folytassuk a fakitermelést. A kitermelt faanyagot folyamatos felbételéről gondoskodjunk és az erdészet végezze el az átvételt. Fagyártmánytermelésnél elsősorban a még készletben lévő régi termelésű anyagot dolgozzuk fel.
3	SZÁLLÍTÁS. Közeli telepeknél igyekezzünk a fogatgazdaságok gazdaságos alkalmazására és vigyázzunk, hogy ne tegyünk kárt az újulában. Elsőrendű feladatunk legyen a fülledékeny anyag közbelső rakodóra való szállítása. Közeli telepeknél is igyekezzünk a lehetőséghez mérten kihasználni a gépeket.
4	GÉPESÍTÉS. Biztosítsuk a gépi termelés és anyagmozgatás zavartalan menetét. Fel kell készülni a hóban való termelés és mozgatás végzésére. A szükségtelemmé vált erdőművelési gépeket gondos karbantartás után védett helyen tároljuk. Állítsuk be a gépeket a fagyártmánytermelési terv teljesítésére is.
5	MEZŐGAZDASÁG. Azokban az erdőgazdaságokban, ahol elmaradás mutatkozik, sürgősen fejezzék be a betakarítást és a tengeriszar behordását. Itt az ideje az őszi szántások befejezésének is. Hordjuk ki a trágyát a földekre. A magtárakban végzendő munkákat, mint a forgatás, rostálás stb. ugyan csak végezzük el.
6	VADÁSZAT. Még szabad a vadászat selejtes szarvasbikára, tehenekekre és őzsutákra. A vaddisznó bűgása alatt könnyebben lehet vaddisznót puszkavégre kapni. Az etetőket egyre több étellel lássuk el. Az apróvadász területeken megkezdhetjük az élővad befogást.
7	EGYÉB. A már kiemelt, de fel nem használt csemétéket gondosan veremljük. Gondoskodjunk a begyűjtött és tavasszal felhasználásra kerülő makk veremléséről is. Fokozott gondot kell fordítani a gépkezelők szociális ellátottságára.

CÍMKÉPŰNK:

Lehullott az első hó a Mátrában

49—52. HÉT

1957. DECEMBER

31 NAP

Dr. BALASSA GYULA miniszterhelyettes:

AZ ERDEI MUNKÁK KEZDETÉN

Az ellenforradalom súlyos erkölcsi és anyagi károsodása láttán sokan nem remélték, hogy a *Párt és a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány ilyen rövid időn belül rendet fog teremteni hazánkban*. Mindennapi életünk ma már rendes mederben folyik és az ellenforradalom okozta erkölcsi és anyagi rombolások maradványainak felszámolása mellett figyelmünket mindinkább a *jobb munkafeltételek megteremtésére fordíthatjuk*, hogy a becsületes dolgozók számára erőnkhez mérten fokozatosan teremtsük meg a legkedvezőbb körülményeket.

Szerte az országban teljes erővel megindult az erdei munka. Felzúg a motorfűrész hangja a vágásra érett állományokban, nagyot puffan az avaron kidöntött szálfá, csattog a gallyazófejse és serényen folyik az őszi erdősítés a fátlan hegyoldalokon. Dolgoznak mindenütt és ez a munka az öntudatos dolgozó részéről harc is a több, jobb és olcsóbb fán keresztül az életszínvonal emeléséért.

Nem jól dolgozik az, aki csak kizárólag az összerakott úrmétereket, a munkával töltött órákat nézi. Ebből még nem fakad nagyobb jólét. Állandóan harcolni kell a *megteremtett faanyag minél gazdaságosabb felhasználásáért, a vágásapadék csökkentéséért, az iparifakihozatal növeléséért, az erdősítések nagyobb eredményességéért, a jobb megeredésért, a magasabb megmaradásért*. Ezért nem elég ma már csak dolgozni, nem lehet a munkát ma már csak a régi eszközökkel szervezni. Nem sokra megy az a munkavezető, aki csak arra számít, hogy majd a forint és a kemencébe szükséges gallyfa hozza meg a szükséges munkaerőt, segíti hozzá tervfeladatának teljesítéséhez. Oktatni is kell, *nevelni kell dolgozóinkat!* Ez az a pont, ahol már nem elegendők az üzem eszközei, ahová a gazdaság már nem tud eljutni. *Társadalmi erőfeszítésekre, öntudatos többletvállalásokra van szükség és ebben feltétlenül számítunk a szakszervezetek munkásságára és segítségére.*

Előre bocsátom, hogy a *Főigazgatóság a folyó évben igen eredményesen működött együtt a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének elnökségével*. Elsősorban a szakszervezet érdeme, hogy az erdőgazdasági dolgozók tényleges helyzetének feltárása folyomán-

nyaként a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elismerte az *arányos béremelés szükségességét*. Általában 15 százalékot tesz ki a kormány által engedélyezett *bérszínvonal-emelkedés*. Miután az erdőgazdaságok részére az alkalmazható bérek kialakításához messzemenő önállóságot biztosítottunk, ez az emelés az egyes munkáknál általában 9–30 százalékot tesz ki. A nyári tízórás munkaidő figyelembevételével fizikai munkásaink átlagkeresete ennek megfelelően az 1956-os havi 750–850 forinttal szemben 950–1050 forint. A legnagyobb súllyal rendelkező fakitermelési munkáknál pedig az állandó munkások havi keresete meghaladja az 1050 forintot. Ha ezekhez hozzá vesszük az ugyancsak az elmúlt gazdasági évben rendezett *természetbeni juttatásokat* — amelyek különösen az állandó és szerződött dolgozóknak jelentenek előnyöket — nyugodtan állíthatjuk, hogy az *ellenforradalmat követő egy év alatt nagy lépéssel haladtunk előre az erdőgazdasági dolgozók életszínvonalának közvetlen emelése útján*.

Az órabérek megállapítását, a munkák kategorizálását, a bérforma megválasztását az erdőgazdaságokra bíztuk, hogy a béremeléssel adott lehetőség éppen ott érvényesüljön, ahol arra a legnagyobb szükség van. Sajnos, meg kell mondanom, hogy egyes erdőgazdaságok nem a legjobban élnek ezzel a kapott önállósággal.

Nagy szükség van ezért az erdőgazdaságok, erdészetek *üzemi bizottságainak*, az ezek vezetőiből alakított és egyes helyeken már eredményesen működő *szakszervezeti bizottságoknak* *hathatós segítségére*. Fontos, hogy ezek a bizottságok elevenen működjenek, behálózják az erdőgazdaság, erdészet teljes területét. A bizalmiak útján eljussanak a legtávolabbi munkahelyekre is és a társadalmi ellenőrzésen keresztül gondoskodjanak arról, hogy a gazdaságvezetés a kapott eszközökkel a dolgozók igazi érdekeinek megfelelően éljen és a *nagyobb önállóság végül is a termelés sikerét biztosítsa*.

Igen nagy jelentőséget tulajdonítunk a kormány, valamint a Szakszervezetek Országos Szövetségének határozata alapján az erdőgazdaságokban bevezetett *termelési tanácskozásoknak*. Elsősorban a szakszervezettől várjuk, hogy ezeket a ta-

nácskozásokat élettel töltsék meg. Hassanak oda, hogy ezeknek a tanácskozásoknak tekintélye legyen, ne csak formaságnak tekintsék a dolgozók, hanem olyan fórumnak, amelyen maguk is beleszólhatnak a gazdálkodás irányításába.

Igen nagy felelősség hárul az *üzemi bizottságokra a helyes bérezési rendszer kialakításában*, a szocialista juttatások terén a dolgozók egyéni érdekeinek megvédésében. A nagyobb vállalati önállóság nagyobb felelősséget hárít az üzemi bizottságokra is. A dolgozók igazi érdekeit azonban csak úgy képviselhetik, ha tekintettel vannak a közösség érdekeire is, amelyben az egyén él és amelynek jólététől függ a saját jóléte is. Segítséget vár ezért a gazdaság, a vezetés a törvényes rend helyreállításához. *A termelési fegyelem betartása, a szocialista vagyon megőrzése nagyrészt nevelési kérdés*. Okos, meggyőző szóval a szakszervezet itt többet érhet el, mint a gazdaságvezetés az esetleges megtörtölt intézkedésekkel.

Sokat várunk a szakszervezetektől a *dolgozók oktatása, felvilágosítása terén*. Különösen az időszaki munkásaink szakmai tudása, tapasztalata nem elégséges ahhoz, hogy követni tudja a rohamosan fejlődő gép- és szerzőmunkát. Az elmúlt év folyamán *behoztunk 800 nagyteljesítményű gyalufogas fűrész*. Idén *ugyancsak hasonló mennyiségről gondoskodtunk*, a gyakorlatban azonban sok helyen idegenkedéssel fogadják és használatuk még ma sem honosodott meg olyan mértékben, amilyenben kívánatos és lehetséges volna.

A gépeket dolgozóink általában megkedvelték már. Használatuk egyre terjed, de nem ugyanígy a *gondosság*, amivel ezeket kezelik. Sok a nemtörődömségből származó meghibásodás. Az ebből keletkező *anyagi kár és gépkiesés drágítja a termelést, csökkenti az egyéni keresetet*. Komoly felvilágosító tevékenységet vár a gazdaságvezetés az olyan intézkedések végrehajtásában, amelyeket a dolgozó egyénileg nem szívesen fogad, de magasabb érdekek miatt mégis meg kell tenni. Így például azokon a helyeken, ahol tavaly egy-egy tűzfát termeltek és a favágóknak — szabálytalanul — vastag tűzfát vásárlására adtak lehetőséget, idén visszatetszést kelt a népgazda-

ság részére multhatatlanul szükséges anyag visszatartása. Pedig ez elsőrendű népgazdasági érdek, mely természetesen magában foglalja az egyéni érdekét is.

A szakszervezettől várjuk a múltban adminisztratív intézkedésekkel, bürokratikus formákkal gyakran elcsúsztatott versenyvizsgálatok új életre keltését. Csak az üzemi bizottságok — mint magukból a dolgozókból, a dolgozók által szabadon választott testületek — találhatják meg a helyi sajátosságoknak legjobban megfelelő versenyformákat, azok módszereit és szervezeti kereteit. Örökjének az üzemi bizottságok a dolgozók egészséges újítási ötleteinek valóra váltása felett.

Legnagyobb segítséget azonban a munkavédelem terén várjuk a szakszervezettől. A legszigorúbb társadalmi ellenőrzést abban a tekintetben, hogy az erdőgazdaságok, erdészeti erdészkerületek, de maguk a munkavállalók is betartsák a munka- és egészségvédelmi előírásokat. Sok a baleset és köztük bizony halálos is akad. A fagy és hó beálltával ez a veszély csak fokozódik az erdőn. Nevelő munkát várunk az üzemi bizottságoktól a rendre, biztonságos munkamódszerek elsajátítására. Ez különös fontossággal bír a fakitermelésnél, fel- és leterhelésnél és szállításkor. Az üzemi bizottságok segítsék meg szervezni a munkavédelmi és balesetelhárítási oktatást. Ellenőrizze, hogy az erdőn minden dolgozó részt vegyen. Ellenőrizze a társadalmi munkavédelmi felügyelők munkáját, számoltassa be őket munkájukról.

Most, az erdei munkák kezdetén, és minden adó alkalommal tudatosítsák a szakszervezetek, a szocialista haza fogalmát, magyarázzák meg a dolgozóknak aprónak tetsző rész munkájuk jelentőségét. A legkisebbnek tünő pozitív munka is egy-egy téglát a szocialista társadalom hatalmas épületében, ahol minden becületesen dolgozó — az építés előrehaladásának ütemében — mindig szebb és boldogabb otthonra talál.

A biológiai védekezés módszerének kérdése

A biológiai védekezési módszer előnye olcsósága, szelektív és megelőző jellege. I. A. Rubcov a „Zascsita Rasztennij”-ban írt tanulmánya szerint, „számunkra a kanadai tapasztalatok a legfontosabbak, mert az ottani viszonyok közelítik meg leginkább a közép-európaiakat. Ott jelenleg 50 jól berendezett rovar-tani kutató központ működik. Eddig kb. egymilliárd hasznos rovar tenyésztettek és használtak fel: 68 kártevő faj ellen 56 külföldi fajt honosítottak meg eredményesen”.

A Szovjetunióban a biológiai módszert ki kívánják terjeszteni a gyűrűs és a gyapjaspille, a fenyőbohók, a fenyőtarazsak, a gyümölcskártevők, különösen az atkák, a pajzs- és a levéltetvek elleni védekezésre.

Országszerte megkezdődött a fakitermelés

Novemberben már valamennyi erdőgazdaság fakitermelésre kijelölt területein munkához láttak a kézi és gépi fűrészek: az idén már csaknem hatszáz villany- és benzinmotoros fűrész segíti a fakitermelők munkáját. A munkaerő biztosítása a legtöbb erdőgazdaságban már előre megtörtént, csak a zalai, borsodi és baranyai erdőgazdaságok ütköztek nehézségekbe a munkaerő biztosítása terén a közeli ipartelepek miatt. A legnehezebb a helyzet a pécsi erdőgazdaság területén, ahol a munkaerőhiány az erdészeti gépek hiánytalan üzemeltetését is veszélyezteti.

A helyenként mutatkozó nehézségek azonban nem okoznak fennakadást az üzemek gömbfaellátása és a tűzifaellátás terén. Az üzemeknek elsősorban a füledékeny gömbfaanyagot szállítják le, míg a tűzifatelepek korábbi termelésű, száraz hasábfát kapnak a közeljövőben, mintegy 12—16 ezer vagonnal.

Az erdőgazdaságok a fakitermelési idény megindulásaival egy időben megkezdik a fagyártmánytermelést s ezen belül a donga, a parkettfriz és a szőlőkaró termelését. A szőlőtermelő gazdákat igen megnyugtatóan érintette, hogy az erdőgazdaságok most már helyben is árusítanak szőlőkarót.

Megalakult a Vadgazdálkodási Tanács

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője 49/1957. OEF számú utasításában intézkedett Vadgazdálkodási Tanács szervezéséről. A Tanács a főigazgatóság vezetője mellett működő tanácsadó szerv: tevékenysége arra irányul, hogy az OEF irányítása és felügyelete alá tartozó területeken folyó vadgazdálkodás fejlesztése szempontjából a nagyobb horderejű kérdésekben történő döntés előtt szakértő véleményt nyilvánítsanak. A Tanács elnöke az OEF vezetője Keresztesi Bélát, az OEF vezetőjének helyettesét, titkárává Dénes István osztályvezetőt nevezte ki. A Tanács tagjai: Bencke Lajos erdővédelmi állomásvezető (Sopron), dr. Bertóti István orsz. vadászati főfelügyelő (Földművelésügyi Minisztérium), Erdélyi János igazgató (bajai erdőgazdaság), Holdampf Gyula osztályvezető (OEF), Kittenberger Kálmán (Nagymaros), dr. Lumniczger Sándor osztályvezető főorvos (Budapest). Orbán László erdőmérnök (Mezőgazdasági Múzeum), Parti István vadászati felügyelő, állami vadgazdaság vezetője (Gemenc), Róth Gyula nyugalmazott egyetemi tanár (Sopron), Szederjey Ákos tudományos kutató (ERTI) és Szücs Ferenc ezredes (Honvédelmi Minisztérium).

A Tanács alakuló s egyúttal első érdembeli ülését november 26-án tartotta s azon dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes megnyitó szavai után megvitatották Fila Józsefnek, az OEF erdőgazdasági főosztálya vezetőjének a vadgazdálkodás helyzetéről adott beszámolóját.

Újítási előadók versenye

A harmadik negyedévben elért eredményeik alapján a következő újítási előadók részesültek jutalomban: Az ipari üzemekben Kudek Lajos, a Ládaiipari Vállalat újítási előadója 700, Barna József, a Gyufaiipari Vállalat újítási előadója 500 és Bösze Ferenc, a Hárosi Falemez-művek újítási előadója 300 forint jutalmat kapott. A nem gépesített erdőgazdaságokban Rözler Károly, a székesfehérvári erdőgazdaság újítási előadója 500, Schmuck Mihály, a zamárdi erdőgazdaság újítási előadója 400, Miglieniri Marco, a kaposvári erdőgazdaság újítási előadója 300 forint jutalomban részesült. A gépesített erdőgazdaságok és vállalatok területén Tóth Gyula, az egri erdőgazdaság újítási előadója 500, Lukáts Sándor, a miskolci erdőgazdaság újítási előadója 400, Hortobágyi Zoltán, a sárospataki erdőgazdaság újítási előadója 300 forint jutalmat kapott.

EZT LÁTTAM...

Őszi riport az erdősítésekről

Régen lehullatták már lombjukat a fák, a sárga-barna avar közt megjelentek az erdei munkások és a természet gondoskodásából a fiatal csemeték. Nem vitás, hogy az erdősítések sikere főleg a jó felkészülésen és a tervszerű ellenőrzésen múlik. Több erdészetet bejárva sok vonatkozásban lehet levonnunk következtetéseket az erdősítések megszervezésének és végrehajtása tekintetében.

A siroki erdészet

bátori csemetekertjében

folyik a kiemelés: hároméves tölgy-csemeték. A hosszú karógyökér nagy része megsérül, selejt lesz. Hiányzik a gyökérerekről a hajszálygyökér, ami a jó megereklést biztosítaná. Fel kell vetni a kérdést: vajon miért nem erdősítették már el ezeket a csemetéket tavaly vagy tavasszal? És ha már elmaradt a visszavágás, talán kevesebb gyökér elszakításával is lehetne a kiemelést végezni.

Sándorréten

a csemetekertben nagyon sok a hosszúszerű, nagy gyökérzetű fenyőcsemete. Nehéz lenne eldönteni, mi lesz a sorsa ennek a sok, harmadéves fenyőnek. Célszerű lenne az ilyen csemetéket laza talajra kiültetni, esetleg fásítási célokra felhasználni olyan helyen, ahol géppel 50–60 cm-es gödröket is tudnak készíteni. Sok olyan talajunk van, ahol kisebb csoportokban érdemes és kell is fenyősíteni. Tehát a fenyőcsemete felhasználásnak csoportos elegyítéssel van lehetősége. Reméljük ezeket a csemetéket nem szánták máglya-halálra?

A debreceni erdőgazdaságnál

jól szervezett munkával készítették elő az őszi maggyűjtési, erdősítési és törzskijelölési feladatokat. Az erdészetek maggyűjtési tervüket sokszorosán túlteljesítették: a makk nagyon szép és egészséges. Tárolásáról gondoskodtak. Jól megy a csemeték gépi kiemelése és kiváló gyökérzetű cse-

metéket adnak erdősítési, fásítási célokra.

A putnoki erdészetnél

járva azt tapasztaltuk, hogy a juhlegelői erdőrezsben a gödörmélység nemcsak az előírásnak, de a gyökérhosszúságnak sem felel meg. Így születnek a sikertelen erdősítések! Úgy gondolom a felelősség főleg az ültetőket terheli. Rendszeresebb ellenőrzéssel ezen lehet segíteni és bizonyára ez meg is történt.

Beszélnünk kell a fafajmegválasztásról is. A kívánt fajfajokat már kiválasztottuk a tervszerű csemetekerti magvetésnél. És ha ez így történt, akkor nem kerülhet sor például fekete-fenyő ültetésére, mészben szegény gyertyános-tölgyes talajra, ahogy ezt évekként ezelőtt

Szendrőn

tették. Ennek a hibának a tanulságait most már véglegesen le lehet vonni. A magára hagyott, elgyomosodott erdősítést a gyomok teljesen elpusztíthatják. A fűvel vívott élet-hátl harcban a fenyők elsápadnak és ha az erdész nem segít, rövidesen el is pusztulnak. Csak az erdősítések teljes talajművelésével lehet menteni, ami menthető. Ugyanitt — úgy gondolom — az amerikai kőris helyett lehetett volna más elegyfát is találni.

A miskolci erdészetnél

a bérezésre panaszkodnak. Valóban van is valami baj, mert alacsony a kereset, míg Lillafüreden az erdősítők átlagosan 35 forintot keresnek. És a teljesítmény? Itt van a fő hiba, ezt kell megvizsgálni, mert a miskolci erdészetnél csak száz csemetét tudnak elültetni helyenként. Ez pedig kevés!

Íme néhány töredék abból, amit az ősszel láttam és hallottam az erdészeteknél.

Kolonits József

erdőmérnök, Eger erdővédelmi állomás

Kitüntetések november 7-én

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom negyvenedik évfordulóján az OEF vezetője jó munkájuk elismerésül az *Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója* kitüntetésben részesítette *Halász Aladár* főosztályvezetőt, *Fejes Lajos* csoportvezetőt, *Danis János* főmérnököt, *Szende László* osztályvezetőt, *Petri László* főelőadót, *Vincze Béla* főelőadót, dr. *Molnár Lajos* főelőadót, *Aulich Antal* műszaki előadót, *Desits Bálint* csoportvezető főmérnököt (Eger), *Jaksich Lajos* erdőmérnököt (Zalaegerszeg), *Nemes József* erdésztechnikust (Debrecen), *Kósa Gyula* erdőrendezési felügyelőt (Pápa), *Buchala Jenő* erdőrendezési felügyelőt (Sárospatak), *Csombó György* er-

dészvezetőt (Ugod), *Dormán József* osztályvezetőt (ERDÉRT), és *Szép József* telepvezetőt (ERDÉRT). Ugyanakkor a *Faipar Kiváló Dolgozója* kitüntetést kapta *Erdélyi György* főmérnök, *Kálmán Dezső* csoportvezető főmérnök, *Juhász Pál* műszaki előadó, *Vasa Gábor* üzemvezető (Budapesti Fűrészek), *Papp Imre* üzemvezető (Budapesti Fűrészek), *Nagy András* üzemvezető (Budapesti Fűrészek), *Kálóczi M. Pálné* üb. elnök (Budapesti Fűrészek). *Bánó István* tudományos munkatársat (ERTI) főigazgatói dicséretben és pénzjutalomban részesítette, ezenkívül többen kaptak pénzjutalmat.

A budapesti erdőgazdaságban

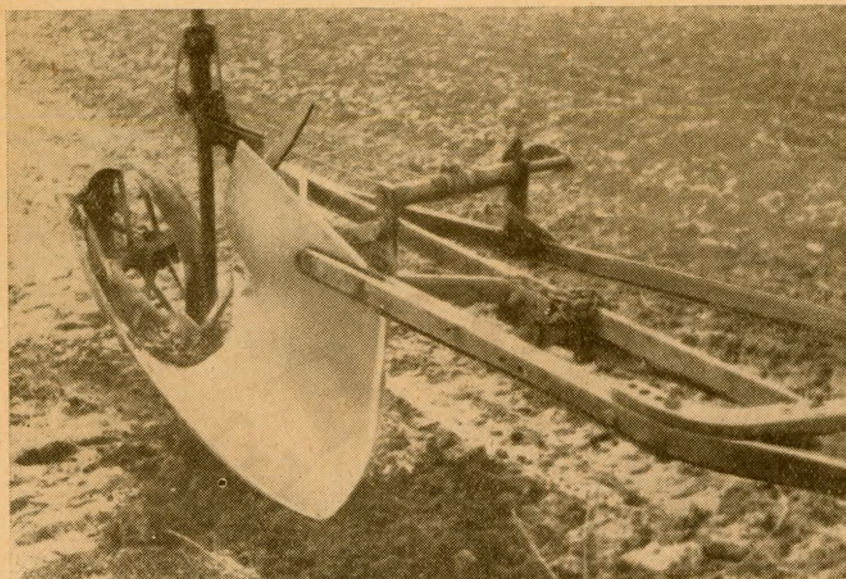
Gyorsan halad a csemeték szedése a csemetekiemelő eke nyomán

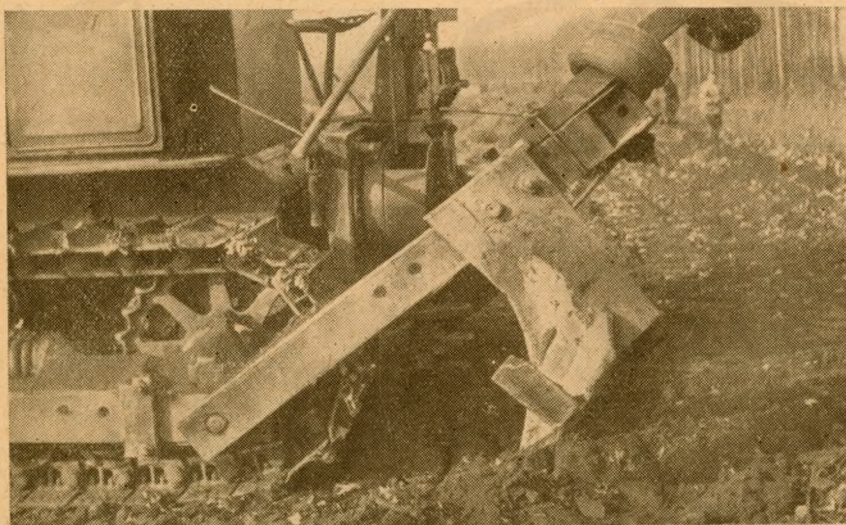
Begyakorlott erdősítő lányok szedik, osztályozzák és csomagolják a csemetéket az eke nyomán

Hir Gyula, a budakeszi csemetekert kezelője, a facsemete gyökérzetén elhelyezkedő micéliumokat mutatja Juhász Mária szakmunkásnak

A gazdaságunknál szerkesztett gép a vele szemben támasztott követelményeknek megfelel. A kiemelést végző ekevas kialakítása teljesen újszerű és eddig még sehol sem ismert és alkalmazott módon történt. Az így kialakított ekevas profilia lehetővé tette az első legfontosabb követelményt, a külpontos elhelyezés keresztülvételét, ezenkívül a kb. 60 kg/dm²-kénti (erősen kötött szikes talajok) talajellenállás több fokozatban való leküzdését. A kiemelés minőségileg a kézi kiemelést nagyon túlszárnyalja, a kiemelt suhángok gyökérzete teljesen sértetlen és kérgük semmiféle sérülést, még csak enyhe karcolást sem szenved, a selejt maximálisan 3 százalék. A gépet DT 413-as láncfalas traktorral vontatjuk. Ez a vonóerő tökéletesen megfelel. A gép magas termelékenységénél fogva nem fordulhat elő, hogy a kiemelés a határidőből, az időjárás vagy esetleges rossz munkáviszonyok miatt kiessen. (Eliás Lajos gépészeti előadó, Szolnok.)

Újítási feladattervében a szegedi erdőgazdaság feladatul tűzte ki egy olyan Sz-80-as traktorra szerelhető külpontos kiemelő megszerkesztését, amely 45 cm mélyen elvégzi a suháng földtől való elválasztását, a suháng a fellazított földből könnyen kihúzható legyen.

Az erdőgazdaság karbantartó műhelyének kollektívája ez év őszén Eke Pál műhelyvezető irányításával a feladatot megoldotta. A traktorra szerelt, háromszög alakú keretre rögzíthető kiemelő eke a suhángsor alá merül s annak gyökerét elmetszi (40–50 cm mélyen és oldalirányban 25–25 cm-re), majd a földet felemeli és fellazítja.

A szerkezet a követelményeknek teljesen megfelel. Teljesítménye 8 órás műszakban máris eléri a 35 000 darabot. Egy suháng kiemelése 6 fillérbe kerül, a kézi kiemelés költségének egyhatodába. (Kómlósi Antal műszaki előadó, Szeged.)

Tölgyeseink természetes felújításának

alapvető kérdéseit vizsgálja

Az Erdő

ez évi novemberi számában Nemky Ernő soproni egyetemi tanár. Ugyanabban a számban Schopp László ismerteti azokat a munkálatokat, amelyek az ERTI-ben folynak

hazai nyárasaink

fatömeg- és törzsalak-vizsgálatainak tekintetében. Béky Albert a tervszerű fásítások gyakorlati módszerei tekintetében ad értékes tanácsokat, Majer Antal ERTI osztályvezető

az erdőnevelési kutatás

fejlesztésének problémáival foglalkozik és összefoglalja az erdőnevelési kísérleti területek kialakításának és vizsgálati módszereinek tekintetében az ERTI-ben kidolgozott javaslatot.

Olvassák-e?

Kezünkben van a Külföldi és Hazai Agrárirodalmi Szemle erdészeti sorozatának ez évi 9. száma, 364 külföldön megjelent tanulmányt és könyvet ismertet több-kevesebb részletességgel. Ha csak ezeket a kivonatos ismertetéseket tanulmányozzuk át, olyan kérdésekről kapunk tájékoztatást, mint — hogy csak kapásból lapozunk végig az értékes összeállításon — a készülő nemzetközi erdészeti bibliográfia összeállítása, a szovjet erdőrendezés fejlesztése, a termőhelyfeltárás gyakorlatának értékelése az NDK állami erdőgazdaságaiban, ismertetés a rezgőnyár szaporítási lehetőségeiről, adatok a Német Szövetségi Köztársaság nyártelepítéseiéről és várakozásairól, vegyi cserjeirtószeres használatáról a gyertyánsarjerdők felszámolásában, a vadragások elleni védekezésről, a fa fűtőértékére vonatkozó legújabb vizsgálódásokról vagy a sodronvköteles eretópályák eredményeiről.

Vajon olvassák ezeket az ismeretéseket az erdőgazdaságokban és erdészetekben is?

A szovjet mezőgazdaság

új eredményeit és távlatait a termékbőséghez vezető úton ismerteti a Közgazdasági Szemle ez évi 11. számában Csizmadia Ernő az agrártudományi egyetem agrárgazdaságtani tanszékének docense. Felsorakoztatja a gabonagazdaság és az állattenyésztés eddigi sikereit és további feladatait részletes adatok alapján. Képet rajzol a gazdaságos termelés módszereiről, végül a tervezés és a személyes érdekelttség kapcsolatainak elemzésével világítja meg a szovjet mezőgazdaság új fellendülésének jelentőségét a Szovjetunióban és nemzetközi vonatkozásaiban is.

Az Országos Erdészeti Egyesület parádfürdői vándorgyűlése

November 15—16-án az Országos Erdészeti Egyesületnek több mint 250 tagja gyűlt össze Parádfürdőn, hogy résztvegyen az Egyesület hagyományos, de a felszabadulás óta első ízben megrendezésre került vándorgyűlésén. Az egybegyűlteket *Bakondi Ernő, a mátrai erdőgazdaság igazgatója* üdvözölte, majd *Sali Emil* főtitkár tett javaslatot az ülés napirendjére.

Ezután *Madas András* elnök tartotta meg elnöki beszámolóját. Rámutatott arra, hogy az Országos Erdészeti Egyesület az ország egyik legrégebbi műszaki-tudományos egyesülete. Idézte az 1866-ban alapított egyesület közel száz éves célkitűzéseit, amelyek nagy része változtatás nélkül ma is helytálló. Bár az Egyesület sok évtizedes munkája során sok szép eredményt mutathatott fel — mondotta —, alapvető célkitűzését, Magyarország erdőgazdasági érdekeinek megóvását nem tudta elérni, mert az Egyesület vezetői az erdőbirtokos osztály tagjai közül kerültek ki és az Egyesület elsősorban a feudális, földbirtokos osztály érdekeinek képviselője lett.

Alapjában megváltozott mindez a felszabadulás után. Az Országos Erdészeti Egyesület szerepe gyökeresen átalakult. Amíg a felszabadulás előtt csupán néhány száz erdőmérnök előtt nyílt meg az Egyesület kapuja, ma a mérnökök, erdőszaktikusok, erdészek többbezes tömege teljes összefogásban dolgozik erdőgazdaságunk felemelkedésén.

Beszámolójának befejező részében az Egyesület jelenlegi működését elemezte; bejelentette, hogy *Kutasz Viktor*, aki 1952 óta töltötte be a főtitkári tisztséget, előrelátható más irányú beosztása miatt lemondott. Utódjául az elnökség egyhangúlag *Sali Emil*t választotta meg. Majd beszámolt az Egyesületben működő bizottságok és szakcsoportok munkájáról. Különösen részletesen foglalkozott az erdőművelési, fásítási, erdőfeltárási és gépesítési szakcsoport munkájával. Végül bejelentette, hogy az Egyesület taglétszáma jelenleg mintegy kétezer fő.

Második napirendi pontként *Bakkay László*, a szervezési bizottság elnöke tett javaslatot az egyesületi munka további fejlesztésére. Utána *Szűcs Ferenc*, az oktatási bizottság elnöke számolt be a bizottság munkájáról és tett javaslatot az erdőszaktikusok számára vonatkozóan.

A vándorgyűlés következő napirendi pontjaként dr. *Balassa Gyula* miniszterhelyettes kitüntetések s jutalmakat nyújtott át az év folyamán nyugalomba vonult erdőgazdasági dolgozók legérdemesebbjeinek. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Szocialista Munkáért Erdemérem kitüntetésben részesítette *Prókay Gyula*, *Puska Pál*, *Karisztl József*, *Tschurl Mátyás* és *Cserődi István* erdőszaktikusokat. Az Országos Erdészeti

Főigazgatóság vezetője az *Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója* kitüntetésben részesítette *Benyár Gyula*, *Rábay Gyula*, *Szabó István*, id. *Simonyi Antal*, *Págyi József*, *Virág Árpád*, *Szakonyi István*, *Csergő József*, *Fazekas József*, *Szántó István*, *Mauzer Jenő*, *Kállai Árpád*, *Füri Mihály*, *Kiss István* és *Kiss Károly* erdőszaktikusokat, Főigazgatói dicséretben részesítette *Gyurik Lászlót*, *Zemanek Györgyöt*, *Papp Károlyt*, *Papp Dezsőt*, *Majer Andrást*, *Tóth Istvánt*, *Kalácska Györgyöt*, *Kovanez Ferencet*, *Hegyi Józsefet*, *Fogarasi Jenőt*, *Ádám Józsefet*, *Delé Antalt*, *Naszladi Lajost*, *Holancsák Andrást*, *Hornyánszky Antalt*, *Nyemec Józsefet* és *Sima Antalt*. Ugyancsak az Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója kitüntetésben részesítette *Kutasz Viktor*t, a lemondott főtitkárt.

A kitüntetések átnyújtása után *Madas András* elnök bejelentette, hogy az Egyesület elnöksége *Bedő Albert* emlékének megőrkítésére és kiváló erdőgazdasági eredmények jutalmazására emlékművet alakított. Felolvasta a *Bedő Albert emlékérem* alapítási és adományozási szabályzatát, amelynek értelmében az emlékérem évenként legfeljebb három személynek adható ki, ötezer-ötezer forint jutalommal. Ezután be-

jelentette, hogy az elnökség az emlékművet és a vele járó pénzjutalmat az 1957. évben *Keresztesi Béla*, *Dévényi Antal* és *Horváth László* tagoknak adományozta.

Ezután került sor a beszámolók és a javaslatok feletti vitára. Elsőnek *Molnár István* tett javaslatot, hogy a jövő évi vándorgyűlést *Baranyán* rendezzék meg. *Biró Lajos* felvetette, hogy a szakmai utasítások nem foglalkoznak eleget a fenyegető nevelésének kérdésével. *Fuisz József* felhívta a figyelmet arra, hogy helyes volna a jövőben a főigazgatósági értekezleteket és az egyesületi találkozókat egybehangolni. Szóváltette, hogy az erdőgazdasági bibliográfia *Gerlay Arnold* összeállításában csupán az 1936-os évig öleli fel a magyar szakirodalmat és javasolta ennek a munkának a folytatását. *Békly Albert* az 1958-as vándorgyűlésnek *Sopronban* való megtartására tett javaslatot tekintettel a főiskola százötven éves jubileumára. *Kemény Lajos* a szolnoki csoport munkájáról számolt be, *Kiss Géza* és *Beck Antal* a címhasználat kérdésében vetettek fel néhány gondolatot. A vita során elhangzottakat *Madas András* elnök foglalta össze. Megállapította, hogy a vándorgyűléseknek évente rendszeresen való megtartásával a gyűlés egyetért és a két elhangzott javaslatot az 1958. évi vándorgyűlés helyét illetően az elnökség a lehetőségeknek megfelelően fogja mérlegelni.

Madas András elnöki beszámolóját tartja

Ötvenezer folyóméter karácsonyfát ad az erdészet a kereskedelemnek

Ezekben a napokban megjelennek az első karácsonyfák a piacokon, üzletekben. Az idén, a Belkereskedelmi Minisztérium tájékoztatása szerint, különösen nagy választék áll majd rendelkezésre. Tudjuk azonban, hogy zömében a baráti országokból, a Román Népköztársaságból és a Csehszlovák Köztársaságból hozzuk be a fákat. Ugyanakkor a magyarországi lucfenyő külföldön igen keresett, mert elismerten kitűnő minőségű, tetszetős formájú. Érdekes és érdemes tehát választ keresni arra a kérdésre, hogy a jövőben vajon nagyobb súlyt helyezzünk-e a lucfenyő, illetve a karácsonyfa gazdasági kiaknázására, mint a múltban tettük.

— Csak néhány évvel ezelőtt, pontosabban 1954-ben merült fel a gondolat, hogy az erdősítésre szánt lucfenyőtelepek mellett létesítsünk külön karácsonyfa telepeket is — tájékoztatnak az Országos Erdészeti Főigazgatóság illetékes osztályán. — Arra gondoltunk, hogy így megfelelően hasznosítani lehet az erdőgazdaságok területén lévő nyiladékokat, útpásztákat, a távvezetékek alatti szabad területeket, ahová két méternél magasabb növényzetet nem szabad telepíteni. Az erdőgazdaságok zöme bekapcsolódott ekkor a karácsonyfa telepek létesítésébe Szombat helytől Debrecenig s mintegy 700 hektárnyi területen telepítettek lucfenyő csemetékét, hektáronként átlag 40 ezer darabot. Bebizonyosodott, hogy a karácsonyfacsemeték nem okoznak fokozottabb gondot vagy kockázatot, csak a rendes csemeteápolást igénylik. Ezek a telepek lényegében rövid vágásfordulójú erdők és nincs mit titkolni azon, hogy igen jól jövedelmező ágai az erdőgazdaságnak.

— Van remény arra, hogy a karácsonyfatelepekről idővel fedezni lehet a belföldi keresletet? — kérdezzük.

— A telepeknek és terbevetett fejlesztésüknek ez a célja. Az idén mintegy 50 ezer folyóméter karácsonyfát adunk át a kereskedelemnek, 1 métertől 3 méter nagyságig, de nagy átlagban 1,50—1,60 méter magas fákat. Ez még nagyon csekély hányada a teljes szükségletnek, mert évente mintegy 600 ezer folyómétert igényel a kereskedelem. A telepek lucfenyő-állománya 3—4 év múlva lesz alkalmas kereskedelmi forgalomra, jelenleg a csemeték túlnyomó része 40—70 cm között van.

— A telepek állományát most mérjük fel pontosan az erdőgazdaságok, úgy hogy néhány hét múlva hű képet tudunk alkotni arról, hány fenyőfát adhatunk át a következő években a kereskedelemnek s meg tudjuk állapítani azt is, hogy tavasszal milyen új telepek létesítése szükséges. A becslések szerint két-

három év múlva már jelentős mennyiségben tudjuk csökkenteni az importot; úgy számítunk, hogy erre az időre mintegy 200 ezer folyóméter hazai karácsonyfa fenyő kerülhet a piacokra. A teljes szükségletet — 600 ezer folyómétert — előreláthatólag 1964-re tudják fedezni erdőgazdaságaink. A karácsonyfatelepeket és általában fenyőállományunkat a hatóságok fokozott védelemben részesítik. Az OEF az igazságügy- és belügyminisztériummal egyetértésben határozatot hozott arról, hogy a fenyőfa tolvajok vagy csonkítók a rendes ár tízszeresét fizetik kártérítésképpen. A hatóságok súlyosabb esetekben börtönbüntetést is rónak ki.

— A lényeges az — mondták befejezésül —, hogy erdőgazdaságaink az OEF rövidesen nyilvánosságra kerülő terveit és számításait szerint járjanak el a karácsonyfa telepítések-nél, különös gondnal tartásuk meg a csemetekertek gondozásának előírásait. A tervszerűség és a gondosság azonkívül, hogy népgazdasági érdek, hiszen jelentős valutamegtakarítással jár a karácsonyfa hazai termelése, az erdőgazdaságok számára is új, mégpedig busás jövedelmet jelent.

Emlékszobor készül

Kaán Károlyról

Haladó hagyományainknak méltó megbecsülését jelenti az Országos Erdészeti Egyesületnek az a kezdeményezése, hogy emléket állítsanak Kaán Károlynak, az Alföldfásítás legjelentősebb úttörőjének, a modern állami erdőgazdálkodás megszervezőjének, neves szakíróknak.

legjelentősebb alapítása és az ott elért erdőgazdasági eredmények ma világszerte érdeklődést keltenek. A püspökladányi szikkísérleti telepet külföldi vendégeink és hazai szakközönseágünk, oktatási intézményeink hallgatói sűrűn látogatják, így alkalmasnak látszik az emlék elhelyezésére.

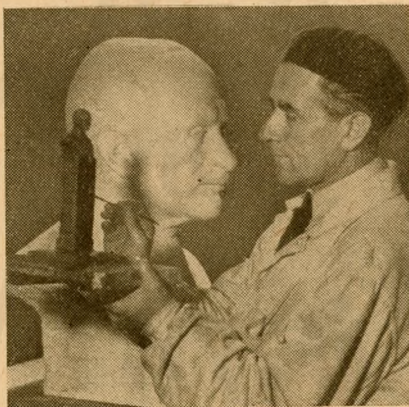
Az egyesületi elnökség először emléktábla felállítását tervezte, a művészeti helyszíni szemle azonban emlékszoborban való megörökítést látott helyenvalóbbnak. Ennek alapján a Képzőművészeti Alap Palotai Gyula szobrászművész bízta meg a szobor megmintázásával. A gipszminta elkészült és az egyesületi elnökség által kiküldött szoborbizottság azt megfelelőnek találta. A gipsz hűen tükrözi Kaán Károly arcvonásait és kifejezésre jutnak benne azok a tulajdonságok, amelyek őt a magyar erdészet egyik legnevezebb egyéniségévé avatták.

Rövidesen megindul a mintának kőbe faragása, felállítására előreláthatóan a tavasz folyamán kerül sor.

J. R.

A vadgazdálkodás helye népgazdaságunkban

Az Agrártudomány októberi számában Mátyás József tanulmányát közli vadgazdálkodásunk népgazdasági szerepéről. 1940 előtti statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy milyen rendkívüli feladataink vannak a világhírű magyar vadállomány fejlesztése terén, hogy elsősorban az apróvadtenyésztést rövid időn belül jövedelmező ágazattá fejlesszük, megszervezzük az apróvad exportot, iokozzuk a külföldiek bérvadászatát és fejlesszük az ország erdőterületén nagyvadásállományainkat. Ugyanebből a számból kiemeljük még Vörös József tanulmányát az antibiotikumok növényvédelmi szerepéről, valamint Almási Gábor tanulságos elemzését a gépek és a fogatok gazdaságossági számításainak összehasonlításáról.

A kezdeményezést az Országos Erdészeti Főigazgatóság kedvezően fogadta és rendelkezésre bocsátotta a szükséges pénzeszeget. Az emlék felállítására az egyesület elnöksége Püspökladányt jelölte meg. Az ottani szikkísérleti telep Kaán egyi-

Hogyan állunk az erdőgazdasági munkák gépesítésével?

Amikor az erdőgazdasági munkák gépesítésével foglalkozunk, tudnunk kell azt, hogy a magyar erdőgazdálkodás terén a gépesítésnek nincs terjedelmes irodalma, sem nagy múltja. Az erdőgazdasági munkák gépesítése lényegében csak 1950-ben vette kezdetét, amikor az egyes ágazati munkák gépesítése megkezdődött, így ezen a téren sem tapasztaltunk nem volt, sem adatok nem áll-

tak rendelkezésünkre, egyszóval nekünk kellett az alapokat megvetni és sok-sok nehézséget leküzdeni.

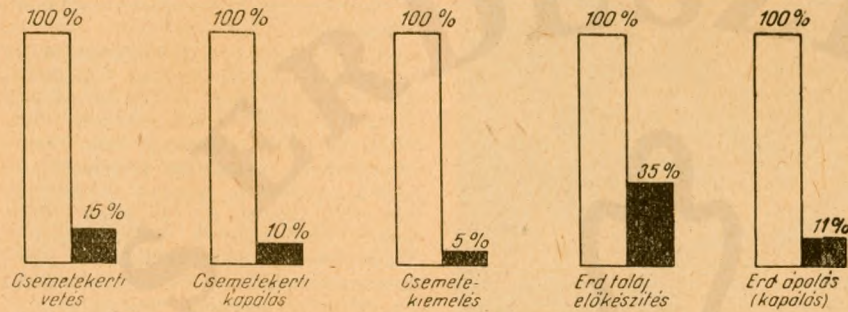
A gépesítés elé tornyosuló akadályokat lépésről-lépésre sikerült leküzdeni, s ma már elérkeztünk arra a pontra, amelyről meghatározhatjuk a gépesítés terén eddig elért eredményeinket. Ma már rendelkezünk némi tapasztalattal és többé-kevésbé megbízható adattal, ame-

lyek a gépesítés további fejlesztéséhez nagy segítséget adnak.

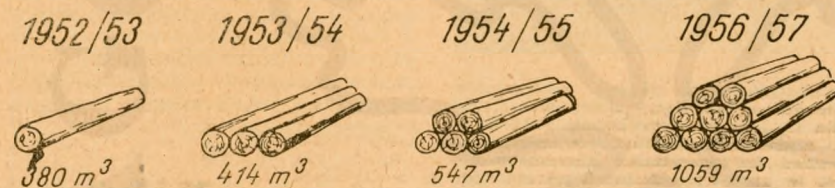
Mint ahogy a grafikonból láthatjuk a fatermelési ágazatban a gépesítés évről-évre fejlődött olyan mértékben, ahogy azt a népgazdaság anyagi ereje lehetővé tette.

Látható, hogy az erdőgazdálkodás valamennyi ágazatában megindult a gépesítés. Bár az elért eredmények nem lebecsülendők — még világszponylatban sem — azonban még ezen a téren igen sok a tennivaló, főleg az erdőművelés és a közelítések vonalán. Ez az a két ágazat, ahol a gépesítést nagyobb mértékben kell fejleszteni és ez a közeljövőben fokozottabb mértékben tervbe is van véve. Eddig a természetes felújításra törekvés szem előtt tartásával nem sikerült konstruálni még olyan gépet, ami a célnak megfelelően, de ugyanakkor az újulatot is kimélné. Bár a kötélpályák esetében ez a megoldás elfogadhatónak látszik, azonban itt még a gazdaságosság kérdése szab határt. Ami az erdőművelés gépesítését illeti, sajnos szín-

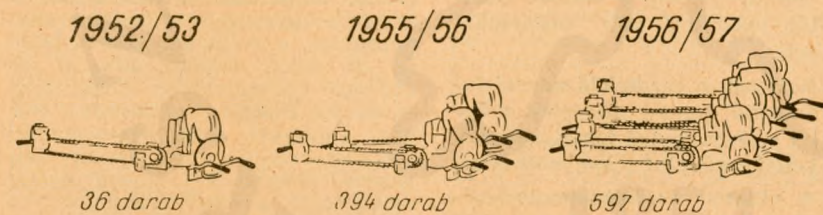
Az erdőművelési munkák gépesítése

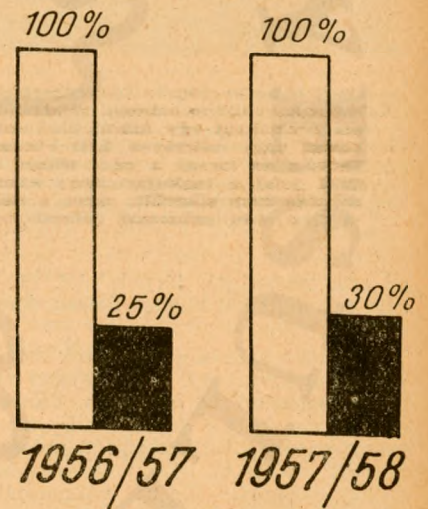
Az egy fűrészrel kitermelt fatömeg növekedése

Így növekedett a motor- és villanyfűrészek száma

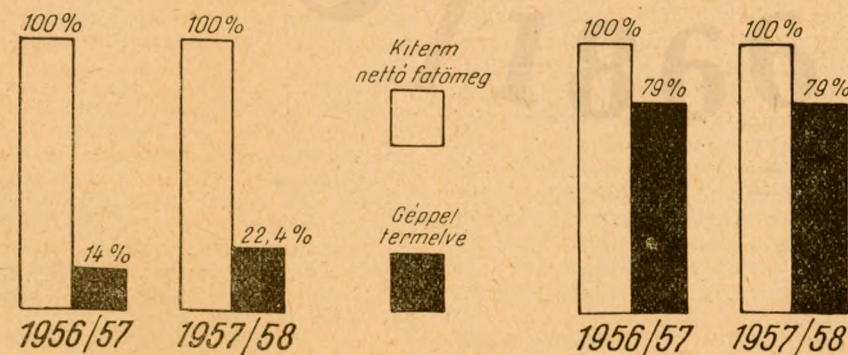
A géppel termelt és az összesen kitermelt fatömeg aránya

Az anyagmozgatás gépesítése

Közelítés:

Szállítás:

tén azt kell mondani, hogy az erdei magvetés sehogyan nincs megoldva. A talajelőkészítés gépesítése terén már kedvezőbb a helyzet, de ezen a téren is sokat kell még kísérleteznünk, amíg a munkákkal meg leszünk elégedve.

Nem volna teljes az értékelés, ha nem ismernénk el az erdőgazdasági munkák gépesítésének fejlesztése érdekében tevékenykedő üzemi szakemberek érdemeit. Az eddigi eredmények és ebben a fő érdem az övék, akik időt, fáradságot nem kímélve dolgoztak azon, hogy az erdőgazdaságok munkái gépesítése terén minél előbbre jussanak.

Marton Imre
OEF főelőadó

Két halálos baleset három hét alatt

A főigazgatóság új, szigorú munkavédelmi utasítást adott ki

Az első félévben erdőgazdaságonként átlagosan 13, vállalatonként pedig 26 baleset fordult elő. De a váci erdőgazdaságnál előfordult balesetek száma 44, az egrieknél 39, az Észak-magyarországi és Budapesti Fűrészknél pedig egyformán 69—69.

Még kevésbé kedvező a halálos balesetek számának alakulása és ebben

3. Több esetben elmaradnak a mulasztásért járó fegyelmi felelősségre vonások, mivel a kivizsgálást az érdekelt üzemrészek vezetőire bízják.

4. A felületesen végzett kioktatás után szívesen háritják a felelőséget a balesetet szenvedett dol-

A tolnai erdőzet keselyüsi védkerületében villanyfűrészsel végzett fakitermelés közben halálos baleset történt. A kidöntött fa (1) nem talált utat a sűrű erdőrézben és fennakadt egy lábán álló másik fán (2). A balesetvédelmi előírás szerint ilyenkor lóval vagy csőrőlével kell elhúzatni a fennakadt szálfát. A tolnai erdőzetben Kis István és társai a régi tiltott módszerhez folyamodtak: kiszemelték egy közeli fát (3/A jelzi a tuskóját), hogy ezzel üssék le az 1-es számmal jelzett fát. Ez a második döntés nem sikerült, mert a dőlési irány megváltozott s a lecsúszó fa (3) бүтős vége a 4-es számmal jelzett fatörzshöz szorította Kis Istvánt, s az szörnyethalt.

az erdőgazdaságok járnak elől. Három hét alatt két halálos baleset történt.

A legtöbb baleset a faanyagok mozgásánál fordul elő. Százalékosan az összes balesetek 25 százaléka. Ennek okát elsősorban a gépesítettség alacsony fokában kell keresni, de erősen közrejátszik az is, hogy nem minden erdőgazdaságnál, illetve vállalatnál helyeznek nagy súlyt arra, hogy ezt a munkát jól begyakorolt munkásokkal végeztessék. Fakitermelésnél kisebb ugyan a balesetek száma, de ezen belül a súlyos balesetek aránya elég nagy.

A baleseteket a következő alapvető hiányosságok idézik elő.

1. A balesetvédelmi oktatást sem a vezetők, sem az érdekelt munkások nem kezelik kellő komolysággal. A vezetők főleg csak a nyilatkozatok megszerzésére törekcsenek, hogy a későbbi felelősségre vonás alól mentesítsék magukat.

2. A korábban kiadott óvórendszabályokat nem őrzik meg, s az oktatásokat a legtöbb helyen nem ennek alapján végzik.

gozóra, amikor a baleset (esetleg haláleset) már bekövetkezett.

5. Hiányzik a megfelelő nevelő, tudatosító munka, amelyből a helyi szakszervezeti bizottságoknak kellene vállalni a nagyobb részt.

6. A villany- és benzinmotorfűrészeket kellően hozzá nem értő dolgozókra bízják.

A főigazgatóság két halálos baleset tapasztalatai alapján szigorú rendelkezést adott ki a balesetvédelmi oktatás szabályozására és megtiltotta, hogy vizsgával nem rendelkező munkások fakitermelő gépeket kezelhessenek, továbbá, hogy fennakadt, illetve egyéb veszélyes törzseket gépi fűrészsel döntsenek. Feltétlenül szükséges, hogy a döntés szabályaira és az óvórendszabály előírásainak betartására a dolgozókat kioktassák, ennek érdekében a „Baleset ellen védekezz” című filmet beszerezzék és a fakitermelők előtt minél többször vetítsék.

Nemes József
OEF főelőadó

Munkásszállások Somogyban

A kaposvári erdőgazdaságban nagy előny, hogy a szentbalázi, a kardosfai és a lipótfai erdőzetben korszerű szállást rendeztek be, amelyek segítségével egy-egy szálláshelyen 30—40 fakitermelőnek tudnak hétközben munka után pihenni, melegedni és szálláshelyet biztosítani. Ezek a szálláshelyek azt jelentik, hogy a legközelebbi, 8—12 kilométernyire lévő községből nem kell naponta munka kezdése és végzése után oda és vissza gyalogolni, de azt is jelentik, hogy nem napi öt órát, hanem napi nyolc órát tudnak dolgozni a fakitermelés közelében szállásolt munkások.

A kaposvári erdőgazdaságban ezenkívül újszerű napközi melegedőket is felállítottak. Az erdőgazdaság vezetői ugyanis azt tapasztalták, hogy az esős, zimankós idők bekövetkeztével a legtöbb munkakiesés abból keletkezik, hogy a fakitermelők nem tudnak az eső ellen védekezni, nem tudnak megmelegedni. Ezért Dénán, Szenttamásiban, Meryneszentimrén 15—20 fő befogadására alkalmas napközi melegedőt építettek. A kaposváriak a budakeszi erdőzetben épült napközi melegedő mintája alapján készítették el a takaros és célszerű melegedő helyiségeket. Ezek a helyiségek különben a szerszámok raktározására is szolgálnak; az idénymunkások esti hazamenetelük előtt a napközi melegedő helyiségben raktározzák el másnapig a szerszámikat.

Néhány javaslat

Az iharosi erdőzet létszáma összesen 25 személy, ebből kilencen az irodán dolgoznak és tizenhatan a külső területen. A felszabadulás előtt ugyanezen a területen három belső és tíz külső dolgozó látta el az üzemi munkálatokat. Tehát igen magas az irodai alkalmazottak aránya. Javasolom, hogy egy-egy beosztottal emeljük az erdőzet kerületvezető létszámát s ugyanennyivel csökkentjük a belső létszámot.

Az erdőgazdasági termelési és számszaki felügyelői beosztások szerintem teljesen szükségtelenek. Azal, hogy havonként két-három napot töltenek az erdőzeteknél, nem végeznek kielégítő munkát, de ugyanakkor hátráltatják az erdőzetek műszaki és adminisztratív dolgozóit.

Helyesnek tartanám, ha a személyügyi kérdésekben nagyobb befolyása lenne az erdőzeteknek, hiszen az erdőzetvezető jobban ismeri munkatársait, mint a munkaügyi előadó, aki évente legfeljebb egyszer-kétszer jut el az erdőzetekbe. Az az észrevételem, hogy az erdőzet vezetői, párttitkárai, üb. elnökei személyügyi kérdésekben nem kapnak kellő meghallgatást.

Németh Vilmos
erdész, Iharos.

Száznál több szarvasbikát ejtettek a külföldi vadászok

Az állami kezelésben tartott vadászterületeken évről évre szépen fejlődik a vadállomány. Két esztendeje egy Baranyában elejtett, világviszonylatban is jelentős trófeájú szarvasbika híre járta be a világot és kápráztatta el a budapesti trófea kiállításon a külföldi vendégeket. Már akkor számos nyugati vadász jelentette be azt a szándékát, hogy szeretne Magyarországon erdeiben őzre, szarvasra, vaddisznóra vadászni és a híres magyar nagyvadak trófeáival gazdagítani gyűjteményét. Az idén ősszel szinte elárasztották hazánkat a nyugati vadászvendégek, különösen Nyugat-Németországból és Franciaországból érkeztek sokan, s egy vadász sem járt Magyarországon nagyvadász területein hiába. Csupán szarvasbikából 107 darabot ejtettek el s ezek trófeáiért csaknem 31 ezer dollárt fizettek ki. Az állami gazdaságok területén 7 szarvasbikát, a vadászársaságok vadászterületein pedig 9 szarvasbikát lőttek a külföldiek. Szép számmal esett zsákmányul vaddisznó, szarvastehén, muflon és őz is. A legtöbb nagyvadat a tatabányai és esztergomi erdőgazdaságban lőtték a vendégek. Külön említést érdemel, hogy az elejtett vadak trófeáinak minősége a legtöbb külföldi vadászt ámulatba ejtette. A külföldi sajtó a hazavitt szarvasagancsoknak és dámlapátoknak külön elismerő cikkeket szentel.

A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel az erdészet a vadászat terén újabb jelentős intézkedések megtételére készül. A vadgazdálkodást az eddiginél is magasabb színvonalra fejlesztik. Az apróvadász vadászterületek feljavítása érdekében megkésztetik a fácán mester-

séges tenyésztését és az eddigi 5000 helyett 10 000 fácánt nevelnek évente. A fácános területekbe bevonják Győr, Vas, Baranya és Somogy megyéket

A megnagyobbodott kecskeméti erdőgazdaság az egyesülés után

A kiskunhalasi és a kecskeméti erdőgazdaság egyesüléséből keletkezett a megnagyobbodott új kecskeméti erdőgazdaság. Százhusz kilométer szélességben és 160 kilométer hosszúságban terül el. Az erdőgazdasághoz 61 ezer hektár erdőterület tartozik, de minthogy alföldi erdőgazdaságról van szó, meglehetősen szaggatottak az egyes erdészkerületek, az sem ritkaság, hogy egy-egy erdészkerület négy-öt részre tagozódik.

Az újjáalakult kecskeméti erdőgazdaságban Várkonyi László főmérnök már számbavette a két erdőgazdaság egyesüléséből következő tennivalókat és most ezek közül említjük meg a következőket:

— A régi kecskeméti erdőgazdaságnak — mondotta Várkonyi főmérnök — az előnye a csemetekert gépesítésében állt. Mint alföldi erdőgazdaságnak a jellege inkább az erdő-sítésben domborodott ki, s ehhez elengedhetetlenül hozzátartozott a korszerű csemetekerti munka. A kecskeméti erdőgazdaságban jobb volt az öntözés, mint a halasiban, ellenben a talajerőutánpótlásban inkább a halasi erdőgazdaság jeleskedett. Úgy látom, hogy a halasi területre is érdemes átvinni az öntözéses csemetekerti nevelést, annál is inkább, mert ily módon a volt halasi erdőgazdaság

is. Az erdők vadeltartóképeségének növelésével a nagyvadállományt egyes helyeken 50—100%-kal szaporítják. Gondot fordítanak a vadászskutya, főleg a véreb tenyésztésére. S közben hatékony intézkedéseket tesznek a vadkár csökkentése érdekében.

területén is 50 százalékos megtakarítást érhetünk el a csemetekertben. Ami a talajutánpótlást illeti, Solton és Lakiteleken, valamint a fülöpszálási régi csemetekertben, az a megállapításom, hogy a csemetekertben váltógazdaságot kell kialakítani, mert különben visszaesés következik be. Ezekben a csemetekertekben jóformán 25—30 éve termelnek csemeteket anélkül, hogy komolyabb trágyázást végeztek volna. A trágyázás dolgában én a zöldtrágyázásnak vagyok a híve, különösen itt az Alföld kellős közepén, ahol a csillagfürt a borsóval kiváló zöldtrágyának számít. Természetesen ehhez még hozzávehetjük a rendes évi szervestrágya mennyiséget is. Az öntözés dolgában is előrehaladtunk, mert a főhatóság 180 ezer forintot engedélyezett újabb öntözőberendezések beállítására. A terézhalmi csemetekertben máris furattunk kutakat és az elkészítendő kút hat hektár öntözésére ad elegendő vizet.

— Szólanom kell az egyesítés más kérdéséről is. Szerintem is helyes volt a két erdőgazdaság egyesítése, hiszen azonos tájegységen dolgozott a halasi, meg a kecskeméti erdőgazdaság is. Különösen a homokfásítás kérdése sürgette az egyesítést, hiszen a tudományos kísérletek eredményei egységesekek az egész alföldi tájegységben.

A mátrai erdőgazdaság tervei

Az északmátrai inkább fahasználó, a délmátrai pedig erdőművelő erdőgazdaság volt. Miután a két erdőgazdaság egyesült, megkértük Bakondi igazgató elvtársat, hogy szóljon néhány szót az elkövetkezendő feladatokról.

— Az északmátrai erdőgazdaság — mondta Bakondi elvtárs — komoly eredményeket ért el az utóbbi években. Többször elnyerte az él-üzem címet. Az 1954-es erdőgazdasági fejlesztési határozatot is igyekezett pontosan végrehajtani. Az eddigi eredmények országos viszonylatban is kiválóak.

Az északmátrai erdőgazdaság szép munkáját szeretnénk kiterjeszteni a déli részre is. Ehhez minden lehetőség adva van, mert az erdőgazdaság központja megbízható emberek

ből áll, politikailag és szakmailag egyaránt. Az erdészeteket nagyobb önállósággal ruháztuk fel, önállóan gazdálkodnak. Az erdészetek tervében szerepel a gépi fakitermelés is, ezért a termelő gépeket az erdészetek vették gondjaikba. A tisztítás, a gyérités, a természetes felújítás és a V-fák kijelölése a legfontosabb feladataink közé tartozik.

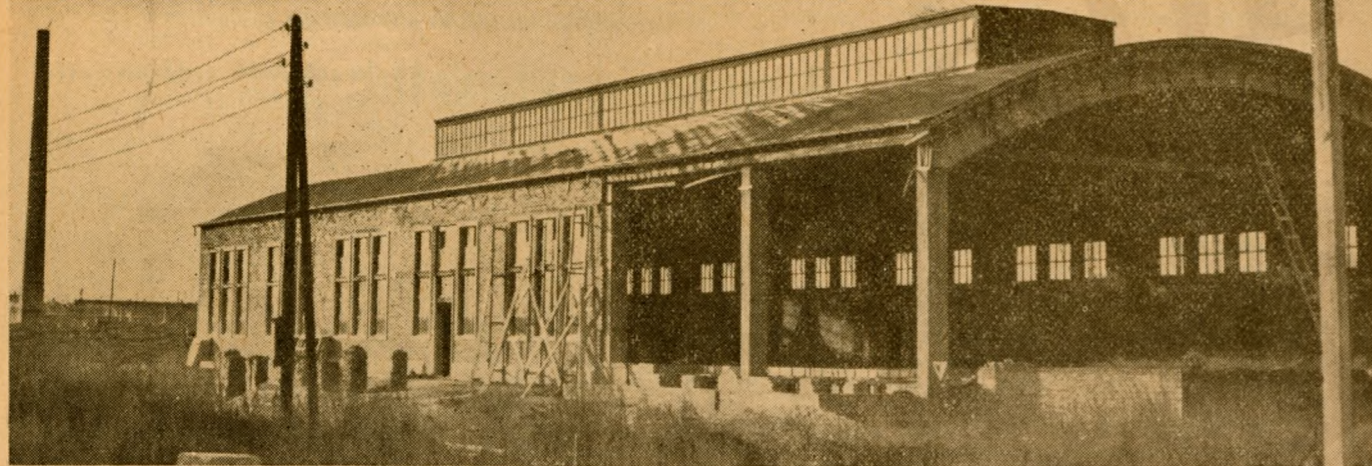
A megnövekedett terület lehetővé teszi, hogy a jövőben még több parkett-frit, kocsikeréktalpat, szőlőkarót és exportládát készítsünk. Ez utóbbi különösen jövedelmező az erdőgazdaság számára. A nagyobb terület nagyobb lehetőséget biztosít külföldi vadászok fogadására is. Végül szeretnénk megkezdeni a felesleges akácserjék vegyi irtását, az álló fák kiszáritását — fejezte be tájékoztatóját Bakondi elvtárs.

AZ ERDŐ

MEGJELENIK HAVONTA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

ÉPÜLŐ ÚJ ÜZEMÜNK

1954. elején a Fűrész- és Lemezipari Igazgatóság rendelkezése alapján kezdte meg a Nyugatmagyarországi Fűrészek szombathelyi üzeme rekonstrukciójának technológiai tervezését az ERDŐTERV ipari csoportja. Az alapelgondolás szerint a forgácsalap vegyes nyersanyagát — a fűrészipari hulladékot — a Nyugatmagyarországi Fűrészek szombathelyi fűrészüzeme szolgáltatja. A kiindulási elv az volt, hogy a rendelkezésre álló vegyes fűrészipari hulladékból évente mintegy 5000 m³ 20 mm vastag, háromrétegű forgácslapot és mintegy 500 m³ sajtolt idomdarabot kell előállítani. Az utóbbi — javaslatunkra — úgy módosult, hogy kizárólag padlóburkolólap készül.

Az elindulásnál csak a Bútorlapgyártó Vállalat pesterzsébeti üzemében primitív módon, fenol-alapú műgyantával gyártott forgácslapbélésű bútorlap előállításánál szerzett üzemi tapasztalat állott rendelkezésre. Egy korszerű forgácslapüzem technológiájának megtervezésénél tehát első feladat volt felkutatni és tanulmányozni az abban az időben rendelkezésre álló külföldi szakirodalmat.

Sok alapproblémát kellett tisztázni. Már a kötőanyag sem lehetett kellemetlen szaga miatt az eddig nálunk gyakorlatban használt fenol-alapú műgyanta, tekintve, hogy a gyártmány zömét — feltehetően — a bútortipar dolgozza fel.

Nem voltak ismertek az aprítási, korszerű terítési kérdések és ismeretlen volt a vegyesfából aprított forgács fizikai tulajdonsága, fajsúlya, terítési magassága, megkívánt eloszlási nyomása stb. Végül eredményben a pesterzsébeti üzem

kis kísérleti présével elvégzett sok kísérlet a kérdésnek nagy részét megoldotta. Sokan segítettek különböző idegen üzemek gyakorlati szakemberei is. Sajnos, a faipar illetékes szervei tapasztalati és kísérleti eredmények hiányában a tervezéshez nem sok segítséget adhattak.

A következő összefoglaló feladat volt a végleges gyártási elv kidolgozása. E kérdést főleg az nehezítette meg, hogy különleges gondot kellett fordítani arra, nehogy esetleg valamilyen nyugati szabadalmat sértsünk meg. A sajátos hazai viszonyokat figyelembe véve, sikerült egy teljesen eredeti elképzelésű — korszerűnek mondható — forgács- és műfa technológiát kidolgozni. Ez a technológia nagyrészt hazai gyártású gépekre készült.

AZ ALKALMAZOTT TECHNOLÓGIA szerint mind a külső, mind a belső forgács alapanyagát előzetes forróvíz kezelés után aprítják. A forróvízben történő áztatás célja az előforgácsolást végző gépek késeinek kímélése, az osztályozási veszteség és az aprítási energia csökkentése. A felületi forgácsot a nagyobb darabos egynemű hulladékból készítik és a forgács késelés után egy háromszalagos szárítógépbe kerül. A belső forgács alapanyaga késes előaprítás után verőtárcsás malmon keresztül jut egy ötszalagos szárítógépbe. Kellő osztályozás után az anyagok automatikus kiadagoló berendezéssel ellátott silóba kerülnek. Mind a belső, mind a külső forgács keverése az előírt mennyiségű karbamidműgyantával — automatikus — folyamatos működésű keverőgépekben történik.

A lapképzés félautomatikusan egy különleges berendezéssel készül. A

védőlemezek között lévő nyers forgácsanyag előpréselés után hőprésbe kerül, majd klimatizálható és kettős szélezőkörfűrészrel leszabott állapotban jut a raktárba.

A műfalapok gyártására főleg az üzemben keletkező fűrészport használnák. Azonkívül a szárítás utáni kiosztályozott anyag egy része is felhasználható e célra. A műgyantával keverés a forgácslapéhoz hasonló módon történik. A műgyantával bekevert forgácsot a forgócellás ürítéssel ellátott siló automatikusan, hidraulikus vezérléssel adagolja a terítógép láncszerűen kiképzett for-

Az épülő új üzem látk De, elől a rönktérrel

mázó kereteibe. Maga a terítógép automatikusan működik.

A hőpréselést 3 darab 5 emeletes présben végzik. A préselt lapokat kondicionálás után készítik ki.

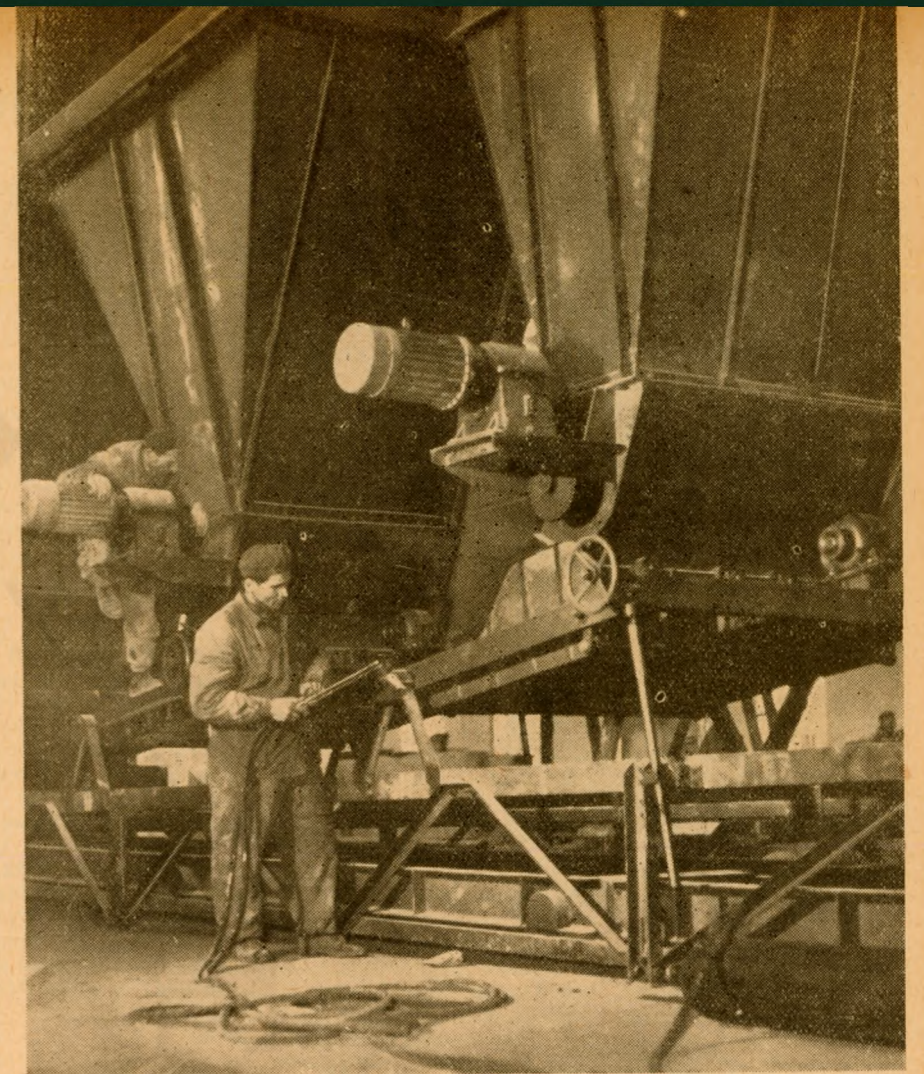
Az elfogadott és jóváhagyott technológia alapján indult meg a műszaki tervezés, illetve a bel- és külföldi számításba jöhető gépek adatainak beszerzése és értékelése. Az értékelés alapján úgy döntöttünk, hogy az apró berendezések gépeit a nyugati államokból kell megrendelni, főleg azért, mert ilyen különleges célforgácsot előállító gépeket a hazai ipar nem gyártott, illetve a tervezéshez szükséges üzemi tapasztalat nem állott rendelkezésre.

A MŰSZAKI TERVEZÉS SORÁN több prototípust is kellett tervezni. Általában a hazai egyedi gyártású prototípusú gépeknél a tipizálást, mint főtémát alkalmaztuk, főleg olyan gépeknél, ahol a hazai forgácsipar későbbi fejlesztésénél annak általános használatára számíthattunk. Mindenütt törekedtünk arra, hogy a tervezett gépek automatizálása az adottságoknak megfelelően a lehető legnagyobb fokú legyen.

Időközben azonban egyes gépek legyártása körüli nehézség, illetve érdektelenség az Országos Erdészeti Főigazgatóság faipari főosztályát arra készítette, hogy az eredetileg betervezett 12 emeletes prés helyett egy külföldi gyártmányú, meglévő, nagyobb lapfelületű 16 emeletes prést alkalmazzunk. Ez szükségessé tette egyes gépek kisebb-nagyobb mértékben történő méretváltoztatását és a kiinduló technológia módosítását, valamint a nyersanyagbázis kiszélesítését.

Ezzel az intézkedéssel — amelyet egy általános kapacitásvizsgálat előzött meg — végeredményben a forgácslapnál 25 százalékos, a padlóburkolólap felületét tekintve pedig közel 100 százalékos többlettermelést lehetett elérni. Ugyanez a műfaüzem rentabilitásának növelésére annak tökéletes automatizálását — európai viszonylatban egyedül álló berendezés tervezésével — is megoldottuk.

A módosítással és nagyobb fokú automatizálással a betervezett munkaerőlétszámot is sikerült mintegy 50 százalékkal csökkenteni. A kiosztályozott fűrészpornak magas fűtőértékű kötőanyag nélküli briketté

Az új épületekbe már szerelik a gépeket

sajtolásával a kombinát minden hulladéka feldolgozható.

A módosítás következtében a gazdasági mutatók is komoly mértékben előnyösen megváltoztak. Jelenleg az 1 m³-re eső ténylegesen ráfordított munka a forgácslapgyártásnál nem haladja meg a 16 munkaórát. Ez az érték ma még nemzetközi viszonylatban is a közepesnél jobbnak mondható.

A MŰGYANTA KÖTŐANYAG szempontjából a tervezés — ma már vitatható — álláspontja az volt, hogy az üzem területén alapanyagokból műgyanta előállítása ne történjék, csupán a kész műgyanta megfelelő kezelését végezzék.

A jövőbeni tervezéseknél figyelembe kell venni a hazai műgyantáipar egyszor relatív fejletlenségét is és bizonyos vámügyi rendelkezésekből eredő tehertertelek kiküszöbölésének lehetőségét annál is inkább, mert a hazai forgácslapgyártásnál jelenleg az összes költségtényezőket felé a műgyanta teszi ki.

Műszerezettség szempontjából az üzem nem mondható teljesen ki-elégítőnek. Ennek okát elsősorban abban látjuk, hogy az egyre fejlődő kiváló hazai műszeripar gyártmányainak belföldön nem kellő a propagálása. Az alkalmazott külföldi

műszereket pedig nem volt módunkban megtekinteni, minthogy a tervezőknek nem volt alkalmuk egyetlen, egy még kevésbé korszerű forgácslapüzemet sem tanulmányozni.

A TERVEZÉS ÉS KIVITELEZÉS eddigi tapasztalatainak leszűrése azt mutatja, hogy a hazai forgácslapgyártás korszerű fejlesztésének problémái a rendelkezésre álló erővel megoldható és bízunk abban, hogy a szombathelyi forgácslapüzem beindulásával illetékes szervek is ezen a véleményen lesznek. Mindenesetre a hazai első nagyobb forgácslapüzem létesítési tapasztalatai azt mutatják, hogy — ha a külföldön mind nagyobb tért hódító alapanyag gyártási eljárásának rohamos fejlődésével lépést akarunk tartani, vagy legalább is nem akarunk behozhatatlanul lemaradni — az iparág további fejlesztésénél a megfontoltabb szervezésen kívül egyrészt a tervezők, beruházók és kivitelezők között a jelenlegi túlzott adminisztratív, bürokratikus érintkezési és ügyintézési formákat egyszerűsíteni kell, másrészt nagyobb gondot kell fordítani külföldi korszerűbb üzemek berendezéseinek, technológiájának és üzemi tapasztalatainak tanulmányozására.

Krémer Endre
gépészmérnök-technológus

Az erdei tüzek elleni védekezés

Amióta az ember okszerű erdőgazdálkodást folytat és értékeli az erdőnek mint nyersanyag- és energiaforrásnak jelentőségét, nagy gondot okozott az erdei tüzek leküzdése és megelőzése. Ezért már régi idők óta fogva különböző rendeletek gondoskodtak az erdei tüzek elleni védekezés megszervezéséről. Az erdőkről és a természetvédelemről szóló 1935. évi IV. tc. (Erdőtörvény) 25.—29. §-ai és a végrehajtás tárgyában kiadott 35000/1938. F. M. számú rendelet 65.—68. §-ai még hathatósabb rendelkezéseket tartalmaznak az erdei tüzek megelőzésére és leküzdésére vonatkozólag. Legújabbban az erdészek jogairól és kötelességeiről szóló kormányrendelet [40/1957. (VI. 29.) Korm. sz.], valamint a belügyminiszternek a tűzrendészetéről szóló [4/1957. (XI. 19.) B. M. számú] rendelete az, amely az Erdőtörvény idevonatkozó rendeleteit legnagyobb részét megismétli és kisebb részben kiegészíti.

Részletesebb szabályozás várható még az erdészek jogairól és kötelességeiről szóló kormányrendelet végrehajtása tárgyában kiadandó főigazgatói utasítástól; de ettől függetlenül nem lesz talán felesleges az erdei tüzek elleni védekezéssel kapcsolatban érvényben lévő rendelkezésekről néhány szót szólni.

Ezek értelmében az erdőben, az erdőhöz tartozó egyéb területen és az erdő szélétől számított 100 m-en belül csak a kijelölt helyeken szabad tüzet rakni a szükséges óvórendelet betartásával. Aki az erdőben tüzet rak, köteles azt távozás előtt tökéletesen eloltani. Tilos továbbá az erdőben, valamint annak szélétől számított száz méteres körzetben égő gyufát, cigarettát, szivart, vagy más égő, vagy tűzveszélyes tárgyat eldobni. Az erre vonatkozó figyelmeztető táblákat feltűnő helyeken (pl az erdőbe vezető utak bejáratánál) kell elhelyezni, hogy az erdőben közlekedők figyelmét megfelelően felhívja. Azok, akik az erdőben üzemszerű tüzelést végeznek (meszet égetnek, fát szénítnek) a tűz helyét és környékét a tüzelés egész ideje alatt gondosan őrizni tartoznak. A mészes szénégetésnél a kemencéket, ill. a boksákat 15 m-re körül kell árkolni és mellettük 2 db 200 literes edényben vizet kell készenlétben tartani. Túlelő erdő szélétől 150 méteres, lombos erdő szélétől 100 méteres körzetben belül nem szabad szérűskertet létesíteni.

Ha valaki erdőben, erdőn kívüli fásításban, vagy annak közelében elhagyott tüzet talál, köteles azt eloltani, vagy ha azt egyedül eloltani nem tudja, illetőleg ha erdőégetést vesz észre, köteles erről a hatóságot haladéktalanul értesíteni.

Az Erdőtörvény 28. és 29. §-a rendelkezik a lakoságnak az erdei tűz oltásához való kirendeléséről. Ennek értelmében az oltáshoz a legközelebbi község, szükség esetén a szomszédos községek lakói is kirendelhetők. Az oltáshoz kirendeltek a szükséges eszközökkel kötelesek a helyszínre sietni és ott az oltást vezető rendelkezéseit végrehajtani. Az oltási munká-

kat a rangidős erdész vezeti. Az oltás bevégzése után az erdőégés helyét még legalább egy, de szükség esetén több napig is őrizni kell.

Az Erdőtörvény végrehajtási rendelete intézkedik arról is, hogy az oltásban résztvevőket ezért a munkájukért megfelelő munkabér illeti meg.

Az erdei tüzek elleni hatásosabb védekezést célozzák azok az intézkedések is, amelyeket az erdészek jogairól és kötelességeiről szóló kormányrendelet tartalmaz. Ez kimondja, hogy az erdészek kötelessége az erdei tüzesetek előfordulását megakadályozni. A továbbiakban jogot ad az erdésznek erdei tűz (vagy az erdőgazdálkodást sújtó más elemi csapás) esetén a veszélyeztetett területen vagy annak közelében haladó járművek megállítására és a járműveken ülők, vagy egyébként arra járó személyek felszólítására az erdei tűz (más elemi csapás) elhárításában való közreműködésre.

Ha vizsgáljuk az erdei tüzekre vonatkozó statisztikai adatokat, azt kell megállapítanunk, hogy valóban szükség van ezekre az ismételt rendeleti intézkedésekre. De ezen túlmenően indokolt az erdészeti alkalmazott, valamint a nagyközönség figyelmét felhívni az erdei tüzek veszélyére, továbbá rámutatni az erdőégek által a népgazdaságnak okozott kár nagyságára. Az adatok azt mutatják, hogy az erdei tüzek legnagyobb részének gondatlanság az előidézője. Az utóbbi években a tüzesetek kétharmad—háromnegyed része gondatlanság következménye volt. Az egyes években nagyon különböző volt a tüzesetek előfordulásának száma, valamint a tűzkárok mértéke, de rendszerint néhány millió forintot tett ki. 1956-ban a népgazdaság egész területén az összes tűzkárok 22 százalékát az erdei tüzek okozta kár tette ki.

Néhány adat a lengyel erdőkről

Dr. E. Wiecko, lengyel erdőgazdász professzor széleskörű statisztikát állított össze a lengyel erdőgazdaságok helyzetéről. A jelentés az 1956. január elsejei állapotot rögzíti.

Ezek szerint Lengyelország erdőszűsége 23,7 százalék, noha Lengyelország az európai lombosfa zónában fekszik, emberi beavatkozással a lombos fákat visszaszorították a fenyőfélék javára. A fenyő területe az összes erdőterületnek 84,6 százalékát teszi ki, ebből 73,1 százalék fekete- és erdeifenyő, 9 százalék lucfenyő, 2,5 százalék jegenyefenyő. A lombosfák közül legelterjedtebb a tölgy. Száz évnél idősebb állomány Lengyelországban gyakorlatilag nincsen. A húsz évnél fiatalabb állomány az egész erdőterületnek 24,5 százaléka volt.

A lengyel erdőgazdálkodás mai helyzetének ismeretéhez szükséges tudnunk, hogy az erdőszűség mintegy száz év alatt 37 százalékról csökkent a jelenlegi színvonalra. Igen súlyos volt a németek rablőhadjáratainak hatása a második világháborúban: az idős állományok zömét letarolták s csupán a teljesen tönkretett állami erdők területe egymagában mintegy 440 000 hektár.

1945 után nagy erővel igyekeztek begyógyítani az erdőkön esett sebeket. Kopárfásításokkal együtt a felújítások területe 1955-ig elérte az 1,3 millió hektárt. A további tervük az erdőszűség 26—30 százalékra növelése. Az erdőszítésekét gondos növénytarulástani és termőhelyi vizsgálatok előzik meg. Ezek alapján a lombfajok arányát természetesen fokozni kívánják és a tiszta fenyvesek helyett elegyes állományok kialakítására törekednek.

KOCSILÁMPA

Engedélymentes

1 pár kocsilámpa gyertyára	390,— Ft
1 pár külön olajmécses	130,— Ft

Korányi Márton
kocsilámpakészítőnél

XII., Kiss János altábornagy u. 55. sz.

Látogatás az Erdészeti

Tudományos Intézetben

Felkerestük az Erdészeti Tudományos Intézet központját, hogy tájékoztassuk lapunk olvasóit arról a széleskörű munkáról, ami az Intézetben folyik. Természetesen, csak nagyjából átfogó képet adhatunk, hiszen a központon kívül Sopronban, Sárváron, Ráckeve-n működnek az Intézet kísérleti állomásai. Mária-besnyőn van a kísérleti csemetekertje, őt kísérleti erdőszetben: Buda-keszi, Ugod, Kerekegyháza, Püspök-ladány, Verpelét, folyik a munka, és az ERTI-hez tartozik a budapesti gépkísérleti üzem is. *Partos Gyula* igazgató az Intézet munkájáról a következő összefoglaló képet adta:

— Az ERTI rendeltetése és célja, hogy az erdőgazdaságokat munkájukban segítse egyes időszakos problémák kiküszöbölésével és üzemi méretű bevezetésével. Kutatómunkánk alapja a maggazdálkodással és a csemeteneveléssel kapcsolatos: hiszen a jó erdők kialakításának ez az alapfeltétele. A *fenyő és tölgy magtermelő állományok* kijelölése és hasznosításának kialakítása már megoldott problémánk, a *nyár és akác magtermelő állományok* kérdésének megoldása pedig már igen előrehaladott stádiumban van. Természetesen ez a munkánk csak akkor lehet igazán eredményes, ha a maggyűjtés kellő felügyelet és ellenőrzés mellett történik. Gondos ellenőrzés nélkül nem bízhatunk abban, hogy valóban azokat a magokat gyűjtik be, amelyekre valóban szükség van. Az üzemeknek tehát biztosítani kell a megfelelő magminőséget és a vetésre alkalmas magvak származási körze-

tek szerinti osztályozását. *Sajnos, az erdőgazdaságok még mindig nem hajtják végre teljesen a magminták kötelező vizsgálatára vonatkozó utasítást és nem küldik meg a magmintákat a ráckevei magvizsgálónak, Pedig az üzemeknek döntő érdekük, hogy megtudják, milyen csírázási százalékra számíthatnak, s ennek megfelelően milyen magmennyiségre van szükség hektáronként.*

— Kutatásainknak másik fontos területe a csemeteneveléssel kapcsolatos. Különösen fontosnak tartjuk a csemetekertek termelőképességének fenntartására, illetve növelésére irányuló módszerek kidolgozását, mert ebben a tekintetben az üzemekben még mindig nagy az elmaradottság. Az eddig végzett kísérletek igazolták, hogy az istállótrágyán kívül a *zöldtrágyázás* bevezetésére is szükség van. A legolcsóbb és legkönnyebben bevezethető. Ezen felül természetesen a komposzt-trágya és a műtrágyák megfelelő használatát sem szabad elhanyagolni.

— Az erdei fák nemesítése tekintetében is jelentős eredményeket értünk el, különösen sikeres nemesítési kísérleteink folytak a *nyárfélékkel*. A nemesítési kutatásunk kiterjed ezenfelül a *fenyőfélékre, tölgyekre, az akácra s a fűzfélékre*.

— Érdekes témakörünk a *mikorriza-kutatás*. Az erdei fák különféle kalapos gombákkal élnek szimbiózisban. A gomba vizet és ásványi sókat juttat a fa számára, a fák pedig asszimilált tápanyagokkal látják el a gombákat. Ez az együttélés sokszor lehetővé teszi, hogy az erdei fák ott is jól fejlődjenek, ahol enélkül sokkal nehezebb volna az erdei fák megtelepítése. A kutatási munkánk feladata hogy az egyes fajokkal együttélő gombák természetét feltárjuk, elszaporításuk módját megismerjük és *kidolgozzuk a talajoltás technikáját*.

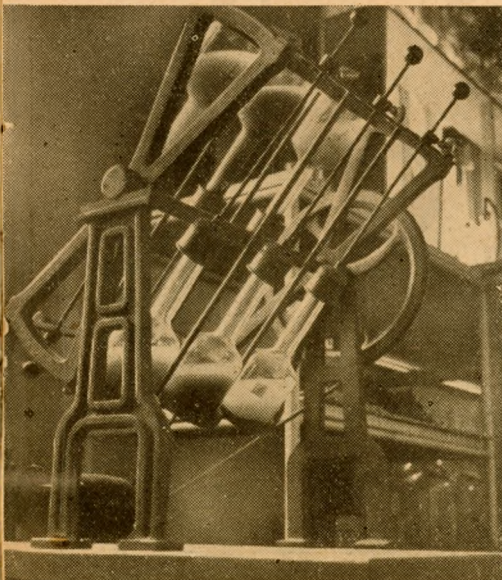
— Az egész világon, ahol rendszeres erdőgazdálkodás folyik, az utóbbi években fontos kérdéssé vált a *termőhely-térképezés*. Ennek célja az ősnövényzet, a talaj vizsgálatával és vízháztartási adottságok felmérésevel, annak megállapítása, hogy a kérdéses talajon melyek a legmegfelelőbb fajok. Az ERTI kidolgozta a hazai viszonyok közt alkalmazható termőhelytípusokat és a termőhely-térképezés technikáját. A módszer segítségével már több ezer hektárról készültek termőhelytérképek. A kérdés rendkívüli fontosságát mutatja, hogy erről a problémakörrel a Magyar Tudományos Akadémia agrártudományok osztálya november 21-én felolvasó ülést tartott. Itt az ERTI munkatársai be-

Kijelölt és meghagyott V-fák az Erdészeti Tudományos Intézet egyik kísérleti területén

A lombvizsgálathoz beküldött feketefenyő, nyár, nyír és molyhosölgy anyag, amelynek légszáraz nedvességszázalékát állapítják meg

Rázógéppel készítik elő az erdőtalajt, hogy mechanikai összetételét megállapíthassák

Horváth Endréné tudományos segéd-
munkatárs Láng-fotóméterrel kálium és
nátrium meghatározást végez

Eperjesi Imréné tudományos segéd-
munkaerő a homoktalajok fizikai össze-
tételét vizsgálja.

Tatár Sándorné laboráns fotóméterrel
végzi a foszfor meghatározását

számoltak termőhelykutatói mun-
kálataik eredményeiről. Babos Imre,
a mezőgazdasági tudományok dok-
tora, *Homoki akácok termőhely-
vizsgálata, Szőnyi László Az akác
növekedésvizsgálatának termőhelyi
vonatkozásai, Májner Antal Egyes
erdőtípusok gyökérszintvizsgálata,
Járó Zoltán A vöröstölgy termőhely-
feltárási eredményei* címmel tartott
előadást.

— Az erdőnevelési új módszerek
kutatásán kívül különösen behatóan
kívánunk foglalkozni az erdőhaszná-
lati kérdésekkel. Az eddigi haszná-
lati módszerek nem voltak eléggé
gazdaságosak és takarékosak. A kut-
atás feladata olyan erdőhasználati
módszerek kidolgozása és gépek
konstruálása, amelyeknek segítségé-
vel gazdaságosan, a talaj, a vissza-
maradó állomány, az újulat minél
kisebb sérelmével végezhetőek az
erdőhasználati munkálatok.

— Országosan fontos feladat
az erózió elleni védekezés. 1957-ben
alakult meg az Országos Talajvé-
delmi Tanács és a megyei talajvé-
delmi bizottságok hálózata. Ebben a
munkában nagy szerepe van az
erdőgazdaságnak, és az ERTI-nek is
ki kell vennie a részét a munkából.
A *kisnánai erózió-mérő állomásunk*
jelentős segítséget ad a kutató mun-
kának, mert az ott műszeres vizsgá-
latok alapján gyűjtött adatokból
megállapítható, hogy milyen mértékű
nálunk a víz-erózió okozta kár.
Ugyanehhez a feladatkörhöz tarto-
zik az a kísérleti munkánk, amely
a *rétgonalak mellett húzódó erdő-
sávok telepítésére* irányul.

— Költséges és sok munkát igény-
lő feladatunk a *fatermési és fatő-
megtáblák összeállítás*a. Ezen a terü-
leten is komoly előrehaladást tet-
tünk. Ugyancsak vizsgáljuk a kiter-
melési és tárolási, apadási százalék
alakulását és az ágfamennyiség meg-
állapításának módszerét. Mindezek a
táblázatok, amikor elkészülnek, lé-
nyegesen emelik majd üzemeink

termelési pontosságát, aminek nép-
gazdasági jelentőségét nem lehet
eléggé hangsúlyozni.

— Az erdő fűt veszélyeztető állati
és növényi károsítók leküzdésének
módszerei tekintetében is fontos
tennivalóink voltak és vannak. Ilyen
például a *cserebogár-pajor* kártevése
elleni küzdelem. A pajor elleni vé-
dekezést a csemetekertekben már
megoldottuk. Hátra van még az
erdősítések mentesítésének eredmé-
nyes és gazdaságilag hasznosítható
megoldása. Az eddigi eredmények
biztatóak. Behatóan foglalkoztunk
az utóbbi években nagy erővel fel-
lépett *nyárfarákkal*. Tisztáztuk már,
hogy a veszedelem nem olyan nagy,
mint első pillanatban látszott, de
azért továbbra is keressük a nyárfar-
ák kórokozóját, vizsgáljuk, hogy
milyen viszonyok kedveznek a ter-
jedésére és keressük a védekezés
módját. Ugyancsak évek óta tárgya
kutatásainknak a *vad kártétele el-
leni védekezés*. Részeredményeket
elértünk már, de további jobb és al-
kalmasabb védekezési módok kikü-
tatására van szükség. Főképpen a
mezőgazdasági termelés szempontjá-
ból pedig a fácán és a fogoly el-
szaporításának módszereit dolgoztuk
ki, mert nyilvánvaló, hogy a külön-
féle mezőgazdasági rovarkártevők
sokszor nagymértékű elszaporodását
csak a fácánnak és a fogolynak cél-
tudatos tenyésztésével és elszaporí-
tásával lehet megoldani.

— Végül, igen nagy súlyt helye-
zünk *munkaegészségügyi vizsgálódá-
sainkra*.

*

Ebben a tömör összefoglalásban
csak áttekintést tudunk adni az
ERTI sokirányú munkájáról. Több
érdekes kutatási területről meg sem
emlékeztünk, de az üzemi élet idő-
szerű, gyakorlati problémáinak meg-
felelően rendszeresen vissza kívá-
nunk térni az egyes probléma-
körökre.

Jordán Mariann kísérleti munkatárs humusz meghatározást végez

Vita a cserkérdésről

A cser alaphibája: álgesztesedés

Orvossága — a helyes állományszerkezet

Igen érdekes cikket írt Wéber József az „Erdőgazdaság és faipar” ezévi 8. számában a cserrönk ipari feldolgozásáról. Olyan problémát vett fel, és világított meg, amely rendkívül fontos mind az erdőgazdálkodás, mind a faipar számára. A szakemberek régóta beszélnek róla, *állandó bajként jelentkezik*, és nem látjuk világosan, miről is van szó.

Szeretnék hozzájárulni a cserkérdés tisztázásához, de ismert dolgokat ismételni nem kívánok, ezért egészen röviden mondom el tapasztalataimat.

Igaza van Wéber Józsefnek, hogy *önkéntes elméletek felállításával és ismételtetésével nem lehet sem tudományos, sem gyakorlati problémákat megoldani*. Való az is, hogy a cserfa „fülledékenysége” *hibás elmélet*, ezt Wéber adatai és indokolása igazolja. Ehhez csak annyit kell még hozzátenni, hogy elvileg minden nedvdús állapotban döntött fajok fülledékeny, azonban a fülledékenységek mértékének tág határai vannak. Gyakorlati vonatkozásban csak az erősebben és könnyebben fülledékeny, úgynevezett szíjácscsúcsokat nevezzük ilyeneknek, amelyeknek igen széles szíjácsa, tehát nagy víztartalma is van. Ilyen fajok — mint ismeretes — főleg a bükk, gyertyán, nyír, éger, hárs, cseresznye, kisebb mértékben a juhar, nyár, fűz. A keskeny szíjácú, gesztes fák (tölgy, akác, kőris, szil stb.) gyakorlatilag nem hajlamosak a fülledékenységre, mert keskeny szíjácscsúcs kevés víztartalmától lényegesen gyorsabban megszabadulnak. Nem kétséges, hogy a cser is gesztes fa, tehát az utóbbiakhoz tartozik. Persze a fülledési folyamatban még más tényezőknek is van — de kisebb — szerepe, erre azonban nem szükséges most kitérnem.

A repedékenység

A cserfa ipari felhasználását főképpen az igen nagy mértékben jelentkező közismert *repedékenysége* akadályozza, helyesen mutat rá Wéber arra, hogy a csernek ez a rossz tulajdonsága *nem általános, mert ez alól van kivétel*. A Nyugatmagyarországi Fűrészekhez beérkező cserrönk 5–10 százaléka ilyen nem repedékeny, jól feldolgozható rönk, amit Wéber fényképpel szemléltet. A prob-

léma sarkpontja tehát fel van vetve: van jó és van rossz (repedékeny) cserfa. Most azt kell eldönteni, helyes-e ez a megállapítás, és ha igen, mi ennek az oka, magyarázata, ismertető jele stb.

Minden szakember, aki cserállományokban fakitermelést végeztetett, és a kitermelt anyagot gondosan vizsgálta, észrevehette, hogy a *friss bütük gesztjének színe az egyes fajok eltérő*. Vannak egészen sötétszínű, közepesen barna és világos gesztű fák; gyakran ugyanazon bütün is különböző színárnyalatú hullámok láthatók; a sötét színeződés sokszor egészen szabálytalan: foltos, csillagos, nem az égvűrűket követi, néha belső sugaras repedések, esetleg bélkorhadás is jelentkezik. Az erősebben sötét, foltos bütüknek sajátosság, erős, erjedést sejtető (bűzös) szaga van, és gyakran sötétebb nedv is könnyezik, szivárog a bütü felületén. A fa fokozatos kiszáradásával azonban a bütük sötét színeződése, foltosodása mindig kevésbé tűnik szembe, majd egészen elhalványodik. E helyett megjelennek, később pedig mindig jobban szaporodnak, terjeszkednek a bélsugar és égvűrűmenti repedések: az anyag összeroppan.

Nincs kétféle cser

A csernek ezt a foltosodását már a régi szakemberek (*Fekete Lajos* és mások) észrevették, és az *Erdészeti Lapokban* írtak is róla. Megállapították, hogy kétféle cser van: fehér és vörös cser, és nagyjából az volt a véleményük, hogy két külön *fajtaról* van szó. Ma már tudjuk, hogy *nem két cserfajttával állunk szemben*, hanem az *egészséges* és a *beteg* cserrel. A fehér az egészséges, a vörös-barna, repedező a beteg cser, a betegség pedig *álgesztesedés*.

Az álgesztesedés *élő* fák gesztjében kialakuló sötét, foltos elszíneződés, amely főképpen a fában terjeszkedő gombafonalak hatására képződik. A gomba sebekben fertőzi meg a fát. A faszövet élő sejtjei és a gombafonalak közti harc folyamán különböző elváltozások, anyagkiválasztások, kicsapódások keletkeznek a gesztben, ennek eredménye a sötét színeződés, az álgeszt. A gombafonalak a sejtek ellenállása és kellő levegő hiánya következtében a sejtfalakat *nem* tudják

bontani, revesíteni, ezért az álgesztes fa szilárdtsága nem szenved. Kedvező feltételek esetén azonban megkezdődhet a revesedés is. A reves geszt részt *mindig* álgesztes szövet veszi körül, ami bizonyítja, hogy gombahatásról van szó.

Az álgesztesedést különleges farontó gombák okozzák, amelyek alkalmazkodtak az élő fatestben való élethez. Minden fajon előfordul, egyeseken gyakori, másokon ritka. A cser leggyakoribb álgesztesítő gombája és revesítője a *fekete tapló* (*Xanthochrous* vagy *Fomes obliquus*), amelynek fekete, ripacsos, kőkemény gumói cserállományainkban *igen gyakoriak*. Előfordulásáról és károsításáról több magyar dolgozat számolt be. Kismértékben valószínűen résztvesz a cser álgesztesítésében a *Xanth. cuticularis* és a *Polyporus irpeax* is.

Jó állományszerkezet: jó cserrönk

Cserállományaink sokszor elegendően, sarjeredetűek, ritkák, kedvezőtlen termőhelyen állnak, ezért ágcsomokosak, fagyrepedésesek, s így az álgesztesítő gombák károsítása helyenként *nagymérvű*. A vágások alkalmával sokszor egészséges (világos gesztű) fát alig találunk a kitermelt anyagban. De hogy helyes állományszerkezet esetén milyen jó cserrönkök nevelődnek, arra például a bőszénfai (Somogy m.) öreg bükkös-tölgyes-cseres-ben — a bükk védelmében — fejlődött, igen szép és egészséges cserrönkök adtak tanúbizonyságot, amelyekről a barcsi fűrész szakemberei a legelismerőbben nyilatkoztak. Ugyanitt ritka cserállományokban sok rossz anyag volt.

Az erősen repedékeny cser tehát beteg, álgesztes fa, a baj oka elsősorban nem a termőhelyi viszonyokban, hanem a helytelen állományszerkezet és nevelés következtében *feltétlenül* jelentkező károsításban keresendő. Elegetlen, ritka cseresekben az ágcsomok és fagyrepedések képződése, a gombainfekció el nem kerülhető. A cser igen érzékeny a fagyrepedésekre, fagyúgokba nem való. A fagyrepedéses fák mind álgesztesek.

Persze elismerem, hogy a cser egyébként is a könnyen repedő fák közé tartozik, valamint azt is, hogy más tényezők is hozzájárulhatnak a repedékenység előmozdításához, mint például a féloldali korona, excentrikus növekedés, a sarjak szabálytalan állása, a tuskók, gyökérzetének egyenlőtlen tápanyagszállítása stb. De a

veszélyes és gyakori repedéseknek nem ezek az előidézői, hanem az álgesztetés. Az álgesztetes szövet vízben is gazdagabb, mint a normális geszt, az anyagkicsapódások és felduzzasztások egyenlőtlenül oszlanak el benne (ezért foltos), valószínűen bizonyos oldó hatás is jelentkezik a sejtfalak közti pektines közléplemezben. Mindezek a kiszáradás alkalmával nagyobb és egyenlőtlenebb feszültséget okoznak, amelyek azután a gyűrűs és sugaras összeropedezést kiváltják. A csernek erről a rossz tulajdonságáról, *betegségéről* én már a technikai „Erdővédelemtan” könyvemben (1950) elég részletesen megemlékeztem az *Álgesztetés* című fejezetben. De bővebben tárgyalom főiskolai előadásaimban is.

Úgy vélem, hogy a fentiekben részben már megadtam a választ Wéber József cikkének végén, az 1. és 2. pontban ajánlott intézkedésekre. A 2. ponthoz még annyit, hogy az álgesztetes rönkdarabot döntéskor, tehát *friss állapotban* elég jól fel lehet ismerni és elkülöníteni az egészséges-től. Később azonban már nem, mert az álgeszt gyorsan kifakul. A 3–7. pontban javasoltak tervezési, szállítási és feldolgozási kérdések, amelyekkel nem kívánok foglalkozni.

Az egészséges cserfa előállításának feltételei

Szükségesnek tartom azonban még röviden arra is kitérni, hogy milyen intézkedéseket kell tennünk a jó csereszafa előállítására érdekében. A feladat itt kétféle, az egyiket az erdőgazdának, a másikat a feldolgozó iparnak kell megoldania.

A kérdést alapvetően megoldó feladat az *erdésre hárul: Neveljünk egészséges cserállományokat!* Ez egyszerűnek látszik, de a végrehajtása igen komoly szaktudást és következetes, szívós munkát kíván. *Álgeszt-nélküli, egészséges, egyenletes növé-sű cserállományaink csak akkor lesznek, ha a csert szálérődében (maaról), jó záródásban, elegyesen és helyes erdőszerkezetben neveljük.* Ez esetben az ácsoskosodás és a fagyrepedések keletkezése a legkisebbre csökkenthető. *Fagyúgókba, völgyekbe csert ne tegyünk.*

A csert az *első szintben* mindig *koscsánytalantölgyvel, molyhóstölgyvel és erdeifenyővel* (esetleg *feketefenyővel* is) kell elegyíteni. De különösen jó zártra kell kiképezni a *második, alsó szintet*, amelynek fajtái a *gyertyán, ezüsthárs, mezei-juhar és a boróka leqyenek.* Ebben a *cserieszint* is segíthet. Ezenkívül feltétlenül szükséges, hogy az állományok szélein, esetleg az erdő belsejében is, széles és igen sűrű *szélvédő sávokat* alakítsunk ki és tartsunk fenn. Ez az *egyetlen meacoldás* arra, hogy egészségesebb csereseket és cserfaanyagot adjunk népgazdaságunknak.

A *feldolgozó iparnak* ugyancsak vannak feladatai. Az egyik az, hogy a *cserállományokat osztályozva, kiválogatva olyképpen dolgozza fel*, hogy elsősorban a jobban, azután a kevésbé álgesztetes, majd az egészséges cser-

kerüljön a fűrészre. Az álgesztetes (nagyobb víztartalmú, erjedésszerű) anyag ugyanis tovább állva jobban romlik, mint az egészséges. Ezenkívül ki kellene kísérletezni, hogy legalább a kevésbé álgesztetes csert (mert az álgesztetésnek *fokozatai* vannak) nem lehetne-e — felmunkálás után azonnal — olyan kezelésben részesíteni, hogy ne repedezék fel. Ezt talán olyan *gőzöléssel-telítéssel* lehetne elérni, amely rögzítené, megkötné az álgesztetes szövetnek azokat az eleme-

it, anyagait, amelyeknek fellazulása a repedést-elválást okozza. Itt azonban figyelembe veendő, hogy az álgesztetes fa telítése igen nehéz, ezt csak különleges anyaggal (főleg gőzállapotban) és eljárással lehet végrehajtani.

Úgy gondolom, hogy az elmondottak hozzájárulnak a cserprobléma tisztázásához, és néhány lépéssel közelebb viszik ennek megoldását is.

Dr. Haracsi Lajos
egyetemi tanár, Sopron

Jó szervezéssel

biztosítjuk, hogy az iparilag hasznosítható cserrönk anyag ne kerüljön selejtbe

A Wéber József által felvetett kérdés fontos és időszerű, mert az erdőgazdaságok, a fűrészüzemek és a felhasználók is napról napra beleütköznek. A termőhelyi adottságoknak megfelelően hazánkban még hosszú időn át kell tekintélyes mennyiségű cserrönkre számítani, amint azok a cserállományok, amelyek

értékesebb fafajok termőhelyein

állanak, átalakításra kerülnek. Én elsősorban azzal akarok foglalkozni, hogy miképpen értékelhetjük, a tett javaslatokat az erdőgazdaság szem-szögéből.

Véleményem szerint nem volna helyes a cserrönk termelési értékének leszorításával az erdőgazdaságokat arra ösztönözni, hogy a csert teljes mértékben vágják össze tűzfának. Ezzel ugyan a cserrönk feldolgozásának nehézségei egycsapásra megoldódának, de

nagy mennyiségű szertát veszítenénk el.

A cél az, hogy addig is, amíg új üzemek és új eljárások segítségével a csernek kedvezőbb feldolgozási lehetőségeit megteremtjük, biztosítsuk a kitermelhető cserrönknek maradéktalan és selejtmentes feldolgozását.

Nem vezetne eredményre az sem, ha az erdőgazdaságok nagyobb költséggel több rönköt tárolnának közbeeső rakodón, mert így csak hamarabb és nagyobb mértékben

jelentkezik a repedés.

Helyes, hogy csak annyi cserrönköt szállítsunk a fűrészekre, amennyit selejtmentesen fel tudnak dolgozni és amennyi készrútát tudnak adni a felvásárlóknak anélkül, hogy az anyag a tárolási idő alatt selejtté váljék. Ez a mennyiség azonban — véleményem szerint — a jelenlegi kapacitás mellett is fokozható volna.

A fűrészeken

előre kellene hozni

a cserrönk feldolgozási idejét olyan fafajokkal szemben, amelyeknél a minőségi romlás a tárolás következtében nem jelentkezik úgy, mint a csernél. Ezzel egyidejűleg a felhasználó ágazatoknak is fel kellene ké-

szülni a nagyobb mértékű cser fűrészáru feldolgozására és a más választékokban jelentkező időszakos kiesésre. Hivatkozom

a Mechanikai Hordógyár

igazgatójának az „Erdőgazdaság és faipar” számára adott nyilatkozatára: „Bármilyen mennyiségű szabvány-méretű ipari- vagy sörös cserdöntőt átveszünk”. Nyilvánvaló az is, hogy a repedés előtt felfűrészelt, két végén abronccsal összeszorított és telített cser vasúti talpfa is sokkal kisebb mértékben veszítene felhasználhatóságából, mint az, amelyik telítetlenül szárad ki.

A szállítás ütemezése és a felhasználás helyének megválasztása szempontjából nagy jelentőségű volna olyan szabad szemmel is érzékelhető jelek ismerete, amelyek segítségével megállapítható lenne, hogy

melyik cserrönk hajlamos a repedésre.

A vágásterületek osztályozása csak fél megoldás, mert általában a vágásterületek között is lehetnek különbségek s egy vágásterületről származó rönkök is különböző mértékben repedeznek. Ilyen szempontokat is figyelembe véve kellene megállapítani azt a maximális mennyiséget, ami cserrönkből a megengedhető selejtszázalék túllépése nélkül

a fűrészeken feldolgozható

és értékesíthető. Az ezek után a kitermelhető cser fűrészrönkből fennmaradó szabad kapacitást pedig az erdőgazdaságok saját feldolgozására, a helyi kisipar és a lakosság szükségletének fedezésére kellene felszabadítani.

Azt hiszem így elérnénk, hogy amíg új üzemek és új eljárások nagyobb mennyiségű cserrönk feldolgozását biztosítják, az erdőgazdaságoknál

nem válik selejtté a rönk,

a fűrészeknél a fűrészáru, nem kerül rönkminőségnek megfelelő cseranyag a tűzfába, hanem ipari feldolgozásra kerül, növeli a népgazdaság termelési értékét és csökkenti az iparifa behozatalát.

Csörsz Emil
főmérnök, Székesfehérvár

Puska Pál, a Bükk veteránja

Puska Pál nadrágját 15 évvel ezelőtt még egy szarvas viselte. Olyasmí ez a fehér szarvasbőr-nadrág, mint valaha a koronázó palást, vagy a püspök süvege volt. Méltóságot jelent; hirdeti, hogy viselője valami módon kiválik a közönséges halandók közül. Pali bácsi azonban a méltóságot nem örökölte, mégcsak nem is fényes ünnepeken ruházták rá, hanem sok-sok egyszerű hétköznapon szerezte.

Bükkszentkereszt, Répáshután mindenki tudja róla, hogy a Bükk legöregebb erdésze, legtapasztaltabb vadásza. De azért talán még a szomszédainak is érdekesekek lesznek azok az adatok, amelyeket hosszú unszólásra az újján számolt ki, s az emlékezet rejtett zugaiából kapart elő az erdők veteránja.

— Az idén léptem a 70-ik évembe és 53 évig szolgáltam mint erdész. Tudja, egy félévszázad nálunk az erdőben nem sok, hiszen ennyi idő kell annak hogy egy valamirevaló fa megnőjjön. Sokszor elnéztem a levágott két-három évszázados törzseket. Valóságos kalendárium az kérem, megmutatja milyenek voltak a régi esztendőök. Ezekhez a fákhoz képest fiatalnak éreztem magamat és nagyon meglepődtem, amikor az idén nyugdíjaztak.

— Szerencsére nem kellett munkánélkül tétlenkednem, mert mint öreg medvét alkalmazott az Ilonakút környéki vadásztársaság. Elmentem hozzájuk szívesen, mert fizetségért, vagy ingyen, egyformán ugyanis mindig az erdőt járom. Csak azt kötöttem ki, hogy nekem már ne keljen a vadakra lövöldözni.

— Hány vaddisznót lőtt már? — szúrta rám itt közbe a kérdést.

— Hányat? Hatszázat vagy inkább többet, de írjon csak ennyit, mert nem szeretnék hazudni.

— Sokszor sajnáltam is őket s ha csak lehetett, nem emeltem rájuk a puskámat. Sok rémmesét költenek róluk, pedig ők az erdő szántóvetői. Hej, sokszor rám támadtak miattuk a felsőbbeségtől, és hát, ugye, ez volt a kenyérkeresetem. Mindenestre arra vigyáztam, hogy ha lövök, akkor szegény jószág ne szenvedjen. Nem is ment el közülük egyetlen egy sem.

— Azért utáltam a régi urakat, mert nem vadászok voltak, hanem meszárosok. Ha kísérni kellett őket, már előre rettegtem. Többször is megtörtént, hogy jön ez meg ez az úr, s engedélye van egy őzbak ki-

Gyógyszereket bükkfából állítanak elő Ausztriában; nevezetesen facukrot, abból B- és D-vitamint, továbbá nukleinsavat és ergosterint. Az új szulfitos eljárás értéke, hogy nagy tömegben és olcsón oly anyagokat szolgáltat, amelyeknek gyártása azelőtt korlátozott lehetőségű és nagyon bonyolult volt.

lövésére. Kivitettem esti vagy hajnali lesre, a vízpartra, ahol tudtam, hogy könnyen hozzájut majd a zsákmányhoz. De nagyon vigyázni kellett, mert ha őz helyett egy szarvasbika jött, gondolkodás nélkül lelőtték, aztán én szorultam miattuk. Pedig hát nem foghattam meg a kezüket. Mondtam is mindig a feleségemnek, hogy a vadászathoz a rangon felül intelligencia is szükséges

— Aztán az úri dámák, azokkal meg különösen sok bajunk volt, mert akkoriban nemcsak a szabók szenvedtek a divat miatt, hanem az erdészek is. Hozzá tartozott a módihoz, hogy a kegyelmes asszonyok is vadásznak. A puska meg minduntalan elsült a kezükben, úgyhogy a vaddisznóktól nem féltünk, de tőlük igen.

— Sokszor mérgelődtem miattuk, de azért nagyon szép volt az életem. Csendes, elhagyott volt a vidék, csak 1930-ban tenyerelt rá a kultúra a Bükkre, amikor a miskolcegri műutat megépítették.

Mélázva mondotta ezt Puska Pali bácsi, s az eset érdekességét növelte, hogy benn az autóbuszban, amely Eger felé robogott velünk, maga is megérezte, úgy látszik, a helyzet fonákságát, mert hozzátette:

— Én, kérem, ha csak tehetem, gyalog járok; nyaranta mindig elsétálok Putnokra, mert a fiam ott erdész. Útközben a vadászházaknál pihenek, elbeszélgetek egy kicsit a cimborákkal és ballagok tovább. Most csak a feleségem kedvéért ültem fel ide. Meg akarom mutatni neki az egri várat. A védők közt ki van véve az én nevem is: Puska Pál. Biztos valamelyik őszám lehet az illető. Az asszony nagyon kíváncsi lett, amikor elmondtam neki. A nagy sokadalmat nem szeretem, de Eger patinás város, jól érzi magát benne az ember.

Nagyon furdalt a kíváncsiság, nem önző ember-e Pali bácsi, ezért megkérdeztem: mit szól ahhoz, hogy egyre több turista járja a Bükköt.

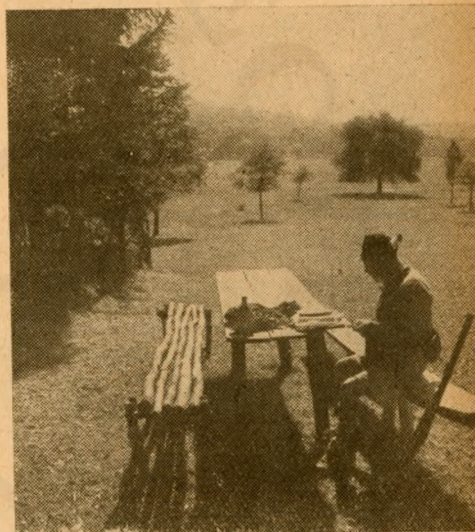
— Kérem, én a turistákra nem haragszom, mert azok általában fegyelmezett emberek. Jöjjenek csak az erdőbe, mert aki sokat van kint a szabad természetben, az — merem állítani — jobb ember lesz, mint volt. Ők mennek a piros-kék, meg a sárga jelzések után, én meg a magam útjain. Elkerüljük egymást, nincsen bajunk egymással. Hanem ezek a csellengők...

Nagyon teleszívta magát levegővel Puska Pál és biztos hosszú panaszlistát mondott volna el, ha közben meg nem áll az autóbusz és fel nem száll a répáshutai Nemes Károly. Ez az esemény azonban megszakította a beszélgetés fonalát, s a továbbiakban Nemes bácsi vaddisznóval való viaskodásáról esett a legtöbb szó, amit majd a legközelebb mesélünk el.

Solyvár József

Az unokák a tornácról figyelik, hogyan készíti elő fegyverét az útra

A nyugdíjazás óta is minden nap bejárja az erdőt

A szép tróféák arról tanúskodnak, hogy Puska Pál jó vadász, akárcsak erdész

A fehérynár dugványozásának kérdéséhez

Tanulmányoztuk a gyulai erdőgazdaságban a fehérynárnak dugványozással való szaporítását és összehasonlítottuk azzal a módszerrel, amit 1950-ben ugyancsak eredményesen alkalmaztunk a bajai erdőgazdaságban. Mi akkor 85 százalékos megeredést értünk el. Az akkori és a Békésben most tapasztalt tanulságok alapján az a véleményem, hogy a fehérynár dugványozás, ha négyzetméterenként 20–25 darab kiültethető méretű csemétét nevelünk, elfogadhatóan gazdaságos. A dugványapritás, a dugványozás költségeit számítva, s óvatosan, csak 50 százalékos megeredést előirányozva, hozzávéve az egy évi ápolás költségeit, a szántást, trágyázást, az általános költségeket és a kiemelés költségét: 1000 darab kiültethető, dugványról nevelt fehérynárcsemete termelési költsége 165 forint. Véleményem szerint dugványként csak a legjobb minőségű, szabványmereten felüli cseméték dugványanyagát szabad felhasználni, mert Gyulán azt tapasztaltuk, hogy a meg nem eredt dugványok zöme 4 milliméternél vékonyabb volt. Ha ezt szem előtt tartjuk, akkor a költségek — meggyőződésem szerint — leszoríthatók a fehérynár magcsemete nevelésének költségére.

Feltétlenül előnye a dugványozási módszernek, hogy a magtermés bizonytalanságát áthidalja az így nevelhető tartalékkészlettel. Eddig az erdőgazdaságok ezt a nehézséget szabványmereten aluli, nem kiültethető cseméték iskolázásával hidalják át, ez azonban a negatív szelekció mellőzését jelentette. Ha a dug-

ványozásra a legjobb fejlődésű egyéves cseméték vesszejét használjuk, áttérleljük a csemetenvelésünket a pozitív szelekció felé.

Mindezek alapján területünkön, 25 cm körüli dugvány-hosszúságot alkalmazva, bevezetjük a fehérynár dugványozását a hajósi erdészet területén, mert ott magcsemétét nevelni nem tudunk. Ezzel elérjük, hogy a legtöbb fehérynárt igénylő

erdészetünk erdősítését függetlenítsük a szomszéd erdészet csemeteszállításától.

Ezen kívül dugványozási kísérleteket végzünk elítáfák és csoportok gyökérsarj vesszeivel is és azok közül a kielégítően gyökeresedőkből anyatelep létesítését is tervezzük; természetesen a gyökeres dugványok egyéves vesszejét is továbbszaporításra felhasználva.

Tóth Imre I.
erdőművelési előadó, Baja.

Néhány szó cserjéinkről

A cserjék biológiai szerepe közismert az erdőművelésben. Erdőgazdasági jelentőségük mindinkább fokozódik. Ma, amikor népgazdasági érdekből a legmesszebbmenően a faanyagtakarékoskosságra törekszünk, más szempögből is érdekes a cserjék jelentőségét mérlegelnünk. Nézzük meg erdészházaink, csemetekertjeink és egyéb magasépítményeink kerítéseit. A legtöbb helyen fonásos, drót és léckerítések találhatók. Ezek pedig évente javításra szorulnak és faanyag használódik fel. Nem volna érdektelen, ha kiszámítanánk, hogy hány m³ faanyag kerül felhasználásra évente kerítések javítására.

Erdemes volna tehát a cserjék kedvező tulajdonságait élősvények létesítésére felhasználni. Sok esetben gazdaságosabb volna az élősvénykerítés a körülmények alapos mérlegelésével, mint másfajta kerítés. Indokoltá teszi elsősorban a faanyagtakarékoskosságot elve. Létesítésénél főkövetelmény a cserjefajok helyes kiválasztása és elegyítése. Vannak

cserjéink, amelyek nemcsak magról, de dugványról is jól szaporíthatók és általában a nyereség jól bírják, ami jelentős szempont az élősvények esetében.

A jól kiképzett élősvény hosszú évekig eltart, csak a nyereségről kell gondoskodni. A kezdeti, esetleges nagyobbarányú költségek évek múlva megtérülnek. Az élősvények létesítésénél a gazdaságosság — faanyagmegtakarítás, tartósság — elve mellett esztétikai megfontolások is érvényesülhetnek. Szébb és természetesebb keretet adnak az erdőben vagy erdőhöz közelálló magasépítményeinknek, jobban belesimulnak az erdővel határos környezetbe. Végül nem érdektelen a gyakorlati madárvédelem szempontjából az élősvény, amely mindenkor kedvelt fészkelési helye hasznos éneklő madarainknak, táplálékot és védelmet ad az erdész mindennapi, közvetlen munkatársainak.

Csötönyi József
erdőmérnök, Márkó

Mi a faforgácslap?

A fafeldolgozó iparban néhány éve új nyersanyag jelent meg: a faforgácsból sajtolt lap. A gyártástechnológia kidolgozásához az indítékot egyrészt a világ közismert fahianyára, másrészt az a tény adta, hogy a faipar minden korszerűsítése ellenére is igen nagy hulladékkal dolgozik. A hulladékok eddig főleg tüzelésre hasznosították. Az anyagkihasználás — döntött fára vonatkoztatva — általában nem több ötven százaléknál, de egyes iparágakban még több a veszteség (például bútorgyártásban 65–80 százalék, a cipőgyártás, cserző- és írószergyártás meg éppen 90–95 százalék).

Önként felmerült a gondolat, hogy a fa feldolgozásából származó hulladékokat ragasztóanyag hozzáadásával lapokká kellene sajtolni. Ennek az elgondolásnak alapján indult meg a forgácslap előállítására irányuló kutatás, amely azonban csak egy évztized alatt jutott el a használható termékek nagyipari előállításiág.

Fred Fahrni német fatechnológusé az érdem, hogy a forgácslapgyártás alapjait lerakta. A második világháború alatt Svájcban működő kísérleti üzeméből kerültek ki az első, minden tekintetben korszerű forgácslapok, a „Novopan“-ok. Fahrni után más gyárak is — nem egyszer saját módszert kidolgozva — kezdtek forgácslapot előállítani. Ezek gyártmányai közül hazánkban legismertebbek a „Behr“ és a „Triangel“ féle lapok.

Valamennyi eljárásra jellemző, hogy a közönséges gépi hulladékforgács helyett fahulladékból vagy kis értékű faválasztékból külön e célra előállított forgácsot dolgoznak fel. A „Novopan“ lapok belső, gyengébb rétegét felületén széles, lapos forgácsokból álló, páncélszerűen szilárd borítóréteg fogja közre, amely az egész lap szilárdságát biztosítja. A „Behr“-féle lapok ezzel szemben egyrétegűek és a forgácsok hosszúságos alakja biztosítja a lap szilárdságát. Erre is kerülhet két oldalú borítás finom forgácsból, ami azonban csupán a felület egyenletessé tételére szolgál, de szerkezeti szerepe nincs.

A forgácslapok általában könnyű (400–450 kg/m³ térfogatsúly alatt), félnehéz vagy félkemény (440–800 kg/m³) és nehéz vagy kemény (800 kg/m³ térfogatsúly mellett) kivitelben készülnek. A könnyű lapokat elsősorban hő- és hangszigetelésre, a kemény lapokat pedig kopásnak kitett felületek burkolására alkalmazzák. Mindkettő meghaladja azonban fontosságban és a termelt mennyiséget tekintve a félkemény lapok

csoportja. Ezeket elsősorban a bútorgyártásban, belső építészetben, a járműiparban használják fel, mint deszkát helyettesítő anyagot.

A forgácslapról minden különösebb vizsgálat nélkül megállapítható, hogy faanyagjellegű termék, amely a faiparban általában használt szerszámokkal és munkamódszerekkel megmunkálható. Helyes értékeléséhez nem az egyes tulajdonságait kell a fával összehasonlítani, hanem azt kell nézni, hogy a felhasználás során hogyan állja meg helyét a természetes fával szemben. Így például a közpentehez lapok hajlító szilárdsága általában 200–250 kg négyzetcentiméterenként. Ez kisebb, mint a fenyőfa 600–650 kg/m²-es rostirányú szilárdsága. Bútorgyártáshoz azonban ilyen nagy szilárdságra legtöbbször nincs is szükség. A fenyődeszkának viszont a rostra merőleges hajlító szilárdsága mindössze 20–40 kg/m², míg a forgácslap szilárdsága a lap bármely irányában azonos. Ez sok esetben kifejezett előny a természetes faanyaggal szemben, de egyúttal azt is jelenti, hogy nem kerülhet sor forgácslap alkalmazására ott, ahol a természetes faanyag éppen a nagy rostirányú szilárdság miatt alkalmas. Nem készíthetünk belőle tehát léceket, gerendákat, pallókat.

Igen fontos a forgácslapoknak a nedvességgel szemben mutatott viselkedése. Míg a természetes faanyag a nedvességváltozásra jelentős zsugorodással, illetve dagadással reagál, aminek következtében beépítés után is változtatja alakját, méretét, addig a forgácslap a levegő természetes nedvességtartalom indagozásának hatására jelentős alakváltozást nem szenved. A forgácslapból készült szerkezeti elemek tehát a természetes faanyagnál alakartóbbak. Ha azonban a forgácslapot tartósan éri nedvesség, akkor anyaga lassan meglazul, „szétázik“ és eredeti állapotát már száradás után sem nyeri vissza. Az ilyen veszélynek kitett forgácslapok felületét és éleit tehát borítással (mazolás, furnérozás, éllecekkal való lezárás) védünk kell.

Az elmondottak alapján is levonhatjuk a következtetést: helytelen volna a forgácslapot minden meggondolás nélkül bárhol a faanyag pótlására felhasználni. Alkalmazásának csak olyan területeken van értelme, ahol előnyös, sok esetben a természetes faanyagnál is előnyösebb tulajdonságait érvényre juttat. Így felhasználva viszont a forgácslap nem csökkent értékű pótnyag, hanem új, teljes értékű, különleges tulajdonságokkal rendelkező szerkezeti anyag.

EMLEKEZÉS JÓZSEF ATILÁRA

Az ősze elején ünnepeltük Arany János kettős évfordulóját. Az elmúlt hetekben a huszadik század legnagyobb magyar költőjére emlékeztünk, Ady Endrérére. A napokban a legnagyobb proletárváltót, József Attilát ünnepli az ország. Ilyenkor látja az ember, — pedig mindig látnia kellene —, hogy hány és hány nagy fia volt ennek a kis népnek, akik szétvitték hűrűket a világba és megbecsülést szereztek a magyar névnek!

Ha Adyról elmondhatjuk, hogy korát megelőzve a szocializmusig látott, hogy ő volt a századeleji nagy magyar viharadár, akit igazán csak a fiataloknak adatott megismerni, akikért harcolt, hisz ők fizethetnek vissza az ezer évig dözsölőknek, — akkor József Attiláról már azt kell mondanunk, hogy a jövő, a szocializmus tudatos forradalmára, szocialista realista költő volt. Az volt, ha nehéz is volt annak lennie, mert a kegyetlen kor, a maga kegyetlen és elvetemült „rivális” hadát is megszülte gátjának, akadályának, akiket nem is tudott életében legyőzni. Nem, sőt még halála után is megpróbálták elnyomni. Szerencsére az idő nem a harácsolóknak és a magukért tevőknek dolgozik, ezért ma már József Attila és költészete is ott van a helyén, a magyar nép jövőjéért küzdők első sorában és ma már senki sem vonja kétségbe, hogy mépét ő „nem középiskolás fokon” tanítja.

ezek az élmények térnek vissza verseiben is, amelyekből sokszor úgy érezhetjük, hogy barátjának, szinte anyai védőszárnyának tekintette az erdőt, a fákat. Az erdőtől kölcsönöz képet a „Favágó” című versében is, máskor meg legnagyobb szívfájdalmával fordul az erdőhöz, hogy adjon írt sebére az „erdő elvtárs”.

Halála után sokan így gondolták: proletárváltó, nyilván csak az üzemmel, gépekkel, tőkékkel, legfeljebb a munkásokkal foglalkozik, azokról szólnak versei. Fel se tételezték volna, akik nem ismerték költészetét, hogy milyen nagy gazdagság, az emberi érzelem mekkora skálája, a természeti dolgok széles ismerete és milyen szép természetből vett képek találhatók verseiben.

„Kertész leszek, fát nevellek, kelő nappal én is kelek... Tejet iszok és pipázok, jó híremre jól vigyázok, nem ér engem veszedelem, magamat is elültelem...”

Többnyire képletesen szerepel az erdő költészetében. Jól megfigyelhetjük ezt, a „Fák” című versében:

„... Sárga levelük lefelé konyul,
törzsük vizes, ragyog.
Kisírtan állnak — gyorsan alkonyul
s e fák magányosak...”

Rügyre gondolnak mormolva e fák.
S a tág ég tiszta, nagy —
reggel az erkölcs hűvös, kék vasát
megvillantja a fagy”.

A társadalom problémáit vetíti az ilyen versekben is. Vagy megfordítva: fákkal segíti érzékeltetni a társadalom súlyos kérdéseit, hogy mindent segítségül

hívna, csak igéit, tanításait be tudja oltani az emberek fejébe és szívébe Ezt teszi „Favágó” című költeményében is:

„— Ejh, döntsé a tőkét, ne siránkozz,
ne szísszenj minden kis szilánkhoz!
Ha odasútsz körül a sorshoz,
az úri pusztaság rikoltoz —
a széles fejsze mosolyog.”

Folytathatnánk a sort, sok párs éri, akkor is az erdő-
természettől vett hasonló fordulat. De álljon itt a
tot idézhetnénk verseiből. vers és beszéljen helyet-
Amikor legnagyobb csa-
tünk:

BÁNAT

„Hát kijöttem ide, az erdőbe.
Lágy libegés, — a levelek zizegnek,
mint a röpcédulák. A föld csöndje

fekszik, nehéz. Ágak, karok nyúlnak:
Minden hatalmat!... Lombos hajamba
száraz ág hull. A száraz ágak hullanak.

Csak egy pillanatra martak ki, csak.
Zúg, erdő eltárs! Szinte csikorgok
Egy pillanatra se martak ki, csak

az az elvaduló esahos rám támadt
s kijöttem, hogy erőm összeszedje,
mint a néni a gallyat, a bánat.

Könnyesepp, — egy hangya ivott belőle.
eltűnődve nézi benne arcát
és most nem tud dolgozni tőle.”

Nem törekedtünk József gát, kimeríthetetlen lelki
Attila teljes bemutatására. gazdagságát, amiért joggal
Költészetének is csak egy mondhatjuk — a magyar
kicsi és nem is a leglényesebb proletáriátus legnagyobb
gesebb területét emeltük ki. költője.
Mégis látnunk kell nagysá-

Varga Ferenc

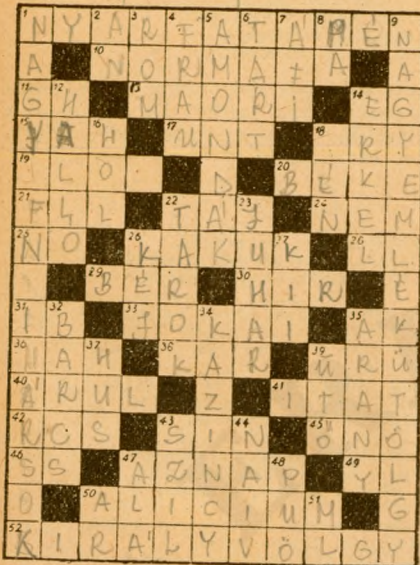

Nosza lendítsd meg magad, olyan légy, mint a csikó s hajrá! fel fel a hegyekbe, mind magasabbra! Csak addig élsz, míg bátorit barangoló kedved, míg izmaid bírják az iramot egyre felfelbb; megállás nélkül menni, menni, csavarogni, hogy élj teli tüzrel s lásd a vidám világot; csak így menekülhetsz a halál elől! Öregek s ti fiatalok — halljátok? el ne hagyjátok már magatokat; repüljétek, repüljétek ki a szabadság ölébe: erre mindig lesz idő! Nincs máshol edesebb, szerelmesebb pihenés! Otthon gyötörödni mindig, szoba rabjának lenni? nincs, nincs ennél nagyobb büntetés! Inkább nem élni többé, ha netán megbénulna lábam s tespednem kellene félhalottként! — — — Oh, hegyek, völgyek és erdők végtelen vonulata: a ti fiatal fiatalok vagyok még, ne hagyjátok megöregedni soha már!

BERDA JÓZSEF

KERESZTREJTVÉNY

NEVEZETES FÁK

Vízszintes sorok: 1. Szedeg közelében, egy réten álló hatalmas fa, amelynek törzsterülete csaknem 10 méter. 10. A budai hegyekben állott híres tölgy, amely alatt a márciusi ifjúság gyűlésezett. 11. Gobbi Hilda. 13. Újszáland bennszülött népe. 14. Rege közepe. 15. Tibeti szarvasmarha. 17. Unalmassá vált. 18. Fanyar, száraz bor angol márkája. 19. A történelem műsája. 20. Ezért harcol a szocialista népek tábora. 21. Igekötő. 22. Vidék. 24. Tagadó szócska. 25. Biztatás. 26. Erdei madár. 28. Azonos mássalhangzók. 29. Fizetés. 30. Újságban van. 31. I. B. 33. Nagy regényírónk, aki a Hárs-hegyen ültette hársfáit. 35. AK. 36. Indulatszó. 38. Kórus. 39. Tenyészállat. 40. Eladásra kínál. 41. Bord ad neki. 42. R. C. S. 43. Vonat vágat rajta. 45. Ö. N. Ö. 46. S. S. 47. Azon a napon. 49. Y. L. 50. Nevezetes fa a debreceni nagytemplom mellett (névelővel). 52. 800 éves fa áll ezen a dunántúli tájon.

Függőleges sorok: 1. Széchenyi sétált sokszor e híres fasor lombjai alatt. 2. A. N. 3. Épület maradék. 4. Német aszszony. 5. Meseszerű történetek (névelő). 6. Kézben fog. 7. A. F. I. 8. Kettőzve: becézett szülő. 9. Hétszáz éves fa, sőt a néphit ezerévesnek tartja. 12. Telefonhívás. 14. Nagy zeneszerzőnk, aki híres operái egyikét a gyulai híres nagy fa alatt írta. 16. ...és merre van hazája? 18. Erdélyi város. 22. Erdészeknél kedvelt kártyajáték. 23. Fafajta, egyik példánya Gyulán lett híressé. 26. Gyönyör. 27. K. I. I. 32. Somogyi község. Patkó Bandi híres tölgyfájával. 34. Nagy nyelvújítónk aki Pannonhalmán egy platánfába véste nevét. 35. Nagy költőnk a margitszigeti tölgyek szerelmese volt. 37. Tápláló étel. 39. Verő. 43. Fafajta. 44. Artatlan. 47. Nem fölél. 48. P. U. Ö. 50. A. R. 51. M. L.

Beküldendő: vízszintes 1. 52 és függőleges 1. 9.

Beküldési határidő: december 31.

A legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: Keretfűrészgép — Darabolás — Kocsi — Fűrészáru — Késköszörűlök — Körfűrészlapok — Parkettalécek — Gőzerővel — Hajlítani.

Nyertesek: Zachar Györgyné, Recsk, Horváth Zoltán, Sopronkövesd.

Az Eucaliptus-fából új szulfátos hidrolízis eljárással — mint az Indian Forest újságolja — Amerikában kiváló műselyemanyagokat gyártanak.

Tudományos ülésszak Sopronban. Az Erdőmérnöki Főiskola az ugyan-csak Sopronban működő bányamérnöki és földmérő-mérnöki karral közösen november elején tudományos ülésszakot rendezett: a megnyitó ünnepségen Gál János egyetemi docens, igazgatóhelyettes tartott ünnepi beszédet. Az ülésszakon tartott erdőgazdasági vonatkozású előadások a következők voltak: Lámfalussy Sándor egyetemi tanár a magyar erdészet és bányászat kapcsolatáról beszélt. Dr. Haracsi Lajos egyetemi tanár a nyárfák fajtáinak tisztázásáról tartott előadást, végül Sébor János egyetemi tanár az erdőgazdaság a többtermelés szolgálatában címmel tartott előadást.

Megérkeztek a magyar szakemberek Vietnámból. Kerek egy eszterdei ottartózkodás után a vietnami-magyar segélyszerződés alapján tanácsadóként működött magyar szakemberek hazaérkeztek. A küldöttség két tagja: Kollár Gyula és Poroszlai József erdőmérnök beszámolt tapasztalatairól az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőinek.

Az erdészeti piackutatást újjászervezik az USA-ban, mert eddig még náluk is kevés figyelmet fordítottak e fontos jövedelmezőséget befolyásoló tényezőre.

Ausztáriában az 1 hektár erdőre eső utak hosszúsága (a közutakat is beleértve) jelenleg 13 m; most új erdei utak építésével legalább 20 méterre növelik e mutatószámot.

Az NDK állami erdőgazdaságai megkapták a részletes termőhelyi térképeket és az ezeket magyarázó köteteket.

A lucfenyő napon szikkasztott magját St. Guniának, a „Las Polski”-ban közölt beszámolója szerint, légmentesen zárt üvegben vagy cellofán zacskókban, alacsony hőmérsékleten két éven át is veszélytelenül tárolhatjuk.

Megtartották a hagyományos balekbált

A soproni SOTEX kulturházban reggelig tartó, jó hangulatban tartották meg az idei első évesek, úgynevezett „balekok” bálját. A színvonalas mulatságon mind a hetvenhat, idén beiratkozott balek részt vett. A balekbálon az Országos Erdészeti Főigazgatóság szép számmal képviselte magát, mert dr. Balassa Gyula miniszterhelyettes, Keresztesi Béla főigazgatóhelyettes, Vermes Miklós, az elnöki főosztály vezetője, Fila József, a termelési főosztály vezetője és Szűcs Ferenc osztályvezető is megjelent. A szinpadot fenyőgallyakkal, trófeákkal, erdei madarak és vadak kitömött példányaival díszítették és bál közben VIT-díjas zenekari és énekkari szólisták adtak színvonalas műsort. Este 8 órakor kértek a hallgatók engedélyt Magyar Jánostól, a főiskola igazgatójától a balekbál megnyitására s mint ez már hagyomány, a reggeli órákban alig tudták abbahagyni a táncot és éneket a jövő erdészeti és faipari mérnökei, a balekok és veteránok egyaránt.

Új egyetemi docensek a soproni Erdőmérnöki Főiskolán. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője Gál Jánost az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatóhelyettesi munkakörébe, Neuwirth Jánost az északaljai állami erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöki teendőinek ellátása alól felmentette és egyidejűleg mindkettőjüket — a földművelésügyi minisztériummal egyetértésben — a soproni Erdőmérnöki Főiskolára egyetemi docensnek áthelyezte.

A Mezőgazdasági Kiadó új könyvei

Megrendelhetők a MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVESBOLTBAN:
Budapest, V., Vécsey utca 5

Ismét előtérbe kerültek

a FAHÁZAK!

A vas és beton térfoglalása semmiképpen sem csökkentette a fagyaszta-
tást, mert az építészetben elvesztett
alkalmazási területei helyett óriási
mértékben megnövekedett igénybe-
vétele a vegyiparban. Sőt újabban a
lakóházakhoz is egyre több fát hasz-
nálnak, nemcsak belső kialakításuk-
ban, hanem szerkezeti elemekként is.

Az Egyesült Államokban például
— mint a „Holzzeitungblatt“
írja — egyre erősödik a családiház
szerzésére irányuló törekvés, s a
nagyvárosok köregeteiből a lakos-
ság mind nagyobb hányada vonul a
környező kis kertés telepekre, ahol a
kényelmes otthonok legtöbbször — esz-
tétikai és praktikussági okokból! —
fából készül. Valósággal divat a ge-
rendaház és a belső terek kialakítá-
sa natur felületű faanyagokból. Ez
ismét meggyőző erejű bizonyítéka a
fa sokoldalú, minden kívánságot ki-
elégítő alkalmazhatóságának. Ezért
az erdők területét — a német szak-
lap szerint — még a mezőgazdasági
kultúrák csökkentésével is bővíteni
kell, hiszen az előbbi termékeiből a
világgpiacon hiány, az utóbbiból pe-
dig évtizedek óta állandó felesleg
van.

Erdészeti bibliográfiát készített a
FAO, valamint az Erdészeti Kutató-
intézetek Nemzetközi Szövetsége
(IUFRO), hogy feltárják a világ er-
dészeti irodalmát és ezzel hozzáfér-
hetővé tegyék.

ERDŐGAZDASÁG és faipar

1957. évi 10. szám. Ára 2 forint.

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Főszerkesztő:

DR. BALASSA GYULA

Felelős szerkesztő:
AKOS LÁSZLÓ

Megjelenik havonta egyszer
Előfizetési ára: Egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Szerkesztőség:
Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:
Budapest, V., Báthory utca 10. VI. em.
Telefon: 123-410

Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó
Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi
Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1.
Telefon: 180-850. Csekkszám: 61055
41966-689/2 - Révai (Fel.: Pováry Jenő)

Példányszám: 5100

A miskolci erdőgazdaságban nagy
gondot fordítanak a dolgozók kultu-
rális szükségleteinek kielégítésére is.
A téli hónapokban kerestek a
könyvek, szívesen járnak el a dol-
gozók a moziba, színházba; mindezt
idejében és nagyon helyesen fölmér-
te a miskolci erdőgazdaság üzemi bi-
zottsága, szakszervezete. Pintyili
László szakszervezeti elnök irányí-
tásával tizenhét helyen rendszeresi-
tettek vándorkönyvtárat, többek kö-
zött Lillafüreden, Répáshután, Pa-
rasznyán, Rejteken. Különösen a rej-
teki vándorkönyvtárnak van nagy
becsülete. Itt is, mint a többi kerü-
leti székhelyen, a kerületvezető er-
dész a vándorkönyvtár gazdája. Rej-
teken Somos András kerületvezető
erdész gondoskodik arról, hogy a

vándorkönyvtár mindig kéznél le-
gyen és a munka végeztével a dolgo-
zók a kívánságuknak megfelelő
könyvhöz hozzájussanak. Azt tapasztal-
ták, hogy a fakitermelők, az erdő-
munkások leginkább a rövidlélegze-
tű könyveket keresik, különösen sze-
retik olvasni az Olcsó Könyvtár so-
rozatának köteteit. Persze a rejteki
vándorkönyvtár sikere abból is szár-
mazik, hogy a szálláshelyen tisztasá-
gról és rádióhallgatásról is gondos-
kodnak. A miskolci erdőgazdaság ve-
zetősége most úgy határozott, hogy
a bevált vándorkönyvtár mozgalmat
továbbfejlesztik és meghonosítják a
miskolci erdőgazdasághoz csatolt volt
szendrői erdőgazdaság erdészetei-
ben is

Az ipartelepek füstgázait az eddig
telepített nyárok közül — a „Jagd und
Forst“ szerint — aránylag az óriás-
nyár tűri a legjobban: sem a barna
kéregfoltosodás, sem a rák nem okoz
benné súlyos károsodást.

Egy amerikai mókuszfaj oly nagy
károkat okoz a tobozok és a hajtások
leharapásával, hogy a törzsekre kény-
telenek karmantyúszerűen szegezett,
45 cm széles alumíniumlemezeket
fölszerelni.

A Szovjetunió maga állítja elő a
farostlemez-gyártás gépeit azért, hogy
e tekintetben is teljesen függetlenítse
magát a külföldtől. A prágai „Drevo“
hangsúlyozza, hogy a farostlemez-
gyártás gépeinek és eszközeinek elő-
állítását valamennyi népi demokra-
tikus országban össze kell hangolni.

A lavinák áldozatainak évi átlag-
os száma Szlovénországban 16 ember-
élet — írja a pozsonyi „Les“. Ezért —
az eddig legjobban bevált védekezési
módként — a kopárosokra hektáron-
ként vegyesen 6—7 ezer vörös-, luc-,
törpe- és cirbolyafenyőt telepítenek.

Elkészült a nyugati Mecsek növényföldrajzi térképe

A Magyar Tudományos Akadémia
megbízásából növényföldrajzi térkép
készül a Mecsekről és környékéről.
A térképezés során — a többi között
— rekonstruálják az erdők ősi képét
és megállapítják az egyes területek
őshonos fajfajtaikat. A nagy munka hat
évvel ezelőtt kezdődött, s most jelen-
tős fázishoz érkezett: elkészült a
nyugati-Mecsek növényföldrajzi tér-
képe.

Büszkeségünk

Hártó József, az esztergomi erdőgazdaság
legjobb agregátor-kezelője az erdei gépek
és motorok javítását is elvégzi, azonkívül
ő élesíti a villanyfűrészek tartalék-
láncait is

Vadvédelem a Pilisben

*Képes
hírek*

Érdekes kísérletet folytatnak az esztergomi erdőgazdaság pilismaróti erdészetében a fiatal fenyőcseméték vadkárosítása elleni védelmére. Kempós vasdróttal szorítják a földhöz a fiatal fenyőcseméket, hogy teljesen ellepje majd az első hó.

FRANCIA VADÁSZOK MAGYARORSZÁGON

Egy héten át tizenegy francia vadász üldözte az apró vadat a mezőhegyesi vadászterületen. Egyetlen délelőtt két szekerre való vadat ejtettek el. Mint elmondották kitűnően érezték magukat Magyarországon és a híres, magyar vendéglátásra mindig szívesen emlékeznek vissza. Képeink a francia vadászok és a hajtók kivonulását, valamint egy zsákmánnyal teli szekeret mutatnak meg.

Egy kiváló fakitermelő munkacsapat

A budakeszi erdészet egyik legjobb fakitermelő munkacsapata, amelyet Dudok Lajos irányít, ebédszünetet tart

F
A
F
A
R
A
G
Ó
K

Huszonegy éve faragja a különböző formájú bükkfa-kanalakat Holtner Barnabás mátrakeresztesi erdei munkás. Munkájában az egész család segít neki, sőt a kis unoka is nagy érdeklődéssel figyeli a nagyapa gyakorlott, szakszerű munkáját. Talán belőle is ffaragó lesz...

